KÜÇÜK BÜYÜK
TÜM CANLILAR

VETERİNERLİĞE ADANMIŞ MACERA DOLU BİR ÖMÜR

JAMES HERRIOT

Anı - Anlatı

epsilon

James Herriot, asıl adıyla James Alfred Wight, 3 Ekim 1916'da İngiltere'nin York şehrinde doğdu ve 23 Şubat 1995'te Thirlby, North Yorkshire'da vefat etti.

Glasgow Veteriner Koleji'nden mezun olduktan sonra, 1940'larda İskoçya'da veteriner olarak çalışmaya başladı. İleriki zamanlarda da kırsal hayat ve hayvanlar hakkında yazdığı nüktedan ve dokunaklı hikâyelerini içeren otobiyografik eserleriyle tanındı.

Sadece veterinerlik dünyasındaki engin bilgi birikimiyle değil, aynı zamanda samimi üslubu, mizah anlayışı ve hayvan sevgisiyle de bilinir.

Küçük Büyük Tüm Canlılar - Veterinerliğe Adanmış Macera Dolu Bir Ömür
Orijinal adı: *All Creatures Great and Small*
James Herriot
Çeviri: Muhlis Ünal Salman

Genel Yayın Yönetmeni: Aslı Tunç
Editör: Selcan Karabulut
Düzelti: Özlem Küçükşahin Kalabalıkoğlu
Sayfa Tasarım: Nurhan Bayrak
Kapak Tasarım: İlknur Muştu

1. Baskı: Ocak 2024
ISBN: 978-625-414-515-5

© James Herriot, 1972
Türkçe yayım hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.
Bu eser, yayıncının yazılı izni olmadan çoğaltılamaz.
© Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Baskı ve Cilt:
Vizyon Basımevi
Beylikdüzü O.S.B. Mah., Orkide Cad., No: 1/Z
Beylikdüzü/İstanbul
Tel: (212) 671 61 51
Sertifika No: 52098

Yayımlayan:
Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Osmanlı Sok., No: 18/4-5 Taksim/İstanbul
Tel: (212) 252 38 21 Faks: (212) 252 63 98
İnternet Adresi: www.epsilonyayinevi.com
E-posta: epsilon@epsilonyayinevi.com
Sertifika No: 49067

KÜÇÜK BÜYÜK
TÜM CANLILAR

VETERİNERLİĞE ADANMIŞ MACERA DOLU BİR ÖMÜR

JAMES HERRIOT

Çeviri
Muhlis Ünal Salman

Anı - Anlatı

Epsilon

JAMES HERRIOT

Küçük Büyük Tüm Canlılar

Bu tanıtım versiyonu aynı zamanda *If Only They Could Talk*, *It Shouldn't Happen to a Vet*'i ve *Let Sleeping Vets Lie*'dan üç bölümü kapsamaktadır.

EDDIE STRAITON'a

minnet ve sevgiyle

ve

hâlâ arkadaşım olan

DONALD ve BRIAN SINCLAIR'e

Parlak ve güzel bütün her şey,
Küçük büyük tüm canlılar
Mahir ve harika her şey,
Onları Yüce Tanrı yarattı.
Cecil Frances Alexander 1818-1895

1

Bu konu hakkında kitaplarda hiçbir şey söylemediler diye düşünürken kapı aralığından gelip çıplak sırtıma indi kar.

Ne olduğu belirsiz bir çamur içinde yüzüstü şekilde parke taşlı yerde yatıyordum, kolum gerilen ineğin içinde ve ayaklarım da taşların arasında tutunabilecek bir yer arıyordu. Belime kadar çıplaktım ve kar vücudumdaki çamur ve kuru kanla karışıyordu. Çiftçinin üstüme tuttuğu dumanlı gaz lambasının titrek ışığının dışındaki hiçbir şeyi göremiyordum.

Hayır, kitaplarda karanlıkta halatlarınızı ve aletlerinizi arama konusunda veya yarım kova ılık suyla temiz kalabilme hakkında ya da göğsünüzü delmeye çalışan taşlarla ilgili hiçbir şey yazmıyordu. Veyahut kollarınızın yavaşça uyuşması ve ineğin güçlü itme çabalarına karşı işlem gerçekleştirmeye çalışan parmakların gizlice artan felci hakkında da hiçbir şey yazmıyordu.

Gittikçe artan yorgunluk, çaresizlik hissi ve biraz uzaktaki panik olmuş ses hakkında hiçbir şey yazmıyordu.

Aklım doğum kitabındaki görsele gitmişti. Bir inek, parlayan zeminin ortasında duruyor ve o sırada tertemiz doğum önlüğüyle jilet gibi bir veteriner hekim kolunu nazik bir derinliğe sokmuş. Rahattı ve gülüyordu, çiftçi ve yardımcıları gülüyorlardı ve hatta inek bile gülüyordu. Hiçbir yerde çamur, kan veya ter yoktu.

Görseldeki adam harika öğlen yemeğini bitirmiş ve bir sonraki yere sırf zevk için doğurtmaya gitmişti, bir nevi tatlı niyetine. Gece saat ikide titreyerek yatağından çıkmamış, on do-

kuz kilometre boyunca donmuş kar kaplı yolda araç sürmemiş, tek başına duran çiftlik aracının ışıklarıyla aydınlanana kadar uykulu bir şekilde yola bakmamıştı. Hastasının yattığı kapısız ahıra ulaşmak için sekiz yüz metre boyunca beyaz bir tepeye tırmanmamıştı. İneğin içinde yarım inç daha ilerlemeye çalıştım. Buzağının kafası arkadaydı ve ben de parmak uçlarımla alt çenesine ilmekli ince bir halatı zorlayarak ittirmeye çalışıyordum. O sırada kolum buzağıyla kemikli pelvis arasında sıkışıyordu. İneğin her sıkma hareketiyle baskı dayanılmaz bir hâle geliyordu, sonrasında kendisi biraz gevşiyor ve ben de halatı iki-üç santimetre daha ittiriyordum. Bunu daha ne kadar devam ettirebileceğimi bilmiyordum. Eğer çeneyi hemen bağlamasaydım asla buzağıyı çıkartamazdım. Bağırdım, canımı dişime taktım ve tekrar ilerledim.

Bir posta daha kar gelmişti ve neredeyse kar tanelerinin sırtımda eriyişini duyar olmuştum.

Kötü bir doğurtmada acaba mücadeleyi kazanacak mısınız diye düşünmeye başladığınız bir an vardır. İşte o ana gelmiştim.

Beynimde küçük düşünceler uçuşuyordu. "Belki de bu ineği kesmek daha iyi olabilir. Pelvisi o kadar küçük ve dar ki buzağının çıkabileceğini sanmıyorum," veya "Gayet besili bir hayvan ve tam da et sığırı. Kasabı çağırmak çok mantıklı olmaz mı, ne dersiniz?" ya da belki "Bu gayet kötü bir temsil. Geniş bir inekte kafayı ileri getirmek çok daha basit olurdu ama bu durumda neredeyse imkânsız."

Buzağıyı embriyotomiyle (yani boynuna bir tel geçirip kafasını keserek) doğurtabilirdim tabii. Böyle birçok durum kafalar, bacaklar ve iç organların yere serilmesiyle bitmiştir. Bir buzağıyı kesebileceğin sayısız yol üzerine yazılmış kalın ders kitapları vardı.

Ancak şu anda hiçbiri işe yaramazdı çünkü bu buzağı canlıydı. En ileri gidebildiğimde parmağımı ağzının birleşim noktasına kadar götürmüştüm ve küçük canlının dilinin titremesiyle

ürpermiştim. Bu beklenmeyen bir şeydi çünkü bu pozisyonda duran buzağılar genelde boyunlarının şiddetli bir biçimde esnemesinden ve ineğin güçlü kasılmalarının baskısından dolayı ölü olurlardı. Ancak bu buzağı hâlâ hayattaydı ve eğer dışarı çıkacaksa tek parça hâlinde çıkmalıydı.

İçindeki su artık soğuk ve kanlı olan kovaya gittim ve sessizce kollarımı sabunladım. Sonra tekrar yattım. Taşlar göğsüme daha sert bir şekilde batıyordu. Ayak parmaklarımı taşların arasına yerleştirdim, gözlerimdeki teri attım ve ineğin içindeki bir spagetti gibi olan kolumu yüzüncü kez içeri soktum. İçeride buzağının küçük kuru bacakları etimi zımparalıyorlardı sanki, sonra bükülmüş boyuna ilerliyordum, kulağına geliyordum ve sonra da hayattaki birinci amacım olan alt çeneye suratının yan tarafından acı çekerek ulaşmaya çalışıyordum.

Bunu yaklaşık iki saattir yapmam inanılmazdı. O çenenin etrafından bir halat geçirebilmek için kullandığım gücüm azalırken mücadele ediyordum. Diğer her şeyi denemiştim: Bacaklardan birini itmek, göz yuvasına kör bir kanca takarak nazikçe çekmek... Ancak halata geri dönmüştüm.

Başından sonuna perişan bir süreç olmuştu. Çiftçi Bay Dinsdale her zaman en kötüsünü beklermişçesine duran, uzun, üzgün ve birkaç kelime dışında bir şey söylemeyen suskun bir adamdı. Uzun, üzgün ve suskun oğlu da yanındaydı ve ikisi çabalarımı daha da derinleşen bir kasvetle izliyorlardı.

Ama en kötüsü Amca'ydı. Tepe kenarındaki ahıra ilk girdiğimde saman balyasının üzerine oturmuş, fötr şapkalı ve parlak gözleri olan yaşlı bir adam görmek beni şaşırtmıştı. Piposunu dolduruyor ve bariz bir şekilde gösterinin başlamasını bekliyordu.

"Hey, genç adam," diye West Riding'e genizden konuşarak bağırdı. "Ben Bay Dinsdale'in kardeşiyim. Listondale'de çiftçilik yapıyorum."

Aletlerimi bırakıp kafamı salladım. "Nasılsınız? Adım Herriot."

Yaşlı adam bana delici bir bakış attı. "Veterinerimin adı Bay Broomfield. Adını duymuşsundur, sanırım onu herkes tanıyor. Bay Broomfield harika biridir, özellikle de buzağı doğurtmada. Biliyor musun, başaramadığını hiç görmedim."

Hafif bir tebessüm ettim. Herhangi başka bir zamanda meslektaşımın işinde ne kadar iyi olduğunu duymak beni çok mutlu ederdi ama şimdi değil, şimdi değil. Hatta yaşlı adamın sarf ettiği sözler içimde kederli ve küçük bir çan çaldırmaya başlamıştı.

"Hayır, maalesef Bay Broomfield'ı tanımıyorum," dedim, ceketimi çıkardım ve daha da isteksiz bir şekilde gömleğimi de kafamın üstünden çıkardım. "Ancak buralarda öyle uzun zamandır bulunmuyorum."

Amca şaşırmıştı. "Onu tanımıyorsun! Sen onu tanımayan tek kişisin. Listondale'de ona dünyalar kadar değer veriyorlar diyeyim sana." Şaşkın bir sessizliğe büründü ve piposunu kibritle yaktı. Sonra da tüylerimin diken diken olmuş hâlindeki gövdeme bir bakış attı. "Bay Broomfield soyununca boksör gibidir. Öylesine kaslı bir adam daha önce hiç görmemiştim."

Bir güçsüzlük dalgası üzerimde yavaşça yayıldı. Bir anda ağır aksak ve yetersiz hissettim. Halatlarımı ve aletlerimi temiz bir havlunun üzerine sererken yaşlı adam tekrar konuşmaya başladı.

"Peki, ne zamandır bu mesleği yapıyorsun, sorabilir miyim?"

"Yaklaşık yedi aydır."

"Yedi ay!" Amca anlayışlı bir şekilde gülümsedi, tütününü sıkıştırdı, yoğun ve mavi bir duman üfledi. "Biraz tecrübeden daha iyi bir şey yoktur. Hep derim. Bay Broomfield bu işi on yıldan fazladır yapıyor ve ne yaptığını da iyi biliyor. Kitaptan öğrendiklerin sende kalsın. Bana tecrübeyi ver yeter."

Kovaya biraz antiseptik damlattım ve kollarımı dikkatli bir şekilde sabunladım. İneğin arkasında durup çömeldim.

"Bay Broomfield önce koluna özel kayganlaştırıcı yağlar sürer hep," dedi amca ve memnun bir tavırla piposuna asıldı. "Eğer sadece su ve sabun kullanırsan rahimde enfeksiyon oluşur der."

İlk keşfimi tamamladım. Tüm veterinerlerin ellerini ineğin içine ilk soktuğu zorlu an. Birkaç saniye içinde on beş dakikaya ceketimi geri giyecek miyim yoksa saatler boyunca zor bir mücadeleye mi girişeceğim onu öğrenecektim.

Bu sefer şanssızdım, bu durum tatsız bir temsil gibiydi. Kafa arkada ve hiç boşluk yok, hamile bir ineğin değil de daha çok az gelişmiş bir düvenin içindeymişsiniz gibi. Ve tamamen kuruydu. "Sular" muhtemelen saatler önce akıp gitmişti. Yüksek alanlarda koşmuştu ve vaktinden bir hafta önce doğuma başlamıştı, bu sebepten onu bu yarı yıkık ahıra getirmişlerdi. Her neyse, yatağıma geri dönmem çok vaktimi alacaktı.

"Pekâlâ, ne buldun genç adam?" Amca'nın delici sesi, sessizliği bitirmişti. "Kafası arkada ha? O zaman pek zorlanmayacaksın. Bay Broomfield'in böyle doğurttuğunu gördüm. Buzağıyı öne doğru çeviriyor ve önce arka bacaklarını çıkartıyor."

Böyle saçmalıkları daha önce de duymuştum. Pratisyenlikte geçirdiğim kısa süre tüm çiftçilerin diğer çiftçilerin hayvanları üzerinde uzman olduğunu bana öğretmişti. Kendi hayvanları sıkıntıya düştüğünde veterineri çağırmak için telefona koşmaya meyillerdi ancak komşularınınkiler söz konusuysa özgüvenli, bilgili ve birçok işe yarar bilgiyle karşınıza çıkarlardı. Ve gözlemlediğim bir başka olay da onların tavsiyeleri genelde veterinerinkilerden daha değerli sayılırdı. Mesela şu anda olduğu gibi. Belli ki Amca sözüne güvenilen bir bilgeydi ve Dinsdaleler onun her dediğini saygıyla kabul ediyorlardı.

"Böyle bir durumdaki başka bir seçenek de," diye devam etti Amca, "birkaç güçlü delikanlı bulup o şeyi kafası arkadayken halatlarla çekip çıkartmaktı."

El yordamıyla yolumu bulmaya çalışırken soluk soluğa kaldım. "Maalesef bu küçük alanda bir buzağıyı tamamen döndürmek imkânsız. Ve kafayı çevirmeden buzağıyı çıkartmak kesinlikle annenin pelvisini kırar."

Dinsdaleler gözlerini kıstı. Amca'nın üstün bilgisi karşısında kaçamak cevaplar verdiğimi düşündükleri kesindi.

Ve şimdi, iki saat sonrasında yenilgi çok yakındı. Kıçıma tekmeyi yememe az kalmıştı. Pis taşlar üzerinde yuvarlanıp sürünürken Dinsdaleler beni suratsız bir şekilde sessizlik içinde izlemiş ve Amca da dur durak bilmeden yorum yapmıştı. Kırmızı suratı zevkten parlayan, küçük gözleri ışıldayan Amca yıllardır böylesine mutlu bir gece geçirmemişti. Gelirken yürüdüğü tepeli yolların karşılığı yüz katıyla verilmişti. Yaşama gücü hiç azalmamıştı, her bir dakikanın keyfini çıkarıyordu.

Ben gözlerim kapalı, suratım çamurla kaplı ve ağzım açık şekilde uzanmışken Amca piposunu eline aldı ve balyasından ileri doğru eğildi. "Neredeyse yenileceksin, genç adam," dedi derin bir tatminle. "Daha önce Bay Broomfield'ın yenildiğini hiç görmedim ama tabii onun çok tecrübesi var. Ve dahası, o güçlü, çok güçlü. Asla yorulacak adam değil."

Öfke içimde bir yudum sert içki gibi aktı. Yapılacak en doğru şey tabii ki ayağa kalkıp kovadaki kanlı suyu Amca'nın başından aşağı dökmek, tepeden aşağı doğru koşup gaza basmak, Yorkshire'dan, Amca'dan, Dinsdalelerden, bu inekten uzağa gitmekti.

Onun yerine dişlerimi sıktım, bacaklarımı sıkı tuttum ve tüm gücümle ittirdim. Umutsuzluk içindeyken kemendimin keskin küçük ön dişlerden buzağının ağzına geçtiğini hissettim. Dikkatli bir şekilde ve dualar okuyarak ince halatı sol elimle çektim ve düğümün sıkılaştığını hissettim. Bağı alt çeneye geçirebilmiştim.

Nihayetinde bir şeyler yapmaya başlayabilirdim. "Şimdi bu halatı tutun Bay Dinsdale ve hafifçe gerdirin. Buzağıyı ittireceğim ve siz de aynı anda sağlamca çekerseniz kafa dönecektir."

"Peki ya ip çıkarsa ne olacak?" diye umutla sordu Amca.

Cevap vermedim. Elimi buzağının omzuna koydum ve inek kasıldıkça ittirdim. Küçük vücudun benden uzaklaştığı-

nı hissedebiliyordum. "Şimdi sağlamca, sarsmadan çekin, Bay Dinsdale." Kendi kendime de "Tanrım, halat lütfen çıkmasın," dedim.

Kafa dönüyordu. Boyun koluma değiyordu, düzeldiğini hissediyordum, sonra da kulak dirseğime dokundu. Omzu bıraktım ve küçük burnu tuttum. Dişleri ellerimle vajina duvarından uzak tutarak kafayı durması gerektiği yere, ön bacaklara kadar yönlendirdim.

Sonra hızlıca ilmiği kulakların arkasına gelecek kadar genişlettim. "Şimdi de inek kasılırken kafayı çekin."

"Hayır, şimdi bacaklardan çekeceksin," diye bağırdı Amca.

"Kafaya geçmiş lanet halatı çek diyorum sana!" diye avazım çıktığı kadar bağırdım ve Amca da alınmış bir şekilde saman balyasına çekilince çok daha iyi hissettim.

Çekmeyle birlikte kafa dışarı çıktı ve onu vücudun geri kalanı rahatça takip etti. Küçük hayvan taşların üzerinde hareketsiz bir şekilde duruyordu. Gözleri cam gibiydi ve görmüyorlardı. Dili mavi ve çok şişmişti.

"Ölecek. İlla ki ölecek," diye homurdandı Amca. Saldırılarına geri başlamıştı.

Ağzındaki sümüğü temizlemiştim. Boğazından aşağı sertçe üfledim ve suni teneffüse başlamıştım. Kaburgalara birkaç kez bastırdıktan sonra buzağı soluk aldı ve gözkapakları kıpırdadı. Sonra nefes almaya başladı ve bir bacağı seğirdi.

Amca şapkasını çıkardı ve başını şaşkınlık içinde kaşıdı. "Aman Tanrım, yaşıyor. Sen o kadar uğraştıktan sonra kesin ölür diye düşünüyordum." İçindeki ateş sönmüştü ve piposu dudaklarında boş bir şekilde duruyordu.

"Bu küçüğün ne istediğini biliyorum," dedim. Buzağıyı ön ayaklarından tuttum ve annesinin başına doğru çektim. İnek yanına doğru esneyerek yatmıştı ve başı yorgun bir şekilde sert zeminde duruyordu. Göğsü kabarmıştı, gözleri neredeyse kapa-

lıydı. Herhangi bir şeyi umursayacak hâlde değildi. Sonra buzağının başını suratında hissetti ve bir anda bir değişim gerçekleşti, gözleri sonuna kadar açıldı ve burnu bu yeni şeyin keşfine başladı. İlgisi her koklamayla birlikte artıyordu ve karnının üzerinde yatmaya geçmiş, buzağının her bir yanını kokluyor ve yokluyordu. Nefesi göğsünde dönüp dolaşıyordu. Sonra onu nizami bir şekilde yalamaya başladı. Doğa böylesi bir anda mükemmel uyarıcı masajı sağlar ve küçük şey, dilin üzerindeki sert papillalar derisine karşı sürtünürken kamburunu çıkarmıştı. Bir dakika içinde kafasını sallamaya başlamıştı ve ayağa kalkmaya çalışıyordu.

Sırıttım. Sevdiğim kısım buydu. Küçük mucize. Ne kadar sık görsem de asla eskimeyecek bir şeydi. Kuru kanı ve pisliği vücudumdan olabildiğince temizledim ama çoğu derime yapışmıştı ve tırnaklarımla bile onları çıkaramazdım. Evdeki sıcak banyo bunun icabına bakardı. Gömleğimi kafamdan geçirirken kalın bir sopayla uzun bir süre dövülmüş gibi hissediyordum. Her bir kasım ağrıyordu. Ağzım kurumuştu, dudaklarım neredeyse birbirine yapışacaktı.

Uzun ve üzgün bir figür yanıma süzüldü. "Bir içeceğe ne dersiniz?" diye sordu Bay Dinsdale.

Kirli suratımın çatırdayarak kuşkulu şekilde gülümsediğini hissedebiliyordum. Gözümün önüne viski karıştırılmış çayın hayali geliyordu. "Çok naziksiniz Bay Dinsdale, içecek çok iyi olur. Neredeyse iki saat oldu."

Bana sabit bir şekilde bakarak "Hayır," dedi Bay Dinsdale. "İnek için dedim."

Saçmalamaya başladım. "Tabii ya, kesinlikle, hemen ineğe içecek bir şeyler verin. Çok susamış olmalı. Ona iyi gelecektir. Tabii, mutlaka, ona içecek bir şeyler verin."

Eşyalarımı topladım ve ahırdan çıktım. Kırlık alan hâlâ karanlıktı ve acı bir rüzgâr karın üzerinden geçip gözlerimi yaktı.

Bayır aşağı ağır ağır inerken Amca'nın keskin ve yenilmemiş sesi bana son kez ulaştı.

"Bay Broomfield doğumdan sonra içecek bir şey verilmesine inanmıyor. Mideyi üşüttüğünü söylüyor."

2

Küçük ve köhne otobüsün içi sıcaktı ve temmuz güneşi cama vururken yanlış tarafta oturuyordum. En iyi takım elbisemin içinde rahatsız bir şekilde hareket ettim ve dar beyaz yakayı bir parmak kadar genişlettim. Böyle bir havada akıl kârı bir kıyafet seçimi değildi ama birkaç kilometre ötede beni inceleyen işverenim beklemekteydi ve iyi bir izlenim bırakmam gerekiyordu.

Çok şey bağlıydı bu mülakata, 1937 yılında yeni veteriner hekim olmak, işsizlik maaşı sırasına girmek gibi bir şeydi. Hükümetin on yıl boyunca ilgisiz kalmasından ötürü tarım gerilemiş, mesleğin ana damarı olan koşum atı ortadan kalkmaya başlamıştı. Genç adamlar, heveslerine ve saçılan bilgilerine karşı alakasız kalan bir dünyayla karşılaştıklarında beş yıllık çabalarından sonra yüksekokullardan mezun olurken kıyamet tellallığı yapmak kolaydı. *Record*'da her hafta iki ya da üç boşluk ve her biri için de ortalama seksen başvuran oluyordu.

Yorkshire Dales'teki Darrowby'den mektup geldiğinde gerçek olduğuna inanamamıştım. Veteriner Hekimler Kraliyet Koleji'nden Bay Siegfried Farnon beni cuma günü öğleden sonra görmek istiyordu. Çayını içecektim ve karşılıklı olarak anlaşırsak asistanı olarak kalabilecektim. İnanılmaz bir şekilde hayata tutunmuştum, benimle birlikte mezun olan birçok arkadaşım işsizdi ya da geleceğim üzerine hiçbir ümidim olmayan dükkânlarda ya da tersanelerde işçi olarak çalışıyorlardı.

Şoför dik bir viraja girerken tekrar vites düşürdü. Yaklaşık son yirmi beş kilometredir durmadan yukarı tırmanıyoruz

ve Pennine Dağları'nın uzaktaki mavi ölü denizlerine daha da yaklaşıyoruz. Daha önce Yorkshire'a gelmemiştim ama adı, aynı pudingi gibi cansız ve romantik olmayan bir bölge görüntüsü getiriyordu gözümün önüne. Tek renkli yapılara, köhneliğe ve tamamen albeni yoksunluğuna hazırdım. Ancak otobüs yukarı doğru homurdandıkça merak etmeye başladım. Şekilsiz yükseltiler, yüksek ve yeşillikli tepelere ve geniş vadilere dönüşüyorlardı. Vadilerin tabanlarında ağaçların arasından dereler kıvrılıyor ve parlak yeşil burunları tepelere, zirvelerden yayılan karanlık fundalık gelgitine doğru iten ekili arazi adalarının içinde gri taştan yapılmış çiftlik evleri yer alıyordu. Çitlerin ve çalıların yerini yolların sınırını çizen, tarlaları çevreleyen ve etraftaki tepelere sonsuza kadar tırmanan taş duvarlar alıyordu. Duvarlar her yerdeydi, kilometreler boyunca vardılar ve örüntülerini yeşil yaylalara kadar çıkartıyorlardı.

Ancak istikametime yaklaşırken korku hikâyeleri tekrar aklıma girmeye çalışıyordu, birkaç aylık pratisyenlikle katılaşmış ve hayata küstürülmüş kulağı kesiklerin üniversitede anlattığı hikâyeler. Asistanlar, insanlara karşı kalpsiz ve acımasız davranan müdürler tarafından aç bırakılan ve ölene kadar çalıştırılan pislik taneleriydi. Titreyen eliyle sigara yakan Dave Stevens: "Asla akşam izni ya da yarım gün izin yoktu. Bana arabasını yıkattırıyor, bahçesini bellettiriyor, çimlerini biçtirtiyor, ev alışverişini yaptırıyordu. Ama bacayı da temizlememi isteyince bıraktım." Veya Willie Johnstone: "İlk işim bir ata mide sondası takmaktı. Özofagus yerine soluk borusuna indim. Birkaç seri sıkıştan sonra at yere yığıldı, ölmüştü. İşte ondan sonra saçımda beyazlar çıkmaya başladı." Ya da Fred Pringle hakkında anlattıkları fena olay. Fred şişmiş bir ineğe trokar* takmıştı ve çiftçi, birikmiş olan gazın ineğin karnından çıkmasından o kadar et-

* Vücutta yapılacak cerrahi işlemler için kullanılacak olan cerrahi aletlerin vücuda girmesi için vücutta delik açılması için kullanılan bir cerrahi alettir. (ed.n.)

kilenmişti ki Fred kendini kaptırmış ve çakmağını kanüle* tutmuştu. Harlı bir ateş bazı saman balyalarına sıçramış ve ahırı küle çevirmişti. Fred bu olayın hemen ardından kolonilerden birine tayin istemişti. Leeward Adaları'naydı, değil mi?

Amanın, bu gerçek olamazdı. Fena hayal gücüme lanet okudum ve cehennemin çıtırtılarını, ineklerin güvenli bir yere götürülürken tüyleri diken diken eden böğürtülerini engellemeye çalıştım. Hayır, o kadar da kötü olamazdı. Terleyen avuçlarımla dizlerimi ovuyordum ve tanışacağım adama odaklanmaya çalışıyordum.

Siegfried Farnon. Yorkshire Dales'teki bir veteriner için tuhaf bir isim. Belki de eğitimini burada almış ve pratisyenlik için burada kalmaya karar vermiş bir Alman'dı. Belki de ilk başta soyadı Farnon bile değildi, muhtemelen Farrenen'di. Evet, Siegfried Farrenen. Gözümde şekillenmeye başlamıştı; kısa, şişman, tıknazdı; gülen gözlere ve coşkulu bir gülüşe sahipti. Ancak aynı zamanda dev gibi, soğuk bakışlı, gür saçlı bir Cermen'in zorlayıcı görüntüsünü pratisyenlikteki patronların genel görünüşüyle ilişkilendirmekte sıkıntı çekiyordum.

Otobüsün bir meydana açılan dar bir sokaktan geçtiğini fark ettim ve orada durduk. Gösterişsiz bir bakkal dükkânının üstündeki pencerede "Darrowby Kooperatif Derneği" yazısını okudum. Varmıştık.

Otobüsten indim ve yıpranmış bavulumun yanında durdum. Gözlerimi dört açmıştım. Tuhaf bir şey vardı ve başta ne olduğunu anlayamamıştım. Sonra anladım: Sessizlik. Diğer yolcular dağılmışlardı, şoför de aracı durdurmuştu ve hiçbir yerde ne bir ses ne de bir hareket vardı. Tek bariz yaşam belirtisi meydanın ortasındaki saat kulesinin etrafında oturan yaşlı adamlardı ama onlar da taştan oyulmuş heykeller olabilirlerdi.

* Genellikle sıvının verilmesi veya çıkarılması ya da numunelerin toplanması için vücuda sokulabilen bir tüptür. Basit bir ifadeyle, bir kanül, bir trokar iğnesinin iç veya dış yüzeylerini çevreleyebilir ve böylece etkili iğne uzunluğunu orijinal iğnenin uzunluğunun en az yarısı kadar uzatabilir. (ed.n.)

Rehber kitapçıklarında Darrowby'e pek yer verilmezdi ancak bahsi geçince Darrow nehrinin yanında, parke taşlı bir pazarı ve iki antik köprüsü olan küçük, gri bir kasaba olarak tasvir edilirdi. Evlerin sıkıca kümelendiği ve Herne Tepesi'nin yamaçlarında dağınık şekilde toplanmış olduğu taşlı nehirdeki ortamına bakınca çok güzeldi. Darrowby'deki her yerden, sokaklardan, evlerin pencerelerinden, yan yana kıvrılmış çatıların altı yüz metreden fazla yükseğinde tepenin sakin, yeşil cüssesini gösterdiğini görebiliyordunuz.

Havada bir duruluk vardı, otuz kilometre ötede, ovaya bir şeyleri döktüğümü hissettiren bir boşluk ve havadar olma hissi vardı. Şehrin hapsolmuşluğu, kiri, dumanı... Onlardan şimdiden kurtuldum gibi duruyordu.

Trengate, meydanın çıkışına giden sakin bir sokaktı ve Skeldale Evi'ni ilk kez görmüştüm. Buranın doğru yer olduğunu, "S. Farnon, Veteriner Hekimler Kraliyet Koleji" yazısını demir korkulukların üstünde hafif yamuk şekilde asılı duran eski usul tabeladan okuyabilecek kadar yakınlaştığımda anlamıştım. Yumuşak tuğlalardan en üstteki pencerelere düzensiz şekilde tırmanan sarmaşıktan anlamıştım. Aynı mektupta yazdığı gibi, sarmaşıklı tek ev. Burası benim veteriner hekim olarak ilk çalışacağım yer olabilirdi.

Artık varmıştım, kapı eşiğindeydim. Nefessiz kalmış gibi hissediyordum, sanki koşmuş gibiydim. Eğer işi kaparsam, kendimi göstereceğim yer burasıydı. Kanıtlanacak çok şey vardı.

Ancak eski evin görünüşünü beğenmiştim. Georgian tarzındaydı* ve güzel, beyaza boyanmış bir antresi vardı. Pencereler de beyazdı. Zemin katta ve birinci katta geniş ve zarif şekildeydiler ama yukarıdaki kiremitlerin altında kalanlar küçük ve kareydi. Boya soyuluyordu ve harç da tuğlaların arasında kurumuş gö-

* George adı taşıyan dört kralın saltanatı (1714-1830) süresince devam etmiş bir İngiliz sanat üslubu. Mimarlık, iç mimarlık ve mobilya tasarımı alanlarında egemen olmuştur. (ed.n.)

rünüyordu ancak bu yerin değişmez bir zarafeti vardı. Ön bahçe yoktu ve sadece korkuluklar evi sokaktan birkaç metre ayırıyordu.

Zili çaldım ve anında öğleden sonra dinginliği bir kurt sürüsünün uzaktan gelen bağırtıları gibi gelen bir havlamayla bozuldu. Kapının üst kısmı camdı ve o aradan bakarken bir sürü köpek uzun bir holün köşesini dönmekte ve kapıya doğru çıldırmış havlamalarla koşmaktaydı. Hayvanlara alışkın olmasaydım arkamı dönüp canımı kurtarmak için kaçardım. Durum böyleyken geriye doğru dikkatlice adım attım ve köpekler gelmeye devam ederken onları izledim. Bazen iki tane birden olabildiğince yukarı zıplayarak gözleri parlak, çeneleri salyalı bir şekilde geliyordu. Bu durum bir iki dakika sürdükten sonra hepsini seçebiliyordum ve kabaca yaklaşık on dört tane olarak saydığım sayı biraz abartılıydı. Aslında sadece beş tane vardı; diğerleri kadar zıplamasına gerek kalmadığı için en görünür olan kocaman kahverengimsi bir tazı, bir tane cocker spaniel, bir tane İskoç teriyeri, bir tane yarış köpeği ve küçük, kısa bacaklı bir av teriyeri. Bu teriyer çok az görünüyordu çünkü cam onun için biraz yüksekteydi ancak başardığında gözden kaybolmadan önce havlamasında daha da çılgınca bir ton yakalamıştı.

Koridorda kilolu bir kadın görünce zile tekrar basmayı düşündüm. Tek bir kelime etti ve gürültü sanki sihir yapılmış gibi bir anda durdu. Kapıyı açtığında yırtıcı sürü ayaklarının etrafında sırnaşır bir şekilde sürünmeye, gözlerinin akını göstermeye ve kıstırdıkları kuyruklarını sallamaya başlamıştı. Böylesine itaatkâr bir tayfa daha görmemiştim.

"Tünaydın," dedim en iyi gülüşümle birlikte. "Adım Herriot."

Kapının açılmasıyla birlikte kadın daha da büyük duruyordu.

Yaklaşık altmış yaşındaydı ancak alnından sıkıca gerdirilip arkada bağlanmış saçları kapkaraydı ve beyazlar çok seyrekti. Başını salladı ve bana sert bir iyilikle baktı ancak daha çok bilgi bekler gibiydi. Tabii ki adım herhangi bir cevap vermesi için yeterli değildi.

"Bay Farnon beni bekliyordu. Bugün gelmem için bana mektup yazmıştı."

"Bay Herriot mı?" dedi düşünceli bir şekilde. "Ameliyatlar altıdan yediye kadar sürüyor. Eğer bir köpek getirecekseniz, o saatlerde getirseniz iyi olur."

"Hayır," dedim gülümseyerek. "Asistanlığa başvuracağım. Bay Farnon beni çaya davet etti."

"Asistan mı? Güzel." Yüzündeki çizgiler biraz yumuşadı. "Ben Bayan Hall. Bay Farnon'ın hizmetçisiyim. Biliyorsunuz, kendisi bekâr. Bana hakkınızda hiçbir şey söylemedi ama neyse, buyurun, bir bardak çay için. Geri dönmesi çok sürmez."

Kendisini beyaza bulanmış hollerde takip ettim, ayaklarım fayanslarda tıkırtı çıkarıyordu. Holün sonundan sağa, başka bir koridora döndük ve gün ışığı alan bir odaya getirildiğimde evin ne kadar geniş olabileceğini düşünüyordum.

Azametli bir biçimde inşa edilmişti. Yüksek tavanlı ve havadardı. Kemerli kameriyeler büyük bir şöminenin iki tarafından uzanıyordu. Bir uçta uzun, yüksek duvarlı bahçeye bakan Fransız balkonu vardı. Bakımsız çimleri, taş döşeli bir bahçeyi ve birçok meyve ağacı görebiliyordum. Büyük bir şakayık öbeği sıcak gün ışığında yanıyor ve bahçenin ileri ucunda ekinkargaları uzun karaağaçlar topluluğunun dallarında gaklıyorlardı. İleride de tırmanma duvarlarıyla birlikte yeşil tepeler vardı.

Sıradan görünümlü mobilyalar çok yıpranmış bir halının üzerinde duruyordu. Duvarlarda avcılık resimleri asılıydı ve kitaplar her yere dağılmıştı, kameriyelerde bazı raflar vardı ama kimileri de yerde, köşelere yığılmıştı. Şömine rafının önemli bir bölümünü yarım litrelik ve kurşun-kalay alaşımından yapılmış bir bardak kaplıyordu. İçi altındaki ateşe dökülecek kadar çekler ve banknotlarla doldurulmuştu. Bayan Hall çay tepsisiyle gelene kadar bunu incelemiştim.

"Sanırım Bay Farnon bir vakaya bakmaya gitti," dedim.

"Hayır, annesini ziyaret etmek için Brawton'a gitti. Ne zaman geri döneceğini bilemiyorum maalesef." Beni çayımla baş başa bırakmıştı.

Köpekler usulca odadaki yerlerini almışlardı ve İskoç teriyeriyle cocker spaniel arasında derin sandalye için gerçekleşen kısa anlaşmazlık haricinde önceki şiddetli davranışlardan eser yoktu. Bana bakarak dostane bir sıkıcılıkla yatıyorlardı ve uykuya karşı kaybedecekleri bir savaştalardı. Son sallanan kafa da düşmüş ve bir derin nefes korosu odayı kaplamıştı.

Ancak onlarla birlikteyken rahat olamıyordum. Kandırılmışlık hissi içimi kaplamıştı, bir mülakat için kendimi perişan etmiştim ve ortada bırakılmıştım. Bunların hepsi çok tuhaftı. Biri neden asistan bulmak için yazsın, onunla bir randevu saati ayarlasın ve sonra da gidip annesini ziyaret etsin? Bir şey daha, eğer randevulu olsaydım, bu evde kalırdım ama hizmetçinin bana oda hazırlanması için bir emir almadığı ortadaydı. Hatta adımı bile duymamıştı.

Düşüncelerim kapı ziliyle birlikte kesilmişti ve köpekler de sanki elektrikli tellere değmiş gibi bağırarak havaya zıplamış ve kapıdan sertçe geçmişlerdi. Keşke işlerini bu kadar ciddiye almasalardı. Bayan Hall görünürlerde yoktu ve ben de köpeklerin vahşiliklerini ortaya koydukları ön kapıya gittim.

"Kesin sesinizi!" diye bağırdım ve gürültü kesildi. Beş köpek ayak bileklerimin etrafında sefil bir şekilde kıvrılmaya başladı, neredeyse dizlerinin üzerinde yürüyeceklerdi. En büyük etkiyi büyük tazı özür mahiyetindeki bir sırıtışla birlikte dudaklarını dişlerinin arasından çekerek gösterdi.

Kapıyı açtım ve yuvarlak, hevesli bir suratla karşılaştım. Suratın sahibi Wellington çizmeli etine dolgun bir adamdı ve özgüvenli bir şekilde korkuluklara yaslanıyordu.

"Selam, Bay Farnon burada mı?"

"Şu an değil. Ben yardımcı olabilir miyim?"

"He, gelirse Barrow Hills'ten Bert Sharpe'ın delinmesi gereken bir ineği varmış dersin."

"Delinmesi gereken mi?"

"Aynen öyle, üç silindirde gidiyor inan ki."

"Üç silindir mi?"

"Ya, öyle işte. Bir şeyler yapmazsak ibriği bozulur ha, değil mi?"

"Muhtemelen."

"Sıkıntı istemeyiz, değil mi?"

"Tabii ki istemeyiz."

"Tamamdır, söylersin o zaman. Bay bay."

Düşünceli şekilde oturma odasına geri döndüm. Biraz can sıkıcıydı ama hiçbir şey anlamadan ilk defa bir vaka geçmişi dinlemiştim.

Tam oturacaktım ki zil tekrar çalmıştı. Bu sefer köpekler daha havadayken onları buz kestiren korkutucu bir nara attım. Beni anlamış olmalılar ki mahcup bir şekilde sandalyelerine geri döndüler.

Bu sefer kulaklarının üzerinde duran düzeltilmiş kumaş kasketli, âdemelmasının tam üstünde bağlanmış atkısı olan ve dudaklarının tam ortasında kil piposu duran vakur bir beyefendi gelmişti. Piposunu çıkardı, ağır ve beklenmeyen bir aksanla konuştu.

"Adım Mulligan ve Bay Farnon'ın köpeğime ilaç hazırlamasını istiyorum."

"Köpeğinizin neyi var Bay Mulligan?"

Sorgularcasına kaşını kaldırdı ve elini kulağına götürdü. Bu sefer bağırarak tekrar ettim.

"Sıkıntı nedir?"

Bana bir anlığına endişeyle baktı. "Gusuyor. Çok fena gusuyor." Anında ayaklarımın yere sağlam bastığını hissettim ve beynimde tanısal prosedürler oluşmaya başladı. "Yemek yedikten ne kadar sonra kusuyor?"

El tekrar kulağa gitti. "Ne dedin?"

Kulağına yaklaştım, ciğerlerimi doldurup haykırdım: "Ne zaman gusuyor, yani, kusuyor?"

Bay Mulligan'ın ifadesi dediklerimi anlamış gibi duruyordu. Nazikçe gülümsedi. "Ya evet, gusuyor. Çok fena gusuyor beyim."

Tekrar denemek istemedim ve ona bir çaresine bakacağımı, tekrar araması gerektiğini söyledim. Sanırım ağzımı okuyabiliyordu çünkü tatmin olmuş ve gitmişti.

Oturma odasında bir sandalyeye oturdum ve kendime bir bardak çay doldurdum. Bir yudum aldım ki zil tekrar çaldı. Bu sefer vahşice bir bakışım köpeklerin sandalyelerine sinmelerine yetmişti, bu kadar hızlı öğrenmeleri içimi rahatlatmıştı.

Kapının önünde tatlı, kızıl saçlı bir kız duruyordu. Bembeyaz dişlerini göstererek gülümsedi.

"Tünaydın," dedi yüksek ve kibar bir ses tonuyla. "Ben Diana Brompton. Bay Farnon beni çaya bekliyordu da."

Yutkundum ve kapının kolundan tuttum. "SENİ mi çaya bekliyordu?"

Gülümsemesi öyle kalmıştı. "Evet, doğru," dedi. Kelimeleri dikkatlice telaffuz ediyordu. "Beni çaya davet etti."

"Üzgünüm, Bay Farnon evde değil. Ne zaman geri döner bilemiyorum."

Gülümsemesi kaybolmuştu. "Ah," demişti ve bu ah çok şey ifade ediyordu. "Neyse, yine de içeri gelebilirim sanırım."

"Ah, tabii ki buyur gel. Kusura bakma," diye saçmaladım. Bir anda ağzım açık bir şekilde ona baktığımı fark etmiştim.

Kapıyı tuttum ve hiçbir şey demeden yanımdan geçti. Yolunu biliyordu çünkü ilk köşeye geldiğimde odaya girmişti. Kapının önünden parmak uçlarımda yürüdüm ve sonra dörtnala koştum. Yaklaşık yirmi beş metre boyunca kıvrılıp duran bir holden geçtim ve sonunda kocaman, taş plakalı bir mutfağa eriştim. Bayan Hall bir şeylerle meşguldü ve ben de yanına gittim.

"Bayan Brompton diye genç bir kadın geldi. O da çay için gelmiş." Elbisesini çekiştirmemek için kendimi zor tutuyordum.

Bayan Hall'un suratı ifadesizdi. Belki ellerini kollarını sallar diye düşünmüştüm ama şaşırmamıştı bile.

"Sen gidip onunla konuş ve ben de birkaç kek daha getireyim," dedi.

"Peki, onunla ne halt hakkında konuşacağım? Bay Farnon daha ne kadar dışarıda olacak?"

"Yahu git biraz sohbet et. Sanırım çok geç kalmaz," dedi sakince.

Yavaşça oturma odasına geri döndüm ve kapıyı açtığımda kız bir başka kocaman gülücükle bana doğru döndü. Ancak gelenin ben olduğunu gördüğünde tiksindiğini belli etmemek için uğraşmadı.

"Bayan Hall yakında geleceğini düşünüyor. Belki de beklerken karşılıklı birer bardak çay içebiliriz."

Beni dağınık saçlarımdan yıpranmış ayakkabılarıma kadar süzen hızlı bir bakış attı. O anda uzun yolculuktan sonra ne kadar kirli ve terli olduğumu fark ettim. Sonra omzunu silkti ve dönüp gitti. Köpekler ona karşı ilgisizdi. Derin bir sessizlik odanın üzerine çöküvermişti.

Bardağa çay doldurup ona uzattım. Beni görmezden geldi ve bir sigara yaktı. Görünüşe göre işim zordu ama deneyebilirdim.

Boğazımı temizledim ve sakince konuştum. "Ben de geleli çok olmadı. Yeni asistan olmayı umuyorum."

Bu sefer yüzünü çevirmeye tenezzül bile etmedi. Sadece "Hımm," dedi ve o tek hecenin etkisi çarpıcı olmuştu.

"Bu da dünyanın güzel bir parçası işte," demiş, atağa geçmiştim.

"Evet."

"Daha önce Yorkshire'a gelmemiştim ama gördüğüm kadarını beğendim."

"Hımm."

"Bay Farnon'la uzun zamandır tanışıyor musunuz?"

"Evet."

"Sanırım kendisi gayet genç, otuzlarında herhalde?"

"Evet."

"Hava da harika."

"Evet."

Cesaret ve dirayetle yaklaşık kırk beş dakika boyunca böyle devam ettim. Amacım orijinal veya akıl dolu bir şey ortaya çıkarmaktı ancak sonunda Bayan Brompton cevap vermek yerine sigarayı ağzından aldı ve bana doğru doğrultup uzun ve boş bir şekilde bana bakmaya başladı. Bunun olayı sonlandırdığını anlamıştım ve susmuştum.

Sonrasında oturup Fransız balkonundan dışarı bakıyor, sigarasına derin derin asılıyor ve duman dudaklarından süzülürken gözlerini kısıyordu. Onun için ben orada yoktum.

Onu istediğim gibi gözlemleyebiliyordum ve kendisi ilginç biriydi. Daha önce kanlı canlı bir sosyete dergisinden çıkmış bir parça görmemiştim. Havalı keten bir elbise, pahalı duran bir hırka, zarif bacaklar ve omuzlarına düşen ihtişamlı kızıl saçlar.

Ancak ilginç bir durum vardı. Kendisi burada oturuyor ve küçük, şişman bir Alman veterineri arzuluyordu. Bu Farnon'da bir işler vardı ama...

Bayan Brompton ayağa kalktığında manzara bozulmuştu. Sigarasını vahşice şömineye fırlatmıştı ve odadan çıkmıştı.

Ben de yorgun bir şekilde sandalyeden kalkmıştım. Fransız balkonundan bahçeye geçerken başım ağrımaya başlamıştı. Diz boyuna gelmiş çimenlerin arasında yere çöktüm ve sırtımı uzun bir akasya ağacına dayadım. Farnon ne cehennemdeydi ki? Beni gerçekten bekliyor muydu yoksa biri bana fena bir eşek şakası mı yapmıştı? Bir anda üşüdüm. Son birkaç poundumu buraya gelmek için harcamıştım ve eğer ortada bir yanlışlık varsa başım belada demekti.

Ancak etrafıma bakınca daha iyi hissettim. Gün ışığı eski

yüksek duvarlardan taşmış, arılar çiçek kümelerinin etrafına üşüşmüştü. Hafif bir rüzgâr, evin arka tarafını neredeyse komple kaplayan ihtişamlı morsalkımın kurumuş yapraklarını savuruyordu. Burada huzur vardı.

Başımı kovuğa yasladım ve gözlerimi kapattım. Herr Farrenen'i görebiliyordum, aynı düşündüğüm gibiydi, yani başımda duruyordu. Şaşırmış bir ifadesi vardı.

"Siz ne yaptı?" diye homurdandı. Şişman çenesi öfkeyle titriyordu. "Sen geliyor benim ev sahte iddialar, Brompton Hanım'a hakaret ediyor, çayımı içiyor, yemeğimi yiyor. Sen başka ne yaptı? Belki sen benim kaşıklar çaldı. Sen asistan olmak diyor ama ben asistan istememek. Ben polisi aramak iyi olur."*

Herr Farrenen tombul elleriyle telefonu aldı. Adam rüyamda bile bu kadar klişe bir aksanı nasıl kullanıyordu anlamamıştım. Davudi sesin "Merhaba," dediğini duydum.

Ve gözlerimi açtım. Birisi "Merhaba," diyordu ama bu Herr Farrenen değildi. Uzun ve zayıf bir adam duvara yaslanmıştı, elleri ceplerindeydi. Bir şey onu eğlendiriyordu. Ayağa kalkmaya çalışırken duvardan kalktı ve elini uzattı. "Beklediğiniz için özür dilerim. Ben Siegfried Farnon."

Şimdiye kadar gördüğüm belki de en İngiliz gibi duran adamdı. Uzun, nükteli, çene hatları belirgin. Küçük, düzeltilmiş bir bıyık, bakımsız, kum rengi saçlar. Eski bir tüvit ceket ve şekilsiz pazen pantolon giymişti. Ekose gömleğinin yakası yıpranmıştı ve kravatı da dikkatsizce bağlanmıştı. Ayna önünde pek vakit geçiriyor gibi durmuyordu.

Onu incelerken boynumun ağaca denk gelen kısmının acısına rağmen daha iyi hissetmeye başlamıştım. Gözlerim tam açılsın diye başımı sallamıştım ve birkaç çimen saçlarımdan dökülmüştü. "Bayan Brompton diye biri de geldi," dedim. "Çaya geldi. Sizin burada olmadığınızı söyledim."

* Alman aksanıyla yazılmış olan orijinal İngilizce metni çevirirken yerelleştirmek adına kaba bir Türkçe ile yazdım. (ç.n.)

Farnon düşünceli duruyordu ama sıkkın değildi. Sakince çenesini sıvazladı. "Hımm, evet. Neyse. Ancak siz geldiğinizde dışarıda olduğum için özür dilerim. Şaşkın bir hafızam var ve unutmuşum."

Aynı zamanda duyduğum en İngiliz sesti.

Farnon bana uzun, inceleyici bir bakış attı ve sonra sırıtmaya başladı.

"Haydi, içeri girelim. Size etrafı göstereyim."

3

Evin arkasındaki uzun ek bina görkemli zamanlarda hizmetlilerin ikamet ettiği yermiş. Burada sanki ön tarafın bilerek tam tersi olsun diye her şey karanlık, dar ve sıkış tıkıştı.

Farnon beni eter ve fenol kokan bir hole çıkan ilk birkaç kapıya götürmüştü. "Bu..." dedi ve gözlerinde Alaaddin'in mağarasının sırrını açıklayacakmışçasına bir parıltı vardı. "...dispanserdir." Dispanser, penisilin ve sülfonamidin olmadığı zamanlarda çok önemli bir yerdi. Zeminden tavana kadar beyaz duvarlar sıra sıra Winchester* şişeleriyle kaplıydı. Tanıdık isimler de vardı: Sweet Spirits of Nitre,** Kafur Tentürü, Klorodin, Formalin, Amonyum Klorür, Hekzamin, Kurşun Asetat, Linimentum Album,*** Cıva Biklorür, Red Blister. Etiketlerde yazanlar rahatlatıcıydı.

Eski arkadaşlar arasına yeni katılmış olan biriydim. Zorlu şekilde bilgilerini öğrenmiş, sırlarını yıllar içinde ortaya çıkarmıştım. Köklerini, etkilerini, kullanımlarını ve tabii inanılmaz derecede değişken dozlarını biliyordum. İmtihan eden kişinin sesi: "Peki at için doz nedir? – ineğinki nedir? – koyununki nedir? – domuzunki nedir? – köpeğinki nedir? – kedininki nedir?" Bu raflar veterinerin hastalıklara karşı tüm cephanesini taşıyordu ve pencerenin altındaki bir tezgâhta onları birleştirmek için kullanılan aletleri görebiliyordum. Dereceli kaplar ve beherglaslar, havanlar ve tokmaklar. Ve altında açık bir dolapta ilaç şişeleri, türlü boyutlarda şişe mantarları, hap kutuları, toz kâğıtları.

---

* Kimya laboratuvarlarında çözücüler ve yüksek miktarlarda standart solüsyonlar gibi sıvıları muhafaza etmek için kullanılan büyük şişelere verilen isim. (ç.n.)
** "Tatlı Nitrit Ruhu" olarak satılan bu ilacın 1980'den beri ABD'de satışı yasaktır. (ed.n.)
*** Cilde uygulama için ilaçlı bir topikal preparattır. (ed.n.)

Etrafta dolanırken Farnon daha da hareketlendi. Gözleri parlıyor ve hızlı hızlı konuşuyordu. Sık sık rafa, Winchester şişelerinden birine uzanıyordu ya da bir horse ball'ı* veya bir elektuarı** kutusundan çıkarıyor, dostane bir şekilde okşuyor ve dikkatlice yerine geri koyuyordu.

"Şu şeylere bir bak, Herriot," diye uyarmadan bağırdı. "Adrevan! İşte bu, atlardaki olta solucanı için kullanılan en mükemmel ilaçtır. Biraz pahalıdır gerçi, kutusu elli peni. Ve işte jansiyan viyole*** peserler.**** Bunlardan birini bir ineğin rahmine pis bir temizlikten sonra sokarsan, çıkan şeylere çok güzel bir renk verir. Gerçekten de bir işe yarıyormuş gibi duruyor. Peki ya bu numarayı gördün mü?" Birkaç tekrar süblime edilmiş***** iyot kristalini bir cam kâseye koydu ve bir damla terebentin ekledi. Önce bir şey olmadı, sonra da yoğun ve mor renkli bir duman tavana doğru yol aldı. Yüzümdeki korkuyu görünce kahkahalara boğuldu.

"Büyü gibi, değil mi? Bunu atların ayaklarındaki yaralar için kullanıyorum. Kimyasal reaksiyon iyodu dokulara derinlemesine işletiyor." "Öyle mi?" "Şey, bilmiyorum ama teoriye göre öyle ve çok güzel göründüğünü belirtmek isterim. En aksi müşteriyi bile etkiler." Raflardaki bazı şişeler okuldayken öğrendiğim etik standartlara uymuyordu. Mesela "Bağırsak Sancısı Çaresi" yazan ve acı içinde kıvranan bir at resmi bulunan şişe gibi. Hayvanın suratı dışarıya doğru çevrilmişti ve gayet insansı bir acı ifadesi vardı. Bir başkasında da süslü bir yazıyla şöyle yazıyordu: "Evrensel Sığır İlacı – Öksürük, üşütme, ishal, akciğer iltihabı, süt humması, meme iltihabı ve her nevi hazımsızlığa birebirdir."

---

* Üç ya da altışar biniciden oluşan iki takım hâlinde oynanan horse-ball oyununda kullanılan top. (ed.n.)

** Toz haline getirilmiş etkili maddenin bal veya şurupla karıştırılmasından oluşan koyu kıvamdaki ilaç. (ed.n.)

*** Bakteri veya mantar enfeksiyonlarına karşı kullanılan bir tür madde içeren ilaç. (ç.n.)

**** Yapısal ve farmasötik amaçlarla vajinaya yerleştirilen protez bir cihazdır. (ed.n.)

***** Katı maddenin gaz hâline dönüşmesi. (ed.n.)

Etiketin altında da parlak siyah renkte büyük harflerle güvence verilmişti: "Asla Çaresiz Bırakmaz".

Farnon'ın çoğu ilaç hakkında söyleyecek bir şeyi vardı. Her birinin beş yıllık pratisyenlik tecrübesinde bir yeri vardı. Her birinin kendi büyüleyiciliği, özel bir gizemi vardı. Şişelerin çoğunun şekli çok güzeldi. Cam tıpaları vardı ve yanlarına da Latince adları kazınmıştı. Tabii bu adlar hekimlere tanıdık geliyordu, yıllar boyunca kendi hikâyelerini ortaya koymuşlardı.

İkimiz de hemen hepsinin artık işe yaramaz olduğu ve eski ilaçların ömrünün neredeyse dolduğu hakkında hiçbir fikrimiz olmadan parlayan raflara bakıyorduk. Yakında yeni keşiflerin hızıyla birlikte kaybolup gidecek ve bir daha geri dönmeyeceklerdi.

"Aletleri koyduğumuz yer burası." Farnon beni başka bir odaya götürdü. Küçük aletler yeşil çuha raflarda muntazam ve gayet temiz bir şekilde duruyordu. Hipodermik şırıngalar, doğum kaşıkları, diş kazıyıcılar, miller, sondalar ve tabii göze hemen çarpan bir oftalmoskop.*

Farnon onu zevkle siyah kutusundan çıkardı. "İşte satın aldığım son şey," diye mırıldandı, aletin pürüzsüz gövdesini okşuyordu. "Harika bir şey. Haydi, retinama baksana." Lambayı açtım ve gözünün derinliklerindeki parlayan, renkli desenlere ilgiyle baktım. "Çok güzel. Sizin için bir sağlamlık belgesi imzalayabilirim." Güldü ve elini omzuma koydu. "Güzel, bunu duyduğuma sevindim. Bu gözümde hep biraz katarakt var diye düşünürdüm." Duvardaki kancalara asılı büyük hayvanlar için kullanılan aletleri göstermeye başladı. Hayvanların kuyruklarını ya da başka kısımlarını kemikten çıkarmak için kullanılan alet, ateş demiri, kansız hadım aleti, çiftlik hayvanları için hadım aleti, hayvanları alaşağı etmek için kullanılan halatlar ve ayak bağları, doğum halatları ve kancaları. Yeni ve gümüş bir embriyotom** onur köşesinde asılıydı ama

* Göz doktorlarının gözün içini incelemek için kullandıkları alet. (ed.n.)

** Fetotomide (sezaryenin mümkün olmadığı durumlar) kullanılan özel yapılmış kesiciler. (ed.n.)

birçok şey (örneğin ilaçlar) müzelikti. Özellikle de kan çubuğu ve neşter ortaçağdan kalmaydı ancak hâlâ kanın kovaya akması için kullanılıyordu.

"At toynağı iltihabına daha iyi gelen bir şey daha yok," dedi Farnon ciddi bir şekilde.

Beyaz duvarları, yüksek masası, oksijeni, eter anestezi kıyafeti ve küçük bir sterilize aleti olan ameliyathaneye vardık.

"Bu kısıma küçük hayvanlar pek uğramaz." Farnon elini masanın üstünde gezdiriyordu. "Ancak bu duruma teşvik etmeye çalışıyorum. Bir ahırda karnınızın üstüne yatmaktan daha iyidir. Şöyle ki, işimizi doğru yapmalıyız. Eski hintyağı ve prüsik asit ilkesi işe yaramıyor. Eski toprak meslektaşlarımızın çoğunun bir köpeğe ya da kediye bakmayacağını biliyorsundur ancak mesleğimizin fikirlerini değiştirmesi gerek." Köşedeki bir dolabın yanına gitti ve kapağını açtı. Birkaç neşterin, damar maşasının, cerrahi iğnenin ve ispirto dolu şişelerdeki ameliyat iplerinin olduğu cam raflar görmüştüm. Kapakları dikkatli bir şekilde kapatmadan önce mendilini çıkardı ve bir otoskopa* hafifçe dokundurdu.

Hole çıkarken "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

"Harika," dedim. "Burada ihtiyacınız olan hemen her şeye sahipsiniz. Çok etkilendim." Bariz şekilde göğsü kabarmıştı. İnce yanakları kızarmıştı ve kendi kendine hafifçe mırıldanıyordu. Titrek bir bariton sesle şarkı söylemeye başladı ve yürürken adımlarımızla tempo tuttu.

Oturma odasına geri döndüğümüzde ona Bert Sharpe'tan bahsettim. "Üç silindirle giden bir ineği delmek hakkında bir şey. İneğin sıkıntısı ve sorunu hakkında bir şeyler söyledi ama tam olarak bir şey anlamadım." Farnon güldü. "Sanırım bunu tercüme edebilirim. Tıkanmış bir meme ucu için Hudson operasyonu yapılmasını istiyor. Sıkıntı, meme anlamına geliyor ve sorun da meme iltihabı için kullanılan yerel bir terim." "Şey, teşekkürler.

* Kulaklara bakmak için kullanılan tıbbi bir cihaz. (ed.n.)

Ve bir de sağır bir İrlandalı vardı, Bay Mulligan..." "Bir dakika," dedi ve tek elini havaya kaldırdı Farnon. "Tahmin edeyim, gusuyor mu?" "Ya, fena gusuyor beyim." "Tamamdır, yarım litrelik bizmut subkarbonat ayırayım. Bu köpeğe uzun vadeli bir tedavi yapma taraftarıyım. Airdale teriyeri gibi duruyor ama eşek kadar bir şey ve gayet gelgitli bir tavrı var. Joe Mulligan'ı birkaç sefer yere yıkmışlığı var. Yapacak daha iyi bir şey bulamadığı zaman onu yere seriyor ve onunla uğraşıyor. Ama Joe onu çok seviyor."

"Peki, gusmaya ne yapmalı?" "Hiçbir şey ifade etmiyor. Bulduğu her çöpü yemenin doğal bir sonucu. Sharpe'a bir uğrasak iyi olacak. Yoklamamız gereken bir iki yer daha var. Benimle gelmeye ne dersin? Sana çevreyi biraz göstereyim." Farnon beni evin önündeki harabe Hillman marka otomobile doğru götürdü ve ben de yan koltuğa geçerken dişleri erimiş tekerleğe, paslı gövdeye, saydamlığını neredeyse yitirmiş ve çatlaklarla dolu ön cama endişeli bir bakış attım. Fark etmediğim şeyse yan koltuğun tabana sabitlenmediği ve kızak benzeri yayların üzerinde serbestçe durduğuydu. Koltuğa oturdum ve arkaya doğru kaydım, artık kafam arka koltukta ve ayaklarım da aracın tavanındaydı. Farnon kalkmama yardım etti ve nazikçe özür diledi, sonra da yola çıktık.

Pazarı geçtikten sonra yol bir anda yokuş aşağı oldu ve tüm Dale'ın akşam güneşiyle birlikte önümüzde uzanışını görebiliyorduk. Koca tepelerin hatları ışıkla birlikte yumuşamıştı ve gümüş rengi bir çizgi, Darrow'ın vadi tabanının nerelerine doğru gittiğini gösteriyordu.

Farnon alışılmışın dışında bir sürücüydü. Manzaradan etkilenmiş olacaktı ki bayır aşağı yavaşça sürüyordu, dirsekleri direksiyonun üstünde duruyordu ve çenesini ellerinin arasına koymuştu. Bayırın sonuna geldiğimizde rüyasından uyandı ve bir anda saatte yüz kilometre hıza çıktı. Eski aracımız dar yolda

delice sarsılıyordu ve hareketli koltuğum ayaklarımı tabana yapıştırmaya çalışırken beşik gibi sallanıyordu.

Sonra frenledi, bir arazideki kısa boynuzlu safkan sığırları işaret etti ve tekrar gazladı. Yola asla bakmıyordu, tüm dikkati etraftaki ve arkamızdaki taşradaydı. Beni endişelendiren de bu son şeydi çünkü kendisi aracı çoğunlukla hızlı kullanıyor ve aynı zamanda arkasına bakıyordu.

Sonunda yoldan çıkabildik ve parmaklıklı bir şeride geçtik. Yıllardır gördüğüm pratisyenlik beni usulca arabadan inip kapıyı açmaya itmişti çünkü öğrenciler kapı açma makineleri olarak görülüyorlardı. Ancak Farnon bana her seferinde çok teşekkür ediyordu ve ben de bu duruma şaşırmayı bıraktıktan sonra gayet hoşuma gitmeye başlamıştı.

Bir çiftliğin avlusuna vardık. "Burada aksak bir at var," dedi Farnon. Kısırlaştırılmış iriyarı bir Clydesdale atı çıkarılmıştı ve çiftçi onu yürütürken biz de dikkatlice izliyorduk. "Sence hangi bacak?" diye sordu meslektaşım. "Bize doğru olan ön bacak mı?" "Evet, bence de o. Bir bakalım mı?"

Elimi ayağa koydum ve diğerinden çok daha sıcak olduğunu fark ettim. Bir çekiç istedim ve toynağın gövdesine vurdum. At irkildi, ayağını kaldırdı ve yere dikkatlice koymadan önce birkaç saniye titreyerek havada tuttu. "Görünüşe göre ayağında iltihap var."

"Sanırım haklısın," dedi Farnon. "Bu duruma buralarda çakıl diyorlar bu arada. Ne yapalım dersin?"

"Tabanı açıp iltihabı akıtalım."

"Doğru." Toynak bıçağı çıkardı. "Tekniğini izleyeceğim."

Yargılanıyormuş gibi hissetmemin getirdiği rahatsızlıkla birlikte bıçağı aldım, ayağı kaldırdım ve dizlerimin arasına aldım. Ne yapmam gerektiğini biliyordum: Tabanda enfeksiyonun başlamış olduğu siyah izi bul ve iltihaba ulaşana kadar devam et. Kurumuş çamuru sıyırdım ve bir değil, birden çok iz buldum. Acı veren bölgeyi bulabilmek için biraz daha vurduktan sonra muhtemel bir izi seçtim ve kesmeye başladım.

Toynak mermer gibiydi ve her bıçak hareketiyle sadece çok az bir şey soyuluyordu. At da hasta ayağının havaya kaldırılmasından ve tüm yükünü sırtıma vermesinden hoşnut görünüyordu. Gün boyunca bu kadar rahatlamamıştı. İnleyerek dirseğimi kaburgasına soktum ve bu pozisyonunu değiştirmesini sağlamış olsa da kısa süre sonra tekrar bana yaslanmıştı.

İz daha da azalıyordu ve son bir bıçak hamlesiyle birlikte tamamen ortadan kayboldu. Sessizce küfrettim ve başka bir ize geçtim. Sırtım ağrıdan ölecekti ve gözlerime ter akıyordu. Ve eğer bu izi de yok edersek ayağı bırakıp biraz dinlenmem gerektiğini biliyordum. Ve Farnon'ın gözü üzerimdeyken böyle bir şey yapmak istemiyordum.

Acı verici bir şekilde kestikçe kestim ve delik derinleştikçe dizlerim de kontrolsüzce titremeye başlamıştı. At mutlu bir şekilde dinleniyor, yedi yüz elli kiloluk cüssesi düşünceli bir insan tarafından taşınıyordu. Acaba sonunda yüzüstü yığılsaydım ne olurdu diye düşünürken bıçağın ağzından aşağı ince bir iltihap süzülmeye başladı.

"İşte böyle," dedi çiftçi. "Şimdi rahatlayacaktır."

Akıntının geldiği deliği genişlettim ve ayağı bıraktım. Geri çekilince ayağa kalkmakta zorlanmıştım, gömleğim sırtıma yapışmıştı.

"İyi işti Herriot." Farnon bıçağı aldı ve cebine soktu. "Toynak bu kadar sert olunca işler pek eğlenceli olmuyor."

Ata bir tetanos iğnesi yaptı ve çiftçiye döndü. "Ben deliği dezenfekte ederken ayağını tutabilir misiniz acaba?" Tıknaz adam ayağı dizlerinin arasına aldı ve Farnon deliği biraz iyot kristali ve terebentinle doldururken onu izledi. Sonra da yükselen mor perdenin ardında kayboldu.

Kalın tabaka yükselip yayılırken izledim ve hayran kaldım. Küçük adamı ortada bir yerlerdeki çıtırtı seslerinden seçebiliyordum.

Duman dağılırken bir çift yuvarlak ve korkmuş göz gördüm. "Aman Tanrım, Bay Farnon, bir an için ne oluyor diye şaşırdım," diye belirtti öksürüklerinin arasından. Toynaktaki siyah deliğe tekrar baktı ve saygı duyarak belirtti: "Bugünlerde bilimin yapabildiği şeyler harika."

İki yere daha gittik. Birinde bacağında kesik olan bir buzağı vardı, diktim, pansuman yaptım ve bandajladım. Diğeri de memesi tıkanmış olan inekti.

Bay Sharpe bekliyordu ve hâlâ hevesli duruyordu. Bizi ahıra götürdü ve Farnon ineğe doğru işaret etti. "Bakalım ne yapacaksın?"

Yere çömeldim ve memeyi elimle muayene ettim, katılaşmış dokunun yarıya kadar çıkmış kütlesini hissettim. Hudson aleti ile parçalanması gerekiyordu ve ben de ince metal spirali memeden içeri sokmaya başladım. Bir saniye sonra bok yolunun içinde gömleğimin üzerinde karın boşluğumun hemen üstünde bir toynak iziyle birlikte soluk soluğa kalmıştım.

Utandırıcı bir durumdu ama durup ağzımı sudan çıkmış bir balık gibi açıp kapayarak nefeslenmekten başka bir şey yapamazdım.

Bay Sharpe elini ağzına götürdü, içindeki kibarlık, veterinerin başının belaya girmiş olduğunu görmenin komikliğiyle çatışıyordu. "Kusura bakma genç adam ancak söylemeliyim ki bu inek gayet dost canlısıdır. Her zaman tokalaşıp selamlaşır." Sonra da kendi esprisine yenik düşüp başını ineğin sırtına koyarak kıs kıs gülmeye başladı.

Biraz soluklanıp gururla bok yolundan kalktım. Bay Sharpe burundan tutuyor ve Farnon da kuyruğu kaldırıyordu. Aleti lifli kütleden geçirebilmiş ve birkaç çekişle birlikte tıkanıklığı açmıştım. Ancak önlemler ineği biraz zorlamış olsa da yine de kollarıma ve bacaklarıma birkaç darbe indirmişti.

İş bittiğinde çiftçi memeden tuttu, yere uzun ve beyaz bir sıvı fışkırttı. "Mükemmel! Şimdi dört silindirle gidiyor işte!"

4

"Eve başka bir şekilde gideceğiz." Farnon direksiyonun üzerinden eğilerek çatlak ön camı kıyafetinin koluyla sildi. "Brenkstone Geçidi'nden Sildale'e geçeceğiz. Çok uzakta değil, hem senin de görmeni istiyorum."

Sarp ve dolambaçlı bir yola girmiştik. Tepenin de taşlı bir akarsuyun daha nazikçe duran köye doğrudan aktığı karanlık bir koyakta kalmasıyla birlikte daha da yükseğe çıkıyorduk. Zirvede arabadan indik. Yaz günbatımında önümüze tepelerin ve doruk-ların vahşi panoraması serilmiş, sonra da göğün batı tarafındaki kızıl ve altın kurdeleler arasında kaybolmuştu. Doğuda kara bir dağ üzerimizde duruyordu ve çıplak cüssesiyle tehditkârdı. Bü-yük, kareye benzer şekildeki kayalar yamacı doldurmuştu.

Etrafa bakarken sessizce ıslık çaldım. Burası Darrowby'e yaklaşırken gördüğüm dostane tepe yerleşkesinden farklıydı.

Farnon bana döndü. "Evet, İngiltere'deki en vahşi yerlerden biri. Kışın gerçekten çok korkunç oluyor. Bu geçidin haftalar boyunca kapalı kaldığını bilirim."

Temiz havayı içime çektim. Enginlik içinde hiçbir hareket yoktu, sadece bir çulluk hafifçe çığlık atmıştı ve ben sadece üç yüz metre altımızda şiddetli bir şekilde akan suyun uzaktan ge-len gümbürtüsünü duyabiliyordum.

Arabaya binip Sildale'e gerçekleşecek olan uzun inişimize başladığımızda hava kararmıştı. Vadi şekilsiz bir karaltıydı ama nokta şeklindeki ışıklar, yalnız başına duran çiftliklerin tepele-rin neresinde olduğunu gösteriyordu.

Sessiz bir köye vardık ve Farnon şiddetli bir şekilde frene

bastı. Arabanın tabanında hareketli koltuğumla birlikte hiçbir şey yapmadan kaydım ve ön cama çarptım. Kafam camla çarpışınca bir çınlama sesi ortaya çıkardı ama Farnon bunu fark etmemiş gibiydi. "Burada güzel ve küçük bir bar var. Haydi, gidip birer bira içelim."

Bu bar benim için yeni bir şeydi. Burası, bildiğiniz kare şeklinde ve taş döşemeli bir mutfaktı. Kocaman bir şömine ve bir tarafı tamamen kaplayan eski ve kara bir ocak vardı. Ateşin üstünde bir çaydanlık duruyordu ve tek bir odun tıslayıp çıtırdıyor, odayı kehribarımsı kokusuyla dolduruyordu.

Yaklaşık on adam sırtları yüksek ve duvara dayanmış sandalyelerde oturuyorlardı. Önlerinde de yarım litrelik bardaklar vardı ve zamanla birlikte aşınmış ve eğilmiş meşeden yapılma masalarda duruyorlardı.

Biz içeri girerken bir sessizlik vardı. Sonra biri, "Vay, Bay Farnon," dedi. Sevinçle değil ama kibarca söyledi ve bu sözle birlikte kalabalıktan dostane sesler ve kafa sallamaları ortaya çıktı. Birçoğu sorun ya da heyecan olmadan zevkine bakmaya çalışan çiftçiler ya da tarla çalışanlarıydı. Çoğu güneşten kıpkırmızı olmuş ve bazı daha genç olanlar da kravatsız, önleri açık gömleklerinden kaslı boyunları ve göğüsleri görünür hâldeydi. Köşede oynanan domino oyunundan hafif mırıltılar ve tıklama sesleri geliyordu.

Farnon bana oturmam için bir yer gösterdi, iki bira söyledi ve bana doğru döndü. "Eğer istersen bu işe girebilirsin. Haftalık dört pound ve tam konaklama. Anlaştık mı?"

Her şeyin bir anda gerçekleşmesi beni sessizliğe itmişti. Benim için uygundu. Ve haftalık dört pound mu! *Record*'daki acınası ilanları hatırladım. "Tecrübeli veteriner hekim, sonsuza kadar çalışırım." BVMA bu kalbi yakarışları basmaması için editöre baskı uygulamak zorunda kalmıştı. Meslektekilerin hizmetlerini bedavaya sunmaları pek hoş bir şey değildi. Haftalık dört pound resmen zenginlikti.

"Teşekkürler," dedim ve zafere ulaşmış gibi görünmemeye çalışıyordum. "Kabul ediyorum."

"Güzel," dedi Farnon ve birasından iştahla bir yudum aldı. "Sana pratisyenlikle alakalı bir şey diyeyim. Burayı yaklaşık bir sene önce seksen yaşındaki bir adamdan satın aldım. Hâlâ işini yapıyor, gerçekten çok sert ve yaşlı bir kişilik kendisi. Ama gece yarısı kalkmayı çoktan aşmıştı ve bu şaşırtıcı değildi. Ve tabii ki daha birçok farklı konuda da işleri salıveriyordu, eski püskü düşüncelerin hepsine takılı kalıyordu. Ameliyathanedeki bazı çok eski aletlerden kimileri ona aitti. Öyle ya da böyle, mekândan pek bir şey geriye kalmadı ve ben de işleri düzene sokmaya çalışıyorum. Şimdilik getirisi çok az ama birkaç yıl dişimizi sıkarsak işlerimizin çok iyi olacağından eminim. Çiftçiler genç birinin işleri devralmasından mutlular, yeni tedavi yöntemleri ve ameliyatlara açıklar. Ancak onları babalığın kestiği üç kuruşluk danışmanlık ücretinden uzaklaştırmam lazım ve bu konuda gayet zorlanıyorum. Dalesliler harika insanlar, onları çok seveceksin ancak karşılığında hizmet aldıklarını kanıtlamadığın sürece mangırlarını vermekten pek hoşlanmazlar."

Gelecek planları hakkında hevesle konuşuyordu, içkiler geldikçe geliyordu ve bar ortamındaki buzlar daha da eriyordu. Köydeki müdavimler geldikçe mekân dolmaya başlamış, gürültü ve sıcaklık artmıştı ve kapanma saatine yaklaşınca arkadaşımdan ayrılmış, yıllardır tanıyormuş gibi hissettiğim komikliklerin döndüğü bir grupla birlikte oturur hâle gelmiştim.

Ancak gözüme sürekli çarpan tuhaf bir karakter vardı. Eski bir bot gibi pürüzsüz, kahverengi ve zamana yenik düşmüş bir suratın üstünde duran kirli beyaz panama şapkası olan yaşlı ve küçük bir adam. Grubun arasından sıyrılıyor, eliyle işaret ediyor ve göz kırpıyordu.

Aklında bir şeyler olduğu belliydi. Ben de gruptan ayrıldım ve köşedeki bir oturağa oturdum. Yaşlı adam karşıma oturdu,

ellerini ve çenesini bastonuna dayadı ve sarkık gözkapaklarının arasından bana dikkatlice baktı.

"Genç adam, sana söylemem gereken bir şey var. Hayatım boyunca hayvanların arasında bulundum ve sana o bir şeyi söyleyeceğim."

Ayak parmaklarım kıvrılıyordu. Daha önce de bu şekilde yakalanmıştım. Kariyerimin ilk dönemlerinde tarım dünyasındaki eskiler sanki paha biçilemez bir şeyler söylemeleri gerektiğini düşünür gibiydiler. Ve bu genelde çok vakit alırdı. Etrafıma endişeli bir şekilde baktım ama kapana kısılmıştım. Yaşlı adam sandalyesini daha da yaklaştırdı ve gizli bir fısıltıyla konuşmaya başladı. Bira kokulu nefesler on beş santim öteden yüzüme vuruyordu.

Yaşlı adamın anlatısında yeni bir şey yoktu. Sadece her zamanki kullanmış olduğu mucizevi tedaviler, sadece kendinin bildiği nihai ilaçlar ve birçok namussuz kişinin kendisinden sırlarını çalmaya çalışması ile ilgili kısa hikâyeler. Sadece bardağından yudumlar almak için duraksıyordu, küçük vücudu içine şaşırtıcı derecede fazla bira alabiliyor gibiydi.

Ancak bu hoşuna gidiyordu ve ben de onu hiç durdurmuyordum. Hatta yaptığı şeyler karşısında şaşırmış ve hayran olmuş gibi yaparak onu cesaretlendirmiştim de.

Bu küçük adamın daha önce böyle bir dinleyicisi olmamıştı. Emekli bir çiftlik sahibiydi ve birileri ona hak ettiği takdiri göstermeyeli yıllar olmuştu. Yüzünde orantısız bir yan bakış vardı ve yaşlı gözleri arkadaşlıkla parlıyordu. Ancak bir anda ciddileşti ve ayağa kalktı.

"Şimdi git, genç adam. Sana hakkımda kimsenin bilmediği bir şey söyleyeceğim. Bununla çok para kazanabilirdim. İnsanlar yıllarca onlara bu şeyi söylemem için peşimden koştular ama asla söylemedim."

Bardağındaki içkinin yüksekliğini birkaç santimetre daha kı-

salttı ve sonra da gözlerini iyice kıstı. "Atlardaki hiperkeratozun* çaresi."

Sanki tavan çöküyormuş gibi bir anda sandalyemde hareketlendim. "Şaka yapıyor olmalısın," dedim, soluğum kesilmiş gibi yaptım. "Hiperkeratoz olamaz."

Yaşlı adam gururlanmıştı. "Evet, ta kendisi. Tek yapman gereken benim merhemimden sürmek. Sonrasında at düzelecektir. Hatta öncesinden daha iyi olacaktır!" Sesi ince bir bağırtı hâline geldi ve koluyla sert bir hareket yaparak neredeyse boş bardağını yere düşürdü.

Sessiz ve inanamadığımı belirten bir ıslık çalıp iki bardak bira daha söyledim. "Ve bana bu merhemin adını gerçekten söyleyecek misin?" diye fısıldadım.

"Evet, genç adam ancak tek bir şartla. Bunu kimseye söylememen lazım. Sadece kendine saklamalısın, sadece sen ve ben bileceğiz." Bardağının yarısını meşakkatsiz bir şekilde içti. "Sadece sen ve ben evlat."

"Tamam, söz veriyorum. Hiç kimseye söylemeyeceğim. Nedir bu mucizevi şey?"

Yaşlı adam kalabalık mekânda etrafı süzdü. Sonra derin bir nefes alıp elini omzuma koydu ve kulağıma yaklaştı. Ciddi bir şekilde bir kez hıçkırdı ve boğuk bir sesle fısıldadı. "Marşmelov merhemi."

Elini tuttum ve sessizce sıktım. Duygulanmış olan yaşlı adam bardağının diğer yarısının çoğunu çenesinden aşağı dökmüştü.

Ancak Farnon kapıdan sinyal veriyordu. Gitme zamanı gelmişti. Yeni arkadaşlarımızla birlikte dışarı fırladık, sessiz köy sokağında küçük bir gürültü ve ışık kümesi oluşturmuştuk. Açık sarı saçlı ve gömlekli bir genç aracın kapısını nezaketen açmıştı ve son bir kez iyi geceler deyip el sallayarak araca bindim. Kol-

* Epidermisin en dış kısmı olan stratum corneum'un kalınlaşmasıdır. Bu seviyede hücreler, kuru ve çok sert olmalarına yol açan bir protein olan keratinde yüksek oranda yüklüdür. Bazı durumlarda, küçük veya büyük kuru ve pürüzlü cilt lekeleri oluşturan anormal bir keratin birikimi vardır. (ed.n.)

tuk bu sefer normalden daha hızlı bir şekilde arkaya gitmişti. Kafam Wellington şişelerinin arasına girmiş, dizlerim de çeneme kadar gelmişti.

Birkaç meraklı surat arka camdan bana baktı ancak kısa süre sonra yardımsever eller kalkmamı sağlamıştı ve oynak koltuk tekrar raylarına oturtulmuştu. Bu koltuk ne zamandır böyle acaba ve işverenim hiç tamir ettirmeyi düşünmüş müdür diye merak etmiştim.

Karanlığa doğru sürdük ve arkamı dönüp el sallayan gruba baktım. Küçük adamı görebiliyordum, panama şapkası mekânın girişindeki ışıktan dolayı yeni gibi duruyordu. Parmağını dudaklarına götürmüştü, sus işareti yapıyordu.

5

Son beş yıldır bir an bekleniyordu ve o an henüz gelmemişti. Yirmi dört saattir Darrowby'deydim ve hâlâ tek başıma bir hastaya gitmemiştim.

Farnon'la birlikte bir yerlere giderken bir gün daha geçmişti. Biraz ilginç bir durumdu ama Farnon kendisi gibi dikkatsiz, unutkan ve birkaç başka özelliği olan biri için yeni asistanını öne sürmede ciddi derecede dikkatliydi. Bugün Lidderdale'e gitmiştik ve daha çok müşteriyle tanışmıştım. Dostane, kibar çiftçilerdi. Beni güzel bir şekilde karşılamışlardı ve bana başarılar dilemişlerdi. Ancak Farnon'ın gözlemi altında çalışmak aynı okuldayken hocamın gözlemi altında çalışmak gibiydi. Ben, yani James Herriot, ciddi bir şekilde kendi başıma yardım veya gözlem olmadan gidip hasta bir hayvana bakmadığım sürece profesyonel kariyerime başlayamayacakmışım gibi hissediyordum.

Ancak bu an çok da uzakta olamazdı. Farnon tekrar annesini ziyaret etmek için Brawton'a gitmişti. Ne kadar da vefalı bir evlat olduğunu düşünmüştüm şaşkınlıkla. Ve geç geleceğini söylemişti, sanırım yaşlı hanımefendinin saat anlayışı biraz farklıydı. Neyse ne, önemli olan artık sorumluluğun bende olmasıydı.

Yıpranmış gevşek kılıflı bir sandalyede oturuyor ve bakımsız çimenler üzerine ışıyan akşam güneşinin uzattığı gölgeleri Fransız balkonundan seyrediyordum. Bunu daha çok yapacakmışım gibi hissediyordum.

Dururken ilk vakamın ne olacağını merak ediyordum. Belki de yıllarca bekledikten sonra bir düş kırıklığı olacaktı. Öksüren

bir buzağı veya kabız bir domuz gibi bir şey. Belki de bu kötü bir şey değildi, kolaylıkla düzeltebileceğim bir şeyle başlardım. Holdeki telefon çalmaya başladığında bu güzel düşüncelerin tam ortasındaydım. Israrlı gürültü boş evde inanılmaz derecede yüksek sesli çıkıyordu. Telefonu açtım.

"Bay Farnon'la mı görüşüyorum?" Sert tonlu derin bir sesti. Yerel bir aksanı yoktu, belki biraz Güneybatı.

"Hayır, maalesef kendisi çıktı. Ben asistanıyım."

"Ne zaman geri döner?"

"Maalesef biraz geç vakitte dönecek. Ben yardımcı olabilir miyim?"

"Benim işimi görebilir misin bilmiyorum."

Ses bir anda zorba bir ton aldı. "Ben Bay Soames, Lord Hulton'un çiftliğini idare ediyorum. Değerli bir av atının karın sancısı var. Karın sancısını bilir misin?"

Sinirleniyordum. "Ben bir veteriner hekimim, bu sebepten sanırım bir şeyler biliyorum."

Uzun bir sessizlik oldu ve ses tekrar havlamaya başladı. "Tamam, o zaman sen işe yararsın. Ben yine de at için gereken iğneyi biliyorum. Gelirken yanında arekolin getir. Bay Farnon ondan kullanıyor. Ve Tanrı aşkına, gecikme. Ne zaman gelirsin?"

"Şimdi yola çıkıyorum."

"Tabii."

Telefonun çarpılarak kapatıldığını duydum. Telefondan uzaklaşırken yüzüm sıcaklamıştı. Anlaşılan ilk vakam formalite icabı olmayacaktı. Karın sancıları çok karışık durumlardır ve ne olur ne olmaz diye yanında bir de Soames adında çokbilmiş biri de vardı.

Vakaya giden yaklaşık on üç kilometrelik yolculukta aklımdan Caulton Reeks'in klasik eseri *Common Colics of the Horse*'u tekrar okudum. Son sınıfta kitabı o kadar okumuştum ki alıntıları şiir gibi ezberden okuyabilirdim. Aracı sürerken kenarları yıpranmış sayfalar hayalet gibi gözümün önünde uçuşuyordu.

Bu muhtemelen hafif bir sıkışma ya da birazcık kasılmaydı. Yemi değişmiş ya da çok fazla yoğun çimen yemişti. Evet, aynen öyle; çoğu karın sancısı böyle olurdu. Rahatsızlığı gidermek için hemen bir arekolin ve belki de biraz klorodin iğnesi ve sonrasında her şey tamamdı. Aklım pratisyenlik yaparken karşılaştığım vakalara gitmişti. At sakince duruyordu, sadece ara sıra arka bacaklarından birini serbest bırakıyordu ya da yanlarına dönüp bakıyordu. Aslında bir şey yoktu.

Vardığımda bu mutlu tabloyu düşünüyordum. Üç tarafında harika ahırlar olan temiz, çakıl döşenmiş bir avluya vardım. Geniş omuzlu, kalıplı, ekose şapkalı ve ceketli, güzel dikimli pantolonu ve parlak tozlukları olan bir adam duruyordu.

Araba yaklaşık yirmi beş metre ötede durmuştu ve ben de inerken adam yavaşça ve bilerek bana sırtını dönmüştü. Avlunun diğer tarafına yürüdüm, hiç acele etmiyordum, onun dönmesini bekliyordum ama orada öylece durdu, elleri ceplerindeydi ve diğer tarafa bakıyordu.

Birkaç metre uzağında durdum ama adam yine dönmedi. Uzun bir süre sonra ve ben de arkasına bakmaktan sıkılınca konuştum.

"Bay Soames?" Başta hareket etmedi, sonra çok yavaş bir şekilde döndü. Kalın, kızarmış bir boynu, elma gibi bir yüzü ve küçük, ateş saçan gözleri vardı. Hiçbir cevap vermedi ama beni baştan aşağı süzüp yağmurluğumu, gençliğimi, tecrübesizliğimi sindirdi. İncelemesini tamamladıktan sonra tekrar diğer tarafa baktı.

"Evet, ben Bay Soames." "Bay" kelimesine o kadar bastırıyordu ki sanki kendisi için çok önemli bir şeymiş gibiydi. "Bay Farnon'ın sıkı dostuyumdur."

"Adım Herriot."

Soames beni duymuş gibi görünmüyordu. "Evet, Bay Farnon gerçekten zeki biri. Çok iyi arkadaşızdır."

"Anladığım kadarıyla karın sancısı olan bir atınız var." Keşke sesim bu kadar ince ve dengesiz çıkmasaydı.

Soames'ın gözü hâlâ gökyüzünde bir yerdeydi. Cevap vermeden önce kendi kendine ıslığıyla küçük bir ezgi çaldı. "Orada," dedi, "Lordumuzun en iyi avcılarından biri duruyor. Ve sanırım uzman yardımına ihtiyacı var." "Uzman" kelimesini bastırarak söylemişti.

Kapıyı açtım ve içeri girdim. Ve sanki bir duvara girmiş gibi durdum. Doru bir at yer tezeğinde oluşturduğu derin patikanın etrafında dolanıp duruyordu. Başından kuyruğuna kadar ter içinde kalmış, burun delikleri genişlemiş ve gözler öne doğru boş boş bakmaktaydı. Her adımında kafasını sallıyordu ve sıkmış olduğu dişleri arasından yere köpük dökülüyordu. Sanki dörtnala koşmuş gibi vücudundan yoğun bir buhar çıkıyordu.

Ağzım kurumuştu. Konuşmakta zorlanıyordum ve konuşabildiğimde de neredeyse fısıldar gibiydim. "Ne zamandır böyle?"

"Ha, bu sabah biraz karın ağrısıyla uyandı. Ona gün boyunca müshil verdim, daha doğrusu herifin biri verdi. Her şeyde olduğu gibi bunu da eline yüzüne bulaştırdıysa hiç şaşırmam gerçi."

Köşede, gölgelerin arasında birinin durduğunu gördüm, elinde yular olan şişman bir adam.

"Ona tabii ki müshil içirdim ama hiçbir hayrı dokunmadı Bay Soames." Şişman adam korkmuştu.

"Kendine de seyis dersin," dedi Soames, "Bu lanet işi ben yapmalıydım. Eminim şimdiye kadar çok daha iyi olurdu."

"Onu iyileştirmek için müshilden fazlasına ihtiyaç olacak," dedim. "Bu sıradan bir karın sancısı değil."

"Peki ya ne öyleyse?"

"Şey, onu muayene etmeden tam olarak ne olduğunu bilemem ama böylesine ağır ve sürekli ağrı torsiyon anlamına gelebilir, yani bağırsak bükülmesi."

"Bağırsak bükülmesi mi, haydi oradan! Birazcık karın ağrısı

var, o kadar. Gün boyunca hiçbir şey yapmadı ve kendine iyi gelebilecek bir şey istiyor. Arekolin yanında mı?"

"Eğer bir torsiyon söz konusuysa, verebileceğiniz en kötü şey arekolindir. Şu an acı içinde ve arekolin verirsek çılgına döner. Arekolin bağırsaklardaki kasları kasarak etki yapar."

"Lanet olsun," diye homurdandı Soames. "Sakın bana ders vereyim deme. Ata bir şeyler yapacak mısın yoksa yapmayacak mısın?"

Köşedeki cüsseli adama döndüm. "Yuları geçir de muayene edeyim."

Yularla birlikte at durdu. Öylece duruyordu, ben nabzını hissetmek için kaburgalarıyla omzu arasına elimi sokunca titredi ve homurdandı. En kötü senaryoyla karşı karşıyaydık: Çok hızlı ve filiform (yüksek) nabız. Parmağımla gözkapaklarından birinin içini dışa çevirdim, mukoza zarı koyu kiremit kırmızısıydı. Termometre 39.5 dereceyi gösteriyordu.

Ahırın diğer ucuna, Soames'a baktım. "Bir kova sıcak su, sabun ve bir de havlu alabilir miyim lütfen?"

"Ne halt yemeye? Daha hiçbir şey yapmadın ve yıkanmak mı istiyorsun?"

"Rektal muayene yapmak istiyorum. Lütfen suyu getirir misiniz?"

"Tanrı yardımcımız olsun, daha önce böyle bir şeye şahit olmamıştım." Soames bitap bir şekilde ellerinden biriyle gözlerini kapattı ve sonra da şişman adama sataştı. "Haydi, durma orada öyle. Ona sıcak su getir de belki bir şeyler başarırız."

Su geldiğinde kolumu sabunladım ve nazikçe hayvanın rektumuna soktum. İnce bağırsağın sol taraftaki yerinin bariz şekilde değişmiş olduğunu ve orada olmaması gereken gergin bir gaz şişkinliği kütlesi hissedebiliyordum. Ona dokunduğumda at yine titredi ve homurdandı.

Kollarımı yıkayıp kurularken kalbim çarpıyordu. Ne yapmam gerekiyordu? Ne diyebilirdim?

Soames ahıra girip girip çıkıyor, acıdan çıldıran hayvan debelenip titrerken kendi kendine söyleniyordu. Seyis yuları tutarken ona "Lanet şeyi tut," diye haykırdı. "Ne halt yiyorsun sen?"

Şişman adam hiçbir şey demedi. Hiçbir suçu yoktu ama duyarsızca Soames'a baktı.

Derin bir nefes aldım. "Her şey ona işaret ediyor. Bu atta torsiyon olduğuna eminim artık."

"Tamam, o zaman dediğin gibi olsun. Torsiyonu var. Ama Tanrı aşkına bir şeyler yap, tamam mı? Tüm gece böylece duracak mıyız?"

"Kimsenin yapabileceği bir şey yok. Bunun bir çaresi yok. Önemli olan şey acısını olabildiğince erkenden sonlandırabilmek."

Soames yüzünü ekşitti. "Çare yok mu? Acısını mı sonlandıralım? Ne saçmalıyorsun sen? Ne demeye çalışıyorsun?"

Kendimi toparladım. "Size tavsiyem onu bir an önce indirmeme izin vermenizdir."

"Ne demek istiyorsun? Soames'ın ağzı açık kalmıştı."

"Demek istediğim şu an hemen onu vurmalıyım. Araçta insancıl bir öldürücü alet mevcut."

Soames patlayacak gibi duruyordu. "Vurmak ha! Aklını peynir ekmekle mi yedin? O at ne kadar değerli biliyor musun?"

"Ne kadar değerli olduğu bir şeyi değiştirmez, Bay Soames. Gün boyunca acı çekti ve şu anda da ölüyor. Beni çok daha önce çağırmalıydınız. Belki birkaç saat daha yaşar ama sonu aynı olacaktır. Ayrıca inanılmaz ve sürekli bir acı içinde."

Soames başını avuçlarının arasına aldı. "Aman Tanrım, bu neden benim başıma geldi? Lordum tatilde. Yoksa sana akıl vermesi için kendisini arardım. Biliyor musun, eğer patronun burada olsaydı ata bir iğne yapardı ve yarım saatte iyileştirirdi. Diyorum ki Bay Farnon bu gece gelene kadar beklesek de o da ata bir baksa?"

İçimden bir ses bu fikri çok beğendi. Morfin verip işin içinden sıyrılmak. Sorumluluğu başka birine bırakmak. Gayet kolay olurdu. Tekrar ata baktım. Tekrar ahırda daire çizmeye, acısını geride bırakmaya çalışıyordu. Onu izlerken sallanan kafasını bir anda kaldırdı ve hafif bir kişneme duydum. Çaresiz, aklını kaçırmış, çılgınca bir sesti ve benim için yeterliydi.

Hızlıca araca gittim ve öldürücü aleti aldım. "Başını sabit tutun," dedim şişman adama ve namluyu nemli gözlerinin arasına koydum. Sert bir çatırtı duyuldu ve atın bacakları büküldü. Turbaya* düştü ve öylece kaldı.

Şaşkınlıklar içinde cansız bedene bakan Soames'a döndüm. "Bay Farnon sabah gelip ölüm sonrası işlemlerini gerçekleştirir. Muayenemin tasdiki için Lord Hulton'la görüşmem gerek."

Ceketimi giydim ve arabama döndüm. Motoru çalıştırdığımda Soames kapıyı açtı ve kafasını içeri soktu. Sessizce konuşuyordu ama çok sinirli bir sesi vardı. "Lordumu bu akşamki yapılanlar konusunda bilgilendireceğim. Ve Bay Farnon'ı da öyle. Nasıl bir asistan almış, öğrenecek. Ve sana şöyle söyleyeyim. Yarınki ölüm sonrası işlemlerinde haksız olduğun ortaya çıkacak ve seni dava edeceğim." Kapıyı sertçe çarptı ve gitti.

Ameliyathaneye döndüğümde patronumu beklemeye ve kariyerimi daha başlamadan önce mahvettiğim hissiyatından kurtulmaya karar verdim. Ancak geri dönüp bakınca başka yapabilecek bir şeyim yoktu. Ne kadar tekrar değerlendirsem de sonuç hep aynıydı.

Farnon geri döndüğünde saat gece birdi. Annesiyle geçirdiği akşam ona iyi gelmişti. İnce yanakları kızarmıştı ve üzerinde güzel bir cin kokusu vardı. Takım elbise giymesi beni şaşırtmıştı ve bu özel kıyafetin eski tarz bir kesimi olsa ve kemikli vücuduna göre bol dursa bile yine de bir büyükelçi gibi görünmeyi başarmıştı.

* Kömürleşmiş durumdaki bitki kalıntılarından oluşan, yakıt olarak kullanılan, siyaha yakın renkte, hafif süngerimsi taşıl kömür. (ed.n.)

Ona attan bahsederken beni sessizce dinledi. Tam yorumunu yapacaktı ki telefon çaldı. "Bu saatte," diye fısıldadı ve sonra da "Ah, siz misiniz Bay Soames," dedi. Bana başını salladı ve koltuğuna oturdu. Uzun bir süre boyunca "Evet", "Hayır" ve "Anlıyorum"dan başka bir şey söylemedi ve sonra kararlı bir şekilde kalkıp konuşmaya başladı.

"Aradığınız için teşekkürler, Bay Soames. Görünüşe göre Bay Herriot duruma tek uygun olan şeyi yapmış. Hayır, dediğinize katılamam. Onu öylece bırakmak acımasızca olurdu. Görevlerimizden biri de acıları sonlandırmaktır. Böyle hissettiğiniz için üzgünüm ancak ben Bay Herriot'ı gayet kalifiye bir veteriner hekim olarak görüyorum. Ben orada olsaydım kuşkusuz aynı şeyi yapardım. İyi geceler Bay Soames, sabah görüşmek üzere."

O kadar iyi hissetmiştim ki neredeyse bir minnettarlık konuşması yapacaktım ancak nihayetinde tek söylediğim şey "Teşekkürler," oldu.

Farnon şömine rafının üstündeki cam vitrinli dolaba uzandı ve bir şişe viski çıkardı. Dikkat etmeden bir bardağı doldurdu ve bana doğru ittirdi. Kendine de yakın bir miktarda doldurdu ve kendini tekrar koltuğuna attı.

Büyük bir yudum aldı, bardaktaki kehribar rengi sıvıya birkaç saniye baktı ve sonra da gülerek bakışlarını bana çevirdi. "Evlat, bu akşam fena köşeye sıkıştın. İlk vakan! Hem de Soames için."

"Onu iyi tanır mısınız?"

"Hakkındaki her şeyi bilirim. Çok fena bir şey ve kim olursa olsun dikkatini dağıtmaya yeter. İnan bana arkadaşım falan değil. Hatta bazı dedikodulara göre biraz da düzenbaz olduğu söyleniyor. Uzun zamandır lordunun mal varlığından kendi kesesini doldurduğu söyleniyor. Bence bir gün foyası ortaya çıkacak."

Sek viski mideme kadar yakarak gitti ama buna ihtiyacım olduğunu hissetmiştim. "Bu akşamki gibi durumlardan çok hazzetmem ama sanırım veterinerlik hep böyle değildir."

"Şey, tam olarak değil," dedi Farnon. "Ancak seni neyin beklediğini asla bilemezsin. Komik bir meslek, biliyor musun? Kendini rezil etmek için eşi benzeri olmayan fırsatlar sunar."

"Zannımca birçok şey yeteneğinize bağlı."

"Bir yere kadar öyle. İşte iyi olmana yardımcı olur tabii ki ancak bir dâhi bile olsan aşağılanma ve dalga geçilme ihtimali hep ensendedir. Buraya bir kaburga ameliyatı yapması için getirdiğim önde gelen bir at uzmanı vardı ve at ameliyatın yarısında nefes almayı bırakmıştı. Adamın hastasının kaburgaları üzerinde çılgınca dans etmesi bana büyük bir hakikati öğretti. Bu ders, kariyerim boyunca gayet düzenli bir şekilde aptal gibi görüneceğimdi."

Güldüm. "O zaman ben de işin hâlâ başındayken istifa edeyim."

"İşte olay bu. Hayvanlar tahmin edilemez varlıklardır ve bu sebepten tüm hayatımız tahmin edilemezdir. Küçük zaferler ve felaketlerin olduğu uzun bir hikâyedir ve devam edebilmen için çok sevmen gerekir. Bu akşam Soames'tı, başka bir akşamda başka bir şey olacak. Şöyle bir şey var ki asla sıkılmıyorsun. Buyur, biraz daha viski."

Viskiyi içtim ve sonra biraz daha içtim ve konuştuk. Fransız balkonunun ötesindeki gri ışıktan gelen akasya ağacının büyük ve karanlık gölgesinin üzerimize çökmesi çok kısa bir vakit almış gibiydi. Bir karatavuk birkaç kez hafifçe öttü ve Farnon da pişmanlık içinde şişedeki son birkaç damlayı bardağına sallayarak döküyordu.

Esnedi, siyah kravatının düğümünü genişletti ve saatine baktı. "Evet, saat beş olmuş. Kimin aklına gelirdi ki? Ama beraber içtiğimiz için mutluyum, ilk vakanı ancak böyle kutlayabilirdik. Doğru bir karardı, değil mi?"

6

İki buçuk saatlik uyku pek yeterli değildi ama yedi buçukta kalkıp aşağı inerek sekize kadar tıraş olup yıkanınca yapacağımı yapmıştım.

Ancak tek başıma kahvaltı ettim. Ruhsuz bir şekilde önüme omlet koyan Bayan Hall, bana işverenimin Lord Hulton'un evindeki ölüm sonrası işlemleri tamamlamak için biraz önce gittiğini söyledi. Acaba hiç yatağa gitmeye tenezzül etti mi merak etmiştim.

Son kızarmış ekmeği yerken Farnon odaya girdi. Girişlerine alışıyordum ve kapı kollarına sertçe asılıp neredeyse halının ortasına kadar zıpladığında artık hiç korkmuyordum. Yüzü kızarmış ve keyfi yerindeydi.

"Kahve kaldı mı? Bir bardak alıp sana katılayım." Sandalyeye kendini bıraktı. "Endişelenmen gereken hiçbir şey yok. İşlemler klasik bir torsiyon olduğunu gösterdi. Bağırsaklarda birkaç dönüş gerçekleşmiş; hem gaz şişkinliği, hem de black türünde. İyi ki garibanı hemen indirmişsin."

"Dostun Soames'ı gördün mü peki?"

"Tabii ya, oradaydı. Hakkında ileri geri konuşmaya çalıştı ama onu susturdum. Sadece bizi çağırmak için çok geciktiğinden ve Lord Hulton'un atının bu kadar can çekiştiğini öğrenince pek memnun olmayacağından bahsettim. Sonrasında donup kaldı zaten."

Haberler bakışımı çok ferahlatmıştı. Masaya gittim ve günlüğü aldım. "İşte bu sabahın aramaları. Ne yapmamı istersin?"

Farnon birkaç hasta seçti, listeyi bir parça kâğıda yazdı ve

bana uzattı. "İşte," dedi. "Alışman için birkaç tane güzel ve sorunsuz vaka."

Gidiyordum ki beni tekrar yanına çağırdı. "Yapmanı istediğim bir şey daha var. Küçük erkek kardeşim bugün Edinburgh'dan geliyor. Orada veterinerlik yüksekokulunda okuyor ve dün dönemi bitti. Yaklaşınca bizi muhtemelen arar. Acaba gidip onu alabilir misin?"

"Tabii ki. Seve seve."

"Bu arada, adı Tristan."

"Tristan mı?"

"Evet. Ah, sana söylemeliydim. Değişik duran adımı merak etmiş olmalısın. Babamın işi. Wagner'in büyük takipçisidir. Neredeyse hayatının her bir noktasını buna bağlamıştır. Onun için varsa, yoksa müzik... Özellikle de Wagner."

"Ben de pek severim."

"Evet, tabii ama sen bizim gibi sabah, öğle, akşam ve gece iç içe değildin. Sonra tabii Siegfried gibi bir adının olması. Neyse, daha da kötüsü olabilirdi, mesela Wotan."

"Veya Pogner."

Farnon şaşırmış görünüyordu. "Amanın, haklısın. Pogner'i unutmuşum. Sanırım şükretmem gereken çok şey var."

Beklenen arama öğleden sonra geldi. Hattın diğer ucundaki ses inanılmaz tanıdıktı.

"Ben Tristan Farnon."

"Vay be, sesin aynı ağabeyine benziyor."

Neşeli bir gülme sesi geldi. "Herkes aynı şeyi söylüyor. Ah, sağ olasın. Beni alırsan çok memnun olurum. Büyük Kuzey Yolu'ndaki Holly Tree Café'deyim."

Sesi duyduktan sonra işverenimin daha genç bir versiyonunu görmeyi bekliyordum ancak genç oğlan suratlı, bir çantanın üstünde oturan tip ona neredeyse hiç benzemiyordu. Ayağa kalktı, siyah saçlarını alnından arkaya attı ve elini uzattı. Gülüşü harikaydı.

"Çok yürüdün mü?" diye sordum.

"Evet, biraz ama hareket etmeye ihtiyacım vardı. Dün gece dönem sonunu biraz sert bir partiyle kutladık." Arabanın kapısını açtı ve çantasını arkaya attı. Ben arabayı çalıştırırken o da koltuğa sanki lüks bir koltuğa oturur gibi kendini yerleştirdi, kâğıt bir paket Woodbines çıkardı, bir tanesini ciddi bir dikkatle yaktı ve dumanı memnuniyetle yuttu. Yan cebinden *Daily Mirror* gazetesini çıkardı ve tamamen memnuniyet hissi veren bir iç çekmeyle birlikte açtı. Uzun zaman önce içine girmiş olan duman burnundan ve ağzından süzülmeye başlamıştı.

Büyük çevreyolundan batıya döndüm ve trafiğin hengâmesi hızlıca arkamızda kayboldu. Tristan'a bir bakış attım. "Sınavların yeni mi bitti?" dedim.

"Evet, patoloji ve parazitoloji."

Geçip geçmediğini sorarak neredeyse hiç çiğnemediğim kurallarımdan birini çiğneyecektim ama bu sefer kendimi tuttum. Bu çok şansa bağlı bir durumdu. Ancak her halükârda muhabbet malzemesi boldu. Tristan'ın haberlerin çoğu hakkında söyleyecek bir şeyi vardı ve ara ara bir alıntı okur, benimle bunun üzerine tartışırdı. Giderek daha yoğunlaşan bir şekilde benden daha uyanık ve canlı bir zekâyla karşı karşıya olduğumun farkına varıyordum. Skeldale Evi'nin önüne vardığımızda zaman su gibi akıp geçmişti sanki.

Vardığımızda Siegfried çıkmıştı ve geldiğinde akşamın ilk saatleriydi. Fransız balkonundan giriş yaptı, beni dostane bir şekilde selamladı ve kendini koltuğa bıraktı. Tristan içeri geldiğinde gittiği vakalardan birini anlatmaya başlamıştı.

Odadaki atmosfer sanki bir düğmeye basılmış gibi değişmişti. Siegfried'in gülüşü alaycı bir hâl almıştı ve kardeşine uzun, inceleyici bir bakış atmıştı. "Selam," diye homurdandı ve sonra uzanıp parmağını kameriyedeki kitapların üzerinde gezdirdi. Birkaç dakika bununla uğraştı. Gerginliğin giderek tırmandığı-

nı hissedebiliyordum. Tristan'ın ifadeleri inanılmaz değişmişti, suratı tamamen cansızdı ama gözleri endişeli bakıyordu.

Siegfried nihayet aradığı kitabı buldu, raftan indirdi ve yavaş yavaş sayfalarını çevirmeye başladı. Sonra, bakmadan sessizce sordu: "Ee, sınavlar nasıl geçti?"

Tristan dikkatlice yutkundu ve derin bir nefes aldı. "Parazitoloji iyi geçti," dedi donuk bir tonla.

Siegfried dediğini duymamış gibiydi. Kitabında ilginç bir şey bulmuştu ve okumak için arkasına yaslandı. Bulduğu şeyle gayet ilgiliydi, sonra kitabı rafına geri koydu. Tekrar kitaplar arasında gezinmeye başladı; sırtı kardeşine dönüktü hâlâ, tekrar aynı yumuşak sesle konuşmaya başladı.

"Peki ya patoloji?"

Tristan sandalyesinin ucunda oturuyordu, sanki kaçmaya hazırlanıyor gibiydi. Gözleri abisiyle kitap rafları arasında gidip geliyordu. "Geçemedim," dedi yine donuk bir şekilde.

Siegfried'den hiçbir tepki yoktu. Sabırlı bir şekilde kitap arayışına devam etti, arada bir kitap çıkarıyor, göz atıyor ve dikkatlice yerine geri koyuyordu. Sonra avını sonlandırdı, sandalyesine yaslandı, kolları neredeyse yere değiyordu ve Tristan'a baktı. "Demek patolojiden kaldın," dedi sohbet edercesine.

Sesimde neredeyse histerik tonlar barındırarak saçmalamaya başlamış olmama şaşırmıştım. "Şey, iyi bence ya. Son senesine girmiş oluyor ve Noel'de devam edecektir. Bu sayede hiç zaman kaybetmez ve zaten zor bir ders."

Siegfried bana soğuk bir şekilde baktı. "Gayet iyi olduğunu düşünüyorsun, öyle mi?" Kardeşine saldırdığında hiç beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan bir haykırış, mutlak sessizliği bozmuştu. "Bence öyle değil! Bence büyük rezillik! Benim için tamamen lanet bir hayal kırıklığı. Dönem boyunca ne yaptın ki hem? İçki içtin, başka, kızların peşinden koştun, benim paramı harcadın, çalışmak hariç her şeyi yaptın. Şimdi

de buraya gelip patolojiden kaldığını söyleyebilecek hakkı kendinde bulabiliyorsun. Tembelsin, senin sorunun bu, değil mi? Uyuşuğun tekisin!"

Tanınamaz bir hâle gelmişti. Suratı koyu kırmızıya dönmüştü ve gözleri parlamıştı. Kardeşine tekrar vahşice bağırdı. "Ama artık yeter! Bıktım usandım senden. Sen orada durasın diye saçımı süpürge etmeye devam etmeyeceğim. Buraya kadardı. Şimdi terk et burayı. Artık seni görmek istemiyorum. Haydi, çık dışarı!"

Gururu incinmiş olan Tristan sessizce gitti.

Utancımdan kıvranarak Siegfried'e baktım. Mülakatın gerginliğini yayıyordu. Teni kızarmıştı, kendi kendine mırıldandı ve parmaklarını sandalyenin kollarına vurdu.

Bu ayrılığa şahit olduğum için çok korkmuştum ve Siegfried beni bir vakaya yolladığında çok memnun olmuştum ve odamdan çıkabilmiştim.

Geri döndüğümde hava neredeyse kararmıştı ve arka girişe gidip bahçenin önündeki avluya sürmüştüm aracı. Garaj kapılarının gıcırtısı binaların üstünde kalan koca karaağaçlardaki ekinkargalarını rahatsız etmişti. Yukarıdaki karanlıkta hafif bir kanat çırpma, sonra biraz gaklama, ardından sessizlik olmuştu. Durup dinlerken loş ortamda birini gördüm, avlu kapısının önünde duruyor, bahçeye bakıyordu. Yüzünü bana çevirdiğinde bu kişinin Tristan olduğunu gördüm.

Tekrar utanmıştım. Gariban çocuk buraya tek başına kalmak için gelmişken benimki talihsiz bir ihlal olmuştu. "Olaylar böyle geliştiği için üzgünüm," dedim.

Tristan derince içine çekince sigaranın ucu parlamıştı. "Yok yok, sorun değil. Çok daha fena olabilirdi, inan bana."

"Daha fena mı? Zaten yeterince fena değil mi? Ne yapacaksın şimdi?"

"Yapmak mı? Ne demek istiyorsun?"

"Kovulmadın mı? Bu gece nerede uyuyacaksın?"

"Anlamadığını görüyorum," dedi Tristan. Sigarasını ağzından aldı ve gülümsediğinde ortaya çıkan beyaz dişlerinin parlaklığını gördüm. "Endişelenmene gerek yok. Burada uyurum, sabah kahvaltıya gelirim."

"Peki, ya ağabeyin?"

"Siegfried mi? Ha, o zamana kadar her şeyi unutur."

"Emin misin?"

"Kesinlikle. Beni hep kovar ve kovduğunu unutur. Neyse, işler yolunda gitti. Tek sıkıntılı şey parazitoloji hakkındaki durumu ona yutturmaktı."

Gölgeli şekle yan tarafımdan baktım. Ekinkargaları yüksek ağaçlardan kalkıp sessizliğe bürünürken tekrar hışırtılar ortaya çıkmıştı.

"Parazitoloji mi?"

"Evet. Eğer geri dönüp düşünürsen, dediğim her şey yaptığım şeylerdi. Bundan daha açık olamazdım."

"Yani demek istediğin..."

Tristan hafifçe güldü ve omzuma vurdu.

"Aynen öyle, parazitolojiyi geçmedim. İkisinden de kaldım. Ancak merak etme, Noel vakti ikisinden de geçeceğim."

7

Telefonun zırrr zırrr zırrr sesi eski evin içinde yankılandıkça yorgana daha çok sarıldım.

Tristan geleli üç hafta olmuştu ve Skeldale Evi'ndeki hayat gayet rutin bir sisteme girmişti. Her gün, sabah yedi ile sekiz arasında çiftçilerin hayvanlarını kontrol ettikten sonra bizi aramalarıyla başlıyordu. Evde sadece bir telefon vardı. Alt kattaki fayanslı holdeki bir rafta duruyordu. Siegfried bana erken saatte çalan telefonlara bakmak için yatağımdan kalkmamamı tembihlemişti. O işi Tristan'a vermişti, sorumluluk almak onun için iyi olacaktı. Siegfried bu konuda katıydı.

Telefonun zil sesini dinledim. Devam ettikçe etti ve sanki daha da yüksek sesli hâle geliyordu. Tristan'ın odasında ne ses ne de hareket vardı ve ben de günlük kargaşadaki bir sonraki hareketi bekliyordum. Her zaman olduğu gibi bir kapının sertçe çarpılmasıyla gerçekleşiyordu, sonra Siegfried merdiven başına geliyor, aşağı doğru üçer merdiven atlayarak iniyordu.

Sonra uzun bir sessizlik geliyordu ve onun cereyanlı holde titreyişini gözümün önüne getirebiliyordum. Çiftçinin hayvanın durumu hakkında aheste şekilde konuşmasını dinlerken çıplak ayakları fayansın üstünde donuyordu. Sonra telefonun kapanırken çıkardığı çınlama benzeri ses ve Siegfried'in kardeşinin odasına gitmek için merdivenlerde çıkardığı gürültülü yürüme sesi.

Sonra, kapı açılırken bir savrulma sesi ve hemen ardından öfkeli bir bağırtı. Zafer kazanmışçasına bir tonu vardı sesin, demek

ki Tristan yatakta yakalanmıştı ve bu Siegfried için kesin bir zaferdi ki kendisinin pek fazla zaferi yoktu. Tristan genelde hızlıca giyinme tekniğinden faydalanarak ağabeyinin karşısına giyim kuşamı tam şekilde çıkardı. Siegfried hâlâ pijamaları üstündeyken ona baskı kurabileceği psikolojik bir avantaj sağlıyordu.

Ancak Tristan bu sabah kendine fazla güvenmişti. Yorganın altında birkaç saniye daha fazla kalmaya çalışırken yorganın altında yakalanmıştı. Bağırtıları dinledim. "Sana dediğim gibi neden lanet telefona bakmadın? Tembel olduğun kadar sağır olduğunu da söyleme bana! Haydi, çık yorganın altından, çık dışarı, çık!"

Ancak Tristan'ın seri bir geri dönüş yapacağını biliyordum. Yatakta yakalandığında kahvaltısının yarısını bitirmiş olmasıyla birlikte ağabeyi içeri girdiğinde birkaç sayı yakalamış olurdu genelde.

Sonra Siegfried'in suratını yemek odasına girip Tristan'ın *Daily Mirror* gazetesi kahve demliğine yaslı hâldeyken mutlu bir şekilde kızarmış ekmeğini yerken görünce izledim. Sanki kendisine o an diş ağrısı girmişti.

Bunların hepsi gergin bir atmosfer yaratmıştı ve ben de sabah işleri için gereken eşyalarımı toparlamak üzere kaçabildiğimden dolayı rahatlamıştım. Tanıdık eter ve fenol kokulu dar hole, oradan da araçların durduğu avluya çıkan yüksek duvarlı bahçeye.

Her sabah aynı şeydi ama benim için hep bir sürpriz hissi vardı. Çıkıp gün ışığı ve çiçek kokularının arasına girdiğimde sanki bunu ilk kez yapıyormuşum gibi hissediyordum. Temiz hava yakınlardaki bozkırdan bir nefes tutuyordu, bir şehirde beş sene gömülü kaldıktan sonra bunların hepsini idrak edebilmek zordu.

Bu kısımda hiç acele etmezdim. Bekleyen acil bir vaka olabilirdi ama ben yine de yavaşça hareket ederdim. Sarmaşıklı

duvarla evin uzun ek bölümünde sarmaşıklarını uzatmış ve kurumuş yaprakları odalara kadar girmiş olan morsalkımlı kısım arasındaki dar kısım boyunca. Taş bahçesinin ardında yıpranmış tuğlaları serinleten ve yumuşatan bakımsız ve sahipsiz gibi duran çimlere doğru genişliyordu bahçe. Sınırında yabani otlarla çarpışır hâlde yoğun ve düzensiz bir şekilde açılmış çiçekler vardı.

Sonra da gül bahçesi ve ardına da etli gövdeleri yüksek yapraklar çıkarmış olan kuşkonmazlar gelirdi. Daha ileride çilekler ve ahududular vardı. Her yerde meyve ağaçları vardı, dalları yola kadar eğiliyordu. Şeftaliler, armutlar, kirazlar ve erikler, yabani sarmaşık gülleriyle yer kavgasına giriştikleri güney duvarına meylettirilmişlerdi.

Karatavukların ve ardıçkuşlarının şarkılarıyla yüksek karaağaçların tepelerindeki ekinkargalarının gaklamaları kapışıyor, bu şarkıların arasında da arılar çiçeklerin içinde işlerini yapıyorlardı.

Hayat benim için dolu doluydu. Keşfedilecek ve kendime kanıtlamam gereken çok fazla şey vardı. Günler hızlı ve zorlayıcıydı ve beni yenilikleriyle birlikte zorluyordu. Ancak hepsi bu bahçede durdu. Burada her şey uzun bir süre önce durmuş gibiydi. Kapıdan çıkıp avluya gitmeden önce dönüp arkama baktım ve sanki eski bir kitaptaki bir fotoğrafa bakmak gibiydi, boş ve yabani bahçe ve ötesindeki uzun ve sessiz ev. Onun orada var olduğuna ve benim de bir parçası olduğuma tam olarak inanamıyordum.

Avluya vardığımda bu his daha da yükseldi. Kare ve taşlıydı ve çimler taşların arasından yoğun kümeler şeklinde çıkıyorlardı. Binalar iki tarafta duruyordu; önceden at arabaları için olan iki garaj vardı, bir hara ve saraçhane, derme çatma bir ahır bölmesi ve domuz ahırı vardı. Serbest duvarın karşısında taş su kabının üzerinde paslı bir demir pompa duruyordu.

Haranın üstünde saman bir çatı ve garajlardan birinin üstünde de bir güvercinlik vardı. Ve bir de yaşlı Boardman vardı. O da eski güzel günlerden geriye kalmış gibiydi, aksak bacağının üzerinde topallıyor, farklı bir şey yapmıyordu.

Birkaç alet ve bahçe edevatını muhafaza ettiği torpidodan günaydın diye homurdandı. Başının üstünde savaşın bazı hatıraları bulunuyordu: Bruce Bairnsfather karikatürlerinin renkli baskıları. 1918'de eve döndüğünde onları oraya yapıştırmıştı ve sabit, tozlu ve uçları kıvrılmış hâle gelmiş ancak ona hâlâ Kaiser Bill'den, bombalardan oluşmuş çukurlardan ve çamurlu hendeklerden söz ediyorlardı.

Boardman bazen bir araba yıkıyor veya bahçede küçük işlerle uğraşıyordu ancak bir ya da iki pound kazanıp mekânına geri dönmek ona memnuniyet veriyordu. Saraçhanede otururak çok fazla vakit geçiriyordu. Bazen önceden koşum takımlarının asılı durduğu kancalara bakıyor ve yumruğunu avucunun içine sürtüyordu.

Bana sık sık güzel zamanlardan bahsederdi. "Yaşlı doktorun merdivenin ilk basamağında at arabasının gelmesini bekleyişini görebiliyorum. İri ve zeki görünümlü biriydi. Allus silindir bir şapka ve redingot giyiyordu ve ben daha çocukken orada durup eldivenlerini çekiştirdiğimi ve şapkasına dokunduğumu hatırlıyorum."

Boardman'in benden çok kendisine konuşuyor gibi yüzü yumuşamış ve gözleri parlamış gibiydi. "Ev o zamanlar farklıydı. Bir tane ev hizmetlisi ve altı hizmetçi vardı ve her şey yine böyleydi. Ve tam zamanlı bir bahçıvan. O zamanlar düzeninin dışında bir tane çimen bile yoktu, tüm çiçekler aynı hizadaydı ve ağaçlar budanmıştı. Her şey düzenliydi. Ve bu avlu... Doktorun favori mekânıydı. Buraya gelir ve oturup koşumları sessizce cilalayıp günü geçirmemi seyrederdi. Gerçek bir beyefendiydi ama onu asla kandıramazdın. Burada birkaç toz tanesi görsün, küplere binerdi."

"Ancak savaş her şeyi bitirdi. Şimdi herkes her şey için acele ediyor. Hiçbir şeyi umursamıyorlar. Hiç vakitleri yok, hem de hiç."

Üstünde otlar büyümüş kaldırım taşlarına, boyası sökülmüş, menteşelerine çılgınca tutunan garaj kapılarına, boş haraya ve hiç su akmayan pompaya baktı.

Bana karşı hep uzaktan uzağa arkadaşça yaklaşırdı ancak Siegfried'e karşı eski karakterine geri döner, kendini akıllıca göstererek, "Harika efendim," der ve tek parmakla art arda selam verirdi. Sanki orada bir şey fark etmiş gibiydi, yaşlı doktorun güç ve otoritesiyle ilgili bir şey ve kayıp günlere hevesli bir şekilde uzanmıştı.

Garaj kapısını açarken "Günaydın Boardman," dedim. "Bugün nasılsın?"

"Eh işte evlat, eh işte." Diğer tarafa topallayarak geçti ve arabayı çalıştırarak günlük rutinin sonraki bölümünü başlatmamı seyretti. Bana verilen araç neredeyse unutulmuş bir Austin modeliydi ve Boardman'in gönüllü işlerinden biri de marşa basmadığında onu çekmekti. Ancak motor bu sabah altı denemeden sonra öksürerek canlandı.

Her sabah olduğu gibi arka yoldaki köşeyi dönerken işlerin gerçekten başladığı hissine kapılmıştım. İşimin sorunları ve baskıları beni bekliyordu ve şu anda bende bunlardan bolca vardı.

Dales'e kötü olduğunu düşündüğüm bir vakitte varmıştım. Çiftçiler bir nesillik ihmalden sonra bir peygamberin, harika ve yeni bir veteriner olan Bay Farnon'ın gelişini görmüşlerdi. Bir göktaşı gibi arkasından yeni fikirlerini getirerek ortaya çıkmıştı. Eli iş tutan, enerjik ve etkileyici biriydi ve onu sevgililerine kavuşmuş gibi bağırlarına basmışlardı. Ve şimdi balayı dönemlerinin zirvesinde işin içine ben girmiştim ve beni istemiyorlardı.

"Bay Farnon nerede?", "Hastalandı mı, ne oldu?" veya "Ben Bay Farnon'ı bekliyordum ama?" gibi sorulara alışmaya başla-

mıştım. Çiftliklerine girdiğimi gördüklerinde suratlarını astıklarını görmek biraz can sıkıcıydı. Genelde beni görmezden gelirlerdi ve hatta bazıları gerçekten istedikleri adam içine gizlenmiş mi diye gidip aracın içine bakarlardı.

Ve sahibi arkada söylenip tüm kalbi duygularıyla keşke başka biri olsaydı diye dilerken hayvanı muayene etmek gerçekten zor işti.

Ancak adil olduklarını kabul etmem gerek. Hiç coşkulu karşılamalara şahit olmamıştım ve vaka hakkındaki fikirlerimi onlara aktarırken açık bir kuşkuyla beni dinlediklerini fark etmiştim ancak ceketimi çıkarıp işe giriştiğimde biraz daha ılımlı hâle geldiklerini görebiliyordum. Ve misafirperverlerdi. Beni misafir etmek onlar için biraz hayal kırıklığı olsa da beni evlerine davet ediyorlardı. "Gel de akşam yemeği ye," lafını neredeyse her gün duyuyordum. Bazen seve seve kabul ediyor ve onlarla birlikte unutulmaz yemekler yiyordum.

Ben giderken sık sık aracın içine beş altı yumurta veya yarım kilo tereyağı bırakıyorlardı. Bu misafirperverlik Dales'te gelenekseldi ve bunu herhangi başka bir misafire de yapacaklarını biliyordum ve bu durum bu insanların genelde gülmeyen dış kabuklarının altındaki dostane içlerini gösteriyordu ve inanın bana işe yarıyordu.

Çiftçileri öğrenmeye ve neyi sevdiğimi keşfetmeye başlıyordum. Benim için yeni bir şey olan bir sertliğe ve felsefi bir tavra sahiplerdi. Şehirlilerin kafayı sıyırmalarına sebep olabilecek aksilikleri "Olur böyle şeyler," diyerek hızlıca unutabiliyorlardı.

Bugün de sıcak bir gün olacak gibi duruyordu ve ben de aracın camlarını olabildiğince aşağı indirmiştim. Tüberkülin testi yapmaya gidiyordum, ulusal program Dales'teki etkisini göstermeye başlamış ve daha ilerici çiftçiler muayene testleri istemeye başlamışlardı.

Ve bu herhangi bir sürü değildi. Bay Copfield'ın Galloway sığırları kendilerine has bir şöhrete sahipti. Siegfried bana on-

lardan bahsetmişti. "Bu işteki en zorlar onlardır. Seksen beş tane var ve hiçbiri daha önce bağlanmadı. Hatta onlara el ile bile nadiren dokunmuştur. Kırlarda yaşarlar, dışarıda doğum yapar ve buzağılarını da orada büyütürler. Yanlarına nadiren birileri gider yani bunlar bildiğin vahşi hayvanlardır."

"Bir sorunları çıktığında ne yapıyorsun?" diye sordum.

"Frank ve George'a güvenmen gerek. Onlar Copfield'ın iki oğludur. Bebeklikten bu yana bu sığırlarla birlikte büyütülmüş, yürümeye başladıklarında buzağılarla güreşmeye başlamış ve sonra da büyüklere kadar gitmişlerdir. Onlar da en az Galloway'ler kadar güçlüdür."

Copfield'ın yeri kasvetlilerden biriydi. Tek tük otlaklara, cılız fundalıklar bulunan kel tepelere bakınca bu çiftçinin neden yerel kısa boynuzlu sığırlardan daha dayanıklı bir cins seçtiği anlaşılabiliyordu. Ancak bu sabah kasvet gün ışığıyla birlikte biraz yumuşamıştı ve sonsuz yeşil ve kahverenginin arasında bir çöl sükûneti vardı.

Frank ve George beklediğim gibi tipler değillerdi. Günlük işlerimde bana yardım eden dayanıklı adamlar kara, ince ve lifli kaslara sahipken Copfield'lar altın saçlılardı ve pürüzsüz bir tenleri vardı. Neredeyse benim yaşımda yakışıklı adamlardı ve kalın boyunlarıyla geniş omuzları kafalarını küçük gösteriyordu. İkisi de uzun değildi ama güreşçi kollarını sergilemek için gömlek kollarının yukarı doğru katlanmış olması ve kalın bacaklarının kumaş tozluklara hapsedilmiş olması onları heybetli gösteriyordu. İkisi de kütük gibiydi.

Sığırlar binalara toplanmış ve hemen her yeri kaplamışlardı. Ahırın yanından aşağı giden uzun geçitte yaklaşık yirmi beş tanesi vardı. Parmaklıkların üstündeki pütürlü kafaların oluşturduğu çizgiyi, vücutlarından çıkan buharı görebiliyordum. Yirmi tanesi daha eski bir ahırda bulunuyor ve kırkı da geniş derme çatma ahırlarda duruyordu.

Siyah, evcilleştirilmemiş hayvanlara bakıyordum ve onlar da bana bakıyor, kırmızımsı gözleri, suratlarına düşen bakımsız saçlarının arasından parlıyordu. Kuyruklarını belalı, kötü niyetli bir şekilde sallıyorlardı.

Her birinin deri altına enjeksiyon yapmak kolay olmayacaktı. Frank'e döndüm.

"Bu kerataları yakalayabilir misin?" diye sordum.

"Deneriz be," dedi sakin bir şekilde ve yuları omzuna attı. O ve erkek kardeşi en büyük hayvanların bulunduğu geçide tırmanmadan önce birer sigara yaktılar. Onları takip ettim ve kısa süre sonra Galloway'ler hakkında anlatılanların abartı olmadığını anladım. Önden yaklaşırsam büyük kıllı kafalarıyla bana doğru gelirler, arkadan yaklaşırsam beni kaşla göz arasında tekmelerlerdi.

Ancak biraderler beni hayrete düşürmüşlerdi. Biri hayvanlardan birine yular takıyor, parmaklarını hayvanın burnuna sokuyor ve hayvan roket gibi fırladığında o da birlikte gidiyordu. Oyuncak gibi oradan oraya fırlatılıyorlardı ama asla bırakmıyorlardı, sarı kafaları siyah sırtlarla birlikte oradan oraya sallanıyordu. Beni şaşırtan şey de tüm bu atlayıp zıplamalara rağmen sigaraların hiç bozulmadan yerlerinde durmalarıydı.

Sıcaklık binaların içini fırına çevirecek kadar yükselmişti ve karınları otla dolu olan hayvanlar yeşilimsi kahverengi gayzerler patlatıyordu.

Bu durum hareket hâlindeki kişiye cesaret verilerek ilerleyen bir oyuna dönmüştü: "Haydi aldın onu Frank." "Yakala George." Bu stresli anlarda biraderler sakince ve öfkelenmeden küfrediyorlardı: "Seni orospu, bırak şu lanet yemeği!" İkisi de işi yapmayı bıraktı ve hayvanlardan biri suratımı ıslak kuyruğuyla tokatladığında samimi bir memnuniyetle güldüler. Böyle başka bir an da iki elimi kaldırmış bir şekilde şırıngamı kaldırırken yulardan korkmuş şekilde kaçan bir ineğin sarp bir kayalık gibi

olan ardını diyaframıma çakmasıyla gerçekleşmişti. Nefesim keskin bir hıçkırıkla dışarı çıkmıştı ve sonrasında hayvan dar geçitte arkasını dönüp beni bir sinek gibi parmaklıklara yapıştırmıştı. O etrafta dolanırken gözlerim patlak bir şekildeydim ve gıcırtı kaburgalarımdan mı yoksa arkamdaki tahtadan mı geliyor bilemiyordum.

Küçük buzağıları da hallettik ve onlar da neredeyse en zoruydu. Küçük oynak yaratıklar tekme atıyor, sıçrıyor, havaya zıplıyor, bacaklarımızın arasından koşuyor ve hatta duvarlara doğru son hızda koşuyorlardı. Ben onlara enjeksiyon yapmadan önce biraderler sık sık üzerlerine atlamak ve onları yere sermek zorunda kalıyordu ve buzağılar iğneyi hissettiklerinde dillerini çıkarıp sağır edecek şekilde bağırmaya başlıyorlardı. Dışarıdaki endişeli anneler de koro şeklinde cevap veriyordu.

Binalardan çıktığımda öğle vaktiydi. Sanki orada bir ay geçirmiş gibiydim; boğucu sıcaklık, sürekli gürültü ve bok bombardımanı arasında.

Frank ve George bir kova su ve bir sünger getirmiş, gitmeden önce kaba bir temizliğimi yapmışlardı. Çiftlikten çıktıktan bir buçuk, iki kilometre sonra çitle çevrili olmayan yoldan gitmiş, arabadan inmiş ve serin tepe kenarına kendimi bırakmıştım. Kollarımı genişçe açmış, omuzlarımı ve terden ıslanmış gömleğimi sert çimlere bırakmış ve tatlı meltemin üzerimde oynamasına izin vermiştim. Güneş yüzüme vururken yarı açık gözlerle hafif mavi gökyüzüne bakmıştım.

Kaburgalarım ağrıyordu ve bacaklarımda birçok tekmenin acısını hissedebiliyordum. O kadar iyi kokmadığımın da farkındaydım. Gözlerimi kapattım ve orada bir tüberküloz muayenesi gerçekleştirmiş olduğumun gülünç düşüncesine sırıttım. Bilimsel bir prosedürü gerçekleştirmenin tuhaf bir yolu, hatta ekmek parası kazanmanın tuhaf bir yolu.

Ancak petrol gazları ve trafik gürültüsünden dolayı pence-

releri sıkıca kapatılmış bir ofiste, sayıların üzerine düşmüş masa lambasının ışığı ve duvarda asılı duran melon şapkamla birlikte de olabilirdim.

Gözlerimi tekrar yavaşça açtım ve vadinin diğer tarafındaki yeşil bir tepenin üzerinde bir bulutun gölgesinin gezindiğini gördüm. Hayır, hayır... Şikâyet etmiyordum.

8

Günlük işlerde kır yollarından giderken haftaların geçtiğini fark etmiyordum bile. Ancak bölge şekillenmeye, insanlar da farklı kişilikler olarak ortaya çıkmaya başlıyordu. Çoğu zaman tekerimde bir delik olurdu. Lastikler tüm tekerleklerde kanvasa kadar uzanıyordu, beni bir yerlere götürebilmesi bile şaşırtıcıydı.

Araçtaki inceliklerden biri de paslı açılır tavandı. Arkaya doğru açtığımda inanılmaz derecede gıcırdıyordu ancak çoğu zaman onu ve camları da açık tutuyor, gömleğimle birlikte rüzgâr da etrafımda salınarak sürüyordum. Yağışlı günlerde tavanı kapatmak pek işe yaramıyordu çünkü bağlantı noktalarından damlama yapıyor, kucağımda ve koltukta gölcükler oluşturuyordu. Su birikintileri arasında zikzak çizme yeteneği geliştirmiştim. Üstlerinden geçmek hataydı çünkü çamurlu su ön döşeme saclarından içeri doğru fışkırıyordu.

Ancak güzel bir yazdı ve açık havada geçen uzun günler, bana çiftçilerinkiyle yarışacak kadar güzel bir bronzluk vermişti. Patlak bir lastikle uğraşmak bile etrafta gezinen çullukların ahbaplığı ve rüzgârın vadilerden getirdiği çiçek ve ağaç kokularının bulunduğu yüksek, çit bulunmayan yollarda hiç problem değildi. Ayrıca çıkıp Yorkshire'ın havadarlığına şahit olmak ve taze çimenlerin üzerine oturmak için başka bahaneler de bulabiliyordum. Sanki hayata mola vermek gibi bir şeydi bu. Şimdi işleri değerlendirmeye alma ve ilerleyişimi inceleme vakti. Her şey o kadar zordu ki kafamı karıştırıyordu. Yıllarca şehir sokaklarında gezdikten sonra bu taşra, sınavlardan ve ders ça-

lışmaktan kurtulmuş olma hissi ve günlük sınamalarıyla birlikte bu iş. Ve tabii bir de patronum vardı.

Siegfried Farnon şafaktan hava kararana kadar delice bir enerjiyle işini yapıyordu ve onu harekete geçiren şeyin ne olduğunu hep merak ediyordum. Para değildi çünkü paraya pek saygı duymuyordu. Faturalar ödendikten sonra nakit şömine rafındaki çanağa koyuluyor ve istediği zaman avuçlayarak alıyordu. Hiç cüzdan çıkardığını görmedim ama cepleri madeni paralar ve kırışmış banknotlarla doluydu. Bir termometre çıkardığında bu paralar da etrafına bulut gibi saçılıyordu.

Bir ya da iki hafta bodoslama iş yaptıktan sonra ortadan kaybolurdu; belki o akşam, belki o gece ve genelde nereye gittiğini söylemeden. Bayan Hall iki kişilik yemek hazırlardı ama yalnız başıma yemek yediğimi görünce hiçbir şey demeden diğer tabağı kaldırırdı.

Her sabah arama listesini o kadar hızlı bir şekilde tamamlardı ki genelde aceleyle birlikte yanlış çiftliğe ya da yanlış şeyi yapmaya yollanırdım. Daha sonra utancımı ona anlattığımda katılarak gülerdi.

Bir keresinde de kendi bu duruma bulaşmıştı. Bronsett'teki Bay Heaton'dan ölü bir koyuna ölüm sonrası işlemleri yapılması üzerine bir arama gelmişti.

"Benimle birlikte gelmeni istiyorum James," dedi Siegfried. "Bu sabah etraf sakin ve inanıyorum ki siz gençlere ölüm sonrası prosedürleri çok iyi öğretiyorlar. Seni işin içinde görmek istiyorum."

Bronsett köyüne gittik ve Siegfried arabayı sola, kapalı bir şeride bıraktı. "Nereye gidiyorsun?" dedim. "Heaton'un yeri köyün diğer tarafında."

"Ama sen Seaton demiştin?"

"Hayır, bak eminim..."

"Bak James, sen adamla konuşurken hemen yanındaydım, Seaton dediğini açıkça duydum."

Tartışmaya devam etmek için ağzımı açtım ama araç yoldan aşağı doğru son hız gidiyordu ve Siegfried'in çenesi iyice çıkmıştı. Kendi kendine fark etmesine karar vermiştim.

Acı bir fren sesiyle birlikte çiftlik evinin önüne vardık. Siegfried daha araç titremeyi bırakmadan koltuğundan kalkmış, bagajı karıştırıyordu. "Lanet!" diye bağırdı. "Post-mortem (otopsi) bıçağım yok. Neyse, evden bir şey ödünç alırım." Kapağı indirdi ve kapıya koştu.

Çiftçinin eşi kapıyı açtı ve Siegfried'in gözleri parladı. "İyi günler dilerim, Bayan Seaton, et bıçağınız var mıdır acaba?"

Nazik hanımefendi kaşlarını kaldırdı. "Ne dedin sen?"

"Et bıçağı, Bayan Seaton, et bıçağı ve lütfen keskin olsun."

"Et bıçağı mı istiyorsun?"

"Evet, aynen öyle, et bıçağı," diye bağırdı Siegfried. Son sabır damlaları da tükeniyordu. "Ve acele edebilir misiniz lütfen? Pek vaktim yok."

Şaşırmış olan kadın mutfağa gitti ve ben de fısıldama ve mırıldanmaları duyabiliyordum. Çocuklar başlarını ara ara çıkarıp Siegfried'in giriş eşiğine ayağını sinirli bir şekilde vurmasını kaçak bakışlarla izliyorlardı. Bir süre sonra kızlardan biri uzun ve tehlikeli duran bir bıçakla birlikte çekinerek geldi.

Siegfried bıçağı elinden çekip aldı ve başparmağını bıçağın ağzında gezdirdi. "Bu işe yaramaz!" diye öfkeyle bağırdı. "Çok keskin bir şey istediğimi anlamadın mı? Çelik bir tane getir."

Kız mutfağa kaçtı ve içeride bazı konuşmalar döndü. Birkaç dakika sonra başka bir küçük kız kapıdan çıktı. Siegfried'e doğru geldi, çeliği ona uzattı ve güvenli alanına geri kaçtı.

Siegfried bıçak bileme ustalığıyla övünürdü. Bu yapmayı sevdiği bir şeydi. Bıçağı çeliğe sürterek bilerken işine iyice odaklandı ve bir şarkı söylemeye başladı. Mutfaktan hiç ses gelmiyordu, sadece çeliğin çeliğe vuruşu ve ahenksiz bir şarkı. Bıçağın ağzını test ettiği sessiz aralıklar vardı ve sonra gürültü tekrar başlıyordu.

Memnun olup yaptığı işi bırakınca kapıdan içeri baktı. "Eşiniz nerede?" diye bağırdı.

Cevap yoktu ve o da mutfağa girdi, parlayan bıçağı önünde sallıyordu. Onu takip ettim ve Bayan Seaton ve kızlarının bir köşeye geçip fal taşı gibi açılmış, korkan gözlerle Siegfried'e baktığını gördüm.

Onlara bıçakla coşkulu bir hareket yaptı. "Haydi, artık başlayabilirim."

"Neye başlayabilirsin?" diye fısıldadı anne, ailesini yakınında tutarak.

"Koyuna post-mortem gerçekleştireceğim. Ölü bir koyununuz var, değil mi?"

Devamında açıklamalar ve özürler gerçekleşti.

Siegfried daha sonra onu yanlış çiftliğe yolladığım için beni çok fena azarlamıştı.

"Bundan sonra biraz daha dikkatli olman gerekecek James," dedi ciddi bir şekilde. "Bu gibi durumlar çok kötü bir izlenim bırakıyor."

Yeni hayatımda dikkatimi çeken şeylerden biri de Skeldale Evi'ne sürekli gidip gelen kadınlardı. Hepsi üst sınıftandı, çoğu güzeldi ve hepsinin ortak bir yönü vardı: Sabırsızlık. Bir şeyler içmeye, çaya veya akşam yemeğine geliyorlardı ancak asıl geliş sebepleri çölde susuzluktan kurumuş gezginlerin vaha görmeleri gibi Siegfried'i izlemekti.

Gözlerinin üzerimden herhangi bir tanıma veya ilgi olmadan geçip doğrudan aç bir şekilde meslektaşıma kitlenmesi egoma zarar veriyordu. Kıskanmıyordum ancak kafam karışmıştı. Çekiciliğinin sırrını anlayabilmek için onu iyice incelemiştim. İnce omuzlarında duran eskimiş cekete, yakası yıpranmış gömleğe ve meçhul kravatına bakınca, bu durumun giyimiyle alakalı olmadığı sonucuna varmıştım.

Uzun, kemikli suratı ve nazlı mavi gözlerinde bir şeyler var-

dı ancak çoğu zaman o kadar yabani ve yanakları çökmüş bir hâldeydi ki hasta mı değil mi diye düşünmeden edemiyordum.

Çoğu zaman Diana Brompton'ı sırada görüyordum ve o anlarda koltuğun altına girme dürtüsüyle çarpışıyordum. O öğleden sonraki cırtlak güzellikle, Siegfried'e bakarken eriyen, onu ağzı açık dinleyerek genç bir kız gibi kikirdeyen aynı kişi olamazdı.

Siegfried'in bir sürü kişi arasından onu seçip onunla evlenebileceği düşüncesi beni rahatsız etmeye başlamıştı. Bu beni çok endişelendiriyordu çünkü tam da Darrowby hakkındaki her şeyden keyif almaya başlamışken gitmem gerekeceğini biliyordum.

Ancak Siegfried onlardan herhangi biriyle evleneceğine dair bir işaret göstermemişti ve durumlar umutlu bir şekilde devam etmişti. Sonunda buna alıştım ve endişelenmeyi bıraktım.

İşverenimin ani değişikliklerine de alıştım. Bir sabah Siegfried kahvaltı yapmaya bitkin eliyle kızarmış gözlerini ovarak inmişti.

"Gece dörtte çıktım," diye homurdandı. Kızarmış ekmeğine ilgisizce yağ sürüyordu. "Ve bunu söylemeyi sevmiyorum James ancak hepsi senin suçun."

"Benim suçum mu?" dedim. Şaşırmıştım.

"Evet evlat, senin suçun. İşkembesi hafif sıkışmış bir inekti. Çiftçi günlerce kafasına göre saçma şeyler yapmış; bir gün yarım litre beziryağı, sonraki gün biraz bikarbonat ve daha sonraki gün de zencefil ve sabah dörtte de veterineri aramanın vakti geldi diye düşünmüş. Birkaç saat daha bekleyebileceğini söylediğimde bana Bay Herriot'ın asla aramaktan çekinmemesi gerektiğini, gece veya gündüz herhangi bir saatte gelebileceğini söylediğini söyledi."

Yumurtasının tepesine kendisi için neredeyse çok zor bir şeymiş gibi vurdu. "İşine bağlı olmak güzel bir şey ama bir vaka birkaç gün bekleyebildiyse, sabaha kadar da bekleyebilir. Yüz

veriyorsun bunlara James, ceremesini de ben çekiyorum. Yataktan hava cıva işler için çıkmaktan usandım."

"Çok özür dilerim Siegfried. Bunu sana gerçekten yapmak istemezdim. Belki de tecrübesizliğimden dolayıdır. Eğer gitmeseydim, hayvan ölebilir diye endişelenirdim. Onu sabaha bıraksaydım ve ölseydi, nasıl hissettirirdi bana?"

"Sorun yok," diye tersledi Siegfried. "Akıllarını başlarına devşirmeleri için ölü bir hayvandan iyisi yoktur. Sonraki sefere bizi biraz daha erken vakitte çağırırlar."

Tavsiyemi aldım ve ona göre davranmaya çalıştım. Bir hafta sonra Siegfried benimle konuşmak istediğini söyledi.

"James bunu söylemem senin için sorun olmaz biliyorum ama yaşlı Sumner bugün bana bir şikâyette bulundu. Geçenlerde seni aradığını ve senin de ineği için gelmeyi reddettiğini söyledi. O iyi bir müşteridir ve gayet düzgün bir kişidir ancak bu konuda çok kızgındı. Böyle birini kaybetmek istemeyiz."

"Fakat bu sadece kronik meme iltihabıydı," dedim. "Süt biraz koyulaşmış, o kadar. Kendisi yaklaşık bir haftadır kocakarı ilaçlarıyla uygulama yapıyormuş. İneğin beslenmesinde sorun yoktu ve ben de işi sonraki güne bırakmanın problem çıkarmayacağını düşünmüştüm."

Siegfried bir elini omzuma koydu ve inanılmaz sabırlı bir yüz ifadesine büründü. Kendimi hazırlamıştım. Sabırsızlığı benim için sorun değildi, buna alışmıştım ve karşısında durabilirdim. Ancak sabrı zordu.

"James," dedi nazik bir sesle. "Mesleğimizde diğer her şeyin üstünde gelen önemli bir kural vardır ve bu kuralın ne olduğunu sana söyleyeyim. İLGİLENMELİSİN. Olay budur ve ateşten harflerle ruhuna yazılması gerekiyor." İşaretparmağını kaldırdı. "İLGİLENMELİSİN. Bunu asla unutma, James; bu her şeyin temelidir. Durum ne olursa olsun, yağmur ya da güneş, gece ya da gündüz, eğer bir müşteri seni çağırıyorsa, gitmelisin ve seve

seve gitmelisin. Bu vakanın acil gibi durmadığını söyledin. Sende sadece ineğin sahibinin açıklaması var, onunla birlikte yol alıyorsun ve biliyorsun ki o kişi vakanın acil olup olmadığını bilebilecek yeterliliğe sahip değil. Hayır, evlat gitmelisin. Hayvanlara kendileri baksalar bile işler kötüye gitmiş olabilir. Ve asla unutma," parmağını ciddi bir şekilde sallıyordu. "Hayvan ölebilir."

"Ancak akıllarını başlarına getirmek için ölü bir hayvandan daha iyisi yoktur dediğini hatırlıyorum," diye mızmızlanmıştım.

"Ne dedin sen?" diye haykırdı Siegfried, çok şaşırmıştı. "Böyle bir şey saçmaladığımı hatırlamıyorum. Bu konuyu kapatalım. Sadece şunu hatırla, İLGİLENMELİSİN."

Bazen bana nasıl yaşanması gerektiği hakkında tavsiyeler verirdi. Mesela telefonu sertçe çarpıp yanında kamburumu çıkararak durduğum zamanda kendi kendime sessizce söverek duvara bakarken beni yakaladığında olduğu gibi.

Siegfried garip bir tavırda güldü. "Ne oldu, James?"

"Rolston'la on dakika boyunca işkence gibi bir telefon görüşmesi gerçekleştirdim. Buzağı akciğer iltihabı salgınını hatırladın mı? O buzağılarla saatler boyunca uğraştım, pahalı ilaçlar kullandım. Bir ölüm bile gerçekleşmedi. Ve şimdi de faturayı şikâyet ediyor. Bir teşekkür bile etmedi. Adalete bak."

Siegfried geldi ve kollarını omuzlarıma koydu. Yine sakin bir tavra sahipti. "Değerli dostum," dedi. "Kendine bir bak. Yüzün kızarmış, rahatlamaya çalış. Ülkenin dört bir yanındaki profesyonel erkekler neden kalp krizi ve ülserle boğuşuyor dersin? Çünkü şu an senin yaptığın gibi küçük ve önemsiz şeylere öfkeleniyorlar. Evet, böylesi şeyler sinir bozucu oluyor ancak boşvermelisin. Sakin ol, James, sakin. Değmez, yani demek istediğim, yüz yıl sonra da aynı şeyler olacak."

Vaazı sakin bir tebessümle verdi, bir psikiyatristin şiddete

meyilli bir hastasını sakinleştirmesi gibi güven verici şekilde omzuma vurarak.

Birkaç gün sonra bir red blister kavanozuna etiket yazarken Siegfried odaya paldır küldür girdi. Kapıyı tekmeyle açmış olmalıydı çünkü kapı, kauçuk stopa çarpıp neredeyse suratına geri toslayacaktı. Oturduğum masaya koştu ve eliyle masaya vurmaya başladı. Gözleri kıpkırmızı olmuş suratında vahşice parlıyordu.

"O aşağılık domuz Holt'tan geliyorum!" diye bağırdı.

"Ned Holt mu demek istedin?"

"Aynen onu diyorum, boyu devrilsin!"

Şaşırmıştım. Bay Holt il meclisi altında yollar için çalışan küçük bir adamdı. Yan iş olarak dört ineği vardı ve veterinerlik ücretlerini hiç ödemezdi ancak neşeli biriydi ve Siegfried de ödenmemiş hizmetlerini herhangi bir itirazda bulunmadan silerdi.

"En sevdiklerinden biri, değil mi?" dedim.

"Öyleydi, of Tanrım, öyleydi," diye hırladı Siegfried. "Muriel'ini tedavi ediyordum. Biliyorsun ya, ahırının sondan ikinci kısmındaki büyük kırmızı inek. Nükseden timpanisi (gaz birikmesi) vardı, akşamları kırlardan fena şişmiş şekilde geliyordu, neredeyse her şeyi denedim. Hiçbir şey işe yaramadı. Sonra bunun retikulumun aktinobakilosizi* olabileceği aklıma geldi. Damara biraz sodyum iyodür verdim ve bugün onu tekrar gördüğümde inanılmaz bir fark vardı: Orada öylece durmuş, geviş getiriyordu. Her şey yolundaydı. Tam kendimi doğru bir teşhis yaptığım için takdir ediyordum ki Holt ne dedi biliyor musun? Onun bugün daha iyi olacağını bildiğini çünkü dün gece ona yulaf ezmesinin içine magnezyum sülfat katıp verdiğini söyledi. Onu iyileştiren şey buymuş."

Siegfried ceplerinden boş kartonlar ve şişeler çıkardı ve onları vahşice çöp sepetine fırlattı. Tekrar bağırmaya başladı.

* Sığırlarda tipik olarak daha çok ağız ve boğaz bölgesi mukozasındaki defektlerden girerek dilde, ağızda yutak ve lenf yumrularında granülamatöz yangılara neden olan bir hastalıktır. (ed.n.)

"Biliyor musun, dün gece boyunca kafam çok karıştı, endişelendim ve o ineği neredeyse rüyamda görecektim. Şimdi sorunun sebebini buldum, en modern tedaviyi uyguladım ve hayvan iyileşti. Peki, ne oldu? Hayvan sahibi becerilerime olan minnetini dile getirdi mi? Anca rüyanda görürsün! Tüm takdir iki yüz elli gram magnezyum sülfata gitti. Yaptığım şey tamamen boşa zaman harcamaktı."

Masaya bir darbe daha indirdi.

"Ancak onu korkuttum James," dedi, gözleri boş bakıyordu. "Yemin olsun onu korkuttum. Magnezyum sülfatla alakalı laflarını sarf ederken 'Seni müptezel!' diye bağırdım ve yakasından tuttum. Onu boğardım herhalde ama eve kaçıp saklandı. Onu tekrar göremedim."

Siegfried kendini sandalyeye attı ve saçını karıştırmaya başladı. "Magnezyum sülfat!" diye bağırdı. "Aman Tanrım, gerçekten şurama kadar geldi."

Ona rahatlaması ve yüz yıl sonra da aynı şeylerin yaşanacağı hakkında bir şeyler söylemeyi düşündüm ama işverenimin bir elinde hâlâ boş bir serum şişesi vardı. Bu fikri hemen aklımdan sildim.

Sonra Siegfried'in benim aracımın rektifiye edilmesi gerektiği fikrine vardığı gün geldi. Günlük tam bir litre yağ harcıyordu ve bu konuyu bu kadar çok düşünmemişti ama iki buçuk litreye çıktığında bir şeyler yapılması gerektiğini hissetmişti. Ona bu kararı verdiren şey pazardayken bir çiftçinin mavi dumanları görebildiğini ve genç veterinerin ne zaman geleceğini bilmesiydi.

Minik Austin garajdan geri geldiğinde Siegfried etrafında kart bir horoz gibi döndü. "Gel buraya, James," diye çağırdı beni. "Seninle konuşmak istiyorum."

Tekrar sabırlı durduğunu gördüm ve kendimi sıkı tuttum.

"James," dedi, yıpranmış aracın etrafında dolanıyor, boyasındaki lekeleri kazıyordu. "Bu arabayı görüyorsun değil mi?"

Başımı salladım.

"Rektifiye edildi James, hem de çok pahalıya ve seninle bu konu hakkında konuşmak istiyorum. Şu anki ücret zaten bir araba fiyatına denk geliyor." Kilit mandalını açtı ve kaput etrafa pas ve kir saçarak açıldı. Motora işaret etti, kararmış ve yağlıydı, alakasız tel ve plastik parçalar etrafta süs gibi duruyordu. "İşte karşında nazik bir mekanizma duruyor ve ona saygılı davranmanı istiyorum. Deli gibi hız yaptığını görüyorum ve bu pek mantıklı bir hareket değil. Bu makineye üç bin ila beş bin kilometre arasında iyi bakman gerek, saatte elli kilometre hız çok fazla. Bazı insanların yeni bir motoru kötüye kullanması bence bir suçtur. Hapse atılmalılardır. O sebepten asla unutma, zorlamaya gerek yok, yoksa üstüne çökerim."

Kaputu dikkatlice kapattı, çatlak ön camını ceketinin koluyla şöyle bir sildi ve gitti.

Bu güçlü sözler üzerimde öyle bir etkide bulundu ki gidilecek vakalara neredeyse sürünerek, yavaşça gittim.

Aynı gece uyumaya hazırlanırken Siegfried odaya geldi. Yanında iki çiftçi vardı ve ikisinde de muzip bir gülümseme mevcuttu. Odayı yoğun bir bira kokusu kapladı.

Siegfried ağırbaşlı bir şekilde konuşuyor, kelimelerini sadece az bir hatayla telaffuz ediyordu. "James, bu beyefendilerle bugün öğleden sonra Kara Boğa'da tanıştım. Birkaç el harika bir domino oyunu oynadık ancak maalesef son otobüsü kaçırdılar. Lütfen Austin'i getirir misin, ben de onları evlerine bırakayım."

Aracı evin önüne getirdim ve çiftçiler içine doluştular, biri öne diğeri arkaya. Siegfried'in kendini dengesiz bir şekilde sürücü koltuğuna bıraktığını gördüm ve hiç ses etmedim. Ben de arkaya oturdum.

Bu iki genç adam North Moors'taki bir çiftlikte yaşıyorlardı. Kasabanın beş kilometre dışında anayoldan çıktık ve farlarımız karanlık bir yol boyunca kıvrılan şeridi aydınlattı. Siegfried'in

acelesi vardı. Pedala bastıkça basıyordu, motorun sesi çile çeken bir çığlığa dönüştü ve küçük araba karanlığa koşturmaya başladı. İşverenimin kulağına bağırabilmek için sıkıca tutunarak öne doğru eğildim. "Bu arabanın daha yeni rektifiye edildiğini hatırlatmak isterim." Gürültünün ortasında bağırmıştım.

Siegfried anlayışlı bir gülümsemeyle etrafa baktı. "Evet evet, hatırlıyorum James. Niye şikâyet ediyorsun ki?" O konuşurken araba yoldan çıktı ve saatte yüz kilometre hızla otların arasına girdi. Yola tekrar girene kadar oradan oraya savrulduk. Sakin bir şekilde aynı hızda sürmeye devam etti. Çiftçilerin yüzlerindeki muzip gülümsemeler kaybolmuştu ve koltuklarında put gibi oturuyorlardı. Kimse hiçbir şey söylemiyordu.

Yolcular sessiz bir çiftlik evine bırakılmıştı ve geri dönüş yolculuğu başlamıştı. Yolumuz hep bayır aşağı olduğu için Siegfried daha da hızlı gidebileceğini fark etmişti. Araç dengesiz zeminde zıplıyor ve hopluyor, motoru bağırıyordu. Çevredeki kırlara kısa süreli ama gergin giriş çıkışlar yaptık ancak eve vardık.

Bir ay sonra Siegfried asistanını bir kez daha azarlayacak fırsatı bulmuştu. "James, evladım," dedi üzgün bir şekilde. "Aslan gibi çocuksun ama Tanrım, arabaları çok hor kullanıyorsun. Şu Austin'in hâline bak. Kısa süre önce rektifiye edilmiş, harika kondisyondaydı ve şimdiki hâline bak, yağı resmen içiyor. Ne ara bu hâle getirdin anlamıyorum. Gerçek bir belasın."

9

"Sıradaki lütfen," dedim bekleme odasına bakarken. Karton kutunun içinde bir kediyle birlikte yaşlı bir kadın, bir tavşanı zapt etmeye çalışan iki küçük oğlan ve ilk başta hiç tanımadığım biri vardı. Sonra hatırladım, bu Soames'tı.

Onun sırası geldiğinde ameliyat odasına geldi ancak hatırladığımdan çok daha farklı biriydi. Çok hoş bir gülümsemesi vardı. Konuşurken kafası yukarı aşağı hareket ediyordu. Memnun etme çabası dışa vuruyordu. Ve en ilginç şey de sağ gözünün şişmiş ve kapalı olması ve mavimsi-siyahımsı etlerle kaplı olmasıydı.

"Umarım sizi ziyarete gelmem sorun değildir, Bay Herriot," dedi. "Şöyle ki lordun yanından çıktım ve kendime yeni bir yer arıyorum. Rica etsem siz ve Bay Farnon bir şeyler duyarsanız beni haberdar edebilir misiniz?"

Bu değişim beni çok şaşırtmıştı. Ben de elimizden geleni yapabileceğimizi söyledim ve Soames da bize coşkulu bir şekilde teşekkür etti, eğilerek selam verdi ve gitti.

O gittikten sonra Siegfried'e döndüm. "Ee, ne diyorsun bu duruma?"

"Ha, ne olduğunu biliyorum." Siegfried bana buruk bir gülüşle baktı. "Birkaç hileli ek iş yaptığını söylemiştim, hatırladın mı? Orada burada birkaç çuval mısır veya biraz gübre falan satıyordu. Hepsi birikti. Ancak çok uzun sürmedi, biraz dikkatsiz davrandı ve ne olduğunu anlamadan işten kovuldu."

"Peki ya o güzelim mor göz?"

"O göz Tommy'den bir hediye olmalı. Oraya gittiğinde Tommy'yi görmüş olmalısın. Seyistir kendisi."

Aklım o rahatsız edici geceye ve atın kafasını tutan sessiz adama döndü. "Hatırlıyorum, büyük, şişman eleman."

"Evet, kendisi heybetli biridir ve gözüme yumruk atmasını hiç istemezdim. Soames ona hayatı zehir ediyordu ve Tommy de yağma yaptığını öğrendiği anda ödeşmek için onu ziyaret etti."

Artık Skeldale Evi'ndeki hayata iyice alışmıştım. Başta Tristan bu düzende nereye oturuyor merak etmiştim. İşe mi bakacaktı, tatil mi yapacaktı yoksa bir şeylerle mi uğraşacaktı? Ancak kısa süre sonra onun ilaçları düzenleyip getiren, arabaları yıkayan, telefonu cevaplayan ve hatta acil durumda vakalara giden bir uşak olduğunu anladım.

En azından Siegfried onu böyle görüyordu ve onu diken üstünde tutacak bir repertuvarı vardı. Beklenmedik bir zamanda geri dönmek veya onu hiçbir şey yapmazken yakalamak umuduyla odaya bodoslama girmek gibi. Üniversite tatilinin bittiği ve Tristan'ın okula geri dönmesi gerektiği gerçeğini fark etmemiş gibiydi. Sonraki birkaç ayda Tristan'ın okul yönetimiyle gayet esnek bir ilişkisinin olduğu sonucuna varmıştım çünkü bir öğrenciye göre evde şaşırtıcı derecede çok vakit geçiriyordu.

Rolünü ağabeyinden farklı değerlendiriyordu ve Darrowby'de kalırken keskin zekâsının ciddi bir kısmını olabildiğince az iş yapmaya harcıyordu. Tristan vaktinin çoğunu bir sandalyede uyuyarak geçiriyordu. Vakalara gittiğimizde ilaç hazırlaması için evde bırakıldığında değişmeyen bir prosedür takip ediyordu. Yarım litrelik bir şişeyi yarısına kadar suyla dolduruyor, birkaç damla klorodin ve biraz altınkökü damlatıyor, şişenin mantarını kapatıyor ve favori sandalyesinin yanında durması için onu oturma odasına götürüyordu. Amacı için harika bir sandalyeydi, eski usul ve kafa desteği için yüksek sırtlı ve kanatlıydı.

Uykusu çökene kadar *Daily Mirror*'ını çıkarıyor, bir dal Woodbine yakıyordu. Eğer Siegfried odaya dalarsa şişeyi kapıp deli gibi sallıyor ve ara ara içine bakıyordu. Sonra da ilaç deposuna gidiyor, şişeyi dolduruyor ve etiketliyordu.

Gayet makul, işe yarar bir sistemdi ancak büyük bir engeli vardı. Kapı açıldığında Siegfried'in gelip gelmediğini bilmiyordu ve ben de sık sık odaya gelip onu şişesini sallarken endişeli, yarı mahmur gözlerle sandalyesine yarı uzanmış hâlde buluyordum.

Çoğu akşam onu Drovers' Arms'taki bardaki yüksek bar sandalyelerinde oturur hâlde, hiç zorlanmadan kadın barmenle sohbet ederken buluyordum. Diğer zamanlarda da ona kadın arkadaş bulmak için çalışan bir ajans olarak gördüğü yerel hastanedeki bir hemşireyle birlikte dışarıda oluyordu. Özetle gayet dolu bir hayat sürüyordu.

Cumartesi akşam 22.30'da gittiğim vakaları yazarken telefon çalmıştı. Küfrettim, kendime şans diledim ve ahizeyi kaldırdım.

"Merhaba, ben Herriot."

"Ha, sensin, öyle mi?" diye hırladı bir ses, derin Yorkshire ağzıyla. "Hımm, ben Bay Farnon'la görüşeceğim."

"Maalesef, Bay Farnon çıktı. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Umarım olabilirsiniz ama patronunuzla görüşsem daha iyi olur. Beal Close'dan Sims ben."

(Ah hayır, lütfen, olamaz, cumartesi akşamı Beal Close olmasın lütfen. Sarp bir yolun sonunda kilometrelerce ötedeki bir tepede yaklaşık sekiz girişli bir yer.)

"Buyurun Bay Sims, sorun nedir?"

"Söyleyeceğim, biraz sorunlar var evet. Burada fena bir at var. On yedi adam gücünde. Arka bacağı fena kesildi, bileğin hemen üstünden. Hemen dikilmesini istiyorum."

(Şükürler olsun! Bileğin üstünde! Bir atı dikmek için ne güzel bir yer. Eğer çok sakin değilse fena şamata patlayacak.)

"Yara ne kadar büyük, Bay Sims?"

"Büyük mü? Yaklaşık otuz santimetrelik bir şey ve bayağı kanıyor. Ve bu at yılan gibi kıvrak. Vurdu mu yeri göğü inletir. Yanına yöresine yaklaşmak imkânsız. Birini gördü mü hemen deliye döner. Geçen gün onu nalbanta götürdüm ve adamın ödünü kopardı. Korku saçan bir at bu."

(Sana da, Beal Close'a da, korku saçan ata da lanet olsun Bay Sims.)

"Hemen yola çıkıyorum. Onu yere yıkmamız gerekebilir, birkaç kişiyi hazırda tutun."

"Yıkmak mı? Yıkmak mı dedin? Bu atı yıkmak imkânsız. Sen onu yıkamadan o seni öldürür. Neyse, hiç adamım yok, yani kendi başının çaresine bakacaksın. Bay Farnon kendisine yardım edecek adamlar istemezdi."

(Aman ne güzel. Bugünü de günlüğümüze yazacağız demek ki.)

"Pekâlâ, ben şimdi geliyorum Bay Sims."

"Neredeyse unutuyordum. Yol dünkü selle birlikte akıp gitti. Son iki buçuk kilometreyi yürümen gerekecek. Haydi, topukla, bütün gece bekleyemem."

(Bu biraz fazlaydı.)

"Bakın şimdi Bay Sims, tavrınızı beğenmedim. Şimdi yola çıkacağımı ve olabildiğince hızlı bir şekilde yanınıza geleceğimi söyledim."

"Tavrımı beğenmiyorsun, öyle mi? İyi mallarımın üzerinde işe yaramaz genç çaylakların uğraşmasını sevmiyorum, seninle de uğraşmak istemiyorum. Zaten bu iş hakkında hiçbir halt bilmiyorsun."

(İşte bardağı taşıran son damla da gelmişti.)

"Beni dinle Sims. Eğer ortada bir at olmasaydı gelmezdim bile. Hem sen kim olduğunu sanıyorsun ki? Eğer benimle bir daha bu şekilde konuşursan..."

"Hey, hey, Jim, sakin ol. Ağırdan al biraz evlat. Eğer böyle devam edersen damarların çatlayacak."

"Sen de ki..."

"Ah Jim, sakinleş biraz. Öfken var ya... Biraz dikkat etsen iyi olur."

"Tristan! Hangi cehennemden arıyorsun?"

"Drovers'ın dışındaki kulübeden. Beş bira içtim, biraz yaramazlık yapayım dedim ve aklıma seni aramak geldi."

"Eğer bir gün bu saçmalıkları kesmezsen yemin ederim seni öldürürüm. Beni çileden çıkarıyorsun. Arada bir olur ama bu hafta üçüncü arayışın oldu."

"Ama bu en iyisiydi be Jim. Harikaydı gerçekten. Sınırlarını zorlamaya başladığın an neredeyse gülmekten ölecektim. Ah Tanrım, keşke kendini dinleyebilseydin." Katılarak gülmeye başlamıştı.

Ve sonrasında nafile misilleme çabalarım... Sürünerek, titreyerek, yalnız bir telefon kulübesine.

"Bu Bay Farnon mı?" diye sordu gırtlaktan gelen yoğun bir sesle. "Ben High Wood'dan Tilson. Hemen buraya gelmenizi istiyorum. Çok kötü bir vaka..."

"Kusura bakma bölüyorum Jim ama bademciklerinde bir sorun mu var? Ha, iyi. Neyse, sözüne devam et ahbap. Çok ilginç şeyler anlatıyor gibisin."

Dinleyen taraf olmadığım tek bir sefer vardı. Salı günüydü (yani yarım gün çalışıyordum) ve sabah 11.30'da bir arama geldi. Bir ineğin rahmi dönmüştü. Taşrada çalışınca zor bir işti ve her zmanki gibi bir ürperti gelmişti içime.

Bu durum inek doğum yaptıktan sonra tüm rahmi dışarı çıkartana ve rahim bileklerine sallanana kadar kendini kasarsa ortaya çıkıyordu. Büyük ve yerine yerleştirmesi zor bir organdı çünkü inek ondan bir kurtuldu mu geri istemezdi. Ve insanla inek arasındaki doğrudan bir karşılaşmada ihtimaller ineğin zaferini gösteriyordu.

Eskiler ihtimalleri daha eşit hâle getirebilmek için ineği arka bacaklarından aşağı asarlardı ve daha parlak fikirliler de organı sıkıştırarak küçük bir kütle hâline getiren rahim valizi gibi ortaya türlü aletler çıkarmışlardı. Ancak sonuç genelde aynıydı: Saatler boyu pestilinizi çıkaran bir uğraş.

Epidural anestezinin ortaya çıkmasıyla birlikte işler kolaylaş-

mıştı. Rahim hissizleştiriliyor, ineğin kasılması engelleniyordu ancak bunların yanında "yavru yatağı çıktı" lafı hakikaten bazı çizgileri aşıyor ve herhangi bir veterinerin gülen yüzünün kaybolmasına sebep oluyordu.

Eğer olur da biraz daha kas gücüne ihtiyacım olursa diye yanıma Tristan'ı almaya karar vermiştim. Benimle birlikte geldi ancak fikre karşı çok az hevesi vardı. Yerinde yatan gayet dertsiz ve şişman kısaboynuzluyu, yani hastayı görünce hevesi daha da azaldı. Arkasında da kuyu yoluna akmış kanlı bir rahim, plasenta, bok ve saman karışımı vardı.

Kendisinin pek ayağa kalkmaya niyeti yoktu ancak biraz bağırdıktan ve onu omzundan itekledikten sonra canı sıkkın bir şekilde ayağa kalkmıştı.

Epidural boşluğu yağ tabakalarının arasında bulmak zordu ve anestetik ilacı doğru yere mi enjekte ettim onu bile bilmiyordum. Plasentayı kaldırdım, rahmi temizledim ve çiftçiyle erkek kardeşi tarafından tutulan temiz bir beze koydum. İkisi de çelimsizlerdi ve tek yapabildikleri şey bezi sabit tutabilmekti. Onlara pek güvenemezdim.

Tristan'a başımla işaret ettim; gömleklerimizi çıkardık, bellerimize temiz çuvallar bağladık ve rahmi kollarımıza aldık.

Çok kötü kanlanmış ve şişmişti ve onu eski hâline geri getirmek bir saatimizi almıştı. Başta hiçbir ilerleme kaydedemediğimiz bir çıkmazdaydık ve büyük bir organı küçük bir delikten içeri ittirme fikri saçma geliyordu, aynı iğnenin deliğinden bir sosis geçirmek gibi. Harika gittiğimizi düşünürken birkaç dakika sonra rahmi bezdeki bir yırtıktan aşağı doğru ittirdiğimizi fark etmiştik (Siegfried bana bir keresinde bir ineğin rahmini anüsünden içeri sokmaya çalıştığını söylemişti. Kendisini daha da endişelendiren şeyse neredeyse bunu başarıyor oluşuydu) ve sonunda, umutlarımız tükenirken organın içeri doğru kaydığı ve inanılmaz bir şekilde gözden kaybolduğu harika bir an yaşanmıştı.

İşin yarısına gelmişken ikimiz de aynı anda durup soluklanmıştık, yüzlerimiz neredeyse birbirine değiyordu. Tristan'ın yanakları fışkıran bir damardaki kanla lekelenmişti. Gözlerine bakınca tüm bu olaydan dolayı canının gayet sıkıldığını görebiliyordum.

Kendimi kovanın içinde sabunlarken ve omuzlarımla sırtımdaki acıyı çekerken Tristan'a baktım. Sanki son gücünü kullanıyormuş gibi gömleğini giyiyordu. Memnuniyet içinde bir ağız dolusu saman yiyen inek de bu işten en kârlı çıkan olmuştu.

Arabaya geçince Tristan mızmızlandı. "Bu tür bir şeyin bana uygun olmadığından eminim. Sanki üzerimden tren geçmiş gibiyim. Böyle zamanlarda hayat ne kadar da zor geliyor."

Öğle yemeğinden sonra masadan kalktım. "Şimdi Brawton'a gidiyorum Triss ve söylemem gerekli ki o ineği son görüşün olmayacak. Bu tür kötü vakalar bazen tekrar edebilir ve o rahim tekrar çıkabilir. Eğer öyle olursa ellerinden öper çünkü Siegfried uzun bir süre gelmeyecek ve beni de kimse tam gün çalıştıramaz."

Tristan'ın mizah anlayışı ilk defa onu yarı yolda bırakmıştı. Dertli bir hâle gelmiş, bir anda yaşlanmış gibiydi. "Aman Tanrım," diye haykırdı. "Söyleme bile. Bittim ben, bir sefer daha böyle bir şey yaşarsam kesin ölüp giderim. Ve bir de tek başıma! Yemin ederim beni bitirir, diyeyim."

"Ah, şey," dedim sadistçe. "Endişelenmemeye çalış. Belki de hiç yaşanmayabilir."

Brawton yolunda yirmi kilometre sonra telefon kulübesini görmüştüm ve aklıma o fikir gelmişti. Yavaşladım ve arabadan çıktım. "Acaba," diye mırıldandım. "Acaba bir kerelik yapabilir miyim ki?"

Kulübenin içindeyken ilhamım çoktu. Mendilimi ahizeye sardım, muayenehanenin numarasını çevirdim ve hattın diğer ucunda Tristan'ı duyduktan sonra avazım çıkana kadar bağır-

dım. "Bu sabah ineğimizin yavru yatağını yerine koyan delikanlılardan biriyle mi görüşüyorum?"

"Evet, onlardan biri benim." Tristan'ın sesinde gerginlik tavan yapmıştı.

"Ne oldu, bir sorun mu var?"

"Evet, bir şeyler ters gidiyor," diye homurdandım. "Tekrar dışarı attı."

"Yine mi dışarı attı? Yine? Hepsi mi dışarı çıktı?" Neredeyse çığlık atacaktı.

"Evet, ortalık battı. Çok kan akıyor ve sabahkinin neredeyse iki katı. Seni biraz uğraştıracak gibi."

Araya uzun bir sessizlik girdi ve ben de acaba bayıldı mı diye merak ettim. Sonra tekrar sesini duydum, bozuk ancak kararlı bir tonu vardı. "Pekâlâ, hemen geliyorum."

Bir durak daha verdi ve sonra neredeyse fısıldar şekilde konuştuk. "Tamamen mi çıktı?"

O an yıkılmıştım. Beni yıkan şey sözlerindeki isteklilikti; belki çiftçi abartıyor, belki de küçük bir parça dışarı çıkmıştır diye düşünen öylesine bir umut vardı. Gülmeye başlamıştım. Kurbanımla birazcık daha oynamak isterdim ama bu imkânsızdı. Daha da sesli bir şekilde güldüm ve Tristan beni duyabilsin diye mendilimi ahizeden çektim.

Diğer uçtaki çılgınca küfürleri birkaç saniye dinledim ve sonra ahizeyi yerine yerleştirdim. Belki de bir daha böyle bir şey yaşanmayacaktı ama tatlıydı, hem de çok.

10

"Bay Herriot'la mı görüşmek istiyorsunuz? Tabii, kendisini hemen çağırıyorum." Siegfried telefon ahizesini eliyle kapattı. "Haydi, James, benim yerime seni tercih eden biri daha var." Hızlıca ona baktım ancak gülümsüyordu. Memnun olmuştu.

Telefonu alırken diğer türlü patronlar hakkındaki hikâyeleri düşünmüştüm, küçük tahtından inmeyi kendine asla yedirmeyen adam. Ve son birkaç haftadır çiftçilerin tavrındaki değişimleri de düşündüm; artık beni görmezden gelmiyorlar, benimle birlikte Bay Farnon'ın da gelmesini ümit etmiyorlardı. Beni kabul etmeye başlamışlardı ve beni "sofraya buyur" eden şeyin sadece misafirperverlik barındıran geleneklerinin olmadığını düşünmek hoşuma gidiyordu.

Bu gerçekten önemli bir şeydi çünkü zaman geçtikçe içimde Dales insanlarına karşı bir minnettarlık oluşmuştu, hassas bir şekilde kurulmuş olan arkadaşlıklarının değerini hissediyordum. Beldeden ne kadar yukarı çıkarsak onları daha da çok seviyordum. Düzlüğe geçilen vadinin tabanında çiftçiler her yerdeki çiftçiler gibilerdi ancak rakım arttıkça insanlar daha ilgi çekici hâle geliyorlardı ve rüzgârlı zirvelerin yakınlarındaki etrafa dağılmış mezralarla izole olmuş çiftliklerde özelliklerinin çok belirgin olduğunu görüyordum; basitlikleri ve gururları, sağlam özgürlükleri ve misafirperverlikleri.

Bu pazar sabahında vaka Bellerby'lerden gelmişti ve ana Dale'den uzanan küçük bir vadi olan Halden'in tepesinde yaşıyorlardı. Birkaç metrede bir kayaların uçlarının ortaya çıktığı

toprak yolun gayet sarp olan son bir iki kilometresinde arabam hoplaya zıplaya gitmişti.

Arabadan inmiştim ve durduğum yerden, tepeden, aşağıda kendi kayalıklı yatağında gürüldeyen sert Halden Beck'i besleyen sayısız akıntı tarafından dik yanları dalgalanmış ve kırıştırılmış olan tepelerdeki tüm tuhaf şekilli çatlakları görebiliyordum. Aşağıda ağaçlar ve bazı sürülmüş tarlalar vardı ancak arkamda vahşi kırlar çiftlik evinin bulunduğu çanağa kadar gelmişti. Halsten Pike, Alstang, Birnside... İsimleri barbarlara benzeyen büyük tepeler çok yakındaydı.

Burada, yukarıda, medeniyetin tuzakları çok uzakta gibiydi. Çiftlik binaları sadece hayvanların başına bir çatı koyabilmek gibi basit bir amaçla yüzyıllar önce sadece taşlarla inşa edilmişti. Antik taş ustaları ahırın ışık alması ve havadar olması üzerine yönetmeliklerin etkisi altında değillerdi ve inek ahırı loş, kalın duvarlı ve neredeyse penceresizdi. Zemin kırık ve çukurlaşmıştı ve çürüyen tahta bölmeler inekleri birbirinden ayırıyordu.

İçeri girdim, gözlerim loş ışığa alışana kadar yolumu el yordamıyla buldum. İçeride kuyruğuna bir etiket bağlanmış olan mercan kırı renginden bir inekten başka kimse yoktu. Bu, veterinerle iletişime geçmenin bilindik bir yolu olduğundan kuyruğu kaldırdım ve "Meme iltihabı, arka taraf" yazısını okudum.

İneği yatırdım ve arka memelerini incelemeye başladım. İnce, rengi atmış sütü sağıyordum ki bir ses bana kapı eşiğinden seslendi: "Ah, gelmişsiniz Bay Herriot. Sabah sabah geldiğiniz için memnun oldum. Bize yardımcı olabilirseniz çok sevinirim."

Başımı yukarı kaldırdım. Gördüğüm kişi Ruth Bellerby idi. Otuzlarının sonunda, hoş bir kadındı. Ailenin enerjik üyesiydi ve zeki, sorgulayıcı bir aklı vardı. Dales halkının kişisel gelişimi konusunda çok inançlıydı.

"Size elimden geldiğince yardımcı olmaktan memnuniyet duyarım Bayan Bellerby. Ne yapmamı istersiniz?"

"Şey, Bay Herriot, bu öğleden sonra Darrowby kilisesinde *Mesih* seslendirilecek ve biz de gitmeyi çok istiyorduk ancak midilliyle koşumları takmak zor iş ve gerçekten çok yavaş. Eğer bizi arabanızla götürebilirseniz oradan dönebiliriz. Çok yardımcı olmuş olursunuz."

"Sizi tabii ki bırakırım," diye cevapladım. "Bunu yapmaktan memnuniyet duyarım. Hatta ben kendim de gidiyorum. Darrowby'de iyi müzik dinleme şansı pek nadirdir."

Bu nazik insanlara yardım etme fırsatını yakalamak iyi olmuştu. Bellerby'lere hep hayran kalmışımdır. Sanki başka bir çağdan geriye kalmış ve sanki dünyaları zamansız bir hâldeymiş gibilerdi. Asla aceleleri olmazdı; gün ağardığında uyanırlar, yorulunca yatmaya giderler, acıkınca yemek yerler ve saate nadiren bakarlardı.

Ruth yolu gösterdi. "Sadece annem, babam ve ben gidiyoruz. Maalesef Bob bu dinletiyle pek ilgilenmiyor."

Eve girdiğimde biraz geçmişe dönmüştüm. Aile pazar yemeğine oturmuştu ve hâlâ iş kıyafetleriyle duruyorlardı. Saatime bir baktım, on ikiye çeyrek vardı ve gösteri öğleden sonra ikide başlayacaktı. Ah, sanırım gayet bol vaktim var.

"Haydi, genç adam," dedi küçük Bay Bellerby. "Otur ve bir şeyler ye."

Böyle davetleri karşıyı gücendirmeden reddetmek hep biraz zor olmuştur ancak yemeğimin geri döndüğümde hazır olacağını ve ziyan olursa Bayan Hall'un hiç hoşuna gitmeyeceğini belirtmiştim.

Bu sözümü anlayışla karşılamışlardı ve küçük mutfak masasının başına oturmuşlardı. Bayan Bellerby herkese birer büyük, yuvarlak şekilli Yorkshire pudingi koymuş, üzerine de litrelik emaye sürahiden et suyu dökmüştü. Sabahım zor geçmişti ve altın tabakalardan akan et suyundan ortaya çıkan leziz kokular tatlı bir işkence gibiydi. Ancak masaya otursam onları acele ettireceğim düşüncesiyle kendimi rahatlatmıştım.

Puding sakin bir sessizlik içinde yeniyordu, sonra da sevimli ve tıknaz bir genç olan yirmili yaşlarındaki Bob boş tabağını ileri itti. Hiçbir şey söylemedi ancak annesi tabağa bir puding daha koydu ve tekrar sürahiden et suyu döktü. Kendisi yoğun ve hamurumsu kütleyi nizami bir şekilde mahvederken ebeveynleri ve ablası onu şefkatle izlediler.

Sonrasında fırından kocaman bir kızarmış et çıktı ve herkesin tabağında kalın dilim yığınları olana kadar Bay Bellerby onu kesip biçti. Sonrasında bulaşık tası gibi duran bir kaptan yığınla patates püresi servis edildi. Devamında doğranmış turp geldi ve aile tekrar harekete geçti.

Hiçbir acele belirtisi yoktu. Sakince ve sessizce hiçbir sohbet etmeden yiyorlardı. Bob patates püresinden bir daha yemişti.

Bellerby'ler rahatlamış ve mutlulardı ancak aynı şeyi kendim için söyleyemezdim. Açlık içimi kemiriyordu ve saatimdeki dakikalar hızlıca akıyordu.

Bayan Bellerby köşedeki eski odun fırınına gidip büyük bir fırın tepsisiyle dumanı üstünde bir elmalı turta çıkarmadan önce bayağı bir zaman geçmişti. Sonra da herkese birer dilim kesmiş ve üzerine başka bir emaye sürahiden yarım litre kadar krema gibi bir şey dökmüştü.

Aile sanki yemeğe yeni başlıyor gibiydi ve üzerlerine tekrar bir sessizlik çökmüştü. Bob tabağını meşakkatsiz bir şekilde silip süpürmüş ve tekrar masanın ortasına itmişti. Annesi bir dilim turta vermeye ve üzerine de bolca krema dökmeye hazırdı bile.

Dar zamanda yetişeceğiz diye düşünmüştüm ama herhalde yemeğin sonuna gelmiştik. Zamanın daraldığının farkına varıp kıyafetlerini değiştireceklerdi. Ancak beni hayrete düşüren bir şey olmuştu: Bayan Bellerby yavaşça ateşin yanına gitti ve ateşin üzerinde demlik duruyordu. O sırada eşi ve Bob da sandalyelerini arkaya itip bacaklarını uzatmışlardı. İkisi de bağları çözülmüş kadife pantolon giymişti ve ayaklarında da kocaman ve iribaşlı çiviyle çakılmış botlar vardı.

Bob ceplerini biraz kurcaladıktan sonra ezilmiş bir sigara paketi çıkarmış ve annesi önüne bir bardak çay koyarken o da mutlu bir komaya girmiş şekilde arkasına yaslanmıştı. Bay Bellerby sustalı bıçağını çıkarmış, piposu için tütün kesiyordu.

Tekrar masanın başına toplanıp sıcak çayı yavaşça yudumlamaya başladıklarında gerginliğin tüm bilindik semptomlarını sergilemeye başladığımı fark etmiştim. Hızlı ve şiddetli nabız, kasılan çene ve baş ağrısı başlangıcı.

İkinci bardaklar da içildikten sonra hareketlenmeler başlamıştı. Bay Bellerby inleyerek kalkmış, gömleğinin önünü kaşımış ve rahatça esnemişti. "Evet, genç adam, şimdi yıkanıp üstümüzü değiştireceğiz. Bob seninle durup sohbet edecek, o bizimle gelmiyor."

Yıkanırken mutfağın diğer ucundaki taş lavaboda sular sıçrayıp saçılıyordu ve sonra yukarı çıktılar. Üstlerini değişmelerinin uzun sürmemiş olması içimi ferahlatmıştı. Bay Bellerby kısa sürede aşağı inmişti, sert ve parlak duran, lacivert ve hafif yeşilimsi renkli şayak takım elbiseyle birlikte görünüşü değişmişti. Hemen ardına eşi ve kızı, çiçek desenli pamuk kıyafetlerle bezenmiş şekilde gelmişlerdi.

"İşte geldik, herkes hazır, değil mi?" Coşkumda biraz histerik hâller vardı. "Pekâlâ, gidiyoruz. Bayanlar önden."

Ancak Ruth hareket etmedi. Ellerine bir çift beyaz eldiven geçiriyor ve sandalyesine yayılmış olan erkek kardeşine bakıyordu. "Biliyor musun Bob, hayal kırıklığından başka bir şey değilsin sen!" diye haykırdı. "Biz harika bir müzik dinlemeye gidiyoruz ve sen de orada çuval gibi oturuyorsun, hiç umursamıyorsun. Kültürel faaliyetlere hiç ilgin yok. Kendine dışarıdaki öküzlerden daha çok değer vermiyorsun."

Bob bu ani saldırı karşısında afallamıştı ancak dahası vardı.

Ruth ayağını yere vurdu. "Gerçekten, sana bakınca kan beynime fışkırıyor. Ve biz kapıdan çıkmadan uyuyacağını biliyorum. Öğleden sonraya kadar domuz gibi horlarsın anca." Bayan

Bellerby'nin etrafında azar çekiyordu. "Anne! Ben kararımı verdim. Onun burada kalıp uyumasına izin vermeyeceğim. O da bizimle gelmeli."

Kaşlarımdan terlerin akmaya başladığını hissettim. Gevelemeye başladım. "Ama şey olmaz mı, belki... Biraz geç gibi... Saat ikide başlıyor... Öğlen yemeğim de var..."

Ancak kelimelerim kaybolup gidiyordu. Ruth'un lafları hazırdı. "Haydi, kalk Bob! Hemen şimdi kalkıp üstünü giyiyorsun!" Ağzını sıkıca kapattı ve alt çenesini öne doğru getirdi.

Ruth, Bob için zor biriydi. Etkileyici bir yiyici olsa da pek kendi başına bir şeyler yapabiliyor gibi durmuyordu. Suratını asarak mırıldandı ve lavaboya doğru ayak sürüttü. Gömleğini çıkardı ve herkes oturup gövdesini büyük bir kalıp White Windsor marka sabunla sabunlamasını ve lavabonun yanındaki pompa kolunu hareket ettirerek kafasını ve boynunu yıkamasını seyretti.

Aile ondan memnun kalmıştı, kendileriyle birlikte geleceğini bildiklerinden dolayı mutlu ve bu etkinliğin ona iyi geleceğini bildiklerinden dolayı da hoşnut olmuşlardı. Ruth onun yıkanışını gözünde sevgi ışığıyla birlikte izliyordu. Bana sürekli dönüp "Harika değil mi ama?" dercesine bakışlar atıyordu.

Bana gelince, ben sadece saçımı başımı yolmayayım diye kendimi zor tutmakla meşguldüm. Zıplayıp koşma ve avazım çıkana kadar bağırma dürtüsü, sınırlarımın sonuna yaklaştığımı gösteriyordu. Bu hisse karşı gözlerimi kapatarak mücadele ediyordum ve onları uzun bir süre kapalı tutmam gerekiyordu çünkü açtığımda Bob aynı babasınınki gibi bir takımın içinde, yanımda duruyordu.

Darrowby'e yolculuk hakkında asla çok şey hatırlayamazdım. Sadece aracın saatte altmış beş kilometre hızla seri bir şekilde taşlı yolda gidişini biraz hatırlıyor gibiydim. Aynı zamanda gözlerimi pörtletmiş şekilde doğrudan yola baktığımı ve ailenin

de sıkışık ama neşeli bir hâlde, yolculuğun tadını çıkarırken arabada bulunduğumuzu hatırlıyorum.

Soğukkanlı olan Bayan Hall bile eve ikiye on kala fırlayıp yaptığı güzel yemekleri tıkındıktan sonra saat ikide çıktığımda yorumsuz kalmıştı. *Mesih*'e geç kalmıştım. Kiliseye girdiğimde müzik başlamıştı ve ben de kınayıcı bakışların arasında ağır bir sınav vermiştim. Göz ucuyla Bellerby'lerin gayet dik bir şekilde aynı sırada oturduklarını görmüştüm. Onlar da kınayıcı bir tavırda gibilerdi.

11

Vakalarımı yazdığım kâğıt parçasına tekrar bakmıştım. "Dean, 3, Thompson'ın Bahçesi. Yaşlı köpek hasta."

Darrowby'de bu "bahçe"lerden çok fazla vardı. Aslında onlar Dickens romanından çıkmış görüntüler, küçük sokaklardılar. Kimileri pazar yerine çıkıyordu ve birçoğu da yerleşim yerinin eski kısımlarındaki ana geçitlerin arka tarafına dağılmışlardı. Dışarıdan sadece bir kemeraltı geçidi görebiliyordunuz ve dar bir geçitten geçip hiçbiri diğerine benzemeyen, aralarındaki iki buçuk metrelik taşlık arasından pencereleri birbirine bakan düzensiz sıralı evleri görmek benim için hep sürpriz olmuştur.

Bu evlerin bazılarının önüne bir bahçe yapılmış ve kadifeçiçekleri ve latinçiçekleri sert taşların arasında dağılmışlardı. Ancak diğer uçta evler yıkık dökük hâlde ve hatta kiminin de pencerelerine tahtalar çakılmış, terk edilmişlerdi.

Üç numara bu tarafın aşağısındaydı ve pek ayakta durabilecek gibi görünmüyordu.

Dış kapıyı tıklattığımda, çürümüş ahşabın üstündeki boya parçaları titremişti; yukarıda, duvarda uzun çatlağın her iki yanında tehlikeli bir kabarma vardı. Küçük, beyaz saçlı bir adam kapıya baktı. Kırışık suratı bir çift hayat dolu gözle canlanmış hâldeydi; yıpranmış bir yelek, yamalı bir pantolon ve terlik giymişti.

"Köpeğinizi görmeye geldim," dedim ve yaşlı adam gülümsedi.

"Ne iyi ettiniz de geldiniz beyefendi," dedi. "Yaşlı dostum konusunda endişelenmeye başlıyorum. İçeri gelin lütfen."

Beni minik oturma odasına geçirmişti. "Artık yalnızım

efendim. Eşimi yaklaşık bir yıldan fazla bir süre önce kaybettim. Kendisi bu yaşlı köpeği çok severdi."

Fakirliğin acı verici kanıtları her yerdeydi. Aşınmış zemin karoları, ateşsiz ocak ve mekânın basık, küflü kokusu. Duvar kâğıtları nemli yamalardan sarkmıştı ve masanın üzerinde yaşlı adamın yalnız başına yiyeceği akşam yemeği duruyordu; bir parça domuz pastırması, birkaç pişmiş patates ve bir bardak çay. İşte emekli maaşıyla böyle geçiniliyordu.

Köşede bir battaniyenin üzerinde hastam, melez bir labrador yatıyordu. Zamanında büyük ve güçlü bir köpek olmalıydı ancak yaşlılığın belirtileri burnunun yakınındaki beyaz kıllardan ve gözlerindeki soluk opaklıktan belli oluyordu. Sakince yatmıştı ve bana karşı herhangi bir saldırganlık belirtisi olmadan bakıyordu.

"Biraz yaşlanıyor gibi, değil mi Bay Dean?"

"Evet, öyle. Neredeyse on dört yaşına girdi ancak son birkaç haftaya kadar hoplayıp zıplayan bir enik gibiydi. Yaşlı Bob yaşına göre harika bir köpektir ve hayatı boyunca kimseyi ısırmamıştır. Çocuklar onunla her şeyi yapabilirler. O artık benim tek arkadaşım ve umarım onu yakın zamanda iyileştirirsiniz."

"Yemek yemiyor mu Bay Dean?"

"Evet, tamamen kesti. Bu biraz tuhaf, şaşırtıcı gelebilir belki ama yiyebiliyordu. Yemek vaktinde her zaman yanıma oturur ve kafasını dizime koyardı ama son zamanlarda bunu yapmıyor."

Köpeğe giderek artan bir rahatsızlıkla baktım. Karnı fena şekilde şişmişti ve acı çektiğini gösteren semptomları fark edebiliyordum; nefesindeki daralma, dudakların geriye çekilmiş birleşme noktaları ve gözlerdeki gergin ve dalgın ifade.

Sahibi konuştuğunda kuyruğu battaniyeye iki kez çarpıyor ve anlık bir heves, yaşlı ve beyaz gözlerinde ortaya çıkıyordu ama anında kayboluyor ve boş, içe doğru bakış dönüyordu.

Elimi dikkatli bir şekilde köpeğin karnında gezdirdim. Karın

iltihabı var gibiydi ve şişi oluşturan sıvı, basınç yoğunlaşana dek birikmişti. "Haydi yaşlı dostum," dedim. "Bakalım seni yana çevirebilecek miyiz?" Onu yavaşça diğer tarafına doğru yatırırken köpek hiçbir direnişte bulunmamıştı ancak yatırdığım anda inledi ve etrafına baktı. Artık sorunun sebebini bulmak çok kolaylaşmıştı.

Elimle nazikçe muayene ediyordum. Böğründeki ince kasta sert ve yoğun bir kütle hissedebiliyordum. Kesinlikle dalak ya da karaciğer kanseriydi, kocamandı ve ameliyat edilmesi muhtemel değildi. Aklımı toparlamaya çalışırken yaşlı köpeğin başını okşamıştım. Bu pek kolay olmayacaktı.

"Çok uzun süre hasta kalacak mı?" diye sormuştu yaşlı adam ve sevilen ses duyulunca, kuyruk battaniyeye tekrar iki kez vurmuştu. "Ben ufak tefek işlerimi hallederken evin etrafında Bob'ın beni takip etmemesi çok acıklı bir şey."

"Üzgünüm Bay Dean ancak bu durum çok ciddi. Büyük şişliği görüyorsunuz. Bir iç kitleden dolayı oluşuyor."

"Yani... Kanser mi?" dedi küçük adam sessizce.

"Maalesef öyle ve müdahale edilemeyecek kadar ilerlemiş. Ona yardım edebileceğim bir yol olsun isterdim ancak bu imkânsız."

Yaşlı adam şaşırmıştı ve dudakları titriyordu. "O zaman o ölecek mi?"

Yutkundum. "Onu ölüme terk edemeyiz, değil mi? Şu an biraz rahatsız ama yakında çok daha kötü olacak. Onu uyutmak en güzeli olmaz mı, ne dersiniz? Kendisi nihayetinde güzel bir ömür geçirmiş." Her zaman canlı ve soğukkanlı bir yaklaşım sergilemeyi hedeflerdim ancak eski klişelerin içi biraz koftu.

Yaşlı adam sessizdi, sonra "Bir dakika," dedi, yavaşça ve acı çekerek köpeğin yanına diz çöktü. Konuşmadı ama kuyruk yere çarparken eliyle yaşlı gri burnu ve kulakları tekrar tekrar okşadı.

Ben bu üzüntü dolu odada ayaktayken duvardaki solmuş fotoğrafları, yıpranmış ve kirli perdeleri ve kırık sandalyeyi iyice süzerken uzun bir süre o şekilde durdu.

Sonunda, yaşlı adam ayağa kalkmakta zorlandı ve bir ya da iki kez yutkundu. Bana bakmadan kısık bir sesle, "Pekâlâ, şimdi mi yapacaksın?" dedi.

Şırıngayı doldurdum ve her zaman söylediğim şeyleri söyledim. "Endişe etmenize gerek yok, bu tamamen acısız bir işlem. Sadece bir anestetiğin yüksek dozu. Yaşlı dostumuz için kolay bir kurtuluş yolu."

Köpek, iğne vücuduna girdiğinde hareket etmemişti ve barbitürat* damarına akmaya başladığında yüzündeki gergin ifade gitmiş ve kaslar gevşemeye başlamıştı. Enjeksiyon tamamlandığında nefesi kesilmişti.

"Bu kadar mı?" diye fısıldadı yaşlı adam.

"Evet, bu kadar," dedim. "Acısından kurtuldu."

Yaşlı adam ellerini açıp kapatması haricinde hareketsiz kalmıştı. Bana doğru döndüğünde gözleri parlaktı. "Doğru ya, acı çekmesine izin veremezdik. Yaptığın şey için minnettarım. Evet, şimdi, hizmetinizin karşılığı olarak size ne kadar borcum var efendim?"

"Sorun değil Bay Dean," dedim hızlıca. "Hiçbir şey, hiç gerek yok. Zaten yoldan geçiyordum, hiç sorun değil."

Yaşlı adam şaşırıp kalmıştı. "Ama bunu karşılıksız yapamazsın."

"Lütfen, bu konuyu kapatalım Bay Dean. Dediğim gibi, zaten evinizin önünden geçiyordum." Güle güle dedim ve evden çıktım, geçitten geçtim ve sokağa vardım. Koşuşturan insanların arasında ve aydınlık gün ışığında hâlâ ıssız ve küçük odayı, yaşlı adamı ve ölü köpeğini görebiliyordum.

Arabama doğru yürürken arkamdan biri seslenmişti. Yaşlı adam terlikleriyle heyecan içinde bana doğru geliyordu. Yanakları çizgi çizgi olmuş ve ıslanmıştı ama gülümsüyordu. Elinde küçük ve kahverengi bir obje vardı.

* Sakinleştirici ve uyku getirme amacıyla kullanılan, ağır bir etki yaratabilen, anestezik amaçlı da kullanılabilen bir ilaçtır. (ed.n.)

"Çok nazik davrandınız efendim. Size bir şey getirdim." Objeyi bana uzattı ve ona baktım. Biraz yıpranmıştı ama geçmişteki bir kutlamanın önemli bir yadigârı olduğu anlaşılıyordu.

"Haydi, buyurun," dedi yaşlı adam. "Bu puro sizin."

12

Siegfried'in saymanlığı erkek kardeşine vermiş olması talihsiz bir durumdu çünkü Skeldale Evi barış dolu bir dönemden geçiyordu ve bu gayet hoşuma gidiyordu.

Neredeyse iki haftadır Siegfried'in geldiğinde erkek kardeşini hol boyunca bisiklet sürerken görmesi hariç ne bir bağırtı ne de öfkeyle sarf edilmiş bir söz ortaya çıkmıştı. Tristan tüm bu öfkeyi ve bağırmayı gayet anlaşılmaz buluyordu. Ona masayı kurma görevi verilmişti ve mutfaktan yemek odasına giden yol çok uzundu. Ve tabii ki bisikletini evin içine getirmek dünyadaki en doğal şey gibi görünmüştü.

Sonbahar, havadaki bir sertlikle birlikte gelmişti ve geceleri büyük odada odun ateşi parlıyor, harika kameriyelere ve oradan da yukarıya, oymalı tavana gölgeler yolluyordu. Günün işi bitmiş ve üçümüzün de külüstür sandalyelerine sırtını yaslamış ve bacağını ateşe uzatmış hâli çok güzeldi.

Tristan her gece çözdüğü *Daily Telegraph*'ın çapraz bulmacasıyla meşguldü. Siegfried okuma yapıyordu ve ben de pinekliyordum. Bulmacaya kapılmak beni utandırıyordu, Siegfried bir iki dakika düşündükten sonra bir katkıda bulunabiliyordu ancak ben ilk kelimeyi bulmak için çabalarken Tristan tüm bulmacayı çözebiliyordu.

Ayaklarımızın altındaki halının üstü köpekler tarafından kapatılmıştı, beşi de derin nefeslerle birbirinin üzerine yatmış ve samimiyetle hoşnutluğun atmosferine katkıda bulunuyorlardı.

Siegfried konuşurken sanki soğuk bir nefes odanın konforunu bozmuş gibiydi. "Yarın pazara çıkılacak ve faturalar da yeni

yollandı. Bize paralarını vermek için sıraya girecekler ve bu sebepten seni tüm gün onlardan paralarını alman için görevlendiriyorum Tristan. James ve ben meşgul olacağız, bu sebepten tüm sorumluluk yalnızca sende. Tek yapman gereken çeklerini almak, onlara bir makbuz vermek ve isimlerini makbuz defterine yazmak. Bu işi batırmadan becerebileceğini düşünüyor musun?"

Ürkmüştüm. Uzun zamandır huzuru bozan tek şeydi ve çok derine işlemişti.

"Sanırım bununla başa çıkacağım," diye mağrurca bir cevap vermişti Tristan.

"Güzel. O zaman haydi yataklara."

Ancak sonraki gün bu görevin Tristan için biçilmiş kaftan olduğu bariz şekilde ortadaydı. Masasına oturmuş, avuç avuç paraları tahsil ediyor ve sürekli konuşuyordu. Ancak rasgele konuşmuyordu, her karaktere kişisel bir yaklaşımda bulunuyordu.

Tutucu Metodistle* havadan sudan, inek fiyatlarından ve köy enstitüsünün etkinliklerinden konuşuyordu. Başlığını yan takmış ve ağzı içki kokan perişan tipler, Tristan'ın el altında hazırda tuttuğu en son haberleri dinliyorlardı. Ancak kadınlar gelince en tepelere çıkıyordu. Masum, çocuksu suratından dolayı başlangıçta onun yanında oluyorlardı ancak cazibesini son gücüyle kullanmaya başladığında hepsi kendini teslim ediyordu.

Kapının arkasından gelen kıkırdamalara çok şaşırmıştım. Delikanlının iyi iş çıkarmasına sevinmiştim. Bu sefer hiçbir sorun yoktu.

Tristan öğle yemeğinde kendinden memnun, çay saatinde de coşkulu bir hâldeydi. Siegfried de erkek kardeşinin doğru hesaplarla toplanan nizami sütunlarla göstermiş olduğu gelirlerden memnundu. "Teşekkürler Tristan, çok verimli olmuş." Her şey harikaydı.

---

* John Wesley'in yaşamından ve öğretilerinden inançlarını alan, Hıristiyanlığın Protestanlık mezhebine bağlı bir manevi düşünce sistemidir. (ed.n.)

Günün sonunda arabanın yanındaydım ve boş şişeleri bagajdan çıkarıp çöpe atıyordum. Yoğun bir gündü ve normalden fazla boş şişe biriktirmiştim.

Tristan bahçeden nefes nefese bir şekilde gelmişti. "Jim, makbuz defterini kaybettim!"

"Sen de beni hep kandırmaya çalışıyorsun," dedim. "Neden mizahına biraz ara verip onu dinlendirmiyorsun?" İçten şekilde güldüm ve bir merhem şişesini diğerlerinin yanına yolladım.

Kıyafetimin kollarını çekiştiriyordu. "Şaka yapmıyorum Jim, inan bana. O kahrolası şeyi gerçekten de kaybettim." Bu sefer soğukkanlılığı ortalarda yoktu. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı ve ten rengi atmıştı.

"Öylece kaybolmuş olamaz," dedim. "Mutlaka bir yerde buluruz."

"Asla bulamayacağız." Tristan ellerini kepçe gibi kullanarak taşların arasına bakmıştı. "Onu neredeyse iki saat aradım. Evin altını üstüne getirdim. Kayboldu, inan bana."

"Ama önemli değil, değil mi? İsimlerin hepsini deftere taşıyacaktın."

"Sorun da o. Yapmadım. Bu gece yapacaktım işte."

"Yani bugün sana ödeme yapmış olan tüm çiftçiler önümüzdeki ay aynı faturayı mı alacaklar?"

"Öyle görünüyor. En fazla iki ya da üçünün adını hatırlıyorumdur."

Taş oluğa kendimi bıraktım, üzerine oturdum. "O zaman Tanrı yardımcımız olsun, hele ki senin. Yorkshirelılar mangırlarından ayrılmayı pek sevmezler, hele ki bunu iki kez yapmalarını istersen vay anam vay!"

Aklıma başka bir şey geldi ve biraz da acımasızlıkla şöyle dedim: "Peki ya Siegfried? Ona söyledin mi?"

Tristan'ın suratı gerilmişti. "Hayır, daha şimdi geldi. Gidip söyleyeceğim." Omuzlarını dikleştirdi ve yürüdü.

Onu eve kadar takip etmemeye karar vermiştim. Gelecek

olaylara dayanabilecek kadar güçlü hissetmiyordum. Drovers' Arms'ın gün batımında işaret ettiği ışıklandırılmış girişin olduğu pazar alanına evin arka tarafından gidecektim.

Tristan sanki biri 5 litre kanını akıtmış gibi geldiğinde, ben de biramı yudumluyordum.

"Nasıl geçti?" diye sordum.

"Ah bilirsin ya, her zamanki gibi. Ama belki bu sefer biraz daha kötü geçmiş olabilir. Sana şu kadar söyleyeyim Jim, burada bir ay daha duramam."

Makbuz defteri hiç bulunamadı ve bir ay sonra tekrar tüm faturalar pazarların kurulduğu günün sabahına ulaşmak üzere zamanında yollanmışlardı.

O gün işler durgundu ve ben de çalışmalarımı öğle olmadan tamamlamıştım. Evin içine girmemiştim çünkü bekleme odasının camından duvarlarda oturan çiftçileri görebiliyordum. Hepsinin yüzünde aynı alıngan, tepeden bakan ifade vardı.

Pazar alanına gitmiştim. Vaktim oldukça eski meydanı dolduran tezgâhların arasında dolaşmayı severdim. Meyve, balık, ikinci el kitaplar, peynirler, giyecekler, hemen her şeyi satın alabilirdiniz. Ancak favorim porselen tezgâhıydı. Leeds'ten gelen şişko, özgüvenli, terli ve hipnoz etkisi yaratan bir satış tekniğine sahip Yahudi bir beyefendi bu tezgâhı işletiyordu. Onu izlemekten asla sıkılmıyordum. Beni kendine hayran bırakıyordu. Bugün formundaydı, dört bir yanı çanak çömlekle çevriliydi ve çiftçilerin eşleri onun hitabını ağızları açık şekilde dinliyorlardı.

"Ah, yakışıklı veya güzel değilim," diyordu. "Ah, zeki de değilim ama Tanrı'ya şükür konuşabiliyorum. Hem de çok iyi konuşabiliyorum. Şimdi, bakın şuraya." Ucuz bir fincanı aldı, kalın başparmağı ve işaretparmağıyla nazikçe tuttu ve serçeparmağını da hafifçe dışa doğru uzattı. "Güzel, değil mi? Harika durmuyor mu?" Sonra fincanı avucunun içine koydu ve seyircilere göster-

di. "Hanımlar, bu çay takımını Bradford'daki Conners'ta üç on beş pound'a alırsınız. Dalga geçmiyorum, şaka da yapmıyorum, gidin bakın fiyatı öyle. Peki, benim verdiğim fiyat nedir bilir misiniz hanımlar?" dedi ve sapı biraz parçalanmış eski bir baston çıkardı. "Bu güzelim çay takımına ne fiyat mı biçiyorum?" Sopayı tuttu ve boş bir çay takımı kutusuna sertçe geçirdi. "Üç on beş pound olmaz." Bir daha vurdu! "Üç pound olmaz." Bir daha vurdu! "İki pound olmaz." Bir daha vurdu! Bir daha vurdu! "Otuz şilin olmaz." Bir daha vurdu! "Haydi bakalım, bir pound diyorum. Ne dersiniz?" Kimseden ses çıkmadı. "Pekâlâ, siz de azılı çıktınız. Haydi bakalım, on yedi şilin." Son bir kez daha vurdu ve hanımlar el kol hareketleri yapmaya ve çantalarını karıştırmaya başladılar. Tezgâhın arkasından küçük bir adam çıktı ve çay takımlarını taksim etmeye başladı. Alışveriş gerçekleşiyordu ve herkes mutluydu.

Memnun bir şekilde üstadın ortaya çıkaracağı bir sonraki ürünü beklerken kalabalığın diğer tarafındaki iri ve şapkalı biri bana çılgınlar gibi el sallıyordu. Eli ceketinin içindeydi ve neyi tuttuğunu biliyordum. Hiç vakit kaybetmeden domuz yalakları ve tellerle dolu bir tezgâhın arkasına geçtim. Birkaç adım daha attım ki bir çiftçi daha beni bilerek selamlamıştı. Elinde bir zarf vardı.

Sıkışmıştım ama sonra gözüme bir kaçış yolu kestirdim. Ucuz mücevherlerin sergilendiği bir tezgâhın yanından hızlıca geçerek Drovers' Arms'ın girişine kendimi attım ve çiftçilerle dolu bara girmeden müdürün ofisine geçtim. Artık güvendeydim. Buraya girmekte her zaman özgürdüm.

Müdür başını kaldırıp baktı ama gülümsemiyordu. "Bak bana," dedi sertçe. "Bir süre önce sana köpeğimi getirmiştim ve sen de bir hesap kesmiştin." Olduğum yere sinmeye başladım. "Ben de ödememi yaptım ve bu sabah başka bir hesabın daha kesildiğini gördüğümde çok şaşırdım. İşte burada imzalanmış bir makbuzum var."

Dayanamıyordum. "Çok özür dilerim, Bay Brooke ancak bir hata olmuş. Düzelteceğim. Lütfen özrümüzü kabul edin."

Sonraki birkaç gün bu sözleri tekrarlamaya alışmıştım ancak en talihsiz olayı da Siegfried yaşamıştı. En sevdiği bar olan Black Swan'da gerçekleşmişti. Darrowby'deki sevilen simalardan biri olan arkadaş canlısı ve şakacı Billy Breckenridge yanına gelmişti. "Ameliyathanende sana ödediğim üç altmışı hatırladın mı? Onun tekrar hesabı kesilmiş."

Siegfried ağdalı bir özür diledi (bu konuda çok tecrübeliydi) ve adama bir içki ısmarladı. Güzelce anlaşmışlardı.

Ancak can sıkıcı olan nokta zaten pek bir şey hatırlayamayan Siegfried'in bunu hatırlamamasıydı. Bir ay sonra yine Swan'da Billy Breckenridge ile karşılaştı. Billy bu sefer pek şakacı değildi. "Bana iki kez yolladığın hesabı hatırladın mı? Tekrar gelmiş."

Siegfried elinden geleni yaptı ama tüm çabaları bu kısa adama etki etmemişti. Alınmıştı. "Evet, kestiğin hesabı ödediğime inanmadığını görebiliyorum. Kardeşinden fatura almıştım ama kaybettim." Siegfried'in itirazlarını umursamıyordu. "Hayır hayır, bu işi yoluna koymanın tek bir yolu var. Ben diyorum ki üç altmışı ödedim, sen de ödemediğimi iddia ediyorsun. Pekâlâ, yazı tura atalım."

Siegfried umutsuzca itiraz etti ama Billy oralı olmadı. Cebinden bir madeni para çıkardı ve ağırbaşlılıkla başparmağının üzerine koydu. "Söyle bakalım, yazı mı tura mı?"

Siegfried "Tura," dedi ve tura geldi. Kısa adamın yüz ifadesi değişmemişti. Yine ağırbaşlı bir şekilde üç altmışlık ücreti Siegfried'e verdi. "Konuyu burada kapatabiliriz," dedi ve bardan çıktı.

Türlü kötü anılar vardır ama Siegfried'inkiler çok güzeldir. Nasıl olduysa bu son ödemeyi not etmeyi unutmuştu ve ayın sonunda Billy Breckenridge zaten iki kez ödemiş olduğu ücret üzerine dördüncü bir hesapla karşı karşıya kalmıştı. İşte o noktadan sonra Siegfried gittiği barı değiştirmiş ve Cross Keys'de takılmaya başlamıştı.

13

Sonbahar, kışa çalarken ve tepeler ilk karla kaplanırken Dales'deki çalışma dönemimdeki rahatsızlıklar kendilerini hissettirmeye başlamıştı.

Ayaklarımız donarak saatlerce araç sürüyor, tepelerdeki tel tel olmuş çimleri kurutup düzleyen kesici rüzgârlarda, yüksek-lerdeki ahırlara tırmanıyorduk. Soğuk binalardaki bitmeyen soyunmalarla, sabun ve havlu niyetine bir çuval parçasıyla kovalarca soğuk suyla ellerimizi yıkamakla cebelleşiyorduk.

Çatlamış ellerin nasıl olduğunu anlamıştım. Eğer işler aceleyse, ellerim hiç tam olarak kurumazdı ve kırmızı çatlaklar neredeyse dirseklerime kadar uzanırdı.

İşte böyle zamanlarda küçük hayvan işi geldiğinde rahatlardık. Zorlayıcı rutinden biraz çıkmak, inek ahırı yerine bir ev odasına girmek, bir at veya boğadan daha az cüsseli bir şeyle güreşmek iyi oluyordu. Ve tüm bu rahat odaların içinde Bayan Pumphrey'ninkinden daha şahanesi yoktu.

Bayan Pumphrey yaşlı ve dul bir kadındı. Yorkshire'ın dört bir yanındaki bira fabrikaları ve barlarıyla birlikte bira patronu olan vefat etmiş eşi ona Darrowby'in dışında harika bir ev ve büyük bir servet bırakmıştı. Bu evde bir sürü hizmetçi, bir bahçıvan, bir şoför ve Tricki Woo ile yaşıyordu. Tricki Woo bir Pekinezdi ve hanımının gözbebeğiydi.

Olağanüstü girişte duruyor, ayakkabılarımın uçlarını pantolonumun arkasına sürtüyor ve üşümüş ellerime üflüyordum. Parlayan alevlere yakın yerleştirilmiş derin tekli koltuğu, kokteyl bisküvileriyle dolu tepsiyi ve enfes sherry şişesini şimdiden

görebiliyordum bile. Sherryden dolayı ziyaretlerimi öğle yemeğinden yarım saat önceye ayarlamaya dikkat ederdim.

Kapıyı çaldığımda beni bir hizmetçi karşıladı. Onur misafirini karşılar gibi bana gülümsedi ve beni pahalı mobilyalarla, güzel ciltli dergilerle ve son çıkmış romanlarla dolu odaya buyur etti. Ateşin başındaki yüksek sırtlı sandalyesinde oturan Bayan Pumphrey heyecanla kitabını bıraktı. "Tricki! Tricki! İşte Herriot Amca geldi." Erken yaşta amca olmuştum ve bu ilişkinin avantajlarını düşününce, hiçbir itirazda bulunmamıştım.

Her zamanki gibi yastığında duran Tricki, koltuklardan birinin arkasına atlamış ve patilerini omzuma koymuştu. Yüzümü iyice yaladıktan sonra yorgun bir şekilde yerine geçti. Kolayca yoruluyordu çünkü kendisine boyutlarındaki bir köpeğin yiyeceğinden iki kat fazla yemek veriliyordu. Verilen yemek de yanlıştı ayrıca.

Bayan Pumphrey, evcil hayvanına gergin bir şekilde bakarak "Ah, Bay Herriot," dedi. "İyi ki geldiniz. Tricki'nin ardı yine fena oldu."

Herhangi bir kitapta yazmayan bu hastalık, Bayan Pumphrey'nin Tricki'nin kapanmış anal salgı bezlerinin semptomlarını açıklama şekliydi. Bezler dolduğunda yürürken bir anda otura-rak rahatsızlığını belirtiyordu ve sahibesi de aceleyle telefona koşuyordu.

"Bay Herriot! Lütfen gelin, ardı yine fena oluyor!"

Küçük köpeği bir masaya yerleştirdim ve anüsüne pamukla baskı uygulayarak bezlerini boşalttım.

Bu köpekçiğin beni her gördüğünde mutlu olması beni şaşırtıyordu.

Herhangi bir köpeğin kendisini tutup arkasına sertçe baskı uygulayan bir adamı hâlâ sevebilmesinin muhtemelen inanılmaz derecede affedici bir durumu olmalıydı. Ancak Tricki hiçbir kızgınlık belirtisi göstermiyordu, hatta inanılmaz derecede

uysal bir hayvandı, çok zekiydi ve ona hakikaten bağlanmıştım. Onun özel hekimi olmak benim için bir zevkti.

Sıkma işlemi bittikten sonra hastamı masadan kaldırdığımda artmış olan kilosunu, kaburgalarındaki etlenmeyi fark etmiştim. "Bayan Pumphrey, onu yine gereğinden çok besliyorsunuz. Ona pasta vermemeniz gerektiğini ve daha çok proteinle beslemeniz gerektiğini söylememiş miydim?"

"Ah evet Bay Herriot," diye feryat etti. "Ama ne yapayım? Tavuk yemekten çok sıkıldı."

Omzumu silktim, hiç umudum yoktu. Hizmetçi beni her operasyon sonrası ellerimi yıkadığım saraya benzer lavaboya götürdü. Dolu bir makyaj masası olan büyük bir odaydı. Büyük yeşil möbleler ve makyaj malzemeleriyle dolu sıralı cam rafları vardı. Özel misafir havlum pahalı bir sabun kalıbına yerleştirilmişti.

Sonra misafir odasına geçmiştim. Elimde sherry dolu bir bardak vardı ve Bayan Pumphrey'i dinlemek üzere ateşin yanındaki yerimi almıştım. Buna tam olarak bir sohbet denemezdi çünkü tek konuşan kişi kendisiydi ancak bu durumu hep hoş bulmuştum.

Bayan Pumphrey iyi biriydi, hayır kurumlarına çok bağışta bulunurdu ve başı dertte olan herkese yardım ederdi. Zeki, eğlenceli ve gayet farklı bir cazibesi vardı ancak herkesin bir hassas noktası olurdu ve onunki de Tricki Woo'ydu. Birtaneciği hakkında anlattığı şeyler fantezi dünyasının ötesine giderdi ve ben de bir sonraki anlatıyı heyecan içinde beklerdim.

"Ah, Bay Herriot, büyük haberlerim var. Tricki'nin bir mektup arkadaşı var! Evet, *Doggy World* dergisinin editörüne, bağışta bulunduğu bir mektup yazdı ve ona Çinli imparatorların soyundan gelmesine rağmen sıradan köpeklerin seviyesine inip onlarla haşır neşir olmaya karar verdiğini söylemişti. Karşılıklı fayda oluşturabilmesi için editörün tanıdığı köpekler arasından bir mektup arkadaşı bulmasını istediğini belirtti. Ve Tricki de bu olay için Bay

Utterbunkum mahlasını kullanacağını söyledi. Ve biliyor musunuz, editörden harika bir cevap geldi." *Aklı başında herhangi birinin bu potansiyel altın madenine balıklama atlayacağını sadece hayal edebilirdim.* "Ve onu Yorkshire'daki yeni bir arkadaşla mektuplaşmaktan mutluluk duyacak olan yalnız bir dalmaçyalı olan Bonzo Fotheringham ile tanıştırmak istediğini söyledi. Sherryden bir yudum aldım. Tricki kucağımda uyuyordu. Bayan Pumphrey konuşmaya devam etti. "Ancak yeni yazlık beni hayal kırıklığına uğrattı. Onu birlikte sıcak öğleden sonralarda oturalım diye Tricki'ye özel almıştım. Gerçekten güzel ve rüstik bir mekân ama o tutkulu bir şekilde nefret etti. Oraya baktığında yüzünde oluşan ifadeyi görmen gerek. Oraya dün ne dedi biliyor musun? Ah, sana söyleyemem bile." Eğilip fısıldamadan önce odayı gözleriyle yokladı: "Oraya 'lanet kulübe' dedi!"

Hizmetçi ateşi körükledi ve bardağımı doldurdu. Rüzgâr, pencerenin camına sulu kar yapıştırıyordu. İşte hayat budur demiştim. Dinlemeye devam ettim.

"Bay Herriot, size söylemiş miydim, Tricki dün yine kazandı. Kesinlikle yarış köşelerine bir bakmalı, gerçekten de yarışçıların formda olduğunu anlıyor. Dün Redcar'da Canny Lad'e oynamamı söylemişti ve her zamanki gibi kazandı. Bir şilin yatırıp dokuz şilin kazandı."

Bu bahisler hep Tricki Woo adıyla oynanıyordu ve yerel bahisçilerin nasıl tepkiler verdiğini de tahmin edebiliyorum. Darrowby'deki bahis acenteleri yılmış ve derbeder kişilerdi. Dar bir sokağın sonunda bir tahta ortaya çıkıyor ve herkes garantili ve güvenilir olacağı için Joe Downs'la bahis yapmaya teşvik ediliyordu. Joe zekâsını bilinçli vatandaşlarla çarpıştırırken birkaç ay boyunca bıçak sırtında yaşıyordu ama sonu hep aynı oluyordu: Birkaç favori art arda kazanıyordu ve Joe da tahtasını yanına alıp gecenin içinde kayboluyordu. Bir keresinde yerelde ikamet edenlerden birine bu şanssız göçebelerden birinin aniden orta-

dan kayboluşunu sordum. Bana duygusuz bir şekilde cevap verdi: "Ha, onu haşat ettik."

Bir köpeğe karşı sürekli şilinlerini kaybetmek bu talihsiz adamların dayanamayacağı bir acı olmalıydı.

"Gecen hafta çok korkutucu bir şey yaşadım," diye devam etti Bayan Pumphrey. "Sizi aramam gerektiğinden emindim. Garibim Tricki, tamamen çıldırmıştı!"

Aklımda bu sorunu da "ardı fena" olmakla aynı yeni köpek hastalıkları arasına koymuş ve daha fazla ayrıntı istemiştim.

"Çok kötüydü. Korkmuştum. Bahçıvan Tricki'ye halka fırlatıyordu, bunu her gün yarım saat boyunca yapardı." Bu duruma birkaç kez tanık olmuştum. Aksi ve gergin bir Yorkshireli olan, tüm köpeklerden ve özellikle de Tricki'den nefret ediyor gibi duran Hodgkin her gün çimlerde tekrar tekrar küçük plastik halkalar atmak zorundaydı. Tricki halkaların peşinden koşuyor ve onları geri getiriyor, işlem tekrarlanana kadar delicesine havlıyordu. Oyun devam ettikçe yaşlı adamın yüzündeki acı çizgiler daha da derinleşiyordu. Dudakları sürekli hareket ediyordu ama ne söylediğini duymak imkânsızdı.

Bayan Pumphrey devam etti: "O oyununu oynuyordu ve çok da seviyordu ama sonra bir anda hiçbir şey yokken çıldırdı. Tüm halkaları unuttu ve etrafında koşmaya başladı. Tuhaf bir şekilde havlıyor ve acı acı bağırıyordu. Sonra yanına düştü ve ölü gibi yattı. Biliyor musunuz Bay Herriot, gerçekten de öldü sandım, o kadar hareketsizdi ki. Ve beni en çok inciten şey de Hodgkin'in gülmeye başlamasıydı. Yirmi dört yıldır yanımdaydı ve onu hiç tebessüm ederken bile görmemiştim ama hareketsiz garibe bakınca onu neşeli ve tiz bir gülme tutmuştu. Çok kötüydü. Telefona koşacaktım ki Tricki ayaklanıp yürüdü, gayet normaldi."

Yanlış beslenme ve fazla heyecandan kaynaklı histeri diye düşündüm. Bardağımı bıraktım ve Bayan Pumphrey'ye ciddi bir şekilde baktım. "Bakın, size bahsettiğim şey de bu işte. Eğer Tri-

cki'ye süslü çöpler yedirmeye devam ederseniz, sağlığını mahvedeceksiniz. Onu gerçekten de günde bir ya da en fazla iki öğünden oluşan et ve kahverengi ekmek ya da küçük bir bisküviden oluşan dikkatli bir köpek beslenmesine sokmalısınız. Öğünler arasında da hiçbir şey yememeli."

Bayan Pumphrey sandalyesine gömüldü, duruşu suçluluğunu yansıtıyordu. "Lütfen bana öyle demeyin. Ona doğru şeyleri yedirmeye çalışıyorum ama bu gerçekten çok zor. Küçük lokmacıkları için yalvardığı zaman onu reddedemiyorum." Gözlerini bir mendille siliyordu.

Ancak vazgeçmemiştim. "Pekâlâ, Bayan Pumphrey, her şey sizin elinizde ama sizi uyarmalıyım ki eğer böyle devam ederseniz Tricki gittikçe daha da delirecektir."

Bu rahat mekânı istemeye istemeye terk ettim, taşlı giriş yolunda durup Bayan Pumphrey'nin el sallayışını ve her zamanki gibi pencereden bakıp ağzı açık şekilde içten içe gülermişçesine duran Tricki'yi gördüm.

Eve dönerken Tricki'nin amcası olmanın getirdiği birçok avantajı düşündüm. Deniz tarafına gidince meşe odunuyla tütsülenmiş kutularca balık, serasındaki domatesler olgunlaşınca her hafta yarım ya da bir kilo yollardı. Düzenli şekilde tenekelerde tabaka gelirdi ve bazen de yanında güzel sözler yazan notların iliştirildiği bir fotoğraf da olurdu.

Ancak Fortnum and Mason's'tan Noel sepeti geldiğinde biraz yardım edilmesi gereken iyi bir şey olduğuna karar vermiştim. Şimdiye kadar hediyeler için Bayan Pumphrey'yi nadiren arayıp teşekkür etmiştim ama o gayet soğukkanlı davranmış ve hediyelerin Tricki tarafından yollandığını ve teşekkür edilmesi gerekenin de o olduğunu ifade etmişti.

Sepetin gelişiyle birlikte şok edici bir farkındalık yaşamıştım. İnanılmaz yanlış taktikler kullanıyordum. Tricki'ye bir mektup hazırlamak üzere oturdum. Siegfried'in alaycı bakışlarından ka-

çınarak köpekçik yeğenime Noel hediyeleri ve geçmiş cömertlikleri için teşekkürlerimi ifade ettim. Şenlikli geçen şu zamanların narin sindirimini etkilememiş olduğunu ümit ettiğimi ve herhangi bir rahatsızlık hissederse amcacığının hep yazmış olduğu siyah tozu kullanması gerektiğini belirttim. Hafif bir profesyonel rezillik hissi ortaya çıkmıştı ancak kuru balık, domates ve hediye sepetleriyle birlikte anında kaybolmuştu. Mektuba alıcı ve adres olarak Tricki Pumphrey Efendi, Barlby Grange yazıp azıcık suçlulukla birlikte posta kutusuna attım.

Sonraki ziyaretimde Bayan Pumphrey beni kenara çekti. "Bay Herriot," diye fısıldadı, "Tricki güzel mektubunuzu çok beğendi ve onu hep saklayacak ama bir şey biraz canını sıktı: Kendisini Tricki Efendi diye yazmışsınız ama o Tricki Bey denilmesini ister. İlk başta çok üzüldü ve sinirlendi ama mektubun sizden geldiğini gördüğünde morali hemen düzeldi. Neden bu küçük önyargıları var anlamıyorum. Belki de sadece köpek olduğu için. Bence tek köpekler, büyük aileleri olanlardan daha çok önyargılara sahip oluyorlar."

Skeldale Evi'ne girmek, daha soğuk bir diyara geçmek gibiydi. Siegfried holde bana çarptı. "Aa, kimleri görüyorum? Sanırım Herriot Amca sizsiniz. Ee, nasıl gidiyor Amcacık? Sanırım Barlby Grange'de köleliğe devam, ha? Garibim, yorulmuş olmalısın. Gerçekten de bir sepet daha gelecek diye canını dişine takmaya değer mi sence?"

14

Geriye dönüp baktığımda saatlerimizi nadiren ilaçlar oluşturmaya harcıyormuşuz diyorum. Ancak ilaçlar bize tescilli paketlerde gelmiyorlardı ve yola çıkmadan önce de araçlarımızı dikkatlice karıştırılmış ve çoğunlukla gereksiz birçok ilaçla doldururuz.

Siegfried sabah yanıma geldiğinde elimde 350 ml'lik bir şişe vardı ve ona dikkatlice cocillana şurubu* döküyordum. Tristan canı sıkkın bir şekilde havanda mide tozları dövüyordu ve ağabeyinin kendine baktığını gördüğünde daha da hızlandı. Etrafında paketlerce toz vardı ve masanın devamında da selofanları borik asitle doldurarak yaptığı vajina fitilleri dizili şekilde duruyordu.

Tristan gayet çalışkan bir hâldeydi. Ammon carte ve kargabükeni döverken kolu makine gibi çalışıyordu. Siegfried şefkatli bir şekilde gülümsedi.

Ben de gülümsedim. Kardeşler anlaşamadıklarında gerginliği fena hâlde hissediyordum ama bu sabah o mutlu sabahlardan biri olacak gibi duruyordu. Tristan Noel'de okuluna geri dönüp hiç çalışmadan oturup sınavlarından geçtiğinden beri ortamda bariz bir gelişme söz konusuydu. Ve bugün patronumda başka bir hâller vardı. İyi bir şeyin gerçekleşeceğini biliyormuşçasına iç memnuniyetle parıldıyordu. İçeri girdi ve kapıyı kapattı.

"Haberlerim var."

Şişenin mantarını tıktım. "Bekletme bizi o zaman. Duyalım bakalım."

* Öksürük, bronşit gibi hastalıkların tedavisinde kullanılır. (ed.n.)

Siegfried bir bana bir Tristan'a baktı. Neredeyse sırıtıyordu. "Tristan faturalarla ilgilendiğinde ortaya çıkan karmaşayı hatırlıyorsunuz değil mi?"

Kardeşi uzaklara dalıp daha da hızlı dövmeye başladı ama Siegfried omzuna dostane bir şekilde elini koydu. "Hayır, merak etme, o işle tekrar ilgilenmeni istemeyeceğim. Hatta bir daha asla ilgilenmeyeceksin çünkü bu işe artık bir uzman bakacak." Duraksadı ve boğazını temizledi. "Bir sekreterimiz olacak."

İkimiz de ona boş boş bakarken konuşmaya devam etti. "Evet, onu kendim seçtim ve mükemmel olduğunu düşünüyorum."

Siegfried dudaklarını büzdü. "Kendisini tasvir etmek zor. Ama bir düşünün. Burada ne istiyoruz? Etrafta takılan hafif ve genç birini istemiyoruz. Masada oturup burnuna pudra süren ve herkese göz deviren şirin bir sarışın istemiyoruz."

Tristan "İstemiyor muyuz?" diye araya girdi, kafası karışmıştı.

Siegfried "Hayır, istemiyoruz!" diye azarladı. "Günün yarısında sevgililerinin hayalini kuracaktır ve tam da işi öğrenince evlenmek için kaçıp gidecektir."

Tristan hâlâ ikna olmamış gibi duruyordu ve bu durum ağabeyini sinirlendiriyor gibiydi. Siegfried'in yüzü kızarmıştı. "Ve başka bir şey daha var. Evde senin gibi biri varken nasıl çekici ve genç bir kadını barındırabiliriz? Onun asla başından ayrılmazsın ki."

Tristan sinirlenmişti. "Peki ya sen?"

"Senin hakkında konuşuyorum, kendi hakkımda değil!" diye kükredi Siegfried. Gözlerimi kapattım. Huzur pek de uzun sürmemişti. Araya girmeye karar verdim. "Pekâlâ, bize yeni sekreterden bahset biraz."

Biraz çabalayarak duygularına hâkim olmuştu. "Ellili yaşlarda ve Bradford'daki Green and Moulton'da otuz yıl çalıştıktan sonra emekli olmuş. Orada şirket sekreterliği yapmış ve ben de firmadan hakkında harika referans aldım. Kendisinin bir verimlilik örneği olduğunu söylediler ve bizim de burada istediğimiz şey o. Çok gevşeğiz. Darrowby'de yaşamayı kabul etmesi de bi-

zim için büyük şans. Her neyse, birkaç dakika sonra kendisiyle tanışacaksınız, bugün sabah saat onda gelecek."

Kapı çaldığında kilisenin çanları da çalıyordu. Siegfried kapıya koştu ve karşılaştığı kişiyi odaya vakur bir şekilde davet etti. "Baylar, sizi Bayan Harbottle ile tanıştırayım."

Kendisi kilolu, büyük göğüsleri olan bir kadındı. Yuvarlak ve sağlıklı duran bir yüzü ve altın çerçeveli gözlükleri vardı. Acayip ve koyu renkli dalgalı saçları, şapkasının altından fırlıyordu. Sanki boyanmışlar da paçoz kıyafetleri ve çirkin ayakkabılarıyla uyumsuz olmuş gibilerdi.

Kendisinin evlenmek için kaçması gibi bir derdimiz olmayacağını düşündüm. Çirkin olduğundan değil ama pörtlemiş bir çenesi vardı ve herhangi bir erkeği canını kurtarmak için kaçıracak, kolayca hâkimiyet kuran bir havası vardı.

El sıkıştık ve Bayan Harbottle'ın bileğinin kuvveti beni şaşırtmıştı. Birbirimizin gözlerine baktık ve birkaç saniyeliğine arkadaşça bir güç kapışması gerçekleşti, sonrasında kendisi bunu bir beraberlik saymış olacak ki elimi bıraktı. Tristan tamamen hazırlıksız yakalanmıştı ki eli ortadan tamamen kaybolduğunda yüzünde bir panik ifadesi oluşmuştu. Ancak dizleri bükülmeye başladığında serbest kalabilmişti.

Siegfried arkasında ellerini ovuşturup favori müşterisine eşlik eden mağaza görevlisi gibi yürürken o da ofisi turlamaya başladı. Gelen ve giden fatura dağlarıyla, Tarım Bakanlığı formlarıyla, ilaç firmalarının ilanlarıyla dolu olan ve orasında burasında hap kutuları ve meme merhemi tüpleri olan masaya geldiğinde durdu.

Kalabalığı itici bir şekilde karıştırırken köşesi kıvrık eski fihristi bulup havaya kaldırdı. "Bu nedir?"

Siegfried yaklaştı. "Ah, o bizim fihristimiz. Buralarda bir yerlerde olacak olan günlük defterimizdeki muayeneleri ona kaydederiz." Masayı aradı taradı. "Ah, işte burada. Aramalar geldikçe buna kaydediyoruz."

Bu iki defteri birkaç dakikalığına şaşırarak inceledi ve ardından acımasız bir mizah ortaya koydu. "Siz baylar eğer defterlerinizi tutmamı istiyorsanız, yazmayı öğrenmelisiniz. Üç farklı yazı görüyorum ama bu en kötüsü. Bayağı rezillik. Kimin yazısı bu?"

Arada bir dalgalanmaları olan uzun ve kesintisiz bir çizgiden ibaret olan bir girdiyi işaret etti.

"O benim yazım," dedi Siegfried, ayaklarını sürtüyordu. "O gün aceleye gelmiş herhalde."

"Ama tüm kayıtlar böyle Bay Farnon. Bakın, şurada, şurada ve şurada. Böyle gitmez, diyeyim."

Siegfried ellerini arkasına attı ve başını öne eğdi.

"Kırtasiye malzemelerinizi ve zarflarınızı buraya koymanızı isterim." Masadaki çekmecelerden birini açtı. İçinde çoğu patlamış eski tohum paketleri vardı. Yığının içinden birkaç bezelye ve çalı fasulyesi nazikçe yuvarlandı. Bir sonraki çekmece de yıkamayı unutmuş oldukları toprağa bulanmış doğum ipleriyle ağzına kadar dolmuştu. Pek güzel kokmuyorlardı, Bayan Harbottle da hemen geri çekilmişti. Ancak öyle kolay vazgeçmeyecekti, üçüncü çekmeceyi umutlu bir şekilde çekti. Çekmece, sıralanmış ve boş bira şişelerinin müzikal şıngırtılarıyla açılmıştı.

Yavaşça doğruldu ve sabırlı bir şekilde konuştu: "Peki kasanız nerededir acaba?"

Şömine rafının köşesindeki yarım litrelik bardağı göstererek "Şey, işte bunun içine tıkıyoruz," dedi. "Uygun bir kasamız yok ama bu da gayet iş görüyor."

Bayan Harbottle bardağa hayret içinde baktı. "Öylece tıkıyors..." Kırışmış çekler ve banknotlar, bardağın ağzından taşmıştı. Çoğu da aşağıdaki ateşe doğru düşmüştü. "Ve öylece dışarı çıkıp paraları burada bırakıyorsunuz yani?"

Siegfried "Hiç zararını görmedik," diye cevap verdi.

"Peki ya küçük paralar?"

Siegfried gergin bir şekilde kıkırdadı. "Hepsi orada. Küçük ve diğer türlü tüm paralar."

Bayan Harbottle'ın canlı suratının rengi biraz atmıştı. "Bay Farnon, bu gerçekten çok kötü. Bu şekilde nasıl devam edebildiniz hiçbir fikrim yok. Gerçekten anlamıyorum. Ancak işleri kısa zamanda rayına sokacağımdan eminim. Belli ki işletmenizde pek karmaşık şeyler yok; basit bir kart endeks sistemi, hesaplarınız için yeterli olacaktır. Diğer küçük şeyleri de (o sırada bardağa hayret içinde bakıyordu) hızlıca yoluna sokacağım."

"Pekâlâ, Bayan Harbottle." Siegfried ellerini daha da sertçe ovuşturuyordu. "Sizi pazartesi sabah bekliyoruz."

"Saat tam dokuzda Bay Farnon."

Bayan Harbottle gittikten sonra etraf sessizleşmişti. Tristan bu ziyareti beğenmiş ve düşünceli bir şekilde gülümsüyordu ama ben bir şeylerden pek emin değildim.

"Biliyor musun Siegfried," dedim. "Belki çok verimli biri olabilir ama sence de biraz sert değil mi?"

"Sert mi?" Siegfried sesli bir kahkaha patlatmıştı. "Hiç de bile. Onu bana bırak, ben başa çıkarım."

15

Yemek odasında çok az mobilya vardı ama asil çizgileri ve mekânın büyüklüğü uzun büfeye ve Tristan'la benim kahvaltılarda oturduğumuz mütevazı maun masaya zarafet katıyordu.

Tekli büyük pencere buzluydu ve sokaktan geçen kişilerin adımları taze karın üzerinde çıtırtı sesleri çıkarıyordu. Eve bir araç yaklaşıyordu ve ben de gözlerimi haşlanmış yumurtamdan o tarafa doğru çevirdim. Girişte sert adımlar atılmış, dış kapı sertçe kapatılmış ve Siegfried odaya kendini zor atmıştı. Bir kelime bile etmeden ateşin yanına gitti ve durdu. Dirseklerini şömine rafına dayadı. Paltosu ve şalı neredeyse gözlerine kadar kapatmıştı ama yüzünün görünen kısımları morumsu mavi renkteydi.

Bir çift yaşlı gözle masaya baktı. "Yaşlı Heseltine'e gittim. Süt humması. Yüksek binalardan biri. Tanrım, çok soğuktu. Zor nefes alıyordum."

Eldivenlerini çıkarıp uyuşmuş parmaklarını ateşe karşı sallarken kardeşine yan yan bakışlar atıyordu. Tristan'ın sandalyesi ateşe en yakın olandı ve kendisi, her şeyin tadını çıkardığı gibi kahvaltısının da tadını çıkarıyordu. Tereyağını ekmeğe mutluluk içinde sürüyor ve reçelini de sürerken ıslık çalıyordu. *Daily Mirror* gazetesi kahve demliğine yaslanmıştı. İçindeki konfor ve memnuniyeti neredeyse görebiliyordunuz.

Siegfried ateşten istemeye istemeye geri çekildi ve bir sandalyeye kendini bıraktı. "Sadece bir bardak kahve alayım James. Heseltine çok nazikti. Oturup kendisiyle kahvaltı yapmamı is-

tedi. Bana bir dilim güzelim domuz pastırması verdi. Biraz yağlıydı ama ne kadar lezizdi be! Tadı damağımda kaldı."

Bardağını biraz şıngırtıyla koydu. "Domuz pastırması ve yumurta için markete gitmemizin hiçbir anlamı yok aslında. Bahçenin sonunda gayet güzel bir kümes ve diğer tarafta da domuz ağılı var. Hem domuz yemi için kazan da var. Tüm evsel atıklarımızı domuz beslemek için kullanabiliriz. Gayet de ucuza gelir diye düşünüyorum."

Woodbine sigarasını yakmış ve gazetesini kendine has tanımlanamayacak zevkin havasıyla sallıyor olan Tristan'ı azarladı. "Ve senin için de kullanışlı bir iş olur. Tüm gün kıçının üstünde oturarak pek bir şey üretmiyorsun. Biraz hayvana bakmak sana iyi gelecektir."

Tristan artık tadı kaçmışçasına gazetesini bıraktı. "Hayvan bakmak mı? Zaten kısrağına bakıyorum." Siegfried'in yeni av atına bakmaktan hoşlanmıyordu çünkü onu ne zaman sulamaya çıkarsa at ona öylesine oyun olsun diye bir tekme atıyordu.

Siegfried yerinden hopladı. "Bunu yaptığını biliyorum ama tüm gününü de ona harcamıyorsun ya, değil mi? Tavuklarla domuzlara da bakmaktan ölmezsin herhalde."

"Domuzlar mı?" Tristan şaşırmıştı. "Domuz dedin sandım."

"Evet, domuzlar. Bir süredir düşünüyordum. Sütten kesilmiş yavrular alırım, birini kendimiz alır, diğerlerini satarız diyordum. Böylelikle pek masraf olmaz."

"Bedava çalıştırılınca olmaz tabii."

"Çalışmak mı? Çalışmak? Ne anlama geldiğini bile bilmiyorsun! Şuraya bak, yayılmış tüttürüyorsun. O lanet sigarayı çok içiyorsun!"

"Sen de öyle."

"Konu ben değilim, senden bahsediyorum!" diye bağırdı Siegfried. Masadan iç çekerek kalktım. Başka bir gün daha başlamıştı.

Siegfried'in aklına bir fikir geldiğinde pek ayak sürütmezdi. Onun parolası anında harekete geçmekti. Kırk sekiz saat içinde on küçük domuz, ahırına yerleşmiş ve on iki tane de Light Sussex pilici de kümesin tellerinin ardında gagalamaya başlamışlardı. Siegfried özellikle piliçlerden memnundu. "Şunlara bir bak James, hem konumumuza uygunlar hem de cinsleri çok iyi. Başta az yumurta olacak ama hızlarını aldıklarında kış da gelmiş olacak. Kümesten yeni çıkmış sıcak yumurta gibisi yoktur."

Tavuklar konusunda Tristan'ın ağabeyiyle aynı hevesi paylaşmadığı ilk andan itibaren belliydi. Onu genelde kümesin dışında takılırken buluyordum. Canı sıkılmış oluyor ve arada bir telin arkasına ekmek kırıntıları atıyordu. Uzmanlar tarafından tavsiye edilen beslenme olan düzenli bir şekilde besleme gerçekleştirmiyordu. Yumurta üreticileri olarak tavuklara karşı hiçbir ilgisi yoktu ama onlara kişiler olarak az da olsa biraz ilgili olmaya başlamıştı. Farklı bir gıdaklama, değişik bir yürüyüş... Bu şeyler onu eğlendiriyordu.

Ancak haftalar geçmesine rağmen hiç yumurta yoktu, Siegfried giderek daha da sinirleniyordu. Bana bu tavukları satanı bir elime geçirirsem var ya. Lanet herif. Güya iyi yumurtlayan cinsmiş, haydi oradan!"

Her sabah boş follukları gergin bir şekilde incelemesini görmek çok üzücüydü.

Bir gün öğleden sonra bahçeden aşağı giderken Tristan beni çağırdı. "Buraya gel Jim. Yeni bir şey buldum. Bahse varım daha önce böyle bir şey görmemişsindir." Yukarıyı işaret etti ve karaağaçların dallarına tünemiş değişik renkli büyük bir grup kuşla karşılaştım. Komşunun elma ağaçlarında daha fazlası vardı.

Şaşkın bir şekilde bakakalmıştım. "Haklısın, böylesini görmemiştim. Nedir bunlar?"

"Haydi ama," dedi Tristan. Zevk almış şekilde sırıtıyordu. "İlla ki tanıdık bir özellikleri vardır. Tekrar bak."

Tekrar yukarı baktım. "Hayır, bunlar gibi büyük olup böylesine egzotik tüylere sahip kuşlar görmedim daha önce. Nedir ki bunlar? Göçmenlerden mi?"

Tristan kahkaha attı. "Onlar bizim tavuklar!"

"Nasıl oldu da oraya çıkabildiler?"

"Evden kaçmışlar. Zıplamışlar."

"Ama sadece yedisini görebiliyorum. Gerisi nerede?"

"Tanrı bilir. Haydi, duvarın ardına da bakalım."

Parçalanan harç, tuğlalar arasında ayaklarımızı rahatça koyabileceğimiz aralıklar sağlıyordu. Yandaki bahçeye bakıyorduk. Diğer beş tavuk oradaydı ve hâllerinden memnun şekilde lahanaları gagalıyorlardı.

Hepsini kümese geri sokmak çok zaman almıştı ve bu yorucu iş sonraki günlerde de birçok kez tekrarlanacaktı. Tavuklar Tristan'la olan yaşamlarından gayet açık şekilde yorulmuşlardı ve muhtemelen ülkenin dışında çok daha iyi yaşayacaklarını düşünüyorlardı. Göçmen olmuşlardı, besin arayışlarında daha uzaklara gitmişlerdi.

Komşular başta gülüştüler. Çocuklarının tavukları toparladıklarını ve onları gelip alabileceğimizi söylediler. Ancak zaman geçtikçe neşeleri daha da azalıyordu. Nihayetinde Siegfried'in bazı acı verici görüşmeler yapması gerekti. Kendisine tavuklarının baş belaları olduğu söylenmişti.

Can sıkıcı görüşmelerin birinin ardından Siegfried tavukların gitmesi gerektiğine karar vermişti. Çok acı verici bir darbeydi bu ve her zaman olduğu gibi öfkesini Tristan'a kusmuştu. "Senin baktığın herhangi bir tavuğun yumurta verebileceğini düşünmek için deli olmak lazımdı zaten. Hakikaten, birazcık zor değil mi? Sana bu küçük ve basit işi veriyorum, senin bile eline yüzüne bulaştırmak için çok zorlanacağını düşünüyorum. Ama şuna bak ki üç hafta geçiyor, tek bir yumurta bile göremiyoruz. Lanet tavuklar güvercin gibi oradan oraya uçuyor. Tüm

komşularımızla aramız hep bozuk kalacak. Harika bir iş çıkardın, değil mi?" Siegfried'in içindeki hüsrana uğramış yumurta üreticisi sağır edici bir tonda bağırıyordu.

Tristan'ın yüzündeki ifade sadece onurunun kırılmış olduğunu gösteriyordu ama kendini savunacak kadar da gözü pekti. "Biliyor musun, başından beri bu tavuklarda bir tuhaflık var diyordum kendi kendime," diye homurdandı.

Siegfried kendine daha fazla hâkim olamamıştı. "Tuhaflık ha!" diye vahşice bağırdı. "Tuhaf olan sensin, o lanet olası gariban tavuklar değil. En tuhaf herif sensin. Tanrı aşkına defol git, kaybol gözümün önünden!"

Tristan sessiz gururuyla birlikte gitti.

Kümes işinin çıkardığı infialin kaybolması biraz zaman almıştı ama iki hafta sonra Tristan'la birlikte akşam yemeğinde tekrar oturulduğunda her şeyin unutulduğundan emindim. Kaderin bir cilvesi midir bilemem ama Siegfried odaya geldi ve kardeşine öfkeli bir şekilde eğildi. "Tavukları hatırlıyorsun, değil mi?" diye neredeyse fısıldadı. "Onları Brown'ın Bahçesi'ndeki yaşlı emekli kadın, Bayan Dale'e verdiğimi hatırlıyorsundur. Kısa süre önce kendisiyle görüştüm. Tavuklara bayılmış. Her gün akşamları onlara sıcak püre veriyor ve sabahları da on tane yumurta topluyormuş." Sesi neredeyse bağıracak seviyeye gelmişti. "On yumurta, duydun mu, on yumurta!" Çayımın kalanını da aceleyle içtim ve müsaade istedim. Geçitten arka kapıya, sonra bahçeye, oradan da arabama vardım. Giderken boş kümesin yanından geçtim. Harap bir hâldeydi. Yemek odasından çok uzaktaydım ama Siegfried'i hâlâ duyabiliyordum.

16

"Jim! Gel de şu zibidilere bir bak." Tristan domuz ahırının kapısından eğilmiş, neşeli bir şekilde gülüyordu.

Bahçeden yürüyerek geldim. "Ne oldu?"

"Yemlerini verdim, biraz sıcaktı. Şunlara bir bak!"

Küçük domuzlar yemeklerini ağızlarına alıyor, düşürüyor ve etrafında şüpheyle dolanıyorlardı. Sonra yanına yaklaşıyor, sıcak patateslere burunlarıyla dokunuyor ve irkilerek geri çekiliyorlardı. Her zamanki yemek vakti salyaları akmıyordu, sadece kafa karışıklığıyla dolu homurtular mevcuttu.

Tristan başından beri domuzları tavuklardan daha ilgi çekici bulmuştu. Bu iyi bir şeydi çünkü kümes felaketinden sonra kendini düzeltmesi gerekiyordu. Bahçede bazen besleyerek ya da çamurlayarak ama çoğu zaman dirseklerini kapıya dayayıp sorumlu olduğu hayvanları izleyerek çok vakit geçiriyordu.

Tavuklarda olduğu gibi et veya pastırma sağlamalarından çok karakterleriyle ilgileniyordu. Uzun yalağa yemlerini döktükten sonra domuzların telaşlarını izliyor, transa geçiyordu. Kısa süre sonra azgın yemlenmede rahatsızlığın işaretleri ortaya çıkıyordu. Küçük hayvanların, arkadaşlarının neyi bu kadar sevdiklerini öğrenebilme dürtüleri dayanılmaz bir hâle gelene kadar yan taraflara bakışlar atmaya başlıyorlardı. Sürekli pozisyonlarını değiştirmeye başlıyorlar, birbirlerinin sırtına çıkıyor ve yalağa düşüyorlardı.

Yaşlı Boardman istekli bir çalışma arkadaşıydı ama daha çok bir danışmandı. Tüm hemşeriler gibi o da hayvancılıktan ve hayvan hastalıklarından anladığını düşünüyordu ve görünen

o ki uzmanlık alanı domuzlardı. Bairnsfather karikatürleri altında, karanlık odada uzun konuşmalar gerçekleşiyordu ve yaşlı adam anlattığı ahırda baktığı birçok güzel hayvanı tasvir ederken heyecanlanıyordu.

Tristan onu saygıyla dinliyordu çünkü eski tuğladan yapılmış kazanı kullanışındaki ustalığa şahitti. Tristan da altını yakabiliyordu ama arkasını döndüğü anda geri sönüyordu. Ancak Boardman'in eli değdiğinde her şey su gibi akıyordu. Çoğu zaman leziz domuz patateslerinin kokusu her ikisine de ulaşmışken yaşlı adamı konuşurken, Tristan'ı da fokurtuları şaşkınlık içinde dinlerken buluyordum.

Ancak domuzdan başka hiçbir hayvan, yiyeceği ete daha hızlı çeviremez. Haftalar geçtikçe küçük pembe yaratıklar inanılmaz bir hızda on tane büyük, şakası olmayan domuza dönüşmüştü. Yemek vakitleri eğlenceli olmaktan çıkmış ve giderek Tristan'ın aleyhine olmaya başlayan bir çekişme hâline gelmişti.

Bunun yaşlı Boardman'in hayatına çok renk kattığını görebiliyordum ve kendisi Tristan'ı kazandan yemi alırken gördüğünde işini gücünü bırakıyordu.

Taş yalağın oradan günlük çekişmeyi izlemekten zevk aldığı açıktı. Tristan duruyor, kovaların takırtısına domuzların cıyaklamalarını dinliyordu. Kendini cesaretlendirmek için biraz bağırıyor, sonra da kapının kilidini açıp homurdanan, birbirini itekleyen hayvanların arasına giriyordu. Geniş, açgözlü burunlar kovalara sokulmaya çalışıyor, sivri ayaklar, ayak parmaklarına dokunuyor, ağır bedenler, bacaklarına karşı vuruyordu.

Bunun zamanında basit bir oyundan ibaret olduğunu hatırladığımda gülümsemeden edemiyordum. Artık gülmek yoktu. Tristan nihayet içeri girmeden önce domuzlara karşı ağır bir sopa bulundurmaya başlamıştı. İçeri girdiği anda ayaklarının üzerinde durabilmesinin tek garantisi domuzların sırtına vurarak kendine biraz alan açabilmekti.

Tristan'ı en sevdiği sandalyesinde yayılarak oturmuş şekilde bulduğumda domuzlar tam pastırma kilolarına ulaşmıştı ve pazarın kurulduğu bir gündeydik. Ancak kendisinde bir tuhaflık vardı. Uyuşuk bir hâlde değildi, ilaç kutusu yoktu, Woodbine sigara, *Daily Mirror* gazetesi de yoktu. Kolları sandalyenin yanlarından sarkmıştı, gözleri yarı kapalıydı ve alnından terler akmaktaydı.

"Jim," diye fısıldadı. "Hayatımdaki en berbat öğleden sonrayı yaşadım."

Hâli beni endişelendirmişti. "Ne oldu?"

Hırıltılı bir sesle "Domuzlar," dedi. "Bugün kaçtılar."

"Kaçtılar mı? Nasıl oldu da bunu başardılar?"

Tristan saçını çekiştiriyordu. "Kısrağı beslerken oldu. Ona saman verirken bir yandan domuzları da beslerim diye düşünmüştüm. Son zamanlarda nasıllar biliyorsun, işte bugün iyice zıvanadan çıktılar. Kapıyı açtığım gibi toplu bir şekilde fırladılar. Kovayla birlikte ben de havaya uçtum, sonra da üzerimden koşup geçtiler." Titriyor ve bana gözlerini fal taşı gibi açmış şekilde bakıyordu. "Sana şu kadarını söyleyeyim Jim, taşların üzerinde yeme bulanmış ve sürü üzerimde tepinir hâlde yatarken herhalde buraya kadarmış diye düşündüm. Ama bana saldırmadılar. Bahçe kapısından son hızda kaçıp gittiler."

"Bahçe kapısı açıktı yani?"

"Maalesef öyleydi. Ben de açık bırakmak için bugünü bulmuşum."

Tristan doğrulup ellerini ovaladı. "İlk başta her şey yolunda zannettim. Yola çıktıklarında yavaşladılar ve Boardman'le birlikte peşlerinden koşarken ana girişe doğru sakince hızlı bir şekilde yürüdüler. Orada bir grup oluşturdular. Bir sonraki duraklarının neresi olacağını bilmiyor gibiydiler. Onlara yetişebileceğimizden emindim ama içlerinden biri Robson'ın dükkânındaki aynada kendini görmüştü."

Kendi yansımasına bakıp sonrasında tedirgin bir homurdanmayla irkilen bir domuzun gerçekçi bir taklidini yapmıştı.

"İşte o anda her şey koptu Jim. Lanet hayvan panikledi ve saatte seksen kilometre hızla pazar yerine fırladı, gerisi de arkasından koştu."

Nefesim kesilmişti. Kalabalık tezgâhlar ve pazardaki insanlar arasında başıboş on tane büyük domuzu hayal etmesi bile zordu.

"Aman Tanrım, görmen lazımdı." Tristan yorgun bir şekilde kendini sandalyeye bıraktı. "Kadınlar ve çocuklar çığlık çığlığa. Tezgâhtaki insanlar, polisler ve diğer herkes bana küfrediyorlar. Trafik de çok fena şekilde sıkışmıştı. Kilometrelerce araba deli gibi korna çalarken görevi başındaki polisler de bana gözdağı vermeye odaklanmışlardı." Kaşını sildi. "Porselen tezgâhındaki hızlı konuşan taciri biliyorsun ya, işte bugün söyleyecek hiçbir söz bulamamıştı. Avucunda bir fincan tutuyordu ve bağırıyordu. O sırada domuzlardan biri ön ayaklarını tezgâhına koydu ve doğrudan suratına baktı. Sanki vurulmuş gibi kalakalmıştı. Başka bir zamanda komik gelirdi ama bu korkutucu hayvanın tezgâhı yerle bir edeceğini düşünüyordum. Domuz fikrini değiştirip koşmaya devam ettiğinde tezgâh sallanmaya başlamıştı."

"Peki, şimdi durum nedir?" diye sordum. "Onları geri getirebildin mi?"

"Dokuzunu geri getirebildim," dedi Tristan. Arkasına yaslanmış ve gözlerini kapatmıştı. "Bölgedeki neredeyse tüm erkek nüfusunun da yardımıyla birlikte dokuzunu geri getirdim. Onuncunun en son hızlı bir şekilde kuzeye doğru gittiği görülmüş. Kim bilir şimdi nerededir. Ah, sana söylemedim, içlerinden biri postaneye girdi. Orada bayağı bir durdu." Elini yüzüne götürdü. "Bu sefer hapı yuttum Jim. Bu olaylardan sonra adaletin vicdanına kalacağım. Bu konuda hiç şüphe yok."

Eğilip bacağına elimle vurdum. "Endişelenmeye gerek yok gibi. Çok da ciddi bir hasar verilmemiştir bence."

Tristan homurdanarak cevap verdi. "Ama başka bir şey daha var. Domuzları ahırlarına getirdikten sonra kapıyı kapattığımda neredeyse olduğum yere çökecek hâle gelmiştim. Duvara yaslanmış nefesimi toplamaya çalışırken kısrağın gittiğini gördüm. Evet, gitmişti. Doğrudan domuzların ardından koşmuş ve kısrağın kapısını kapatmayı unutmuştum. Nerede olduğunu bilmiyorum. Boardman etrafa bakınacağını söyledi, bendeyse hiç güç kalmadı."

Tristan elleri titreyerek bir tane Woodbine yaktı. "Sona geldik Jim. Siegfried bu sefer hiç acımayacak."

Konuşurken kapı açıldı ve ağabeyi içeri koşturdu. "Ne haltlar dönüyor?" diye kükredi. Papazla konuşuyordum, kısrağımın şebboylarını yediğini söyledi. Kendisi çıldırmış durumda ve onu hiç de suçlayamam. Haydi bakalım tembel genç hergele. Orada öylece yatma, papazın evine git de kısrağı geri getir!"

Tristan hiç kımıldamadı. Yorgun hâlde duruyor, ağabeyine bakıyordu. Dudakları yavaşça hareket etti.

"Hayır," dedi.

Siegfried, "Ne dedin sen?" diye yüksek sesle bağırdı. "Derhal olduğun yerden kalk. Git ve o kısrağı getir!"

"Hayır," diye cevapladı Tristan.

Korkunç bir şeyler olacak gibi hissediyordum. Böylesi bir çatışmanın eşi benzeri görülmemişti. Siegfried kıpkırmızı olmuştu ve ben de kendimi bu patlamaya hazırlamıştım. Ancak konuşan kişi Tristan'dı.

"Eğer kısrağını istiyorsan, gidip kendin alabilirsin." Sessizce konuşuyordu ve ses tonunda hiçbir isyan yoktu. Geleceği umursamayan birinin havası vardı.

Siegfried bile Tristan'ın bu sefer yaka silktiğini görebiliyordu. Kardeşine birkaç saniye baktıktan sonra döndü ve gitti. Kısrağı kendisi getirmişti.

Olay hakkında daha fazla şey konuşulmadı ama domuzlar kısa sürede pastırma fabrikasına götürüldüler ve yerlerine asla yenileri koyulmadı. Hayvancılık projesinin sonuna gelinmişti.

17

İçeri girdiğimde Bayan Harbottle oturmuş, başını boş kasaya doğru eğmişti. Üzgün duruyordu. Üzerinde beyaz harflerle "Küçük Para" yazan siyah, parlak ve yeni bir kasaydı. İçinde de girdi çıktıların düzgün sütunlarda yazılacağı kırmızı bir defter vardı. Ancak hiç para yoktu.

Bayan Harbottle'ın heybetli omuzları düşmüştü. Kırmızı defteri umarsız bir şekilde iki parmağıyla tuttu ve gariban bir madeni para sayfaların arasından sıyrılıp kasanın içine düştü. "Birileri yine iş başındaymış," diye fısıldadı.

Holde gizli adımların sesi yankılanıyordu. "Bay Farnon!" diye bağırdı Harbottle. Bana da şöyle dedi: "Herifin her seferinde kapıdan sıyrılıp gitmeye çalışması gerçekten çok tuhaf."

Siegfried içeri gelmişti. Bir elinde mide sondası ve pompası taşıyor, ceketinin ceplerinde kalsiyum şişeleri duruyor ve diğer elinde de kansız hadım aleti bulunuyordu.

Neşeli bir şekilde gülümsüyordu ama taşıdığı yüklerden çok kötü taktiksel pozisyonundan ötürü rahatsız olduğunu görebiliyordum. Bayan Harbottle masasını kapının çaprazına köşeye yerleştirmişti ve Siegfried'in Harbottle'ın yanına gitmesi için uzunca bir halının üzerinde yürümesi gerekiyordu. Bu, Harbottle açısından stratejik olarak mükemmeldi. Köşesinden odanın her bir yanını, kapı açıldığında holü ve solundaki pencereden de dışarıyı görebiliyordu. Ondan hiçbir şey kaçamazdı, güçlü bir konumdaydı.

Siegfried masasının arkasından kare şeklindeki şeye baktı. "Günaydın Bayan Harbottle, sizin için bir şey yapabilir miyim?"

Gri gözler, altın çerçeveli gözlüklerin arkasından ışıldamıştı. "Tabii ki Bay Farnon. Neden küçük para kasamı bir kez daha boşalttığınızı açıklayabilirsiniz."

"Ah, çok özür dilerim. Dün gece acilen Brawton'a gitmem gerekti ve paramın az olduğunu fark ettim. Para alabileceğim başka hiçbir yer yoktu."

"Ama Bay Farnon, burada geçirdiğim iki ay içinde bu meseleyi belki on kez konuşmuşuzdur. Eğer sürekli çalıp harcamaya devam ederseniz, buradaki paranın hesabını kitabını tutmamın ne anlamı var ki?"

"Sanırım eski günlerin alışkanlığını bırakamamışım. Pek de kötü bir sistem değildi açıkçası."

"Bir sistem değildi. Tam bir anarşik düzendi. Bu şekilde bir işletme yönetemezsiniz. Ama bunu size birçok kez söyledim ve her seferinde de kendinizi düzelteceğinize dair söz verdiniz. Aklımı kaçırmama ramak kaldı."

"Her neyse Bayan Harbottle. Bankadan biraz daha alıp kasanıza ekleyin. Bu hesabı düzene sokacaktır herhalde." Siegfried mide sondasının gevşek yaylarını yerden toparlayıp gitmeye hazırlanırken Bayan Harbottle onu ikaz edercesine öksürdü.

"Birkaç başka mesele daha var. Deftere her gün ziyaretlerinizi kaydedip aynı zamanda fiyatlandırmalarını da yazmaya çalışacak mısınız? Neredeyse bir haftadır hiçbir şey yazmadınız. Aybaşında faturaları nasıl çıkarabileceğim sizce? Bu çok önemli bir şey ama beni böyle engellerseniz işimi yapmamı nasıl bekleyebilirsiniz ki?"

"Evet, evet. Özür dilerim ancak bir sürü yer beni bekliyor. Gerçekten gitmem gerek." Yolunun yarısını yürümüş, sondanın yayları tekrar gevşemişti ki ardından tekrar korkunç boğaz temizleme sesini duymuştu.

"Bir şey daha var Bay Farnon. Yazınızı hâlâ okuyamıyorum. Bu tıbbi terimler zaten kendi başlarına gayet zorlar. Lütfen dikkat edin ve çok kötü yazmamaya çalışın."

"Pekâlâ, Bayan Harbottle." Adımlarını hızlandırarak kapıdan çıkıp hole, güvenli ve sakin olduğunu düşündüğü yere ulaştı. Fayansların üzerinde rahatlamış şekilde yürürken tanıdık bir gürültü duydu. Bayan Harbottle, boğaz temizleme sesini inanılmaz mesafelere ulaştırabiliyordu ve bu ses, itaat edilmesi gerekilen bir ikazdı. Siegfried'in sondayı ve pompayı yorgun bir şekilde yere bıraktığını duyabiliyordum. Kalsiyum şişeleri de kaburgalarına batmış olacak ki onları da yere koymuştu.

Siegfried masaya geri dönmüştü. Bayan Harbottle ona parmak sallıyordu. "Hazır sizi bulmuşken beni endişelendiren bir şey daha söylemem gerek. Sayfalardan taşan kâğıtları görüyor musunuz? Hepsine soru işareti konulmuş ve onlardan çok sayıda var. Onları benim için temize çekmezseniz hiçbir şekilde müdahalede bulunamam. Sizden bunu istediğimde de hiç vaktinizin olmadığını söylüyorsunuz. Şimdi benimle birlikte üzerlerinden geçebilir misiniz?"

Siegfried aceleyle geri çekildi. "Hayır, hayır şimdi olmaz. Dediğim gibi, acil çağrılar var. Üzgünüm ama başka bir zaman bakarız. İlk fırsatta bu konuya da bakarız." Arkasındaki kapıyı tutup masanın arkasındaki büyük, kınayıcı figürün son bir bakışıyla birlikte arkasını döndü ve kaçtı.

18

Artık altı aylık yoğun pratik tecrübem vardı. İneklere, atlara, domuzlara, kedilere ve köpeklere haftanın yedi günü de bakmıştım. Sabah, öğle, akşam ve tüm dünyanın uyuduğu saatlerde de. Kollarım ağrıyana ve derim soyulana kadar inekleri ve domuzları doğurtmuştum. Yere devrilmiş, üzerimde tepinilmiş ve her türlü pisliğe bulaştırılmıştım. Türlü hayvan hastalıklarına tanıklık etmiştim. Ancak aklımın köşesindeki küçük bir ses içime kurt düşürmüştü. Hiçbir şey bilmediğimi söylüyordu.

Tuhaf bir durumdu çünkü altı ayda beş yıllık teorik eğitimin üzerine koymuştum. Binlerce bilginin yavaş ve acı dolu şekilde asimile oluşu ve bir sincabın kabuklu yemişlerin üzerine titreyişi gibi bilgi parçacıklarını dikkatlice bir arada tutmakla geçmişti. Bitki ve en alt yaşam formlarının üzerine çalışmaya başlamış, anatomi laboratuvarında diseksiyona* kadar gitmiş, fizyolojinin ve ilaç biliminin engin, ruhsuz bölgesine girmiştim. Sonrasında cahillik perdelerini kaldıran ve derin sırlara bakabilmemi sağlamış olan patoloji gelmişti. Ve parazitoloji de vardı: Kurtların, pirelerin ve uyuz akarlarının dünyası. Son olarak da öğrenimimin ve günlük hayatta hayvanların sorunları üzerinde kullanımının uzantısı olan tıp ve cerrahi gelmişti.

Fizik, kimya ve hijyen gibi dahası da vardı, hiçbir şey eksik bırakılmamıştı. O zaman neden hiçbir şey bilmiyormuşum gibi hissetmeliydim? Neden bilinmeyen bir galaksiye teleskobuyla bakan bir astronom gibi hissetmeye başlamıştım? Sonsuz uza-

* Herhangi bir organizmanın içyapısını incelemek üzere dışının yarılıp parçalara ayrılmasıdır. (ed.n.)

yın sadece uçlarından tutuyormuşum gibi olan bu his üzücüydü. Tuhaftı çünkü diğer herkes hasta hayvanlar hakkında her şeyi biliyor gibiydi. İneğin kuyruğunu tutan kişi, yan çiftlikteki komşu, barlardaki adamlar, yevmiyeyle çalışan bahçıvanlar... Hepsi bilgililerdi ve tavsiyeleri konusunda rahat ve kendilerinden emin davranıyorlardı.

Hayatım üzerine düşünmeye çalıştım. Bu yüce inanca kendi bilgim üzerinde de sahip miydim? Ve sonra hatırladım.

İskoçya'ya dönmüştüm, on yedi yaşındaydım ve Montrose Sokağı'ndaki veterinerlik okulunun kemeri altında yürüyordum. Üç gündür öğrenciydim ama bu öğleden sonraya kadar tamamlanmış olmanın heyecanını yaşamamıştım. Botanik ve zoolojiyle uğraşmak iyiydi ama bu öğleden sonra asıl olay gerçekleşmişti: Hayvancılık hakkındaki ilk dersimi almıştım.

Konu atlardı. Profesör Grant bir atın birebir resmini asmış, burnunun ucundan kuyruğuna kadar omuz başı, diz eklemleri, arka bacaktaki bilek eklemleri, ense ve diğer zengin, atlarla alakalı terimlerin üzerinden geçmişti. Profesörümüz bilge biriydi: Dersini daha ilgi çekici hâle getirmek için "Gemleri burada buluruz," veya "Topuk eklemindeki yumuşak tümörler burada oluşur," gibi küçük pratik bilgiler veriyordu. Bacak ödemleri, kıkırdak sertleşmesi, nasır ve toynak enfeksiyonlarından bahsediyordu. Bir dört yıl daha olsa öğrenciler bu şeyleri öğrenmezlerdi ama hepsi gerçek hayata da geçmişti.

Eğimli sokakta yavaşça yürürken kelimeler kafamda dönüp duruyordu. Buraya geliş sebebim buydu. Bir inisiyasyondan geçmiş ve özel bir kulübün üyesi olmuş gibiydim. Atlar hakkında gayet bilgiliydim. Ve tepenin köşesinden kalabalık Newton Yolu'na dönerken bacaklarıma çarpan türlü bağları ve tokaları bulunan yeni bir binici yağmurluğu giymiştim.

Atı gördüğümde gözlerime inanamamıştım. Queen's Cross'un aşağısındaki kütüphanenin önünde, başka bir çağdan geriye kalmış bir şey gibi duruyordu. Dönüp duran araba ve oto-

büs akışının içinde bir ada gibi duran kömür arabasının okları arasında keyifsiz bir hâlde bükük şekilde duruyordu. İnsanlar umursamadan geçip gidiyorlardı ama ben bahtın yüzüme güldüğünü hissediyordum.

Bir at. Sadece bir görsel değildi, gerçek, hakiki bir at. Dersten kalan başıboş kelimeler aklıma gelmeye başlamıştı: Bukağılık ve alt bölümü, incik kemiği ve tüm o işaretler, atın altındaki beyazlık, arka tarafın yanındaki beyaz kısım. Kaldırımda durdum ve hayvanı dikkatlice inceledim.

Etraftan geçenler burada gerçek bir uzmanın olduğunun bariz farkında olmalıydılar. Sadece meraklı bir izleyici değil, her şeyi bilen ve anlayan biri. Görünen bir atlık aurasıyla kaplandığımı hissetmiştim.

Birkaç adım attım, ellerim yeni binici yağmurluğunun ceplerindeydi ve gözlerim de nallama hatası, gem veya diz şişkinliği arıyordu. O kadar dikkatli bir şekilde inceliyordum ki yol tarafına geçmiş, yoğun trafiğin ortasında tehlikenin içinde duruyordum.

Aceleyle geçip giden insanlara, etrafa bakınıyordum. Kimsenin umurunda değildi, hatta atın bile. Büyük bir attı, en azından 1.70 metre uzunluğundaydı ve sokağa umarsızca bakıyor, arka bacaklarını canı sıkkın bir şekilde değişmeli olarak dinlendiriyordu. Onu bırakmak istemiyordum ama muayenemi tamamlamıştım ve yola çıkma vaktim gelmişti. Ancak gitmeden önce bir şey yapmam gerektiğini hissetmiştim. Bu, ata onun sorunlarını anladığımı ve aynı kardeşliğe mensup olduğumuzu anlatan bir şey olmalıydı. Hızlıca ileri atıldım ve ensesini sevdim.

At, bir yılan gibi hızlıca aşağı doğru hamlede bulunup omzumu güçlü ve büyük dişlerinin arasına aldı. Kulaklarını arkaya çevirdi, gözlerini delirmiş gibi devirdi ve beni neredeyse ayaklarım yerden kesilene kadar yukarı kaldırdı. Çaresizce asılı kalmış, havada duran orantısız bir kukla gibiydim. Çabalayıp tekme attım ama dişler yağmurluğumu hareket etmemek üzere aralarına almışlardı.

Artık yoldan geçenlerin açıkça belli ettikleri bir ilgileri vardı. Bir adamın atın ağzında sallandığı tuhaf görüntü onları durdurmuş, herkesin birbirinin omzunun üstünden olanları izlediği ve diğerlerinin de arka tarafta neler olduğunu görebilmek için birbirleriyle kapıştığı bir kalabalık oluşmuştu.

Korku içindeki yaşlı bir hanımefendi bağırıyordu: "Ah, çocuğum! Biri ona yardım etsin!" Bazı cesur kişiler beni çekmeye çalıştılar ama at uğursuz bir şekilde kişniyordu ve çenesini daha da sıkı kilitliyordu. Her bir yandan birbiriyle çelişen tavsiyeler yağıyordu. Büyük bir utançla ön tarafta çaresiz bir şekilde kıkırdayan iki çekici kız görmüştüm.

Durumumun absürtlüğünden etkilenmiş olmakla birlikte çılgınca debeleniyordum. Gömleğimin yakası boğazımı sıkmakta, bir atın salyaları yağmurluğumun ön tarafından akmaktaydı. Boğulduğumu hissedebiliyor ve kalabalığın içinde bir adam ortaya çıkana kadar umudumu kesmeye başlamıştım.

Küçük biriydi. Öfkeli gözleri kömür tozuyla kararmış yüzünde parlıyordu. Bir kolunda iki boş çuval vardı.

"Ne oluyor burada?" diye bağırdı. Türlü cevaplar yağmaya başlamıştı.

"Lanet atı yalnız bıraksanız ne olur sanki?" diye suratıma doğru bağırmıştı. Gözlerim patlak, yarı boğulur hâlde olduğumdan ve hiç konuşacak bir havada olmadığımdan dolayı cevap vermedim.

Kömürcü öfkesini ata çevirdi. "Bırak onu seni koca piç! Haydi, bırak, bırak onu!"

Karşılık alamayınca hayvanın karnına başparmağını acımasızca batırdı. At anlatılmak isteneni hemen kavradı ve söz dinleyen bir köpeğin ağzındaki kemiği bıraktığı gibi beni yere bıraktı. Dizlerimin üstüne düşmüştüm ve daha rahat şekilde nefes alabilene kadar kaldırımın kenarındaki suyoluna uzanmıştım. Küçük adamın bana hâlâ bağırdığını duyabiliyordum, sanki çok

uzaktan bağırıyor gibiydi. Bir süre sonra ayağa kalktım. Kömürcü hâlâ bağırıyor ve kalabalık da takdir eder bir şekilde dinliyordu. "Neyle uğraştığınızı sanıyorsunuz? Lanet atımdan ellerinizi çekin. Polisi çağırın."

Yeni yağmurluğuma bir baktım. Omzu çiğnenmekten ıslak bir lapa hâline gelmişti. Kaçmam gerektiğini hissetmiş ve kalabalığın arasından yolumu bulmaya başlamıştım. Bazı suratlarda endişeli bir ifade vardı ama çoğu sırıtıyordu. Aralarından sıyrıldıktan sonra hızlıca yürümeye başladım ve tam köşeyi dönerken kömürcünün son bağırtısı da bana ulaşmıştı.

"Bilmediğin şeylere burnunu bir daha sokayım deme!"

19

Sabah postasını karıştırıyordum. Bildiğimiz fatura, el ilanları, yeni ilaçların parlak renkli reklam kâğıtları... Birkaç ay sonra yenilik gitmiş ve ben de postaları nadiren okumaya başlamıştım. Farklı bir şeyle karşılaştığımda neredeyse tomarın sonuna gelmiştim: Şahsıma gönderilmiş kenarları tırtıklı, ağır bir kâğıt kullanılmış, pahalı görünen bir zarf. Zarfı yırttım ve içinden yaldız kenarlı bir kart çıkardım ve onu hemen incelemeye koyuldum. Kartı iç ceplerimden birine koyarken yüzümün kızardığını hissetmiştim.

Siegfried ziyaretleri tamamlamış ve başını kaldırıp bakmıştı. "Neden öyle suçlu gibi duruyorsun James? Yoksa geçmişin yakanı bırakmadı mı? Gelen ne peki, öfkeli bir annenin mektubu mu?"

"Devam et," dedim koyun gibi. Kartı çıkarıp uzattım. "Haydi gül bakalım. Zaten öğrenecektin."

Siegfried kartta yazanları sesli bir şekilde okurken yüzünde hiçbir ifade yoktu. "Tricki, Herriot Amca'nın da 5 Şubat Cuma günü icabet etmesini arz eder. İçilecek ve dans edilecektir." Başını kaldırdı ve ciddi bir şekilde konuştu. "Ne güzel yahu! Kendisi İngiltere'deki en cömert Pekinezlerden biri olmalı herhalde. Sana tütsülenmiş balık, domates ve hediye sepetleri yollamak yetmiyor ki evine partiye de davet ediyor."

Kartı alıp gözden kayboldum. "Tamam, biliyorum. Ancak ne yapmam gerekiyor?"

"Yapmak mı? Yapman gereken tek şey oturup teşekkür ettiğin ve 5 Şubat'ta orada olacağını belirten bir mektup yazmak. Bayan Pumphrey'nin partileri meşhurdur. Egzotik yiyecekler-

den dağlar, şampanyalardan nehirler vardır. Ne yaparsan yap bu partiyi kaçırma."

"Orada çok insan olacak mı?" diye ayaklarımı sürterek sordum.

Siegfried eliyle alnına vurdu. "Tabii ki de birçok insan olacak. Başka ne olacaktı sanıyorsun? Sadece sen ve Tricki mi olacaktınız? Birkaç bira içip sonra ağır tempoda beraber fokstrot mu oynayacaktınız? Ülkedeki tüm kaymak tabaka tam takım orada olacaktır ama Herriot Amca'dan daha büyük bir onur konuğu olmayacaktır. Neden mi? Çünkü diğer herkesi Bayan Pumphrey davet etmişken, seni Tricki davet etti."

"Tamam, tamam," diye sızlandım. "Tek başıma olacağım ve davete giyebileceğim doğru düzgün bir kıyafetim bile yok. Bu durum pek hoşuma gitmedi."

Siegfried kalktı ve elini omzuma koydu. "Sevgili dostum, aylaklık etme. Otur ve daveti kabul et. Sonrasında Brawton'a git ve kendine davet için bir kıyafet kirala. Uzun süre tek başına kalmazsın. Sosyetedeki kızlar seninle dans etmek için yarışacaklardır." Kapıya doğru yaklaşmadan önce omzuma son bir kez vurdu. Çıkmadan önce döndü, yüz ifadesi fenaydı. "Ve Tanrı aşkına, sakın mektubu Bayan Pumphrey'ye yazayım deme. Mektubunu Tricki'nin şahsına yaz, yoksa yanarsın."

5 Şubat'ta Pumphreylerin evine gittiğimde içimde çok karışık duygular vardı. Hizmetçilerden biri beni hole buyur etmişti ve Bayan Pumphrey'yi balo salonunun girişinde davetlilerini karşıladığını, ilerisinde de şık bir kalabalığın içecekleriyle birlikte durduğunu görebiliyordum. Soylu bir gürültü, genel bir zenginlik atmosferi vardı. Kiraladığım kıyafetin kravatını düzelttim, derin bir nefes aldım ve bekledim.

Bayan Pumphrey, önümdeki çiftle el sıkışırken tatlı bir şekilde gülümsüyordu ancak beni gördüğünde yüzüne nur inmişti. "Ah, Bay Herriot, ne iyi ettiniz de geldiniz. Tricki mektubunuzu

alınca çok sevindi. Hatta şimdi gidip onu bir görmemiz gerek." Beni holün diğer tarafına götürdü.

"Kendisi oturma odasında," diye fısıldadı. "Aramızda kalsın, böylesi etkinlikleri biraz bunaltıcı buluyor ama eğer sizi yanına götürmezsem çok öfkelenecektir."

Tricki, parlayan ateşin yanında duran bir koltuğa kıvrılmış yatıyordu. Beni gördüğünde koltuğun sırtına zıplayıp sevinçle havlamaya başlamıştı. Gülen ağzı yüzünü neredeyse ikiye ayırıyordu. Halının üzerindeki iki büyük mama kabını gördüğüm esnada yüzümü yalama çabalarını savuşturmaya çalışıyordum. Birinde yarım kilo tavuk eti, diğerinde de büyük boyutta ufalanmış bir pasta vardı.

"Bayan Pumphrey!" diye bağırdım ve kapları işaret ettim. Zavallı kadın elini ağzına götürdü ve önümde büzüldü.

"Ah, beni affedin," diye feryat etmeye başladı. Yüzünde suçluluk ifadesi vardı. "Bu gece yalnız olduğu için özel bir ikram. Hem hava da soğuk." Ellerini bir araya getirip bana utanarak baktı.

Ben de sert bir şekilde, "Eğer tavuğun yarısını ve pastanın hepsini kaldırırsanız sizi affederim," dedim.

Yaramazlık yapınca yakalanmış küçük bir kız çocuğu gibi hızlıca dediklerimi yaptı.

Küçük Pekinezden üzülerek ayrıldım. Gün çok yoğun geçmişti ve buz gibi soğuk havada saatlerce durmaktan uykum gelmişti. Yanan ateşi ve yumuşak ışıklandırmasıyla bu oda balo salonunun gürültülü ışıltısından daha cazip görünüyordu ve ben de burada bir iki saatliğine dizlerimin üstünde Tricki'yle birlikte kıvrılmayı tercih ederdim.

Bayan Pumphrey hareketlenmişti. "Şimdi gelip bazı arkadaşlarımla tanışman gerek." Işığın üç tane cam işçilikli avizeden krem ve altın sarısı renkteki, birçok ayna asılı duran duvarlardan aşağı doğru yansıdığı balo salonuna gitmiştik. Bayan Pumphrey beni tanıtıp "Tricki'nin sevgili nazik amcası," diye anlatıldığımı

duydukça kıvranırken gruptan gruba dolaşıyorduk. Ancak bu kişiler ya inanılmaz bir irade gücüne sahiplerdi ya da ev sahibesinin zaafını biliyorlardı çünkü verilen bilgiler tamamen ağırbaşlılıkla dinleniyordu.

Bir duvarda beş kişilik bir orkestra akort yapıyor, beyaz ceketli garsonlar yiyecek ve içecek tepsileriyle misafirlerin arasında dolanıyorlardı. Bayan Pumphrey garsonlardan birini durdurdu. "François, beyefendiye şampanya getir."

"Tabii, Madam." Garson tepsisini uzatmıştı.

"Hayır, hayır, hayır, bunlardan değil. Büyük bardaklardan."

François koştu ve sapı olan çorba tabağı gibi bir şey getirdi. Ağzına kadar şampanyayla doluydu.

"François."

"Buyurun Madam?"

"Bu Bay Herriot. Ona dikkatlice bakmanı istiyorum."

Garson bir çift üzgün spanyel gözü bana doğrulttu ve bir süreliğine beni süzdü.

"Ona iyi bakmanı istiyorum. Bardağı boş kalmasın ve yiyeceği eksik olmasın."

"Tabii ki Madam." Eğildi ve çekildi.

Buz gibi soğuk şampanyaya dalmıştım ve başımı kaldırdığımda François'nın tütsülenmiş somon balığı sandviçiyle dolu bir tepsi tuttuğunu gördüm.

Bütün gece böyle geçmişti. François hep elimin altında gibiydi. Koca bardağı dolduruyor ya da bana ikramlar sunuyordu. Bu çok hoşuma gitmişti: Tuzlu atıştırmalıklar susatırken büyük şampanya yudumları susuzluğu gideriyordu ve ardından beni tekrar susatacak olan atıştırmalıklardan yiyordum. François ise her seferinde şaşmadan şişeyle birlikte ortaya çıkıyordu.

İlk defa şampanyayı litreyle içebiliyordum ve bu gerçekten de çok güzel bir deneyimdi. Kısa sürede harika bir hafiflik ve algılarımda bir yükseliş hissetmiştim. Bu yeni âlemden aşırı de-

recede etkilenmeyi bırakmış ve tadını çıkarmaya başlamıştım. Gördüğüm herkesle dans etmiştim: Şık genç güzellikler, zengin yaşlı dullar ve kıkırdayıp duran Bayan Pumphrey'le de iki kez.

Ya da sadece konuşuyordum. Ve konuşmam nükteliydi de. Kendimi hazırcevaplarımla tekrar tekrar kendime hayran bırakıyordum. Kendimi bir de aynada görmüştüm: Olağanüstü bir hâl, elde kadeh, kiralık kıyafet üzerimde sessiz bir zarafetle duruyor. Nefesim kesilmişti.

Akşam yiyerek, içerek, konuşarak ve dans ederek geçmişti. Gitme zamanı geldiğinde ve kabanımı giyip Bayan Pumphrey'le holde el sıkışırken François bir kâse sıcak çorbayla tekrar ortaya çıkmıştı. Eve dönüş yolunda hâlden düşerim diye endişelenmişti.

Çorbayı içtikten sonra Bayan Pumphrey şöyle dedi: "Ve şimdi de gelip Tricki'ye iyi geceler dilemelisin. Eğer yapmazsan seni asla affetmeyecektir." Odasına gittik, küçük köpek koltuğun derinlerinde esniyor ve kuyruğunu sallıyordu. Bayan Pumphrey elini kıyafetimin koluna koydu. "Hazır buradayken acaba pençelerini muayene edebilme nezaketinde bulunabilir misiniz? Çok mu uzuyorlar diye gittikçe daha da endişelenmeye başladım."

Tricki ellerimi tembelce yalarken patileri teker teker kaldırdım ve pençeleri inceledim. "Hayır, hiç endişelenmenize gerek yok, mükemmel hâldeler."

"Çok teşekkür ederim. Size minnettarım. Şimdi ellerinizi yıkamalısınız."

Deniz yeşili lavaboları ve duvarlarındaki balık mineleri ve tuvalet masası ve cam raflarındaki şişeleriyle birlikte tanıdık bir tuvaletteydim ve su çeşmeden akarken etrafa baktım. Lavabonun yanında kendi havlum ve her zamanki sabun kalıbı vardı. Anında köpüren ve pahalı bir koku yayan bir sabundu. Zarif bir akşamın son güzel dokunuşuydu. Birkaç saat lüks ve ışıklar içinde geçmişti ve hatırasını Skeldale Evi'ne götürecektim.

Yatağa girdim, ışığı kapattım ve uzanarak karanlığın içinde

tavanı izledim. Ara ara müzik sesleri kafamda yankılanıyordu ve balo salonuna geri dönmeye başlayacaktım ki telefon çaldı.

"Ben Beck Çiftliği'nden Atkinson," dedi dalgın bir ses. "Doğuramayan bir domuzum var. Tüm gece uğraştı. Gelir misiniz?"

Ahizeyi yerine koyarken saate baktım. Gece iki olmuştu. Uyuşuk hissediyordum. Şampanyanın, tütsülenmiş somonun ve siyah havyarlı küçük bisküvilerin üzerine bir domuz doğumu gelmişti. Hem de bölgedeki en ilkel küçük çiftliklerden biri olan Beck Çiftliği'nde. Bu haksızlıktı.

Uykulu bir şekilde pijamalarımı çıkardım ve gömleğimi giydim. İşte giydiğim sert ve eski kadife pantolonlara uzanırken gardırobun kenarında duran kiralık elbiseye bakmamaya çalıştım.

El yordamıyla uzun bahçeden garaja vardım. Garajın karanlığında gözlerimi tekrar kapattım ve avizeler tekrar parladılar, aynalar ışıldadılar ve müzik çalmaya başladı.

Beck Çiftliği üç buçuk kilometre uzaklıktaydı. Çukurda bir yerleşimdi ve kışın tüm mekân çamur içinde kalırdı. Arabadan indim ve karanlıkta çamurda yürüyerek kapıya gittim. Kapıyı tıklattığımda çıkan olmamıştı ve ben de karşıdaki bina topluluklarına yürüdüm ve yarım kapıyı açarak ahıra girdim. Birinin durduğu, en köşeyi bile loş şekilde aydınlatan ışığa baktığımda sıcak ve güzel hayvan kokusu beni karşılamıştı.

Aralarındaki kırık tahta sınırlarla birlikte karanlık içinde sırayla duran inekleri ve arkalarında birikmiş gübre tepelerini geçtim. Bay Atkinson sık sık gübre temizlemeye pek inanmıyordu.

Kırık zemine ayağım takılarak ve idrar birikintilerini sıçratarak köşeye kapı yapılarak oluşturulmuş bir ağıla ulaştım. Yana yatmış ve vuran ışıktan beyaz renkte duran bir domuzun çehresini görebiliyordum. Altında az bir samandan yapılmış bir yatak vardı ve yanlarının titremesi haricinde tamamen hareketsiz yatıyordu. İzlediğimde nefesini toparlamış ve birkaç saniyeliğine durmuştu, sonrasında gerilme tekrar başlamıştı.

Bay Atkinson beni hiç de coşkuyla karşılamamıştı. Orta yaşlı, bir haftalık bir sakalı olan ve kenarları kulaklarına değen çok eski bir şapkası olan bir adamdı. Duvara karşı kamburunu çıkararak dayanmıştı. Bir eli eskimiş cebindeydi ve diğeri de pili neredeyse bitecek bir bisiklet farı tutuyordu.

"Elinizdeki tek ışık bu mu?" diye sordum.

"Aynen öyle," diye cevap vermişti Bay Atkinson ve şaşırdığı çok belliydi. Işığın yanından bana "Daha ne istiyor bu herif?" der gibi bir ifadeyle bakmıştı.

"Başlayalım o zaman." Zayıf ışığı hastamın üzerine tuttum. "Genç bir domuz, değil mi?"

"Evet, genç bir dişi. Neredeyse yavru kadar."

Domuz tekrar gerildi, titredi ve durdu.

"Sanırım bir şey sıkışmış," dedim. "Lütfen bir kova sıcak su, biraz sabun ve bir havlu getirebilir misiniz?"

"Sıcak suyum yok. Ateş söndü."

"Tamam, elinde ne varsa onu getir."

Çiftçi ışığı da yanına alarak ahırda ilerledi ve karanlığın içinde müzik tekrar geri geldi. Strauss valsiydi ve Leydi Frenswick ile dans ediyordum. Kendisi genç ve çok güzeldi ve onu döndürdüğümde gülüyordu. Beyaz omuzlarını ve gerdanında parıldayan elmasları ve dönen aynaları görebiliyordum.

Bay Atkinson ayaklarını yere sürterek geri geldi ve yere bir kova su bıraktı. Suya parmağımı batırdım, buz gibiydi. Kova da çok zorluklar atlatmış gibi duruyordu, kollarımı yıkarken keskin kenarlara dikkat etmeliydim.

Hain bir cereyan, sırtımdaki bir boşluktan üflediğinde ceketimi ve gömleğimi hemen çıkardım ve nefes aldım.

"Sabun lütfen," dedim dişlerimi sıkarak.

"Kovanın içinde zaten."

Kolumu suyun içine soktum. Titriyordum. Golf topu büyüklüğünde yuvarlakça bir cisim bulana kadar karıştırdım. Sabunu

çıkarıp inceledim: Sert ve pürüzsüzdü ve denizden çıkmış bir çakıl gibi benekliydi. İyimser bir şekilde ellerimi ve kollarımı sabunla ovalamaya başladım, köpürmesini bekliyordum. Ancak sabunda hareket yoktu, hiçbir şey olmamıştı.

Yine bir şikâyette bulunuyorum gibi algılanır diye başka bir sabun isteme fikrinden vazgeçmiştim. Onun yerine çamurun Wellington çizmelerime bulaşırken ve göğsümdeki tüyler diken diken olurken ışığı aldım ve ahırdan ön girişe doğru yolumu buldum. Birbirine vuran dişlerimin sesini duyarken arabamın bagajını araştırıyordum ki sonunda bir kavanoz antiseptik kayganlaştırıcı krem bulmuştum.

Ağıla geri döndüğümde kremi koluma sürdüm, domuzun arkasında çömeldim ve elimi nazikçe vajinaya soktum. Elimi ileri doğru ittirdim ve bileğimle dirseğim domuzun içinde kaybolurken yana yuvarlanmaya zorlandım. Taşlar soğuk ve ıslaktı ancak parmaklarım küçük bir şeye dokunduğumda tüm rahatsızlıkları unutmuştum: Bu küçük bir kuyruktu. Büyükçe bir yavru, neredeyse çapraz bir şekilde şişe tıpası gibi sıkışmıştı.

Bir parmağımı kullanarak arka bacakları yavruyu tutup çıkarabilecek kadar geriye çektim. "İşte sorun çıkaran buymuş. Maalesef ölmüş, içeride uzun süre sıkışmış. Ama içeride hâlâ canlı kalmış olanlar olabilir. Tekrar bakacağım."

Kolumu kremledim ve tekrar eğildim. Rahmin biraz içinde başka bir yavru bulmuştum. Suratına dokunurken küçük ama gayet keskin dişler parmağımı ısırmıştı.

Bağırdım ve yattığım taşlı yerden çiftçiye baktım. "Bu canlıymış. Onu az sonra çıkaracağım."

Ama yavrunun planları farklıydı. Sıcak yuvasını terk etmeye hiç niyeti yoktu ve küçük kaygan toynağını parmaklarımın arasına her aldığımda geri çekiyordu. Bir iki dakika sonra kolumda bir kramp hissettim. Gevşeyip yere yattım. Başım taşların üzerinde duruyordu ve kolum hâlâ domuzun içindeydi. Gözlerimi

kapattım ve anında balo salonuna geri dönmüştüm, sıcaklığın ve harika ışıkların içindeydim. François şişeden doldururken ben de büyük kadehimi tutuyordum. Sonra dans ediyordum. Bu sefer orkestraya yakın bir yerdeydim ve eliyle tempo tutan şef arkaya dönüp bana gülümsüyordu. Sanki hayatı boyunca beni arıyormuşçasına gülümsüyor ve önümde eğiliyordu.

Ben de ona gülümsedim ama orkestra şefinin yüzü yok olmuş, geriye sadece ifadesiz bir şekilde bana bakan Bay Atkinson kalmıştı. Tıraşsız çenesi ve gür kaşları bisiklet farından çıkan ışıkla uğursuz bir ferahlama içindeydi.

Kendimi sarstım ve başımı yerden kaldırdım. Böyle olmazdı. İşteyken uyuyakalmak... Ya çok yorgundum ya da üzerimde hâlâ şampanyanın biraz etkisi vardı. Tekrar uzandım ve toynağı iki parmağımın arasına sıkıca aldım ve bu sefer çabalarına rağmen yavru dünyaya gelmişti. Çıktığında durumu kabullenmiş gibiydi ve annesinin memesine bir filozof edasıyla yalpalayarak ulaşmıştı.

"Hiç yardım etmiyor," dedim. "Uzun zamandır uğraşıyor, belli ki yorulmuş. Ona bir iğne yapacağım."

Çamurun içinden arabaya tekrar yorucu bir maceradan sonra genç dişinin kalçasına pituitrin iğnesini yapmamla birlikte dakikalar içinde rahimdeki güçlü kasılmalarla tekrar harekete geçmişti. Artık hiçbir tıkanma yoktu ve kısa süre içinde kıpırdayan pembe bir yavru daha samanların içine düşmüştü. Ardına bir tane daha ve bir tane daha...

"Şimdi de seri üretimden çıkar gibiler," dedim. Bay Atkinson homurdandı.

Sekiz yavru doğmuştu ve farın ışığı neredeyse sönecekken genç domuzun vulvasından kara bir plasenta fışkırmıştı.

Soğuk kollarımı ovdum. "Sanırım hepsi bu kadardı." Bir anda ürpermiştim. Asla durmayan bu harikayı izlerken ne kadar süre böyle kalmıştım bilemiyorum: Uzun iki sıralı memelere hiçbir

rehber olmadan ulaşan ve ayakta zor duran küçük domuzcuklar, acıkmış yavrular için memelerini olabildiğince açmaya çalışan ve bunun için kendini rahatlatmaya çalışan ilk ailesine kavuşmuş anne.

Bir an önce giyinsem iyi olurdu. Mermer gibi olan sabunla tekrar şansımı denedim ama ilk seferde olduğu gibi beni kolayca pes ettirmişti. Acaba bu sabunu kaç zamandır kullanıyorlardı. Sağ yanağım ve kaburgalarım çamur ve sümükle kaplanmıştı. Birazını tırnaklarımla olabildiğince sıyırmaya çalıştım ve sonra da kendimi kovadaki soğuk suyla temizledim.

"Havlu var mı?" Nefesleniyordum.

Bay Atkinson hiçbir şey demeden bana bir çuval uzatmıştı. Köşeleri kurumuş gübreden sertleşmişti ve uzun zamandır içinde bulunan yemden dolayı küflü bir kokusu vardı. Alıp göğsümü ovmaya başladım ve yemdeki ekşi tahıllar derimi pudralarken şampanyanın kalan son köpükleri de fayansların aralarındaki boşluklardan süzülmüş ve ötedeki karanlıkta kaybolarak beni terk etmişlerdi.

Gömleğimi kumlu sırtıma geçirirken kendi dünyama geri döndüğümü hissetmiştim. Kabanımın düğmelerini iliklediem, şıringayı ve pituitrin şişesini de alıp ahırdan çıktım. Gitmeden önce son bir bakış attım. Bisiklet farı son ışıklarını çıkarıyordu ve sıralanmış küçük domuzların kendilerini tamamen vererek meme emdiklerini görebilmek için kapının altından bakmam gerekmişti. Genç anne pozisyonunu dikkatlice değiştirmiş ve homurdanmıştı. Derin bir memnuniyetin homurdanmasıydı bu.

Evet, geri dönmüştüm ve her şey yolundaydı. Arabayla çamurun içinden geçtim ve yokuş yukarıya doğru sürdüm. Tepeye vardığımda arabadan inip bir kapıyı açmam gerekiyordu ve içinde donmuş çimenin temiz kokusunu barındıran rüzgâr, soğukla birlikte yüzüme çarpmıştı. Durup biraz karanlık içindeki tarlalara bakıyor, şu anda biten geceyi düşünüyordum. Aklım

okul günlerime ve kariyerler hakkında konuşan yaşlı bir beyefendiye gitmişti. Şöyle demişti: "Eğer bir veteriner hekim olmaya karar verirseniz, asla zengin olamazsınız ama sonsuz ilginçlik ve çeşitlilik olan bir hayatınız olacak."

Karanlığın içinde sesli gülmüştüm ve arabaya bindiğimde hâlâ kıkır kıkırdım. Yaşlı herifin şaka yapmadığı kesindi. Çeşitlilik. İşte olay buydu. Çeşitlilik.

20

Müşteri listemi kontrol ederken Siegfried'in artık Bayan Harbottle ile yüzleşince o kadar da küçük çocuklar gibi durmadığını fark ettim. Birincisi içeri girip hemen masanın önünde durmamıştı. Bu durum gerçekten felaket oluyor, daha başlamadan yenilmiş gibi duruyordu. Onun yerine sırtı pencereye dönük olana kadar son birkaç metrede yönünü değiştirmişti. Bu sayede Harbottle ona bakabilmek için kafasını biraz yana çevirmişti ve ışık da Siegfried'in arkasında duruyordu.

Siegfried ellerini cebine sokup pencerenin pervazına sırtını yaslamıştı. Sabırlı bir ifadesi vardı. Nazikçe bakıyordu ve yüzü neredeyse azizlere yakışır bir gülümsemeyle parlamıştı. Bayan Harbottle'ın gözleri kısıktı.

"Sizinle biraz konuşmak istiyorum Bayan Harbottle. Bahsetmem gereken bir iki küçük konu var. Öncelikle küçük para kasası. Harika bir kutu ve ortaya çıkarmış olmakta çok haklıydınız ama bir para kutusunun öncelikli özelliğinin içinde para tutması olduğunu kabul edecek ilk kişi siz olurdunuz herhalde." Hafifçe gülmüştü. "Geçen gece ameliyathanede birkaç köpeğe baktım ve sahipleri de hemen ödeme yapmak istemişti. Para üstüm yoktu ve ben de kutunuza baktım ama tamamen boştu. Kendisine bir fatura götüreceğimi söyledim. Bu pek de iyi bir iş prensibi değil, değil mi Bayan Harbottle? Bu durum çok da iyi bir izlenim bırakmadı, bu sebepten kutuda biraz nakit bırakmanızı isteyeceğim."

Bayan Harbottle'ın gözleri şaşkınlıkla açılmıştı. "Ama Bay Farnon, siz kutudaki tüm parayı av balosuna gitmek için almıştınız..."

Siegfried elini kaldırdı ve gülümsemesi olağanüstü bir hâl aldı. "Lütfen dinleyin. Dikkatinizi çekmek istediğim bir başka küçük konu daha var. Ayın onuncu günündeyiz ve faturalar henüz dağıtılmadı. Bu gerçekten de istenmeyen bir durum ve üzerinden ele almamız gereken birçok konu var."

"Ama Bay Farnon!"

"Bir dakika, Bayan Harbottle, şunu size bir açıklayayım. Eğer çiftçiler faturaları aybaşında alırlarsa ödemeleri daha muhtemeldir, bu gayet bilinen bir durumdur. Ve başka çok daha önemli bir etken daha var." Güzel gülümsemesi yüzünden gitmiş ve yerine gayet tasalı bir ciddiyet gelmişti. "Faturaları yollamakta geciktiğiniz için işletmemizin elde etmediği paradan ne kadar kayıp içinde olduğunu hiç durup düşündünüz mü?"

"Bay Farnon!"

"Neredeyse bitiriyorum Bayan Harbottle ve inanın bana, böyle konuşmak beni çok üzüyor. Ama gerçek şu ki bu şekilde para kaybetmeyi göze alamam." Etkileyici bir samimiyet göstergesi gibi kollarını açmıştı. "Eğer bu küçük konu üzerine odaklanırsanız eminim ki her şey yoluna girecektir."

"Peki, bana faturaları siz yazmadan nasıl gönderebileceğimi söyler misiniz?"

"Bayan Harbottle, sonuç olarak şunu söyleyeyim: Bize katıldığınızdan beri gelişiminizden çok memnunum ve eminim ki zamanla bahsettiğim küçük konuları da çözeceksiniz." Gülümsemesinde bir muziplik oluşmuş, kafasını bir yana eğmişti. Bayan Harbottle'ın güçlü parmakları ağır bir abanoz cetveli sıkıca tutmuştu.

"Verimlilik," dedi, gözlerini kısarak. "Bizim ihtiyacımız olan şey verimliliktir."

21

Dikiş iğnelerini tepsiye bıraktım ve bitirdiğim işi incelemek üzere biraz geri çekildim. "Kendim yaptım diye demiyorum ama açıkçası güzel duruyor."

Tristan baygın köpeğe doğru eğildi ve düzgün dikişli kesiği inceledi. "Harikasın ahbap. Ben daha iyisini yapamazdım."

Büyük siyah Labrador, ameliyat masasının üzerinde sakince yatıyordu. Dili çıkmıştı, gözleri puslu ve göremez hâldeydi. Kaburgalarının üzerindeki tatsız bir kitleyle getirilmişti ve bunun gayet iyi huylu ve ameliyat edilmeye uygun basit bir yağ uru olduğuna karar vermiştim. Öyle de çıkmıştı. Tümör neredeyse inanılmaz bir kolaylıkla çıkmıştı. Yuvarlak, bozulmamış ve parlak bir hâldeydi, sanki kabuğu soyulmuş haşlanmış bir yumurta gibiydi. Hiçbir kanama veya nüksetme korkumuz yoktu.

Can sıkıcı şişliğin yerinde artık temiz bir kesik vardı ve birkaç hafta sonra görünmez olacaktı. Durumdan memnundum.

"En iyisi gelene kadar köpeği burada tutalım," dedim. "Yardım et de onu çarşafların üzerine yerleştirelim." Köpeği elektrikli sobanın önüne koymuştuk ve ben de sabah mesaime başlamak üzere çıkmıştım.

Tuhaf sesi duyduğumuzda öğle yemeği vaktiydi. İnlemeyle havlama arası bir sesti. Başta yumuşak bir sesti ama dayanılmaz bir tona yükseldi, ardından da tamamen kesilene kadar giderek tonu düştü.

Siegfried çorbasını içerken korkmuş bir hâlde başını kaldırıp baktı. "Tanrı aşkına, neler oluyor?"

"Sabah ameliyat ettiğim köpek olmalı," diye cevapladım.

"Uyku haplarının etkisi geçince böyle yapıyor tuhaf şey. Eminim kısa sürede duracaktır."

Siegfried bana endişeyle bakıyordu. "Şey, umarım öyle olur. Böyle giderse beni kısa sürede perişan eder. Tüylerimi ürpertiyor."

Gidip köpeğe baktık. Nabzı güçlüydü, nefesleri derin ve düzenliydi. Mukus zarlarının rengi sağlıklıydı. Hâlâ esnemiş, hareketsiz hâldeydi ve bilincini geri kazanmasının tek işareti, her on saniyede bir gerçekleşmekte karar kılmış olan ulumasıydı.

"Evet, kendisi mükemmel durumda," dedi Siegfried. "Ama o nasıl bir gürültü öyle! Haydi, gidelim buradan."

Öğle yemeği, arkada durmadan devam eden ağlamalar haricinde hızlıca ve sessizce yenmişti. Siegfried ayağa kalkmadan önce son lokmasını da tam yutmamıştı bile. "Evet, benim kaçmam lazım. Öğleden sonra çok işim var. Tristan, köpeği oturma odasına götürüp ateşin başına koysak iyi olur. Böylelikle yanında durup ona göz kulak olabilirsin."

Tristan şok olmuştu. "Yani bütün öğleden sonrayı bu gürültünün yanında mı geçireceğim?"

"Evet, aynen öyle diyorum. Onu bu şekilde eve yollayamayız ve ben başına bir şey gelmesini istemiyorum. Onun bakıma ve ilgiye ihtiyacı var."

"Belki de patisini tutmak ya da kendisini pazar yerinde gezdirmek istersin?"

"Sakın bana arsızlık etme! Köpeğin yanında duracaksın, bu bir emirdir!"

Ağır hayvanı Tristan ile birlikte holdeki çarşafların üzerine yatırdık ve ben de öğleden sonra mesaisi için çıkıp gittim. Durup arkama döndüm ve ateşin başındaki büyük siyah figüre baktım. Tristan da sandalyesinde çaresizce oturuyordu. Gürültü artmıştı. Hemen kapıyı kapattım.

Geri döndüğümde hava kararmıştı ve eski ev soğuk gökyüzünde karanlık ve sessiz bir şekilde üzerimde asılı duruyor gi-

biydi. Tabii hâlâ holde yankılanan ve ıssız sokağa ürkütücü bir şekilde sızan bağırtı hariç, sessizdi.

Arabanın kapısını kapattığımda saatime baktım. Saat altı olmuştu, yani Tristan dört saattir bekliyordu. Basamaklardan çıkıp holü geçtim ve oturma odasının kapısını açtığımda gürültü başıma balyoz gibi inmişti. Tristan sırtını bana dönmüş şekilde ayakta duruyor, Fransız balkonundan bahçenin karanlığına bakıyordu. Elleri ceplerindeydi ve kulaklarından pamuk öbekleri sarkıyordu.

"Ee, nasıl gidiyor?" diye sordum.

Cevap vermemişti. Ben de yanına gidip omzuna dokundum. İnanılmaz bir etki etmişti. Tristan havaya zıplayıp etrafında döndü. Yüzü kül gibi beyazdı ve aşırı derecede titriyordu.

"Tanrı yardımcımız olsun Jim, neredeyse öldürecektin beni. Bu kulak tıkaçlarından hiçbir şey duyamıyorum, tabii köpek hariç. Onun sesini hiçbir şey bastıramaz."

Labradorun yanına çömeldim ve onu inceledim. Mükemmel durumdaydı ama zayıf göz refleksi dışında bilincini geri kazandığına dair hiçbir işaret yoktu. Ve kulak delen düzenli aralıklı bağırtılar da hâlâ devam ediyordu.

"Düzelmesi ne kadar da uzun sürüyormuş," dedim. "Bütün öğleden sonra böyle miydi?"

"Aynen öyleydi. Hiçbir farkı yoktu. Ve sakın o uluyan şeytana acıyayım deme. Ateşin yanındayken çocuklar gibi mutlu ama hiçbir şeyden haberi yok. Peki ya ben? Saatler boyunca onu dinlemekten sinirlerim bozulacak. Biraz daha devam ederse bana da bir iğne yapman gerekecek." Titreyen elini saçlarının arasında gezdirdi ve yanağı seğirmeye başladı.

Kolunu tuttum. "Haydi, gel de yemek ye. Biraz yedikten sonra kendini daha iyi hissedeceksin." Hiçbir direnç göstermemişti. Onu yemek odasına götürdüm.

Siegfried yemek boyunca formundaydı. Gayet neşeli görü-

nüyordu ve sohbetin ipleri de elindeydi ama diğer odada devam eden fon müziğinden bir kez olsun bahsetmemişti. Ancak hiç şüphe yoktu ki bu müzik Tristan'ı hâlâ etkiliyordu.

Odadan çıkarken Siegfried elini omzuma koydu. "Bu gece Brawton'da buluşmamız var, unutma James. Yaşlı Reeves koyunlardaki hastalıklar hakkında konuşacak ve genelde iyidir de. Gelemeyecek olman çok talihsiz oldu Tristan ama maalesef düzelene kadar köpekle birlikte kalman gerek."

Tristan uzuvlarından biri bir yere sıkışmış gibi bir anda irkildi. "O lanet hayvanla biraz daha zaman geçiremem! Beni delirtiyor!"

"Maalesef başka çaresi yok. James veya ben bu gece yerine bakabilirdik ama bu toplantıya gitmemiz gerek. Eğer gitmezsek kötü bir izlenim oluşur."

Tristan odaya geri dönmüştü ve ben de kabanımı giymiştim. Sokağa çıktığımda durdum ve dinledim. Köpek hâlâ bağırıyordu.

Toplantı çok başarılı geçmişti. Brawton'ın cafcaflı otellerinden birinde gerçekleşmişti ve her zaman olduğu gibi en güzeli de sonrasında veterinerlerle barda buluşmaktı. Diğerlerinin sorunlarını ve hatalarını dinlemek, özellikle de hatalarını dinlemek, sonsuz derecede rahatlatıcıydı.

Kalabalık odayı gözlemleyip küçük insan topluluklarının neler hakkında konuştuklarını tahmin etmek beni gayet eğlendiriyordu. Oradaki adam iyice eğilmiş ve havada bir eliyle kesme işareti yapıyordu, bir tayı ayakta hadım ediyordu. Ve kolunu sonuna kadar uzatmış, parmakları boşluğu kurcalayan biri vardı. Çok büyük ihtimalle bir kısrağı doğurtuyor, belki de bir bilek esnemesini düzeltiyordu. Ve bunu hiç çabalamadan yapıyordu. Sıcak bir barda birkaç içki içtikten sonra veteriner hekimlik çocuk oyuncağı gibi bir konuya dönüşüyordu.

Arabalarımıza binip kimimiz Yorkshire'daki yerimize, kimimiz West Riding'deki büyük endüstri şehirlerine, diğerleri doğu

kıyısındaki deniz kenarı yerlere ve Siegfried ile ben de Kuzey Pennine Dağları'nın arasında kıvrılıp giden dar yola hızlıca düşmüştük neyse ki.

Son saatlerde Tristan ve gece nöbetini tamamen unuttuğumu suçlu bir şekilde düşündüm. Yine de bu gece daha iyi bir hâldedir herhalde. Köpek şimdiye kadar biraz daha sakinleşmiştir. Ama Darrowby'de arabadan indiğimde Skeldale Evi'nden ince bir inilti geldiğinde adım atmayı bırakmıştım. İnanılmaz bir şeydi. Geceyarısı olmuştu ama köpek hâlâ devam ediyordu. Peki ya Tristan? Ne hâlde olduğunu düşünmek bile canımı sıkıyordu. Oturma odasının kolunu neredeyse korkarcasına indirdim.

Tristan'ın sandalyesi, boş bira şişelerinden oluşan bir denizin ortasındaki ada gibi kalmıştı. Yukarı doğru kaldırılmış bir kasa duvara dayanmıştı ve Tristan da gayet dik ve heybetli bir şekilde oturuyordu. Çer çöpün arasından kendime bir yol açmıştım.

"Ee Triss, zor geçti mi?"

"Daha da kötü olabilirdi moruk, daha da kötü olabilirdi... Sen gittikten sonra ben de bir kasa Magnet almak için Drovers'a yol aldım. Nasıl fark etti biliyor musun? Üç, dört taneden sonra artık köpek beni endişelendirmiyordu ve hatta birkaç saattir ben de ona bağırıyordum. Çok ilginç bir akşam geçirdik. Her neyse, işte geliyor, baksana."

Büyük köpek kafasını kaldırmıştı ve gözlerinde bir şeyleri tanıdığının ifadesi vardı. Çıkardığı gürültüler kesilmişti. Gidip onu sevdim ve uzun, siyah kuyruğu sallanmak üzere hareketlenmişti.

"İşte böyle daha iyi ihtiyar," dedim. "Ama terbiyeli olsan iyi olur. Tristan Amca'ya neler çektirmişsin öyle."

Labrador da patileriyle debelenerek anında cevap vermişti. Birkaç sarhoş adım attıktan sonra şişelerin arasına devrildi. Siegfried kapının girişinde belirmiş ve Tristan'a tiksinerek bakmıştı. Tristan da hâlâ gayet dik oturuyor ve yargılayıcı bir tavır

takınıyordu ve köpek de şişelerin arasında çabalıyordu. "Ne kadar da lanet bir kargaşa! En küçük işi bile eline yüzüne bulaştırmadan yapmasan olmazdı, değil mi?"

Sesinin yüksekliğiyle birlikte Labrador ayaklanmış ve bir anlık aşırı özgüvenle birlikte kuyruğunu dengesizce sallayarak ona doğru koşmaya çalışmıştı. Pek uzağa gidememiş ve yere serilmişti. Magnet şişelerinden biri de bu düşüşün şiddetiyle Siegfried'in ayaklarına kadar yuvarlanarak gitmişti.

Siegfried eğilip parlak siyah kafayı okşadı. "Ne kadar da güzel, cana yakın bir hayvan. Bence duyuları yerine geldiği zaman mutlaka harika bir köpektir. Sabaha normalleşir ama asıl sorun onunla şimdi ne yapmak gerekir? Burada onu öylece sendeler hâlde bırakamayız, bacağını kırabilir." Bir kasını bile hareket ettirmemiş olan Tristan'a bakış atmıştı. Öncesinden de dik oturuyordu. Prusyalı bir general gibi kaskatı ve hareketsiz şekilde duruyordu. "Biliyor musun, en iyisi bu gece onu odana götürsen iyi olacak. Onu bu noktaya kadar ulaştırdık ve kendisine zarar vermesini istemeyiz. Evet, aynen öyle, geceyi seninle geçirse iyi olur."

Tristan donuk bir ses tonuyla "Teşekkürler, gerçekten çok teşekkür ederim," dedi. Hâlâ dik dik önüne bakıyordu.

Siegfried ona kısa bir süreliğine baktıktan sonra başını çevirdi. "Pekâlâ, o zaman. Haydi, dağınıklığı toparlayın da yataklarımıza girelim."

Benim yatak odamla Tristan'ınki kapıyla bağlantılıydı. Benimkisi büyük, kare şeklinde, yüksek tavanlı, sütunlu şöminesi olan ve aşağıdaki gibi zarif kameriyeleri olan ana odaydı. Bu odada her yattığımda bir dük gibi hissediyordum.

Tristan da eski giyinme odasındaydı. Oda uzun ve dardı. Yatağı da sanki saklanmaya çalışır gibi bir ucunda sıkışıp kalmıştı. Pürüzsüz ve vernikli tabanda hiç halı yoktu ve ben de köpeği birkaç çarşafın üzerine yatırdım ve Tristan'ın yastıktaki solgun yüzüyle sakince konuştum."Şimdi sakinledi. Bebek gibi uyuyor

ve böyle de uyumaya devam eder. Şimdi hak ettiğin üzere güzelce dinleneceksin."

Kendi odama gittim, hızlıca soyundum ve yatağa girdim. Hemen uykuya daldım ve yan odada gürültüler ne zaman başlamıştı bilemiyordum ama kulaklarımda çınlayan öfkeli bir bağırtıyla bir anda uyandım. Sonra bir sürünme ve küt sesinin ardından Tristan'ın endişeli bir bağırtısı gelmişti.

Giyinme odasına girmek fikri bile beni korkutuyordu ama yapabileceğim başka bir şey yoktu. O sebepten çarşaflara iyice sokulup dinledim. Yarı uykuya geçer gibi oluyor ve ardından da duvardan küt ve bağırtı sesleri geldikçe tekrar uyanıyordum.

Yaklaşık iki saat sonra gürültü değişmeye başlamıştı. Labrador bacaklarına hâkim olmuş gibiydi ve odada yukarı aşağı gidip geliyor, pençeleri tahta zeminde çıt çıt çıt sesler çıkarıyordu. Böyle durmadan devam etti. Aralarda da artık yorulmuş olan Tristan'ın sesi duyuluyordu. "İsa aşkına dur artık! Otur seni lanet köpek!"

Uykum daha da derinleşmiş olacak ki uyandığımda oda sabahın soğuk ışıklarıyla griye çalan bir renge bürünmüştü. Sırtımı dönüp dinlemeye başladım. Pençelerin çıt çıt seslerini hâlâ duyabiliyordum ama Labrador odanın bir ucundan diğerine durmaksızın fırlamak yerine artık sakince gezindiği için sesler daha düzensiz çıkıyordu. Tristan'dan da hiç ses yoktu.

Yataktan kalktım. Odanın soğukluğu içime işleyince titremeye başladım ve gömleğimle pantolonumu giydim. Parmak uçlarımda yürüyerek bağlantı kapısını açtım ve iki büyük pati göğsüme yaslanınca neredeyse yere düşecektim. Labrador beni gördüğüne sevinmişti ve evin bir parçasıymış gibi görünüyordu. İnce kahverengi kaşları zekâ ve sıhhatle birlikte parlıyor, ışıldayan dişlerini ve kusursuz pembelikteki dilini büyük, nefes nefese gülümsemesiyle bana gösteriyordu. Aşağı tarafta da kuyruğu çılgınlar gibi sallanıyordu.

"Haklısın dostum," dedim. "Haydi, yarana bir bakalım." Kudurmuş patileri göğsümden indirdim ve kaburgalarının üstündeki dikiş izlerini inceledim. Şişlik, acı veya herhangi bir tepkime yoktu.

"Harika!" diye bağırdım. "Çok güzel. Artık tekrar eskisi gibi oldun." Köpeğin kıçına şakasına bir tokat atınca neşeyle koşmaya başladı. Üzerime atlayıp zıplıyor, patileriyle bana dokunuyor ve beni yalıyordu.

Köpekle mücadele ederken yataktan yorgun bir inilti sesi duydum. Tristan loş ışıkta beti benzi atmış hâlde duruyordu. Sırtüstü yatmış, iki eliyle yorganı kavramıştı ve gözlerine vahşi bir bakış hâkimdi. "Bir gram bile uyumadım Jim," diye fısıldadı. "Bir gram bile. Ağabeyimin gerçekten de harika bir mizah anlayışı var, tüm geceyi bu hayvanla geçirmeye zorladı beni. Neler çektiğimi duyduğunda eminim keyfi yerine gelecektir. Onu sadece bir izle. Her iddiasına varım ki durumdan memnun olacaktır."

Kahvaltıdan sonra, Siegfried kardeşinin kâbus dolu gecesinin detaylarını öğrendi ve kardeşinin duygularını paylaştı. Onu uzun süre teselli etti ve köpeğin başına açtığı işlerden dolayı kendisinden özür diledi. Ama Tristan haklıydı. Gerçekten de memnun görünüyordu.

22

Ameliyathaneye geldiğimde Siegfried'in ameliyat masasında bir hastasının olduğunu gördüm. Yaşlı ve üzgün bir Border teriyerin başını düşünceli şekilde okşuyordu.

"James," dedi. "Bu köpekçiği Grier'e götürmeni istiyorum."

"Grier?"

"Brawton'da bir veteriner. Köpeğin sahibi bizim buralara taşınmadan önce hastaya o bakıyordu. Ben de birkaç kez gördüm, mesane taşı var. Acilen ameliyata alınması gerekiyor ve bunu Grier yapsa daha iyi olur. Kendisi çok huysuz bir herif ve onun sorumluluğunu almak istemiyorum hiç."

"Ah, sanırım bahsettiğin kişiyi duymuştum," dedim.

"Muhtemelen duymuşsundur. Huysuz bir Aberdeenli. Güzel bir şehirde çalıştığı için bir sürü öğrencisi oluyor ve hepsine kök söktürüyor. Böyle olunca da herkes duyuyor tabii." Teriyeri masadan kaldırıp bana uzattı. "Ne kadar erken gidersen o kadar iyi. Operasyonun bitmesini bekledikten sonra köpeği buraya geri getir. Ama dikkat et, Grier'in damarına basarsan senden bir şekilde acısını çıkarır."

Angus Grier'i gördüğümde aklıma gelen ilk şey viski olmuştu. Yaklaşık ellili yaşlarındaydı ve etli, benekli yanaklarla hafif sulanmış gözlerin ve çıkıntılı burnunun üzerinde birbirini kovalayan mor damarların bir sorumlusu olmalıydı. Sürekli alıngan bir yüz ifadesi takınıyordu.

Benimle hiç iletişime geçmedi. Başını sallayıp homurdandı ve köpeği kollarımın arasından çekip aldı. Sonra da beyaz

önlüklü kumral bir genci parmağıyla dürttü: "Bu Clinton. Son sınıf öğrencisi. Sence de artık bu meslekte yetişenler muhallebi çocuğu gibi durmuyorlar mı?"

Ameliyat boyunca genç delikanlıya sürekli homurdandı ve ben de dikkatini başka bir yere çekmek için gence okula ne zaman geri döneceğini sordum.

"Önümüzdeki haftanın başı," diye cevapladı.

"Evet, ama yarın evine gidecek," diye huysuzlandı Grier. "Burada güzelce tecrübe kazanmak yerine zamanını boşa harcıyor."

Öğrencinin yüzü kızarmıştı. "Şey, bir aydır hastalara bakıyorum ve dönem başlamadan annemle biraz vakit geçireyim diye düşünmüştüm."

"Oy garibim, garibim. Hepiniz aynısınız. Ana kucağından ayrılamıyorsunuz."

Ameliyat sorunsuz geçti ve Grier son dikişi atarken bana baktı. "Anestezinin etkisi geçene kadar köpeği götürmesen iyi olur. Uğramam gereken bir vaka var, zaman geçirmek istersen benimle gel."

Arabadayken sohbet dediğimiz şeyin esamesi bile okunmamıştı. Sadece monologdu: Deli müşteriler ve acımasız iş arkadaşlarından ötürü kaynaklanan hatalardan oluşan uzun bir resital. En sevdiğim hikâye de emekli bir amiralin Grier'den atının sağlığını kontrol etmesini istemesiydi. Grier, hayvanın kalbinin zayıf düştüğünü ve sürülmeye uygun olmadığını söylemişti. Ardından amiral öfke tufanına kapılmış ve atı muayene etmesi için başka bir veteriner çağırmıştı. Sonradan gelen veteriner, kalpte hiçbir sorun olmadığını söylemiş ve hayvanın sağlıklı olduğunu belirtmişti.

Amiral Grier'e bir mektup yazmıştı. Mektupta kendisi hakkında düşündüklerini gayet olgun bir subay güvertesi ağzıyla yazmıştı. İçini soğuttuktan sonra rahatlamıştı ve atla gezintiye çıkmıştı. Ancak dörtnala koşarken at bir anda amiralin üzerine

düşüp ölmüştü ve amiralin bacağında bileşik bir kırıkla birlikte pelvisi ezilmişti.

"Ah be," dedi Grier derin bir samimiyetle. "Ah be ne kadar rahatlamıştım."

Gayet kirli bir çiftlik avlusunda durmuştuk ve Grier bana doğru dönmüştü. "Temizlemem gereken bir inek var."

"Tabii," dedim, "anladım." Araba koltuğuna oturdum ve pipomu çıkardım. Grier arabadan inerken durdu. "Bana yardıma gelmeyecek misin?"

Ne dediğini anlamamıştım. İnek "temizlemek" geriye kalan plasentayı çıkarmaktı ve tek kişilik bir işti.

"Yapabilecek bir şeyim yok, değil mi yahu?" dedim. "Wellington botlarım ve kabanım da arabamda kaldı. Bir çiftliğe geleceğimizi bilmiyordum. Şimdi durduk yere üstüm başım kirlenecek."

Yanlış konuştuğumu hemen fark etmiştim. Kurbağamsı gerdanı kararmaya başlamıştı ve yürümeye başlamadan önce bana kötü kötü bakmıştı. Ancak avlunun yarısına geldiğinde bir süreliğine durup düşündü ve arabaya geri döndü. "Şimdi hatırladım. Üstüne alabileceğin bir şeyim var. Sen de benimle gelirsin, istediğimde de peseri falan uzatırsın."

Söyledikleri bana çok saçma gelmişti ama araçtan çıktım ve bagaja doğru yürüdüm. Grier bagajdan büyük ahşap bir kutu çıkarmıştı.

"İşte, bunu giyebilirsin. Bir süre önce aldığım bir doğum kıyafeti. Pek kullanmadım çünkü bana biraz ağır gelmişti ama seni güzel ve temiz tutacaktır."

Kutuya baktım ve gördüğüm şey kalın, siyah ve parlak kauçuk bir kıyafetti. Fermuarlar ve metal düğmelerle doluydu ve kurşun gibi ağırdı. Pantolon daha da ağırdı, üzerinde bir sürü düğmeler ve kopçalar vardı. Kıyafetin bütünü çok heybetliydi ve daha önce bir ineğin nasıl doğurtulduğunu görmemiş ve bunu giyecek olan herhangi birinin gayet hareketsiz kalmasının bir

dezavantaj olacağını düşünmemiş biri tarafından tasarlandığı aşikârdı.

Grier'in yüzüne baktım ama sulu gözleri bana hiçbir şey anlatmıyordu. Ceketimi çıkarmaya başladım. Bu bir saçmalıktı ama adamı gocundurmak istemiyordum.

İşin aslı, Grier beni o kıyafetin içine sokmaya can atıyordu çünkü kıyafeti giyerken gayet yardımsever bir tavır takınmıştı. Bu kıyafeti giymek iki kişilik bir işti. Önce parlak pantolonlar giyilip fermuarlar arkalı önlü çekiliyordu, ardından da bir şaheser olan ceketin sırası geliyordu. Ceketin kolları bilekleri sıkıca kavrıyordu. Kolun üst kısımlarıysa yaklaşık 15 santimetre uzunluğundaydı ve güçlü elastik yapısı pazılarımı sıkıca sarıyordu.

Ceketi giyebilmek için gömlek kollarımı omuzlarıma kadar sıyırmıştım ve sonra da Grier oflayıp puflayarak ceketi bana giydirmişti. Fermuarların gıcırdayarak yerlerine oturduğunu duyabiliyordum ve son fermuar da ensemin arkasında, çenemi göğe baktıracak ve başımı da dua edercesine yukarılara sabitleyecek şekildeydi.

Grier gerçekten de bu işe gönül vermiş gibiydi ve son olarak da siyah kauçuk bir başlık ortaya çıkarmıştı. O şeyden tırsmıştım ve ceketin boyunluğunun izin verdiği kadar itiraz cümleleri kurmaya başlamıştım ama Grier ısrarcıydı. "Biraz daha dur bakalım. İşimizi yarım bırakmayalım."

Beni tamamen giydirdiğinde birkaç adım uzaklaşıp beğeniyle baktı. Rezil bir hâlde olmalıydım. Başımdan ayaklarıma kadar parıldayan siyah renkler içindeydim. Kollarım da omuzlarıma kadar açıktaydı ve neredeyse doğru açıdan dışarı çıkmışlardı. Grier çok memnun kalmış gibiydi. "Haydi gel, işe başlayalım." Ahıra doğru yol aldı. Ben de arkasından bir robot gibi ağır ağır yürümeye başlamıştım.

Ahıra vardığımızda etrafta bir coşku ortaya çıkmıştı. Çiftçi, iki sığırtmaç ve küçük bir kız oradaydı. Korkunç figür içeri

yavaş yavaş, bile bile girerken adamların dudaklarındaki neşeli karşılama ifadeleri donmuştu. Küçük kız ağlamaya başlamış ve içeri kaçmıştı.

"Temizlik", işi yapan için pis ve kokulu bir işken, izleyen kişi için de çok sıkıcı bir şeydi çünkü hiçbir şey göremeden yirmi dakika boyunca öylece dururdu. Ancak bu sefer gözlemciler sıkılmamışlardı. Grier inekle uğraşıp hava hakkında mırıldanıyordu ama adamlar onu dinlemiyorlardı. Ben duvara karşı şövalye zırhı gibi kaskatı ve hareketsiz bir şekilde dururken gözlerini benden asla ayırmamışlardı. Kıyafetin her bir parçasını sıra sıra şaşkınlık içinde incelemişlerdi. Ne düşündüklerini biliyordum. Bu inanılmaz bilinmeyen şey harekete geçtiğinde ne olacak ki acaba? Böyle giyinmiş herhangi birinin yapacağı çok büyük işler vardı muhakkak.

Kıyafetin boğazının gırtlağıma uyguladığı baskı herhangi bir şekilde konuşmamı engelliyordu ve bu da muhtemelen gizemli havamı daha da yoğunlaştırıyordu. Kıyafetin içinde terlemeye başlamıştım.

Küçük kız cesaretini toplamış ve onlara beni göstermek üzere kardeşlerini de yanında getirmişti. Küçük kafaların kapının kenarından baktığını görebiliyordum, başımı acılar içinde çevirerek onlara güven verici şekilde gülümsedim. Ancak o anda kafalar etraftan kayboldular ve avluda koşma sesleri duymaya başladım.

Orada öylece ne kadar durdum bilemiyorum ama Grier nihayet işini tamamladı ve şöyle dedi: "Pekâlâ, şimdi senin sıran." Ortam bir anda heyecanla dolmuştu. Adamlar doğrulmuş ve ağızlar biraz açılmış şekilde bana gözlerini dikmişlerdi. İşte bekledikleri an gelmişti.

Duvardan ayrıldım ve pesari tenekesinin yanına gitmeden önce zorlukla sağa doğru döndüm. Sadece birkaç metre ötedeydi ama başım havada, kollarım da kaskatı yanlara açılmış hâlde

robot gibi ilerlerken yol çok uzamış gibiydi. Tenekenin yanına vardığımda yeni bir zorlukla daha karşılaşmıştım: Eğilemiyordum. Birkaç kez büküldükten sonra elimi tenekenin içine daldırabilmiştim. Ardından tek elimle pesarinin üzerindeki kâğıdı çıkarmak zorunda kalmıştım. Adamlar hayretler içinde sessizce izliyorlardı.

Kâğıdı çıkardıktan sonra geriye döndüm ve ölçülü adımlarla ahırın diğer tarafına yürüdüm. İnekle aynı seviyeye vardığımda kolumu sertçe Grier'e doğru uzattım ve o da pesariyi alıp rahme yerleştirdi.

Sonra da Grier kendini temizlerken tekrar eski pozisyonumu alıp duvara yaslandım. Adamlara tepeden bakıyordum, yüzlerindeki ifade açık bir güvensizlik hâline gelmişti. Gizemli adamın görevi bundan çok daha zor olmalıydı. Bu kıyafeti sadece pesari vermek için giymiş olamazdı. Ancak Grier çivileri kesip düğümleri ayarlama işine başladığında gösterinin bittiğini anlamışlardı ve hayal kırıklığı hissinin ardından eğlence gelmişti.Kıyafetin elastik kollarının sıkıştırmış olduğu şişik kollarımı ovalayarak tekrar hayata döndürmeye çalışırken etrafımda sırıtan yüzler bulmuştum. Sanırım akşam olayları etrafa anlatmak için sabırsızlanıyorlardı. Haysiyetimden arta kalan kırıntıları toparlayarak ceketimi giydim ve arabaya bindim. Grier durup adamlara birkaç şey söyledi ancak dikkatleri üzerine çekemiyordu. Tüm dikkatler bendeydi, koltukta öylece oturan bende. Gerçek olduğuma inanamıyorlardı.

Ameliyathanedeki Border teriyer anestezinin etkisinden çıkıyordu. Beni gördüğünde başını kaldırdı ve cesurca kuyruğunu sallamaya çalıştı. Onu bir battaniyeye sardım, toparladım ve küçük bir depo odasının yarı açık kapısının arasından Grier'i gördüm. Ahşap kutu masanın üstündeydi ve kauçuk kıyafeti kaldırıyordu ama bunu yaparken tuhaf bir hâldeydi: Adam titriyor gibiydi. Vücudu silkeleniyor ve sarsılıyor, benekli yüzü tuhaf

şekilde kasılıyor ve dudaklarının arasından yarı boğuk bir inilti çıkıyordu.

Hayretler içinde ona bakıyordum. İmkânsız olduğunu düşünürdüm ama gözümün önünde gerçekleşiyordu. Hiç şüphe yoktu ki Angus Grier gülüyordu.

23

Süt humması en doğrudan hastalıklardan biridir ama dereye kasvetli şafak ışıkları arasında baktığımda bunun çok daha garip hâllerinden biri olduğunu fark etmiştim. Hastalık doğumdan hemen sonra ortaya çıkmıştı ve inek de çamurlu yataktan suya sürünmüştü. Yanına vardığımda bilincini kaybetmişti, arka tarafı tamamen suyun altında duruyordu ve başı da kayaların üzerindeydi. Buzağısı da ıslanmış ve acınası bir hâlde yağan yağmurun altında, annesinin yanında titriyordu.

Aşağı indiğimizde Dan Cooper'ın gözleri endişe doluydu. "Sanırım geç kaldık. Ölmüş, değil mi? Nefes almıyor gibi."

"Maalesef öyle," dedim. "Ama sanırım hâlâ yaşayabilir. Eğer damarlarına biraz kalsiyum ekleyebilirsem hayata dönebilir."

"Umarım öyle olur," diye homurdandı Dan. "O benim en iyi sağmallarımdan biri. Hep de en iyilerin başına bir iş geliyor."

"Süt hummasında öyle oluyor tabii. Şu şişeleri benim için tutar mısın?" Şırınga kutusunu çıkardım ve geniş ağızlı bir iğne seçtim. Kan dolaşımı yavaş ve mide de boş olunca sabahın erken saatlerinde hissettiğim özel bir tür ayazla birlikte uyuşmuş parmaklarım şırıngayı zorla tutuyordu. Su tahmin ettiğimden daha derindi ve ilk adımı attığım anda Wellingtonlarımı aşmıştı. Nefesimi toplamaya çalışarak eğildim ve başparmağımı boynunun tabanındaki damara koydum. Damar ortaya çıktı ve ben de iğneyi soktum. Kan elimin üzerinden akıyordu, sıcak ve koyu renkliydi. Flutter valfi* cebimden çıkardım, şişeyi giriş kısmına ittirdim ve diğer ucunu da iğneye yerleştirdim. Kalsiyum damara akmaya başlamıştı.

* Havanın göğüs tüpüne geri akışını önlemek için kullanılan tek yönlü bir alettir. (ed.n.)

Soğuk derede öylece durup kanlı parmaklarımla şişeyi havada tutarken ve yağmurun yakamdan içime doğru aktığını hissederken aklıma kötü düşüncelerin gelmemesi için çabaladım. Bu düşünceler hâlâ yataklarında yatan ve sadece alarmları çaldığında kalkacak olan insanlar hakkındaydı. Bu insanlar kahvaltılarından sonra gazetelerini okur ve ardından da konforlu bankalarına ya da sigorta ofislerine giderler. Belki de bir doktor olmalıydım, onlar hastalarını güzel ve sıcak odalarında muayene ediyorlar.

İğneyi damardan çıkardım ve boş şişeyi dere yatağına attım. Enjeksiyon etki göstermemişti. Diğer şişeyi de alıp derinin altına daha çok kalsiyum akıtmaya başladım. Yapıyormuş gibi de yapabilirdim çünkü durum artık çaresiz bir hâl almış gibi görünüyordu. Derinin altındaki enjeksiyonu ovalamaya başladığımda gözkapaklarının titrediğini fark etmiştim.

İçimde bir rahatlama ve heyecan hissi oluşmuştu. Kafamı kaldırıp çiftçiye baktım ve güldüm. "O hâlâ bizimle Dan." Kulağına hafif bir fiske vurdum ve gözleri sonuna kadar açıldı. "Birkaç dakika bekleyelim, ardından onu göğsünün üzerine yatırmaya çalışacağız."

İnek on beş dakika içinde başını hareket ettirmeye başlamış ve ben de vaktin geldiğini anlamıştım. Ben boynuzlarından tutup çekerken Dan ve uzun boylu oğlu da omuzlarından ittirdi. Yavaşça ilerleme kaydediyorduk ama birkaç ayarlı ittirmeyle birlikte inek kendini kaldırdı ve göğsünün üzerine oturdu. Her şey anında daha güzel bir hâl almıştı. Bir inek yanına yatmış durunca üzerine ölüm çökmüş gibi görünürdü.

Ondan sonra düzeleceğinden gayet emindin ama onu öylece terk edip derede bırakamazdım. Süt humması olan inekler günlerce oldukları yerde kalabilirler ama bu ineğin kısa sürede ayaklanacağını hissediyordum. Biraz daha kalmaya karar vermiştim.

Topraklı suyun içinde bulunma durumundan hoşnut değildi ve ayağa kalkmaya çabalamaya başlamıştı ama yarım saat daha geçmiş ve kendisi nihayet ayaklarının üzerinde titremeye başladığında dişlerim de kontrolsüz şekilde titremeye başlamışlardı.

Dan, "Oh be!" diye bağırdı. "Bir daha ayağa kalkmaz sanıyordum. Ona iyi bir şeyler vermişsin belli ki."

"Eh işte bisiklet pompasıyla şişirmekten biraz daha iyi bir şey yaptım," deyip güldüm. Damardan kalsiyum vermenin olağanüstü etkileri beni hâlâ şaşırtacak derecedeki bir yenilikti. Süt hummalı inekler ölüyorlardı. Sonradan memenin şişirilmesi birçoğunu kurtarmıştı ancak asıl olay kalsiyumdu. Bu inek gibi bir saat içinde ayaklandıklarında ben de başarılı bir sihirbaz gibi hissediyordum.

İneği dere yatağından yukarı doğru çıkardık ve çıktığımızda rüzgârla yağmurun yıldırıcı gücüyle karşılaşmıştık. Ev sadece doksan metre ötedeydi ve biz de ona ulaşmak için çabalıyorduk. Dan ve oğlu, iki tarafından gerdirip tuttukları çuvalın üzerindeki buzağıyla birlikte önden gidiyorlardı. Küçük hayvan oradan oraya sallanıyordu ve gözlerini geldiği bu zor dünyaya alıştırmaya çalışıyordu. Hemen arkasında da endişeli annesi vardı. Bacakları hâlâ titriyordu ama burnunu çuvala sokmak için elinden geleni yapmayı ihmal etmiyordu. Ben de yanlarında yürüyordum.

İneği sıcak yapının içinde samanların üzerine yavrusunu hevesle yalar şekilde bıraktık. Evin girişinde diğerleri Wellington botlarını çıkardılar, ben de aynısını yaptım. Her bir bottan yarım litre dere suyu çıkmıştı. Bayan Cooper, Dan ve ailesi üzerinde demir yumruk yönetimi uygulayan fena biri olmanın kötü şöhretine sahipti ama kendisiyle önceki etkileşimlerimden anladığım kadarıyla Dan o kadar da kötü hâlde değildi.

Kendisini tekrar gördüğümde böyle düşünmüştüm. Vücudu kare şekli gibiydi ancak alımlıydı ve saçları, okuluna hazırlanmış küçük bir kız çocuğununkiler gibi örgülüydü. Çatırdayan

ateş, fırının parlak pirinç yapısının üzerine yansıyordu ve temiz çiftlik evi kokusunun üzerinde bir de henüz kızarmaya başlamış hafif bir ev yapımı pastırma kokusu vardı.

Bayan Cooper, Dan'i ve oğullarını çoraplarını değiştirmeleri için aceleyle yukarı kata yolladı. Tabandaki muşambaya üzerimden su damlaları akıtırken bana sakince baktı. Sanki yaramaz bir çocukmuşum gibi başını salladı.

"Pekâlâ, o çoraplar çıkacak," deyiverdi. "Ve kabanın da. Pantolon paçalarını da sıyırıp şuraya otur ve şununla da saçını kurut." Bayan Cooper kucağıma temiz bir havlu fırlattı ve bana doğru eğildi. "Aklına hiç şapka takmak gelmez mi?"

"Maalesef pek sevmem," dedim ve başını bir daha salladı.

İbrikten büyük bir leğene sıcak su döktü ve içine teneke bir kaptan da hardal ekledi. "İşte, ayaklarını içine koy bakalım."

Tüm emirlerine anında uyuyordum ve fokurdayan karışıma temas ettiğim anda farkında olmadan feryat etmiştim. Bunun üzerine bana kötü kötü bakıp ayaklarımı leğenin içinde tutmaya çaba göstermişti. Dişlerimi sıkar hâlde ve buharlar içinde oturuyordum, o sırada elime büyük bir bardağın içinde çay tutuşturdu.

Eski usul bir tedaviydi ama etkiliydi. Çayın yarısını bitirdiğimde alevler içinde yanıyor gibi hissediyordum. Bayan Cooper leğene haşlayacak sıcaklıktaki sudan biraz daha katınca dere yatağının soğukluğu ortadan tamamen kaybolan bir hayal olmuştu.

Ardından sandalyeyle leğeni tuttu ve ayaklarım hâlâ suyun içindeyken masada oturur hâle gelene kadar beni döndürdü. Dan ve çocuklar kahvaltı ediyorlardı ve benim önümde de iki yumurta, kalın kesilmiş bir pastırma dilimi ve bir sürü sosis vardı. Dale'larla yemek yerken sessiz olmam gerektiğini öğrenmiştim. Bölgeye ilk geldiğim zamanlarda, misafirperverliğin bir karşılığı olarak biraz sohbet etmem gerektiğini kendime görev bellemiştim ancak birbirlerine attıkları sorgulayıcı bakışlar beni etkili bir şekilde susturmuştu.

Ben de bu sabah yemeğe girizgâh olmadan saldırdım ama ilk lokmam neredeyse yeni koyduğum kuralımı bozmama sebep olacaktı. İlk defa ev yapımı Yorkshire sosisi tatmıştım ve başka çevrelerde doğal karşılanacak olan el sağlığı dileklerini zapt etmek çok güçtü. Ancak Bayan Cooper beni göz ucuyla gözlemliyordu ve memnuniyet göstergesi yüz ifademi fark etmiş olacaktı. Rahat tavırlarla ayağa kalktı, tavayı getirip tabağıma birkaç tane daha sosis koydu.

"Geçen hafta bir domuz kestik," dedi ve kiler kapısını açtı. Parça et, kaburga ve ciğerle hazırlanmış yemekleri, üzerlerinde jöleleri sallanan soluk altın renkli sıra sıra turtaları görebiliyordum.

Yemeğimi bitirmiş ve Dan'den aldığım bir çift kalın çorabı ve kuru ayakkabılarımı giymeye başlamıştım. Gidecekken Bayan Cooper kolumun altına bir çıkın yerleştirmişti. Kilerdeki diğer lezzetlerden örnekler barındırdığını biliyordum ama gözleri onlar hakkında daha çok şey söylemem için beni zorluyordu. Birkaç teşekkür lafı geveledim ve arabama gittim.

Skeldale Evi'ne vardığımda kilise saati dokuzu çeyrek geçiyordu. İyi hissediyordum. Isınmış, güzel yemekler yemiş ve ineğin hızlıca iyileşmiş olmasının tatmin edici anısını kazanmıştım. Arka koltukta da çıkınım vardı. Domuz kesildikten sonra bir çiftliğe uğramak gayet kıyak oluyordu ve misafirperver çiftçilerden de hep bir ikram gelirdi. Ancak bu sosisleri asla unutamazdım.

Muayenehanenin merdivenlerini zıplayarak çıktım ve holden içeri hızla yürüyerek girdim ama köşeyi dönmemle yerimde kalakalmam bir olmuştu.

Siegfried sırtını duvara yaslamış, kaskatı şekilde oracıkta duruyordu.

Omzunda uzun, esnek ve deri bir cerrah mili sallanıyordu. Aramızda da yarım açık duran ofis kapısından Bayan Harbottle açıkça görünüyordu.

Neşeyle el salladım. "Hey, selam, boğulma vakasına mı gidiyorsun?"

Siegfried'in yüzü acıyla ekşidi ve uyarır şekilde bir el işareti yaptı. Sonra kapının ötesine yavaşça geçti. Geçerken de topları ayaklarında ip cambazı gibi dengeledi. Kapının ötesine geçmişti ve sallanan cerrah milinin pirinçten ucu duvara doğru çarptığında vücudundaki tüm gergin kaslar rahatlamışlardı ve Bayan Harbottle'ın bulunduğu taraftan da buna bir cevap niteliğinde tanıdık bir gürültü kulağımıza gelmişti. Siegfried bana çaresiz bir bakış attı ve sonra omuzları düştü, yavaşça odasına gitti.

Onu izlerken sekreter geldiğinden beri işlerin ne hâle geldiğini şaşkın şekilde düşündüm. Artık bu alenen savaştı ve hayatıma iki tarafın da taktiklerini gözlemleme amacını katmıştı.

Başta Siegfried kolayca zaferi kazanacak taraf gibi görünüyordu. İşveren oydu, ipler onun elindeydi ve engelleyici stratejisinin karşısında Bayan Harbottle çaresiz kalacak gibi duruyordu. Ancak Bayan Harbottle akıllı bir savaşçıydı ve elindeki silahları kullanım şekline hayran kalmamak elde değildi.

Hatta bu hafta boyunca şans onun tarafındaydı. Siegfried ile usta bir balıkçının somon balığıyla oynadığı gibi oynuyordu. Saçma sapan soruları cevaplaması için Siegfried'i sürekli masasına çağırıyordu. Boğazını temizlemesi tüm evde duyulabilecek öfkeli bir havlamaya evrilmişti. Ve yeni bir silahı da vardı: Siegfried'in ofis bağlamındaki salaklıklarını kâğıt parçalarına yazıyordu. Bunlar yazım yanlışları, hesap hataları ve hatalı kayıtlardı. Her biri birebir kopyalanıyordu.

Bayan Harbottle bu kâğıtları cephane olarak kullanıyordu. Ortada gerginlik yokken ve patronu ameliyathanede takılırken onları asla kullanmazdı. Patronun baskı altında olduğu zamanları beklerdi ve kâğıtlardan birini çıkarıp "Peki ya bu nedir?" diye sorardı.

Böyle durumlarda yüzü hep ifadesiz olurdu ve Siegfried'in

kamçılanmış bir hayvan gibi tırsmasını izlemenin ona ne kadar zevk verdiğini anlamak imkânsızdı. Ancak bu durum Siegfried'den tekdüze açıklamalar ve özür dilemeler mırıldanması ve Bayan Harbottle'ın da etrafa yayılan ben bilirimciliğiyle girdiyi düzeltmesiyle sonuçlanırdı.

Siegfried odaya geçerken ben de yarı açık kapıdan izledim. Sabah vardiyam olduğunu biliyordum ama aşırı merak beni harekete geçirmişti. Enerjik ve iş yapmaya hazır görünen Bayan Harbottle, Siegfried ayaklarını sürtüp cevaplar mırıldanırken kitaba bir girdi yazıyordu. Siegfried kaçmak için birçok sonuçsuz denemede bulundu ve zaman geçtikçe kırılma noktasına ulaştığını görebiliyordum. Dişlerini sıkmıştı ve gözler de patlamaya başlamıştı.

Telefon çaldı ve sekreter açtı. Patronu tekrar kapıya doğru giderken mutlu bir şekilde şöyle dedi: "Albay Brent sizi istiyor." Hayal gören biri gibi geri döndü. Yarış atı sahibi olan Albay, şikâyetleri ve sürekli sorgu sualleriyle başımızın belasıydı. O aradığında tansiyonumuzun fırlayacağı kesindi.

Bu sabah da öyle olacağını öngörebiliyordum. Dakikalar geçtikçe Siegfried'in yüzü daha da kızarıyordu. Boğuk bir sesle cevap veriyordu, nihâyetinde bağırmaya başlamıştı. Konuşma bitince ahizeyi çarparak kapattı ve masaya yaslanıp derin nefes almaya başladı.

Ben gözlerime inanamayarak izlerken Bayan Harbottle kâğıtları sakladığı çekmeceyi açmaya başladı. Kâğıtlardan birini çıkarıp Siegfried'e tuttu.

"Peki ya bunu ne yapacağız?" diye sordu.

Gözlerimi kapatma isteğimi engelleyip dehşet içinde izlemeye devam ettim.

Birkaç saniye hiçbir şey olmamıştı ve Siegfried gayet hareketsiz şekilde dururken gergin bir boşluk ortaya çıkmıştı. Sonra yüzü ekşimiş gibi durmaya başlamıştı. Kolunu savurarak kâğıdı

sekreterin elinden alıp vahşi bir tavırla yırtmaya başladı. Hiçbir şey söylemiyordu ama kâğıdı yırtarken masaya doğru eğilmişti ve alev gibi parlayan gözleri, sandalyesini duvara dayanana kadar geriye doğru yavaşça çeken Bayan Harbottle'a daha da yakınlaşıyordu.

Tuhaf bir görüntüydü. Ağzı hafif açık ve boyalı lüleleri panikle yaylanan Bayan Harbottle geri geri çekilirken Siegfried de kudurmuş suratı Harbottle'ınkine yakın şekildeyken hâlâ delirmişçesine kâğıt parçasını yırtar hâldeydi. Siegfried tüm gücünü kullanan bir ciritçi gibi parçalanmış kâğıdı atık kâğıt kutusuna fırlattığında bu görüntü de sonlanmıştı. Kâğıtlar yavaşça, konfeti gibi kutunun içine ve çevresine düşmüştü ve Siegfried de hâlâ konuşmadan mili kendi etrafına sarıp odadan çıktı.

Bayan Hall mutfakta çıkını açtı ve içinden bir turta, biraz ciğer ve çok güzel sosisler çıkardı. Bana şakacı bir bakış attı: "Bu sabah keyfiniz yerinde gibi Bay Herriot."

Meşe yapısı büfeye yaslandım. "Evet, Bayan Hall, sadece düşünüyordum. Bir muayenehanenin başı olmak çok güzeldir herhalde. Bilirsiniz ya, asistan olmak da öyle kötü bir şey değildir."

24

Gün kötü başlamıştı. Tristan, ağabeyi tarafından sabah dörtte Bellringers Gezisi'nden dönerken yakalanmıştı.

Bu etkinlik yıllık olarak tüm yerel kiliselerdeki zangoçlar otobüslerle Morecambe'a geziye gittiklerinde gerçekleşir. Sahilde çok az vakit geçirirler ama bir bardan diğerine gitmediklerinde yanlarında getirdikleri bira kasalarına saldırırlar.

Gece yarısından sonra Darrowby'e vardıklarında otobüsteki yolcuların çoğu bilincini kaybetmiş hâldeydi. Partinin şeref konuklarından biri olan Tristan, Skeldale Evi'nin arkasındaki yola bırakılmıştı. Otobüs giderken bitap şekilde el sallamıştı ancak otobüsün camlarından onu göremeyen yüzlerden hiçbir karşılık alamamıştı. Bahçe yolundan sallanarak ilerlerken Siegfried'in odasının ışığının yandığını görünce dehşete düşmüştü. Kaçmak imkânsızdı ve nerede olduğunu açıklaması istendiğinde de Bellringers Gezisi'ni açıklamak için bir dizi girişimde bulundu.Vaktini boşa harcadığını anlayan Siegfried, hiddetini kahvaltıya saklaması gerektiğini düşünmüştü. İşte Tristan da o vakitte ağabeyi yemek odasına gelip kendisini azarlamaya başlamadan önce bana hikâyeyi anlatmıştı.

Ancak her zamanki gibi öfkeli bakışlar atan ve bağırmaktan sesi çatallanan Siegfried, bu olayın sonunda daha çok yıpranan taraf olmuştu. Siegfried gittikten on dakika sonra Tristan'ı Boardman'in torpido gözünde neşeli bir şekilde saklanırken buldum. O sırada Boardman de zarfların arkalarındaki taze malzemeleri dinleyip beğeniyle kıs kıs gülüyordu.

Tristan eve geldiğinden beri yaşlı adam çok neşelenmişti ve

ikisi birlikte küçük pencereden ışıldayıp sıralı paslanan aletlerin üzerine düşen ışığın oluşturduğu ve duvarlardaki Bairnsfather karikatürlerinin bulunduğu loş ortamda çok vakit geçiriyorlardı. Mekân genelde kilitleniyor ve pek misafir gelsin istenmiyordu ancak Tristan her zaman baş üstündeydi.

Önünden geçtiğimde sık sık içeriyi dikizler ve Tristan'ı Woodbine içerken ve Boardman'i de bir şeyler anlatırken bulurdum. "Altı haftadır muharebedeydik. Sağ tarafımızda Fransızlar, sol tarafımızda da İskoçlar vardı..." veya "Garibim Fred biraz önce yanımda duruyorken, şimdi gitmişti. Aynı pantolon düğmesi gibi, bir daha asla bulunamazdı..."

Bu sabah Tristan beni yüksek bir sesle çağırmıştı ve ben de onun talihsizlik rüzgârları karşısında bir söğüt ağacı gibi eğilip büküldükten sonra hiç zarar görmeden tekrar eski hâline gelebilme direncinin ve gücünün karşısında tekrar şaşıp kalmıştım. Elinde iki tane bilet tutuyordu.

"Bu gece köyde dans gecesi var Jim ve sana bunun garantisini veriyorum. Hastanedeki haremimden bazıları gidecekler, merak etme seni de göreceğim. Ve hepsi bu kadar da değil, şuraya baksana." Eyerlerin bulunduğu odaya gitti, gevşek tahtalardan birini kaldırdı ve bir şişe sherry çıkardı. "Dans aralarında da birazcık içeriz."

Biletlerin veya sherrynin nereden geldiğini sormadım. Köy danslarını severdim. Bir köşede üç kişilik müzisyen grubu (piyano, keman ve davullar) ve diğer köşede de yiyecek ve içeceklerden sorumlu yaşlıca kadınlar. Bardak bardak süt, sandviç tepeleri, jambon, ev yapımı domuz etli jöle ve kremalı meyveli tatlılar.

Tristan o gece son hasta ziyaretime benimle birlikte gelmişti ve arabadayken tek konuştuğumuz şey danstı. Vaka gayet basitti: Gözü enfekte olmuş bir inek. Ancak çiftlik Dale'in yukarı taraflarındaki bir köydeydi ve işimiz bittiğinde günbatımı olmuş-

tu. İyi hissediyordum ve her şey açık, duru ve anlamlıydı. Tek yönlü, boş ve gri taşlı sokak, gökte kalmış son kırmızı çizgiler, çevredeki tepelerin koyu mor renkleri. Rüzgâr yoktu ama sessiz fundalıklardan güzel, taze ve insana umut veren yumuşak bir meltem esiyordu. Evlerin arasında heyecan verici yanan odun kokusu vardı.

Ameliyathaneye geri döndüğümüzde Siegfried yoktu ama şömine rafına Tristan için bırakılmış bir not vardı. Şöyle yazıyordu: "Tristan. Eve git. Siegfried."

Bu daha önce de yaşanmıştı. Skeldale Evi'ndeki her şey eksik kalıyordu, özellikle de yataklar ve çarşaflar. Beklenmeyen misafirler geldiğinde Tristan annesiyle birlikte Brawton'da kalması için yollanıyordu. Normalde hiçbir şey demeden trene binip giderdi ama bu gece farklıydı.

"Aman Tanrım," dedi. "Biri bu gece geliyor olmalı ve tabii ki de kaybolup gitmesi gereken kişi ben oluyorum. Ne güzel yahu, değil mi ama! Mektubu yazarken de pek özenmiş! Ben bir plan yapmış mıyım, yapmamış mıyım hiç önemi yok tabii. Hem de hiç yok! Gitmem uygun mudur diye bana sormak da yok. 'Tristan, eve git.' Ne kadar da nazik ve düşünceli, değil mi?"

Tristan'ın böyle öfkelenmesi pek alışılmış değildi. Onu sakinleştirmeye çalışmıştım. "Bak Triss. Bu dansa gitmesek de olur belki. İllaki başka danslar da olacaktır."

Tristan yumruklarını sıktı. "Neden onun beni böyle itip kakmasına izin veriyorum ki?" Çok öfkeliydi. "Ben de bir bireyim, değil mi? Hayatımı kendim yaşarım ve bu gece Brawton'a gitmiyorum. Dansa gitme planım var ve o lanet dansa gideceğim."

Bu çok dövüşçü bir tavırdı ama ben de biraz endişelenmeye başlamıştım. "Bir dakika. Peki ya Siegfried? Gelip senin hâlâ burada olduğunu gördüğünde ne der?"

"Siegfried'in canı cehenneme!" dedi Tristan. Ben de konuyu daha fazla uzatmadım.

Biz üst katta üstümüzü değiştirirken Siegfried eve gelmişti. Aşağıya ilk ben inmiştim ve onu ateşin yanında kitap okur hâlde bulmuştum. Hiçbir şey demeden oturdum ve curcunanın başlamasını bekledim.

Birkaç dakika sonra da Tristan geldi. Kısıtlı giyeceklerinin arasından dikkatlice seçimler yapmıştı ve koyu gri takımın içinde harika duruyordu. Saçları dikkatlice taranmış, yüzü liflenmiş, parlak hâldeydi ve gömleğinin yakaları tertemizdi.

Siegfried kitaptan başını kaldırıp baktığında kızarmıştı. "Sen ne bok yiyorsun burada? Sana Brawton'a gitmeni söylemiştim. Bu gece Joe Ramage gelecek."

"Gidemedim."

"Neden peki?"

"Tren yoktu."

"Ne demek tren yoktu be?"

"Bayağı. Tren yoktu."

Bu atışma içimdeki her zamanki gerginliği ortaya çıkarıyordu. Bu diyalog alışılmış şemasına giriyordu tekrar: Siegfried'in yüzü kızarmış ve öfkeli, kardeşi de ifadesiz, monoton bir sesle ona cevaplar sunuyor, uzun zamandır edinmiş olduğu tecrübelerle bir savunma savaşı veriyordu.

Siegfried o an arkasına yaslanmış, şaşıp kalmıştı ama kardeşine hâlâ kısık gözlerle bakıyordu. Şık takım elbise, taranmış saçlar ve cilalanmış ayakkabılar onu daha da rahatsız eder gibi duruyordu.

"Pekâlâ," dedi bir anda. "Burada kalabilirsin. Benim için bir iş yapmanı istiyorum. Charlie Dent'in domuzunun kulağındaki kan çıbanını patlatabilirsin."

İşte bomba patlamıştı. Charlie Dent'in domuzunun kulağı bizim için tabu bir konuydu.

Siegfried birkaç hafta önce kulağı şişmiş bir domuzu muayene etmek için şehrin dış kesimlerindeki bir sokağın karşısında

duran küçük bir çiftliğe gitmişti. Kulakta çıkmış bir kan çıbanıydı ve tek çaresi de onu deşmekti ama bir sebepten Siegfried bunu yapmamış ve sonraki gün beni yollamıştı.

Meraklanmıştım ancak merakım çok da uzun sürmemişti. Ahıra girdiğimde, şu ana kadar gördüğüm en büyük domuz samanların içinden ayaklanmış, yüksek sesler çıkarmış ve büyük ağzını açarak bana doğru koşmuştu. Ben de durup bakmadım tabii. Domuzla aramızda on beş santimetre kala ahırın duvarına ulaşıp üzerinden atladım. Küçük kırmızı ve öfkeli gözlere, uzun ve sarı dişleri olan salyalı ağıza bakıp durumu değerlendirdim.

Domuzlar bağırıp çağırdıklarında bunu genelde umursamam ama bu domuz gerçekten de bir şeylere niyetliydi. Bir sonraki adımın ne olacağını düşünürken domuz bana öfkeli bir şekilde bağırdı, arka bacaklarından güç alarak duvarın üzerinden bana atlamaya çalıştı. Kararımı vermiştim.

"Yanımda maalesef gerekli aletler bulunmuyor Bay Dent. Başka bir gün gelip kulağa gerekli müdahaleyi yapacağım. Ciddi bir durum yok, sadece küçük bir müdahale yeterli. İyi günler."

Bu vaka o zamandan beri beklemedeydi ve kimse de üzerine düşünmemişti. Ta ki şimdiye kadar.

Tristan dehşete düşmüştü. "Yani oraya bu gece mi gitmemi istiyorsun? Cumartesi gecesi? Başka bir zaman da gidebilirdim aslında? Dansa gideceğim de."

Siegfried koltuğun derinliklerinden acı acı güldü. "Şimdi yapılması gerek. Bu bir emirdir. Sonrasında dansa gidebilirsin."

Tristan bir şeyler söylemeye başladı ama şansını yeterince zorlamış olduğunun da farkındaydı. "Pekâlâ," dedi. "Gidip yapacağım."

Odadan gururlu bir şekilde çıktı. Siegfried kitabını okumaya devam etti ve ateşi izledi. Tristan'ın bu işle nasıl başa çıkacağını merak ediyordu. Sonsuz pratikliği olan biriydi ama bu seferki vaka onun için bir imtihan gibi olacaktı.

On dakika sonra geri döndü. Siegfried ona şüpheli şekilde baktı. "Kulağı açtın mı?"

"Hayır."

"Peki neden?"

"Yerini bulamadım. Bana yanlış adresi vermiş olmalısın. Numara 98 demiştin."

"Doğru adres numara 89 ve öyle olduğunu da gayet iyi biliyorsun. Haydi, şimdi git ve işini hallet."

Tristan kapıyı kapattı ve ben tekrar beklemeye başladım. Kapı on beş dakika sonra açıldı ve Tristan zafer kazanmışçasına içeri girdi. Ağabeyi kafasını kitabından kaldırıp baktı.

"Hallettin mi?"

"Hayır."

"Peki neden?"

"Evdeki herkes dışarı çıkmış. Malum, cumartesi gecesi."

"Ev ahalisinin nerede olduğu hiç de umurumda değil. Sadece o ahıra git ve kulaktaki çibanı patlat. Haydi, şimdi git ve bu sefer işi halletmiş şekilde dön."

Tristan tekrar gitti ve bekleyiş başladı. Siegfried bir kelime bile etmedi ama gerginliğin arttığını hissedebiliyordum. Yirmi dakika geçmiş ve Tristan geri dönmüştü. "Kulağı açtın mı?"

"Hayır."

"Peki neden?"

"Her yer kör karanlık içinde. Nasıl iş yapmamı bekliyorsun ki? Sadece iki elim var ve birine bıçak, diğerine de meşaleyi aldığım zaman kulağı nasıl tutacağım?"

Siegfried kendini çok zor tutuyordu ama nihayetinde kontrolü kaybetmişti. Koltuğundan fırlayarak "O lanet bahanelerini bana daha anlatma," diye bağırdı. "Nasıl yaptığın umurumda bile değil ama Tanrı aşkına o domuzun kulağını bu gece açmazsan ipini çekerim. Şimdi defol git ve işi bitirmedikçe geri dönme."

Tristan'ın hâlini gördükçe içim sızlıyordu. Zor durumdayken bile gayet akıllıca hamleler yapmıştı ama artık yapabileceği hiçbir şey yoktu. Kapı eşiğinde sessizce durdu ve sonra çıkıp gitti.

Sonrasında geçen bir saat bitmeyecek gibiydi. Siegfried kitabından gayet zevk alıyor gibiydi ve hatta ben de biraz kitap okumaya çalışmıştım ancak okuduklarımı anlayamamıştım ve gözlerimi onlara dikmek başımı ağrıtmıştı. Halının üzerinde volta atmak iyi olurdu belki ama Siegfried'in yanındayken bunu yapmak pek mümkün olmayabilirdi. Müsaade isteyip yürüyüşe çıkacakken dış kapının açıldığını ve ardından da Tristan'ın holdeki ayak seslerini duydum.

Başrol oyuncumuz biraz sonra içeri girmişti ama kendinden önce kesif domuz kokusu odaya ulaşıyordu ve ateşin yanına yürürken etrafına tat kaçıran koku dalgaları salınıyordu. Güzel kıyafetine, yakasına, yüzüne ve saçlarına domuz boku bulaşmıştı. Pantolonunun arka tarafına daha da fazlası bulaşmıştı ancak vahşi görünüşüne rağmen yine de tavrını bozmamıştı.

Siegfried koltuğunu aceleyle geriye çekti ama yüz ifadesini değiştirmedi.

"Kulağı açtın mı?" diye sessizce sordu.

"Evet."

Siegfried hiçbir şey demeden kitabını okumaya devam etti. Konu kapanmış gibiydi ve Tristan ağabeyinin yana eğilmiş kafasına baktıktan sonra sırtını dönüp odadan çıkmıştı. Ancak o gittikten sonra domuz bokunun kokusu odada kalmaya devam etmişti.

Daha sonra Drovers'ta Tristan'ı üçüncü birasını içerken izliyordum. Üstünü değiştirmişti ve akşamın başındaki hâli kadar etkileyici olmasa da en azından temizdi ve hiç kokmuyor gibiydi. Henüz hiçbir şey söylememiştim ancak gözünün ışığı tekrar geliyordu. Bara gidip kendime ikinci, Tristan'a da dördüncü içkiyi söyledim ve içkileri masaya koyarken vaktin geldiğini düşünmüştüm.

"Neler oldu?"

Tristan içkisinden büyük bir yudum aldı ve bir Woodbine yaktı. "Jim, özet geçmek gerekirse gayet rahat bir operasyondu ama baştan anlatayım. Duvarın diğer tarafında o lanet koca domuzun homurdandığı zifiri karanlıkta ahırın dışında tek başıma bekler hâlimi zihninde canlandırabiliyorsundur. O kadar da iyi hissetmiyordum diyebilirim."

"Meşalemi o şeye doğru salladım ve zıplayıp bana doğru koştu, aslan gibi sesler çıkarıyor ve o kirli ve sarı dişlerini gösteriyordu. O anda olayı kapatıp eve geri dönecektim ama dansı düşündüm ve o anın heyecanıyla ahırın içine atladım."

"İki saniye sonra yere serilmiştim. Muhtemelen üzerime koşmuş ama beni göremediği için ısıramamıştı. Sadece bir çığırtı duydum ve sonrasında da bacaklarıma müthiş bir kütlenin indiğini hissettim, ardından da yerdeydim."

"Gerçekten de şaka gibi bir şey bu Jim. Şiddet yanlısı biri olmadığımı biliyorsun ama orada öylece yatarken tüm korkularım yok oldu ve o anda hissettiğim tek şey lanet hayvana karşı derin bir nefretti. Onu tüm sorunlarımın kaynağı gibi görmüştüm ve bir anda ayağa kalkıp onu ahırın etrafında tekmelemeye başlamıştım. Ve biliyor musun, hiçbir şekilde direnç göstermiyordu. Domuz yüreksizdi, korkaktı."

Kafam hâlâ karışıktı. "Peki ya kulak? Kan çıbanını nasıl patlatabildin?"

"Hiç sorun değildi Jim. Zaten hallolmuştu."

"Yoksa..."

"Evet," dedi Tristan. İçkisini ışığa doğru tutmuş, bardağın altlarındaki bilinmeyen küçük bir maddeyi inceliyordu. "Evet, gerçekten de çok talihli bir olaydı. Karanlıktaki hengâmenin içinde domuz duvara doğru koşmuş ve çıbanı kendi kendine patlatmıştı. Harika bir iş çıkardı diyebiliriz."

25

Baharın geldiğini bir anda fark etmiştim. Martın sonlarındaydık ve ben de bayır tarafındaki bazı koyunları muayene ediyordum. Geri dönüş yolunda küçük bir çamlığın rüzgâraltı tarafında bir ağaca sırtımı yaslamıştım ve kapalı gözlerime vuran sıcaklığıyla güneş ışığını, tarlakuşlarının cıvıltısını ve rüzgârın yüksek dallardaki sessiz hışırtısını aynı anda hissetmiştim. Kar hâlâ duvarların arkasında kalmış ve çimenler de cansız ve kış ile sararmış hâlde olsalar da değişim hissi ortadaydı. Hatta bu neredeyse bir özgürlük hissiydi çünkü demirden ayların amansız soğuklarında kendimi bilinmez bir şekilde, bir kabukla kaplamıştım.

Sıcak bir bahar değildi ama kardelenlerin beyaz çiçeklerini sallayan ve köy taraflarındaki yeşilliklerin arasındaki nergis topluluklarını eğen keskin rüzgârlarıyla birlikte kuruydu. Nisan ayında yol kenarları çuha çiçeklerinin canlı sarı renkleriyle birlikte parlıyordu.

Nisan ayıyla birlikte kuzulatmalar da başlıyordu. Büyük bir dalga hâlinde ortaya çıkıyor ve veteriner hekimliğin en canlı ve ilginç bölümünü, yıllık döngünün zirvesini oluşturuyordu. Ve tabii ki diğer işlerimizin en yoğun olduğu zamanda geliyordu.

Çiftlik hayvanları baharda uzun kışın etkilerini hissediyorlardı. İnekler aylar boyunca aynı ahır alanı içinde kaldıkları için acil şekilde yeşil çimenlere ve güneşin sırtlarına vurmasına ihtiyaç duyuyorlardı. Buzağılarıysa hastalıklara karşı gayet korumasızlardı. Ve bizler de öksürüklerle, üşütmelerle, akciğer

iltihaplarıyla ve keton* hastalıklarıyla nasıl mücadele edebiliriz diye düşünürken dalga bizi vurdu.

Tuhaf olan şey de yılda yaklaşık on ay boyunca koyunların hayatımızın akışına çok nadiren girmeleriydi. Onlar tepelerde öylece gezinen yünlü şeylerdi. Ancak iki ay boyunca diğer her şeyi ortadan kaldıracak güçte olurlardı.

İlk başta kan zehirlenmesi ve düşük gibi öncü sıkıntılar ortaya çıkardı. Kuzulatmalar daha sonra yoğun bir kalabalıkla birlikte kalsiyum eksiklikleri, memenin kararıp ölmeye başladığı kangrenli meme iltihaplarıyla ve kuzuları da etkileyen çöküк omurgalar, yumuşak böbrekler ve dizanteri gibi hastalıklarla devam ederdi. Sonra da yiyecekler azalır, gıdım gıdım gelmeye başlar ve mayısın sonuna kadar neredeyse biterdi. Koyunlar tekrar tepelerdeki yünlü şeyler hâline gelirdi.

Ancak bu ilk senede işte hâlâ hatırımda kalmış olan bir harikayla karşılaşmıştım. Kuzulatma, buzağılatmanın aynı heyecan ve ilgiyi barındıran ancak aynı fiziksel çabayı gerektirmeyen hâli gibiydi. Açık şekilde gerçekleştirilmesi genelde rahatsız ediciydi ve genelde saman balyalarıyla ve kapılarla oluşturulmuş esintili ağıllarda ya da daha çok açık havada gerçekleştirilirdi. Koyunun kuzularını sıcak bir yerde doğurmayı tercih edeceği ya da veterinerin yağmur altında sadece gömlekle saatlerce çömelmeyi pek sevmeyeceği, çiftçilerin aklına hiç gelmiyor gibiydi.

Ancak işin kendisi gerçekten çocuk oyuncağıydı. Bozuk şekilde gelen buzağıları düzeltme tecrübelerimden sonra bu küçük varlıkların yerlerini değiştirmek harika bir histi. Kuzular genelde iki ya da üçlü şekilde doğarlardı ve bazen çok farklı karışımlar ortaya çıkardı: İlk çıkan kuzu olmaya çalışırken birbirine dolanmış kafalar ve bacaklar olurdu ve onları düzeltip hangi bacağın hangi kafaya ait olduğunu belirlemek de veterinerin

* Bir organik fonksiyonel grubun ve bu grubu içeren bileşiklerin genel adıdır. Merkezdeki karbon atomuna çift bağla bağlanmış bir oksijen ve aynı karbona bağlanmış iki karbon atomundan oluşur. (ed.n.)

işiydi. Bu işten çok zevk alıyordum. Öncelikle hastamdan daha güçlü ve büyük olmak harika bir farklılıktı ama ben bu avantajı gereğinden fazla değerlendirmiyordum. O zamanlar oluşturmuş olduğum fikrimin hâlâ arkasındaydım: Kuzulatmanın iki kuralı vardı ve biri temizlik, diğeri de nazik hareketlerdi.

Ve kuzular. Tüm hayvanların yavruları tatlıydı ama kuzulara adil olmayan bir tatlılık verilmişti. Anılar aklıma geliyor: Rüzgârın deli gibi estiği tepelik bir bölgede bir ikizi doğurtmuştum. Kuzular kafalarını kasılarak titretiyorlardı ve dakikalar içinde bir tanesi zorlanarak ayaklanmış ve dengesiz bir şekilde sallanarak memeye doğru gitmekteydi. Diğeri de onu dizlerinin üstünde takip etmekteydi.

Morarmış ve havayla birlikte yıpranmış, neredeyse kulaklarına kadar kendini büyük bir kabanla örtmüş olan çoban hafifçe gülmüştü. "Nasıl oluyor da biliyorlar yahu?"

Bu durumu binlerce kez görmüştü ama hâlâ şaşırıyordu. Ben de şaşırıyordum.

Başka bir anımda da sıcak bir öğleden sonrada bir ağılda iki yüz koyun vardı. Yumuşak böbrek aşılarını yapıyordum ve kuzuların ince sesli bağırtıları ve dışarıda endişe içinde dolanan anne koyunların derin melemelerinden ötürü konuşamıyorduk. Anne koyunların yavrularını neredeyse birbirinin aynısı gibi duran küçükler arasından nasıl bulabildiklerini anlayamıyordum. Saatlerce sürecek gibi gelmişti.

Yaklaşık yirmi beş saniye sürdü. Aşıları tamamladığımızda kapıları açtık ve çıkan kuzular, çılgına dönmüş anne sürüsüyle karşılaşmışlardı. Başta çıkan gürültü neredeyse sağır edecek seviyedeydi ama son kalanların da annelerini bulmasıyla kısa sürede kaybolup ara ara çıkan melemelere dönüştü. Herkes annesini ve yavrusunu bulduktan sonra sürü sakince çayıra gitmeye başladı.

Mayıs ve haziranın başlarında dünyam daha yumuşak ve daha sıcak bir hâle gelmişti. Soğuk rüzgâr durmuş ve deniz gibi ferah-

lamış olan hava, yeşillikleri renklendiren binlerce yabani çiçeğin hafif kokusunu taşımaktaydı. İlk başta işimden ötürü para almam haksızlık gibi duruyordu. Sanki sabahın erken saatlerinde güneşin ilk ışıklarıyla parıldayan çayırlar ve ağaçların dallarında sis bulutlarının arasına dalmak için maaş alıyor gibiydim.

Skeldale Evi'ndeki morsalkım leylak rengi çiçeklerini çıkarmış, açık pencerelerden içerilere girmişlerdi ve her sabah aynanın yanlarından sarkan uzun salkımlarını budayıp çarpıcı kokularını içime çekiyordum. Hayat çok huzurluydu.

Sadece tek bir pürüz vardı: Atların zamanı gelmişti. Traktörler çoktan uyarı yapmış olmasına rağmen çiftliklerde hâlâ fazlaca otuzunda olan atlar vardı. Dale'in eteklerinde, birçok sürülebilir arazinin bulunduğu yerlerdeki çiftliklerde ahırların yarısı boştu ama mayıs ve haziran aylarını rahatsız edici hâle getirebilecek kadarı yine de vardı. Bu dönemde hadımlar gerçekleşirdi.

Ondan önce tay doğumları gelirdi ve bir kısrağı, yanında tayıyla birlikte tırıs giderken veya anne çimen yerken tayını da uzanmış hâlde bulmak mümkündü. Bugünlerde bir araba kısrağının ve tayın çayırdaki görüntüsü, arabamı kenara çekip onları izlememe yol açardı.

Taylarla ilgili bir sürü iş vardı: Kısrakları temizlemek, tayların kuyruklarını kısaltmak, eklem rahatsızlığı veya ilkdışkının yapılmamış olması gibi yeni doğanların hastalıklarını iyileştirmek. Zor ve ilginç şeylerdi ama havalar ısındıkça çiftçiler de bir yaşındaki aygırlarını hadım ettirmeyi düşünmeye başlardı.

Bu işi yapmayı sevmiyordum ve yüz tanesinin daha yapılacağı düşünülünce bu ve bundan sonraki baharların üzerine bir gölge düşürüyordu. Bu operasyon nesillerdir aygırın hadım edilip bir tavuk gibi bağlanmasıyla gerçekleştiriliyordu. Biraz uğraştırıcıydı ama hayvan tamamen bağlanmış hâldeydi ve işe odaklanmak mümkündü. Ancak ben kalifiye bir hâle geldiğimde, ayakta hadım etmeyi tercih etmeye başladım. Aygırın üst

dudağına gem vurup her bir testise anestezi iğnesi yaptıktan sonra işe koyulmaktan oluşuyordu tekniğim. Çok daha hızlı olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktu.

Bariz dezavantaj da operasyonu gerçekleştiren kişi ve yardımcılarının altında kaldığı tehlikenin on kat artmış olmasıydı ama buna rağmen bu metot çok daha popüler hâle gelmişti. Kendini ileri düzeyde bir düşünür olarak kabul eden yerel bir çiftçi olan Kenny Bright bunu bölgeye tanıtma görevini üstlenmişti. At uzmanı olan Başkan Farley'yle aygırlarından birinin hadımının gerçekleştirilmesi için iletişime geçmişti ve büyük bir kalabalık da bu olayı gözlemlemek için toplanmıştı. Kenny, kendinden emin ve kibirli tavırlarıyla birlikte gemi tutuyor, kalabalığa gülümsüyordu ve o sırada yardımcısı da operasyonun gerçekleşeceği bölgeyi dezenfekte ediyordu ama başkan testis torbasına antiseptik sürmek için dokunduğu anda aygır arkasını döndü ve ön ayaklarıyla Kenny'nin kafasına vurdu. Kafatası çatladı, bir kapının üzerinde hastaneye götürülmüş ve uzun süre hastanede yatmıştı. Diğer çiftçiler haftalar boyunca bu konuya gülmeye devam etmişlerdi ama bu ibretlik gösteri onları bu metodu kullanmaktan alıkoymamıştı. Ayakta hadım popüler olmuştu.

Daha hızlı olduğunu söylemiştim. Her şey yolunda gittiğinde daha hızlıydı evet ama aygırın tekme attığı veya üzerimize atladığı veya çılgına döndüğü zamanlar oluyordu. On işten dokuzu kolay, biri de azap çekercesine gerçekleşiyordu. Bu durum diğer veterinerlerde ne kadar endişe oluşturdu bilmiyorum ama hadıma gideceğimiz sabahlarda tartışmasız ki çok gergin oluyordum.

Tabii ki bunun sebeplerinden biri de benim bir at bakıcısı olmadığım, şu anda olmamam ve asla olmayacağımdır. Tarif etmesi zor ama at bakıcılarının bu yeteneği ya doğuştan ya da çok erken yaşlarda elde ettiklerine ikna olmuş durumdayım. Denemelerimin yirmili yaşlarımın ortalarında başlamış olması pek iyi bir şey değildi, biliyorum. At hastalıkları konusunda bilgim

vardı, hasta atları tedavi edebilecek yeteneğe sahip olduğuma inanıyordum ama gerçek bir at bakıcısının bir hayvanı sakinleştirme, sessizleştirme ve zihinsel olarak domine etme gücü, benim ulaşamayacağım bir şeydi. Kendimi kandırmaya çalışmamıştım bile.

Talihsiz bir durumdu çünkü atların bildikleri konusunda hiçbir şüphe yoktu. İneklerde çok daha farklıdır. Onlar için her türlüsü fark etmez, eğer bir inek sizi tekmelemek istiyorsa, tekmeleyecektir. Bir uzman olup olmadığınız umurlarında bile değildir. Ancak atlar bilirler.

Böylesi sabahlarda arabanın arka koltuğundaki bir emaye tepside tıkırdayıp yuvarlanan aletlerimle birlikte giderken moralim asla yüksek olmazdı. Acaba at delice miydi yoksa sakin mi? Cüssesi nasıldı? Meslektaşlarım şakayla karışık şekilde büyük atları daha çok tercih ettiklerini, hatta testisleri daha iyi şekilde kavrayabildiklerinden dolayı iki yaşındakilerin çok daha kolay olduklarını söylüyorlardı. Ancak benim fikrimde hiçbir şüphe yoktu. Atlar küçük olmalıydı. Ne kadar küçükse, o kadar iyiydi.

Sezonun zirveye ulaştığı ve at soyundan bıkmış olduğum bir sabah Siegfried çıkarken bana seslenmişti: "James, White Cross'ta Wilkinson'larda karnında tümör olan bir at var. Gidip tümörü almanı istiyorum. Eğer mümkünse bugün git ya da kendin bir vakit belirle, sana bırakıyorum."

Sezonun işlerinin üzerine kaderin bana bir görev daha vermiş olması biraz canımı sıkmıştı. Bir neşter, tümör kaşıkları ve şırıngayı kaynatıp lokal anestetik, iyot tentürü ve tetanos antitoksiniyle birlikte bir tepsiye koymuştum.

Tepsinin arkamda uğursuz şekilde savrulmasıyla birlikte çiftliğe doğru gidiyordum. Bu sesler benim için her zaman kötü bir sonun geleceğini işaret ediyordu. Atı merak etmiştim. Belki de sadece bir yaşındaydı. Bir yaşındakilerde genelde çiftçilerin

nanberry dedikleri asılı duran küçük tümörler oluyordu. Gittiğim on kilometre boyunca karnı sallanan, yelesi uzamış yumuşak bakışlı küçük bir aygır hayal etmiştim. Kış onun için pek iyi geçmemiş ve içi kurtla dolmuştu ve hatta güçten düştüğü için bacakları da titremekteydi.

Wilkinson çiftliğinde etraf sessizdi. Avluda patronun nerede olduğunu bilmeyen yaklaşık on yaşındaki bir çocuktan başka kimse yoktu.

"Peki, at nerede?" diye sordum.

Çocuk harayı işaret etti. "İşte orada."

İçeri girdim. Bir uçta yüksek, tepesi açık ve kilitli olmayan, metal parmaklıkları, ahşap duvarların üstünde duran, içinde derinden gelen kişneme ve burun çekme sesleri ve ardından da yan taraflarına inanılmaz darbeler indirilen bir at bölmesi vardı. Ürpermiştim. Küçük aygırımız içeride değildi.

Üst kısmı açtım ve kocaman bir hayvan bana doğru bakıyordu. Atların bu kadar büyük olabileceğini bilmiyordum. Kavisli boynu görkemliydi ve toynakları rögar kapakları kadardı. Omuzlarından ve diğer bölgelerinden kaslar fışkırıyordu ve beni gördüğünde kulaklarını arkaya götürmüş, gözlerinin beyazı görünmüştü. Duvara delice saldırmaya başlamıştı. Koca toynağı ahşaplara çarptığında otuz santimetrelik bir tahta parçası havada uçuşmuştu.

"Aman Tanrım," diye tepki vermiş ve açtığım kısmı aceleyle kapatmıştım. Kapıya sırtımı vermiştim. Kalbim güm güm çarpıyordu.

Çocuğa döndüm. "Bu at kaç yaşında?"

"Altı yaşından büyük efendim."

Biraz sakince düşündüm. Bunun gibi bir canavarın nasıl üstesinden gelebilirdim? Böylesine bir atı daha önce görmemiştim. Herhalde bir tondan daha ağır olmalıydı. Kendimi silkeledim. Daha çıkarmam gereken tümörü görmemiştim bile. Kolu kal-

dırdım, kapıyı on santimetre kadar açarak içeri göz attım. Karnında açık şekilde sallandığını görebiliyordum. Muhtemelen bir siğildi, kriket topu kadardı ve yuvarlak çıkıntılı yüzeyinden dolayı küçük bir karnabahar gibi duruyordu. At hareket ettikçe bir o yana bir bu yana yavaşça sallanıyordu.

Çıkartması asla zor olmazdı. İnce yapılıydı, lokal anesteziden sonra kaşıklarla bu işi kolayca çözerdim.

Ancak sorun ortadaydı. Parlak bir varil gibi duran karna büyük toynakların arasından girip ulaşmalı ve birkaç santimetre kalınlığındaki deriye bir iğne sokmalıydım. Pek de güzel bir durum değildi.

Ancak aklımı daha uygulanabilir şeylere odakladım, bir kova sıcak su, sabun ve bir havlu gibi. Ve gemi de sağlam birine emanet etmeliydim. Eve doğru yürümeye başladım.

Kapıya vurdum ama cevap veren yoktu. Tekrar vurdum, hâlâ cevap yoktu. Evde kimse yoktu. İşi başka bir güne ertelemek en doğal şey gibi duruyordu. Birini bulana kadar binalar ve tarlalar arasında dolanma fikri asla aklıma gelmemişti bile.

Arabaya giderken neredeyse dörtnala şekilde koşmuştum. Geriye doğru giderken lastiklere patinaj çektirmiş, avludan tam gaz uzaklaşmıştım.

Siegfried şaşırmıştı. "Hiç kimse yok muydu? Çok tuhaf. Bugün için seni beklediklerinden çok emindim hâlbuki. Ama neyse, bu iş sana emanet James. Bir ara tekrar git ve bu işi olabildiğince erken bir zamanda hallet."

Geçen gün ve haftalarda aygırı kafamdan çıkarmak gayet kolay olmuştu, tabii gardımı indirdiğim vakitler hariç. Her gece en az bir kez genişleyen burun delikleri ve havalanan yelesiyle rüyalarıma giriyordu ve sabahın beşinde hemen atın operasyonunu gerçekleştirme huyuna sahip olmuştum. Ortalama olarak tümörü her sabah kahvaltıdan yirmi dakika önce çıkarmış oluyordum.

Kendime bu işi halledip aradan çıkarmanın çok daha kolay olacağını söylemiştim. Hem neyi bekliyordum ki? Eğer yeterli süre göz ardı edersem rahata kavuşacağımı bana düşündüren bilinçaltı bir umut mu vardı acaba? Tümör düşebilir veya küçülüp yok olabilirdi ya da at ölebilirdi.

İşi Siegfried'e devredebilirdim. O atlar konusunda iyiydi ama benim özgüvenim bu olmadan da yeterince düşüktü.

Tüm şüphelerim bir gün Bay Wilkinson aradığında çözülmüştü. Uzun bekleyiş süresinden dolayı rahatsızlık belirtmemişti ama daha fazla bekleyemeyeceğini söylemişti. "Genç adam, bu atı satmak istiyorum ama o şey içinde olduğu sürece onu satamam değil mi?"

Wilkinson'ın çiftliğine yolculuğum, arka koltuktaki tıkırtılarla neşelenmemişti, neyle karşılaşacağımı düşünür hâldeki son seferimi hatırlatmıştı. Bu sefer neyle karşılaşacağımı biliyordum.

Araçtan inerken neredeyse ruhumu teslim etmiş gibi hissetmiştim. Yerin birkaç santimetre üstünde yürümek gibi bir şeydi. Atın bölmesinden gelen gürültülerle karşılanmıştım. Önceden duymuş olduğum aynı öfkeli kişnemeler ve tahtaları parçalara ayıran darbe sesleri. Çiftçi bana doğru gelirken gergin yüz ifademi gülümsemeye çevirmeye çalışıyordum.

"Çocuklar ona bir yular takıyorlar," dedi ama sözü, atın bölmesindeki öfkeli bir bağırtıyla ve tahta kısımlara iki büyük darbeyle kısa kesilmişti. Ağzımın kuruduğunu hissediyordum.

Ses daha da yakından geliyordu. Sonra ahır kapıları açıldı ve büyük at avluya fırladı ve yuların ucundaki iki cüsseli delikanlıyı arkasında sürükledi. Adamlar yerde sürünürken botları çakıllara çarptıkça kıvılcımlar çıkıyordu ama aygırın koşturuşunu durduramıyorlardı. Atın toynaklarının vurdukça yeri titrettiğini hissedebiliyordum.

Birçok uğraştan sonra sonunda adamlar sağ tarafını duvar-

da duracak şekilde atı tutabilmişlerdi. Biri gemi üst dudağından geçirmiş ve ustaca sıkmıştı ve diğeri de yuları sıkıca tutmuş ve bana doğru çevirmişti. "At hazır efendim."

Kokain şişesinin kauçuk kapağını delmiş, şırıngayı çekerken şeffaf sıvının cam tüpe doluşunu seyretmiştim. Altı, sekiz, on cc. Eğer bunu enjekte edebilirsem gerisi kolaydı ama ellerim titriyordu.

Atın yanına gitmek sanki filmlerde gerçekleşen bir aksiyon sahnesi izlemek gibiydi. Aslında yürüyen kişi ben değildim, tüm bunlar gerçek değildi. Neredeyse yandan bakan gözler, ben tümörü tutabilene kadar sol elimi kaldırıp boyundaki kaslardan pürüzsüz ve titrek yanlarından karnına kadar indirirken bana tehditkâr şekilde bakıyordu. O şey artık avucumdaydı, kabarıklar sert ve yumruluydu. Nazikçe aşağı doğru çektirdim, tümörü vücutta tutan kahverengi deriyi gerdiriyordum. Lokal anesteziyi oraya yapacaktım, birkaç küçük iz bırakacaktı. O kadar da kötü bir şey olmayacaktı. Aygır kulaklarını arkaya çevirdi ve uyarı anlamında kişnedi.

Uzun ve dikkatli şekilde nefes alıp şırıngayı sağ elime aldım. İğneyi deriye yerleştirip soktum.

Tekmesi o kadar hızlıydı ki ilk başta bu kadar büyük bir hayvanın bu kadar hızlıca hareket edebileceğine şaşırmıştım sadece. Dışa doğru şimşek gibi bir darbeydi, görememiştim bile ve toynağı sağ uyluğuma vurmuş, beni çaresiz bir hâlde döndürerek fırlatmıştı. Yere düştüğümde hareketsiz kalmış, sadece tuhaf bir uyuşukluk hissetmiştim. Hareket etmeye çalıştığımda bacağıma bıçak gibi bir acı saplanmıştı.

Gözlerimi açtığımda Bay Wilkinson bana doğru eğilip "İyi misiniz Bay Herriot?" diye sormuştu. Sesi endişeliydi.

"Sanmıyorum." Kelimelerimin gerçekçi sesi beni şaşırtmıştı ancak haftalardır ilk defa kendimle barışık hâlde oluşumun hissi bana hâlâ tuhaf geliyordu. Sakindim ve durum tamamen kontrolüm altındaydı.

"Maalesef Bay Wilkinson. Atı şimdilik haraya geri koysanız iyi olur, başka bir zaman tekrar bakarız. Ve Bay Farnon'ı gelip beni alması için arayabilir misiniz? Araba sürecek hâlde değilim."

Bacağım kırık değildi ama darbe aldığı yerde ciddi bir kan çıbanı oluşmuştu ve uzvun bütünü açık turuncudan kapkara siyaha kadar türlü renklere bürünmüştü. İki hafta sonra Siegfried ve ben küçük bir yardımcı ordusuyla birlikte gidip aygırı bağlayıp kloroformla sakinleştirdiğimizde ve küçük tümörü aldığımızda ben hâlâ bir Kırım gazisi gibi topallıyordum.

Uyluğumdaki kasta bir çukur var ve bana o günü hatırlatıyor ama o vakadan da iyi şeyler ortaya çıkmıştı. Korkunun gerçekten daha kötü olduğunu öğrenmiştim ve at işleri o günden beridir beni endişelendirmemişti.

26

Phin Calvert'ı ilk kez gördüğümde, ameliyathanenin önündeki sokakta tugay komutanı Julian Coutts-Browne ile av köpekleri hakkında konuşuyordum. Tugay komutanı İngiliz bir aristokratın sahnedeki temsili gibiydi. Çok uzundu ve öne doğru eğiliyordu. Sert bir çehresi ve ince, yavaş tonlu bir sesi vardı. O konuşurken ince bir puronun dumanları dudaklarından akıyordu.

Kafamı kaldırıma vuran ağır botların sesine doğru çevirdim. Cüsseli biri bize doğru hızlıca geliyordu. Ellerini askılarına koymuş, eskimiş ceketini yanlarına çekmişti ve yakasız gömleğinin genişliği ortaya çıkmıştı. Yağlanmış şapkasının altından bakımsız saçları aşağı doğru sallanıyordu. Kendi kendine gülümsüyordu ve mırıldanıyordu.

Tugay komutanı ona baktı. "Günaydın Calvert," diye soğuk bir tavırda homurdandı.

Phineas başını tanıdığına memnun olmuş şekilde yukarı doğru salladı. "Vay be Charlie, ne var ne yok?" diye bağırdı.

Tugay komutanının suratı sirke içmiş gibi ekşimişti. Titreyen eliyle purosunu aldı ve geriye döndükten sonra baktı. "Küstah şeytan," diye mırıldandı.

Phin'i görünce hiç de varlıklı bir çiftçi olduğunu düşünmezdiniz. Bir hafta sonra onun yerine çağırılmıştım ve varlıklı bir ev ve binalarla birlikte çayırlarda otlayan inek sürülerini görünce şaşırmıştım.

Arabadan inmeden önce onu duymaya başlamıştım bile.

"Selam, selam, selam! Kimleri görüyorum kimleri? Yeni bir

delikanlı ha? Yeni bir şeyler öğreneceğiz desene!" Eller hâlâ askılarındaydı ve öncesinden daha çok sırıtıyordu.

"Adım Herriot," dedim.

"Öyle mi?" Phin kafasını kaldırdı ve beni inceledi, sonra da yanında duran üç genç adama baktı. "Güzel bir gülüşü var, değil mi beyler? Gerçekten de mutlu mesut!"

Döndü ve avlunun karşısından önden gitmeye başladı. "Haydi, o zaman neymişsin görelim bakalım. Umarım buzağılar hakkında biraz bilgin vardır çünkü bende bazı mutsuz buzağılar var."

Buzağıların bulunduğu kısma gittiğimde etkileyici bir şeyler yapabileceğimi düşünmüştüm, belki de yeni ilaçlardan birini ya da arabadaki serumu kullanacaktım. Burada bir etki yaratmak için özel bir şeyler gerekecekti.

Altı tane gayet iyi büyümüş genç hayvan vardı, neredeyse bir yaşındaki bir buzağı kadarlardı ve üçü de çok tuhaf davranışlar sergiliyordu. Dişlerini gıcırdatıyorlar, ağızları köpürüyor ve önlerini göremiyormuşçasına ahırda yalpalayarak yürüyorlardı. Bir tanesini izlerken doğrudan duvara doğru yürüdü ve burnunu taş duvara yaslayarak durdu.

Endişesiz görünen Phin bir köşede kendi kendine mırıldanıyordu. Termometremi kabından çıkardığımda yüksek sesle konuşmaya başlamıştı: "Ne yapıyor şimdi? Başlıyoruz, haydi bakalım!"

Termometremin hayvanın rektumunda geçirdiği otuz saniyelik süre genelde endişeli düşüncelerle geçerdi. Ancak bu sefer teşhisimi koymak için bu süreye ihtiyacım yoktu. Körlük her şeyi kolaylaştırmıştı.

Etrafa bakınmaya başlamıştım. Etraf karanlıktı ve duvarların diplerine kadar yaklaşmam gerekiyordu.

Phin tekrar konuşmaya başladı: "Hey, neler oluyor? Sen de buzağılar gibi uyurcasına oracıkta duruyorsun. Neyi arıyorsun sen?"

"Boya Bay Calvert. Buzağılarınızın kurşundan zehirlendiğinden neredeyse kesin şekilde eminim."

Phin bu durum karşısında tüm çiftçilerin söyleyeceği şeyi söyledi. "Olamaz. Burada otuz yıldır buzağı bulunduruyorum ve daha önce hiçbir zarar görmemişlerdi. Burada boya da yok ayrıca."

"Peki ya buna ne demeli?" Karanlık köşelerden birine baktım ve gevşek bir kalas parçası çıkardım.

"Ha, o mu? Geçen hafta bir deliği kapatmak için çivilediğim bir tahta parçası. Eski bir kümesten çıkmaydı."

Buzağıların gayet çekici bulduğu yirmi yıllık kurumuş boya parçalarına baktım. "İşte zararı veren şey buydu," dedim. "Bak, dişlerinin izini bile görebiliyorsun."

Phin tahtayı dikkatlice inceledi ve şüpheli bir tavırla homurtu sesleri çıkardı. "Peki, şimdi ne yapacağız?"

"İlk iş bu boyalı tahtayı buradan çıkarıp buzağıların hepsine İngiliz tuzu vermek. Sende var mı hiç?"

Phin haykırarak gülmüştü. "Hem de çuval dolusu var ama daha iyi bir şeyler yapamaz mısın? Onlara iğne yapmayacak mısın?"

Bu biraz utandırıcı bir durumdu. Metal zehirlenmesine karşı belli antidotlar henüz bulunmamıştı ve bazen iyi etkide bulunan şey, çözünmeyen kurşun sülfatın çökmesini sağlayan magnezyum sülfattı. Magnezyum sülfatın halk arasındaki adı da İngiliz tuzuydu.

"Hayır," dedim. Yardımcı olabilecek ve enjekte edebileceğim herhangi bir şeyim yok ve tuzun da iyi gelebileceğinin garantisini veremem. Ama buzağılara günde üç kez yemek kaşığıyla tepeli şekilde tuzdan vermenizi isteyeceğim."

"Amanın, garibanları öldürürsek?"

"Belki olabilir ama yapacak başka bir şey de yok," dedim.

Phin, koyu ve kırışmış derili yüzü benimkinin karşısında olacak şekilde bana doğru dönmüştü. Kurnaz ve benekli kahverengi gözleri bana birkaç saniye baktı, sonra tekrar döndü. "Tamam," dedi. "Gel de bir şeyler iç."

Phin çiftliğin mutfağına önden gitti, kafasını geriye attı ve pencereleri titreten bir şekilde bağırdı. "Anne! Arkadaşa bir bardak bira. Gel de mutlu mesutla tanış!"

Bayan Calvert şaşırtıcı bir hızla ortaya çıktı ve şişelerle bardakları masaya koydu. Etiketlerine baktım: "Smith'in Leziz Brown Ale'i". Bardağımı doldurdum. Bunu bilmesem de bu tarihi bir olaydı. Masada içeceğim harika Leziz Brown'lardan ilkiydi bu.

Bayan Calbert biraz oturdu, ellerini kucağına koydu ve teşvik edici şekilde gülümsedi. "Buzağılara bir şey yapabilecek misin peki?" diye sordu.

Ben daha cevap veremeden Phin araya girdi. "Tabii yapar ya. Onlara İngiliz tuzu verilecek."

"İngiliz tuzu mu?"

"İşte öyle Bayan. O geldiğinde gerçekten akıllıca ve bilimsel bir şeyler olacağını söylemiştim. Yeni nesli ve modern fikirleri alt edemezsiniz." Phin birasını usulca yudumladı.

Sonraki günlerde buzağılar kademeli olarak iyileştiler ve iki haftanın sonunda beslenmeleri normalde dönmüştü. Durumu en kötü olanda hâlâ biraz körlük vardı ama onun da düzeleceğinden emindim.

Phin'i tekrar görmemin üzerinden pek vakit geçmemişti. Öğleden sonra erken saatlerdi ve dış kapının çalıp holün yerdeki çivilerin gıcırdamalarıyla yankılanması sırasında Siegfried ile birlikte ofisteydim. Bir ses şarkı söylüyordu: Bam paba bam bam bum bum bam. Phineas yine aramıza girmişti.

Bayan Harbottle'a "Vay vay vay!" diye bağırdı. "Flossie de buradaymış! Peki, benim güzelim bugün nasılmış bakalım?"

Bayan Harbottle'ın mermer gibi ifadesinde en küçük bir değişim olmamıştı. İşgalciye buz gibi bir bakış attı ama Phin sarı dişlerini göstererek ve gülerek Siegfried'in etrafında sallanıyordu. "Pekâlâ ahbap, işler güçler nasıl?"

"Her şey yolunda Bay Calvert," dedi Siegfried. "Sizin için ne yapabiliriz?"

Phin parmağıyla beni dürttü. "İşte adamım burada. Hemen benim mekâna gelmesini istiyorum."

"Sorun nedir?" diye sordum. "Yoksa yine buzağılar mı?"

"Tabii ki hayır! Keşke öyle olsaydı. Güzelim boğamda sıkıntı var. Öksürür gibi nefes alıyor. Biraz akciğer iltihabı gibi ama gördüklerimden daha fena. Çok kötü durumda. Galiba tahtalıköyü boylayacak." Phin o anda tüm neşesini kaybetmişti.

Bu boğayı daha önce duymuştum. Kısa boynuz cinsten, yarışma birincisi, sürüsünün temeliydi. "Arkanızdan takip edeceğim Bay Calvert."

"Sağol dostum. O zaman ben yola çıkıyorum." Phin kapıyı hoyratça açtı; vahşi, kravatsız, hırpalanmış bir tipti. Çuvallanmış pantolonu göbeğinin üzerinde şişiyordu. Tekrar Bayan Harbottle'a döndü ve muşambaya benzeyen tipiyle abes bir yan bakış attı. "Hop hop cimcime!" diye bağırıp gitti.

Bir anlığına oda çok boş ve sessizdi, ta ki Bayan Harbottle acı bir sesle "Ah, o herif! Korkunç! Korkunç!"

Çiftliğe gittim ve Phin'i üç oğluyla birlikte beklerken buldum. Delikanlılar ümitsiz duruyordu ama Phin hâlâ inadından vazgeçmemişti. "İşte burada!" diye bağırdı. "Mutlu mesut geldi yine. Şimdi işlerimiz yoluna girecek." Boğaların kaldığı ahıra giderken küçük bir melodi bile çıkarmıştı ama kapıdan baktığında başı göğsüne doğru inmişti ve elleri de askılarının arkasında daha bir huysuzlanmıştı.

Boğa ahırın ortasına kök salmış gibi duruyordu. Koca göğüs kafesi şu ana kadar gördüğüm en zorlu nefes alış verişiyle birlikte kalkıp iniyordu. Ağzı genişçe açılmıştı ve dudaklarıyla parıldayan burun deliklerinden köpükler çıkmaktaydı. Gözleri neredeyse dehşet içinde karşısındaki duvara dikilmişti. Bu akciğer iltihabı değildi, sadece zorlu bir nefes alma mücadelesiydi ve görünüşe göre kaybediyordu.

Termometremi soktuğumda hareket etmedi ve aklım patla-

yacak gibi olmasına rağmen otuz saniye sanırım bu sefer yeterince uzun bir süre olmayacaktı. Hızlı nefes alış verişi olacağını tahmin ediyordum ama bu kadarını beklemiyordum.

"Garibim," dedi Phin. "O bana şimdiye kadarki en iyi buzağıları verdi ve kuzu gibi usludur da. Torunlarım bacaklarının arasından geçip giderdi de hiçbir şey yapmazdı. Onun böyle acı çektiğini görmekten nefret ediyorum. Eğer çaresi yoksa söyleyin, ben de silahı getireyim."

Termometreyi çıkarıp okudum. Kırk üç santigrat derece. Bu inanılmaz bir şeydi. Hızlıca sallayıp tekrar rektuma soktum.

Bu sefer biraz daha düşünebileyim diye neredeyse bir dakika boyunca bekledim. İkinci kez okuduğumda yine aynı derece çıkmıştı ve içime tatsız bir kanaat doğmuştu: Termometre otuz santimetre olsaydı yine de içindeki cıva tepeye kadar çıkacaktı.

Tanrı aşkına, bu da neydi böyle? Şarbon olabilirdi... Belki de... Ama... Yarım kapının ardından uzanan kafalara baktım. Bir şey söylememi bekliyorlardı ve sessizlikleri inleme ve nefeslenme seslerini daha da ortaya çıkarıyordu. Kafaların üstünden koyu mavi kareye ve kümelenmiş, güneşin önünden geçen bulutlara baktım. Bulutlar geçerken tek bir ışın gözlerimi kapatmama sebep oldu ve ardından aklımda sessiz bir zil çaldı.

"Bugün dışarı çıkmış mıydı?" diye sordum.

"Evet, urganı bağlı bir şekilde bütün sabah çimenlikteydi. O kadar güzel ve sıcaktı yani."

Zil, haşmetli bir gonga dönüştü. "Hemen bir hortum getirin. Avludaki musluğa bağlayın."

"Hortum mu? N'oluyor?"

"Evet, hemen getirin. Güneş çarpmış."

Hortumu bir dakika içinde bağlamışlardı. Sonuna kadar açtım ve soğuk su akımını cüsseli bedenin üzerinde gezdirmeye başladım; yüzü ve boynu, kaburgaları, bacakları... Yaklaşık beş dakika boyunca böyle devam ettim ama iyileşmesini beklerken

daha uzun sürmüş gibi gelmişti. Boğa sadece bir kez yutkunduğunda yanlış yolda olduğumu düşünmeye başlamıştım.

Bu da bir şeydi. Havayı çaresizce ciğerlerine çekmeye çalışır hâldeyken tükürüğünü yutamıyordu. Artık gerçekten de bu büyük hayvanda değişimi gözlemlemeye başlamıştım. Tabii ki daha iyi hâldeydi ve nefesleri de yavaşlıyordu, değil mi?

Sonra boğa kendini titretti, başını çevirip bize baktı. Gençlerden biri fısıldıyordu: "Aman Tanrım, işe yarıyor!"

İşte bundan sonrası hoşuma gitmişti. İş hayatımda o ahırda durup hayat kurtaran su akımını kontrol etmekten ve boğanın da bundan faydalanışını görmekten daha zevkli bir şey olmamıştı. Su en çok yüzüne vurunca seviniyordu ve ben de kuyruğundan sırtına doğru geçerken burnunu suya doğru çeviriyor, başını iki yana sallıyor ve mutlu şekilde gözlerini kırpıyordu.

Yarım saat içinde neredeyse normal hâle gelmişti. Göğsü hâlâ biraz şişiyordu ama rahatsızlık içinde değildi. Ateşini tekrar ölçtüm. Kırk dereceye düşmüştü.

"Şimdi düzelecek," dedim. "Ama delikanlılardan biri ona yirmi dakika kadar daha su tutarsa iyi olur. Ben şimdilik gitmeliyim."

"Bir şeyler içersin ya," dedi Phin.

Çiftlik mutfağına gittiğimizde "Anne" diye bağırışının her zamanki tınısında biraz eksiklik vardı. Sandalyelerden birine oturdu ve Leziz Brown dolu bardağına baktı. "Mesut," dedi. "Sana şu kadarını söyleyeyim, bu sefer beni attan düşmüşe çevirdin." İç çekti ve çenesini şüpheyle ovdu. "Sana ne söylesem bilemiyorum."

Phin'in sesi pek sık kısılmazdı ama kısa süre sonra bir sonraki çiftçiler grup müzakeresinde sesi yerine gelmişti.

Bilgili ve ağırbaşlı bir beyefendi, veterinerlikteki sağlık çözümlerindeki ilerlemeler ve çiftçilerin hayvanlarına en yeni ilaç ve tedavilerle artık doktorların insan hastalarına davrandıkları

gibi davranılmasını bekleyebilecekleri hakkında açıklamalarda bulunuyordu.

Bu kadarı Phin için fazlaydı. Ayağa kalkıp bağırdı: "Anlattığın her şey bomboş. Darrowby'de okuldan henüz mezun olmuş bir genç var ve ona ne derseniz deyin çünkü kendisi İngiliz tuzu ve soğuk sudan başka bir şey kullanmıyor."

27

Siegfried'in yeterlilik çalışmalarından biri Albay Merrick'in ineğine takılan teli çıkardığı operasyondu. Albay, Siegfried'in arkadaşıydı ve bu, işleri daha da sıkıntıya sokmuştu.

Siegfried bu hâllere girince herkesi zarara sokuyordu. Teknik bir çalışma okuduktan ya da yeni bir prosedürün filmini izledikten sonra bu hâller ardı ardına geliyordu. Oradan oraya koşturur, silkelenip kendilerini toparlamaları için sinmiş ev halkını ikaz ederdi. Bir süreliğine mükemmelliğe ulaşmakla kafayı bozardı.

"Çiftliklerdeki operasyonlarda daha iyi işler çıkarmalıyız. Çantadan birkaç eski alet edevat çıkarıp hayvanı delip biçmek yeterli değil. Temizliğe, mümkünse asepsiye ve nizami bir tekniğe ihtiyacımız var."

Albayın ineğinde travmatik börkenek yangısı (ikinci midede yabancı cisim) teşhis ettiğinde çok neşeliydi. "Bak şimdi ihtiyar Hubert'e ne göstereceğiz. Asla unutamayacağı bir veteriner hekimlik görüntüsü yaratacağız."

Tristan ve ben asistan olarak görev almıştık ve çiftliğe varışımız çok etkili olmuştu. Olayı, içinde olağandışı zeki durduğu ve gayet gurur duyduğu yeni tüvit ceketiyle Siegfried yönetiyordu. Arkadaşıyla el sıkışırken gayet nazikti.

Albay neşeli biriydi. "Duyduğuma göre ineğimi ameliyat edecek, tel çıkaracakmışsın, öyle mi? Senin için de uygunsa ameliyatı izlemek isterim."

"Tabii ki Hubert, lütfen. Çok ilginç olacak."

Tristan ve ben, ahırda koşuşturduk. İneğin yanına masalar

kurduk ve üzerlerine de içlerinde parlayan ve steril aletler bulunan yeni metal tepsiler koyduk. Neşterler, bistüriler, miller, damar pensetleri, deri altı şırıngaları, dikiş iğneleri, cam şişelerde ameliyat ve ipek iplikler, pamuk ruloları ve şişeler dolusu türlü alkoller ve diğer antiseptikler.

Siegfried şikâyet edip duruyordu, mutlu bir çocuk gibiydi. El yeteneği iyiydi ve bir cerrah olarak onu izlemeye değerdi. Aklını hiç zorlanmadan okuyabiliyordum. Bunun iyi geçeceğini düşünüyordu.

Her şey istediği gibi olduğunda ceketini çıkardı ve temiz beyaz bir önlük giydi. Ceketini Tristan'a uzattı ve neredeyse anında öfkeyle bağırmaya başladı. "Sakın öylece yalağa fırlatma! Ver bana, koyacak düzgün bir yer bulayım." Yeni kıyafetinin nazikçe tozunu aldı ve duvardaki bir çiviye astı.

Ben de o sırada ineğin yan tarafındaki ameliyat edilecek bölgeyi tıraşlamış ve dezenfekte etmiştim. Her şey lokal anestezi için hazırdı. Siegfried şırıngayı aldı ve hızlıca enjekte edeceği bölgeye odaklandı. "İşte buradan içeri giriyorsun Hubert. Umarım miden hassas değildir."

Albay güldü. "Ah, daha önce kan görmüştüm. Endişelenmene gerek yok, bayılmam."

Siegfried seri bir neşter hareketiyle deriyi deşti, sonra da kasları ve sonunda da dikkatlice parıldayan peritonu.* İşkembenin ilk duvarı (büyük olan ilk mide) ortaya çıkmıştı.

Siegfried temiz bir neşter almak için uzandı ve kesmeye en uygun yeri bulmak için baktı. Ancak neşteri hazırladığında işkembe derinin kesildiği yerden pörtledi. "Tuhaf," diye mırıldandı. "Muhtemelen işkembede kalan gaz." Soğukkanlı bir şekilde çıkıntıyı geri yerine soktu ve kesi için tekrar hazırlandı. Ancak elini çekerken işkembe de akıntı yaptı. Futbol topundan büyükçe pembe bir kitle. Siegfried geri içeri ittirdi ama anında geri

* Karın zarı. (ç.n.)

çıktı, endişelendirici bir boyuta ulaşıyordu. Bu sefer iki eliyle o şeyi ortadan kaldırana kadar ittirip bastırdı. Bir anlığına elleri ineğin içindeyken derin derin nefes aldı. Alnından iki damla ter süzüldü.

Ellerini dikkatlice çekti. Hiçbir şey olmadı. Yerine oturmuş olmalıydı. Tekrar bıçağına uzanacakken işkembe bir canlı gibi tekrar fırlayıp ortaya çıktı. Tüm organ kesikten dışarı çıkmış gibiydi. Gözleriyle aynı hizaya gelene kadar şişen kaygan ve parlak bir kitle.

Siegfried sakinmiş gibi davranmayı bırakıp çaresizce mücadele ediyordu. İki eli de o şeyin etrafındaydı ve tüm gücüyle içeri doğru ittiriyordu. Yardım etmek için ileri atıldım ve o da fısıldayarak "Bu lanet şey de ne?" diye sordu. Bu atan doku yığını büyükbaş hayvanların anatomilerinin bir parçasıydı da kendisi bunu bilmiyor muydu acaba diye merak ettiği açıktı.

Kitle derinin altına girene kadar mücadele ettik. Albay dikkatlice izliyordu. Operasyonun bu kadar ilginç olabileceğini beklemiyordu. Kaşlarını hafifçe kaldırmıştı.

"Muhtemelen gazdan dolayı böyle oluyor," Siegfried nefes nefese kalmıştı. "Neşteri uzat ve geri çekil."

Neşteri uzattı ve aşağı doğru kesti. Geri çekildiğim için mutluydum çünkü kesiğin içinden yeşil ve kahverengi karışımı yarı sıvı mide içeriği yüksek basınçla fışkırmıştı. Sanki görünmez bir pompadan çıkmış gibi ineğin derinliklerinden gelen kötü kokulu bir fışkırıktı.

İlki doğrudan Siegfried'in yüzüne gelmişti. İşkembeyi bırakamazdı yoksa batına (karın) geri girer ve karın zarını zehirleyebilirdi. O yüzden kötücül akım saçına, boynundan aşağıya ve o güzelim beyaz önlüğüne akmaya devam ederken o da kesiğin iki tarafına tutundu.

Bu yoğun akıntı, mayalanan iç suları ara sıra etraftaki her şeye sıçratan anlık bir patlamaya dönüşüyordu. Parıldayan alet-

lerle dolu tepsiler bir dakika içinde tamamen bu sıvıyla kaplanmışlardı. Düzenli şekilde sıralanmış temizleme bezleri, kar gibi beyaz pamuklar arkalarında hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmuşlardı. Ancak en can sıkıcı şey de gerçekten güçlü bir fışkırığın duvarda asılı yeni cekete sıçramasıydı. Siegfried'in yüzü, ifadesindeki değişikliği anlayamayacağım kadar sıvanmıştı ama bu felaket içinde gözlerindeki ıstırabı görebiliyordum.

Albayın kaşları olabildiğince havaya kalkmış ve ağzı da bu kaotik sahne karşısında inanılmaz bir tavırla açık kalmıştı. Olayın merkezinde hâlâ tutunmaya çalışan Siegfried vardı. Wellington çizmelerinin yarısına kadar çıkmış olan pis kokulu bataklığın arasında ilerliyordu. Saçları katılaşmış ve kıvrılmış, gözleri de kahverengi suratında beyaz beyaz yuvarlanır hâldeyken Fiji Adası'ndan bir yerliymiş gibi duruyordu.

Akıntı sonunda yavaşladı ve durdu. Kesiğin yanlarını tutabilmiştim ve Siegfried de kolunu içeri sokup börkeneğe ulaşmaya çalışıyordu. O diyaframın karşısındaki kısımda petekli organın içini yoklarken ben de izliyordum. Memnuniyet belirtisi olan bir homurtu bana ineğin derisini delmiş olan teli bulduğunu söylüyordu ve birkaç saniye içinde teli çıkartmıştı.

Tristan dikiş malzemelerini deli gibi toparlayıp yıkıyordu ve kısa sürede işkembedeki kesi dikilmişti. Siegfried'in kahramanlık gösterisi boşuna değildi. Karın zarı zehirlenmemişti.

Deriyi ve kasları sessiz ve nizami bir şekilde dikişlerle garantiye aldı ve yaranın etrafını bezle sildi. Her şey iyi duruyordu. İnek soğukkanlı görünüyordu. Anestezi etkisinin altında iç organlarıyla olan büyük mücadeleden hiçbir haberi olmamıştı. Kendine batmış olan telin rahatsızlığından kurtulmuş olmasıyla birlikte daha iyi hissediyormuş gibi duruyordu.

Dağınıklığı toparlamak uzun sürmüştü ve en zor iş de Siegfried'i göze görkem hâle getirmekti. Onu kovalarca suyla yıkayarak elimizden geleni yaptık ve o da düz bir sopayla yeni ceketi-

nin yüzeyini sıyırıyordu. Pek bir şey değiştirmiyordu gerçi.

Albay çok memnundu ve tebrikler savuruyordu: "Buyurun canım dostum. Gelin ve bir şeyler için." Ancak davet biraz samimiyetsizdi ve canı dostundan en az üç metre uzakta durmaya dikkat ediyordu.

Siegfried pislenmiş ceketini omzuna attı. "Hayır, teşekkürler Hubert. Çok naziksin ama gitmemiz gerek." Ahırdan dışarı çıkmıştı. "İneğin yaklaşık olarak bir iki güne tekrar yemlenmeye başlayacaktır. İki hafta sonra dikişleri çıkarmak için geleceğim."

Arabanın dar alanının içinde Siegfried'den istediğimiz kadar uzaklaşamıyorduk. Kafamızı camlardan dışarı çıkarsak bile çok kötü durumdaydık.

Siegfried iki üç kilometre hiçbir şey demeden sürdü ve sonra bana doğru döndü ve gergin görünüşü yerini bir sırıtmaya bıraktı. Yılmaz bir karakteri vardı. "Bu oyunda bir sonraki anda ne olacak asla bilemezsiniz gençler ama şunu bilin ki operasyon gayet başarılıydı."

28

Kasvetli alanda sadece üçümüz vardık: Isaac Cranford, Jeff Mallock ve ben. Endişesiz duran tek kişi Mallock'tu ve bu durum da gayet normaldi çünkü o bir nevi ev sahibiydi. Eskiler alıp satan mekânın sahibiydi ve biz az önce açmış olduğu inek karkasına bakarken o da merhametli bir şekilde bizi izliyordu.

Darrowby'de Mallock ismi ölümle anılırdı. Çiftlik hayvanlarının, çiftçilerin rüyalarının ve veteriner hekimlerin umutlarının mezarıydı. Bir hayvan çok hasta olduğunda "Sanırım çok geç olmadan Mallock'a gidecek," ya da "Jeff Mallock ona canını teslim ettirecektir," denirdi. Etraf da bu tasvirlere uyuyordu: Elemli sonsuz kara dumanların tüttüğü kısa ve kalın bacaları bulunan soluk renkli kırmızı tuğla binalar yoldan birkaç tarla uzaktaydı.

Mallock'un yerine (eğer mideniz kaldırmayacaksa) yaklaşmak pek mantıklı olmazdı ve bu sebepten de burası yerel halk tarafından pek uğranılan bir yer değildi. Ancak yolun yukarısına gidip sürgülü metal kapılardan göz atıp bu kâbus dolu dünyayı gözleyebilirdiniz. Çoğu parçalara ayrılmıştı ve büyük et parçaları kancalara takılmıştı. Ancak etrafta şişmiş bir koyunu ya da rengi yeşile çalan davula dönmüş, Jeff'in bile açmayı gözünün tutmadığı domuzlar vardı.

Kafatasları ve kuru kemikler kimi yerlerde çatıya kadar yükselecek şekilde tepelenmişti ve köşelerde kahverengi et unu yığınları vardı. Koku hep kötüydü ama Jeff karkasları kaynattığında açıklanamayacak bir hâl alıyordu. Mallock ailesinin bungalovu da binaların ortasında duruyordu ve yabancılar bu

yerde kart cücelerin ikâmet ettiğini düşünürlerse affedilebiliyorlardı. Jeff kırklı yaşlarında, pembe suratlı, melek gibi bir adamdı ve eşi de tombul, güleç ve sevimliydi. Aileleri on dokuz yaşındaki pozitif bir güzel kızdan, beş yaşındaki gürbüz bir erkek çocuğuna kadar inen bir yelpazeye sahipti. Mallock'ların sekiz evladı vardı ve bu çocuklar yaşamlarını tüberkülozlu ciğerlerin ve salmonelladan şarbona kadar türlü bakterilerin arasında oynayarak geçirdiler. Bölgedeki en sağlıklı çocuklar onlardı.

Barlarda Jeff'in kasabadaki en zengin adam olduğu konuşulurdu ancak yerli halk biralarını yudumlarken Jeff'in parasını kendi kendine kazandığının da hakkını verirlerdi. Gece veya gündüz herhangi bir saatte virane kamyonunun vincinde bir karkasla birlikte gider, mekânına geri getirir ve onu kesip biçerdi. Köpek maması satıcısı Brawton'dan haftada iki kez bir kamyonetle gelir ve taze et satın alırdı. Jeff'in kazana kürekle doldurduğu malzemenin geri kalanı domuz ve kümes hayvanları için hazırladığı, büyük talep gören et yemeğidir. Kemikler gübre için kullanılırdı, deriler tabakhaneye giderdi ve isimsiz parçalar da "şeker abi" olarak bilinen ve deli gibi bakan biri tarafından alınmaktaydı. Jeff bazen farklılık olsun diye dükkân zeminlerinin temizlenmesinde gayet iyi satışı olan uzun ve tuhaf kokulu sabunlar yapardı. Evet, insanlar Jeff'in hâlinin vaktinin yerinde olduğunu söylüyorlardı. Ama inanın her şeyi hak ediyordu.

Mallock'la sık sık görüşüyorduk. Böyle bir adamın işyeri bir veteriner için gayet kullanışlıydı. Derme çatma bir otopsi odası olarak, ölümle sonuçlanmış vakalarda teşhis koyabilmek için kullanılabiliyordu. Ve tabii tamamen çıkmaza girildiyse, kördüğüm Jeff'in bıçağıyla çözülüyordu.

Genelde çiftçiler benim tedavi etmiş olduğum bir hayvanı buraya getirip Jeff'ten kendilerine "Başına ne iş gelmiş ki acaba?" diye söylemelerini isterler ve bu da biraz gerginliğin ortaya çıkmasına sebep olur çünkü Jeff'i güçlü bir pozisyona sokan bu

duruma karşı Jeff nadiren bu gücü kullanmama arzusu içinde bulunur. Okuması yazması olmasa da profesyonellik gururuna sahipti. Çürükçü gibi sıfatlarla anılmayı sevmezdi, daha çok "deri tabakçısı"nı tercih ederdi. Yaklaşık yirmi yıl boyunca hastalıklı hayvanları kesip biçtikten sonra dünyadaki her bir veterinerden daha çok şey bildiğine gönülden inanıyordu ve çiftçi topluluğunun da kendisiyle şüphe etmeden hemfikir olması işleri daha da tuhaflaştırıyordu.

Bir çiftçi beni arayıp Jeff Mallock'un teşhisimi yalanladığını söylemesi günümü berbat etme garantiliydi. "Hey, magnezyum eksikliği var dediğin inek vardı ya, işte o öldü. Biz de Mallock'a götürdük. Asıl sıkıntısı neymiş biliyor musun? Kuyruğu kurtlanmış. Jeff dedi ki kuyruğu kesseydiniz inek ayaklanırmış." Tartışmak ya da kuyruğun kurtlanması gibi bir şeyin olmadığını söylemenin faydası yoktu. Jeff tüm olayın bu olduğunu düşünüyordu.

Jeff paha biçilmez fırsatları değerlendirip sağduyulu bilgiler edinse, olay bu kadar kötü hâlde olmazdı. Ancak onun yerine kendi tuhaf patoloji sistemini kurmuş ve onu çiftçi topluluğundaki daha ilkel bireylerle ilişkilerinden öğrendiği kara büyü tedavileriyle desteklemişti. Dört temel hastalığı Ciğer Durgunluğu, Kara Çürük, Mide Ülseri ve Golf Taşları'ydı. Kilometrelerce alan içindeki tüm veterinerleri tir tir titreten bir dörtlüydü bu.

Veterinerlerin çekmesi gereken bir diğer çile de çiftlikteki ölü bir hayvana bir bakış atıp anında ölüm sebebini söyleyebilmesini sağlayan özel yeteneğiydi. Güçlerinden etkilenmiş olan çiftçiler bana sürekli neden bunu beceremediğimi soruyorlardı. Ancak ben bu adamı sevmemezlik etmiyordum. Önemli olma şansına karşı direnmek için bir insandan fazlası olması gerekiyordu ve hareketlerinde de hiçbir kötü niyet yoktu. Yine de işleri bazen rahatsız bir hâle getiriyordu ve ben de mümkün oldukça o anda orada bulunmaktan hoşnut oluyordum. Özellik de işin içinde Isaac Cranford varsa.

Cranford sert bir adamdı. Hayatını demirden bir tasarruf kalıbına döküp şekillendirmiş bir adam. Yaman bir pazarlıkçı, her halükârda kazanmayı amaçlayan bir tipti ve tasarrufun genel olarak var olduğu bir bölgede bile aşağılık biri olarak görülüyordu. Dale'in alt taraflarındaki en iyi tarlalardan bazılarını sürüyordu. Kısaboynuzluları yarışmalarda düzenli olarak ödül kazanıyordu ama hiçbir dostu yoktu. Kuzey tarafındaki komşusu olan Bay Bateson onu şöyle tanımlıyordu: "Bu adam derisi için pireyi bile yüzer." Güney tarafındaki komşusu Bay Dickon da başka bir ifade kullanıyordu: "Parayı eline bir geçirdi mi onu müebbet mahkûmu yapar, asla bırakmaz."

Bu sabahki buluşmanın temeli önceki gün atılmıştı. Öğleden sonra Bay Cranford'dan bir arama gelmişti. "İneklerimden birine yıldırım çarptı. Çayırda ölü yatıyor."

Şaşırmıştım. "Yıldırım mı? Emin misiniz? Bugün fırtına kopmadı ki?"

"Belki sizin orada kopmadı ama burada koptu."

"Pekâlâ, gelip bir bakayım."

Çiftliğe doğru sürerken beni bekleyen diyaloğa pek heveslenemiyordum. Bu yıldırım konusu biraz baş ağrıtabilirdi. Tüm çiftçiler yıldırım çarpmasına karşı sigortalılardı, genelde yangın sigortalarının poliçesine dahildi bu. Ve şiddetli bir yıldırımlı fırtınadan sonra da ölü hayvanları incelemeleri için veterinerlerin telefonlarının çalması gayet doğaldı.

Sigorta şirketleri bu konuda makul davranıyorlardı. Eğer veterinerden hayvanın ölüm sebebinin yıldırım çarpması olduğunu kanıtlayan bir belge ellerine geçerse hiçbir sorun çıkarmadan ödeme yapıyorlardı. Ancak şüpheli durumlarda bir otopsi ya da başka bir veteriner tarafından bir inceleme talep ediyorlardı. Zorluğu şöyleydi ki böylesi bir ölümün belirli ölüm sonrası bulguları yoktu. Belki deri altındaki dokularda ara ara zedelenmeler olabilirdi ama haricinde pek bir şey bulunamazdı. En iyi

durumdaysa hayvanın kulağından bacağına, oradan da zemine kadar inen gösterge maiyetindeki yanık izleri bulunurdu. Hayvan genelde bir yıldırım tarafından çakılıp parçalanmış bir ağacın altında bulunurdu. İşte o zaman teşhis koymak kolaydı.

Çiftçilerin yüzde doksan dokuzu adil bir karşılık istiyorlardı ve eğer veterinerleri başka bir ölüm sebebi bulduysa bu sonucu makul şekilde karşılıyor, kabul ediyorlardı. Ancak azınlıkta kalanlar zorlayabiliyordu.

Siegfried'in kendisini bir yıldırım ölümünü tasdik etmesi için aramış olan yaşlı bir adamdan bahsettiğini duymuştum. Karkasın üstündeki uzun yanık izleri tamamen klasik şekildeydiler ve onları gözlemleyen Siegfried neredeyse şairane bir havaya bürünmüştü. "Harika, Charlie, harika. Daha tipik izler görmemiştim. Ancak bir şey daha var." Yaşlı adamın omzuna kolunu attı. "Derinin üzerine mumu damlatmış olman çok talihsiz bir davranış."

Yaşlı adam daha yakından bakıp avucunun içine yumruğunu indirmişti. "Haklısın üstadım! İşin içine sıçtım. Hâlbuki ne kadar da çok uğraşmıştım. Neredeyse bir saat bununla cebelleştim." Mırıldanarak uzaklaşmıştı. Hiçbir şekilde utanmamıştı, sadece teknik eksikliklerine kızıyordu.

Arabanın camlarının önünden taş duvarlar geçip giderken bunun çok farklı olacağını düşünüyordum. Cranford'un kendi yolunu bulma huyu vardı, doğru ya da yanlış olması fark etmezdi. Ve eğer bugün yolunu bulamadıysa, işte o zaman bela çıkarırdı.

Çiftlik kapısından içeri arabayla girdim ve yalnız duran tarlanın karşısındaki güzel bir asfalt yoldan devam ettim. Bay Cranford tarlanın ortasında hareketsiz şekilde duruyordu ve adamın böylesine aç bir kuş gibi görünmesi beni ilk kez şaşırtmamıştı. Düşük, dar omuzlar, ileri doğru uzanmış, sivri burunlu bir surat, kemikli vücudu üzerinde bol duran kara renkli kaban... Kanatlarını açıp ahırın çatısına konsa şaşırmazdım bile. Onun

yerine bana sabırsız bir şekilde kafa selamı verdi ve evin arkasındaki tarlaya kısa, tekleyen adımlarla hızla ilerlemeye başladı.

Geniş bir tarlaydı ve inek de neredeyse tam ortasında yatıyordu. Hiçbir ağaç, çit veya küçük bir çalı bile yoktu. Yıldırım çarpmış bir ağacın altında yatan vücut görme umudum eriyip yok olmuş, yerini endişe dolu bir boşluğa bırakmıştı.

İneğin yanında durduk ve ilk konuşan Bay Cranford olmuştu. "Yıldırım olmalı. Başka bir şey olamaz. Fena fırtınaydı. O sırada da bu güzelim hayvancağız ölüp gitti."

Büyük kısaboynuzlunun etrafındaki çimenlere baktım. Birbirine karışmış ve koparılmışlardı, geriye sadece toprak kalmıştı. "Ancak tam olarak ölmedi, değil mi? Kıvranarak ölmüş. Toynaklarının çimenleri ittirmiş olduğunu görebiliyorsunuz."

"Pekâlâ, kıvrandı ama buna yıldırım sebep oldu." Bay Cranford'un ferfecir okuyan küçük gözleri vardı ve gömleğimin yakasına, yağmurluğumun kemerine, Wellington botlarıma kaçamak bakışlar atıyordu. Karşıdakinin asla gözlerinin içine bakamıyordu.

"Bu konuda şüphelerim var Bay Cranford. Yıldırım çarpmasının işaretlerinden biri de hayvanların çabalamadan ölmesidir. Bazılarının ağızlarında ot bile olur."

Cranford "Tabii ya bunları biliyorum," diye çemkirdi, ince suratı kızarmıştı. "Neredeyse elli yıldır çiftlik hayvanlarıyla birlikteyim ve ilk yıldırım çarpan hayvanım da bu olmadı. Hepsi aynı değil bilesin."

"Evet, tabii ya. Ama bu ölümün sebebi birçok farklı şey olabilir."

"Ne gibi?"

"Mesela şarbon, magnezyum eksikliği, kalp rahatsızlığı... Liste gayet uzun. Emin olmak için otopsi yapsak iyi olacak."

"Bir dakika, bana bir işler karıştırdığımı mı ima etmeye çalışıyorsun sen?"

"Hiç de bile. Tek söylemek istediğim ben ölüm belgesini hazırlamadan önce emin olmamız gerektiğidir. Mallock'un yerine gidip orada bakabiliriz. Eğer başka bariz bir ölüm sebebi yoksa takdir hakkına sahip olacaksın. Sigortacılar bu konuda gayet başarılılar."

Bay Cranford'un avcı görünümü kabanının yakasına daha da gömüldü. Ellerini haşin şekilde ceplerine koydu. "Böyle işlere daha önce de veterinerler çağırmıştım. Hem de düzgün, tecrübeli veterinerler." Küçük gözleri sol kulağıma baktı. "Hiç böylesine ellerine yüzlerine bulaştırmamışlardı. Neden bu kadar uğraşıyoruz ki? Neden bu kadar ıvırını zıvırını kurcalaman gerekiyor?"

Gerçekten de bunu neden yapıyordum ki? Neden bu adam düşmanım olsundu? Bölgede çok nüfuza sahipti. Yerel Çiftçi Birliği'nde etkiliydi ve çevredeki her çiftçi birliğine üyeydi. Zengin ve başarılı bir adamdı ve insanlar onu sevmeseler bile tecrübesine saygı duyar ve onu dinlerlerdi. Genç bir veterinerin başına çok iş açabilirdi. Neden ölüm belgesini hazırlayıp eve gitmeyeyim? İşbu belge, yukarıda belirtilen hayvanın tarafımdan incelenip kendi fikrim dahilinde ölüm sebebinin yıldırım çarpması olduğu kanısına varılmıştır. Kolay bir iş olacak ve Cranford da yumuşayacaktı. Olayı böylece sonlandıracaktık. Neden tehlikeli birini hiçbir şey uğruna düşman hâline getirmeliydim ki? Belki de gerçekten de yıldırım çarpmıştı.

Bay Cranford'a döndüm ve son anda kaçan gözlerinin içine bakmaya çalıştım. "Kusura bakmayın ama bu ineği incelememiz gerekiyor. Mallock'u arayıp ineği almasını söylerim. Yarın sabah da bakarız. Saat onda buluşuruz. Uygun mudur?"

"Sanırım öyle olmalı," dedi Cranford. "Tamamen saçmalık ama sanırım sana uymam gerekiyor. Ancak hatırlatayım, bu iyi bir inekti, seksen pound değerindeydi. O kadar parayı kaybedemem. Hakkımı isterim."

"Eminim hakkınızı elde edersiniz Bay Cranford. İnek taşınmadan önce şarbon seçeneğini ortadan kaldırmak için kan tabakasına baksam iyi olur." Çiftçi giderek artan bir baskı altındaydı. Metodist şapelinin önemli şahıslarından biri olarak kullanabileceği dil genişliği kısıtlıydı ve bu sebepten dolup taşan duygularını karkası vahşice tekmeleyerek yatıştırmaya çalıştı. Ayak parmağı omurgaya çarpmıştı ve birkaç saniye boyunca tek ayağının üzerinde zıpladı. Sonrasında da evine aksayarak yürüdü.

Ölü kulağa bıçağımla kesik atıp birkaç cam lam üzerine biraz kan tabakası koydum. İş iyi geçmemişti ve yarınki buluşma da pek güzel olmayacak gibi görünüyordu. Kan örneklerini dikkatlice bir karton kutuya yerleştirdim ve mikroskobun altında incelemek üzere Skeldale Evi'ne doğru yola çıktım.

Sonraki sabah çürükçünün orada buluşan grup pek de neşeli hâlde değildi. Her zamanki Buda'ya benzeyen yüz ifadesini takınsa da Jeff bile derinden alınmıştı aslında. Vardığımda bana anlattıkları bölük pörçüktü ancak yapbozu çözmüştüm. Cranford'un çiftliğine geldiğinde kamyonundan atlayan Jeff, karkası delici bakışlarla gözlemlemiş ve harika olay yeri tanısını koymuştu. "Ciğer Durgunluğu. Gözlerinin şekline ve sırtlarındaki tüylere bakınca anlıyorum. Şaşkınlık ifadelerini, tebrik ifadelerini ve hep ardından gelen *güç gösterisini* özgüvenle bekliyordu."

Bay Cranford öfkeden neredeyse yerinden fırlayacaktı. "O koca aptal çeneni kapa Mallock. Hiçbir halttan anlamazsın sen. İneğe yıldırım çarptı bunu aklına sok."

Ve şimdi de karkasa doğru eğilmiştim ancak hiçbir iz bulamamıştım. Deri yüzülürken hiçbir zedelenme göstergesi yoktu. İç organlar temiz ve normaldi.

Doğruldum ve parmaklarımı saçlarımın arasında gezdirdim. Kazan yavaşça fokurduyor, hâlihazırda gergin ortama kötü kokular bırakıyordu. İki köpek et ununu yalamakla meşguldü.

Sonra içime bir korku doldu. Köpekler birbirleriyle kapışıyorlardı. Altın renkli saçları olan küçük bir oğlan çocuğu, işaret-parmağını bu yığının içine sokup sonrasında ağzına götürmüştü ve keyifle emmekteydi.

Sesim titreyerek. "Şuna bak!" dedim.

Çürükçü adamın yüzü ebeveynlik gururuyla parlamıştı. "Evet," dedi mutlu bir tavırla. "Et unumu sadece dört ayaklılar sevmez. Harika bir şey, gayet besleyici!"

Yüzüne renk gelmişti. Bir kibrit yaktı ve tatsız mesleğinin somut kanıtlarıyla kaplanmış kısa bir pipoyu memnuniyetle çekmeye başladı.

Dikkatimi tekrar önümdeki işe çevirdim. "Kalbi keser misin Jeff?" dedim.

Jeff büyük organı yukarıdan aşağıya ustaca kesti ve o an aramamın sonlandığını anlamıştım. Aurikulalar ve ventriküller, kapakçıklarda oluşmuş karnabahara benzeyen kitleler tarafından tıkanmıştı. Siğilli kalp içzarı yangısı. Domuzlarda yaygın şekilde görülür ama ineklerde nadirdir.

"İşte ineğinizi öldüren şey buydu Bay Cranford," dedim.

Cranford kalbe doğru yaklaştı. "Saçmalık! Bu küçük şeylerin böylesine büyük bir hayvanı öldürebileceğini iddia etmiyorsun herhalde?"

"O kadar da küçük değiller. Kan akışını durdurabilecek büyüklükteler. Kusura bakmayın ama hiç şüphe yok ki ineğiniz kalp yetmezliğinden öldü."

"Peki ya yıldırım?"

"Maalesef o konuda hiçbir işaret göremiyorum. Kendiniz de bakabilirsiniz."

"Peki ya seksen poundum?"

"Kusura bakmayın ama bu gerçekleri değiştirmiyor."

"Gerçekler ha! Hangi gerçekler? Bu sabah geldim ve bana fikrimi değiştirebilecek herhangi bir şey göstermedin."

"Daha da söyleyecek bir şeyim yok. Her şey apaçık ortada."

Bay Cranford tünemiş gibi dururken kaskatı kesildi. Ellerini kabanının önüne koydu ve parmakları kendisinden kaçıp giden banknotları sayarcasına durmaksızın hareket ettiler. Yakalarına daha da gömülen yüzü hâlâ keskin hatlarını koruyordu.

Sonra bana doğru döndü ve zoraki şekilde gülmeye çalıştı. Yakalarıma odaklanan gözleri, cesurca yukarı doğru bakmaya çalıştı. Aciliyetle kaçmadan önce bir anlığına benimle bakışmışlardı.

Beni bir kenara çekti ve gırtlağıma doğru konuşmaya başladı. Kısık fısıltısında yaltaklanan bir ton vardı.

"Bak şimdi Bay Herriot, ikimiz de görmüş geçirmiş insanlarız. İkimiz de biliyoruz ki sigorta şirketi bu kaybı benden daha iyi bir şekilde karşılayacak. Neden yıldırım çarptı demiyorsun ki?"

"Öyle olmadığını düşünsem bile mi?"

"Yahu ne fark edecek ki? Öyle olmuş diyebilirsin, değil mi? Kimse bilmeyecek ki."

Kafamı kaşıdım. "Ama beni sıkıntıya sokacak şey de benim bileceğimdir Bay Cranford."

"Bilecek misiniz?" Çiftçi şaşırmıştı.

"Aynen öyle. Olmaz, bu ineğe belge hazırlayamam. Konuyu burada kapatalım."

Dehşet, umutsuzluk ve hüsran, Bay Cranford'un yüz ifadelerine o anda yuva yapmıştı. "Sana şöyle söyleyeyim, ben bu işin peşini bırakmam. Patronunla bir konuşayım bakalım." Arkasını dönüp ineği işaret etti. "Hiçbir hastalık belirtisi yok. Bana kalbindeki küçük şeylerden ölmüş diye söylemeye çalışıyor. Sen işini yapmayı bilmiyorsun, o şeylerin ne olduğunu bile bilmiyorsun!"

Jeff Mallock tuhaf piposunu ağzından çekmişti. "Ama ben biliyorum. Dediğim şey işte. Ciğer durgunluğu var ve sütün süt damarlarından tekrar vücuda girmesinden kaynaklanıyor. Sonra da kalbe gidip işini bitiriyor. Gördüğünüz şeyler süt pıhtıları."

Cranford Jeff'e sataştı. "Kes sesini seni zırvacı! Sen de en az onun kadar kötüsün bu işte. Yıldırım diyorum!" Neredeyse bağırıyordu. Sonra kendine hâkim olup sakince benimle konuşmaya başladı. "Bunu son duyuşun olmayacak Bay Bilgi. Ve sana bir şey söyleyeyim. Bir daha asla çiftliğimde gezemeyeceksin." Arkasını döndü ve hızlı adımlarla gitti.

Jeff'e iyi sabahlar dileyip yorgun argın şekilde arabama bindim. Her şey harika geçmişti. Veterinerlik keşke sadece hasta hayvanları tedavi etmekten ibaret olsaydı. Ancak maalesef. Birçok başka şey de vardı. Motoru çalıştırıp gittim.

29

Bay Cranford'un tehdidini gerçekleştirmesi çok uzun sürmemişti. Sonraki gün öğle yemeğinden kısa süre sonra ameliyathaneyi aramış, Siegfried ve ben oturma odasında yemek sonrası sigaralarımızın keyfini çıkarırken kapı zilinin sesini duymuştuk. Ayağa kalkmadık çünkü çiftçilerin çoğu zili çaldıktan sonra içeri giriyorlardı.

Ancak köpekler rutinlerinden kopmuyorlardı. O sabah fundalıklarda uzun bir koşu gerçekleştirmiş ve kaplarındaki mamalarını yalamayı henüz tamamlamışlardı. Yorgun ve yemekten şişmiş hâlde Siegfried'in ayaklarının altına horlayan bir yığın şeklinde devrilmişlerdi. On dakikalık bir istirahatten başka bir şey istemiyorlardı ama evin amansız koruyuculuğu görevine sadık olduklarından dolayı asla tereddüt etmediler. Havlayarak halının üzerinden atladılar ve hole koşturdular.

İnsanlar Siegfried'in neden beş tane köpek beslediğini merak ederlerdi. Onları beslemekle kalmıyor aynı zamanda gittiği her yere götürüyordu da. Onunla birlikte mesaiye çıkarken kıl yumağı kafaların ve sallanan kuyrukların arasından Siegfried'i görmek zor oluyordu ve arabanın yanına gelen herkes, arabanın camlarından gelen vahşice havlamalar, pençeler ve parlayan gözler karşısında korkuyla kaçıyordu.

Siegfried yumruğunu dizine vurup şöyle diyordu: "Ben gerçekten de insanların köpekleri neden evcil hayvan olarak beslediklerini anlayamıyorum. Köpeğin bir işlevi olmalıdır. Tarla işi, avcılık, rehberlik için kullanılabilirler. Ancak neden köpek öylece takılsın diye beslediklerini hiç anlayamıyorum."

Arabasında otururken genelde sallanan kulaklar veya şapırdayan dillerin arasından söylediği bir ifadesiydi bu. Dinleyicisi büyük tazıya ve küçük teriyere şaşkınlık içinde bakar; spanyele, yarış köpeğine ve İskoç teriyerine göz gezdirirdi ama kimse Siegfried'e neden kendi köpeklerini beslediğini sormazdı.

Sürünün Bay Cranford'un üzerine holdeki dönemeçteyken atladığını tahmin ediyorum ve emin olun daha korkak kişiler kesin kaçardı. Ancak Bay Cranford'un mücadele ederek yolunu açmaya çalıştığını duyabiliyordum. Oturma odasının kapısına vardığında şapkasını çıkarmış, onunla köpeklere vurmaktaydı. Akıllıca bir hareket değildi bu ve havlamaların tonu yükselmişti. Adamın gözleri kilitlenmişti ve dudakları sürekli hareket etmekteydi ancak aralarından hiçbir kelime çıkmıyordu.

Siegfried her zamanki nazikliğiyle ayağa kalktı ve oturması için misafire bir sandalye gösterdi. Onun da dudakları şüphesiz birkaç nazik karşılama ifadesini aktarmak için hareket ediyordu. Bay Cranford siyah kabanını silkeledi, halının üzerinden atladı ve yerine tünedi. Köpekler de onun etrafında bir çember şeklinde oturdular ve yüzüne doğru havlamaya başladılar. Bu yorucu performanslarından sonra genelde düşüp bayılırlardı ancak Bay Cranford'un görünüşü ve kokusunda sevmedikleri bir şeyler vardı.

Siegfried tekli koltuğunda arkasına yaslandı, parmaklarını kavuşturdu ve yargılayıcı bir ifade takındı. Arada bir anlıyormuş gibi başını sallayıp ilginç bir noktaya parmak basılmış gibi gözlerini kısıyordu. Aslında Bay Cranford'dan arada bir çıkan bir kelime ya da ifadenin dışında hiçbir şey duyulmuyordu.

"...ciddi bir şikâyette bulunmak istiyorum."

"...işini bilmiyor."

"...karşılayamam. Zengin biri değilim."

"...bu lanet köpekler."

"...onu daha çağırmam."

"...otur oğlum, haydi bakalım."

"...hırsızlıktan başka bir şey değil."

Tamamen rahatlamış ve gürültüyü umursamıyor gibi duran Siegfried, dikkatlice dinlemişti ancak dakikalar geçtikçe Bay Cranford'un gerildiğini görebiliyordum. Gözleri yuvalarından çıkmaya başlamış ve mesajını iletmeye çalışırken cılız boynundaki damarlar da belirginleşmeye başlamıştı. Sonunda bu iş ona fazla gelmeye başlamıştı. Ayağa kalktı ama zıplayan kahverengi bir dalga onu usandırarak kapıya kadar götürmüştü. Son bir küstahlıkla bağırdı, şapkasıyla azarladı ve sonra da gitti.

Birkaç hafta sonra dispanserin kapısını açtığımda patronumun bir merhem karışımı yaptığını gördüm. Büyük dikkatle çalışıyordu. Yapışkan kitleyi mermer bir tabakanın üzerinde çeviriyordu.

"Neyle uğraşıyorsun?" diye sordum.

Siegfried ıspatulasını bıraktı ve sırtını doğrulttu. "Erkek bir domuz için merhem yapıyorum." Henüz içeri girmiş olan arkamdaki Tristan'a baktı. "Ve bazıları arka tarafta öylece otururken neden bunu ben yapıyorum merak içindeyim." Ispatulayı gösterdi. "Aynen öyle Tristan, sen de işin ucundan tutabilirsin. Tabii sigaranı bitirdikten sonra."

Tristan Woodbine'ını söndürüp mermerin üzerinde çalışmaya başladığında Siegfried'in ifadesi yumuşadı. Siegfried memnun bir ifadeyle, "Gayet sert bir karışımmış. Biraz daha karıştırılması gerek," dedi. Kardeşinin eğilmiş kafasına bakıyordu. "Boynumun arkası da ağrımaya başlamıştı."

Bana doğru döndü. "Bu arada, bu merhemi eski dostun Cranford için yaptığımızı biliyor muydun? Ödüllü domuzu için. Sırtında fena bir yara var ve kendisi bu konuda aşırı endişeli. Gösterilerde kendisine iyi para kazandırıyor ve böyle lekeli kalması felaket olur."

"Cranford hâlâ bizimle çalışıyor o zaman?"

"Evet, komik bir durum ama ondan kurtulamıyoruz. Müşteri kaybetmeyi sevmem ama bu arkadaş için seve seve kendi kuralımı çiğneyebilirim. Yıldırım işinden sonra seni bir daha çiftliğine çağırmayacağını ve beni de pek sevmediğini açıkça ifade etti zaten. Hayvanlarına hiçbir fayda sağlamadığımı söylüyor, beni hiç aramasaydı daha iyi olacağını söylüyor. Ve faturasını gördüğünde de deli gibi şikâyet ediyor. Faydasından çok zararı var ve her şeyden de ötesi, beni çok korkutuyor. Ama bizi bırakmayacak, gerçekten de bırakmayacak."

"Nereden nasıl faydalanacağını iyi biliyor," dedim. "Birinci kalite hizmet alıyor ve faturalarda indirim yapmak için şikâyet edip bağırıp çağırmak da sistemin bir parçası."

"Belki de haklısın ama keşke ondan kurtulmanın kolay bir yolu olsaydı." Tristan'ın omzuna dokundu. "Tamam tamam, zorlama kendini. Bu kadar yeterli. Şu merhem kutusuna doldurup etiketine şöyle yaz: 'Günde üç kez domuzun sırtına bolca sürüp parmağınızla bolca yedirin.' Sonra da Bay Cranford'a postala. Hazır elin değmişken de Jöhne hastalığı testi için şu dışkı örneğini Leeds'teki laboratuvara yollayabilir misin?" Kötü kokan sıvı ishalle ağzına kadar dolu olan bir pekmez tenekesi tutuyordu.

Böyle örnekler toplayıp Jöhne hastalığı testi, kurt sayımı vesaire için göndermek yaygın bir şeydi ve tüm örneklerin ortak bir yönü vardı: Çok fazla miktardaydılar. Testler için tek gereken bir iki çay kaşığı kadar örnekken çiftçiler miktar konusunda gayet cömert davranıyordu. Veterinerin tek istediğinin bok kanalından sadece az bir miktar olduğunu duyunca şaşkına dönüyorlardı. Dikkatlerini bir kenara bırakıp malzemeyi bulabildikleri en büyük kaba neşeyle dolduruyorlardı. İtirazların tümünü yok sayıyorlardı ve anlayışları şöyleydi: "İstediğin kadarını al, bizde zaten bolca var."

Tristan tenekeyi dikkatlice tuttu ve raflara bakınmaya başladı. "Sanırım küçük cam örnek kavanozlarımızdan kalmamış."

"Evet, elimizdekiler bitti," dedi Siegfried. "Sipariş verecektim. Ama her neyse, sıvıyı iyice tenekeye bastır, sonra da ambalaj kâğıdıyla paketle. Laboratuvara zarar görmeden gider."

Üç gün sonra Bay Cranford'un adı tekrar duyulmuştu. Siegfried sabah gelen postalara bakıyordu. El ilanlarını bir tarafa bırakıyor, faturalardan ve makbuzlardan kuleler oluşturuyordu ki bir anda donup kalmıştı. Mavi kâğıtlı mektubu görünce kalakalmış ve okuyup bitirene kadar da bir heykel gibi durmuştu. Sonunda kafasını kaldırmıştı. Yüzünde hiçbir ifade yoktu. "James, bu benim şimdiye kadar okumuş olduğum en iğneleyici mektup. Cranford'dan gelmiş. Bizimle ilişiğini kesiyor ve bize karşı dava açmayı düşünüyormuş."

"Bu sefer ne yapmışız acaba?" diye sordum.

"Bizi kendisine karşı ağır hakarette bulunmakla ve domuzunun sağlığını tehlikeye atmakla suçluyor. Kendisine domuzunun sırtına günde üç defa sürmesi talimatlarının bulunduğu bir pekmez tenekesi dolu inek boku yolladığımızı söylüyor."

Gözleri yarı açık şekilde oturan Tristan bir anda canlanmıştı. Aceleyle kalktı ve kapıya doğru gitmeye başladı. Elini kapı koluna koyduğu anda ağabeyi gürlemişti.

"Tristan! Gel bakayım buraya! Otur şöyle. Galiba seninle konuşmamız gereken bir şeyler var."

Tristan tereddüt etmeden başını kaldırdı, fırtınanın kopmasını bekledi ama Siegfried beklenmedik şekilde sakindi. Sesi gayet nazikti.

"Yine yapacağını yaptın demek. En basit işleri bile sana emanet edemeyeceğimi ne zaman öğreneceğim acaba? Zor bir iş değildi ya, değil mi? Postalanacak iki küçük kutu vardı, nereden baksan zor bir iş olamaz. Ancak sen batırmayı başardın. Etiketleri karıştırdın değil mi?"

Tristan sandalyesinde kıvranmaya başladı. "Özür dilerim, nasıl oldu bilemi..."

Siegfried elini kaldırdı. "Ah, sakın merak etme. Her zamanki gibi şansın yine yaver gitti. Bu hata başka birine yapılsa felaket olurdu ama Cranford'a yapılınca ilahi takdir gibi oldu diyebiliriz." Bir an duraksadı ve gözlerinde hayalci bir ifade oluştu. "Hatırladığım kadarıyla etikette parmakla iyice yedirilmesi gerekildiği yazıyordu. Ve Bay Cranford da paketi kahvaltı sofrasında açtığını söyledi... Evet Tristan, sanırım yolunu buldun. İşte bu her şeyi halletti."

Şöyle dedim: "Peki ya hukuki yönünü ne yapacağız?"

"Ah, sanırım o olayı unutabiliriz. Bay Cranford kendi itibarını çok fazla önemser. Mahkeme salonunda bu konunun anlatıldığını bir düşünsene." Mektubu buruşturup kâğıt kutusuna fırlattı. "Haydi, işimizin başına dönelim."

Dışarı ilk o çıktı ve holde bir anda durdu. Bize doğru döndü: "Bir şey daha var tabii. Acaba laboratuvarda merhemin Jöhne hastalığı için test çalışmaları nasıl gidiyor?"

30

Bu sefer Tricki konusunda gerçekten çok endişelenmiştim. Onu sahibesiyle birlikte sokakta görünce arabayı kenara çektim, hâline şaşırmıştım. Her bir köşesinde bacağı olan şişmiş bir sosis gibi inanılmaz şişmanlamıştı. Kanlı ve çapaklanmış gözleri doğrudan ileriye bakıyor ve dili de dışarıda sallanıyordu.

Bayan Pumphrey açıklama yapmakta aceleciydi. "Çok neşesizdi Bay Herriot. Hiç enerjisi yok gibi duruyordu. Besin eksikliğinden kaynaklanıyor diye düşünmüştüm ve ben de düzelmesi için öğün aralarında fazladan bir şeyler verdim. Pek bir şey değil, sadece biraz paça çorbası jölesi, malt, balık yağı ve geceleri uyuması için bir kâse Horlick spesiyali verdim."

"Ve size söylediğim gibi tatlı şeyleri kestiniz mi peki?"

"Ah, evet bir süre kestim ama çok güçten düşmüş gibi duruyordu. Geri adım atmak zorundaydım. Kremalı pasta ve çikolataya çok düşkün. Onu maalesef reddedemem."

Eğilip küçük köpeğe baktım. İşte sorun buydu. Tricki'nin tek sıkıntısı açgözlülüğüydü. Hiç yemek reddetmemişti. Gündüz ya da gece fark etmeksizin herhangi bir saatte her türlü yemeği gömerdi. Ayrıca Bayan Pumphrey'nin bahsetmediği diğer şeyleri de merak etmiştim: İnce bisküvi üzerine ezme, şekerlemeler, yoğun kremalar... Tricki hepsine bayılıyordu.

"Peki, ona yoğun antrenmanlar yaptırıyor musunuz?"

"Şey, gördüğünüz üzere küçük yürüyüşler yapıyor ama bel ağrısından dolayı Hodgkin istirahat ediyor ve bu sebepten de son zamanlarda halka fırlatmaca yapmıyoruz."

Ciddi şekilde konuşmaya çalıştım. "Bakın, bu konuda gayet

ciddiyim. Eğer yemeğini kısmazsanız ve daha çok antrenman yaptırmazsanız gerçekten çok hasta olacak. Kalbinizi metinleştirmeli ve onu sıkı bir diyete sokmalısınız."

Bayan Pumphrey ellerini ovuşturuyordu. "Yapacağım Bay Herriot. Haklı olduğunuza şüphe yok ancak inanın bana o kadar zor ki." Başını öne eğerek yolda yürümeye devam etti. Bu yeni rejimi anında harekete geçirmeye kararlıymış gibiydi.

İlerlemelerini giderek artan endişeyle gözlemliyordum. Tricki etrafta yeni tüvit kabanıyla geziniyordu. Bir gardırop dolusu ceketi vardı. Soğuk havalarda sıcak tutacak tüvit ya da ekose ceketler, yağışlı günlerde giyilebilecek yağmurluklar vardı. Zorlanıyordu, tasmasıyla gezerken hâlsiz düşmekteydi. Çok geçmeden Bayan Pumphrey'den bir haber alacağım diye düşünmüştüm.

Beklenen arama birkaç gün sonra gelmişti. Bayan Pumphrey çıldırmıştı. Tricki hiçbir şey yemiyordu. En sevdiği yiyecekleri bile reddediyordu ve kusma krizleri de oluyordu. Tüm vaktini bir halının üzerinde yatıp nefes nefese kalarak geçiriyordu. Yürüyüşlere çıkmak istemiyordu, hatta hiçbir şey yapmak istemiyordu.

Önceden plan yapmıştım. Tek yol Tricki'yi evden bir süreliğine çıkarmaktı. Gözlem altında tutulması için iki haftalığına yatırılması gerektiğini söyledim.

Zavallı kadıncağız neredeyse bayılacaktı. Birtaneciğinden daha önce hiç ayrılmamıştı. Tricki'nin kendisini görmezse kesin zayıf düşüp öleceğini düşünüyordu.

Ama ben çok kesin konuşuyordum. Tricki çok hastaydı ve onu kurtarmanın tek yolu buydu. Hatta hiç vakit kaybetmeden onu hemen şimdi götürmek en iyisiydi ve arkamdan Bayan Pumphrey'nin yakarışlarıyla birlikte küçük köpeği kucağımda bir battaniyeye sarılı şekilde arabaya götürdüm.

Tüm çalışanlar paniğe kapılmış ve hizmetçiler de gündüz yatağını, gece yatağını, en sevdiği yastıklarını, oyuncaklarını ve plastik halkalarını, kahvaltı kâsesini, öğle yemeği kâsesini ve

akşam yemeği kâsesini getiriyorlardı. Arabaya bu kadar şeyin sığmayacağını fark ettiğimde sürmeye başlamıştım. Giderken Bayan Pumphrey acı içindeki bir çığlıkla bir kucak dolusu küçük ceketi pencereden içeri fırlatmıştı. Köşeyi dönmeden önce aynadan son bir bakış attığımda, herkesin gözü yaşlıydı.

Yoldayken yanımdaki koltukta nefes nefese kalan zavallı küçük hayvana baktım. Kafasını okşadığımda Tricki de kuyruğunu sallamak için çabalamıştı. "Ah benim garibim," dedim. "Senden bir şey çıkacak gibi durmuyor ama senin ilacını ben biliyorum."

Ameliyathaneye vardığımızda evin köpekleri beni çevrelemişti. Tricki aşağıdaki gürültücü sürüye boş gözlerle baktı ve yere bıraktığımda halının üstünde hareketsiz bir şekilde yattı. Diğer köpekler onu birkaç saniye kokladıktan sonra onun ilginç olmadığına karar verip görmezden geldiler.

Diğer köpeklerin yattıkları kutunun yanında, ona sıcacık bir yatak hazırladım. İki gün boyunca üzerinden gözümü ayırmadım ve bol sudan başka hiçbir şey, hiç yiyecek vermedim. İkinci günün sonunda etrafındaki şeylere karşı ilgili davranmaya ve üçüncüde de avludaki köpeklerin sesini duyunca ağlamaya başladı.

Tricki kapıyı açtığımda tazı Joe ve arkadaşları tarafından etrafı çevrilmişti. Köpekler onu yuvarladıktan ve dikkatlice inceledikten sonra bahçeye doğru indiler. Tricki de onları takip etti, tabii fazla yağlarından dolayı biraz yuvarlanıyordu ancak açık şekilde merak içindeydi.

Sonraki saatlerde mama vakti geldiğinde ben de oradaydım. Tristan kâselere mamaları dökerken ben de izledim. Her zamanki gibi yemeğe fırlayıp hızlı hızlı yemek yeme sesleri vardı. Her köpek eğer diğerlerinin gerisinde kalırsa, kendi mamasının son parçası için diğerleriyle rekabet içinde olacağını biliyordu.

Mamalarını bitirdiklerinde Tricki parlayan kâselerin arasında dolandı, bir iki tanesinin içini öylesine yaladı. Sonraki gün onun için de bir kâse koyulmuş ve kâsesine doğru gittiğini görmek beni memnun etmişti.

Bundan sonraki gelişmeler hızla geliyordu. Hiçbir ilaç tedavisi görmüyordu, tek yaptığı diğer köpeklerle tüm gün boyunca koşmak, arkadaşça boğuşmalarına katılmaktı. Birkaç dakikada bir devrilmenin, üzerinde tepinilmenin ve ezilmenin zevkini keşfetmişti. Çetenin bir üyesi olarak kabul edilmişti. Tüylü kıllı diğer üyelerin arasında ipeksi küçük bir şeydi. Mama saatlerinde kendi hakkı için bir kaplan gibi dövüşüyor ve geceleri de eski kümeste fare avlıyordu. Hayatında daha önce hiç bu kadar güzel vakit geçirmemişti.

O sırada Bayan Pumphrey de arka planda endişeli şekilde harekete geçiyor, son haberleri almak için günde on kez telefonla arıyordu. Yastıklarının düzenli şekilde düzeltilip düzeltilmediği, havaya uygun kabanının giydirilip giydirilmediği hakkındaki sorulardan kaçıyordum ancak küçük arkadaşımızın tehlikeden kurtulduğunu ve hızlıca iyileştiğini söyleyebiliyordum.

"İyileşme" kelimesi Bayan Pumphrey'e etki ediyor gibiydi. Tricki'nin gücünü tekrar toplaması için taze yumurtalar getiriyordu ve bazen yirmi dört tanesini birden getiriyordu. Bir süreliğine kahvaltıda herkese ikişer yumurta düşüyordu ama sherry şişeleri gelmeye başladığı anda durumun gerçek ihtimalleri ev halkının üzerine çökmeye başlamıştı.

Gayet iyi bildiğim her zamanki mahsuldendi ve Tricki'ye kan yapması için getirilmişti. Öğle yemeği törensel bir hâl almıştı. Yemekten önce iki barda ve yemek sırasında da daha birçok bardak içilmekteydi. Siegfried ve Tristan sırayla Tricki'nin sıhhatine kadeh kaldırıyordu ve yapılan konuşmaların standardı günbegün yükseliyordu. Sponsorun kendisi olarak ben de bu konuşmaları cevapsız bırakmıyordum.

Brandy geldiğindeyse inanamamıştık. Tricki'nin sıhhati için son noktayı koymak üzere iki şişe Cordon Bleu. Siegfried annesine ait birkaç konyak bardağı çıkarmıştı. Onları daha önce görmemiştim ama güzelim içkiler etrafta dolanıp, içilip, sarhoş olundukça gayet amacına uygun şekilde kullanılmışlardı.

Bu günler gayet memnuniyet içinde geçmekteydi. Sabahları fazladan yumurtayla güzel bir başlangıç, daha sonrasında gün ortası sherry'siyle desteklenip devam ettirilirken ateşin etrafında brandy yudumlayarak lüks bir nokta koyulmaktaydı.

Tricki'yi kalıcı bir misafir olarak tutmak çok makul gibi duruyordu ama Bayan Pumphrey'nin acı çektiğini biliyordum ve iki hafta sonra küçük köpeğin iyileştiğini ve alınabileceğini telefonda ona söyleme gereği duymuştum.

Dakikalar içinde dokuz metrelik parlak siyah metal, ameliyathanenin önüne gelmişti. Şoför kapıyı açmıştı ve Bayan Pumphrey'nin içeride neredeyse kaybolmuş silüetini ancak seçebiliyordum. Ellerini önünde sıkıca birbirine kenetlemiş şekilde tutuyordu ve dudakları titriyordu. "Ah, Bay Herriot, bana doğru söyleyin. Gerçekten de daha iyi mi?"

"Evet, daha iyi. Araçtan inmenize gerek yok, ben gidip getiririm."

Evin içinden bahçeye geçiyordum. Köpekler çimlerin üzerinde oradan oraya koşuyorlardı ve ortalarında da kulakları ve kuyruğu sallanan küçük altın rengi Tricki vardı. İki haftada kıvrak ve kaslı bir hayvana dönüşmüştü. Sürüyle iyi anlaşıyor, nice sınırları aşıyordu ve göğsü neredeyse yere sürtüyordu.

Onu holden evin önüne götürdüm. Şoför kapıyı hâlâ tutuyordu ve Tricki sahibesini gördüğünde kollarımdan fırlayıp Bayan Pumphrey'nin kucağına düştü. Bayan Pumphrey şaşkın bir "Ah!" sesi çıkardıktan sonra Tricki üzerinde delifişek gibi gezinip yüzünü yalarken ve havlarken kendisini korumak zorunda kalmıştı.

Heyecan anında şoföre hiçbiri kullanılmamış olan yatakları, oyuncakları, yastıkları, kabanları ve kâseleri taşıması için yardım ettim. Araç giderken Bayan Pumphrey camdan eğildi. Gözleri yaşlıydı. Dudakları titriyordu.

"Ah Bay Herriot," diye ağlamaya başladı. "Size ne kadar teşekkür etsem azdır. İşte bu, hekimliğin zaferidir!"

31

Bir anda ve şiddetle uyanmıştım. Kalbim ısrarcı telefon çağrılarıyla birlikte çarpıyordu. Yatak başındaki telefonlar, aşağı inip holün fayansları üzerinde çıplak ayaklarla titreyerek durmanız gereken eski sistemin üzerine kesinlikle iyi bir geliştirmeydi. Ancak vücudunuzun zayıf olduğu gece saatlerinde kulağınızın birkaç santimetre uzağındaki bu patlama ve direnç kırıcı parçalayıcıydı. Bunun benim için iyi bir şey olmayacağını biliyordum.

Hattın diğer ucundaki ses tuhaf bir neşeye sahipti. "Doğum yapacak bir kısrağım var ama doğurmaya başlamıyor. Tay yanlış yönde duruyor herhalde. Gelip bana yardım edebilir misin?"

Midem kıvrılmıştı. Bu biraz fazlaydı işte. Gecenin ortasında yataktan çıkmak yeterince kötüydü ama iki kez çıkmak haksızlıktı, hatta tamamen zalimlikti. Zor bir gün geçirmiştim ve gece yorganın altına girmek benim için mutluluktu. Gece saat birde lanet olası bir buzağılamaya çağırılmıştım ve üçe kadar eve varamamıştım. Peki ya saat şimdi kaçtı? Üç çeyrek. Ah Tanrım, sadece birkaç dakikalığına uyumuştum. Ve şimdi de at doğumu vardı! Genelde buzağılamalardan iki kat daha zor olurdu. Ne hayat ama! Ne kadar da lanet ve boktan bir hayat!

Ahizeye mırıldandım. "Tabii ki Bay Dixon, hemen geliyorum." Odada esneyerek ve omuzlarımla kollarımdaki ağrıları hissederek dolandım. Sandalyenin üzerindeki kıyafet yığınına baktım. Onları üzerimden çıkarmış, tekrar giymiş, bu gece tekrar çıkarmıştım ve içimden bir ses onları tekrar giymemek için direnmeye başlamıştı. Yorgun bir homurdanmayla kapı-

nın arkasındaki yağmurluğumu aldım ve pijamalarımın üstüne giydim. Dispanser kapısının önünde duran Wellington çizmelerimi almak için aşağı kata indim ve ayaklarıma giydim. Sıcak bir geceydi, giyinmenin anlamı neydi ki? Zaten çiftlikte tekrar soyunacaktım.

Arka kapıyı açtım ve uzun bahçeden aşağı doğru yavaşça ilerledim. Yorgun zihnim karanlığın içinden gelen kokunun çok az farkındaydı. Avluya ulaştığımda yola açılan çift kanatlı kapıyı açtım ve arabayı garajdan çıkardım. Sessiz kasabadaki binalar, arabanın farları dükkân kepenklerinden ve evlerin perdelerinden geçerken beyaz beyaz parıldıyorlardı. Herkes uyuyordu. Hırpalanmış ve cezalandırıldığı zor bir işe yorgun şekilde giden bendeniz James Herriot hariç tabii. Hangi akla hizmet veteriner olarak taşrada çalışmaya karar vermiştim ki? Haftanın yedi günü ve hatta geceleri de çalıştığın bir işi seçmek için delirmiş olmalıydım. Bazen bu işin beni deneyen kötü niyetli ve yaşayan bir canlı olduğunu, beni test edip zorladığını, hangi noktada düşüp canımı teslim edeceğimi görmek için giderek daha da fazla baskı kurduğunu düşünmüştüm.

Bu, beni kendime acıma banyosundan kurtaran ve yakın geleceğime yönelik doğal iyimserliğimin bir kısmının geri dönmesiyle birlikte takılıp düşmeme neden olan tamamen bilinçsiz bir tepkiydi.

Dixon'ın yeri Dale'in eteklerinde, anayolun hemen dışındaydı ve pek bulunmayan bir lükse, evlerinde elektrikli lambalara sahiplerdi. Ve ben o kadar da yorgun olmamalıydım, yirmi dört yaşımda her yerim sapasağlamken hem de. Daha ıskartaya çıkmama çok vardı.

Kendi kendime gülümsedim ve bana böyle zamanlarda olduğu gibi yarı hareketsiz bir hâle girdim. Önümdeki iş için gerekenlerin dışındaki duyulara uykulu bir perdelemeydi bu. Önceki aylarda birçok kez yataktan çıkmış, çok yol kat etmiş, işimi

verimli bir şekilde halletmiş ve tam olarak uyanmamış hâlde yatağıma geri dönmüştüm.

Dixon'ın vakası hakkındaki düşüncelerim doğruydu. Zarif Clydesdale kısrağı iyi ışıklandırmalı bir bölmede duruyordu ve ben de derin bir memnuniyetle halatlarımı ve aletlerimi çıkarıyordum. Antiseptiği buhar çıkan kovaya dökerken kısrağın kasılışını ve uzuvlarını sallayışını izledim. Çabası hiçbir sonuç vermiyordu. Vulvasından çıkan bir toynak yoktu ortada. Tayın rahimdeki pozisyonunda bir sorun olduğu açıktı.

Hâlâ düşünceli şekilde yağmurluğumu çıkardım ve o sırada hayal âleminden çiftçinin kısa kahkahasıyla bir anda çıkmıştım. "Tanrı yardımcımız olsun, nedir bu maskaralık?"

Dikkat çekici kalın kırmızı çizgileri bulunan soluk mavi pijamalarıma baktım. "Bu şey, Bay Dixon, benim gece kıyafetimdir. Üstümü değiştirmek istemedim," diye gururla cevap verdim.

"Ah, şimdi anladım." Çiftçinin gözleri şeytanca parıldıyordu. "Kusura bakmayın ama bir anlığına yanlış kişi geldi sandım. Geçen sene Blackpool'da aynı size benzeyen bir adam görmüştüm. Aynı kıyafetten giymişti ama onun çizgili bir şapkası ve bir bastonu da vardı. Harika dans ediyordu."

Yorgun bir gülümsemeyle "Kusura bakmayın ama ilgilenmiyorum, pek havamda değilim," dedim.

Soyundum. Derimde birkaç saat önce buzağının dişlerinden dolayı oluşmuş derin kırmızı oluk şeklindeki yaraları fark ettim. Dişleri jilet gibi keskindi ve kolumu onlara karşı her ittirişimde derimi ince şeritler şeklinde kesmişlerdi.

Kısrak elimi içine soktuğumda titremişti. Önce hiçbir şey bulamadım ama sonra kuyruk, leğen kemiği, gövde ve arka bacaklar ulaşabileceğimden uzağa doğru kaybolmuşlardı. Tayın pozisyonu dibe doğruydu. İşini bilen kişi için bir inekte çok kolaydı ama kısraklarda tayın bacaklarının çok uzun olmasından dolayı biraz uğraştırıcıydı.

İlk bacağı çıkarabilmem için, yarım saat boyunca halatlarla ve esnek bir sopanın ucundaki kör bir kancayla birlikte ter dökmem gerekti. İkinci bacak daha kolay çıkmıştı ve kısrak artık bir engellemenin kalmadığını anlamış gibiydi. Sıkıca kasıldı ve tay kollarımın arasında benimle birlikte samanların üzerine fırladı. Küçük bedenin kasılarak hareketlenmesi beni mutlu etmişti. Çıkarmaya çalışırken hiçbir hareket hissetmemiştim ve öldüğünü düşünmüştüm ama tay gayet canlıydı. Kafasını sallıyor ve geç çıktığından dolayı burnuna kaçmış olan plasenta sıvısını çıkarmaya çalışıyordu.

Kendimi kuruladıktan sonra çiftçiye doğru anormal şekilde dümdüz bir yüz ifadesi ve rengârenk ceketimi vale gibi kolumda tutar şekilde döndüm. "Ben alayım efendim," dedi usulca.

"Tamam, tamam." Güldüm. "Sonraki sefere düzgün şekilde giyineceğim." Malzemelerimi arabanın bagajına koyarken çiftçi arka koltuğa bir kutu fırlattı.

"Sizin için biraz tereyağı," diye mırıldandı. Arabayı çalıştırdığımda arabanın camına eğildi. "Bir süredir bu kısrağı düşünüyordum ve bir tayı olsun istiyordum. Teşekkür ederim dostum, çok teşekkür ederim."

Ben giderken el salladı ve son iyi dileklerini de duydum. "Kentucky Minstrels* oyuncularından birine göre iyi iş çıkardın!"

Koltuğuma yaslandım ve ağırlaşan gözkapaklarımın arasından solgun sabah ışığında yolun gevşemesine baktım.

Güneş doğuyordu. Sisli çayırların üzerinde asılı duran koyu kızıl renkte bir top gibiydi. Tayın dizlerinin üzerinde ayaklanmaya çabalayışı, absürt uzunluktaki bacaklarının kontrolden çıkışının anısıyla içim ısınmış, inanılmaz hoşnut hissetmiştim. Neyse ki küçük yaramaz o kadar şeyden sonra canlı kalmıştı. Cansız bir yavrunun doğumunu yaptırmak üzücü bir his yaratıyordu.

* 1933-1950 yılları arasında BBC radyosunda yayınlanmış bir komedi programıdır. (ç.n.)

Dixon çiftliği Dale'in genişleyip York'un büyük çayırlarına yakınlaştığı alt kesimlerdeydi. West Riding'i endüstriyel kuzeydoğu tarafıyla birbirine bağlayan yoğun yolda keskin bir viraj dönmem gerekmişti. Orada öylece duran kamyoncu lokantasının bacasından ince bir duman tütüyordu ve virajı dönmek için yavaşladığımda hafif ama etkili bir yemek kokusu arabanın içine girmeyi başarmıştı. Kokuyu aldığım anda kızarmış sosis, fasulye, domates ve patates kızartmasının yoğunluğu da gelmişti.

Tanrım, açlıktan ölecektim. Saatime baktığımda beşi çeyrek geçiyordu. Uzun bir süreliğine yemek yiyemeyecektim. Arabayı geniş asfaltta duran kamyonların yanına geçtim.

Durgun ışıklandırmalı binaya doğru ilerlerken çok açgözlü davranmama kararı almıştım. Çok bir şey yemeyecektim, sadece güzel bir sandviç yeterliydi. Daha önce buraya birkaç kez gelmiştim ve sandviçleri gerçekten de çok güzeldi. Zor geçen bir geceden sonra biraz beslenmeyi hak ediyordum.

Önlerinde tepelenmiş tabaklarla oturan kamyoncu gruplarının bulunduğu sıcak mekâna adım attım ama içeri girdiğim anda yoğun tıkırtı sesleri yerini gergin bir sessizliğe bıraktı. Deri ceketli şişman bir adam, ağzına götürdüğü dolu çatalla birlikte donakalmış, yanındaki kişi de yağlı eliyle büyük bir çay kupası tutmakta, pörtlemiş gözlerle bana doğru bakmaktaydı.

Bu çevrelerde parlak kırmızı çizgili pijamalar ve Wellington çizmeler biraz tuhaf durabilirdi ve ben de arkamda sallanan yağmurluğumun düğmelerini hızlıca iliklerken. Önü iliklerken bile kısaydı ve botlarımın üstünden pijamamın en az yarım metrelik bir kısmı görünüyordu.

Azimle tezgâha doğru ilerledim. Göğüs cebinde "Dora" yazan beyaz ve kirli tulumunun içinden vücudu etrafa fışkıran ifadesiz bir sarışın bana doğru boş gözlerle baktı.

"Bir tane jambonlu sandviç ve bir kupa Bovril lütfen," dedim boğuk bir sesle. Sarışın, kupaya bir çay kaşığı Bovril koyup kaynar suyla doldururken ben de arkamdaki sessizliğin ve baca-

ğıma odaklanmış olan göz topluluklarının rahatsız edici bir şekilde farkındaydım. Hemen sağımda deri ceketli adamı görebiliyordum. Ağzını doldurdu ve bir süre düşünceli şekilde çiğnedi.

"Türlü türlü insanlar var, değil mi Ernest?" dedi yargılayıcı bir ses tonuyla.

"Kesinlikle öyle Kenneth, kesinlikle öyle," diye arkadaşına cevap verdi.

"Yorkshireli beyefendiler bu baharda böyle mi giyinecekler dersin Ernest?"

"Olabilir Kenneth, olabilir."

Arka taraftan gelen kıkırdamaları duyunca bu ikilinin lokantanın komedyenleri olduğu fikrine varmıştım. En iyisi hızlıca yiyip gitmekti. Dora bol etli sandviçi tezgâhın diğer ucundan ittirip bir uyurgezer gibi konuştu. "Bir şilin."

Elimi kabanımın cebine soktum ve cepsiz bir pazen kumaşla karşılaştım. Aman Tanrım, param Darrowby'de, pantolonumda kalmıştı! Yağmurluğumu deli gibi anlamsız bir şekilde yoklarken içime büyük bir korku düşmüştü.

Sarışına çıldırmış gibi baktım ve sandviçi tezgâhın altına doğru kaydırdığını gördüm. "Bakın, buraya parasız geldim. Daha önce de buraya gelmiştim, kim olduğumu biliyor musunuz?"

Dora kafasını bir kez bıkkın bir şekilde salladı.

"Şey, pekâlâ, boş verin," diye saçmaladım. "Sonraki sefere paralı gelirim."

Dora'nın ifadesi değişmemişti ama bir kaşını azıcık yukarı kaldırmıştı. Sandviçi bulunduğu yerden almaya çalışmamıştı bile.

Aklımdaki tek şey kaçmaktı. Kaynar içeceği çaresizce yudumluyordum.

Kenneth tabağını ileri itti ve dişlerinin arasını bir kibritle karıştırmaya başladı. Önemli bir sonuca varmış gibi "Ernest, bence buradaki beyefendi eksantrik biri."

"Eksantrik mi?" Ernest çay bardağına doğru kıs kıs gülüyordu. "Daha çok deliye benziyor."

"Ama o kadar da deli değil Ernest. Bu yemeğe para verecek kadar deli değil."

"Haklısın Kenneth, kesinlikle haklısın."

"Tabii ki de. İşletmenin ikramı olarak bir bardak Bovril içiyor ve malumatını yanlış zamanda bildirmeseydi sandviçi de kemiriyor olacaktı. Dora ondan biraz daha hızlı davrandı. Eğer beş saniye daha gecikseydi dişlerini jambonlu sandviçe geçirmişti bile."

"Doğru," diye mırıldandı Ernest, ciddi karakter rolünden memnun gibi görünüyordu.

Kenneth kibritini ortadan kaldırdı, dişlerini sesli şekilde emdi ve arkasına yaslandı. "Düşünmediğimiz bir başka ihtimal daha var. Kaçıyor olabilir."

"Yani hapishaneden kaçmış bir mahkûmdan mı bahsediyorsun Kenneth?"

"Evet Ernest, tam da ondan bahsediyorum."

"Ama öylesi heriflerin üniformalarında oklar olur."

"Tabii kimisinde öyledir. Ama duyduğuma göre artık hapishanelerde çizgili üniformalar varmış."

Artık yetmişti. Son kaynar Bovril damlalarını da boğazımdan geçirdikten sonra doğruca kapıya yöneldim. Sabahın erken gün ışıklarına adım atacakken Kenneth'in son sözleri de bana ulaşmıştı.

"Belki de bir çalışma grubundan kaçmıştı. Wellington çizmelerine baksana..."

32

Bay Handshaw'ın söylediğim bir kelimeye bile inanmadığını görebiliyordum. Eğilip ineğine baktı ve ağzı inatçı bir çizgiye dönüştü.

"Pelvisi mi kırılmış? Yani daha ayağa kalkamaz mı diyorsun bana? E baksana geviş getiriyor! Sana şöyle söyleyeyim genç adam, eğer babam bugün yaşasaydı onu ayağa kaldırmıştı bile!"

Bir yıldır veteriner hekimlik yapıyordum ve bir şeyler öğrenmiştim. Bunlardan biri de çiftçilerin, özellikle Dale'deki Yorkshirelıların pek kolay ikna edilemediğidir.

Babası hakkındaki kısma gelecek olursak, Bay Handshaw ellili yaşlarındaydı ve sanırım merhum babasının beceri ve muhakemesi üzerine inancı konusunda hassas bir durum vardı. Ancak bu durum olmadan da gayet iyi bir iş çıkarabilirdim.

Yeterince sıkıntının olduğu bir vakada fazladan can sıkıcı bir şey olarak ortaya çıkmıştı bu. Çünkü bir veterinerin canını ayağa kalkmayacak olan bir inekten daha çok sıkabilecek az şey vardır. Meslekten olmayan kişiler için hayvanın asıl sağlık sorununun düzelmiş olmasına rağmen yerden kalkamaması tuhaf görünüyor olabilir ama bu yaşanan bir durum. Ve tamamen yere yapışıp kalmış bir süt ineğinin geleceğinin olmadığını da takdir etmek gerekir.

Her şey küçük Dales pazar kasabası olan Darrowby'deki ameliyathanenin sahibi olan Siegfried Farnon'ın beni bir süt humması vakasına göndermesiyle başladı. Bir anda ortaya çıkan bu kalsiyum eksikliği, yüksek oranda süt veren hayvanlarda doğum yaptıktan sonra oluşur ve çökmelerine ve ilerleyici

komaya sebep olur. Bay Handshaw'ın ineğini ilk gördüğümde yanına hareketsiz şekilde yatmış hâldeydi ve ölü olup olmadığından emin olmak için dikkatlice incelemem gerekmişti.

Şişelerimi gevşek bir özgüvenle çıkarmıştım çünkü bu mesleğin bu ölümcül durumun nihayet üstesinden gelebildiği vakitte kalifiye bir veteriner olacak kadar şanslıydım. Meme şişirmeyle birlikte devrim niteliğindeki bu değişim yıllar önce gelmişti ve ben de yanımda hâlâ şişirme giysisi taşıyordum (çiftçiler bisiklet pompası kullanıyorlardı) ama kalsiyum tedavisinin ortaya çıkışıyla birlikte kişi, hayvanı dakikalar içinde ölümün pençesinden kurtarmanın kolay zaferini yaşayabiliyordu. Çok az kabiliyet gerektiriyordu ancak çok çok iyi duruyordu.

Bir şişe damara ve bir şişe de deri altına enjekte ettiğimde ve Bay Handshaw ineği göğsünün üzerine çevirmeme yardım ettiğinde ilerleme hâlihazırda açıktı. İnek son birkaç saattir nerede olduğunu bilmiyormuş gibi etrafına bakınıyor ve kafasını sallıyordu. Eminim ki biraz daha kalabilecek kadar vaktim olsaydı, ayaklandığını da görecektim. Ancak diğer işler beni bekliyordu.

"Akşam yemeğine kadar ayaklanmazsa arayın beni," dedim ama tabii ki formalite olarak. Onu bir daha görmeyeceğimden gayet emindim.

Çiftçi öğle vaktinde arayıp hâlâ yerde yattığını söylediğinde canım yanmıştı. Bazı vakalarda fazladan bir şişe kullanmak gerekiyordu, sonrasında her şey yoluna girerdi. Gittim ve bir şişe daha enjekte ettim.

Sonraki gün ayaklanmadığını öğrendiğimde o kadar da endişelenmemiştim ama elleri ceplerinde ve omuzları düşük hâlde ineğinin başında bekleyen Bay Handshaw başarısızlığım karşısında büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı.

"Bu kancık da kalkmaz oldu. Öylece yatınca hiçbir işe yaramıyor. İllaki yapabileceğin bir şeyler vardır. Bu sabah kulağına bir şişe su döktüm ama o bile işe yaramadı."

"Ne yaptın?"

"Kulağına soğuk su döktüm. Babam önceden inekleri böyle kaldırırdı. Kendisi gayet zeki bir adamdı, benim babamdı."

Resmi bir tonla "Eminim ki öyleydi," dedim. "Ancak sanırım bir enjeksiyon daha yapmak ona çok iyi gelecektir."

Ben deri altına bir şişe kalsiyum daha enjekte ederken çiftçi de somurtkan bir şekilde izledi. İşlemin büyüsü onun için artık bozulmuştu.

Aletlerimi kaldırırken olabildiğince samimi olmaya çalıştım. "Endişeye gerek yok. Çoğu bir ya da iki gün yerde kalır. Sabaha ayaklandığını göreceksiniz."

Kahvaltıdan önce telefon çalmıştı ve Bay Handshaw'ın sesini duyduğumda midem acı bir şekilde kıvrandı. Sesi çok kasvetliydi. "Hiçbir değişiklik yok. Yattığı yerden yiyip içiyor ama asla ayaklanmıyor. Bu sefer ne yapacaksın?"

Çiftliğe giderken gerçekten de ne yapacağımı düşünmüştüm. İnek kırk sekiz saattir yatıyordu, bu hiç hoşuma gitmemişti.

Çiftçi hemen saldırıya geçti. "Babam böyle yattıkları zaman kuyruklarında kurt olduğunu söylerdi hep. Eğer kuyruğun ucunu keserseniz düzelir derdi."

Ruh hâlim daha da çökmüştü. Daha önce de bu efsaneyle uğraşmıştım. Olayın sinsiliği hâlâ bu barbarlıktan kalma şeyi uygulayan kişilerin kuyruk kesildikten sonra ağır cüssenin yaşadığı acının hâlsiz inekleri ayağa kalkmaya zorladığından dolayı buna inanmalarıydı.

"Kuyruk kurdu diye bir şey yoktur Bay Handshaw," dedim. "Ve ineğin kuyruğunu kesmek biraz acımasızca değil mi sizce de? Duyduğuma göre RSPCA* geçen hafta ineğin kuyruğunu kestiği için adamın birini mahkemeye çıkarmış."

Çiftçi gözlerini kısmıştı. Blöf yaptığımı düşündüğü açıktı. "Eğer öyle yapmayacaksan, ne halt edeceksin peki? Bu ineği bir şekilde ayaklandırmamız gerek."

* Hayvanlara Zulmü Önleme Kraliyet Derneği (ç.n.)

Derin bir nefes aldım. "İyi beslendiğinden ve gayet mutlu göründüğünden dolayı süt hummasını atlattığından eminim. Onu yerde tutan şey alt tarafındaki bir felç olmalı. Ona daha fazla kalsiyum vermenin bir anlamı yok, bu sebepten uyarıcı bir enjeksiyon uygulayacağım." Şırıngayı korku hissi içinde doldurdum. Uyarıcı enjeksiyona hiç mi hiç güvenmiyordum ama başka bir şey yapamazdım. Son çareleri deniyordum.

Tam gidiyordum ki Bay Handshaw arkamdan seslendi. "Hey, Bayım, babamın yaptığı başka bir şeyi daha hatırladım. Kulaklarına bağırmak. Bu şekilde birçok ineği ayaklandırmıştı. Benim sesim pek güçlü değildir, siz deneseniz olur mu?"

Gururumu zedelememek için artık biraz geçti. Hayvanın yanına gidip kulağını tuttum. Ciğerlerimi şişirdim, eğilip kulağının kıllı derinliklerine deliler gibi bağırdım. İnek bir süre çiğnemesini durdurup bana sorgulayıcı bir şekilde baktı, sonra gözleri aşağı doğru indi ve gevişine devam etti. Yorgun bir sesle, "Ona bir gün daha verelim," dedim. "Ve yarın yine ayaklanmazsa onu kaldırmaya çalışırız. Bize yardım etmesi için birkaç komşunu da çağırabilir misin?"

O gün diğer vakalara giderken içim yoğun bir hüsranla bükülmüştü. Kahretsin! Onu yerde tutan halt ne olabilirdi ki? Ve ben başka ne yapabilirdim? Yıl 1938'di ve kaynaklarım sınırlıydı. Otuz yıl sonrasında da hâlâ ayaklanmayan süt hummalı inekler var ama kalsiyum işe yaramazsa veterinerin kullanabileceği daha geniş bir çözümler yelpazesi de var. Pelvise kenetlenen ve hayvanı doğal bir şekilde kaldıran Bagshaw vinci, fosfor enjeksiyonu ve hatta kıç tarafına uygulandığında seri bir şok uygulayan ve yerinde rahatça yatan birçok ineği şikâyet eden bir bağırtıyla ayağa kaldıran elektirikli dürtme değneği.

Beklediğim gibi sonraki gün de bir değişiklik olmamıştı ve Bay Handshaw'ın avlusunda arabadan inerken komşularından oluşan bir grup etrafımı sarmıştı. Neşeliydiler. Sırıtıyor, kendi-

lerinden emin duruyor ve başkasının hayvanı söz konusu olduğunda çiftçilerin hep yaptığı gibi sürekli tavsiyeler sunuyorlardı.

İneğin vücudunun altına torbalar koymaya çalışırken gülüşmeler, şakalar havada uçuşuyordu ve aynı zamanda kulak ardı etmeye çalıştığım birçok tuhaf tavsiyeler de ortaya çıkıyordu. Herkes aynı anda harekete geçip ineği kaldırdığında sonuç tahmin edilebilirdi. Sahibi duvara sırtını yaslamış daha da ağırlaşan bir mutsuzlukla bizi izlerken inek de bacakları sallanır şekilde havada asılı duruyordu.

Oflayıp pufladıktan sonra âtıl vücudu yere indirdik ve sonrasında herkes bir sonraki işlem için gözlerini bana dikmişti. Aklım düşünmekten patlayacak hâldeyken Bay Handshaw yine konuşmaya başlamıştı.

"Babam hep tuhaf bir köpeğin bir ineği ayaklandırabileceğini söylerdi."

Çiftçiler arasından bu iddiayı onaylayan mırıldanmalar ve anında köpeğini sunanlar ortaya çıkmıştı. Ben bir köpeğin yeterli olmayacağını belirtmeye çalışıyordum ancak otoritem azalmıştı ve herkes yine de köpeklerinin inek ayaklandırabilme potansiyelini göstermenin heyecanıyla yanıp tutuşmuştu. Herkes bir anda ortadan heyecanla kaybolmuştu ve hatta köyde marketin sahibi olan Bay Smedley bile border teriyerini getirmek için hızla gitmişti. Sadece birkaç dakika sonra ahır havaya ısırıklar atan, hırlayan itlerle dolmuştu ama inek, kendine çok yaklaşanlara boynuzlarını sallamak haricinde hiçbirini umursamamıştı bile.

Olayın koptuğu an, Bay Handshaw'ın çayırlarda koyunları gütmeye yardım eden kendi köpeğinin geldiği vakitti. Hızlı refleksleri ve çabuk sinirlenme huyu olan sıska ve suratsız küçük bir hayvandı. Gergin adımlarla enerjik bir şekilde ahırın içine doğru iz sürdü ve bölgesindeki yabancılara hayretler içinde bir bakış attıktan sonra sessiz bir garezle harekete geçti.

Saniyeler içinde gördüğüm en iyi köpek dövüşü gerçekleşmeye başlamıştı. Tamamen kalabalık yaptığımı hissetmekle bir-

likte geri çekilmiş ve olanları izlemiştim. Çiftçilerin bağırışları öfkeli havlama ve hırlamaların arasından yükseliyordu. Cesur bir adam, kavganın içine daldı ve Wellington botunun topuğuna inatla yapışmış bir jack russell teriyeri ile beraber çıktı. Clover Hill'den Bay Reynolds ineğin kuyruğunu iki kısa çubuğun arasına koymuş ovuşturuyor, bir yandan da "Kış kış!" diye bağırıyordu. Çaresizce durumu izlerken yabancının biri gelip kıyafetimin kolunu çekerek "Bir çay kaşığı Jeyes sıvısının içine yarım litre eski bira katıp iki saatte bir içirmeyi denedin mi?" diye sordu.

Kara büyünün tüm güçleri engelleri yıkmış, etrafımı sarmıştı ve kısıtlı bilimsel kaynaklarımın genç ineği kaldırabilmesinin hiçbir şansı yoktu. Gürültünün içindeki gıcırdama sesini nasıl duydum bilmiyorum. Muhtemelen kuyruğu ovalamayı bırakması için kendini ikna etmeye çalışırken Bay Reynolds'a doğru eğildiğimden dolayı duyabilmiştim. Ancak o anda inek pozisyonunu hafifçe değiştirdi ve ben de bunu açıkça duymuştum. Ses pelvisten geliyordu.

Dikkat çekmek biraz vaktimi almıştı, sanırım orada olduğumu herkes unutmuştu ama sonunda köpekler birbirinden ayrılmış ve metrelerce biçer bağlar ipiyle sağlama alınmışlardı. Bay Reynolds kuyruktan uzaklaştırılmıştı ve artık sahne benimdi.

Bay Handshaw'a şöyle dedim: "Lütfen bana bir kova sıcak su, sabun ve bir de havlu getirir misiniz?"

Bu yeni numaradan pek bir beklentisi yok gibi homurdanarak gitti. Elimdeki numaralar kesinlikle çok azdı.

Ceketimi çıkardım, kollarımı sabunladım ve sert kasık kemiğini hissedene kadar elimi ineğin rektumuna soktum. Kemiği rektum duvarından tutarak çevremdekilere baktım. "İkiniz leğen kemiklerinden tutup ineği iki yana nazikçe sallayabilir misiniz?"

İşte, yine olmuştu, hiç şüphe yoktu. Hem duyabiliyor hem de hissedebiliyordum. Bir gevşeklik, hafif gıcırdama, neredeyse kemiklerin birbirini sıyırma sesi vardı.

Kalkıp kolumu yıkadım. "İneğinizin neden kalkmadığını biliyorum, pelvis kemiği kırılmış. Muhtemelen ilk gece süt hummasıyla cebelleşirken olmuş. Sinirler de zarar görmüş sanırım. Maalesef hiç umut yok." Kötü haber versem de mantıklı bir şeyler sunmam rahatlatmıştı.

Bay Handshaw bana baktı. "Umut yok mu? Nasıl yani?"

"Üzgünüm ancak durum bu. Yapabileceğiniz tek şey onu kasaba götürmek. Arka bacaklarının hiç gücü yok. Bir daha asla ayağa kalkamayacak," dedim.

İşte o anda Bay Handshaw gerçekten öfkelenmiş ve uzun uzun konuşmaya başlamıştı. Can sıkıcı veya kötü davranışlı bir hâlde değildi ama eksikliklerime sertçe dikkat çekiyor ve her şeyi yoluna koymak üzere babasının burada bulunmayışının trajik gerçekliğini tekrar dile getiriyordu. Diğer çiftçiler de bir çember oluşturmuş, her bir kelimeden zevk alır şekilde izliyorlardı.

Konuşmanın sonunda gittim. Başka yapabileceğim bir şey yoktu ve Bay Handshaw'ın düşünce şeklini benimkiyle aynı noktaya getirebilmek için de hiçbir çaba harcayamayacaktım. Zaman beni haklı çıkaracaktı.

Sonraki sabah uyandığımda ilk düşündüğüm şey o inek olmuştu. Mutlu sonlu bir vaka değildi ama hiçbir endişenin kalmadığını bilmenin verdiği ferahlığı hissediyordum. Sorunun nerede olduğunu ve hiç umudun olmadığını biliyordum. Endişelenecek bir şey kalmamıştı.

Bay Handshaw'ın sesini telefonda bu kadar erkenden duymak beni şaşırtmıştı. Hatalı olduğunu fark etmesi için iki ya da üç gün geçeceğini düşünmüştüm.

"Bay Herriot ile mi görüşüyorum? Ha, evet, günaydın. Sizi ineğimin ayaklandığını ve iyi olduğunu söylemek için aradım."

Ahizeyi iki elimle sıkıca tuttum.

"Ne? Ne dediniz?"

"Dedim ki ineğim ayaklandı. Bu sabah tarlanın önünde yü-

rürken buldum onu, turp gibiydi. Onun için yapacak bir şey olmadığını söylemiştiniz." Bir süre konuşmadı ve sonra da kınayıcı tavırdaki bir okul müdürü gibi acı acı konuştu: "Orada durup bana onun bir daha ayaklanmayacağını söylediniz."

"Ama... Ama..."

"Nasıl yaptığımı mı merak ettiniz? Babamın başka bir yöntemini daha hatırladım. Kasaba gittim, taze kesilmiş bir koyunun derisini alıp sırtına koydum. Hemen ayaklandı. Gelip görmelisiniz. Babam harika bir adamdı."

Önümü görmeden yemek odasına gittim. Bu konuda patronuma danışmam gerekiyordu. Siegfried'in uykusu gece saat üçteki bir buzağılamayla bozulmuştu ve otuzlu yaşlarından çok daha yaşlı duruyordu. Kahvaltısını yaparken sessizce dinledi ve sonra da tabağını kenara itip son bir kupa kahve koydu. "Talihsizlik James. Klasik koyun derisi ha? Bir yıldan fazla süredir Dales'tesin ve hiç karşına çıkmamış olması komik. Sanırım popüler olmaktan çıkıyor ama bilmelisin ki bu eski tedavilerin birçoğunda olduğu gibi biraz olsun mantığı bulunuyor. Taze koyun derisinin gayet sıcak olduğunu hayal edebiliyorsundur. Sırta koyulduğunda büyük ve sıcak bir yara lapası işlevi görüyor. Bir süre sonra da inekleri gıdıklıyor ve inek eğer sadece inadından dolayı yatıyorsa genelde sırf o deriden kurtulmak için ayağa kalkıyor."

"Lanet olsun, peki ya kırık pelvise ne diyeceksin? Gıcırdıyor ve bir o yana bir bu yana sallanıyordu!"

"Buna kanmış olan ilk kişi sen değilsin James. Bazen pelvis çevresindeki bağlar buzağılamadan sonra birkaç gün boyunca sıkılaşmazlar ve böyle bir etki yaratırlar."

Masa örtüsüne bakarak "Ah Tanrım," diye bağırdım. "Tüm işi çorba etmişim."

"Hayır, pek de etmedin." Siegfried bir sigara yaktı ve arkasına yaslandı. "O yaşlı inek muhtemelen Handshaw sırtına koyun derisi koyduğu sırada yürüyüş yapmak için ayağa kalkma düşün-

cesini alıp veriyordu. Senin yaptığın iğnelerden sonra da ayağa kalkabilir ve sen de tüm takdiri toplardın. Buraya ilk geldiğinde sana ne söylediğimi hatırlamıyor musun? Çok zeki bir veteriner gibi görünmekle su geçirmez bir salak olmak arasında çok ince bir çizgi vardır. Böyle şeyler hepimizin başına gelir James, onun için boş ver gitsin."

Ancak unutmak bu kadar kolay değildi. İnek o bölgede ünlü olmuştu. Bay Handshaw ineği postacıya, polise, mısır tüccarlarına, kamyon şoförlerine, gübre satıcılarına ve Tarım Bakanlığı görevlilerine gururla gösteriyordu ve hepsi de bana ineği memnun gülümsemelerle sık sık anlatıyorlardı. Bay Handshaw'ın konuşması her seferinde aynıydı. Muzaffer bir tonda şöyle diyordu:

"Bay Herriot'ın bir daha asla ayaklanmaz dediği inek işte burada!"

Çiftçinin hareketlerinin arkasında kötü bir niyet olmadığından emindim. Kendini akıllı sanan genç veterinerlerden birinin üstesinden gelmişti ve kimse kendisini biraz övmesinden ötürü ona kızamazdı. Ve ben de bir nevi o ineğe iyilik etmiştim. Ömrünü gayet uzatmıştım çünkü Bay Handshaw ineği çalışma ömründen daha uzun süre boyunca insanlar görsün diye elinde sergilemişti. Yıllar sonra günde birkaç galon sütten daha fazlasını vermediği zamanlarda bile yol kenarındaki çayırda mutlu bir şekilde otlanıyordu.

Yukarı doğru uzayan bir boynuzu vardı ve kolaylıkla tanınabiliyordu. Genelde arabamı kenara çeker ve duvarın arkasından bir daha asla ayaklanmayacak olan ineğe özlemle bakardım.

33

Siegfried telefonla konuştuktan sonra geldi, yüzü ifadesizdi. "Bayan Pumphrey ile konuştum. Domuzuna bakmanı istiyor."

"Köpeği demek istedin herhalde," diye cevap verdim.

"Hayır, domuzu. Sağlık muayenesini yapmanı istediği altı haftalık bir domuzu var."

Güldüm. Yaşlı dulun köpeğiyle olan ilişkimiz çok hassas bir konu başlığıydı. "Pekâlâ, pekâlâ, yine başlamayalım. Gerçekten ne istiyordu peki? Tricki Woo'nun poposu yine sorun mu çıkarıyor yoksa?"

"James," dedi Siegfried kasvetli bir havayla. "Dediklerimden şüphe duymak hiç senin huyun değildir. Bayan Pumphrey'nin söylediklerini sana tekrar edeceğim ve senden de bu istekleri hemen ve hiçbir şekilde sorgulamadan yerine getirmeni isteyeceğim. Hanımefendi bana altı haftalık bir domuz yavrusu edindiğini ve hayvanın dikkatlice muayene edilmesini istediğini söyledi. Bu muayeneler hakkında ne düşündüğümü biliyorsun ve işin de baştan savma olmasını istemiyorum. Nefesine özellikle dikkat etmelisiniz; steteskosponuzla muayene etmeden önce otlakta dörtnala koşturmasını sağlayın ve Tanrı aşkına ayaklardaki şişlik ve kemik büyümesi gibi bariz olan hiçbir şeyi kaçırmayın. Hatta elin değmişken boyunu da ölçebilirsin. Ölçü aleti şeyde olacaktı..."

Ben holde ilerlerken sözlerine devam ediyordu. Bu biraz kafa karıştırıcı bir durumdu. Pekinez köpeği Tricki'nin amcası olduktan ve kendisinden düzenli şekilde hediyeler, mektuplar ve imzalı fotoğraflar aldığımdan beri biraz alaya maruz kalı-

yordum ama Siegfried şakayı bu raddeye getirecek huyda biri değildi. Bayan Pumphrey'nin bir domuzunun olması fikri düşünülemezdi bile. Zarif mekânında herhangi bir çiftlik hayvanına yer yoktu. Belki de Siegfried yanlış anlamıştı.

Hayır, yanlış anlamamıştı. Bayan Pumphrey beni neşeli bir narayla karşıladı. "Ah, Bay Herriot, ne harika değil mi ama! En şirin küçük domuzcuk benimkisi. Çiftçi olan kuzenlerimi ziyaret ettiğimde onu seçmiştim. Tricki için harika bir arkadaş olacak. Onun tek köpek olmasına çok endişeleniyorum biliyorsunuz ya."

Meşeden yapılmış tablalı holden geçerken kafamı şaşkınlık içinde hızla sallıyordum. Buraya her gelişim biraz hayal dünyasından parçalar barındırırdı ama kendi bilgi ve yeteneğimin dışında hissetmeye başlıyordum.

"Yani bu domuzu evin içinde mi tutuyorsunuz?"

"Ah, tabii ki de." Bayan Pumphrey şaşırmış görünüyordu. "Kendisi mutfakta. Gel de bak."

Mutfağa birkaç kez girmiştim ve parıldayan temizliği karşısında hayretler içinde kalmıştım. Fayanslı duvarların ve zeminin laboratuvar gibi görünüşü, çeşmenin parıldayan yüzeyi, ocak, buzdolabı, her şey. Bugün de bir karton kutu köşelerden birinde duruyordu ve içinde küçük bir domuz olduğunu görebiliyordum. Arka bacaklarının üstünde duruyordu ve ön bacakları da kartonun sınırında uzanmıştı. Yeni çevresine şaşkın şekilde bakınıyordu.

Yaşlı aşçının sırtı bize doğru dönüktü ve içeri girdiğimizde dönüp bize bakmadı. Gereksiz bir hızla olduğunu düşündüğüm şekilde havuç doğruyor ve onları bir tencerenin içine atıyordu.

"Ne tatlı ama değil mi!" Bayan Pumphrey eğilip domuzun küçük kafasını gıdıkladı. "Kendi domuzumun olması çok heyecan verici bir şey! Bay Herriot, adını Nugent koymaya karar verdim."

Yutkundum. "Nugent?" Aşçının geniş vücudu donup kalmıştı.

"Evet, büyük amcamın adı, Nugent. Küçük gözleri ve basık bir burnu olan, küçük ve pembe bir adamdı kendisi. İnanılmaz bir benzerlik var aralarında."

"Anlıyorum," dedim ve aşçı da işine geri dönmüştü.

Bir süreliğine aklımı kaybetmiş gibiydim. İçimdeki etik ve profesyonel adam bu sağlıklı küçük canlıyı muayene edişimin absürtlüğüne isyan etmişti. Aslında Bayan Pumphrey konuştuğunda domuzun bana mükemmel sağlıklı göründüğünü söyleyecek noktaya gelmiştim.

"Haydi bakalım Nugent," dedi. "İyi bir çocuk ol ve Herriot Amca'nın seni muayene etmesine izin ver."

İşte o anda bıçak kemiğe dayanmıştı. Nezaketimi bir kenara bırakmış, Nugent'i ipe benzeyen kuyruğundan ateşini ölçerken neredeyse baş aşağı şekilde tuttum. Sonra da ciddi bir şekilde kalbini ve ciğerlerini steteskopla dinledim, gözlerini inceledim, ellerimle uzuvlarını yokladım ve eklemlerini kontrol ettim.

Aşçının sırtı ciddi şekilde bu durumu reddediyordu ancak ben inatla devam ettim. Yeğeninizin bir köpek olmasının tahmin edilemez avantajlarının olduğunu görmüştüm. Sadece sık sık gelen hediyeler (Tricki'nin bana Whitby'den yolladığı harika kurutulmuş balıkların tadı hâlâ damağımdaydı) değildi bunlar, aynı zamanda zor hayatımdaki yumuşak taraftı, öğle yemeğinden önce yudumlanan sherry idi, Bayan Pumphrey'nin şöminesinin önünde oturmanın sıcaklığı ve lüksüydü. Anladığım kadarıyla aynı şekilde bir de domuzcuk yeğenim olursa, o zaman Herriot Amca kaderin bilinmezlikleriyle uğraşacak son kişi olacaktı.

Muayeneyi bitirdikten sonra sonuçları gergin bir şekilde bekleyen Bayan Pumphrey'e döndüm. Tezcanlı şekilde "Her yeri sapasağlam," dedim. "Gayet güzel bir domuza sahipsiniz. Ancak bir durum var, kendisi evin içinde yaşayamaz."

Aşçı ilk defa bana doğru dönmüştü ve yüzünden beni sessiz-

ce onaylayan bir ifade okunuyordu. Kendisini anlayabiliyordum çünkü domuz dışkısı gerçekten sorun olabiliyordu ve Nugent gibi küçük bir domuz bile mutfağın ortamına kendi hafif kokusunu bırakmıştı çoktan.

Bayan Pumphrey bu fikir karşısında başta şaşırmıştı ancak kendisine Nugent'in akciğer iltihabı kapmayacağı ve hatta dışarıda daha mutlu ve sağlıklı olacağını söylediğimde ikna olmuştu.

Bahçenin bir köşesinde saray yavrusu bir domuz ahırı inşa etmesi için bir marangoz tutulmuştu. Yükseltilmiş tahtaların üzerinde uyku odası ve dışarıda da bir koşu alanı vardı. Nugent'in içine girişini, temiz samandan yatağının içinde kıvrılışını gördüm. Yalağı günde iki kez en iyi yiyeceklerle dolduruluyordu ve sulu havuçlar veya lahanalardan asla mahrum bırakılmıyordu. Her gün oyun oynaması için dışarı çıkmasına izin veriliyordu ve Tricki'yle birlikte bahçenin içinde gürültülü bir şekilde zaman geçiriyordu.

Kısacası, Nugent bunu başarmıştı ama daha güzel bir domuzun başına böylesi gelemezdi. Çünkü türünün çoğu tartışmasız bir cana yakınlığa sahip olsa da bu özellik Nugent'te olağanüstü bir seviyede gelişmişti. İnsanları seviyordu ve sonraki birkaç ayda da karakteri insanlarla olan kişisel etkileşiminin getirdiği etkinin altında oturmuştu.

Onu çoğu zaman bahçede Bayan Pumphrey'yle birlikte dostça yürürken görüyordum ve ahırındaysa zamanının çoğunu toynaklarını tellere dayamış, ayakta bir sonraki ziyaretçisini bekleyerek geçiriyordu. Domuzlar hızlı büyürler ve o da pembe bebek aşamasını kısa süre sonra arkasında bırakmıştı ama sevimliliği kaybolmamıştı. En zevk aldığı şey sırtının kaşınmasıydı. Derin derin homurdanır, gözlerini zevkle yukarı kaldırırdı ve sonra da bacakları yan tarafına düşene kadar bükülürdü.

Nugent'in varlığı ışık saçıyordu ve etrafta sadece bir tane kara bulut geziniyordu: Bahçıvan yaşlı Hodgkin. Evcil hayvan-

lara karşı tavrı, her gün Tricki'ye plastik halkalar fırlatmaktan dolayı kalıcı şekilde aksi bir hâl almıştı ve şimdi de kendini bir domuzun kişisel valesi olarak görevlendirilmiş şekilde bulmuştu. Nugent'i besleyip yatağına yatırmak ve oyun saatlerini gözetlemek onun göreviydi. Tüm bunları asla güvece dönüşmeyecek olan bir domuz için yapmak yaşlı adam için neredeyse çekilmez olmalıydı. Ne zaman yem kabını tutsa yüzündeki derin izler daha da derinleşirdi.

Onun yanına ilk profesyonel ziyaretlerimden birinde beni tadı tuzu kaçmış şekilde "Nudist'i görmek için mi geldin?" diyerek karşılamıştı. Herhangi bir kelime oyununun imkânsızlığını anlayacak kadar iyi tanıyordum Hodgkin'i, bu ismi kavramak için gerçek bir girişimdi ve yeğenim uzun kariyeri boyunca yaşlı adam için "Nudist" olarak kaldı. Nugent hakkında tek bir anıyı seviyorum. Bir gün öğle yemeğinden hemen sonra telefon çalmıştı. Arayan Bayan Pumphrey'di ve üzgün ses tonundan ciddi bir durum olduğunu anlamıştım. Tricki'nin özel semptomları olan ardı fenalığı ve çıldırmışlığı anlatan sesin aynısıydı.

"Ah, Bay Herriot, şükürler olsun ki açtınız telefonu. Nugent! O maalesef çok hasta."

"Gerçekten mi? Bunu duyduğuma üzüldüm. Ne yapıyor şu an?"

Hattın diğer ucundan bir süreliğine nefeslenme sesleri hariç hiçbir ses gelmiyordu, ardından Bayan Pumphrey tekrar konuşmaya başladı. "Şey, o şey yapamıyor... Büyüğünü..."

Büyüğüyle küçüğü dediğinde ne anlatmaya çalıştığını anlayabiliyordum. "Yani idrarını mı yapamıyor?"

"Şey... Şe... Şey..." Kafasının karışık olduğu barizdi. "Tam olarak yapamıyor."

"Tuhaf," dedim. "İyi besleniyor mu?"

"Sanırım ama..." Sonra bir anda patladı: "Ah, Bay Herriot, çok endişeliyim! İnsanların da böyle çok fena hasta olduklarını duymuştum, aynı şekilde hem de. Bezden dolayı böyle, değil mi?"

"Ah, merak etmenize gerek yok. Domuzların öyle bir sıkıntısı yok. Hem dört ay da prostatın aşırı büyümesi için çok genç bir yaş."

"Oh, neyse ki. Ama bir şey onu... Durduruyor. Geleceksiniz değil mi?"

"Şimdi çıkıyorum."

Nugent'in ahırının önünde bayağı bir beklemiştim. Gürbüz bir domuz olmuştu ve tellerin arasından beni izlerken tatlı tatlı homurdanıyordu. Bir tür oyun oynasın istiyordu, sabırsızlanıyordu ve sert adımlarla volta atmaya başlamıştı.

İleri geri hızlı hızlı adımlar atan, ellerini ovuşturan Bayan Pumphrey'nin bir anda durup domuza titreyen parmağıyla işaret ettiği ana kadar ziyaretimin neredeyse amaçsız olduğuna karar verecektim.

"Ah Tanrım," derin bir nefes çekti. "İşte! İşte! Bakın işte orada!" Benzi atmış, yüzü kirece dönmüştü. "Ah, çok kötü! Daha fazla bakamayacağım." Bir iniltiyle döndü ve yüzünü avuçlarının içine aldı.

Nugent'i yakından dikkatlice inceledim. Yürürken bir anda durmuş ve normal erkek bir domuz gibi ara ara fışkırtarak kendini rahatlatmaya başlamıştı.

Bayan Pumphrey'e döndüm. "Sorun nerede göremiyorum."

"Ama o... O..." Hâlâ bakamıyordu. "Yapıp yapıp... Duruyor!"

Bayan Pumphrey'nin yanındayken surat ifademi bozmama konusunda bayağı antrenmanlıydım ve bu özellik çok işime yaramıştı.

"Hepsi böyle yapıyor Bayan Pumphrey."

Yüzünü yarı döndü ve göz ucuyla Nugent'e dehşet içinde baktı. "Yani... Tüm erkek domuzlar mı?"

"Şimdiye kadar gördüğüm tüm erkek domuzlar böyle yaparlar."

"Ah... Ah... Ne kadar tuhaf, çok tuhaf." Zavallı kadın mendiliyle kendini yelpazeliyordu. Rengi düzelmişti.

Şaşkınlığını toparlamak için iş insanı gibi davranmaya başlamıştım. "Evet, evet tabii. Birçok insan aynı hatayı yapar, emin olun. Ah, sanırım gitsem iyi olacak. Bıcırığı böyle sağlıklı ve mutlu görmek beni çok sevindirdi."

Nugent'in hayatı gayet uzun ve mutluydu ve beklentilerimi fazlasıyla aşmıştı. Hediye konusunda en az Tricki kadar cömertti ve küçük Pekinez köpeğimize gelince, vicdanımı onu gerçekten de çok sevdiğim fikriyle avutuyordum. Her zamanki gibi Siegfried'in alaycı tavrı işleri biraz rahatsız hâle getiriyordu. Geçmişte küçük köpekten imzalı fotoğraflar aldığımda biraz sıkıntıya düşmüştüm ama domuzdan gelen fotoğrafı görmesine asla cüret etmedim.

34

MRCVS'deki* Angus Grier pek de göze görkem biri değildi ama onu yatakta dikilmiş hâlde görmek; benekli, pörtlek gözlü, pembe kapitone yatak ceketinin üzerinde çatık kaşlı yüzü en cesurları bile korkutmaya yetiyordu. Hele ki günlük görüşmelerimin olduğu sabah sekizde.

"Yine geç kaldın," derken sesi rahatsız ediciydi. "Sabah yatağından kalkamıyor musun? Sana saat sekizde yola çıkman gerektiğini söyleye söyleye yoruldum."

Ben özürlerimi mırıldanarak dilerken yatak örtüsünü huysuz bir tavırla çekiştiriyor, çok rahatsız olmuşçasına beni yukarıdan aşağıya süzüyordu. "Başka bir şey daha var, pantolonların çok kötüymüş. Eğer işe giderken pantolon giymen gerekiyorsa lütfen git ve düzgün bir terziye diktir. Bu giydiğin hiç de iyi değil. Bir veteriner hekim için hiç mi hiç uygun değiller."

O an çizgiyi aşmıştı. Ben bu pantolonlara âşıktım. Ordu ve Deniz Kuvvetleri Dükkânı'ndan otuz şiline almıştım ve bana bir hava kattıklarını düşünüyordum. Ve Grier'in böyle laflar etmesi de adamın benden ücretsiz hizmet almasından neredeyse kesin şekilde emin olmamdan ötürü daha da canımı acıtıyordu. Siegfried'in de herhangi bir ödeme talebini reddedeceğinden emin gibiydim.

Bir haftadır buradaydım ve bir ömür geçmiş gibiydi. Uzaklarda bir yerlerde daha mutlu bir varlığın hatırası vardı ama giderek silikleşiyordu. Sonraki sabah Darrowby'de Siegfried samimi şekilde özür diliyordu.

---

* Veteriner Hekimler Kraliyet Koleji

"James, Grier'in Brawton'dan yolladığı bir mektup var. Görünen o ki bir aygırı hadım ederken hayvan üzerine atlamış, birkaç kaburgası kırılmış. Asistanı da yakın zamanda yanından ayrılmış ve kliniğini çalıştıracak kimse yok artık. Seni oraya bir iki haftalığına yollamamı istiyor."

"Ah hayır! Bir hata olmalı. O beni sevmez ki."

"O kimseyi sevmez. Ama hata falan yok. Bak işte yazdığı gibi. Hem ben ne yapabilirim ki?"

"Ama onunla karşılaştığım tek seferde bana rezil bir kauçuk kıyafet giydirmiş ve beni bir salak gibi göstermişti."

Siegfried üzgün şekilde gülümsedi. "Hatırlıyorum James, hatırlıyorum. O gerçekten de yaşlı ve aksi bir şeytan ve sana bunu yapmamayı çok isterdim ama onu reddedemem ya."

O zamanlar bu duruma inanamıyordum. Tüm bu olay gerçek olamazdı. Ancak şu anda Grier'in yatağının başucunda ayakta durup gevezelenmesini dinlerken gayet de gerçekti. Tekrar bana sataşıyordu.

"Bir şey daha var, eşim bana lapanı yemediğini söyledi. Beğenmedin mi yoksa?"

Ayaklarımı sürüttüm. "Ah, hayır, çok güzeldi. Sadece bu sabah pek aç hissetmiyordum." Tatsız balçığı kaşığımla oradan oraya ittiriyordum ve gerçekten yemeye çalıştım ama en sonunda beni alt etmişti.

"Güzel yiyecekleri yiyemeyen adamda bir sorun var demektir." Grier bana şüpheyle baktı ve sonra bir kâğıt parçası uzattı. "Bu sabah gideceğin yerlerin bir listesi. Bayağı fazla yer var, zamanını boşa harcamasan iyi olur. İşte şurada, Grenton'dan Adamsonlar. İneklerinden birinin rahim ağzı sarkmış. Ne yapmak gerekir dersin?"

Elimi cebime koydum, pipomu alacaktım ki geri bıraktım. Grier tütün içilmesini sevmiyordu.

"Şey, ona deri altı anestetiği uygulardım, sarkık kısmı içeriye

geri yerleştirir ve yerine tutturmak için de vulva çevresine dikişler atardım."

"Yok be oğlum!" diye homurdandı Grier. "Ne çok şeyle uğraştın öyle. Hiçbirine gerek yok. Buna sebep olan kabızlıktır. Sarkık kısmı içeri ittir, ineği arka bacaklarına tahtalar koyarak yukarı doğru kaldır ve birkaç gün keten yağı uygula."

"Ama dikiş atmazsam geri gelecektir," dedim.

"Yo, yo, yo, hayır, yok, hiç de bile," diye öfkeyle bağırdı Grier. "Sana dediğim gibi yap. Bu işi senden daha iyi biliyorum."

Muhtemelen de öyleydi. Zaten yaklaşık otuz yıldır bu işi yapıyordu, bense ikinci yılıma başlıyordum. Yastığının üstünden bana ters ters bakışını gördüm ve bu rahatsız edici ilişkimizin tuhaflığı üzerine düşündüm.

Bambaşka iki aksana, Grier'in gıcırtılı Aberdeen'ini ve benim gırtlaktan gelen Clydeside'ımı Yorkshireli biri dinleyince aramızda bir çeşit uyumun olduğunu düşünür, hiç yoksa mahalli milliyetçilikten bir şeyler çıkar herhalde diye. Ama hiçbir uyum söz konusu bile değildi.

"Tabii, dediğiniz gibi olsun." Odadan çıktım ve ekipmanlarımı toparlamak için aşağıya indim.

Yola çıkarken her sabahki aynı hissi yaşıyordum ve bu, evden çıkmanın verdiği rahatlıktı. İşleri halletmek için tüm hafta boyunca canla başla çalışıyordum ama zevk de alıyordum. Çiftçiler neredeyse her seferinde genç bir adamın tecrübesizliğine müsamaha göstermeye hazırlardı ve Grier'in müşterileri de bana nazik davranıyorlardı. Ancak yemek için her seferinde bu neşesiz mekâna geri gelmem gerekiyordu ve bu durum giderek daha da yorucu bir hâl alıyordu.

Bayan Grier beni en az eşi kadar rahatsız ediyordu. Ketum, inanılmaz zayıf bir kadındı ve lapanın öne çıktığı gayet sade bir yemek anlayışı vardı. Kahvaltıda lapa, akşam yemeğinde lapa ve aralarda da çok az miktarda sulu yahniler, rengi solmuş etler ve

isimsiz çorbalar da bulunuyordu. Pişirdiği hiçbir şeyin tadı yoktu. Angus Grier Yorkshire'a aynı benim gibi beş parası olmayan bir İskoç olarak otuz yıl önce gelmiş ve klasikleşmiş olan patronun kızıyla evlenme yoluyla güzel bir kliniğin sahibi olmuş. Ona tepsiyle güzel bir yaşam sunulmuştu ama bunun yanında Bayan Grier de gelmişti.

Bayan Grier hâlâ kumandaya sahip olduğunu hissediyor gibi geliyordu bana. Çünkü muhtemelen kliniği kurmuş olan babasının hatıralarıyla birlikte hep aynı evde yaşamıştı. Başka insanlar davetsiz misafirler gibiydi ve nasıl hissettiğini de anlayabiliyordum zaten. Hem çocukları yoktu, pek dolu bir hayat yaşamıyordu ve eşi de Angus Grier'di. Neredeyse hâline üzülecektim.

Ancak bunun pek bir faydası yoktu çünkü bir türlü yakamı bırakmıyordu. Her hareketimi arkadan izleyen ve onaylamayan bir hayalet gibiydi. Bir işten geri döndüğümde bir sürü soruyla karşımda beliriyordu. "Bu kadar zaman neredeydin?" veya "Nereye gittin merak ettim, yoksa yolunu mu kaybettin?" veya "Acil bir vaka bekliyor. Neden böyle yavaşsın hep?" Belki de bir iki saatliğine sinemaya kaçtığımı düşünüyordu.

Her gece yoğun şekilde küçük hayvan ameliyatları oluyordu ve Bayan Grier'in de müşterilere ne dediğimi dinleyebilmek için kapının hemen dışına çıkmak gibi çok kötü bir huyu vardı. Beni dikkatlice gözlemlediği, yazdığım reçeteleri eleştirdiği ve ilaçları bol keseden kullandığımı düşündüğünden dolayı iğnelediği dispanserde gerçekten de kendine geliyordu. "Çok fazla klorodin koyuyorsun, pahalı olduğunu bilmiyor musun?"

Haber vermeden kaçıp giden asistana sempati duymaya başlamıştım. İş bulmak zordu ve genç mezunlar çalışabilmek için neredeyse her şeye katlanırlardı ancak anladım ki bu gizemli kişinin başka hiçbir çaresi kalmamıştı.

Adamson'ın yeri, kasabanın ucundaki küçük bir çiftlikti ve belki de bu sadece Grier'in yüzünü gördüğüm için böyleydi ama

çiftçinin yüzü de tam aksine çizgili, sakindi ve dostane gözleri insanın gayet içini ısıtan ve çekici bir hâldelerdi. Benimle el sıkışırken sıska vücudundan hırpalanmış haki renkli bir iş kıyafeti salınıyordu.

"Pekâlâ, bugün yeni bir arkadaş da gelmiş ha?" Bana bir iki saniye baktı. "Ve görünüşe göre bu işe de yeni başlamışsın."

"Doğru," dedim. "Ancak gayet hızlı öğreniyorum."

Bay Adamson gülümsedi. "Merak etme evlat. Yeni kana ve yeni fikirlere inanıyorum ben ve bu da çiftçilikte istediğimiz şey. Bu işte fazla uzun zamandır bulunuyoruz. Ahıra gel de sana ineği göstereyim."

Yaklaşık bir düzine inek vardı, her zamanki kısaboynuzlulardan değildi, Ayrshire cinsiydiler ve gayet sağlıklı sıhhatli oldukları belli oluyordu. Hastamı vajinal duvarından dışarı çıkmış futbol topu büyüklüğündeki pembe sarkıktan anlayabiliyorduk. Çiftçi yardım çağırmak için hiç vakit kaybetmemişti, sarkık temiz ve hasar görmemişti.

Sarkığı antiseptikle silip içeri ittirirken beni dikkatlice izliyordu. Ardından ineğin arka bacakları için toprak ve kalaslarla platform kurmama yardımcı oldu. İşi tamamladığımızda kuyruğu kafasından daha yukarıda, eğimli şekilde duruyordu.

"Ona birkaç gün keten yağı verirsem o şeyin bir daha çıkmayacağını mı söylüyorsunuz yani?"

"Evet öyle," dedim. "Bu şekilde durmasına dikkat edin."

"Edeceğim genç adam, çok teşekkür ederim. İyi iş çıkardığından eminim ve umarım tekrar görüşürüz."

Arabaya geri döndüğümde kendi kendime bağırdım. İyi işmiş! O şey nasıl olacaktı da dikmeden yerinde duracaktı? Ancak bana denileni yapmak durumundaydım ve Grier çok tatsız biri olsa da tamamen salak da değildi. Belki de haklıydı. Bu düşünceyi aklımdan çıkardım ve diğer yerleri ziyaret ettim.

Bir haftadan kısa bir süre sonra kahvaltı masasında kaçınıl-

maz lapayı dürtüklerken aşağı inmiş olan Grier bir anda bana bağırmaya başladı.

"Adamson'dan mektup geldi. Yaptığın iş onu memnun etmemiş. İyisi mi bu sabah gidip sorunun nerede olduğuna bir bakalım. Şikâyetlerden hoşlanmam." Sürekli memnuniyetsiz ifadesi daha da yoğunlaşmış ve büyük beyaz gözleri, bana neredeyse lapasının üstüne üstüne ağlayacağını düşündürene kadar yaşla dolmuştu.

Çiftliğe gittiğimizde Bay Adamson bizi ahıra götürdü. "Ee, ne düşünüyorsun genç adam?"

Sarkığa baktığımda midem kalktı. Zararsızca duran pembe kitle bir anda büyük ve şişmiş bir morluğa dönmüştü. Pislikle kaplanmış ve bir yanında da yara açılmıştı.

Çiftçi "Çok uzun süre içeride kalmadı, değil mi?" dedi sessizce.

Konuşamayacak kadar utanmıştım. Bu iyi bir ineğe yapılabilecek çok kötü bir şeydi. Yüzümün kızardığını hissettim ama neyse ki işverenim benimle birlikteydi, o her şeyi açıklardı. Burnunu çeken, mırıldanan ve gözlerini hızla kırpan ancak hiçbir şey söylemeyen Grier'e doğru döndüm.

Çiftçi konuşmaya devam etti. "Görüyorsunuz, zarar vermiş. Herhalde bir yere takılmış olmalı. Görünüşü hiç de hoşuma gitmiyor."

Can sıkıcı olmak bu iyi huylu adamın doğasına aykırıydı ama haklı olarak üzgündü. "Belki de işi bu seferlik siz devralsanız iyi olur Bay Grier," dedi.

Hâlâ hiçbir kelime etmemiş olan Grier şimdi harekete geçmişti. Omurganın sonundaki tüyleri kırpmış, deri altı anestetiği enjekte etmiş, kitleyi yıkayıp dezenfekte etmiş ve biraz çabalayarak tekrar yerine sokmuştu. Sonra da onu birkaç tutturucu dikişle ve ineğin etini kesmesin diye ikişer santimetrelik kauçuk borularla birlikte yerine tutturmuştu. İşi gayet temiz ve ustaca bitirmişti.

Çiftçi nazikçe omzuma dokundu. "İşte şimdi oldu. Daha çıkmaz, değil mi? Önceki gelişinde neden böyle bir şey yapmadın ki?"

Tekrar Grier'e döndüm ama bu sefer de ciddi şekilde öksürük krizine tutulmuştu. Ona bakmaya devam ettim ama hiçbir şey söylememeye devam ettiğinde dönüp ahırdan çıktım.

Bay Adamson "Sana darılmadım genç adam," diye arkamdan bağırdı. "Hepimizin öğrenmeye ihtiyacı var ve tecrübenin yerini hiçbir şey tutamaz diye düşünüyorum. Öyle değil mi Bay Grier?"

Grier, "Ha, tabii ki, evet, doğru. Evet, evet tam da öyle, çok haklısın, hiç şüphe yok," diye mırıldandı. Arabaya bindik.

Oturup kendisinden bir açıklama yapmasını bekledim. Ne söyleyeceğini merak ediyordum. Ancak mavi damarlı burun doğrudan ileri yöneldi ve pörtlek gözler önümüzdeki yola boş boş baktı.

Kliniğe sessizlik içinde geri döndük.

35

Grier çok geçmeden yatağına gidecekti. Sızlanmaya ve yaralı kaburgalarını tutmaya başlamıştı ve kısa süre sonra da sırtında yastıklarla ve boynuna kadar düğmelenmiş küçük pembe ceketiyle yukarıya götürülmüştü. Acısını dindiren tek şey viskiydi ve yatağının yanı başındaki şişenin seviyesi de inanılmaz bir hızla düşmüştü.

Hayat her zamanki sıkıcı düzenine devam ediyordu. Eşine rapor vermem gerektiğinde genelde Bayan Grier de ortalarda olurdu. Yatak odasının kapısının ardında genelde benim girdiğim anda duran fısıltılar olurdu. Bay Grier'den hangi işi nasıl yapacağımı Bayan Grier yatağın etrafında bir şeyleri düzeltirken, katlı bir mendille eşinin yüzünü silerken ve ara ara bana delici bakışlar atarken dinliyordum. Kapıdan çıktığım anda da fısıltılar tekrar başlıyordu.

Bir akşam geç vakitte (saat neredeyse ondu) Bayan Mallard'dan arama geldi. Köpeğinin boğazında kemik kalmıştı ve Bay Grier'in hemen gelmesini istiyordu. Kendisinin hasta olduğunu ve işlere benim baktığımı söylemeye başlamıştım ki aslında bunları söylemek için geç kalmıştım bile. Telefonun diğer ucu kapandığında küçük bir çıt sesi gelmişti.

Grier haberlere bir tür transa girerek karşılık vermişti. Konu üzerine dikkatlice düşünürken çenesi göğsüne girmiş ve neredeyse bir dakika boyunca hareketsiz oturmuştu. Sonra da bir anda doğruldu ve parmağıyla beni dürttü.

"Boğazındaki şey kemik değil. Onu öksürten şey farenjit."

Özgüvenine karşı şaşırmıştım. "Her ihtimale karşı uzun bir pens almam gerekmez mi sizce de?"

"Hayır, dedim ya sana. Kemik falan olmayacak. Şimdi aşağı in ve adasoğanı ve altınkökü karışımı şuruplardan al. Tek istediğim bu kadar. Bir şey daha söyleyeyim, eğer hiçbir sorun görmezsen asla bunu söyleme. Kadına bunun farenjit olduğunu ve nasıl tedavi edileceğini anlat yeter. Muayeneni haklı çıkarman gerekir."

Dispanserde yüz mililitrelik bir şişeyi doldururken biraz afallamıştım ama yanıma birkaç pens de almıştım. Grier'in uzaktan uzağa tanılarına pek güvenim kalmamıştı.

Bayan Mallard yarı müstakil akıllı evin kapısını açtığında şaşırmıştım. Neden bilmem ama karşıma yaşlı bir hanımefendinin çıkacağını bekliyordum ancak karşımda o dönemin modasına uygun kat kat şık kabarıklara sahip saçlarıyla birlikte yaklaşık kırk yaşında ve alımlı sarışın bir kadın duruyordu. Ve uzun etekli, parıldayan yeşil renkte balo kıyafetini, büyük ve sallanan küpeleri ve ağır makyajlı suratı hiç mi hiç beklemiyordum.

Bayan Mallard da şaşırmış gibiydi. Durumu anlatana kadar bana boş boş baktı. "Ben Bay Grier'in yerine köpeğinize bakmaya geldim. Maalesef şu anda kendisi biraz hasta."

Anlattıklarımın anlaşılması uzun süre almıştı çünkü kendisi neden bahsettiğimi bilmiyormuşçasına kapı eşiğinde durmaya devam etti. Sonra tekrar canlandı ve kapıyı sonuna kadar açtı. "Ah tabii ki, kusura bakmayın, içeri buyurun." Neredeyse elle tutulacak hâle gelmiş bir parfüm duvarının içinden geçip ilerledim ve holün solundaki bir odaya geçtim. Burada parfüm daha da yoğundu ama çatırdayan ateşin yanına çekilmiş olan divana pembemsi bir ışık yansıtan pembe renkli ve soluk ışıklı lambayla uyumluydu. Karanlıklar içindeki bir radyoda da hafifçe "Body and Soul" şarkısını çalıyordu.

Hastamı hâlâ görmemiştim, kendisinin ortalıkta olduğuna

dair hiçbir işaret yoktu ve Bayan Mallard küpelerinden biriyle oynayarak bana kararsızca bakıyordu.

"Kendisini burada mı muayene edeyim?" diye sordum.

"Ah tabii, kesinlikle." Canlanmıştı ve odanın sonundaki bir kapıyı açtı. Bir anda küçük bir West Highland teriyeri halının üzerinden geçmiş ve mutlu havlamalarla üzerime atlamıştı. Güçlü zıplayışlarla yüzümü yıkamaya çalışmıştı ve onu havadayken yakalamasaydım bu durum uzun süre devam edecekti.

Bayan Mallard gergin şekilde gülümsedi. "Çok daha iyi görünüyor," dedi.

Küçük köpek hâlâ kollarımdayken divanda çöktüm ve çenesini ellerimle açtım. Loş ışıkta bile boğazında bir şeyin olmadığı görünüyordu. İşaretparmağımı nazikçe dilinin arkasına soktum ve gırtlağını muayene ederken küçük köpek asla karşı çıkmadı. Sonra onu halının üzerine bırakıp ateşini ölçtüm, normaldi.

"Evet Bayan Mallard," dedim. "Boğazında kemik yok ve ateşi de yok." Köpeğin bence gayet sağlıklı olduğunu da ekleyecektim ki Grier'in ayrılırken ettiği tembihi hatırladım. Muayenemi haklı çıkarmalıydım.

Boğazımı temizledim. "Ancak kendisini öksürten veya kusturan biraz farenjitinin olma olasılığı mevcut." Teriyerin ağzını tekrar açtım. "Gördüğünüz üzere boğazının arka kısmı iltihaplı. Orada hafif bir enfeksiyonu var veya tahriş edici bir şeyler yutmuş olmalı. Arabada kendisini düzeltecek bir ilacım var." Saçmalamaya başladığımı fark ettiğim anda konuşmamı tamamlamıştım.

Bayan Mallard her bir kelimeye dikkat ediyor, küçük köpeğin ağzına endişeyle göz atıyor ve başını hızlı hızlı sallıyordu. "Ah evet, anlıyorum," dedi. "Çok teşekkür ederim. Ne iyi ettiniz de geldiniz!"

Sonraki akşam yoğun bir ameliyatın yarısına gelmişken özellikle parlak tüvit ceket giymiş kilolu bir adam içeri girip gözlerinin feri gitmiş bir av köpeğini masaya yatırmıştı.

"Kafasını sallıyor," diye bağırdı. "Sanırım biraz yaralı."

Alet dolabından otoskopu alıp kulağına bakarken adam tekrar konuşmaya başladı.

"Geçen gece bizim taraflara gelmişsiniz. Bayan Mallard'ın yan komşusuyum ben."

"Ah tabii," derken ışıklı metal borunun içinden bakınıyordum. "O taraflardaydım."

Adam parmaklarıyla bir süre masaya vurdu. "Köpeğin bir sürü hastalığı var herhalde. Veteriner aracı sürekli kapılarının önünde."

"Ben olsam öyle düşünmezdim. Bana gayet sağlıklı bir köpek gibi göründü." Kulaklardan birinin muayenesini bitirdim ve diğerininkine başladım.

"Dediğim gibi," dedi adam. "Zavallı hayvanın derdi bitmiyor ve tuhaf olan da hep geceleri oluyor bu."

Hızlıca kafamı kaldırdım. Bunu söyleyiş tarzında bir tuhaflık vardı. Bana bir anlığına gözlerini sonuna kadar açık bir masumiyetle baktı, sonra da yüz ifadesi bilmiş bir yan bakışa dönüştü.

Ona doğru baktım. "Yoksa..."

"O yaşlı morukla da değil ya, değil mi? Biraz düşününce öyle olmaz tabii, haksız mıyım?" Büyük kırmızı suratındaki gözler neşeyle parıldıyordu.

Otoskopu masaya şangırtıyla bıraktım, kollarım iki yanıma düşmüştü.

Şişman adam "Bakma öyle ahbap!" diye bağırdı ve göğsüme şakasına bir yumruk attı. "Dünya tuhaftır işte!"

Ancak içimi korkuyla saran şey sadece Grier'i düşünmek değildi; aynı zamanda harem atmosferi olan, arka planda "Body and Soul" çalan bir yerde saçmaladığımı bilen bir kadına farenjit hakkında ahkâm kestiğim anlardı.

Angus Grier iki gün sonra yatağından çıkmış ve görünüşe göre düzelmişti. Aynı zamanda yedek bir asistan göreve gelecek ve bir an önce işe başlayacaktı. Artık gitmekte serbesttim.

Sabah ilk iş olarak buradan gideceğimi belirtmiştim ve Darrowby'deki kahvaltıya yetişebilmek için sabah altı buçukta evden çıkmıştım. Artık o lapayla karşılaşmayacaktım.

York Çayırları'ndan batıya doğru giderken çalıların tepelerinden ve Pennine Dağları'nın sabah gökyüzüne yükselen uzun omurgasındaki ağaçların arasından bir göz atmaya başladım; bu uzaklıktan soluk mor gibi görünüyor, sabahın ilk ışıklarında bile hâlâ puslu duruyorlardı ancak beni yanlarına çağırıyorlardı. Ve sonrasında yükselen yola karşı araba daha da sert asıldığında, ağaçlar daha da seyrekleştiğinde ve çalılar yerine temiz kireçtaşından duvarlar ortaya çıkmaya başladığında dünyanın açıldığını, zincirlerin kırıldığını hissettim. Ve işte, sonunda, Herne Tepesi'nin ve tanıdık büyüklüğünün altında uyuyordu Darrowby, ötesinde de Dales'in engin yeşil toprakları görünüyordu.

Pazar yerinin taşlı yollarından sessiz sokağa doğru inip oradan da eski tuğlaların arasından düzensiz bir şekilde sarkmış olan sarmaşığıyla ve "Siegfried Farnon, MRCVS" yazan orantısız pirinç tabelasıyla birlikte karşımda duran Skeldale Evi'ne geçerken ortalıkta hiçbir gürültü yoktu.

Sanırım cam kapının ötesindeki holden geçecektim ama bu yoldan gidersem etrafımı sararak neşeyle zıplayan ve havlayan evin köpeklerinin beşiyle de güreşmem gerekecekti.

Kahve demliğini yemek odasından götüren Bayan Hall'un cüsseli bedeniyle neredeyse çarpışacaktım. "Döndün demek," dedi. Gayet memnun olduğunu görebiliyordum çünkü neredeyse gülümsüyordu. "İyi bakalım, içeri git de otur. Tavada ev yapımı pastırmam var."

Biraderlerin içeriden gelen seslerini duyduğumda elim kapıdaydı. Tristan bir şeyler mırıldanıyordu ve Siegfried de son ses bağırıp çağırıyordu. "Geçen gece hangi cehennemdeydin ki? Gece üçte kapıya vurduğunu duydum, odan da birahane gibi kokuyor zaten. Ah Tanrım, keşke kendini bir görebilsen! Gözlerin kuru üzüm kadar kalmış!"

Kendi kendime gülümseyerek kapıyı ittirdim. Elini tutup tokalaştığımda şaşkınlıkla bakan Tristan'ın yanına gittim. Gözleri hariç üzerinde her zamanki gibi oğlan çocuğu masumiyeti vardı çünkü gözleri biraz içine çökmüş olsa da eski parıltısını yitirmemişti.

Sonra da masanın başındaki Siegfried'e yaklaştım. Resmi girişimin karşısında açık şekilde afallamış, çiğnediği lokması boğazına kaçmıştı. Yüzü kızarmıştı, yanaklarına gözyaşları süzülerek inmiş ve küçük saman sarısı bıyığı titremişti. Sonra sandalyesinden kalktı, başını kaldırdı ve bir marki nezaketiyle elini uzattı.

"Hoş geldin James," dedi tükürüklerini saçarak. Üzerime de biraz tost kırıntıları fırlatmıştı. "Evine hoş geldin."

36

Sadece iki haftalığına yoktum ama bana dağlık yerleşimde çalışmanın tadının başka hiçbir yerde olmadığını tekrar hatırlatmaya yetmişti. Gittiğim ilk işim beni Sildale ile Cosdale'i birleştiren ve çit olmayan yollardan birine saptırmıştı ve tepeye tırmanmak için sık sık yaptığım gibi yine birinci viteste yolu çıkarken arabayı yolun kenarına çektim ve arabadan indim.

Hiç durup da bir yerleri izleyebilecek vaktin olmadığı ifadesi benim için asla geçerli olmamıştı. Sanırım hayatımın uzun bir bölümünü (belki de haddinden fazlasını) durup izleyerek geçirmiştim ve bu sabah da yine aynısını yapıyordum. Buradan York Çayırları'nın ötesini ve altmış beş kilometre doğudaki Hambleton Tepeleri'nin dağılımını görebiliyordunuz. Arkamdaysa kilometrelerce çıplak kırlar uzanıyor, düz tepenin üzerinde dalgalanıyorlardı. Darrowby'de geçirdiğim senede burada belki de birçok kez durmuşumdur ve çayırdaki görüntü her seferinde de farklı olmuştur. Deniz seviyesine yakın bölgeler kışın bazen karla kaplı Pennine Dağları ile Hambleton'ların uzaktaki beyaz parıltıları arasındaki karanlık bir oluk gibi duruyordu ve nisan ayında yağmur fırtınaları yeşil ve kahverengi geniş alan boyunca yavaş ve ağır bir örtü hâlinde sürükleniyordu. Bir gün bol güneş varken dökülen ham pamuk gibi kilometrelerce var olan yoğun sisten aşağı baktığımda koyu ağaç toplulukları ve oraya buraya dağılmış tepelerin zirveleri vardı.

Ancak bugün sonsuz çayırlar güneş ve havayla uyuyor, tepelerde bile yazın kokuları buram buram ortaya çıkıyordu. Aşağı taraftaki tarlalarda insanlar çalışıyor olmalıydılar, biliyordum

ama bir kişi bile göremiyordum. Kırların sessizliği ve boşluğunda bulduğum huzur içimi dolduruyordu.

Böyle zamanlarda kendime dışarıdan bakıyor, ilerleyişimi sakince değerlendiriyordum. Yıllar öncesine dönmek kolaydı, veteriner hekim olmaya karar verdiğim yıla dönmek hem de. O anı tam olarak hatırlayabiliyorum. On üç yaşındaydım ve *Meccano Dergisi*'nde erkek çocukların kariyeri hakkında bir yazı okuyordum ve okurken bu işin benim için olduğu hissine kapıldım. Peki, bu hissin temeli neydi? Köpekleri ve kedileri seviyordum ve ofis hayatına pek ilgili değildim. Üzerine kariyer kurmak için zayıf bir temel gibi duruyordu. Tarım veya çiftlik hayvanları hakkında hiçbir şey bilmiyordum ve üniversite yıllarında bu konular hakkında bilgiler edindim ve kendim için sadece bir tane gelecek görebiliyordum: Küçük hayvan hekimi olacaktım. Mezun olup kalifiye biri olana kadar sürmüştü bu hayal. Her şeyin sadece modern olmakla kalmayıp aynı zamanda devrim niteliğinde olacağı kendi hayvan hastanemde insanların evcil hayvanlarını tedavi edeceğim bir hayal. Ekipmanları tam ameliyathanesi, laboratuvarı ve röntgen odası... Hepsi MRCVS'ten mezun olana kadar detayı detayına aklıma kazılıydı.

Peki ya ne oldu da dağlık Yorkshire kırlarında gömlek ve Wellington botlar giyip hafiften inek kokuyordum?

Bakışımdaki değişim hızlı gelişmişti, aslında Darrowby'e geldiğim andan hemen sonra gerçekleşmişti. Yüksek işsizliğin olduğu şu günlerde bu iş tanrı vergisiydi ama gerçek hayalime giden yolda bir basamak olduğunu düşünüyordum. Ancak her şey neredeyse göz açıp kapayıncaya kadar değişmişti.

Belki de her sabah girdiğim Skeldale Evi'nin eski vahşi bahçesinde beni inanılmaz güzelliğiyle şaşırtan havayla alakalı bir şeydi bu. Veya belki de bu güzel eski evde yetenekli ancak değişken hâlli Siegfried ve isteksiz öğrenci erkek kardeşi Tristan ile olan günlük hayatın acısıydı. Veya sadece inekleri, domuzları, koyunları ve atları tedavi etmenin daha önce üzerine hiç düşün-

memiş olduğum bir harikalığı vardı. Bu da beni büyük İngiliz tarımı makinesindeki küçük bir dişli olarak yeni bir şekle sokmuştu. Bu işte bir tür somut memnuniyet mevcuttu.

Belki de Dales gibi bir yer olduğunu hayal etmemiş olduğumdan dolayı böyleydi. Günlerimi yükseklerde bulunan, esintili ve çimenlerin ya da ağaçların kokularının asla uzaklarda olmadığı ve kış yağışlarının arasında bile havayı koklayıp rüzgârın soğuk pençesinin içinde bir yerlerde gizlenmiş büyüyen bir şeylerin tazeliğini bulabildiğim bir yerde geçirmemin mümkün olabileceğini düşünmemiştim.

Her neyse, benim için her şey değişmişti ve giderek artan ayrıcalıklı bir kişi olduğum kanısıyla beraber, işim artık İngiltere çatısı altında çiftlikten çiftliğe arabayla gitmekti.

Arabaya geri döndüm ve gideceğim yerlerin listesine baktım. Geri dönmek güzeldi ve gün de hızlıca geçmişti. Akşam yedi sularıydı, işimi bitirdiğimi düşündüğüm sırada iki ineği olan genç bir çiftlik çalışanı Terry Watson'dan bir arama gelmişti. Dediğine göre bir tanesinde yaz mastitisi* vardı. Böyle bir rahatsızlık için haziran ortası biraz erkendi ancak yazın son aylarında bu vakalardan yüzlercesiyle karşılaşıyorduk, hatta çoğu çiftçi de buna "Ağustos Memesi" diyordu. Can sıkıcı bir hastalıktı çünkü tedavisi neredeyse yoktu ve genelde ineğin memesinin çeyreğini (memenin her bir meme ucuna süt ileten kısmı) veya bazen de hayatını kaybetmesine sebep oluyordu.

Terry Watson'ın ineği çok hasta duruyordu. Sağılma saatinde çayırdan topallayarak gelmiş, sağ arka bacağını ağrıyan memesinden uzak tutmak için geniş adımlarla ilerletmişti. Şimdi de ahırdaki yerinde titreyerek duruyordu ve gözleri de hemen önüne endişeyle bakıyordu. Hastalanmış memeye hafifçe dokundum ve tuttuğum teneke kaba süt yerine koyu renkli ve kötü kokan bir sıvı fışkırmıştı.

* İneklerde oluşan meme iltihaplanmasının bir çeşidi. (ç.n.)

"Bu kokuyu tanıyorum Terry," dedim. "Gerçekten de yaz tipi iltihabın ta kendisi." Memenin ısınmış ve şişmiş çeyrek kısmına doğru elle muayenede bulunurken inek de hassas dokulara dokunduğum anda hızlıca bacağını kaldırdı. "Çok da sert. Maalesef kötü duruyor."

Terry'nin suratı, eliyle ineğin sırtını okşarken iyice karalar bağlamış hâldeydi. Yirmili yaşlarının başındaydı, bir eşi ve bir bebeği vardı ve tüm gün başkası için çalışıp sonrasında eve gelip kendi birkaç hayvanıyla ilgilenen tipte biriydi. İki ineği, birkaç domuzu ve tavukları, haftada otuz şilinle geçinmeye çalışan biri olarak hayatında büyük bir fark yaratıyordu.

"Anlayamıyorum," dedi. "Genelde süt vermeyen inekler bu hastalığa yakalanırlar ve bu da günde yedi litre veriyor. Süt vermeseydi ben de katranlardım." (Çiftçiler, enfeksiyonları taşıdığına inandıkları sinekler, ineklerin memelerine gelmesinler diye ineklerin memelerini katranla kaplarlardı.)

"Maalesef tüm inekler bu hastalığa kapılabilirler, özellikle de sütü kesilmeye başlayanlar." Termometreyi rektumdan çıkardığımda kırk bir dereceyi gösteriyordu.

"Ne olacak şimdi? Bir çare bulabilecek misin?"

"Elimden geleni yapacağım Terry. Ona bir iğne yapacağım ve sen de olabildiğince memeyi boşalt ama senin de bildiğin üzere bu işlerde böylesine kötü bakılır." "Aynen, bilirim tabii." İneğin boynuna *Coryne pyogenes toxoid* enjekte ederken beni izledi. (Bunu şimdi bile yaz tipi iltihaplanma için kullanıyoruz çünkü modern antibiyotiklerin hiçbiri maalesef bu iltihaplanma üzerinde etki edemiyor.) "Çeyreğini kaybedecek, değil mi? Ve belki de ölecek."

Neşemi kaybetmemeye çalıştım. "Ben öleceğini sanmıyorum, memesinin çeyreği gitse bile kalan üçüyle karşılayacaktır." Ancak çok önemli olan bir şey hakkında elimden çok az şey geldiğinde üzerime çöken çaresizliği yine hissediyordum. Bunun

genç adama karşı ne kadar büyük bir darbe olduğunu biliyordum. Üç meme ucu bulunan bir inek çok fazla değer kaybetmiş demektir ve bu da en iyimser sonuç olarak karşıma çıkıyor. Hayvanın ölebileceği ihtimalini düşünmek istemiyordum.

"Kendi kendime yapabileceğim hiçbir şey yok mu? Olay çok mu kötü diyorsun?" Terry Watson'ın zayıf yanakları bembeyaz renkliydi ve hafif çökük omuzlu bu ince vücuda baktığımda bu zorlu meslek için yeterince kalıplı durmadığını düşünüyordum ve bunu ilk kez düşünmemiştim.

"Hiçbir garanti veremem," dedim. "Ancak en iyi sonucu veren vakalar memenin en iyi boşaltıldığı vakalardır. Bu akşam çalışmaya bak, hatta elinden geliyorsa yarım saat bile uğraşabilirsin. Memesinin çeyreğindeki pislik oluştuğu andan itibaren onu dışarı çıkarırsan zarar veremez. Ayrıca memeyi sıcak suyla yıkayıp iyice masaj yapmalısın."

"Neyle yıkayayım?"

"Ne kullandığının önemi yok. Asıl amaç dokuyu hareket ettirmek ve içinde birikmiş oluşumu daha fazla çıkarabilmek. Vazelin uygun olacaktır."

"Ah, bir kavanoz kaz yağım var."

"Tamam, onu kullan." Birçok çiftlikte bir kavanoz kaz yağı olduğunu düşünmüştüm. Hem insanlar hem de hayvanlar için birçok kullanım alanına sahip bir kayganlaştırıcı ve merhemdi.

Terry bir şey yapabilme fırsatı olduğunu görünce içi rahatlamış gibi duruyordu. Eski bir kova aldı, süt sağarken oturulan tabureyi bacaklarının arasına yerleştirdi ve çömelerek oturdu. Bana tuhaf, başkaldıran bir ifadeyle baktı. "Tamamdır, şimdi başlıyorum," dedi.

Bunlar olurken sabah erken saatte bir süt humması vakası için çağırılmıştım ve eve dönerken Watson'lara uğramaya karar vermiştim. Saat sekiz gibiydi ve iki gözlü barakaya girdiğimde Terry onu geçen gece bıraktığım şekilde duruyordu. Enfekte

olmuş memeyi sağıyor, gözleri kapanmış ve başı ineğin yanına yaslanmış hâldeydi. Konuşmaya başladığımda uykudan uyandırılmış gibi ürperdi.

"Merhaba, bir tur daha yapıyorsun herhalde."

Konuştuğumda inek de bana doğru döndü ve ben de kendisinin çok iyi şekilde düzelmiş olduğunu görünce gayet memnun olmuştum. Boş bakışları kaybolmuş, sağlıklı bir inek gibi bana merakla bakınıyordu ve en iyisi de çenesi her veterinerin görmekten hoşnut kaldığı yavaş, düzenli ve yatay çiğneme hareketini gerçekleştiriyordu.

"Ah Tanrım, Terry, çok daha iyi görünüyor. Sanki aynı inek değilmiş gibi!"

Genç adam gözlerini açık tutmakta zorlanıyordu ancak gülümsedi. "Evet, gel de bir bak." Tabureden yavaşça kalktı, sırtını yavaşça düzeltti ve dirseğini ineğin kıç tarafına yasladı.

Memeye doğru eğildim, geçen geceki acı verici şişliğin bulunduğu yere nazikçe dokundum ancak elime pürüzsüz ve esnek bir yüzey gelmişti ve inanamayarak dokuyu parmaklarımın arasında ovaladım. Hayvan hiçbir rahatsızlık belirtisi göstermiyordu. Heyecanla meme ucunu başparmağım ve işaretparmağımla çektim. Neredeyse boştu ama avucuma safi temiz süt fışkırtmayı başarmıştım.

"Neler oluyor Terry? Herhalde inekleri değiştirdin. Beni kandırıyorsun değil mi?"

"Yok be müdür," dedi yavaşça gülümseyerek. "Aynı inek, sadece şimdi daha iyi, o kadar."

"Ama bu imkânsız! Ne halt ettin de böyle oldu?"

"Dediğini yaptım. Ovalayıp sağdım."

Kafamı kaşıdım. "Ama normale dönmüş. Daha önce böyle bir şeyle karşılaşmamıştım."

"Evet, karşılaşmamış olduğunu biliyorum." Bu bir kadın sesiydi ve arkamı dönüp baktığımda Bayan Watson'ın kucağında

bebeğiyle kapıda durduğunu gördüm. "Daha önce bir adamın bir ineği durmadan ovalayıp sağdığını hiç görmedin değil mi?"

"Durmadan mı?" dedim.

Eşine endişe ve öfkeyle karışık duygular içinde baktı. "Evet, geçen gece gittiğinizden beri o taburede oturuyor. Yatağa gelmedi, yemek de yemedi. Ona yiyecek ve çay getirdim. Aptal herif, canına kastı var."

Terry'ye baktım ve gözlerim soluk renkli surattan hafifçe sallanan zayıf bedenine, sonra da ayaklarının kenarındaki neredeyse boşalmış kaz yağı kavanozuna kaydı. "Aman Tanrım, ne yapmışsın sen," dedim. "İmkânsızı başarmışsın ama herhalde kendini tükettin. Her neyse, ineğin eskisi gibi olmuş. Daha bir şey yapmana gerek yok, haydi git biraz dinlen."

"Hayır, yapamam." Kafasını salladı ve omuzlarını dikleştirdi. "İşe gitmem gerekiyor ve zaten geç kaldım."

37

Köpeğin karnındaki kesikten parlak kırmızı renkli topu gördüğümde kendimle gurur duymadan edememiştim. Darrowby'de çiftliklerde geçen mesaimize güzel bir mola verebilecek kadar çok küçük hayvan işimiz oluyor ancak bu işlerin sayısı bizi bıktıracak kadar olmuyor. Kasabada yoğun bir kliniği bulunan biri için gastrotomi rutin ve heyecanı bulunmayan bir olay gibi görünse de ben küçük kırmızı top masada yuvarlanıp ameliyathanenin zeminine düştüğünde içim başarının neşesiyle dolmuştu.

Büyük, boş boş dolanan İrlanda setteri yavrusu bu sabah getirilmişti. Sahibesi titrediğini, garipleştiğini ve küçük kızın topu gizemli bir şekilde kaybolduğundan beri iki gün boyunca ara ara kustuğunu söyledi. Tanı koymak pek zor olmamıştı.

Midedeki kesiğin ağzını ters döndürdüm ve devamlı bir dikişle kapatmaya başladım. Gayet rahatlamış hissediyordum ancak arkasındaki cam şişenin içinde kaynayıp köpeğin yüzüne tuttuğu anestezi maskesine giden eterden dolayı bir dal Woodbine yakamamış olan Tristan için aynı şey söylenemezdi. Hastaya huysuz bir şekilde bakıyordu ve boştaki elinin parmaklarıyla masaya vuruyordu.

Ancak kısa süre sonra gerilme sırası bendeydi çünkü ameliyathanenin kapısı çat diye açılmış ve Siegfried içeri girmişti. Neden geldiğini bilmiyordum ama Siegfried beni bir şey yaparken izlediği zaman kafam allak bullak oluyordu. Sanki kendisinden sabırsızlık, endişe, eleştiri ve rahatsızlık dalgaları yayılıyordu. Patronumun yüzünde hiçbir ifade bulunmamasına

rağmen bu dalgaların beni yiyip bitirdiğini hissedebiliyordum. Masanın ucunda sessizce duruyordu ancak dakikalar geçtikçe sanki patlamaya hazırlanan bir volkanla aynı odadaymışım gibi hissetmeye başlıyordum. Karın kasının derindeki katlarını dikmeye başladığımda patlama da başlamıştı. Derinden bir nefes alınıp verildiğini duyduğum sırada cam kavanozdan dikiş ipi alıyordum.

Siegfried, "Tanrı yardımcımız olsun James!" diye bağırdı. "O lanet ipi çekiştirmeyi bırak! Metresi kaç paraya geliyor haberin var mı senin? İyi ki bilmiyorsun yoksa aklını kaçırırdın. Ve bol bol kullandığın o pahalı pudraya gelince, herhalde bu köpeğin içinde şu an iki yüz elli gram vardır." Durup biraz derin derin nefeslendi. "Bir şey daha var, eğer temizleme bezine ihtiyacın varsa biraz pamuk yeterli olacaktır. İlla her zamanki gibi kafam kadarını kullanmana gerek yok. İğneyi ver bana, bak göstereyim."

Ellerini hızla temizledi ve işi aldı. Önce yaşlı bir hanımefendinin Japon balıklarına yem verişi gibi az miktarda iyodoform tozu alıp yaranın üzerine serpti. Sonra da az bir dikiş ipi kesti ve kasa devamlı bir dikiş geçirdi. Sona gelinince düğüm atmaya zorla yetecek kadar ip bırakmıştı ve biraz kıl payı durumdaydı ama biraz yoğun konsantrasyondan sonra bunu başarmıştı.

Bu işlem yaklaşık on kez tekrar edildi ve aralıklı ipek dikişlerle kesiği kapatırken her bir dikişin ucunu forsepsle bağladığı esnada burnu neredeyse hastanın dibindeydi. İşi tamamladığında gözleri birazcık dışarı fırlamış gibiydi.

Bir santimetre uzunluğunda bir pamuk alıp yarayı düzgünce silerken "Tamamdır, eterin altını kapat Tristan," dedi.

Bana dönüp nazikçe gülümsedi. Dehşet içinde sakin görünüşünün yüzüne yansıdığına şahit olmuştum. "James, lütfen beni yanlış anlama. Bu köpeğin üzerinde harika bir iş başardın ancak işlerin ekonomik tarafına da bakmalısın. Şu anda senin için hiçbir şey ifade etmediğini biliyorum ancak şüphesiz ki bir gün

kendi kliniğin olacak ve o gün şu an bende olan endişeler sende de olacak." Koluma eliyle hafifçe vurdu ve kafasını bir yana eğip gülümsemesinde hafif bir hainlik oluşunca kendimi hazırladım.

"Her halükârda biraz kâr elde etmek gerektiğine sen de katılıyorsundur James."

Bir hafta sonra bir aygırın boynunun yanında dizlerimin üstünde bir tarlanın ortasındaydım. Huzur içinde kapanmış gözlere ve keten bezinden kloroform başlığında kaybolmuş dar surata bakarken güneş enseme vuruyordu. Süngere birkaç damla anestetik daha damlattım ve şişenin ağzını kapattım. Bu kadarı yeterliydi.

Siegfried'le bu sahneyi kaç kere tekrar ettiğimizi sayamam bile: At, ottan yatağının üzerinde yatıyor, patronum bir yandan kesip biçerken ben de kafayı gözlemliyorum. Siegfried doğuştan atlardan anlayan biriyle maharetli bir cerrahın özel bir karışımıydı. Ben dengi olamazdım ve bu sebepten de anestezi uzmanına dönüşmüştüm. Ameliyatları açık havada yapmayı seviyorduk. Daha temizdi ve at huysuzlanırsa kendine zarar verme ihtimali daha düşük oluyordu. Güzel bir sabah olmasını ümit ediyorduk ve bugün şanslıydık. Sabahın erken saatlerinde oluşan sisin ortasında sonsuz düğünçiçeklerine baktım. Etraf onlarla doluydu ve burada bulunmak, sanki parıldayan sarı bir okyanusta oturmak gibiydi. Polenleri ayakkabılarıma ve yerde yatan atın boynuna bulaşmıştı.

Her şey aşağı yukarı her zamanki gibi ilerlemişti. Aygırla birlikte ahırdaki bölmesine gitmiş, yularının altından ağızlığı bağlamış ve sonrasında onu sakince çayırdaki yumuşak, düz bir zemine yürütmüştüm. Kafa kısmına yularla bağlı olan uzun bir zinciri bir adama emanet etmiştim ve ilk on mililitrelik kloroformu süngere dökmüş, aygırın bunu koklayıp kafasını tuhaf kokuyu duyduktan sonra sallayışını izlemiştim. Adam onu ya-

vaşça yürütürken ben de aygır sallanıp başı dönene kadar azar azar daha fazla kloroform dökmeye başlamıştım. Bu kısım hep birkaç dakika sürerdi ve ben de Siegfried'in bu kısımda gerçekleşen küçük konuşmasını özgüvenle beklerdim. Yanılmamıştım.

"Düşmeyecek gibi duruyor James. Sence de arka bacaklardan birini bağlamamız gerekmez mi?"

Her zamanki gibi duymamış gibi yapmıştım ve birkaç saniye sonra aygır son bir kez sendelemiş ve yanına devrilmişti. Zorunlu bekleyişinden kurtulmuş olan Siegfried harekete geçmişti. "Kafasına otur!" diye bağırdı. "Arka bacağının üst kısmına halat bağlayıp ileri çekin! Su kovasını getirin bana! Haydi, hareketlenin!"

Şiddetli bir geçişti bu. Daha az önce sakinlik ve sessizlik varken şimdi herkes dört bir yana koşuşturuyor, birbirine çarpıyor ve Siegfried'in bağırtılarıyla yönlendiriliyorlardı.

Otuz yıl sonrasında hâlâ Siegfried için atları yere deviriyorum ve hâlâ aynı şeyi söylüyor: "Düşmeyecek gibi duruyor James."

Böylesi günlerde genelde damardan tiyopenton enjekte ederim ve atı yaklaşık on saniyede devirir. Siegfried'e repliğini söylemesi için yeterli zamanı vermez ama o yine de yedinci ve onuncu saniyeler arasına bir yere sözünü sıkıştırır.

Bu sabahki vaka bir yaralanmaydı. Gayet ciddiydi ve müdahale edilmesi için genel anestezi uygulamak gerekirdi. İyi bir av kısrağından doğmuş olan tay, küçük otlağında dolanırken dış dünyaya gitme ihtiyacı hissetmiş. Tek keskin çit direğini seçip üzerinden atlamaya çalışmış ancak direk, ön bacaklarının arasından girmiş. Kurtulmaya çalışırken göğüs bölgesine o kadar çok zarar vermiş ki kasaptan çıkmış gibi derisi yüzülmüş ve göğüs kemiği üzerindeki kaslar sanki satır vurulmuş gibi dışarıya doğru sallanmış hâldeydi.

Siegfried "Onu sırtüstü yatır," dedi. "Şimdi daha iyi." Yakınındaki çimlerin üzerinde duran tepsiden bir mil alıp yarayı dikkatlice inceledi. "Kemik hasar almamış," diye mırıldanmış,

yaranın derinlerine bakınmaya devam etmişti. Bana doğru dönmeden önce forsepsle bulabildiği tüm çer çöpü çıkarmıştı.

"Sadece büyük bir dikiş atılacak. İstersen sen devralabilirsin."

Yer değişikliği sırasında bunun daha ilgi çekici bir şey olmadığı için hayal kırıklığına uğramış olduğunu anlamıştım. Bir organ operasyonunu veya ona denk bir şeyi devralmamı isteyeceğini hiç sanmıyordum. İğneyi elime aldığımda aklım tekrar köpek üzerinde gerçekleştirdiğim gastrotomiye gitti. Belki de savurganlığım test ediliyordu. Bu sefer dikkatli olacaktım.

İğneyi çok kısa bir dikiş ipliğiyle oynatıyor, kesilmiş kastan geçiriyor ve biraz çabayla yerine dikiyordum. Ancak kısa uçları bağlamak biraz yorucuydu ve onları bağlamak için normalden üç kat daha fazla zaman harcıyordum. Ancak inatla çabaladım. Daha önce uyarılmıştım ve bir ders daha dinlemek istemiyordum.

Bu şekilde altı dikiş atmıştım ki dalgaları da hissetmeye başlamıştım. Patronum atın boğazından bana doğru çömeliyordu ve köpüklü kınama dalgaları bana yakın mesafeden çarpıyorlardı. Siegfried iki dikiş kadar daha durdu, sonra da vahşi bir fısıltıyla patladı.

"Neyle oynuyorsun öyle James?"

"Şey, sadece dikiş dikiyorum. Ne demek istiyorsun?"

"Peki, neden o kısa iplerle uğraşıyorsun? Tüm gün burada mı duracağız?!"

Kasa bir dikiş daha atmıştım. "Ekonomik sebeplerden ötürü," diye dürüstçe fısıldadım.

Siegfried at onu ısırmış gibi boynundan fırlayıp ayağa kalktı. "Buna daha fazla dayanamayacağım! Bana bırak."

Tepsinin yanına gitti, bir iğne seçti ve kavanozdan sallanan dikiş ipinin ucunu tuttu. Kolunu savurmasıyla birlikte uzunca bir ip parçası çekti, kavanozun içindeki bobini sanki olta makarasıymış gibi savurdu. İp dizlerine dolandığından biraz sendeleyerek atın yanına döndü ve dikmeye başladı. Kolay değildi çünkü kolunu

tamamen uzattığında bile dikişi sıkıca atamıyordu ve bu sebepten eğilip doğruluyordu. Kasları yerlerine sabitledikten sonra nefes nefese kalmıştı ve alnında oluşan teri görebiliyordum.

"Bir yerden kan damlıyor," diye mırıldandı ve tekrar tepsinin yanına gidip büyükçe bir pamuk parçası kopardı. Pamuğun düzensiz beyaz parçalarını düğünçiçeklerinin üstüne döke döke geri geldi ve büyük pamuk parçasının bir köşesiyle yarayı sildi.

Tekrar tepsiye döndü. Sakin bir şekilde, "Deriyi dikmeden önce biraz toz dökelim," dedi ve bir kiloluk paketi aldı. Yaraya bir süre bakındı ve sonra tozu bilek hareketleriyle birlikte bol kepçeyle serpmeye başladı. Kayda değer bir miktar yaraya ulaşmıştı ancak çok daha fazlası atın diğer kısımlarına, benim üzerime, düğünçiçeklerinin üzerine uçuşmuş ve özellikle tuhaf bir serpişinde de halatı tutan adamın terli suratı tozla kaplanmıştı. Öksürükleri bittiğinde yüzü palyaço Coco gibi duruyordu.

Siegfried deriyi birkaç metre ip kullanarak kapatmıştı ve durup çıkardığı temiz işe baktığında gayet iyi hissettiğini görebiliyordum.

"Evet, güzel oldu. Böyle genç bir at kısa sürede iyileşecektir. İz kalmazsa şaşırmayız bile."

Kovanın içinde aletleri yıkarken yanıma gelip benimle konuştu. "Sana öyle çıkıştığım için özür dilerim James ama gerçekten sana ne olduğunu anlayamamıştım. Yaşlı bir horoz gibiydin. Çok az miktarda malzemeyle çalışmak kötü bir görüntü oluşturur. Kişi tabiri caizse belli bir... Canlılıkla çalışmalıdır ve eğer kendini kısarsan bunu başaramazsın."

Aletleri yıkamış, onları kurulamış ve emaye tepsinin üzerine koymuştum. Sonra tepsiyi kaldırdım ve çayırın ucundaki kapıya doğru ilerlemeye başladım. Yanımda yürüyen Siegfried elini omzuma koydu. "Şunu bil ki seni suçlamıyorum James. Herhalde İskoç kültüründe yetişmiş olmandan dolayı böyle. Ve beni sakın yanlış anlama, bu yetişme tarzı sende gayet takdir ettiğim

şeylerin tohumunu da ekmiş: Sağlamlık, maharet ve sadakat. Ancak senin de itiraf edeceğini bildiğim bir şey var," deyip durdu ve bana parmak salladı. "Siz İskoçlar bazen tasarrufu abartıyorsunuz." Hafifçe güldü. "Unutma James, müdahale ederken fazla, ne denir ona, tutumlu olma."

Kendisini şöyle bir süzdüm. Eğer tepsiyi hızlıca yere bırakırsam onu bir sağ kroşeyle yere indirebilirdim.

Siegfried konuşmaya devam etti: "Sana karşı lafı bu kadar uzatmama gerek olmadığını biliyorum James. Dediğim şeylere hep dikkat edersin, değil mi?"

Tepsiyi kolumun altına koyup yürümeye başladım. "Evet," dedim. "Ederim. Hem de her seferinde."

38

Ahıra doğru giderken Bay Worley "Sizi domuzlar gibi görebiliyorum," dedi.

"Öyle mi?"

"Ah evet, her seferinde anlarım. İçeri sessizce girip Queenie'nin sırtını sıvazlayıp onunla konuştuğunuzda 'Domuzları seven genç bir adam var,' dedim."

"Ah, güzel. Aslında tamamen haklısınız. Ben gerçekten de domuzları severim." Aslında Queenie'nin yanından sürünerek gayet dikkatlice geçiyor, nasıl bir tepki vereceğini merak ediyordum. O büyük bir hayvandı ve yavrusu olan dişi domuzlar yabancılara karşı gayet agresif olabiliyorlardı. Ahıra girdiğimde yavrularını emzirdiği yerden kalktı ve bana tersleyici şekilde homurdanarak bir domuz ahırına girdiğimden çok daha hızlı şekilde çıktığım zamanları hatırlattı. Büyük, bağıran ve ağzı sonuna kadar açık bir dişi domuz beni her zaman akıllıca hareket etmeye itmiştir.

Artık dar ahırın içine girdiğime göre, Queenie beni kabul etmiş gibi duruyordu. Tekrar homurdandı ancak bu sefer daha barışçıldı ve sonra da dikkatlice samanın üzerine yattı ve acıkmış küçüklere memelerini açtı. Bu pozisyondayken ayağını muayene edebilmiştim.

"Evet, işte bu," dedi Bay Worley endişeli bir şekilde. "Bu sabah uyandığında zorla topallıyordu."

Pek bir sorun yok gibiydi. Tırnaklarından birinin bir kanadı biraz daha uzamıştı ve hassas tabana sürtünüyordu ancak genelde böyle küçük şeyler için çağırılmazdık. Uzamış kısmı kes-

tim ve tahriş olmuş bölgeyi çok amaçlı bir merhem olan *ung pini sedativum* ile ovdum. Ben bunları yaparken Bay Worley de Queenie'nin baş kısmında çömelmiş ve kulağına şarkı gibi bir şeyler söylemişti. Söylediği şeyleri anlayamıyordum, belki de domuz diliydi çünkü dişi domuz ona yumuşak homurtularla cevap veriyor gibiydi. Her neyse, anestezi uygulamaktan daha çok işe yaramıştı ve iki sıra memeleri emmekle meşgul olan domuz yavruları da dahil olmak üzere herkes mutluydu.

"Pekâlâ Bay Worley." Doğrulup *ung pini sedativum* kavanozunu kendisine uzattım. "Günde iki kez sürerseniz kısa sürede iyileşecektir."

"Teşekkürler, teşekkürler, size minnettarım." Elimi hayvanın hayatını kurtarmışım gibi canla başla sıktı. "Sizinle ilk kez tanıştığım için memnun oldum Bay Herriot. Bay Farnon'ı bir iki yıldır tanıyordum tabii ve kendisinden memnunum da. Domuzları seviyor o adam, seviyor onları. Küçük erkek kardeşi de buraya bir iki kez geldi ve sanırım o da domuzları seviyor."

"Sevmek ne kelime, kendini onlara adamış durumda Bay Worley."

"Ah evet, ben de öyle düşünmüştüm. Gözünden anladım zaten." Bana yaşlı gözlerle biraz baktı, sonra da memnun bir şekilde gülümsedi.

Bir hanın arka bahçesi olan bir yere geçtik. Bay Worley düzenli bir çiftçi değildi. Langthorpe Falls Hotel'in sahibiydi ve değerli çiftlik hayvanları, önceden hanın at ahırı ve arabalığı olan kısma sıkıştırılmıştı. Hepsi Tamworth cinsindendi ve hangi kapıyı açarsanız açın turuncu tüylü domuzlarla göz göze geliyordunuz. Birkaç cüsseli domuz vardı ve acayip olan domuz pastırması için iyice besleniyordu ancak Bay Worley'nin asıl gurur duyduğu şey dişileriydi. Altı dişisi vardı: Queenie, Princess, Ruby, Marigold, Delilah ve Primrose.

Uzman çiftçiler yıllar boyunca Bay Worley'e dişileriyle hiçbir

şey yapamayacağının garantisini veriyorlardı. Eğer yavrulattırmayı düşünüyorsan, uygun bir alana sahip olmalıydın. Dişileri böyle çevrilmiş binalara tıkmanın hiçbir faydası yoktu. Bay Worley'nin dişileri de buna karşılık yıllar boyunca belirsiz sayıda yavru doğurup onları dikkatlice yetiştirdiler. Hepsi iyi birer anneydi ve kendi evlatlarını öldürmüyor veya sakarlık ederek üzerlerine yatmıyorlardı. Sekiz haftanın sonunda Bay Worley'nin pazara çıkarabileceği on iki tombul ve sütten kesilmiş domuzu vardı.

Çiftçilerin birasını bozmuş olmalıydı, hiçbiri bununla eşit olmazdı ve çiftlik sahibi endüstriyel West Riding'den geldiği için hap daha acıydı, sanırım Halifax'tı, tarım geçmişi olmayan, zayıf, dar görüşlü emekli bir gazete bayiiydi.

Yasalar karşısında hiçbir şansı yoktu.

Bahçeden çıkınca arabamı park ettiğim yolun virajına geldik. Hemen ötede yol, Darrowby'in kendini Dale'in eteklerine doğru savurduğu büyük kırık kayaların olduğu geçitteki ağaçlık dağ geçidine doğru diklemesine iniyordu. Durduğum yerden onları göremiyordum. Ancak suyun hafif gürleyişini ve coşkun dereden inen kara uçurumu ve diğer tarafta kasabadan insanların gelip oturup etrafı şaşkınlıkla gözlemlediği çimenlik alanı hayal edebiliyordum.

Kimileri de şu an buradaydı. Büyük ve parlak bir araç durmuş, yolcuları iniyordu. Şık, kilolu ve etkileyici duran şoför bize doğru gelip şöyle dedi: "Çay isteriz."

Bay Worley şoförün etrafında dönmeye başladı. "İstediğinizi alırsınız üstadım ancak ben hazır olduğumda alırsınız. Bu beyefendiyle çok önemli bir iş görüşmem var." Adama arkasını döndü ve bana Queenie'nin toynağı hakkında neler yapılacağına dair son sorularını sordu.

Adam şaşırmıştı açıkçası ve onu suçlayamazdım. Bay Worley biraz daha nazik olabilirdi bence. Ne de olsa yiyecek ve içecek

hizmeti vermek onun geçim kaynağıydı. Ancak onu daha iyi tanımaya başladıkça domuzlarının birinci öncelikte olduğunun ve diğer her şeyin aralarına giren rahatsız edici birer kara kedi olduğunun farkına varmıştım.

Bay Worley'i daha iyi tanımanın faydası vardı. Bir bardak bira içmeyi en çok istediğim vakit barların açık olduğu akşam vakti değil, boğucu bir inek ahırında genç buzağılarla güreştikten sonra, sıcak bir öğleden sonrada saat dört otuzdu. Bay Worley'nin arka taraftaki mutfağının gölgelik alanına terli ve yorgunken sığınmak ve hemen aşağıdaki mahzenden çıkmış olan acı ve köpüklü birayı yudumlamak harikaydı.

Sistemin düzgün bir şekilde çalışmasını kolaylaştıran kişi yerel polis memuru Dalloway'di. Mülayim tavırları ve lisans yasaları hakkındaki lastikli algısı çevrede çok saygın biri olarak görülmesini sağlamıştı. Ara ara o da bize katılır, üniforma ceketini çıkarıp gömlek ve pantolonla birasını kendine has büyük bir ağırbaşlılıkla içerdi.

Ancak genelde Bay Worley ve ben baş başa olurduk ve uzun fıçıyı mahzenden getirdiğinde oturup "E haydi bakalım biraz domuzlardan konuşalım!" derdi. Özellikle bu ifadeyi kullanması beni domuzlar üzerine olan meşguliyeti hakkında mizahi bir yaklaşımı mı var acaba diye düşündürüyordu. Belki de vardı ama tüm sohbetlerimiz ona derinden zevk veriyordu.

Rakipsiz dişilerinin gösteri rozetli fotoğrafları duvarlardan bizi izlerken erisipel, domuz gribi, tuzlu su zehirlenmesi, paratifo, kuru ve yaş ezmelerin göreceli faydaları üzerine konuştuk.

Domuzların yavruladığı yerlerin havalandırılması hakkındaki gayet derin bir tartışmamızın ortasında Bay Worley bir anda durdu ve kalın gözlük camlarının arkasındaki gözlerini hızlıca kırparak haykırdı:

"Bay Herriot, burada böyle oturup sizinle konuşurken İngiltere kralı kadar mutlu oluyorum!"

Bu kadar bağlanması çok küçük şeyler için bile sık sık çağırılmama sebep olmuştu ve sabah saat birde hattın diğer ucunda sesini duyduğumda sessizce küfrediyordum.

"Bay Herriot, Marigold bugün öğleden sonra doğurdu ve sanırım pek sütü yok. Yavrular gözüme aç göründüler. Gelecek misiniz?"

Yataktan mızmızlanarak kalkıp aşağıya indim ve uzun bahçeden avluya geçtim. Arabayı yola çıkardığım anda uyanmaya başlamış ve hana ulaştığımda Bay Worley'le gayet neşeli bir şekilde selamlaşabilmiştim.

Ancak zavallı adam cevap vermedi. Gaz lambasının ışığının vurduğu suratı endişeyle çökmüştü.

"Umarım hemen bir şey yapabilirsin. Ona çok üzüldüm. Hiçbir şey yapmadan orada öylece uzanıyor, yavruları da çok tatlı. On dört tane doğurdu."

Ahıra baktığımda endişesini anlayabiliyordum. Marigold hareketsiz bir şekilde yan tarafına yatmışken küçük yavrular da memelerinin etrafına doluşuyorlardı. Memeden memeye koşturuyor, çaresiz besin arayışları sırasında çığlıklar atıp birbirlerinin üzerine düşüyorlardı. Küçük vücutları ince ve boş görünüyorlardı ve bu da mideleri boş demekti. Yavruların açlıktan öldüklerini görmekten nefret ediyordum ama bu o kadar kolay bir şekilde gerçekleşebilirdi ki. Sonra emmeye çalışmayı bırakıp öylece uzanmaya başladıkları bir an geldi. Bundan sonrası tamamen umutsuzdu.

Termometrem rektumundayken domuzun arkasında çömeldim ve şişkin yan tarafına baktım. Tüyleri lambanın ışığından anlaşıldığı kadarıyla yoğun bakır renginde bir kırmızıydı. "Bu akşam bir şey yedi mi?"

"Evet, her zamanki gibi ne varsa yedi bitirdi."

Termometre göstergesi normaldi. Ellerimi memelerinin etrafında gezdirerek uçlarını sıra sıra çektim. Onları ittirmeye

çalışırken vahşi yavrular parmaklarımı keskin dişleriyle ısırdılar ama maalesef bir damla süt bile çıkarmayı başaramamıştım. Memeler dolu, hatta fazla büyümüş duruyorlardı ancak hiçbir memeden süt çıkmıyordu.

Bay Worley, "Bir şey yok, değil mi?" diye endişeyle fısıldadı.

Doğrulup kendisine döndüm, "Bu bildiğimiz agalakti. Meme iltihabı yok ve Marigold hasta değil ancak sütün çıkışını engelleyen bir şey var. Çok sütü var ve sütünü çıkarabilecek bir şey enjekte edebilirim."

Konuşurken zafer kazanmış gibi görünen ifademi takınmamaya çalışıyordum çünkü bu benim en sevdiğim parti numaralarından biriydi. Böyle vakalarda pituitrin enjekte etmek sihir gibi olurdu. Bir dakika içinde etkisini gösterir ve hiçbir çaba harcanmasına gerek kalmamasına rağmen etkisi üst düzeydir.

İğneyi batırdığımda Marigold hiç şikâyetlenmedi ve kalça kasının derinliklerine 3cc enjekte ettim. Kendisi, sahibiyle konuşmakla meşguldü. Neredeyse burun buruna durup sakin domuz sesleriyle konuşuyorlardı.

Şırıngamı kenara koyup baş tarafındaki mırıldanma seslerini biraz dinledikten sonra zamanın geldiğini düşünmüştüm. Tekrar memelere dokunmaya başladığımda Bay Worley şaşkınlıkla bakakalmıştı.

"Şimdi ne yapıyorsun?"

"Süt geldi mi diye yokluyorum."

"Yok be, olur mu öyle şey! Daha şimdi iğne yaptın, kurudur hâlâ."

Çok iyi olacaktı. Şu an için hızlı şekilde davul çalınsa çok iyi olurdu. Başparmağım ve işaretparmağımla memelerden birini şişkin kısmından tuttum. Böylesi durumlarda sütü karşıki duvara fışkırtmak içimdeki şovmenliğin bir parçasıydı sanırım. Bu sefer hancının sol kulağının yanına nişan almak uygun olur diye düşünmüştüm ancak hesabımı yanlış yaptım ve sütü gözlük camlarına fışkırtmış oldum.

Gördüğü şeye inanamamış gibi gözlüklerini çıkarıp yavaşça sildi. Sonra eğilip kendi de bir denedi.

Elinin üstünden süt fışkırırken "Bu bir mucize!" diye bağırdı. "Daha önce böyle bir şey görmedim!"

Küçük yavruların olay yerine ulaşması çok uzun sürmemişti. Birkaç saniye içinde boğuşup bağrışmayı bıraktılar ve uzun, sessiz bir sıraya geçtiler. Mest olmuş ifadeleri aynı şeyi anlatıyordu: Kaybettikleri meme emme mesaisini telafi edeceklerdi.

Ellerimi yıkamak için mutfağa gittim ve kapının arkasında asılı duran havluyla ellerimi kurulayacaktım ki tuhaf bir şey fark ettim. Kısık sesli bir konuşma uğultusu, birçok sesin bir araya geldiği bir gürültü vardı. Gece saat ikide bir barda bu pek normal değildi. Yarı açık pencereden bara baktım. Mekân kalabalıktı. Tek bir zayıf ampulün ışığıyla bir sıra adamın bankoda içtiğini, diğerlerinin de duvara doğru yerleştirilmiş tahta sıralarda köpüklü bardaklarıyla birlikte oturduklarını gördüm.

Şaşırarak kendisine doğru döndüğüm sırada Bay Worley sırıtıyordu.

"Bu kadar kişiyi beklemiyordun, değil mi? Sana şöyle diyeyim, gerçek içiciler kapanıştan sonraya kadar bekliyorlar. Evet şaşırtıcı bir durum, her gece ön kapıyı kilitliyorum. Bu arkadaşlar da arka kapıdan giriyorlar."

Tekrar bakmak için kafamı kapıya uzattım. Darrowby'in suçlular galerisi gibi bir şeydi bu görüntü. Kasabanın tüm şüpheli tipleri o odada toplanmış gibiydiler. Yaptıkları şeylerle haftalık gazetenin köşe yazılarını düzenli olarak canlandıran kişilerdi. Sarhoşluk ve taşkınlık, vergi kaçırma, eşini dövme, saldırı ve yaralamalar... Suratlarına baktıkça haber başlıklarını neredeyse görebiliyordum.

Fark edilmiştim. Sarhoş karşılama bağırtıları yankılanıyordu ve dumanlı ortamda tüm gözlerin üzerime dikildiğinin bir anda farkına varmıştım. Kalabalığın arasından bir ses şöyle dedi: "Bir

şeyler içecek misin?" En çok istediğim şey yatağıma geri dönmekti ancak kapıyı kapatıp gitmek pek de münasip durmayacak gibiydi. İçeri girip bara yaklaştım. İçeride gayet çok arkadaşım olmuştu ve saniyeler içinde de neşeli bir grupta elimde bir bardak birayla duruyordum.

En samimi komşum, Darrowby'in ileri gelenlerinden Gobber Newhouse idi. Hiç çalışmadan hayatı yaşayan inanılmaz kilolu bir adamdı. Zamanını içerek, kavga ederek ve kumar oynayarak geçiriyordu. Şu anda cana yakın bir havadaydı ve büyük, terleyen suratı benimkine daha da yaklaşmış, dostane bir bakış atmıştı.

"Ee, Herriot, köpek işleri nasıl gidiyor?" diye kibarca sordu.

Daha önce mesleğimin böyle tanımlanmasına şahit olmamıştım ve insanların bana beklentiyle baktığını fark ettiğimde nasıl cevap vereceğimi düşünüyordum. Barın arkasında servis yapan Bay Worley'nin yeğeni de bana beklenti içinde bakıyordu.

"En güzelinden altı bira. Altı şilin alayım lütfen," deyip olayı çözdü.

Parayı cebimden çıkardım. Birinin beni bir şeyler içmek için davet etmesi üzerine olan ilk izlenimim yanlış anlaşılmıştı. Suratlara bakınca kimin beni çağırdığını anlamanın hiçbir yolu yoktu ve bira bittikçe barın etrafındaki grup da kayboluyordu. Kendi kendime yalnız kalana kadar herkes kazaraymış gibi birer birer gitmişti. Artık ilgi odağı değildim ve bardağımı bitirip giderken kimse dikkat etmemişti bile. Domuz ahırından gelen ışık, bahçenin karanlığında ortaya çıkıyordu ve ben de o tarafa geçerken hafif domuz ve insan sesleri Bay Worley'nin hâlâ dişisiyle bir şeyler konuştuğunu anlatıyordu. İçeri girdiğimde bana doğru baktı ve loş ışığın vurduğu yüzü neşe doluydu.

"Bay Herriot, harika bir görüntü değil mi bu?" diye fısıldadı.

Kat kat plan veya şema olmadan birbirlerinin üzerine yatmış, gözleri sıkıca kapalı ve karınları da Marigold'un bol sütüyle şişmiş, hareketsiz şekilde uyuyan küçük domuzları işaret etti.

"Kesinlikle öyle," dedim. Uyuyan kümeyi parmağımla dürtmüş ancak bir gözün yavaşça açılışından başka hiçbir tepki alamamıştım. "Onu yenmeniz için uzun bir yol katetmeniz gerekecek." Ben de Bay Worley ile aynı hazzı duyuyordum. En tatmin eden küçük işlerden biriydi bu. Arabaya binerken hiçbir karşılık umudu olmadan ve çaba harcanmadan bana birer bira ısmarlatılmış, kandırılmış olmama rağmen bu gece mesaisine değdiğini düşündüm. Daha çok içmek istediğimden değildi. Midem gece ikide bira içmeme pek de alışık sayılmazdı ve kendisi rahatsızlığını ifade eden homurtularına başlamıştı bile. Ancak bardaki beyefendilerin beni hazırlıksız yakalayıp profesyonelce bana yanaşmalarından ötürü biraz rahatsız olmuştum.

Ancak boş ve ay ışığıyla aydınlanmış yollardan eve doğru giderken intikam elinin o tayfanın üzerinde bekleştiğinin farkında değildim. Bu gece çok kritikti çünkü ben kalktıktan on dakika sonra Bay Worley'nin barına baskın düzenlenmişti. Belki bunun için çok dramatik bir ifade kullanmıştım ancak tesadüfe bakın ki polis memurunun yıllık izin vaktiydi ve onun yerine göreve bakan ve Bay Dalloway'in özgürlükçü düşüncelerine ortak olmayan genç bir polis memuru bisikletiyle gelmiş ve mekândaki herkesi yakalamıştı.

Darrowby and Houlton Times gazetesindeki mahkeme tutanakları harika okumalardı. Gobber Newhouse ve ortakları kişi başına iki pound para cezasına çarptırılmış ve uyarı almışlardı. Kalpsiz oldukları açık olan sulh hâkimleri Gobber'ın bardaklardaki biraların kapanış saatinden önce alındığı ve kendisinin arkadaşlarıyla birlikte kapanış saatinden sonraki dört saat boyunca öylece takıldıkları ifadesiyle gerçekleştirdiği tutkulu itirazlarına karşı hiçbir tepki vermemişlerdi.

Bay Worley 15 pound para cezasına çarptırılmıştı ama bence bu pek de umurunda değildi. Marigold ve yavruları iyi durumdaydılar ya.

39

Bu da son kapıydı. Tristan arabayı sürdüğünden kapıyı açmak için indim ve arkama, çiftliğe ve lastiklerimizin dik ve çimenli yollarda çıkardığı izlere baktım. Artık çok uzaklardaydı. Dale çiftliklerinin kimileri tuhaf yerlerdi. Bu çiftliğin hiç yolu yoktu, patikası bile yoktu. Oradan aşağı gidince vadinin üstündeki anayola varana kadar çayırların içinden kapıdan kapıya gidiliyordu. Ve bu da sonuncusuydu. On dakika sonra da eve varacaktık.

Tristan şoförüm olmuştu çünkü sol elim sorunlu bir buzağılamadan sonra enfeksiyon kapmıştı ve kol askısı takmıştık. Kapıdan geçmeyip arabadan indi, sırtını kapının direğine yasladı ve bir tane Woodbine yaktı.

Gitmek için acele etmediği aşikârdı. Ensesine vuran sıcak güneş ve midesinde yatan iki şişe Whitbread's ile birlikte gayet iyi hissettiğini tahmin edebiliyordum. Düşününce, çiftlikteyken her şey gayet güzeldi.

Bir düvenin memelerinden siğillerini almıştı ve çiftçi de bir gence göre gayet iyi iş çıkardığını ("Evlat, işi çok iyi hallettin ha") belirtip hava sıcak olduğundan birer bira içmeyi teklif etmişti.

Tristan'ın birasını inanılmaz hızlı şekilde içişinden etkilenen çiftçi ona bir şişe daha vermişti.

Evet, her şey çok iyiydi ve Tristan'ın da böyle düşündüğünü anlayabiliyordum. Büyük bir tatminle uzun, derin bir nefesle içine bozkır havasını ve Woodbine dumanını çekip gözlerini kapattı.

Arabadan sesler gelince bir anda gözlerini açtı. "Tanrım! Gidiyor Jim!" diye bağırdı.

Küçük Austin hafifçe bayırdan aşağı doğru gidiyordu. Viteste çıkmış olmalıydı ve frenleri de yok gibi bir şeydi. İkimiz de arkasından koştuk. Tristan daha yakındaydı ve sadece tek parmağıyla kaputa dokunmayı başarabilmişti. Araç çok hızlıydı. Pes edip izledik.

Tepelik yer gayet dikti ve küçük araba hızla momentum kazanıyor, bozuk zeminde deli gibi zıplıyordu. Tristan'a baktım. Zihni inanılmaz hızlı çalışıyordu ve kriz yaşadığı gayet açıktı. Neler düşündüğünü çok iyi biliyordum. Hillman'i daha iki hafta önce, bir kızı danstan evine bırakırken devirmişti. Tahsil edilmesi imkânsız bir masraf çıkmıştı ve sigortacılar da iyice çamura yatmışlardı. Tabii Siegfried neredeyse aklını kaçıracak hâle gelmişti. O da Tristan'ı son kez kovarak bu evde bir daha yüzünü görmek istemediğini belirterek noktayı koymuştu.

Ancak Tristan çok sık kovuluyordu. Bir süre gözüne görünmezse, ağabeyinin her şeyi unutacağını biliyordu. Bu sefer şanslıydı çünkü Siegfried banka müdürüyle yeni ve güzel bir Rover satın alabilmek için konuşmuştu ve bu da aklından diğer her şeyi çıkarmıştı.

Şoför olarak Austin'den mesulken böyle bir şeyin yaşanması gerçekten büyük talihsizlikti. Araba şu anda uzun ve yeşillikli tepeden aşağı saatte yüz kilometre hızla gidiyor gibiydi. Kapılar deliler gibi açılıp kapanma hareketleri yapana kadar teker teker açılmıştı ve araba büyük ve hantal bir kuş gibi aşağı doğru gitmişti.

Açık kapılardan şişeler, aletler, bandajlar ve pamuklar etrafa saçılmış, uzun ve eğri büğrü bir yol oluşturmuşlardı. Ara ara da *nux vomica* veya bikarbonat mide tozu paketleri fırlayıp bomba gibi patlıyor, yeşilliklerin üzerine parlak beyazlar saçıyorlardı.

Tristan kollarıyla işaret etti. "Baksana! Lanet şey doğrudan kulübeye doğru gidiyor." Woodbine'ına daha da asıldı.

Açıktaki tepelik alanda gerçekten de bir engel vardı: Zeminin tamamen düze çıktığı eteklerin kenarında küçük bir bina. Aus-

tin de sanki mıknatısla çekiliyormuş gibi doğrudan ona doğru gidiyordu.

Bunu izleyecek gücüm yoktu. Çarpışmadan hemen önce dönüp dikkatimi çarpma anında Tristan'ın kırmızı rengiyle parıldayan sigarasının ucuna verdim. Tepeden aşağı baktığımda bina artık yerinde yoktu. Tamamen dümdüz olmuştu ve o anda derme çatma yapılar hakkındaki bildiğim her şey aklıma gelmişti. Parçalanmış ahşapların üstündeki küçük araba yan yatmıştı ve tekerleri hâlâ yavaşça dönüyordu.

Tepeden aşağı inerken Tristan'ın ne düşündüğünü tahmin etmek çok kolaydı. Siegfried'e Austin'i mahvettiğini anlatmaya heveslenmiyordu tabii ki. Aslında düşündüğü şey, zihninin neredeyse düşünmeyi reddettiği bir şeydi. Ancak şırıngaları, neşterleri, aşı şişelerini geçerek olay mahalline yaklaştığımızda başka bir sonuç olabileceğini düşünmek zordu.

Arabanın yanına vardığımızda gergin bir şekilde inceledik. Kasası daha önceden o kadar çok darbe almıştı ki yeni hasarları tespit etmek hiç kolay değildi. Arka tamponu gayet içeri göçmüştü ama çok kötü durmuyordu. Tek bariz hasar arka farlardan birinin kırılmış olmasıydı. Umutlarımız çoğalmış, yardım istemek için çiftliğe gitmiştik.

Çiftçi bizi nezaketle karşılamıştı. "Ee biraderler, canınız daha fazla bira mı çekti yoksa?"

"Pek uygun bir vakit değil aslında," diye cevapladı Tristan. "Bir çeşit kazaya karıştık da."

Eve girdik ve misafirperver adam yine bize bira ikram etti. Kulübenin yıkıldığını duyduğunda rahatsız olmuş gibi görünmüyordu. "Ah hayır, o kulübe benim değil. Golf kulübüne ait olan kulüp evi o."

Tristan'ın kaşları yukarı kalktı. "Olamaz! Sakın Darrowby Golf Kulübü'nün ana binasını yıktığımızı söyleme!"

"Evet ahbap, sanırım yıkmışsınız. Kırlardaki tek ağaç yapı o.

Oradaki toprağımı kulübe kiraladım, onlar da dokuz delikli bir golf sahası oluşturdular. Merak etme, insanlar nadiren gelip burada golf oynarlar ki genelde banka müdürü gelir ve ben o herifi hiç de sevmem."

Bay Prescott ahırdan bir at çıkardı, arabanın yanına gittik ve onu düzelttik. Tristan biraz titreyerek arabaya bindi ve marşa bastı. Küçük dayanıklı motor kendine güvenle anında hırladı. Tristan da arabayı yere yığılmış tahta duvarların üzerinden geçerek çimenliğe sürdü.

"Çok teşekkürler Bay Prescott," diye bağırdı. "Sanırım paçayı sıyırdık."

"Çok iyi evlat, çok iyi. Eskisi kadar iyi." Çiftçi göz kırpıp parmağını kaldırdı. "Sen bir şey söylemezsen ben de bir şey söylemem. Anlaştık mı?"

"Anlaştık! Haydi Jim, arabaya bin." Tristan gaza bastı ve şükürler olsun ki tepeye bir kez daha çıktık.

Giderken düşünceli duruyordu ve anayola çıkana kadar da hiç konuşmamıştı. Sonra bana doğru döndü.

"Her şey iyi ama yine de Siegfried'e arka far lambasını söylemem gerekiyor Jim. Tabii ki de azar yiyeceğim. Arabalarının başına gelen her şey için benim suçlanmam biraz acımasızca değil mi sence de? Kaç kez şahit oldun, bana sürmem için eski ve perişan arabalar veriyor ve arabalar elimde kalınca da hep benim suçum oluyor. Lanet lastiklerin ahı gitmiş vahı kalmış ama ben sürerken delinirlerse ben azar işitiyorum. Bu haksızlık."

"Siegfried acısını sessizlik içinde çekecek bir adam değil, biliyorsun," dedim. "İllaki bir yere çatması gerek ve en yakındaki kişi de sensin."

Tristan bir süre sessiz kaldı. Sonra Woodbine'ını derince içine çekti, püfledi ve yargılayıcı bir ifade takınmaya başladı. "Şöyle diyeyim, Hillman konusunda tamamen suçsuzum demiyorum çünkü Dringley'deki keskin virajdan yüz kilometre hızla

dönerken bir kolumla yanımdaki hemşireye sarılıyordum ama sonuç olarak tamamen şanssızlık. Hatta ben önyargının kurbanıyım Jim."

Ameliyathanede karşılaştığımızda Siegfried'in hiç keyfi yoktu. Yaz gribi başlangıcı vardı. Burnunu çekiyordu ve hâlsizdi ancak yine de haberlere karşı enerjik bir tepki verebilmişti.

"Seni manyak seni! Şimdi de arka far lambası öyle mi? Tanrı yardımcım olsun, ben sadece çıkardığın masrafları ödeyebilmek için çalışıyorum galiba. Daha okulunu bitirmeden beni mahvedeceksin. Haydi, defol git. Daha senle işim olmaz."

Tristan gururla çekildi ve her zamanki göz önünde bulunmama politikasını izledi. Sonraki sabaha kadar ağabeyinin gözüne görünmedi. Siegfried'in durumu kötüleşmişti. Grip zayıf noktası olan boğazına yerleşmişti ve gırtlak iltihabı yapmıştı. Boynuna sirkeye batırılmış termojen sarılmıştı ve Tristan'la birlikte yatak odasına girdiğimizde *Darrowby and Houlton Times*'ın sayfalarını karıştırıyordu.

Acı içinde fısıldayarak konuşuyordu. "Gördünüz mü? Dün golf kulüp evi yıkılmış ve nasıl olduğuna dair hiçbir ipucu yok. Çok tuhaf. Prescott'un arazisindeki yer, değil mi?" Bir anda başını yastıktan kaldırdı ve kardeşine baktı. "Sen dün oradaydın!" diye bağırdı ve mırıldanarak tekrar yerine yattı. "Ah, hayır hayır, özür dilerim, çok saçma. Seni her şey için suçlamam çok yanlış."

Tristan bakakaldı. Daha önce Siegfried'in böyle konuştuğunu duymamıştı. Ben de biraz gerilmiştim, patronum delirmiş miydi yoksa?

Siegfried acıyla yutkundu. "Sortondaki Armigate'ten acil bir arama geldi. Süt hummasına yakalanmış bir inekleri var ve James ile birlikte hemen gitmenizi istiyorum. Haydi bakalım, gidin."

"Maalesef gidemem," dedi Tristan. "Jim'in arabası Hammond'ın garajında. Farı tamir edecekler, yaklaşık bir saatlerini alır."

"Ah Tanrım, tabii ya, bir de yedek parça alamayacağımızı söylemişlerdi. Armitage biraz panik içinde. İnek bir saat içinde ölebilir. Ne halt edeceğiz şimdi?"

Tristan sessizce, "Rover var aslında?" dedi.

Siegfried'in vücudu yorganın altında kaskatı kesildi ve gözleri dehşetle seğirdi. Başını yastığın üzerinde biraz gezdirdi ve uzun, kemikli parmakları gergin bir şekilde yorganla oynadı. Sonra çabalayarak yanına yattı ve kardeşinin gözlerine baktı. Sessizce konuştu ve sesinin acı verici tıslaması, sözlerini tehditkâr bir hâle getiriyordu.

"Ha, demek Rover'ı alman gerekecek. Senin gibi bir belanın bir gün onu süreceğini düşünmemiştim ama sana şu kadarını söyleyeyim: Eğer o arabanın bir yerinde bir çizik bile olursa seni öldürürüm. Seni iki elimle öldürürüm."

Eski düzen tekrar ortaya çıkmıştı. Siegfried'in gözleri pörtlemeye başlamış, yanaklarına koyu bir renk düşmüştü. Tristan'ın suratında neredeyse hiçbir ifade kalmamıştı.

Siegfried gücünün son damlalarını da kullanarak kendini daha da yukarı kaldırmıştı. "Gerçekten de o arabayı bir yere çarpmadan on kilometre sürüp Sorton'a gidip geri dönebileceğini düşünüyor musun? Pekâlâ, haydi git ve dediklerimi unutma."

Tristan canı sıkkın şekilde odadan çıkmıştı ve ben de arkasından çıkarken yatağa doğru son bir bakış attım. Siegfried tekrar yatmıştı ve telaşlı gözlerle tavana bakmaktaydı. Dudakları sanki dua ediyor gibi yavaşça hareket ediyordu.

Tristan odanın dışında ellerini zevk içinde sıvazlıyordu. "Çok kıyak iş oldu Jim! Ömründe bir kez gelecek bir şans bu! Yüz yıl geçse de Rover'ın direksiyonunun başına geçemem diyordum." Fısıldamaya başladı: "Sadece şunu gösteriyor ki her şey en iyi şekilde olur."

Beş dakika sonra dikkatli bir şekilde avludan anayola doğru geri geri gidiyordu ve Sorton yoluna girdiğimizde gayet eğlendi-

ğini görüyordum. Yol bir kilometre boyunca dümdüz ve muntazam şekilde gidiyordu, tek şey ilerdeki süt kamyonuydu. Burası Rover'ın neler yapabileceğini görebilmek için mükemmeldi. Tristan güzel deri koltuğuna yerleşti ve gazı kökledi.

Rahatça saatte yüz otuz kilometreye çıkmıştık ki başka bir arabanın süt kamyonunu sollamaya çalıştığını gördük. Tekerleklerin üzerine yerleştirilmiş bir kurabiye tenekesi gibi duran eski, kare tavanlı yüksek bir araçtı ve birilerini sollamak için hiç de uygun değildi. Yavaşlayıp geri çekilmesini bekliyordum ama hâlâ ilerlemeye devam ediyordu. Kamyon da muhtemelen yarışçı biriydi ki bu işi bir yarışa çevirmeye çalışıyordu.

Giderek daha da artan endişeyle yan yana ilerleyen araçları sadece birkaç yüz metre ilerimizdeyken gözlüyordum ve iki tarafta da bir metre bile boşluk yoktu. Eski araba tabii ki kamyonun arkasına geçmeliydi; mecburdu, başka yol yoktu ama çok uzun sürüyordu. Tristan frene bastı. Eğer kamyon da aynı şeyi yapsaydı, diğer araç da aradan sıyrılabilirdi. Ancak saniyeler içinde böyle bir şeyin gerçekleşmeyeceğini fark etmiştim ve bize doğru hızla ilerlerken kafa kafaya çarpışmaya kendimi korkuyla teslim etmiştim.

Gözlerimi kapatmadan önce eski arabanın direksiyonunda büyük ve endişeli bir surat görmüştüm, sonra da Rover'ın sol tarafına çarptı.

Gözlerimi açtığımda durmuştuk. Tristan ile birlikte yola doğru bakıyorduk. Boş ve sessizdi. İleride de tepelerin huzur dolu yeşillikleri duruyordu.

Hareketsizce durup çarpan kalbimi dinledim, sonra omzumun üstümden bakıp kamyonun hızla kaybolduğunu gördüm. Ardından Tristan'ın suratına baktım. Daha önce hiçbir suratın tamamen yeşile döndüğünü görmemiştim.

Uzun bir süre sonra, sol taraftan esen bir rüzgâr hissedince o tarafa doğru dikkatlice baktım. Kapılar yoktu. Bir tanesi birkaç

metre arkada yolun üzerinde duruyor ve diğerinin de menteşelerinden biri kopmuş, diğerine tutunarak sallanıyordu. Sallanan kapı da ona bakarken asfaltın üzerine düşüp son sesini çıkarmıştı. Rüyadaymış gibi yavaş yavaş çıkıp oluşmuş hasara baktım. Rover'ın eski arabanın son anda kendine yol açmak için girdiği sol tarafı perişan hâlde kalmış bir metal yığınına dönmüştü.

Tristan çimlere çökmüştü, yüzünde hiçbir ifade yoktu. Küçük bir çizik onu panikletirdi belki ama toptan bir yok oluş tüm duygularını felç etmiş gibiydi. Ancak bu hâl fazla uzun sürmedi. Gözlerini kırpmaya başladı, sonra gözlerini kıstı ve bir Woodbine yakmak için paketine uzandı. Kıvrak zekâsı tekrar çalışıyordu ve ne düşündüğünü okumak pek de zor değildi. Şimdi ne yapacaktı?

Durumu kısaca değerlendirdikten sonra yapılabilecek üç şey vardı. Birincisi ve en ilgi çekici olanı Darrowby'den temelli gitmek, gerekirse göç etmekti. İkincisi, doğrudan tren istasyonuna gidip Brawton'a doğru yol alacak olan bir trene binip tüm bu olaylar yatışana kadar annesiyle birlikte sessiz sakin şekilde yaşamaktı. Üçüncüsü (ki bu seçeneği düşünmek bile dayanılmazdı) Skeldale Evi'ne gidip Siegfried'e yeni Rover'ını pert ettiğini söylemekti.

İhtimalleri düşünürken bize çarpmış olan eski arabayı gördüm. Yolun elli metre aşağısındaki bir hendekte tepe taklak duruyordu. Arabaya doğru koştuğumda içeriden yoğun bir gıdaklama sesi geldiğini duydum. Ardından bugün pazar kurulduğunu ve çiftçilerin birçoğunun kasa kasa tavuk, iki yüz-iki yüz elli yumurtayı satmak için getirdiklerini hatırladım. Camlardan birinden içeri baktığımızda Tristan şaşırdı. Hiçbir zarar görmemiş olan kilolu bir adam kırık yumurtaların arasında duruyordu. Yüzünde büyük ve güven veren bir gülümseme vardı. Hatta yüz ifadesi onu kaplayan yumurta maskesinden görülebildiği kadarıyla olabildiğince sevecen bir hâldeydi. İçerisi bir

de kazada kasalarından kurtulmuş olan ve bir kaçış yolu arayan paniklemiş tavuklarla doluydu.

Kırık yumurta yatağından mutlu şekilde gülen kilolu adam bağırarak bir şeyler söylüyordu ama çılgınca gıdaklamaların arasından onu duymak zordu. Şöyle şeyler söylediğini anlayabilmiştim: "Çok özür dilerim, tamamen benim hatam. Tüm hasarınızı karşılayacağım." Adam neşeyle konuşurken tavuklar da gülümseyen suratının üstünden atlıyorlar ve yumurta sarıları da kıyafetlerinin üstünden yavaşça akıyordu.

Tristan biraz çabalayarak kapılardan birini açabilmişti ve o anda tavukların atılmalarıyla birlikte geri kaçmıştı. Kimi gözden kaybolana kadar farklı yönlere koşturmuşlardı ve o kadar da macera düşkünü olmayanlar yol kenarında bir şeyler gagalıyorlardı.

Tristan "İyi misiniz?" diye bağırdı.

"Evet, evet genç adam. Yaralanmadım. Merak etmeyin." Kilolu adam cıvık zeminin üzerinde zorla kalkmaya çalıştı. "Çok özür dilerim, zararınızı karşılayacağım. Bundan emin olabilirsiniz."

Elini tutmamız için kaldırdığında ucundan yumurta akıyordu. Yola çıkmasına yardım ettik. Yumurtayla boyanmış kıyafetlerine ve saçıyla bıyığına yapışmış yumurta kabuklarına rağmen duruşunu bozmamıştı. Hatta ona hızlanan kamyonu sollayabileceğini düşündüren özgüvenin aynına sahipti.

Tristan'ın omzuna elini attı. "Bunun basit bir açıklaması var aslında. Gözüme güneş geldi."

Saat öğlen on ikiydi ve kilolu adam da kuzeye doğru sürüyordu ama tartışmanın pek bir anlamı yoktu.

Parçalanmış kapıları yoldan kaldırıp Rover'ın içine koyduk, Sorton'a gittik ve Darrowby'e döndük. Tristan bana acı dolu bir bakış attı, omuzlarını dikleştirdi ve doğrudan ağabeyinin odasına gitti. Ben de hemen arkasından takip ettim.

Siegfried daha da kötü bir hâldeydi. Yüzü ateşten kırmızıya

dönmüştü ve gözleri de yerlerinde yanıyordu. Tristan yatağın ayak kısmına geldiğinde hareket etmemişti.

"Ee, nasıl gitti bakalım?" Fısıltısı zorla duyuluyordu.

"Çok iyiydi, biz çıkarken inek ayaklanmıştı bile. Ancak bir durum var, arabayla birazcık sıkıntı yaşadım."

Siegfried gürültülü şekilde hırıldayıp tavanı izliyordu ama sanki kapatılmış gibi nefes almayı kesmişti. Ürpertici bir sessizlik vardı. Tamamen hareketsiz olan Siegfried'den iki kelime duyuldu: "Ne oldu?"

"Benim suçum değildi. Adamın biri bir kamyonu sollamaya çalıştı ama beceremedi. Rover'ın yanından girdi."

Tekrar sessizlik ve fısıldama.

"Çok hasar var mı?"

"Ön ve arka yan taraf bayağı hasarlı maalesef ve sol taraftaki iki kapı da yerinden çıktı."

Siegfried sanki güçlü bir yayla hareket ediyormuşçasına yatağında bir anda doğruldu. Canlanan bir ceset gibi titriyordu ve bu titreme gevşeyen ve bitkin kafadan kefen benzeri çelenkler hâlinde çıkan termojen bobinleri ile daha da arttı. Ağzını sessiz bir çığlıkla açmıştı.

"Seni aptal şey! Kovuyorum seni!"

Mekanizma geri yerine koyulmuşçasına tekrar yastığına düştü ve öylece kaldı. Onu bir süre endişeyle izledik ve tekrar nefes almaya başladığını duyunca parmak uçlarımıza basa basa çıktık.

Merdivenlerden indikten sonra Tristan bir of çekti ve paketinden bir tane Woodbine çıkardı. "Biraz alengirli bir durum bu Jim ama hep söylediğim sözü bilirsin." Bir kibrit çaktı ve sigaranın dumanını içine sindirerek çekti. "İşler genelde beklediğinden çok daha rast gider."

40

Dales'teki çiftliklerin çoğunun sahibi bilinmezdi ve açıkça tanımlanan bu çiftliği bulmak hiç zor olmadı. Kapısında kalın siyah renkte harflerle "Heston George" yazıyordu.

Arabadan inip kapının kolunu açtım. Güzel bir kapıydı ve üst kısmından omuzla ittirmeden kolaylıkla açılabiliyordu. Çiftlik evi alt tarafta, büyük, gri taşlarla inşa edilmiş ve orijinal yapının üzerine zengin bir Viktorya döneminden birinin eklettirmiş olduğu cumbası vardı.

Derenin kıvrımlarından birinde düz ve yeşillik bir toprağın üzerinde duruyordu. Çimenlerin ve etraftaki kırların sessiz yeşilliği arka taraftaki sarp tepelerle yoğun bir zıtlık içindeydi. Meşe ve kayın ağaçları evin etrafını sarmıştı ve yoğun bir çam ağacı topluluğu da tepenin alt kısımlarını doldurmuştu.

Her zaman olduğu gibi binaların etrafında bağırarak geziniyordum çünkü kimileri eve gidip çiftçinin evde olup olmadığını sormanın dolaylı bir hakaret olduğunu düşünüyordu. İyi çiftçiler sadece yemek vakitlerinde içeride olurlardı. Ancak bağırtılarıma hiçbir cevap gelmedi ve ben de gidip aşınmış taşların arasına koyulmuş kapıyı çaldım.

Bir ses, "İçeri gelin," dedi ve ben de kapıyı açtım. Karşımda taş plakalı, tavandan sarkan kancalara asılı butlar ve domuz pastırmaları olan bir mutfak vardı. Koyu tenli, ekoseli bir bluzu ve yeşil renkli keten pantolon giymiş bir kız, bir leğenin içinde hamur yoğuruyordu. Bana bakıp gülümsemişti.

"Kusura bakmayın sizi içeri alamadım, ellerim doluydu." Ellerini yukarı kaldırdı, dirseklerine kadar unla kaplı, beyaz renkteydiler.

"Hiç sorun değil. Adım Herriot. Buzağıyı görmeye geldim. Anladığım kadarıyla topallıyormuş."

"Evet, bacağını kırdığını düşünüyoruz. Muhtemelen koşarken toynağını bir çukura falan sokmuş olmalı. Birazcık bekleyebilirseniz sizinle birlikte geleceğim. Babam ve adamlar tarladalar. Bu arada ben Helen Alderson."

Kollarını yıkayıp kuruladı ve bir çift kısa boğazlı Wellington bot giydi. "Ekmeğe sen baksana Meg," diye iç odadan gelen yaşlı bir kadına seslendi. "Bay Herriot'a buzağıyı göstermem gerek."

Dışarı çıktığımızda bana doğru döndü ve güldü. "Maalesef biraz yürümemiz gerekecek. Kendisi üst binalardan birinde. Bak, buradan görebiliyorsun." Tepenin yüksek taraflarında duran kısa ve taştan inşa edilmiş bir ahırı gösterdi. Bu binalar hakkındaki her şeyi bilirdim. Yüksekteki yerleşim yerlerinde bulunurlardı ve onlara ulaşmaya çalışırken gayet güzel egzersiz yapmış olurdum. Saman ve diğer şeyleri depolamak için ve yüksek çayırlardaki hayvanlara barınak olarak kullanılırlardı.

Kıza birkaç saniye baktım. "Ah tamam, benim için sorun değil."

Kırda ilerleyip derenin üstüne kurulmuş bir köprüye vardık, karşıya geçtiğimizde aklıma bir düşünce gelmişti. Kadınların pantolon giyinme modalarının başlamış olması biraz devrimsel olabilirdi ama hakkında konuşulacak çok şey vardı. Yol çamların arasından geçiyordu ve gün ışığı burada karanlık ağaç gövdelerinin arasından sıyrılan ışık kümelerine dönüşmüştü. Derenin sesi azalmıştı ve biz de çam iğnelerinden oluşan kalın bir halının üzerinde yürüyorduk. Çamlık serindi ve bir kuş ağaçların arasından ötmediği sürece sessizdi.

On dakika boyunca tempolu yürüyüş bizi tekrar açık alandaki fundalıkta sıcak güneşin alnına çıkarmıştı ve yolumuz kayalıkların arasında giderek daha da dikleşiyordu. Nefesim kesilmeye başlamıştı ama kız temposunu bozmadan devam ediyor, rahatlıkla adım atıyordu. Tepede düzlüğe çıktığımıza sevinmiştim ve ahır da tekrar gözümüze görünmeye başlamıştı.

Yarım kapıyı açtığımda neredeyse tavana kadar yığılmış olan samanın yoğun kokusuyla dolmuş karanlık iç kısımda hastamı zorla görebiliyordum. Yürümeye çalışırken samanlı zeminin üzerinde işe yaramaz bir şekilde sürünen ön ayağıyla beraber çok küçük ve üzgün duruyordu.

"Onu muayene ederken kafasını tutabilir misin lütfen?" dedim.

Kız buzağıyı tek elini çenesine koyarak ve diğer eliyle de kulağını tutarak ustaca yakaladı. Bacağa doğru muayene etmeye başlarken küçük hayvancağız titreyerek yüzüne keder inmiş şekilde ayakta duruyordu.

"Teşhisiniz doğruymuş. Ön bacak ve dirsek kemiği ama çok az bir yerinden çıkma söz konusu. Alçı yeterli olacaktır." Çantamı açtım, biraz alçı bandajı çıkardım ve sonra da bir kovayı yakınlardaki bir kaynaktan suyla doldurdum. Bandajlardan birini ıslattım ve bacağa koydum, sonra da uzvu dirsekten ayağa kadar hızlıca sertleşen beyazlıkla kaplanana kadar ikinciyi, üçüncüyü de koydum.

"Şimdi sertleşene kadar birkaç dakika bekleyeceğiz, sonra onu serbest bırakabiliriz." Taş gibi sert olduğundan emin olana kadar alçıyı arada elimle vurarak yokladım. En sonunda da "Tamamdır, şimdi bırakabiliriz," dedim.

Kız, kafasını bırakınca küçük hayvan sekerek gitti. "Baksana, şimdiden üzerine ağırlığını vermeye başladı! Ve çok daha mutlu görünmüyor mu?" diye bağırdı. Kemiğin kırık kısımları sabitlendiği için buzağı artık acı hissetmiyordu ve yaralı bir hayvanı üzen korku da kaybolup gitmişti.

"Evet, kesinlikle hızlıca düzeliyor," dedim. Kelimelerim inanılmaz bir bağırtının içinde boğulmuş ve yarım kapının üst kısmındaki mavi gökyüzü bir anda büyük ve sallanan bir kafayla kapanmıştı. İki büyük yaşlı göz küçük buzağıya endişeyle bakmaya başlamış, buzağı da ona tiz bir sesle karşılık vermişti. Kısa sürede sağır edici bir düet başlamıştı.

Kız, "İşte bu onun annesi," diye gürültünün arasında bağırdı. "Garibim, buzağısına ne yaptık diye merak ederek bütün sabah buralarda bekledi. Yavrusundan ayrılmaktan nefret ediyor."

Doğruldum ve kapının kilidini açtım. "O zaman şimdi gelebilir."

Büyük inek yanımdan koştururken neredeyse beni yere indiriyordu. Sonra da buzağısını dikkatlice koklayarak yoklamaya, burnuyla onu ittirmeye ve boğazının derinlerinden boğuk böğürme sesleri çıkarmaya başlamıştı.

Küçük hayvan tüm bu olanlara kendini memnuniyetle bırakmıştı ve işlemler tamamlandığında annesi nihayet memnun olmuştu. Buzağı annesinin memesine doğru topallamış ve iştahla emmeye başlamıştı.

"İştahı da hemen açılmış," dedim ve ikimiz de güldük.

Boş kutuları çantama koydum ve kapattım. "Alçı bir ay durmalı. Beni ararsanız gelip çıkarırım. Ona göz kulak olun, bacağının bandajın üstünden zarar görmemesine dikkat edin."

Ahırdan ayrılırken gün ışığı ve güzel sıcak hava bizi bir dalga gibi karşılamıştı. Arkamı döndüm ve vadinin ötesine, öğle sıcağında pürüzsüz, büyük ve puslu duran yeşil tepelere bakındım. Ayağımın altında da derenin ağaçların arasından kayıp gittiği yere doğru çimenlikli yamaçlar uzanıyordu.

"Burası harikaymış," dedim. "Şuradaki obruğa bak. Peki ya şu tepe? Neredeyse dağ kadar." Fundalıklarla boyanmış omuzlarını diğerlerinin üzerinde yükseltmiş olan bir devi işaret ettim.

"O Heskit Tepesi. Neredeyse yedi yüz altmış metre. Hemen ötesindeki yer de Eddleton ve diğer tarafta da Wedder Tepesi, Colver ve Sennor var." Farklı, İskandinav tonlar barındıran bu sesleri kolaylıkla telaffuz ediyordu. Onlardan eski dostlarıymış gibi bahsediyordu ve sesinde onlara karşı oluşan ilgiyi ve sevgiyi hissedebiliyordum.

Tepeliğin ısınmış çimenlerinin üstüne oturduk. Hafif bir

rüzgâr, fundalıktaki çiçekleri sallıyor, bir yerlerde bir çulluk ötüyordu. Darrowby, Skeldale Evi ve veteriner kliniği yüzlerce kilometre uzakta gibilerdi.

"Burada yaşadığın için şanslısın," dedim. "Ama sana bunu söylememe gerek duyduğunu düşünmüyorum."

"Evet, burayı seviyorum. Burası gibisi yoktur." Durup yavaşça etrafına bakındı. "Senin de beğenmene sevindim. Birçok kişi burayı boş ve vahşi buluyor. Sanki onları korkutuyor gibi."

Güldüm. "Evet, biliyorum. Ama bir yandan da Yorkshire Dales'te çalışmayan binlerce veterinere de çok üzüldüğümü söylemek isterim."

Mesleğim hakkında konuşmaya başladım ve kendimi farkında olmadan bir anda öğrencilik günlerimi, güzel zamanları, arkadaşlıklarımı ve hayallerimizi, umutlarımızı ona anlatır hâlde buldum.

Kendimi konuşmamın akışıyla şaşırtmıştım. Genelde çok konuşan biri değildim ve arkadaşımın canını sıkıyor olmalıyım diye düşünmüştüm. Ancak o sessizce oturup vadiyi izliyordu. Kollarını yeşillere bürünmüş bacaklarına sarmıştı ve anladığını belirtir şekilde arada kafasını sallıyordu. Ve doğru zamanlarda da gülüyordu.

Ben de günün geriye kalan tüm işlerini unutup bu güneşli tepede durmak üzerine olan saçma düşüncenin üzerine düşünüyordum. Uzun zamandır yaşıtım olan bir kızla oturup konuşmadığımı fark ettim. Nasıl bir şey olduğunu unutmuş gibiydim.

Kokulu çamlığın arasındaki yoldan geri dönerken acele etmiyordum ama tahta köprüden çayıra, oradan da çiftliğe göz açıp kapayıncaya kadar varmıştık bile.

Elim arabanın kapısının kolundayken döndüm. "Bir ay sonra görüşürüz." Çok uzun bir zaman gibi geliyordu.

Kız gülümsedi. "Emeklerin için teşekkürler." Motoru çalıştırdığımda el salladı ve eve girdi.

Siegfried öğle yemeğindeyken "Helen Alderson mı?" dedi. "Tabii ki de tanıyorum. Güzel kız."

Masanın diğer ucunda oturan Tristan hiçbir şey demedi ama bıçağıyla çatalını bıraktı, gözlerini tavana dikip uzun ve kısık sesli bir ıslık çaldı. Sonra da yemeğini yemeye devam etti.

Siegfried konuşuyordu. "Ah evet, onu çok iyi tanıyorum. Ve beğeniyorum da. Annesi birkaç yıl önce hayatını kaybetti ve her şeyi o yürütüyor. Babasına, küçük erkek ve kız kardeşlerine yemek yapıyor, onlara bakıyor." Tabağına biraz patates ezmesi koydu. "Erkek arkadaşı mı? Çevredeki gençlerin yarısı onun peşinde ama hiçbiriyle emin adımlar atmıyor gibi. Biraz seçici birisi sanırım."

41

Bay Kay'in tarlasında sekizinci kez ilerleyişimde bugünün benim günüm olmadığını fark etmeye başlıyordum. Bir süredir LVI'ydım yani Veteriner Hekimliği Kraliyet Koleji'nin Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı'nda yerel veteriner müfettişi olduğumu bildiren küçük bir sertifikanın önemli sahibiydim. Yani klinik muayeneleri ve tüberkülin testleri gibi çok fazla rutin işin içinde olduğum anlamına geliyordu. Aynı zamanda bir süredir şüphelendiğim bir şeyi de vurguluyordu. Dales çiftçilerinin zamana karşı olan tavırları benimkinden farklıydı.

Hasta bir hayvanı görmek için onları aradığımda hiç sorun yoktu. Genelde beni beklerlerdi ve vardığımda da hayvan bir binanın içinde olurdu. Ancak onlara kartımı yollayıp süt ineklerini teftiş etmek veya sürülerini test etmek için geleceğimi belirttiğimde işler farklı oluyordu. Kartta hayvanların iç mekânda bulundurulması gerektiği, belirli bir zamanda orada olacağım ve günümü de buna göre planlamış olduğum yazıyordu. Klinik muayeneleri yaklaşık on beş dakika ve testler de sürünün büyüklüğüne de bağlı olarak saatler sürebiliyordu. Her klinik muayenede inekleri çayırdan getirmeleri için on dakika bekletilsem, altı yere gittikten sonra bir saat gecikmiş oluyordum.

Bay Kay'in çiftliğine tüberkülin testi için vardığımda ineklerı ahırdaki yerlerine bağlanmış şekilde gördüğümde rahatlayıp bir oh çekmiştim. İşlemleri hemen halletmiştik ve çiftçi de bana geriye kalanın sadece altı düve olduğunu söylediğinde güne harika bir şekilde başladığımı düşünüyordum. Binadan çıkıp düvelerin geniş bir çayırın diğer ucunda hâllerinden memnun bir

şekilde otlandığını görünce aklıma gelenin başıma geleceğini hissetmiştim.

Kaygıyla "Onları içeride tutacağınızı sanıyordum Bay Kay," dedim.

Bay Kay piposunu avucuna doğru vurdu, ıslak tütün artığını bir tutam kıvır kıvır tütünle karıştırıp tekrar piponun içine tıkmıştı. "Hayır hayır," dedi piposunu tüttürerek. "Onları böyle güzel bir yapının içine koymak istemedim. Onları küçük eve götüreceğiz." Dik yokuşlu uzun bir otlağın zirvesindeki derme çatma gri taştan yapılma bir ahırı işaret etti ve dumanını tüttürdü. "Çok uzun sürmez."

Son söylediğim cümleyle birlikte soğuk bir el beni kavramıştı. Bu lanetli sözleri daha önce de çok kez duymuştum. Ama belki de bu sefer her şey yolunda gidecekti. Çayırın sonuna gittik ve düvelerin arkasına geçtik.

"Kıs, kıs, kıs!" diye bağırdı Bay Kay.

Ben de ellerimi bacaklarıma vurarak "Kıs, kıs, kıs!" diye ekledim.

Düveler otlanmayı bıraktı ve bize ilgilerini çekmiş gibi baktılar. Çeneleri yavaşça hareket ediyordu. Sonra devam eden bağırtılarımızın karşılığında tepeye sakin sakin çıkmaya başladılar. Onları ahırın kapısına kadar götürmeyi başarmıştık ancak orada durdular. En öndeki düve başını içeri soktu ve sonra bir anda dönüp bayır aşağı inmeye başladı. Diğerleri de hemen onu takip etti ve biz de onları durdurmaya çalışıp elimizi kolumuzu sallamamıza rağmen orada değilmişiz gibi yanımızdan koşup gittiler. Kuyrukları havada, yabani atlar gibi bayır aşağı koşuşturan genç hayvanlara baktım, bu oyun pek hoşlarına gitmişti.

Tekrar aşağı inmişlerdi ve tekrar yavaş yavaş kapıya doğru birikip sonra tekrar bir anda koşturmaya başlamışlardı. Bu sefer içlerinden biri bunu tek başına denemişti ve ben de onu yolundan çevirmek için çaresizce koşuştururken diğerleri de boşluktan bayır aşağı neşeyle koşuşturmuşlardı.

Uzun ve dik bir tepeydi ve güneş tepeme vururken üçüncü kez ağır ağır çıkarken giyimime bu kadar özen göstermiş olduğuma pişman olmuştum. Yeni yönetmeliklerde bakanlık görevlerimizi gerçekleştirebilmemiz için uygun şekilde giyinmiş olmamız gerektiği açıkça belirtilmekteydi. Bu şartı hemen benimseyip kendimi gerekli giyim tarzıyla giydirmiştim ancak pamuk kaban ve Wellington botlar şu anki iş için uygun değildi. Ter gözlerime damlıyor ve gömleğim üzerime yapışmaya başlıyordu.

Koşturan hayvanların üçüncü kez neşeyle tepeden aşağı indiklerini gördüğümde bu durum için bir şeyler yapmak gerektiğini düşünmüştüm.

"Bir dakika," dedi çiftçi. "Hararetlenmeye başladım."

Kabanımı çıkardım, katladım ve ahırın uzağındaki bir çimenliğin üstüne koydum. Şırınga, tüberkülin kutusu, pergel, makas, not defteri ve kalemimden oluşan malzemeleri düzgünce yerleştirirken kandırıldığımı düşünmeye başlamıştım. Zaten bakanlık işleri kolaydı, herhangi bir veteriner size bunu söylerdi. Gecenin ortasında uyanmanız gerekmezdi, çalışma saatleriniz belliydi ve hiçbir zaman kendinizi zorlamanıza gerek kalmazdı. Kolayca para kazanmanın, gerçek işlerden biraz sıyrılıp rahatlamanın yoluydu. Ter akan kaşlarımı sildim ve birkaç saniye durup nefeslendim. Bu haksızlıktı.

Baştan başladık ve ahıra dördüncü gidişimizde kazandığımızı düşünmüştüm çünkü düvelerden sadece biri içeri girmemişti. Girmeyen de gayet inatçıydı. Yalvararak kış kışlıyor, el sallıyor, hatta kıç tarafını dürtecek kadar yanına yaklaşıyorduk ama girişte durup içeriye derin bir şüpheyle bakınıyordu. Sonra da arkadaşlarının kafaları kapı eşiğinde görünmeye başlıyor ve tekrar kaybettiğimizi anlıyordum. Yaptığım onca harekete ve bağırtıya karşın teker teker çıkıp eğlenceli bayır aşağı koşusunda tekrar buluştular. Bu sefer kendimi hayal kırıklığının verdiği ıstırap ile birlikte arkalarından koşarken bulmuştum.

Düvelerin tepeden aşağı inerken yarı yolda sürüden ayrıldığı ya da ara ara ahırın arka tarafına geçip tekrar aşağıya koşturmadan önce bize doğru masum masum bakındığı farklı zamanlar da oluyordu.

Sekizinci inişte piposunu sakince yakan ve hiçbir şekilde sıkıntı içinde değilmiş gibi görünen Bay Kay'e yalvarır şekilde baktım. Zaman çizelgem harap olmuştu ancak o, bu işle kırk dakikadır uğraştığımızın farkında bile değildi.

"Bakın, hiçbir yere varamıyoruz," dedim. "Beni bekleyen bir sürü işim var. Yapabileceğimiz başka bir şey kaldı mı?"

Çiftçi tütünü başparmağıyla iyice bastırdı, birkaç kez derin derin ve tadına vararak içine çekti ve sonra da biraz şaşırmış şekilde bana baktı. "Şey, bakalım. Köpeği getirebiliriz ama pek yardımının dokunacağını sanmıyorum. Daha küçük bir köpek o."

Çiftlik evine gidip bir kapıyı açtı. Tüylü bir köpek çıkıp heyecanla bağırmaya başladı ve Bay Kay onu çayıra getirdi. "Haydi bakalım!" diye bağırdı ve otlanmaya devam eden düvelere işaret etti. Köpek de onlara doğru koşturdu. Küçük tüylü hayvanın koşuşturmalarıyla birlikte son sürat yokuş yukarı çıkarken umutlanmaya başlamıştım ama ahıra geldiğimizde işler tekrar yoldan çıkmıştı. Düvelerin köpeğin çaylaklığını hissetmeye başladığını görebiliyordum ve bir tanesi de köpeğin çenesinin altına bir tekme atmıştı. Küçük hayvan acıyla havlamış ve kuyruğunu kıstırmıştı. Kendinden emin olmayan bir şekilde duruyor, üzerine yürüyen ve boynuzlarını tehditkârca sallayan hayvanlara bakıyordu. Sonra kararını vermiş ve kaçmıştı. Genç inekler arkasından hızlanarak koşmaya başlamışlardı ve kısa süre sonra köpeğin tepeden aşağı son hızla koştuğunu, arkasında da düvelerin gittiğini gördüm. Tepenin eteğinde bir kapının altında kayboldu ve onu bir daha göremedik.

Kafamdaki bir ses pes etmeye başlıyordu. "Ah Tanrım, bu lanet hayvanları asla test edemeyeceğiz! En iyisi onları bırakmak.

Bakanlığın ne diyeceğini bilmiyorum ama yetti artık!" diye bağırdım.

Çiftçi bana dalgın dalgın baktı. Kırılma noktasına geldiğimi anlamış gibiydi. "Evet, umutsuz bir vaka," dedi. Piposunu ayak topuğuna vuruyordu. "Sam'i çağırsak iyi olacak."

"Sam mi?"

"Evet, Sam Broadbent. Komşum için çalışıyor. O her şeyi yoluna sokacaktır."

"Nasıl yapacak bunu?"

"Sinek taklidi yapıyor."

Bir an için aklım durmuştu. "Sinek taklidi mi yapıyor dediniz?"

"Evet doğru. Nokra sineği. Pek zeki sayılmaz ama güzel sinek taklidi yapıyor. Gidip onu getireceğim. Sadece iki tarla ötede."

Çiftçinin gidişini güvensizlikle izledim ve sonra kendimi yere attım. Başka zaman olsa yokuşa uzanıp yüzüme güneşin vurmasından ve terli sırtıma serin çimlerin dokunmasından zevk alırdım. Hava durgundu ve yoncaların kokusu hâkimdi. Gözlerimi açtığımda vadi tabanının nazik kıvrımı huzurun temsili gibiydi. Ancak aklım kargaşa içindeydi. Beni gün boyunca bakanlık işleri bekliyordu ve şimdiden bir saat geride kalmıştım. Beni bekleyen ve bana ağır küfürler eden birçok çiftçiyi hayal edebiliyordum. Artık dayanamayacak dereceye kadar gerilmiştim. Ayağa kalktım ve kapıya koştum. Buradan yolu görebiliyordum ve Bay Kay'in geri döndüğünü görünce rahatlamıştım.

Hemen arkasında da cüsseli bir adam, çok küçük bir bisikletin üzerinde, topukları pedallarda, ayakları ve dizleri de dışarı doğru bakar şekilde geliyordu. Kenarları olmayan bir melon şapka gibi duran beresinin dört bir tarafından yağlı siyah saçları fışkırıyordu.

"Sam, bize bir yardım et," dedi Bay Kay biraz da zafer kazanmışçasına.

"Günaydın," dedim ve koca adam yavaşça dönüp kafa selamı verdi. Yuvarlak, tıraşsız suratındaki gözleri boş ve kayıtsız bakıyordu. Sam'in gerçekten de biraz zekâ kıtlığına sahip olduğunu düşünmüştüm. Biraz zor yardım ederdi herhalde.

Yakınımızda duran düveler, biz kapıdan içeri girerken yavaşça bizi izlediler. Sabahki eğlenceden çok zevk almış oldukları aşikârdı ve eğer istersek biraz daha eğlenmeye hazırlardı. Ancak seçim bizimdi tabii ki. Yine de her türlü endişesizlerdi.

Sam bisikletini duvara dayadı ve koşturup geldi. Başparmağını ve işaretparmağını birleştirip bir çember oluşturdu, ardından da dudaklarına götürdü. Yanaklarını bir şeyleri düzenliyormuşçasına hareket ettirdi ve sonra derin bir nefes aldı. Ondan sonra da hedefini öldürmek için arayışa çıkan öfkeli böceği etrafta aramama sebep olan gergin, vahşi bir uğultu ve vızlama sesi ortaya çıktı.

Düvelerin üzerinde inanılmaz bir etkisi olmuştu. Üstün havaları yok olmuş ve yerine yoğun bir gerginlik gelmişti. Gürültünün sesi arttıkça dönüp yokuş yukarı koşturmaya başladılar. Ama kafa atma, kuyruk sallama veya tekmeleme gibi önceki umarsız tavırlardan eser yoktu. Bu sefer omuz omuza korkaklar korosu gibi ilerlediler.

İki tarafta ilerleyen ben ve Bay Kay, onları tekrar birleştikleri ve etraflarına gergin gözlerle bakındıkları binaya tekrar yönlendirdik.

Sam'in gelmesi için kısa bir süre beklememiz gerekiyordu. Yavaş bir adam olduğu belliydi ve yokuşu acele etmeden çıktı. Nefeslenmek için tepede durdu, hayvanlara boş bakışlarıyla tekrar odaklandı ve parmaklarını ağzına götürdü. Gergin bir sessizlikten sonra uğultu tekrar ortaya çıktı ve bu sefer öncekinden daha öfkeli ve baskındı.

Düveler kaybettiklerini bilirlerdi. Endişeli böğürtülerle birlikte dönüp binaya koşturdular ve ben de arkalarından kapıyı çarptım. Kapıya sırtımı verdim. Sıkıntılarımın sonlandığına

inanamamıştım. Sam de bana katıldı ve içerideki karanlığa bakındı. Hâkimiyetini tamamlarcasına son bir acı ses çıkardı, bu sefer parmaklarını kullanmamıştı. Kurbanları karşı taraftaki duvara daha da yapışmışlardı.

Sam yanımızdan ayrıldıktan birkaç dakika sonra boyunlarını rahatlıkla kırpıp aşılıyordum. Çiftçiye baktım. "Biliyor musunuz, orada gördüklerime hâlâ inanamıyorum. Büyü gibiydi. O arkadaşın inanılmaz bir kabiliyeti var."

Bay Kay yarım kapıdan baktı ve ben de onun baktığı yere, çimenli bayırdan yola doğru baktım. Sam gidiyordu ve tuhaf siyah renkli başlığı da görünüyor, duvarın üst kısmında ilerliyor gibi duruyordu.

"Gerçekten de güzel sinek taklidi yapıyor. Garibim, iyi olduğu tek şey de o zaten."

42

Bay Kay'in çiftliğinden ikinci teste doğru acele ederken bir randevuya bir saatten daha uzun bir süre geç kalmam gerektiyse, o randevunun Hugill'lere olması büyük şanstı doğrusu. Dört erkek kardeş ve ailelerinin güttükleri inekleri ve buzağılarıyla birlikte sayıları yaklaşık iki yüze ulaşan ve her birini test etmem gereken bir sürüleri vardı. Ancak gecikmiş olmamın herhangi bir mızmızlanmaya yol açmayacağını biliyordum çünkü Hugill'ler Dales'in geleneksel nezaketini üst düzey bir seviyede benimsemişlerdi. Misafir ettikleri yabancılara kral muamelesi gösterirlerdi.

Avluya girdiğimde herkesin elindeki işi bırakıp gülen yüzlerle bana doğru geldiğini görebiliyordum. Erkek kardeşler en öndelerdi ve ben arabadan inerken karşımda durdular ve ben de her zamanki gibi yine daha önce bu kadar sağlıklı duran adamlar görmediğimi düşünmüştüm. Yaşları yaklaşık altmış olan Walter'dan Thomas ve Fenwick'e, oradan da en gençleri olan ve kırklı yaşlarının sonlarında olan William'a kadar uzanıyordu. Kiloları da yaklaşık doksan gibiydi. Şişman değillerdi. Sadece cüsseli ve heybetlilerdi. Kırmızı ve parlak suratlarıyla berrak gözleri vardı.

William öne çıktı ve beni neyin beklediğini biliyordum. Bu onun göreviydi. Bir anda resmileşerek öne doğru eğildi ve suratıma baktı.

"Bugün nasılsınız efendim?" diye sordu.

"Çok iyiyim, teşekkür ederim Bay Hugill," dedim.

William "Güzel!" dedi tutkuyla ve diğer biraderler de derin memnuniyetle "Güzel, güzel, güzel," dediler.

William derin bir nefes çekti. "Peki, Bay Farnon nasıl?"

"Ah, sağlığı sıhhati yerinde. Teşekkürler."

"Güzel!" Ardından da taramalı tüfek gibi arkadan sesler geldi: "Güzel, güzel, güzel."

William'ın diyecekleri henüz bitmemişti. Boğazını temizledi. "Peki, genç Bay Farnon nasıl?"

"Turp gibi."

"Güzel!" Ancak bu sefer William hafifçe gülümsedi ve arkasından da birkaç vakur kahkaha yükseldi. Walter gözlerini kapattı ve büyük omuzları sessizce silkelendi. Hepsi Tristan'ı tanıyordu.

Görevini tamamlayan William, yerine geri dönmüştü. Birlikte ahıra girdik. Sinekleri kovmaya çalışan kuyrukları, sıra boyunca uzanan sırtları görünce kendimi hazırlamıştım. Bayağı bir iş beni bekliyordu.

Şırıngaya tüberkülin çekerken "Kusura bakmayın geç kaldım," dedim. "Son gittiğim yer beni oyaladı. Testlerin ne kadar süreceğini tahmin etmek gerçekten zor.

Dört kardeşin dördü birden "Ah tabii ki haklısınız efendim. Zor tabii. TABİİ Kİ zor. Haklısınız, haklısınız, zor tabii." Sözlerinin son damlasını da kullanana kadar böyle devam ettiler.

Şırıngayı doldurmuştum. Makasımı aldım ve ilk iki inek arasından yolumu bulmaya çalıştım. Dar bir alandı ve bu basık ortamda biraz oflayıp puflayarak nefes alıyordum.

"Burası biraz sıcakmış," dedim.

Tekrar bana katılan sözler havada uçuşmaya başlamıştı. "Haklısınız efendim. Evet, sıcak. GERÇEKTEN DE sıcak. Haklısınız. Sıcak. Sıcak. Evet, haklısınız." Tüm bu ifadeler sanki inanılmaz bir keşifte bulunmuşum gibi yoğun bir inanışla aktarılıyordu. Hâlâ harika tespitimin üzerinde duran vakur ve hevesli suratlara ba-

karken gerginliğimin ortadan kalktığını hissedebiliyordum. Burada çalıştığım için şanslıydım. Yorkshire'ın dağlık tarafları haricinde nerede böyle insanlarla bir araya gelebilecektim ki?

İneği ittirdim ve kulağını tuttum ama Walter beni hafif bir öksürükle durdurdu.

"Hayır Bay Herriot, kulaklarına bakmanıza gerek yok. Tüm sayıları yazdım."

"Ah, çok güzel. Zamandan tasarruf edeceğiz demek." Kulak dövmelerini görebilmek için kiri sıyırmayı gereksiz bir iş olarak görüyordum. Hugill'lerin de sekreterlik gibi düzenli olduğunu duymak harikaydı. Bakanlığın verdiği formun üzerinde "Sürü kayıtları düzgün mü?" şeklinde yazan bir kısım vardı. Ben de her seferinde eski faturaların, süt kayıt kâğıtlarının ve diğer şeylerin arkalarında kargacık burgacık yazılmış sayıları düşünürken "Evet," diye cevaplıyordum.

"Evet," dedi Walter. "Hepsini bir deftere kaydettim."

"Harika. Peki, onu gidip getirebilir misin?"

"Gerek yok efendim, defter zaten burada." Patronun Walter olduğu belliydi. Herkes mükemmel bir uyum içinde yaşıyor gibiydi ama işler ciddileşince Walter otomatik olarak ipleri eline alıyordu. Organizatör ve beyin takımı Walter'dı. Diğerlerinin başlıklarının aksine, taktığı yıpranmış fötr şapka ona fazladan bir otorite havası katıyordu.

İç cebinden yavaşça bir gözlük kabı çıkarırken herkes onu saygıyla izledi. Kabı açtı, eski ve çelik çerçeveli gözlük çıkardı ve kabın içine dolmuş olan saman ve mısır çöplerinin parçalarını üfledi. Gözlüğünün kollarını acele etmeden kulaklarına koyuşunda ve her şeyi yerine yerleştirirken hafif yüzünü buruşturmasında bir ağırbaşlılık ve özen vardı. Sonra elini yeleğinin cebine koydu.

Çıkardığı şeyi anlamak zordu, koca başparmağı neredeyse objenin bütününü kaplıyordu. Sonra onun siyah ciltli beş santimetre

kare büyüklüğündeki minyatür bir günlük olduğunu gördüm, insanların birbirlerine Noel zamanı hediye ettiklerine benziyordu.

"Sürü kayıt defteri burada mı?" diye sordum.

"Evet, her şey burada kayıtlı." Walter nasırlı işaretparmağıyla sayfaları nazikçe atlıyor ve gözlüklerinin arkasından gözlerini kısıyordu. "İşte fust ineği, seksen dört numara."

"Harika!" dedim. "Onu kontrol edeyim, sonrasında kayıtlardan devam ederiz." Kulağına baktım. "Bir terslik var galiba, yirmi altı yazıyor."

Biraderler tekrar baktılar. "Evet, haklısınız, kusura bakmayın, haklısınız. GERÇEKTEN DE yirmi altıymış."

Walter dudaklarını büzdü. "Ah, o Bluebell'in buzağısı değil mi?"

Fenwick, "Hayır, o Buttercup'ın."

Thomas, "Olamaz, Buttercup bu inek doğmadan önce Tim Jefferson'a satılmıştı. Bu Brenda'nın buzağısı."

William başını salladı. "Onu Bob Ashby'den düveyken aldığımızdan eminim."

Elimi kaldırarak "Tamamdır," dedim. "Yirmi altıyı girelim." Araya girmeliydim. Ortada bir tartışma yoktu, sadece öylesine bir muhabbet vardı ama biraz daha sürecek gibi duruyordu. Numarayı defterime yazdım ve ineği aşıladım. "Peki ya bu?"

Walter, "Hah, İŞTE ONUN NUMARASINI BİLİYORUM," dedi özgüvenli bir şekilde ve defterindeki bir girdiyi işaret etti. "O beş numara, gayet eminim."

Kulağa baktım. "Yüz otuz yedi yazıyor ama?"

Tekrar başlamıştı. "O satın alınmıştı, değil mi?" "Hayır hayır, Dribbler'ın yavrusu o." "Sanmıyorum, Dribbler sadece erkek doğurmuştu..."

Tekrar elimi kaldırdım. "Kulaklarına bakmak daha hızlı olacaktır diye düşünüyorum. Zaman daralıyor."

"Evet, beyefendi haklısınız, zaman GERÇEKTEN DE daralıyor." Walter sürü kayıtlarını yeleğinin cebine yavaşça yerleştirdi

ve her bir hayvanı kırpma, ölçme ve aşılamadan oluşan yorucu işleme başladık. Aynı zamanda bazen belli belirsiz birkaç işarete dönüşmüş olan kulaklardaki sayıları öğrenebilmek için de alkollü bezle ovuşturuyordu. Walter arada küçük defterine başvuruyordu. "Ah evet, doksan iki. Sanırım. Hepsi burada yazıyor."

Bölmelerindeki serbest hayvanlarla boğuşmak, ince muşamba yağmurluk giyerken kirli bir Türk hamamında yıkanmak gibiydi. Biraderler koca hayvanları kolaylıkla yakalıyorlardı ve en güçlü olanları bile dağ gibi kolları karşısında kısa zamanda pes ediyorlardı. Ancak tuhaf bir durum fark etmiştim: Adamların parmakları o kadar kalın ve büyüktü ki sık sık hareketsizlikten ötürü hayvanın burun deliklerinden kayıp çıkıyorlardı.

Çok uzun sürmüştü ama nihayet tamamlamıştık. Son küçük buzağının da boynunda küçük bir kısım kırpılmıştı ve iğneyi hissettiğinde haykırmıştı. Sonrasında güzel havada dışarıya çıkmış, ceketimi arabanın bagajına koydum. Saatime baktım, üç olmuştu. Programın neredeyse iki saat gerisindeydim ve şimdiden sıcaklamış, yorulmuştum. İneklerden birinin basmış olduğu sağ ayağımdaki parmakların derisi soyulmuş ve sol ayağımın tarağı Fenwick ile çok sert geçen bir mücadele sırasında bir anda düşen on üç numara iri başlı çiviyle incinmişti. Bagaj kapağını kapatıp sürücü tarafındaki kapıya doğru topallarken bu kolay bakanlık işini düşünüyordum.

Walter yanıma geldi ve başını zarif bir şekilde öne eğdi. "İçeri buyurun, çay için."

"Çok naziksiniz, keşke gelebilsem Bay Hugill. Ancak diğer işler beni bekler ve onlara nasıl yetişeceğim bilmiyorum. Çok fazlasını ziyaret ettim ve sizin testleriniz için harcanacak vaktin gereğinden az olacağını sanmıştım. Ben gerçekten de tam bir salağım."

Ardından biraderler samimiyetle hep bir ağızdan "Evet, haklısınız beyefendi, haklısınız, haklısınız," dedi.

Bugün başka test yoktu ama daha yapılacak on denetim vardı ve birinciye iki saat önce gitmiş olmam gerekirdi. Gazladım. Zamanla her yarıştığımda içimde düğümlenen küçük topu yine hissediyordum. Bir elimle direksiyonu tutup diğeriyle de öğle yemeği için sefer tasımı kurcalarken Bayan Hall'un yapmış olduğu jambonlu ve yumurtalı turtasından bir dilim çıkarıp yola devam ederken yemeye başladım.

Mantık baskın çıktığı anda sadece az bir yol kat etmiştim. Durumlar iyi değildi. Turta harikaydı, en iyisi tadını çıkarmaktı. Çitleri olmayan yolun dışına, çimlerin üzerine sürdüm. Motoru stop ettim ve camları sonuna kadar açtım. Geride kalan çiftlik, sessiz çevredeki hareketin gerçekleştiği bir ada gibiydi ve gürültüden ve binaların sıkışıklığından uzakta olduğumdan, sessizlik ve boşluk içimi rahatlatıcı bir battaniye gibi sarmıştı. Başımı koltuğa yasladım ve tepelerin yanlarından uzanan küçük çayırların yeşilli desenlerini izledim. Tepeler, sarp kayalara ve yukarılarda kalan yabani çevreyi sarmış fundalıkların kahverengisine ulaşana kadar yukarı doğru uzanıyordu.

Arabaya binip gittiğimde ve ilk denetimdeki çiftçi beni kaşları çatık şekilde karşılayışını umursamadığımda daha iyi hissettim.

"Efendi, saat bir değil!" diye bağırdı. "İneklerim bütün öğleden sonradır içerideydi, yaptıkları pisliğe bakın! Burayı temizlemek fermana mahsus!"

İneklerin arkalarında birikmiş pisliğe bakınca ona katılmadan edemezdim. Hayvanları otlanma vaktinde içeride tutmanın cilvelerinden biri de buydu. Hayvanların çoğu kuyruklarını kaldırıp hoş geldiniz dercesine arkalarındaki tepelere katkıda bulununca çiftçinin ifadesi daha da fenalaşmıştı.

"Sizi fazla tutmayacağım," dedim ve işime sırayla başladım. Tüberkülin test şeması ortaya çıkmadan önce tüberkülozlu inekleri tespit etmenin tek yolu bu klinik muayenelerdi. Olağandışı

katılaşmalar olup olmadığını kontrol etmek için hayvanların memelerini sırayla kontrol ettim. Bu rutin muayeneler meslek içinde şaka olarak "meme sıkımı" veya "inek yumruklama" olarak bilinirdi ve kısa sürede yorucu bir hâl alan bir işlemdi.

Can sıkıntısından çıldırmamanın tek yolunun kendime burada bulunma nedenimi hatırlatmak olduğunu fark etmiştim. Memesi sallanan sıska ve kızıl renkli bir ineğe geldiğimde doğrulup çiftçiye baktım.

"Bu inekten bir süt örneği alacağım. Sol arka çeyreği biraz sert."

Çiftçi burnunu çekti. "Nasıl istersen. Onda hiçbir problem yok ama sanırım birilerinin bir şeylerle uğraşması gerek."

Sertleşmiş kısımdan küçük bir şişeye süt sağarken Siegfried'in öğle yemeği sandviçlerinin yanında iyi gider diye en sağlıklı meme ucundan kendine yarım litre süt sağan veteriner arkadaşı gelmişti.

Şişeyi etiketleyip arabaya koydum. Skeldale Evi'nde küçük bir elektrikli santrifüj* vardı ve bu akşam bu sütü onda döndürüp tortuyu Ziehl-Neelsen testiyle mikroskopta inceleyecektim. Muhtemelen bir şey bulamayacaktım ancak bazen canlı kırmızı renkli ve parıldayan tüberküloz basil öbeklerine mikroskopla bakmanın tuhaf bir heyecanı olurdu. Bu olduğunda inek anında kesilirdi ve her seferinde de menenjitin, omurga ve ciğer enfeksiyonlarının bu kadar sık görüldüğü bugünlerde bir çocuğun ölümünü engellemiş olduğum düşüncesi aklıma gelirdi.

Ahıra dönüp her bir ineğin önündeki duvarı inceleyerek teftişimi bitirmiştim.

Çiftçi somurtan bir surat ifadesiyle beni izliyordu. "Şimdi ne yapıyorsun?"

"Eğer ineğin öksürüğü varsa, önündeki duvarda tükürük izleri bulursun." Açıkçası bu şekilde diğer tüm yöntemlerden çok

* Genellikle elektrikli bir motor yardımıyla sabit eksenli, dairesel dönme hareketi gerçekleştiren bir laboratuvar aletidir. (ed.n.)

tüberkülozlu inek tespit etmiştim. Az bir tükürüğü aynı sütte yaptığım gibi lamele sürüp test edecektim.

Modern genç veterinerler şükürler olsun ki neredeyse hiç tüberkülozlu inek görmezler ancak otuz yıl önce şekil bozuklukları gayet yaygındı. Pennine Dağları'nın üst kısımlarında çok az sayıda bulunurdu ancak alt kısımlardaki düzlük yerleşim yerlerinde gayet bulabilirdin. "Hâli iyi olmayan", yumuşak ve nazikçe çıkan öksürüğe ve azıcık daha hızlı nefes alışverişine sahip olan ineklerde bulunurdu. Bunlar genelde iyi süt veren ve iyi beslenen inekler olurlardı ancak ölüme de sebep olurlardı ve onları tespit etmeyi öğreniyordum. Ve büyük, şişman ve şık duran ancak yine de hastalığı kapmış olabilecek olan hayvanlar da bulunuyordu. Onlar daha gizli katillerdi ve kimse onları fark edemezdi. Ancak tüberkülin testi işe yarardı.

Ziyaret ettiğim sonraki dört yerde çiftçiler beni beklemekten yorulmuş ve ineklerini tekrar dışarı çıkarmışlardı. İnekleri çayırdan geri getirmeleri gerekiyordu ve bunu yavaş ve isteksizce gerçekleştiriyorlardı. Bay Kay'in buzağılarıyla gerçekleştirmiş olduğum rodeo gibisi yoktu ama çoğu zaman da mağlubiyetle sonuçlanırdı. Ben yanlarından delirmiş bir çoban köpeği gibi bastırırken hayvanlar da çayıra geri dönmeye çalışıyorlardı. Oradan oraya koşarken her çiftçi bana aynı şeyi söylüyordu: İnekler sadece sağım vaktinde gelmeyi severler.

Sağım vakti de nihayetinde geliyordu ve sürülerden üçünü sağılırken yakalamıştım. Fakat sondan ikinci muayeneme yorgun ve aç bir hâlde geldiğimde saat altıyı geçiyordu. Mekânda bir sessizlik hâkimdi ve binaların arasında bağıra bağıra ilerleyip kimseyi bulamadıktan sonra eve doğru yürüdüm.

"Eşiniz burada mı Bayan Bell?" diye sordum.

"Ata nal çaktırmak için köye gitmişti ama dönmesi çok uzun sürmez. İnekleri sizin için bıraktı," diye cevapladı çiftçinin eşi.

Sorun yoktu. Bu işi de bir an önce halletmeliydim. Ahıra

neredeyse koşarak gittim ve klasik rutine başladım. İneklerin bulunduğu yerin görüntüsü ve kokusundan neredeyse ölecektim ve memelerini sıkarak muayene etmekten usanmıştım. Dar ve kırmızı beyaz renkli bir suratı olan uzun bacaklı ve ince bir ineğe geldiğimde işimi neredeyse otomatik şekilde yapıyordum. Kısaboynuz-Ayrshire kırması olabilirdi. Daha memesine tam dokunmadan ışık hızıyla tekme attı ve darbeyi dizimin hemen üstüne indirdi.

Ahırın içinde tek ayağımın üzerinde zıpladım, acıyla bağırdım ve küfrettim. Şansımı tekrar denemek için topallayabilmem biraz zaman almıştı. Bu sefer ellerimi dikkatli bir şekilde bacaklarının arasına uzatmadan önce sırtını biraz kaşıyıp sakin bir ses tonuyla pış pışlamıştım. Aynı şey tekrar yaşandı ama bu sefer keskin kenarlı toynak bacağımın biraz daha üst kısmına inmişti.

Duvara çarpmıştım. Olduğum yere çökmüş, acı ve öfkeyle neredeyse ağlayacak hâle gelmiştim. Birkaç dakika sonra bir karara vardım. Cehenneme kadar yolu vardı. Eğer muayene edilmek istemiyorsa, kendi bilirdi. Bugünlük çilemi doldurmuştum, artık saçmalıklara katlanacak hâlim kalmamıştı.

Onu yok sayarak diğerlerinin tamamını muayene edene kadar ahırda ilerledim. Ancak geri dönerken önünden geçmem gerekiyordu ve tekrar bakmak için durdum. Sadece inadımdan dolayı mı yoksa bana güldüğünü hayal ettiğimden dolayı mı bilmem, şansımı bir kez daha denemeye karar vermiştim. Belki de arkadan yanaşmamdan hoşlanmıyordu. Yan taraftan çalışırsam pek umursamazdı herhalde.

Komşusuyla arasına dikkatlice girdim. Leğen kemikleri kaburgalarıma diken gibi batarken nefesim kesiliyordu. İleriki boşluğa vardığımda işimi yapabileceğimi düşünmüştüm ve bu çok büyük bir hata olmuştu. Çünkü oraya vardığımda inek tüm ciddiyetiyle bana çalışmaya başlamıştı. Arka bacaklarını hızlıca konumlandırıp kaçış yolumu kapatmış, beni baştan aşağı siste-

matik bir şekilde tekmelemeye başlamıştı. Ben duvara yaslanmış hâldeyken tekmeler savuruyordu ve tekmeleri bazen göğsüme kadar ulaşıyordu.

O zamandan beridir türlü inekler tarafından farklı zamanlarda tekmelenmiştim ama böylesi bir usta tekmeciyle karşılaşmamıştım. Kindar çok az inek vardır ve toynaklarını kullandıklarında bu genelde acı duymuş ya da korkmuş olmalarına karşı içgüdüsel bir tepkidir ve tekmelerini de kör şekilde savururlar. Ancak bu inek her darbeden önce beni ölçüp tarttı ve uzaklık hesapları harikaydı. Beni kafa tarafına doğru giderek ittirirken boynuzlarıyla da kavramıştı. İnsan ırkından nefret ettiğine karar kılmıştım.

Çaresiz hâldeydim. Tamamen kapana kısılmıştım ve yan taraftaki uysal ineğin vücudum onunkine bastırıldıkça beni boynuzlariyla iteklemesi de hiç yardımcı olmuyordu.

Neden yukarı doğru baktım bilmiyorum ama ahırın kalın duvarında bir taşın düşmesiyle oluşmuş ortalama boyutta bir delik vardı. Şaşırtıcı bir çeviklikle kendimi yukarı çektim ve delikten önce başımı çıkardığımda burnuma harika bir koku gelmişti. Bir samanlığın içini görüyordum ve hemen aşağıdaki zeminde yastığa benzeyen bir yonca yığını olduğunu fark edince kendimi aşağı bıraktım ve sırtımın üstüne güvenle inmeden önce havada övgüye layık bir takla attım.

Orada kabanımın önü toynak izleriyle dolmuş hâlde yarasız ve nefessiz şekilde yatarken bakanlık işlerinin kolay olduğu hakkında kafamda kalmış her türlü soru işaretini nihayet silmiştim.

Bay Bell içeri geldiğinde acılar içinde ayaklanıyordum. "Kusura bakma, gitmem gerekiyordu," dedi. Bana şaşkınlıkla bakınıyordu. "Ama senden tüm umudu kesmiştim. Çok geç kaldın."

Üstümdeki tozu silkeleyip saçlarımın arasından birkaç saman çöpü çıkardım. "Evet, kusura bakmayın. Ancak önemli değil, işi hallettim."

"Peki... Burada uyuyor muydun?"

"Hayır, tam olarak değil. İneklerinizden biri başımı biraz belaya soktu da." Gururlu davranmanın pek bir anlamı yoktu. Ona hikâyeyi anlattım.

En cana yakın çiftçi bile bir veterinerin başına gelen belalardan zevk alıyor gibiydi ve Bay Bell de giderek büyüyen, aldığı hazzı yansıtan bir sırıtışla beni dinledi. Anlatmayı bitirdiğimde gülmekten kıvranıyor, dizlerine elleriyle vuruyordu.

"Ancak hayal edebilirim. Ah o Ayrshire kırması yok mu! Tam bir kancık. Geçen baharda pazardan ucuza satın almış ve iyi bir fırsat yakaladığımı düşünmüştüm ama kısa süre sonra sebebini anladım. Serseriyi ipe bağlamamız bile iki hafta sürdü!"

Biraz canım sıkkın şekilde "Evet, keşke bunları bilseydim," dedim.

Çiftçi duvardaki deliğe baktı. "Sen de oradan sürüldün..." Biraz sürmüş olan başka bir gülme krizine daha girdi ve sonra şapkasını çıkarıp gözlerindeki yaşı sildi.

"Amanın, amanın," diye kendini kaybederek mırıldandı. "Ah keşke ben de orada olsaydım."

Gideceğim son yer de Darrowby'in hemen dışındaki bir yerdi ve arabadan dimdik şekilde çıkarken kilise saatinin yediyi çeyrek geçtiğinin gonglarını duyabiliyordum. Kolay hükümet hizmeti gününden sonra hem zihnimin hem de bedenimin çöktüğünü hissediyordum. Beni arkaları dönük şekilde bekleyen sıralı inekler görünce çığlık atmamak için kendimi tutmam gerekiyordu. Güneş batıyordu ve batıda kümelenmiş olan kara yıldırım bulutları etrafı ürpertici bir karanlığa boğmuştu. Eski düzen aralık pencereli ahırdaki hayvanlar da loşluğun içinde şekilsiz ve tanınmaz hâlde görünüyorlardı.

Tamamdır, saçmalama vakti değil. Bu işi hızlıca bitirip eve gidecektim. Yiyecek bir şeylerin ve tekli koltuğun olduğu eve.

Başka bir hayalim yoktu. Sol elim kuyruğun kökünde, sağ elim de arka bacakların arasında kısaca bir muayene ediyor ve bir sonrakine geçiyordum. Gözlerim yarı kapalı, zihnim sarhoş şekilde inekten ineğe dolanıyordum. Ahırın sonu vadedilmiş topraklarmış gibi duruyordu ve ben de hareketlerimi bir robot gibi gerçekleştiriyordum.

Ve sonunda duvarın karşısında duran son ineğe gelmiştik. Sol elimde kuyruğu, sağ elim bacaklarının arasında... Yorgun beynim burada bir şeylerin farklı, hem de çok farklı olduğunu başta anlamadı. Memenin yerinde gayet büyük bir boşluk ve ortası yarık, sallanan bir şey vardı ama hiçbir meme ucu yoktu.

Bir anda uyandım ve hayvanın yan tarafına baktım. Büyük ve tüylü bir kafa bana doğru döndü ve birbirinden uzak iki göz bana sorgular şekilde baktı. Loş ışıkta sadece burnundaki bakır halkanın parıltısını görebiliyordum.

Beni sessizce izleyen çiftçi konuştu.

"Zamanını boşa harcıyorsun genç adam. ONUN torbasında hiçbir sorun yok."

43

Kart, yaşlı hanımefendinin yatağının üzerinde salınıyordu. Üzerinde "Tanrı Yakınınızdadır" yazıyordu ancak klasik dini metinler gibi değildi. Bir çerçevesi ya da bir resmi yoktu. Yaklaşık yirmi santimetre uzunluğunda ve düz yazıyla "Sigara içmek yasaktır" veya "Çıkış" da yazabilecek bir kartondu. Bu karton Bayan Stubbs yattığı yerden yukarı bakıp "Tanrı Yakınınızdadır" yazısını büyük ve siyah renkli harflerle okuyabilsin diye alelade şekilde gaz borusunun üzerinden geçirilmişti.

Bayan Stubbs'ın görebileceği pek fazla şey yoktu. Belki yıpranmış perdelerin arasından bakılabilecek birkaç metrelik çalılar vardı ama manzarası daha çok yıllar boyunca tek dünyası olan darmadağın küçük odasıydı.

Oda zemin katta ve evin önündeydi ve bir zamanlar bahçe olan vahşi bitki örtüsünden geçerken köpeklerin yaşlı hanımefendinin yatağına atladıkları yerden beni izlediklerini görebiliyordum. Kapıyı çaldığımda mekân havlamalarıyla neredeyse yerinden oynayacaktı. Hep böyleydi. Bir yıldır düzenli olarak ziyarete geliyordum ve düzen hiç değişmemişti: Öfkeli havlamalarla başlangıç yapılır ve sonra da Bayan Stubbs'a bakan Bayan Broadwith hastam haricindekileri arka mutfağa götürür, kapıyı açar ve ben de içeri girip üzerinde kartın sallandığı köşedeki yatağında Bayan Stubbs'ı muayene ederdim.

Uzun zamandır bu hâldeydi ve bir daha asla kalkamayacaktı. Ancak hastalığından ve acısından bana asla bahsetmedi. Tek endişelendikleri üç köpeği ve iki kedisiydi.

Bugün de yaşlı Prince'teydi sıra ve beni endişelendiriyordu.

Gördüğüm en büyük kalp kapakçığı sorunuydu. İçeri girdiğimde beni bekliyordu. Her zamanki gibi beni gördüğüne sevinmişti, uzun ve saçaklı kuyruğu hafifçe sallanıyordu.

O kuyruğu görmek Prince'te biraz da İrlanda setter av köpeği geni olduğunu düşündürüyordu ama çıkıntılı siyah beyaz vücudunu, saçaklı kafasını ve dik duran Alman çoban köpeği kulaklarını görünce fikrimi değiştirmiştim. Bayan Stubbs ona "Bay Heinz" diye sesleniyordu ama içinde 57 farklı malzeme* olmasa da melez canlılığı onu dinç tutuyordu. Bu kalple çoktan ölmüş olmalıydı.

Bayan Broadwith "Sizi bir arayayım dedim Bay Herriot," dedi. Rahat, yaşlı bir dul kadındı ve kare şeklindeki kırmızı suratı, yastığın ince şekliyle tamamen zıt duruyordu. "Bu hafta çok fena öksürüyordu ve bu sabah da biraz sersemlemişti. Yine de iştahı kesilmedi."

"Hiç şüphem yok." Ellerimi kaburgalarının üzerindeki yağdan katmerlenmiş derisinin üzerinde gezdirdim. "İhtiyar Prince'i mamasından uzak tutmak için büyük çabalar harcamak gerekir."

Bayan Stubbs yatağında güldü ve yaşlı köpek ağzı açık, gözleri dans eder hâlde şakaya gülüyor gibiydi. Steteskopumu kalbine koyup dinledim, ne duyacağımı gayet iyi biliyordum. Kalbin "güm güm, güm güm" diye atması gerektiğini söylerler ama Prince'in kalbi "fış fış, fış fış" diye atıyordu. Dolaşım sistemine pompalanan kan kadarı da sızıyor gibiydi. Bir de bu seferki "fış fış", öncekine göre biraz daha hızlı gibiydi. Dijitalin hapı kullanıyordu ama tam olarak işe yaramıyordu.

Steteskopu vücudunun geri kalanına da kederli şekilde götürdüm. Kronik kalp zayıflığı olan tüm yaşlı köpekler gibi hep bronşiti vardı ve ben de hiçbir heyecanım olmadan Prince'in ciğerlerinde olan bitenleri anlatan ıslıklarının, hırıltılarının,

* "Heinz" marka ketçaplar, ürün tanıtımlarında "57 farklı malzeme" şeklinde reklama sahiplerdir. Bu cümle de bahsi geçen reklama bir göndermedir. (ç.n.)

ciyaklamalarının ve fokurtuya benzer seslerinin senfonisini dinledim. Yaşlı köpek gayet dik ve gururlu şekilde duruyordu ve kuyruğu hâlâ yavaşça sallanıyordu. Onu muayene ettiğimde bunu çok büyük bir iltifat olarak kabul ediyordu ve şu anda da hoşuna gittiğinden hiçbir şüphe yoktu. Neyse ki hastalığı çok acı verici değildi.

Doğrulup kafasını okşadım ve o da patilerini göğsüme koymaya çalışarak anında karşılık verdi. Tam olarak istediğini başaramadı ve bu çabayı sarf etmiş olması bile göğsünün derin nefeslenmelerle inip kalkmasına ve dilinin dışarı çıkmasına sebep olmuştu. Ona kas içinden bir dijitalin ve morfin hidroklorid iğnesi yaptım ve bu iğneleri oyunun bir parçası olduğunu düşünerek zevkle kabul etti.

"Bunun kalbini ve nefesini düzelteceğini umuyorum Bayan Stubbs. Günün geri kalanında biraz uyuşmuş olacak ve bunun da faydası olacak tabii. Hapları kullanmaya devam edin, size bronşiti için kullanacağınız ilaçlar da bırakacağım." Altınkökü ve amonyum asetattan oluşan hazırdaki karışımımın bulunduğu şişeyi bıraktım.

Vizitenin ikinci kısmı Bayan Broadwith bir kupa çay getirdiğinde ve hayvanların geri kalanını mutfağa saldığında başlamıştı. İsimleri Ben, Sealyham ve cocker spaniel cinsi olan Sally'di ve Prince ile havlama yarışına girdiler. Hemen arkalarından Arthur ve Susie isimli kediler geldiler. Zarafetle yürüyorlardı ve bacaklarıma sürtünmeye başladılar.

Her zamanki gibi Bayan Stubbs ile birlikte yatağının üzerinde sallanan küçük kartın altında bolca çay içmiştik.

"Bugün nasılsınız?" diye sordum.

"Ah, daha iyiyim," diye cevap verdi ve her zamanki gibi anında konuyu değiştirdi.

Genelde evcil hayvanları hakkında konuşmayı severdi hem de ta genç bir kızken var olanlara kadar. Ailesinin hayatta olduğu günler hakkında da çok konuşuyordu. Üç erkek kardeşinin kaça-

maklarını anlatmayı çok seviyordu ve bugün de bana Bayan Broadwith'in bir çekmecenin dibinde bulduğu bir fotoğrafı gösterdi.

Fotoğrafı aldım ve kısa pantolonlu ve doksanlardan kalma küçük yuvarlak şapkalı üç genç adam sararmış renkli baskıdan bana doğru gülümsüyorlardı. Üçünün de uzun saplı pipoları ve yıllar içinde kaybolmamış gözü açık bir ifadeleri vardı.

"Gerçekten de çok parlak gençlermiş Bayan Stubbs," dedim.

"Ah evet, iyi delikanlılardı!" dedi. Başını arkaya doğru yatırdı ve bir anlığına yüzü anılarıyla birlikte parlamış, çehresi değişmişti.

Köyde duyduklarım aklıma gelmişti. Uzun yıllar önce büyük evde ailesiyle birlikte yaşamış zengin baba hakkındaki şeyler. Sonra da batmış olan yabancı yatırımlar ve durumların bir anda değişmesi. "Yaşlı adam öldüğünde beş parasızdı," demişti biri. "Pek bir paraları yok artık."

Muhtemelen Bayan Stubbs'ı ve hayvanlarını hayatta tutabilecek ve Bayan Broadwith'in maaşını ödeyebilecek kadar vardı. Bahçenin bellenmesi, evin boyanması ya da küçük ve normal herhangi bir lüks şey için yoktu.

Köpekler yatağın kenarında sıraya dizilmiş ve kediler de yatağın üzerinde yerlerini bulmuş şekilde dururken orada oturup çayımı içerken her zamanki gibi üzerimdeki sorumluluktan ötürü biraz korkuyordum. Bu cesur yaşlı kadının hayatına biraz ışık getiren şey, asla uzaktan olmayan bu tüylü canlıların karşılıksız adanmışlığıydı. Tek sorun hepsinin yaşlı olmasıydı.

Aslında dört köpek vardı ama onlardan biri olan çok yaşlı bir golden labrador birkaç ay önce ölmüştü. Ve şimdi de geriye kalanlara bakmak durumundaydım ve hiçbiri de on yaşından genç değildi.

Yeterince neşelilerdi ama her biri yaşlılığın bazı yönlerini gösteriyorlardı. Prince'in kalbinde sorun vardı, Sally de çok fazla su içmeye başlamıştı ki bu piyometra başlangıcı olduğunu dü-

şündürüyordu, Ben ise böbrek iltihabıyla birlikte giderek daha da zayıflıyordu. Ona yeni böbrekler veremezdim ve ona yazmış olduğum hekzamin tabletlerinden de pek umudum yoktu. Ben hakkındaki başka bir şey daha vardı ve bu da pençelerini hep benim kesmem gerektiğiydi, inanılmaz hızlı uzuyorlardı.

Kediler daha iyi hâldelerdi ama Susie biraz zayıftı ve ben de lenfosarkom var mı yok mu diye tüylü karnını iyice yoklamaya devam ediyordum. Aralarında en iyi hâlde olan Arthur'du. Dişlerinde tartar oluşması haricinde herhangi bir rahatsızlığı yok gibiydi.

Bayan Stubbs'ın aklındaki şey de bu olmalıydı çünkü çayımı bitirdiğimde ona bir bakmamı istedi. Onu yatak örtüsünün üzerine koyup ağzını açtım.

"Evet, bu tarafta biraz sıkıntı var. Hazır gelmişken bir el atayım."

Arthur büyük, gri renkli ve kısırlaştırılmış bir erkek kediydi. Kedilerin soğuk, bencil ve diğer huylara sahip olduğu hakkındaki teorileri varlığıyla reddediyordu resmen. Daha önce gördüğüm en geniş kedi suratına yerleşmiş olan güzel gözleri her şeyi kucaklayan bir şefkat ve toleransla bakıyordu. Her hareketi inanılmaz bir zarafet taşıyordu.

Dişlerini kazımaya başladığımda göğsü dışarıdan gelen motor sesi gibi yankılanmaya başladı. Kimsenin onu tutmasına gerek yoktu. Orada öylece oturdu ve sadece bir kez hareket etti ve o da arka taraflardaki dişlerinin birinden büyük bir tartar sökmeye çalışırken yanlışlıkla diş etini çenttiğim zaman. Patisini, "Biraz dikkat etsene birader," der gibi kaldırdı ama tırnaklarını çıkarmamıştı.

Bir sonraki vizitem bir aydan daha kısa bir süre sonraydı ve Bayan Broadwith'in akşam altıdaki acil bir çağrısıyla gerçekleşmişti. Ben yere yığılmıştı. Hemen arabama atladım ve on dakikadan kısa bir süre sonra ön bahçedeki uzamış çimenlerin arasından ve pencereden beni izleyen hayvanların bakışlarıyla

birlikte yürüyordum. Kapıyı çaldığımda havlamalar başlamıştı, Ben'inki hariç. Küçük odaya girdiğimde yaşlı köpeğin yatağın yanında hareketsiz şekilde uzanmış olduğunu gördüm.

Böyle durumlarda deftere DOA yazardık. *Dead on arrival.** Sadece üç kelime ama birçok durumu karşılıyordu: Süt hummalı ineklerin sonunu, şişmiş tosunları ve nöbet geçiren buzağıları. Ve bu akşam da artık Ben'in tırnaklarını kesmeyeceğim anlamına geliyor.

Böbrek iltihabı vakalarının bu kadar kısa sürede bu raddeye gelmesi pek sık rastlanan bir şey değildi ama yakın dönemde idrar albümini tehlikeli seviyelerde artıyordu.

"Hızlı bir ölüm oldu Bayan Stubbs. Eminim ki yaşlı dostumuz hiç acı çekmemiş." Sözlerim saçma ve etkisiz geliyordu.

Yaşlı kadın kendine tamamen hâkimdi. Hiç gözyaşı yoktu, sadece yıllarca yoldaşı olmuş köpeğe yataktan aşağı doğru bakarken sabitlenmiş bir ifadesi vardı. Köpeği buradan olabildiğince hızlı bir şekilde çıkarmayı düşünüyordum ve altına bir örtü serip onu kaldırdım. Giderken Bayan Stubbs "Biraz bekle," dedi. Biraz çabalayarak yan tarafa döndü ve Ben'e baktı. Yine ifadesini değiştirmeden uzanıp başına hafifçe dokundu. Sonra da ben odadan aceleyle çıkarken arkasına geri yaslandı.

Arka taraftaki mutfakta Bayan Broadwith'le fısıltılı bir konferans gerçekleştirmiştik. "Onu gömmesi için köye gidip Fred Manners'ı getireceğim," dedi bana. "Ve sen de vaktin varsa ben yokken yaşlı hanımefendiyle kalabilirsin. Konuş onunla, kendisine iyi gelecektir."

Geri dönüp yatağın yanına oturdum. Bayan Stubbs biraz pencereden dışarı baktı ve sonra da bana döndü. "Biliyor musun Bay Herriot," dedi rahat bir şekilde. "Sırada ben varım."

"Ne demek istiyorsunuz?"

---

* Türkçede hastaneye yetiştirilemeden yolda ölen kişi anlamına gelmektedir. Bu metinde veteriner gelmeden hayvanın hayatını kaybettiği ifade edilmektedir. (ed.n.)

"Bu akşam Ben gitti ve bir sonraki giden kişi de ben olacağım. Biliyorum işte."

"Ah, saçmalık! Biraz moraliniz bozuk o kadar. Böyle bir şey başımıza geldiğinde hepimizin morali bozuluyor tabii." Ancak üzgündüm. Daha önce böyle bir şeyi ima ettiğini bile görmemiştim.

"Korkmuyorum," dedi. "Beni daha iyi bir şeyin beklediğini biliyorum. Asla şüphem olmadı." Sakince uzanıp gaz borusunda duran karta bakarken aramızda bir sessizlik oluşmuştu.

Sonra yastığın üzerindeki başı tekrar bana döndü. "Sadece tek bir korkum var." Yüz ifadesi sanki maskesini düşürmüş gibi irkilten bir anilikle değişmişti. Cesur suratı neredeyse tanınmaz hâldeydi. Gözlerinde bir tür dehşet parlamıştı ve bir anda elimi tuttu.

"Köpeklerim ve kedilerim Bay Herriot. Gittiğimde onları maalesef hiçbir zaman göremeyeceğim ve bu beni çok endişelendiriyor. Annem, babam ve erkek kardeşlerimle tekrar bir araya geleceğim ama..."

"Peki, hayvanlarınızla neden bir araya gelmeyesiniz?"

"Öyle işte." Başını yastığın üzerinde salladı ve ilk defa yanaklarından yaşlar döküldüğünü gördüm. "Hayvanların ruhunun olmadığını söylüyorlar."

"Kim söylüyor?"

"Ah, bir yerlerde okumuştum ve birçok dinle ilgilenen kişinin buna inandığını biliyorum."

"Ben buna inanmıyorum." Hâlâ elimi tutan eline hafifçe vurdum. "Eğer bir ruha sahip olmak sevgiyi, sadakati ve minnettarlığı hissedebilmekse, o zaman hayvanlar birçok insandan daha iyidir. Endişeleneceğiniz hiçbir şey yok."

"Ah, umarım haklısındır. Bazen geceleri yatıp bunu düşünüyorum."

"Haklı olduğumu biliyorum Bayan Stubbs ve benimle bu konu üzerine tartışmayın. Biz veterinerlere hayvanların ruhları hakkındaki her şeyi öğretiyorlar."

Yüzündeki gerginlik gitmiş ve eski hâlinin geri dönmüş neşesiyle gülmüştü. "Canını bununla sıktığım için özür dilerim ve bir daha bu konuyu açmayacağım. Ancak gitmeden önce bana karşı dürüst olmanı istiyorum. Senden içimi rahatlatmanı değil, sadece hakikati istiyorum. Çok genç olduğunu biliyorum ama lütfen söyle bana, neye inanıyorsun? Hayvanlarım da benimle birlikte gidecek mi?"

Gözlerime dikkatlice baktı. Sandalyemde düzeldim ve bir ya da iki kere yutkundum.

"Bayan Stubbs, maalesef bu konudaki düşüncem biraz karışık," dedim. "Ancak tek bir şeyden kesinlikle eminim. Gittiğiniz yere onlar da gidecek."

Hâlâ bana bakıyordu ama yüzü tekrar sakin bir hâl almıştı. "Teşekkür ederim Bay Herriot, bana karşı dürüst olduğunu biliyorum. Gerçekten inandığınız şey bu, değil mi?"

"Evet, buna inanıyorum," dedim. "Hem de tüm kalbimle inanıyorum."

Yaklaşık bir ay geçmiş olmalıydı ve Bayan Stubbs'ı son kez görmüş olduğumu kazara öğrendim. Yalnız ve beş parasız bir kadın öldüğünde insanlar sokakta size doğru koşup bunun haberini vermezler. Yine ziyaretlerime giderken bir çiftçi Corby köyündeki evin satılık olduğunu söyledi.

"Peki ya Bayan Stubbs'a ne oldu?" diye sordum.

"Üç hafta önce bir anda hayatını kaybetti. Ev de kötü durumda, yıllardır hiçbir şey yapılmamış."

"O zaman Bayan Broadwith evde durmuyor, değil mi?"

"Hayır, kendisi köyün diğer ucunda ikâmet ediyor."

"Köpeklere ve kedilere ne oldu biliyor musun?"

"Hangi köpekler ve kediler?"

Ziyaretimi kısa kestim. Neredeyse öğle yemeği vakti gelmiş olsa da hemen eve gitmedim. Onun yerine küçük arabamı son hızla Corby'ye sürdüm ve gördüğüm ilk kişiye Bayan Broa-

dwith'in nerede yaşadığını sordum. Küçük ama güzel bir evdi ve kapıyı çaldığımda Bayan Broadwith'in kendisi çıktı.

"Ah, içeri buyurun Bay Herriot. Aradığınız iyi oldu." İçeri girdim ve küçük bir masada karşılıklı oturduk.

"Yaşlı hanımefendinin durumu üzücü oldu," dedi.

"Evet, ben de yeni duydum."

"Uykusundayken rahatça göçtü, gitti."

"Bunu duyduğuma sevindim."

Bayan Broadwith odada etrafa baktı. "Buraya yerleştiğim için gerçekten çok şanslıyım, hep istediğim şeydi."

Kendimi daha da tutamamıştım. "Hayvanlara ne oldu?" diye sordum.

"Ah, onlar bahçedeler," dedi sakince. "Arka tarafta geniş bir alanım var." Ayağa kalkıp kapıyı açtı ve o an gelen rahatlamayla birlikte eski dostlarımın içeri doluşmalarını seyrettim.

Arthur hemen dizime gelmiş, içindeki motor, köpeklerin havlamalarının arasından hırlarken mest olmuşçasına kendini kollarıma doğru esnetmişti. Her zamanki gibi hırıldayan ve kuyruğunu havada sallayan Prince de havlamalarının arasında bana neşeyle gülüyordu.

"Harika görünüyorlar Bayan Broadwith. Burada ne kadar kalacaklar?"

"Hep buradalar. Onları yaşlı hanımefendinin önemsediği kadar önemsiyorum ve asla ayrılamam. Yaşadıkları sürece benimle birlikte güzelce ikâmet edecekler."

Dolgun yanaklı, kasvetli kırışıkları yumuşak bakışlı gözleriyle örtülmüş klasik Yorkshirelı suratına baktım. "Bu harika," dedim. "Ancak onları beslemek biraz... Eee... Pahalı olmayacak mı?"

"Hayır, merak etmene gerek yok. Kenarda birikmişim var."

"Pekâlâ, ara sıra gelip onları muayene edeceğim. Birkaç günde bir köylerden geçiyorum." Ayağa kalkıp kapıya doğru yürümeye başladım.

Bayan Broadwith elini kaldırdı. "Evin oradaki her şey satılmaya başlamadan önce yapmanı istediğim tek bir şey var. Lütfen oraya gidip ilaçlarından geriye kalanları alabilir misin? Hemen girişteki odadalar."

Anahtarı aldım ve köyün diğer ucuna gittim. Eski kapıyı açıp uzamış otların arasından yürürken evin ön tarafı pencerede köpeklerin suratları olmayınca tuhaf bir şekilde cansız duruyordu. Ve kapı açılıp içeri girdiğimde sessizlik yoğun bir duman gibiydi.

Hiçbir şey yerinden oynatılmamıştı. Yatak, kırışık örtüleriyle birlikte hâlâ köşede duruyordu. Etrafta dolanıp yarısı boşalmış şişeleri, bir merhem kavanozunu, yaşlı Ben'in haplarının (ona çok iyi gelmişlerdi) olduğu karton kutucuğu aldım.

Her şeyi topladığımda küçük odada yavaşça etrafa bakındım. Buraya bir daha gelmeyecektim ve kapının orada durup boş yatağın üzerinde asılı duran kartı son bir kez okudum.

44

Salı akşamını, tüm Salı akşamlarını geçirdiğim gibi, Darrowby Müzik Topluluğu'ndaki Helen Alderson'ın arkasına bakarak geçiriyordum. Onu daha iyi tanımanın yavaş bir yoluydu ama aklıma daha iyi bir fikir gelmiyordu.

Buzağının bacağını oturttuğum yüksekteki fundalıktaki sabahtan beridir ziyaret defterini o çiftliğe tekrar gidebilmeyi düşünerek düzenli olarak inceliyordum. Ancak Aldersonların hayvanları inanılmaz derecede sağlıklı görünüyordu. Ayın sonunda alçıyı çıkarmak için gideceğim ziyaretle yetinmeliydim. Asıl yıkıcı darbe Helen'in babasının arayıp buzağının sağlığına kavuşmaya başladığından dolayı alçıyı kendisinin çıkaracağını söylemesiydi. Kırığın harika şekilde kaynadığını ve hiçbir topallama belirtisi olmadığını söylerken çok memnundu.

Dales'teki insanların kendi kendilerine yetmelerine ve inisiyatif almalarına hayrandım ama uzun vadede lanet okuyordum ve Müzik Topluluğu'na katılmıştım. Toplantıların gerçekleştirildiği sınıfa Helen'in gittiğini görmüştüm ve çaresizliğin getirdiği cesaretle birlikte ben de arkasından takip etmiştim.

Bu olay haftalar önce gerçekleşmişti ve çaresizce düşünüyordum, hiçbir ilerleme kaydetmemiştim. Kaç tane tenorun, sopranonun ve erkek korolarının gelip gittiğini bilmiyordum ve bir keresinde de yerel bir bando küçük sınıfa kendilerini tıkıştırıp neredeyse kulak zarımı patlatacaklardı. Ama daha ileriye gidemedim. Bugün bir yaylı dörtlüsü hevesle çalıyordu ancak onları pek duymuyordum. Gözlerim her zaman olduğu gibi yine birkaç sıra önümde duran, her zaman yanında getirdiğini

düşündüğüm iki yaşlı kadının arasında oturan Helen'in üzerine odaklanmıştı. Sorunun bir parçası da buydu. Bu iki yaşlı kız hep oradaydı ve çay molasında bile yüz yüze özel konuşabilme yollarını kapatıyorlardı. Ve ortamın genel bir atmosferi de vardı. Topluluğun üyelerinin neredeyse hepsi yaşlıydı ve her şeyin üzerine mürekkep, ders kitabı, tebeşir ve kurşun kalemlerin yoğun kokusu sinmiş hâldeydi. Burası uyarı almadan "Cumartesi gecesi boş musun?" diye sorabileceğim bir yer değildi.

Dörtlü çalmayı bitirdi ve herkes alkışladı. Papaz ön sıradan ayağa kalktı ve sanatçılara parlayan gözlerle baktı. "Ve şimdi de bayanlar ve baylar, gönüllü arkadaşlarımız çay hazırlamışlar, on beş dakikalık bir ara vereceğiz. Ücreti her zamanki gibi yine üç peni." Herkes güldü ve sandalye çekme sesleri duyuldu.

Ben de herkesle birlikte salonun arka tarafına gittim, üç penimi tepsinin üzerine koydum ve bir bardak çayla bir bisküvi aldım. İşte o anda belki bir şeyler olabilir diye boş bir umutla Helen'e yaklaşmaya çalıştım. Bu hep kolay değildi ve okul müdürü ve müzikle ilgilenen bir veterineri ilgi çekici bir şey olarak gören diğer kişiler tarafından rahat bırakılmıyordum ancak bu sefer sanki tesadüfen olmuş gibi kendimi Helen'in grubuna sokmayı başarmıştım.

Bana bardağından gözlerini uzatarak baktı. "İyi akşamlar Bay Herriot, hoşunuza gidiyor mu?" Ah Tanrım, hep bunu söylüyordu. Ve Bay Herriot diyordu! Ancak ne yapabilirdim ki? "Bana Jim de," demek harika olurdu. Ben de her zamanki gibi "İyi akşamlar Bayan Alderson. Evet gayet harika, değil mi?" Olaylar yine bir anda gelişiyordu.

Yaşlı kadınlar Mozart hakkında konuşurken bisküvimi yedim. Bugün de diğer salılar gibi olacaktı. Pes etsem iyi olacaktı. Yenilmiş hissediyordum.

Papaz grubumuza yaklaştı, gözleri hâlâ parlıyordu. "Maalesef birini bulaşık yıkama rotasyonu için göreve çağırmam gerek. Belki de bu akşam bu görevi iki genç arkadaşımız üstlenir." Ar-

kadaş canlısı bakışları bir Helen'e bir bana ve sonra tekrar Helen'e baktı.

Daha önce çay bardakları yıkamak bana bu kadar çekici gelmemişti ancak bir anda vaat edilmiş toprakları görmek gibiydi. "Evet, tabii ki sevinirim. Eğer Bayan Alderson için de uygunsa?"

Helen gülümsedi. "Tabii ki de uygundur. Hepimizin sırası gelince işini yapması gerek, değil mi?"

Çay bardağı ve tabağıyla dolu servis arabasını bulaşıkhaneye sürdüm. Bir lavabosu ve birkaç rafı olan dar bir yerdi ve ancak ikimizin girebileceği kadar yer vardı.

"Yıkamak mı istersin, yoksa kurulamak mı?" diye sordu Helen.

"Ben yıkarım," diye cevap verdim ve sıcak suyu lavaboya doldurmaya başladım. Artık sohbeti istediğim yere getirmek pek de zor olmayacaktı diye düşünmüştüm. Küçük bir odada Helen ile birlikte sıkışmışken bundan daha iyi bir şansım olamazdı.

Ancak zamanın nasıl hızlı geçtiği şaşırtıcıydı. Beş dakika geçmişti ve müzik haricinde hiçbir şey hakkında konuşmamıştık. Giderek artan umutsuzlukla birlikte neredeyse tüm bulaşıkları bitirdiğimizi ve hiçbir şey başaramadığımı görmüştüm. Son bardağı da sabunlu sudan çıkardığımda bu his neredeyse paniğe dönüşmüştü.

O an bu andı. Bardağı Helen'e uzattım ve o da almaya çalıştı. Ancak ilham gelmesini beklerken bardağı sıkıca tutuyordum. Nazikçe çekiyordu ancak ben de inatla tutuyordum. Olay halat çekme yarışına dönüyordu. Sonra kendi sesim olduğunu anladığım çatallanmış bir hırıltı fark ettim. "Seninle bir ara oturalım mı?"

Bir an için cevap vermedi ve ben de yüzündeki ifadeyi okumaya çalıştım.

Şaşırmış mıydı, rahatsız mı olmuştu, yoksa şok mu olmuştu? Yüzü kızardı ve şöyle cevap verdi: "Eğer istersen."

Hırıltıyı tekrar duydum. "Cumartesi akşamı?"

Başını salladı, bardağı kuruladı ve gitti.

Yerime kalbim çarparak geri döndüm. Haydn'ın dörtlüden ezilmiş melodilerine aldırış etmedim. Sonunda başarmıştım. Acaba iradesinin dışında olarak mı buna ittirilmişti? Bu düşünce karşısında ayak parmaklarım utançtan kıvrılmıştı ama bunun iyi ya da kötü ileri doğru bir adım olduğunu düşünerek kendimi avuttum. Evet, sonunda başarmıştım.

45

Kahvaltı yapmak için oturduğumda günün ilk ışıklarıyla çözülen sonbahar sisine bakındım. Bugün de güzel geçecekti ama bugün bu eski evde hava soğuktu, sanki bize yazın gidip zorlu ayların önümüzde durduğunu hatırlatan soğuk bir el vardı.

"Çiftçilerin hayvanlarına karşı hiçbir duygu beslemediği işte burada yazıyor," dedi Siegfried, *Darrowby and Houlton Times* gazetesini kahve demliğine dikkatlice yerleştirirken.

Bir dilim tost ekmeğine yağ sürüp ona doğru baktım.

"Yani acımasızlar mı?"

"Şey, tam olarak değil ama burada adam, çiftçinin çiftlik hayvanlarını tamamen iş olarak gördüğünü, onlara karşı takındığı tavırda hiçbir duygunun, hiçbir şefkatin bulunmadığını söylüyor."

"Hepsi garibim Kit Bilton gibi olsalardı işler yürümezdi, değil mi? Hepsi kafayı yerdi."

Kit, Darrowby'deki çalışan birçok erkek gibi bahçesinin alt kısmında tüketilmek üzere bir domuz yetiştiren bir kamyon şoförüydü. Sorun şuradaydı: Domuzun kesim günü geldiğinde Kit üç gün boyunca ağlıyordu. Böyle günlerden birinde evine gitmiş bulundum ve eşiyle kızının etleri yemekler için parçalamakla meşgul olduğunu ve o sırada Kit'in mutfaktaki şöminenin önünde garipçe yumaklanmış, gözlerinin yaşla dolmuş olduğunu gördüm. Yetmiş beş kiloluk yem çuvalını tek bir hamleyle fırlatabilen dev gibi bir adamdı ama o elimi tutup ağladı. "Dayanamıyorum Bay Herriot. O domuz bir Hıristiyan gibiydi, bir Hıristiyan gibi."

"Evet, katılıyorum." Siegfried uzanıp Bayan Hall'un evde pişirdiği ekmekten bir dilim kesti. "Ama Kit gerçek bir çiftçi değil ki. Bu makale çok sayıda hayvana sahip olan kişiler hakkında. Ancak soru şu, böyle insanların duygusal bağ kurabilmesi mümkün müdür? Belki de elli inek sağan çiftçi onlardan herhangi birini seviyor mu yoksa onlar onun için sadece birer süt üretme makinesi mi?"

"İlginç bir noktaya değindin ve sayıları verirken de tam on ikiden vurdun. Biliyorsun ki yüksek taraflarda yaşayan çiftçilerimizden çoğunun sadece birkaç hayvanı var. İneklerine de hep isim koyarlar: Daisy, Mabel, hatta geçen gün Kipperlungs isimli bir ineğe bile denk gelmiştim. Küçük çaplı çiftçilerin hayvanlarına karşı duygu beslediğini düşünüyorum ama büyük çaplıların nasıl duygu besleyebileceğini bilmiyorum."

Siegfried masadan kalktı ve iyice esnedi. "Muhtemelen haklısın. Her neyse, bu sabah seni çok büyük çaplı birinin yanına göndereceğim. Dennaby Close'dan John Skipton. Diş törpüleme işi var. Yaşlanan atlar çaptan düşmüşler işte. Tüm aletleri alsan iyi olur, sorun herhangi bir şey olabilir."

Geçitten aşağı inip küçük odayı karıştırdım ve diş aletlerini inceledim. Büyük hayvanların dişleriyle ilgili işler çıktığında en vahşice hissettiğim zamanları yaşardım ve söz konusu bir koşum atı olunca da bu durum düzenli bir iş hâline geliyordu. En sık gerçekleştirilen işlemlerden biri genç atlardan kurt dişlerini* sökmekti. Adını nereden aldığını bilmiyorum ama küçük kurt dişlerini azıdişlerinin hemen önünde bulurdum ve eğer genç bir atın durumu kötüyse, suç bu dişlere atılırdı.

Veterinerlerin bu kadar küçük ve iz bırakan bir objenin atın sağlığına bir etkisinin olamayacağı konusundaki düşüncelerinin hiçbir faydası yoktu ve sorun da muhtemelen kurtlanmadan kaynaklanıyordu. Çiftçiler direniyorlardı. Dişin çekilmesi gerekirdi.

* Atlarda 6. ve 12. aylar arasında çıkan, genellikle 30. ayda düşen dişlerdir. (ed.n.)

Bunu atı bir köşeye çekip demir bir sopanın çatallı kısmını dişine yerleştirip absürt büyüklükte tahtadan bir tokmağı sertçe vurarak gerçekleştiriyorduk. Dişin doğru düzgün bir kökü olmadığından operasyon öyle acılı geçmiyordu ama yine de atlar bunu sevmiyordu. Genelde her vuruşta ön ayaklarının kulaklarımızın yanlarından savrulduğuna şahit olurduk.

Can sıkıcı tarafı da işi bitirip çiftçiye bunu sadece onu memnun etmek için yapmış olduğumuzu belirttikten sonra atın bir anda düzelmeye başlaması ve o noktadan itibaren çok daha iyi bir hâle gelmesiydi. Çiftçiler normalde başarıyla sonuçlanan işlemlerimizde olur da fiyatları artırırız korkusuyla suskun kalırlardı ama böyle durumlarda tüm ihtiyatları bir kenara bırakırlardı. Bize pazarda bağırırlardı: "Hey, kurt dişlerini çıkardığın atı hatırladın mı? Daha hiç kötülemedi. Turp gibi oldu."

Diş aletlerine içim sıkılarak tekrar baktım: Altmışar santimetre uzunluğunda kollarıyla acımasız duran pens, keskin ağızlı makas, ağız tıkaçları, çekiç ve keski ve törpüler. Sanki İspanyol Engizisyonu'ndan bir enstantane gibiydi. Bu aletleri taşımak üzere uzun ve tahtadan bir kutu bulunduruyorduk ve ben de arabadan gayet geniş bir alet yelpazesiyle birlikte çıkmıştım.

Dennaby Close sadece zengin bir çiftlik değildi, aynı zamanda insanların dayanıklılığı ve yeteneğinin de bir anıtıydı. Güzel eski ev, geniş binalar ve tepenin alt kısımlarının yanından devam eden gür ve canlı çimenlerin hepsi ihtiyar John Skipton'ın imkânsızı başardığının kanıtıydı. Eğitimsiz bir tarla işçisi olarak başlamış ve şimdi de zengin bir toprak sahibi hâline gelmişti.

Ancak mucize kolayca gerçekleşmemişti. İhtiyar John hayatı boyunca çoğu kişiyi öldürebilecek derecede çok çalışmıştı. Hayatında bir eşe, aileye veya herhangi bir fani rahatlığa yer olmamıştı ancak bundan fazlası mevcuttu. Yaşlı adamı bölgede efsane hâline getirecek olan tarımsal anlamda inanılmaz bir yeteneği vardı. "Tüm dünya bir yolu seçse, ben diğer yolu seçerim," sözü onun alıntılanan sözlerinden biriydi ve Skipton çiftlikleri-

nin diğer herkesin battığı bir dönemde para kazanmış olduğu doğruydu. Dennaby de John'un çiftliklerinden biriydi. Dale'in aşağı kısımlarında sürülebilir yaklaşık yüz altmış hektarlık iki arazisi vardı.

İstediği şeye sahip olmuştu ama bazı kişilere göre bu süreçte o da birçok ödün vermek zorunda kalmıştı. Tüm imkânsızlıklara karşı yıllar boyunca o kadar çok çarpışmış, kendini o kadar çok iteklemişti ki duramıyordu. Şu an her türlü lüksün keyfini çıkarabilirdi ancak buna vakti yoktu. En fakir çalışanının bile kendisinden daha ferah yaşadığı söyleniyordu.

Arabadan indiğimde duraksadım ve evi daha önce hiç görmemiş gibi izledim ve üç yüz yıldan fazla süredir sert hava şartlarına karşı direnmiş zarafetine hayran kaldım. İnsanlar Dennaby Close'u görmek ve harika evin uzun, kurşunlu pencerelerini, yosun tutmuş çatı briketlerinin üzerinde uzanan büyük bacalarının fotoğrafını çekmek için veya bakımsız bahçenin içinden ilerleyip basamaklardan girişe ve oradan da büyük ve çivili kapısının geniş taşlı kemerinden geçmek için gelirler.

Bölümlü pencerelerden uzanan sivri uçlu şapkaların sahiplerinden biri güzel bir kadın olmalıydı ya da fırfırlı ve hortumlu sivri çıkıntılı yüksek duvarın altında tempo tutan şövalyeydi. Ancak sadece bana doğru sabırsızca ilerleyen ihtiyar John vardı. Hırpalanmış, düğmesiz ceketinin önü bir iple tutturulmuştu sadece. "Gel bakalım genç adam," diye bağırdı. "Sana ödemem gereken küçük bir fatura var." Evin arka tarafına doğru gitti ve ben de arkasından takip ettim. Bir yandan da Yorkshire'da faturaların hep "küçük" olmasının tuhaflığı üzerine düşünüyordum. Zarif ve geniş ancak sadece bir masa birkaç ahşap sandalye ve çökmüş bir koltuktan oluşan, yassı taşlarla döşenmiş bir mutfağın içinden geçtik.

Yaşlı adam şömine rafına koşturmuş ve saatin arkasından birkaç kâğıt çıkarmıştı. Onları karıştırmaya başlamış, masanın

üzerine bir zarfı fırlatmıştı ve sonrasında da bir çek defteri açtı ve önüme koydu. Her zamanki gibi davrandım: Faturayı çıkardım, çekin üzerine ücreti yazdım ve imzalaması için ona uzattım. Büyük bir konsantrasyonla yazıyordu. Minyon tipli, yorgun suratı aşağı doğru eğilmişti ve eski kumaş şapkasının tepesi neredeyse kaleme dokunuyordu. Oturduğunda pantolon paçaları yukarı doğru çıkmış, zayıf baldırlarını ve çıplak ayak bileklerini ortaya çıkarmıştı. Ağır botlarının içine çorap giymemişti.

Çeki cebime koyduğumda John ayağa fırladı. "Dereye gitmemiz gerek, atlar oradalar." Evden neredeyse dörtnala şekilde çıkmıştı.

Alet çantamı arabanın bagajından çıkardım. Ne zaman yanımda ağır ekipmanlar taşımam gerekse, hastalarım çok uzakta olurdu. Ne tuhaf. Çantanın içi sanki kurşun doluydu ve çimenliklerden ilerlerken hafiflemeyecekti de.

Yaşlı adam eline bir yaba aldı, bir saman balyasına batırdı ve omzunun üstünden zorlanmadan attı. Aynı hızda devam etti. Bir kapıdan diğerine gitti ve tarlalar arasında sık sık çaprazlama ilerliyorduk. John hızını kesmiyordu ve ben de arkasında ilerliyor, biraz nefesleniyor ve benden en az elli yaş daha yaşlı olması gerçeğini kafamdan çıkarmaya çalışıyordum.

Yolun yarısına geldiğimizde birkaç kişinin "duvarlama" işiyle meşgul olduğunu gördük. Bu işlem, Dales'in yeşil bayırlarının her yerinde izlerini bırakan kuru taş duvarların birindeki boşluğu düzeltmektir. Adamlardan biri kafasını kaldırdı. "Gününüz aydın olsun Bay Skipton," dedi neşeyle.

Yaşlı John da cevap olarak "Günün batsın. Haydi çalışın bakalım," diye homurdandı ve adam da övgü almış gibi memnuniyetle gülümsedi.

Dipteki düzlüğe ulaştığımıza memnun olmuştum. Kollarım birkaç santimetre esnemiş gibiydi ve kaşımda küçük bir ter damlası olduğunu hissedebiliyordum. Yaşlı John hiç etkilenme-

miş gibi görünüyordu. Yabayı omzundan attı ve saman balyası otların üzerine düştü.

Sesi duyunca iki at bize doğru yöneldi. Yeşil çim halıyla birleşen küçük bir kumsalın hemen ötesinde çakıllı sığlıkların derinliklerinde duruyorlardı. Burunlarından kuyruklarına kadar çenelerini birbirlerinin sırtlarına sürtüyorlardı ve yaklaştığımızın farkında değillerdi. Uzaktaki bayırın üzerinde duran yüksek kayalık, iki tarafımız da sonbahar güneşinin vurduğu meşe ve kayın ağacı topluluklarıyla sarılmışken rüzgârı kesme görevi görüyordu.

"Bulundukları yer harikaymış Bay Skipton," dedim.

"Evet, sıcak havada ferahlayabiliyorlar ve kış gelince de ahıra geçiyorlar." John pek uzun olmayan, tek kapılı ve kalın duvarlı bir binaya işaret ediyordu. "İstedikleri gibi gidip gelebiliyorlar."

Sesi atları dereden tırıs şeklinde yürüyerek çıkarmıştı ve yaklaştıklarında gerçekten de yaşlı olduklarını görebiliyordunuz. Kısrak kestane rengindeydi ve beygir de kızıl doruydu fakat derileri o kadar gri benekliydi ki neredeyse demir kırı atlar gibiydiler. Bu, parıldayan beyaz kıllar, çökmüş gözler ve gözlerinin üzerindeki derin çöküklük onlara gayet saygıdeğer bir görünüş kazandırdığında daha çok belli oluyordu.

Bunlara rağmen John'un etrafında yeri tekmeleyerek, kafalarını iki yana sallayarak ve John'un şapkasını burunlarıyla öne doğru ittirerek muziplik yapıyorlardı.

"Haydi bakayım, durun bakalım!" diye bağırdı. "Arsız eşşoluеşekler." Kısrağın perçemlerini kayıtsızca çekiştiriyor ve elini beygirin boynunda nazikçe gezdiriyordu.

"En son ne zaman iş gördüler?" diye sordum.

"Ah, sanırım on iki yıl önce."

John'a baktım. "On iki yıl mı?! O kadar zamandır burada mı duruyorlardı?"

"Evet, aynı emekliler gibi burada günlerini gün ediyorlardı. Bunu hak ettiler." Biraz sessiz kaldı, omuzları düşmüş, elleri ce-

ketinin ceplerindeydi ve sonra sanki kendi kendine konuşurcasına sessizce "Ben bir köleyken onlar iki köleydiler," dedi. Dönüp bana baktı ve bir anlığına açık mavi gözlerinde hayvanlarla paylaştığı azap ve çabayı gördüm.

"Ama on iki yıl! Kaç yaşındalar ki?"

John dudağının bir kenarını büktü. "Veteriner olan sensin, sen söyle."

Özgüvenli bir şekilde ileri çıktım. Aklımdan Galvayne Oluğu,* iz şekilleri, eğim derecesi ve diğer şeyler geçti. Kısrağın sakin duran üst dudağını tuttum ve dişlerine baktım.

"Aman Tanrım!" dedim. "Daha önce böyle bir şey görmemiştim." Ön dişleri inanılmaz uzundu ve neredeyse kırk beş derecelik bir açıyla ileri doğru uzanıyorlardı. Hiç izleri yoktu, uzun zaman önce kaybolmuşlardı.

Gülüp ihtiyara geri döndüm. "Anlayamıyorum, sadece tahmin edebilirim. Senin söylemen gerek."

"Kendisi yaklaşık otuz yaşında ve beygir de ondan bir iki yaş daha genç. On beş tay doğurdu ve dişlerindeki sıkıntı haricinde hiç sık hastalanmadı. Bir iki kez kazıtmıştık ama sanırım tekrar kazıtmamız gerekecek. İkisi de zayıflıyor ve ağızlarından yarı çiğnenmiş saman döküyorlar. Beygirin durumu daha kötü, grubunu yenmek gibi bir işi var. Elimi kısrağın ağzına koyup dilini tuttum ve yana yatırdım. Diğer elimle azı dişlerini hızlıca yokladıktan sonra şüphelendiğim şey çıkmıştı: Üst dişlerinin dış tarafları fazla büyümüş ve tırtıklanmıştı ve yanaklarını tahriş ediyordu. Alt azı dişlerinin iç tarafları da benzer bir şekildeydi ve dilin derisini soyuyorlardı.

"Onu kısa sürede rahatlatacağım Bay Skipton. Keskin köşeleri yumuşattığımızda hiçbir şeyi kalmayacak." Büyük kutumdan

* Atlarda yaş tayininde kullanılan bir kavramdır. Galvayne oluğu; üst çenede, facies vestibularis'te (Dişlerin dış tarafa dönük olan yüzleridir) 10 yaşından itibaren görülmeye başlar. Oluk, 15 yaşında dişin alt yarısına uzanır. Yaklaşık 25 yaşında distal uca erişir. 30 yaşında tamamen kaybolur. (ed.n.)

törpüyü çıkardım, bir elimle dili tuttum ve dişin sert yüzeyinin üzerinde çalışmaya başladım. Arada da köşeler yeterince törpülenene kadar parmaklarımla yokluyordum.

Birkaç dakika sonra "Bu kadar yeterli," dedim. "Çok da yumuşatmak istemiyorum, yoksa yemeğini çiğneyemez."

John homurdandı. "Kâfi. Şimdi diğerine bak bakalım. Onda daha büyük bir sorun var gibi."

Beygirin dişleri beni düşündürüyordu. "Onunkiler de kısrağınki gibi. Hemen hallederim."

Ancak törpüyü bastırırken bir şeylerin tam olarak yolunda gitmediğini hissediyordum. Alet tam olarak ağzının arka tarafına ulaşmıyordu, onu bir şey durduruyordu. Törpülemeyi bıraktım ve tekrar baktım, parmaklarımla olabildiğince arkaya uzanıyordum. Ve çok tuhaf, orada kesinlikle bulunmaması gereken bir şeye rastladım. Damaktan aşağı doğru inen büyük bir kemik parçası gibi bir şeydi.

Düzgünce baksam iyi olacaktı. El fenerimi çıkardım ve dilin arkasına tuttum. Sorunu gayet açıkça görebiliyordum. Üst arkadaki azı dişi, aşağıdakinin üstüne çıkmış, alt sınırda tatsız bir aşırı büyüme gerçekleştirmişti. Sonuç olarak da diş etinin nazik dokusuna giren yaklaşık sekiz santimetrelik jilet gibi bir diken oluşmuştu.

O şeyin hemen şimdi çıkması gerekiyordu. Gevşekliğim kaybolmuştu ve titrememek için kendimi tutmaktaydım. Büyük kolları olan, sürgülü vidası bulunan korkunç makası kullanma vakti gelmişti. Beni çok korkutuyorlardı çünkü ben balon şişiren birini izleyemeyenlerdendim ve bu da benim için aynı şeydi, hatta daha da beterdi. Makasın keskin ağızları dişe yerleştirilir ve kol yavaş yavaş çevrilirdi. Kısa süre sonra diş yoğun baskının altında çatırdamaya başlardı ve her an kırılacağını bilirdin. Kırıldığında da biri kulağının dibinde tüfek atıyormuş gibi olurdu. Normalde o anda ortalık kargaşaya kurban giderdi ama neyse ki bu yaşlı bir attı ve arka bacaklarının üzerinde oynaşacağını bek-

leyemezdim. At hiçbir acı duymuyordu çünkü fazla büyümüş kısımda sinir yoktu, tek sorun kaynağı, çıkan sesti.

Kutumun yanına geri döndüm ve o korkunç aleti çıkardım, yanında bir de kesici dişlere yerleştirdiğim ve ağız tamamen açılana kadar mandalını büktüğüm Haussman tıkacını da aldım. Artık her şeyi kolayca görebiliyordum ve tabii ki diğer tarafta da aynı ilki gibi bir diken daha vardı. Harika, artık iki tanesini kesmem gerekecekti.

Yaşlı at sabırlı ve sanki her şeyi görmüş geçirmiş de artık dünyadaki hiçbir şey canını sıkamayacakmış gibi gözleri neredeyse kapalı bir şekilde duruyordu. Korkarak işlemleri gerçekleştirdim ve sert çatırdama sesi çıktığında, beyazlı gözleri sonuna kadar açılmıştı ama sadece biraz şaşkınlık mevcuttu. Hareket etmemişti bile. Diğer tarafı yaptığımda hiç umursamamıştı. Hatta tıkaç çenesini tamamen açarken sanki can sıkıntısından esniyormuş gibi duruyordu.

Aletleri geri yerleştirirken John kemikli dikenleri çimenlerin üstünden aldı ve ilgiyle inceledi. "Ah be garibim. İyi ki seni çağırmışım genç adam. Sanırım artık daha iyi olacaktır."

Geri dönerken ihtiyar John artık balya taşımıyordu ve iki kat hızlı yol alıyor, inanılmaz bir hızla, yabayı da baston olarak kullanarak tepeyi tırmanıyordu. Ben de arkada nefes nefese kalarak ve birkaç dakikada bir kutuyu ellerim arasında değiştirerek ilerliyordum.

Yolun yarısında kutu elimden kaydı ve bana biraz nefeslenme şansı tanıdı. Yaşlı adam sabırsızca mırıldanırken arkaya baktığımda iki atı görebiliyordum. Derenin sığ kesimlerine geri dönmüşlerdi ve beraber oyun oynuyorlardı. Birbirlerini şakasına kovalıyorlar, attıkları adımlarla suyu sıçratıyorlardı. Kayalıklar, parıldayan dereden, bronz ve altın renklerle ışıldayan ağaçlardan ve çimenlerin tatlı yeşilinden oluşan görüntünün siyah bir arka perdesi gibiydi.

Çiftliğe döndüğümüzde John bir anda durdu. Bir iki kez başını salladı ve "Teşekkürler genç adam," dedi ve sonra da aniden döndü ve yürüyüp gitti.

Kutuyu şükürlerle bagaja koyarken aşağı inerken konuştuğumuz adamı gördüm. Her zamanki gibi neşeliydi ve güneşli bir köşede, sırtını çuval yığınına dayamış bir şekilde oturuyor, kumanyasını eski bir askeri çantanın içinden çıkarıyordu.

"Emeklileri görmeye gittin demek ha? Ah Tanrım, John yolu biliyor olmalı."

"Müdavimleri olmuş desene?"

"Müdavim mi? Tanrı'nın ihsan ettiği her günde o ihtiyarı aşağı giderken görürsün. Yağmur, kar ya da fırtına, asla gitmemezlik etmez. Ve yanında hep bir çuval mısır ve yatmaları için saman götürür."

"Ve bunu on iki sene boyunca mı yaptı?"

Adam termosunun kapağını açtı ve kendine bir bardak siyah çay doldurdu. "Evet, o atlar bu süre boyunca hiçbir iş yapmadılar ve John at eti tüccarlarına satsaydı onlardan güzel para kaldırırdı. Garip, değil mi?"

"Haklısın," dedim. "Garip."

Ne kadar garip olduğu gerçeği, kliniğe geri dönerken aklımı meşgul etmişti. Siegfried ile sabahki sohbetime tekrar dönmüştüm. Çok hayvanı olan adamın hayvanlara teker teker duygular beslemesi beklenemez diye düşünmüştük. Ancak oradaki binaların hepsi John Skipton'ın hayvanlarıyla doluydu, herhalde yüzlercesi vardı.

Peki ya her türlü hava şartında her gün tepeden aşağı inmesine sebep olan şey neydi? Bu iki yaşlı atın son yıllarını neden sakinlik ve güzellikle doldurmuştu? Kendinden esirgediği son bir rahatlığı ve konforu onlara neden sağlamıştı?

Bunun cevabı ancak sevgi olabilirdi.

46

Ben Darrowby'de daha uzun süre çalıştıkça, Dales'in büyüsü beni daha çok etkisi altına alıyordu. Ve her gün daha da farkına vardığım bir avantaj vardı: Dales çiftçilerinin hepsi sığır çobanıydı. Hayvanlarını nasıl yöneteceklerini biliyorlardı ve hastaları tarafından engellenme ya da sakatlanma ihtimali olan bir veteriner için bu çok güzel bir şeydi.

Bu sabah ineği tutan iki adama gerçekten memnuniyetle baktım. Zor bir iş değildi, sadece deri altına magnezyum laktat enjekte edecektim ama yine de bu iki sağlam arkadaşın yanımda bulunması güven vericiydi. Orta boylu ama tepelerde gezinen hayvanları kadar sağlam olan Maurice Bennison'ın sağ elinde bir boynuz vardı ve sol eli de burnu tutuyordu. İğneyi vurduğumda ineğin pek de uzağa sıçramayacağı fikrindeydim. Damarı tutma görevi de biraderi George'daydı. Sıkıştırma ipini havuç kadar büyük parmaklarıyla hafifçe tutuyordu. Bir doksanlık boyuyla bana doğru eğilip sırıtıyordu.

"Tamamdır George," dedim. "İpi sık ve bana doğru gelmesini engellemek için ineğe doğru eğil." İnekle yanındaki diğer inek arasından yolumu ikisini ittirerek buldum ve George'un inanılmaz gövdesinin yanından geçerek şahdamarının yanına eğildim. Gayet güzelce ortaya çıkmıştı. Büyük adamın dirseğini omzumun üzerinden bakınırken hissettim, iğneyi hazırladım ve hızlıca damara batırdım.

Koyu renkli kan fışkırıp altındaki samana bulaşırken "Harika!" diye bağırdım. "Halatı gevşet George." Cebimde valfi arıyordum. "Ve Tanrı aşkına, kalk üzerimden!"

Bunu dememin sebebi George'un doksan kiloluk ağırlığını inek yerine benim üzerimde dinlendirme kararıydı ve ben de çaresizce tüpü iğneye bağlamaya çalışırken dizlerimin bağının çözülmeye başladığını hissettim. Tekrar acı içinde bağırdım ama kendisi biraz uyuşmuştu, çenesi omzumda duruyordu ve nefes alışverişi kulağıma geliyordu.

Bunun ancak tek bir sonu vardı. Yüzüstü düştüm ve hareketsiz vücudun altında kıvrandım. Bağırışlarıma karşılık yoktu, George bilincini kaybetmişti.

Kargaşa dikkatini çekince Bay Bennison ahıra tam zamanında geldi ve en büyük oğlunun altından sürünerek çıktığımı gördü. "İnekler onu ezmeden kaldırın, çabuk!" diye bağırdım. Maurice ve babası hiçbir şey söylemeden ayak bileklerinden birini tuttu ve beraber kaldırdılar. George ineklerin altından kaldırıldı, kafası taşların üzerinde canlı bir dövme gibi duruyordu ve sonra da uykusuna ahırın zemininde devam etti.

Bay Bennison tekrar ineğin yanına gitti ve enjeksiyon işlemime devam etmem için beni bekledi fakat bu yayılmış vücudun varlığının dikkat dağıtıcı olduğunu düşünüyordum. "Onu duvara yaslayıp başını bacaklarının arasına alsak olur mu?" diye mahcubiyet içinde bir tavsiyede bulundum. Diğerleri birbirlerine baktılar ve sonra bana uymaya karar vermişçesine George'un omuzlarından tuttular, gübre ve patates çuvallarını oradan oraya fırlatmaya alışmış kişilerin ustalığıyla yerde sürüklediler. Ancak sert taşlara sürtünürken, kafası öne doğru eğilirken ve büyük, uzun kolları serbestçe sallanırken zavallı adam yine de pek iyi görünmüyordu.

Bu konuda sorumlu olmaktan kaçınamıyordum. "Ona içecek bir şeyler mi versek?"

Ancak Bay Bennison'a yetmişti artık. "Yok yok, düzelir o," dedi sinirle. "Haydi işe devam edelim." Görünene göre George'u zaten yeterince şımarttığını düşünüyordu.

Bu durum insanların kan ve diğer rahatsız edici gerçeklere karşı tepkilerini sorgulamama sebep olmuştu. Mesleğimdeki ikinci sene olmasına rağmen bunun üzerine kurallar oluşturmuştum ve bunlardan biri de büyük adamların bayıldığıydı. (O zamanlar başka ve belki de bilimsel olmayan teoriler geliştirmiştim. Mesela küçük evlerde yaşayan insanlar büyük köpekler besliyorlardı ve tam tersi. "Hiçbir masraftan kaçınmayın," diyen müşteriler asla ücretlerini ödemezlerdi. Dales'te yol sorduğumda "Zaten görürsünüz," denirse kesinlikle kaybolurdum.)

Geleneksel şeylerle daha yakın temasları bulunmasına rağmen taşra insanının şehirli insanlara göre belki de daha duygusal olduğunu düşünmeye başlamıştım. Bir akşam Sid Blenkhorn Skeldale Evi'ne geldiğinden beri. Yüzünün rengi atmıştı ve belli ki yıkıcı bir şeyler yaşamıştı. "Biraz viskin var mı Jim?" diye titrek bir sesle sordu. Onu bir sandalyeye oturttum ve Siegfried de eline bir bardak verdi. Birkaç sokak aşağıda Dr. Allison'ın verdiği ilk yardım dersinden geldiğini söyledi. "Damarlar, atardamarlar ve diğer şeylerden bahsediyordu," diye bağırdı Sid, elini alnına koyarak. "Tanrım, çok kötüydü!" Görünüşe göre balıkçı Fred Ellison on dakika sonra bilincini kaybetmiş bir şekilde dışarı çıkartılmıştı ve Sid de kapımıza zar zor gelebilmişti. Etraf mahvolmuştu.

İlgimi çekmişti çünkü böyle bir şey hep olabilirdi. Sanırım böyle durumlar bizim başımıza doktorlardan daha çok geliyordu çünkü çoğu sefer meslektaşlarımız herhangi bir kesme biçme gerçekleştirmeleri gerektiğinde hastalarını hastaneye sevk ederler ancak veterinerler ceketlerini çıkarıp orada ameliyat ederler. Yani bu da hayvanların sahiplerinin ve görevlilerinin yardımcı olarak görevlendirildiği ve alışılmadık görüntülere şahitlik ettikleri anlamına gelmektedir.

Az bir tecrübem olsa bile "tuhaf geliyor"un farklı tezahürleri üzerine gayet yeterli bilgim vardı. İstatistik oluşturmak için

biraz erkendi sanırım ama bir kadının ya da küçük ebatlı bir erkeğin korkaklık yelpazesinde bir yeri bulunsa bile bayıldığını hiç görmedim. Büyük tip her zaman garantiye yakındı, özellikle de gürültücü, özgüvenli tipler.

Bir inek üzerinde rumenotomi* gerçekleştirmem gereken bir yaz akşamı anım var. Kural olarak yabancı bir kitle şüphesi bulunduğunda biraz beklemeye meyilliydim. Çünkü benzer semptomlara sahip birçok durum vardı ve hayvanın yanında delik açmak için asla acele etmezdim. Ancak bu sefer teşhis kolay olmuştu. Süt veriminde hızlı düşüş, gevişte azalma, hırıldama ve inekte katılaşmış, gözleri çökük görünüş. Ve bunları da pekiştirmek üzere çiftçi bana inek merasındaki bir kümesi tamir ettiğini, gevşemiş tahtaları çivilediğini söyledi. Çivilerden birinin nereye gittiğini biliyordum.

Köy meydanının sağ tarafında kalan tarla, delikanlıların favori buluşma noktasıydı. Saman balyasının üzerine serilmiş temiz bir havlunun üzerine aletlerimi dizerken ahır bölmesinin yarım kapısının üzerinden sırayla sırıtan suratlar beni izliyorlardı. Sadece izlemekle kalmıyor, aynı zamanda beni küfürlü bağırtılarla cesaretlendiriyorlardı. Başlamaya hazır olduğum sırada birinin yardım etmesinin iyi olacağını düşündüm ve kapıya yöneldim. "İçinizden biri asistanım olsa ya?" Bir iki dakika boyunca daha da fazla bağırtı ortaya çıkmıştı ve sonra da kapı açıldı ve gürbüz bir delikanlı, tarak değmemiş kızıl saçlarıyla birlikte ahır bölmesine geldi. Geniş omuzları ve önü açık gömleğinden çıkan güneş yanığı olan ve sütun gibi duran boynuyla ortaya inanılmaz bir görüntü koyuyordu. Vikinglerin bin yıl önce Dales'e de uğramış olduğunu kanıtlamak için açık mavi gözlere ve al al olmuş, elmacık kemiği çıkık bir yüze ihtiyaç vardı. Bu delikanlı resmen bir Viking'di.

* Yem maddeleriyle aşırı dolu olan işkembeyi boşaltmak ve yabancı cisimleri çıkarmak amacıyla işkembenin ameliyatla açılması. (ed.n.)

Ben ineğin yan tarafına lokal anestezi uygularken delikanlıya kollarını katlamasını ve ellerini bir kova sıcak suyla ve antiseptikle yıkamasını söyledim. Ona damar pensini tutması için verdiğimde zıplamaya, ineğe kılıç batırır gibi hareketler yapmaya ve kahkaha atmaya başlamıştı.

"Belki de bu işi tek başına yapmalısın ha?" diye sordum. Viking geniş omuzlarını dikleştirdi. "Tabii ki, denerim," dedi ve kapının üstündeki kafalar neşeyle bağırdılar.

Son olarak jilet gibi keskin yeni bıçağıyla birlikte Bard Parker neşterimi hazırladığımda ortalıkta kaba espriler peyda olmaya başlamıştı. Bu sefer gerçekten de cerrahi kitaplarda tavsiye edilen kalın kesiği atacaktım. Gergin bir şekilde deriye neşteri dokundurma kısmının ötesine geçmiştim. İşini bilen bir yazar, kitabında bunu "hakiki bir kesi" olarak tabir ederdi. Benimki de aynen böyle olacaktı.

Neşterle yan taraftaki göçük kısma çevik bir bilek hareketiyle yirmi beş santimetrelik bir kesik açmıştım. Birkaç saniyeliğine geriye çekilip sadece az biraz kılcal damarların parıldayan ve titreyen karın kaslarının üzerine kan sıçratması dışında derinin üzerindeki tertemiz kesiği incelemiştim. Aynı zamanda kafalardan gelen kahkaha ve bağırtıların durduğunu, onun yerine sadece arkamdan gelen yoğun bir yere düşme sesiyle bozulmuş olan gergin bir sessizliğin geldiğini de fark etmiştim.

"Pens lütfen," dedim, elimi arkaya uzatmıştım. Ancak hiçbir şey olmadı. Etrafa bakındım, yarım kapının üst kısmı bomboştu, ortalıkta hiçbir kafa kalmamıştı. Sadece yere yığılmış, kolları ve bacakları yayılmış, çenesi yere doğru duran Viking vardı. Durum o kadar teatraldi ki hâlâ dalga geçtiğini sanıyordum ancak yakından bakınca tüm şüpheler ortadan kalkmıştı: Viking bayılmıştı. Hastalanmış bir meşe ağacı gibi doğrudan arkaya düşmüş olmalıydı.

Bükülmüş küçük bir adam olan ve en fazla elli kilo olan

çiftçi, ineğin başını sabit tutuyordu. Bana gözlerinde çok az bir eğlenen ifadeyle baktı. "Galiba senle ben kaldık müdür." Yuları duvardaki bir halkaya bağladı, ellerini düzgünce yıkadı ve yanıma geldi. Operasyon boyunca bana aletlerimi uzattı, akan kanı temizledi, dikişleri kırptı ve dişlerinin arasından canı sıkılmış bir şekilde ıslık çaldı. Gerçekten duygu gösterdiği tek sefer de ben retikulumun derinliklerinden sorun çıkaran çiviyi çıkarırken idi. Kaşlarını hafifçe kaldırıp "Vay vay," dedi ve tekrar ıslık çalmaya başladı.

Viking'e müdahale edemeyecek kadar yoğunduk. İşin yarısında uyandı, kendini biraz salladı ve ayaklanıp umarsızca ahır bölümünden çıktı gitti. Zavallı tuhaf bir şey fark etmediğimizi umuyordu belki de.

Onu ayaklandırabilecek pek bir şey yapabileceğimizi de sanmıyordum zaten. Bir keresinde anında ayağa kaldırma yöntemi keşfetmiştim ve bunu kazara yapmıştım.

Henry Dickson bana fıtıklı bir domuzun şişlik oluşturmadan nasıl hadım edileceğini kendisine göstermemi istediğinde olmuştu. Henry domuzlarla ciddi şekilde ilgileniyordu ve kendini veterinerlik konusunda geliştirmek istiyordu.

Testis torbasında iğrenç bir fıtığı olan genç domuzu bana gösterdiğinde durdum. "Bu gerçekten de veterinerlik bir iş, Henry. Normal domuzlarını istediğin gibi hadım et ama bununla düzgün bir iş çıkaracağını düşünmüyorum."

"Nasıl olacak o zaman?"

"Öncelikle lokal anestezide enfeksiyon riski var ve ne yaptığını bilmen için ciddi anatomi bilgisine sahip olman gerekir."

Henry'nin içindeki üzgün cerrah, gözlerinden okunuyordu.

"Ah be, gerçekten nasıl yapıldığını bilmek istiyorum."

"Ne diyeceğim, bunu sana örnek olarak yapayım ve sen de kararını verirsin. Ona genel anestezi vereceğim, tutmana gerek kalmayacak," dedim.

"Tamamdır, güzel fikir." Henry biraz düşündü.

"Bunu yapmam için benden ne isteyeceksin?"

"Yedi ya da altı."

"Sanırım, yarım kilo et yemelisin. Tamamdır."

Küçük domuzun karın zarına birkaç cc Nembutal enjekte ettim ve biraz kıpraştıktan sonra samana yattı ve hareketsiz kaldı. Henry avluya bir masa yerleştirdi ve uyuyan hayvanı üzerine yatırdık. Operasyona hazırlanırken Henry on şilinlik bir banknot çıkardı.

"Unutmadan şimdi ödemeni yapayım."

"Tamamdır ama ellerim temiz, cebime koyarsan işi bitirince para üstünü veririm."

Kendimi daha çok bir öğretmen olarak görmek isterdim ve işime hemen odaklandım. Kasık kanalının üzerindeki deriyi kestim ve zarın içindeki testisleri dışarı çıkardım. "Görüyor musun Henry, bağırsaklar kanala iniyorlar ve testisle birlikte duruyorlar." Tozpembe renkli yarı saydam gövdeli bağırsak kıvrımlarına işaret ediyordum. "Eğer şimdi bunu yaparsam, onları tekrar karna ittirebilirim ve eğer buraya bastırırsam, tekrar dışarı pörtlerler. Nasıl çalıştığını anladın mı? Bak, işte gittiler. Şimdi de geri geldiler. Onları tekrar gözden kaybedeceğim ve hop, tekrar bizimle birlikteler! Şimdi onları kalıcı şekilde karın bölgesinde tutmak için spermatik kordu alıyorum ve katlarını şuraya doğru..."

Ama dinleyicim benimle değildi. Henry ters çevrilmiş bir yağ bidonuna yığılmış ve kafası kollarının arasında masaya düşmüştü. Büyük hayal kırıklığına uğramıştım. Öğrencim masanın diğer ucunda sızmışken işlemi tamamlamak ve dikiş atmak üzücü bir kötü sondu.

Domuzu ahırına geri bıraktım ve aletlerimi toparladım. Sonra, Henry'ye para üstünü vermediğimi hatırladım. Neden yaptım bilmiyorum ama yüzünün birkaç santimetre uzağındaki

ahşabın üzerine yarımlık yerine bir şilin ve altı peni koydum. Sesi gözlerini açmasına sebep olmuştu. Boş bakışlarla madeni paralara birkaç saniye boyunca bakındı ve sonra neredeyse korkutucu bir anilikle doğruldu. Yüzünün rengi atmıştı ama alarma geçmiş ve dimdik bir hâldeydi.

"Hey! "Bir şilin eksik!" diye bağırdı.

47

Veterinerler gereksiz canlılardır. Tarım topluluğunun parazitleridir ve hayvanlar veya hastalıkları hakkında gerçekte hiçbir şey bilmeyen pahalı serserilerdir. Yıkıcı Jeff Mallock bile veteriner olarak çağrılabilirdi.

En azından Sidlow ailesinin sık sık ifade ettiği görüşleri buydu. İşin özüne bakınca kilometrelerce alanda hasta hayvanları tedavi etmeyi bilen tek kişi Bay Sidlow'un ta kendisiydi. Atlarından veya ineklerinden biri hastalandığında etkili ilaçlarıyla öne çıkan kişi Bay Sidlow'du. Eşinin ve geniş ailesinin gözündeki tanrısal boyutta olan prestijinin keyfini çıkarıyordu ve evin reisinin bu konularda yanılmayacağına kanaat getirmişlerdi. Onun yeteneğine yaklaşmış olan diğer tek kişi de baba Sidlow'un birçok şifayı öğrenmiş olduğu merhum Büyükbaba Sidlow'du.

Unutmadan, Bay Sidlow adil ve insancıl biriydi. İneğin boğazından aşağı yarım kilo kuyruk yağı ve kuru üzüm indirdiği, memesini terebentinle yoğun şekilde ovaladığı ve belki de hastalığı defetmek için kuyruğunun ucundan biraz kestiği beş ya da altı günlük özel bakım sonlandıktan sonra mutlaka veterineri çağırırdı. İşe yarayacağından değil ama hayvana her türlü şansı tanımak istediğindendi. Veteriner geldiğinde karşısında hep gözleri çökmüş, ölmeye bir başı kalmış bir hayvan bulurdu ve çaresizce uyguladığı tedaviler cenaze töreni işlemleri yerine geçerdi. Hayvan her seferinde ölürdü ve Sidlowlar da fikirlerini sürekli tasdik ederlerdi: Veterinerler işe yaramazdı.

Çiftlik, kliniğin normalde ilgilendiği bölgenin dışındaydı ve

Bay Sidlow'un yüz göz olduğu üçüncü kurumduk. Grier Brawton'ın müşterisi olmuştu ama onu yetersiz bulmuş ve Mansley'deki Wallace'a müracaat etmişti. Wallace onu inanılmaz derecede hayal kırıklığına uğratmıştı ve bu sebepten de Darrowby'i denemeliydi. Bir yıldır bizimle çalışıyordu ama rahatsız bir ilişkimiz vardı çünkü Siegfried onu ilk vizitesinde inanılmaz derecede gücendirmişti. Ölüm döşeğindeki bir attı ve yapmış olduğu tedaviyi anlatan Bay Sidlow, atın rektumuna çiğ soğan soktuğunu, ayaktayken neden bu kadar huysuzlandığını anlayamadığını söylemişti. Siegfried de Bay Sidlow'un rektumuna çiğ soğan sokarsa, kendisinin, yani Bay Sidlow'un da ayaktayken huysuzlanacağını belirtmişti.

Kötü bir başlangıç olmuştu ama civarda başka bir veteriner kalmamıştı. Mecburen bizimle birlikteydi.

Bir yıldır Darrowby'de olup da onun çiftliğine hiç gitmemiş olmam tuhaf şekilde talihli bir durumdu. Bay Sidlow bizi nadiren normal çalışma saatleri esnasında arardı çünkü vicdanıyla birkaç gün boğuştuktan sonra bu mücadelesini gece on bir gibi kaybederdi (ara ara pazar günü öğleden sonrası da kaybederdi tabii) ve bu günler de hep Siegfried'in gece nöbetlerine denk gelirdi. Sessizce küfrederek çiftliğe giden ve gözleri biraz pörtlemiş şekilde gece yarısından sonra geri dönen Siegfried olurdu.

Nihayet bana denk geldiğinde vaka boğulan bir tosundu ve herhangi bir zorluk teşkil etmese de hiçbir şekilde heyecanla acele etmemiştim. (Bu durum bir hayvanın gırtlağına turp ya da patates sıkıştığında ve bu sebepten de regürjitasyon* ve ölümcül sonuçlar doğurabilecek bir şişkinlikle sonuçlanmaktadır. Şişkinliği ya midede delik açarak ya da cerrah mili adını verdiğimiz uzun ve esnek deriden bir aletle engelleyen şeyi ittirerek ortadan kaldırırız.) Her neyse, bu sefer günlerce bekleyemeyeceklerini

* Kusmayı hazırlayan semptomlar görülmeden, özefagustaki sıvı ve gıdanın ağız ya da nazo-farenks aracılığı ile pasif olarak dışarıya atılmasıdır. (ed.n.)

fark etmişlerdi ve değişiklik olduğu üzere bu sefer öğleden sonra dörtte ziyaret gerçekleşiyordu.

Çiftlik, Brawton'a Darrowby'den daha yakındı ve York Düzlükleri'nin alt kısımlarında yer alıyordu. Çiftliğin görünüşü hoşuma gitmemişti. Tarlaların ortasında ve düzlüğe engel olan patates yığınlarıyla harap olmuş tuğladan binaların depresif bir duruşu vardı.

Bay Sidlow'u ilk gördüğümde kendisinin ve aile üyelerinin inanılmaz dar görüşlü bir dini tarikata mensup olduklarını hatırlamıştım. Zayıf ve mavi çeneli suratındaki yorgun gözleri bana uzun zaman önceyi anlatan tarih kitaplarının sayfaları arasından bakıyordu. Bay Sidlow'un beni tereddüt etmeden kazığa bağlayıp yakacağından hiç şüphem yoktu.

Tosun, çevrili alanın dışında duruyordu. Birkaç aile üyesi de bizimle birlikte gelmişti: Yirmili yaşlarındaki birkaç delikanlı ve üç tane ergen kız. Hepsi karanlık bir çingene şıklığına sahiplerdi ancak hepsi de babaları gibi gergin, gülmek bilmeyen ifadeler takınıyordu. Etrafta dolanıp hayvanı incelerken başka bir şey daha fark etmiştim: Herkes bana, tosuna, birbirine bakıyordu ve bunu başlarını hiç oynatmadan seri yan bakışlar atarak yapıyorlardı. Hiç kimse konuşmuyordu.

Sessizliği kırmak isterdim ancak aklıma söyleyecek neşeli bir şeyler gelmiyordu. Hayvanda klasik bir boğulma görünüşü yoktu. Patatesi dışarıdan gayet açık şekilde hissedebiliyordum. Yemek borusunun yarısına kadar inmişti ancak etrafında, boynun sol tarafında inip çıkan ödemli bir yapı mevcuttu. Sadece bu değil, aynı zamanda ağzından da köpük dökülüyordu. Ortada tuhaf bir şeyler dönüyordu.

Aklıma bir düşünce esti. "Patatesi ittirmeye mi çalışıyordunuz yoksa?"

Etrafta uçuşan bakışları neredeyse hissedebiliyordum ve Bay Sidlow'un sıktığı çenesinin kasları biraz titriyor gibiydi. Dikkatlice yutkundu. "Evet, biraz denedik."

"Ne kullandınız?"

Çene kasları koyu teninin altında yine titriyordu. "Her zamanki gibi süpürge sapı ve hortum."

Bu kadarı yeterliydi. İçime bir korku düşmüştü. İyi bir izlenim bırakabilecek ilk veteriner olmak güzel olurdu ama öyle olmayacaktı. Çiftçiye döndüm. "Maalesef gırtlağı yırtmışsınız. Bu gayet nazik bir dokudur bilesiniz. Ve biraz sertçe ittirirseniz mahvedersiniz. Yırtığın etrafındaki sıvı birikintisini görebiliyorsunuz."

Bana titrek bir sessizlikle cevap verilmişti. Konuşmaya devam ettim. "Bunun daha önce yaşandığını görmüştüm. Gayet kötü bir durum."

Bay Sidlow "Pekâlâ," diye söze başladı. "Ne yapacaksın?"

Haydi buyur. Ne yapacaktım? Belki de şimdi, yani otuz yıl sonrasında yutağı düzeltmeye çalışır, yaraya antibiyotik toz bocalar ve penisilin iğneleri verirdim. Ancak orada, o cansız mekânda hastamın acı içinde yutkunuşunu, kan öksürüşünü gördüğümde mahvolduğumu biliyordum. Yırtık bir yemek borusu demek, umut yok demekti. Makul bir şeyler söylemek için düşünmüştüm.

"Kusura bakmayın Bay Sidlow ama maalesef hiçbir şey yapamam." Bakışlar bana yönelmişti ve çiftçi de burnundan sertçe nefes vermişti. Bana düşüncelerinin söylenmesine gerek yoktu: Başka bir işe yaramaz, gereksiz veteriner daha. Derin bir nefes alıp devam ettim. "Patatesi yerinden hareket ettirsem bile hayvan yemek yemeye çalıştığında yara enfeksiyon kapacaktır. Kısa süre sonra da kangren oluşacak ve bu da acı dolu bir ölüme sebep olacaktır. Gayet iyi durumda. Sizin yerinizde olsam onu hemen kestirirdim."

Tek cevap çene kaslarının hızlı hareketleri olmuştu. Başka bir şey daha denedim. "Size bir sertifika yazayım. Eminim ki eti kasaplar için uygun olacaktır."

Bu sözümün karşılığında hiçbir mutluluk ifadesi ortaya çıkmamıştı. Sadece Bay Sidlow'un suratı daha da kasvetli bir hâl almıştı.

"Bu hayvan henüz kesime hazır değil," diye fısıldadı.

"Hayır ama onu çok geçmeden yollarsınız, belki bir ay sonra. Eminim ki pek bir kaybınız olmayacaktır. Bakın size ne diyeceğim, eğer içeri gelmeme izin verirseniz bu sertifikayı yazayım ve işi halledelim. Gerçekten de yapacak başka bir şey yok."

Çevrili alandan çiftlik mutfağına ilerledim. Bay Sidlow da aile üyeleriyle birlikte hiçbir şey söylemeden takip ettiler. Sertifikayı hızlıca yazdım. Sessiz odadaki memnuniyetsizlik dalgaları etrafımda yayılıyordu. Kâğıdı katlarken bir anda Bay Sidlow'un tavsiyeme en küçük şekilde dikkatini vermeyeceğine kanaat getirmiştim. İşlerin ne olacağını görmek üzere bir ya da iki gün beklemeyecekti. Büyük ve durumunu anlamayan hayvanın beyhude şekilde yutkunmaya çalışırken artan açlığı ve susuzluğu bana çok gelmişti. Pencere eşiğindeki telefona gittim.

"Mezbahadaki Harry Norman'ı arayacağım. Rica edersem hemen gelecektir." Anlaştım, telefonu kapattım ve kapıya doğru yürürken Bay Sidlow'un yan tarafına bakarak konuştum. "Halloldu. Harry yarım saate gelecektir. Hemen halletmek en iyisidir."

Avluda ilerlerken koşmamak için kendimi zor tutuyordum. Arabaya bindiğimde Siegfried'in tavsiyesini hatırladım. "Sıkıntılı durumlarda hayvanı muayene etmeden önce arabanı hep çevir. Eğer gerekiyorsa motor çalışır hâlde dursun. Hızlı bir kaçış çok önemlidir." Haklıydı. Görünmeyen gözlerin dur durak bilmeyen bakışları altında geri geri gitmek, manevra yapmak çok uzun sürüyordu. Kolay kolay kızarmam ama nihayet çiftlikten uzaklaşırken suratım yanıyordu.

Bu Sidlowları ilk ziyaretimdi ve sonuncu olması için de dua etmiştim. Ancak şansım yaver gitmemişti. Bundan sonraki her

seferde bizi aradıklarında benim vardiyamdı. Oradaki vakalar hakkında hiçbir şey söylememeyi, sadece her seferinde bir şeylerin ters gittiğini söylemeyi tercih ederdim. Sidlow soyadının kendisi bir uğursuzluk işareti hâline gelmişti. Ne yaparsam yapayım o çiftlikte hiçbir şey doğru gitmiyordu ve kısa süre içinde ailenin hayvan nüfusunun başına gelmiş en büyük bela olarak beni görmesine sebep olmuştu. Veterinerleri genel olarak pek sevmiyorlardı ve zamanında bayağı farklılarını tanımışlardı ama ben şimdiye kadarki en kötüsüydüm. Aralarındaki en büyük geri zekâlı olduğum tartışılmazdı.

Olay o kadar kötü bir hâl almıştı ki Sidlowlardan herhangi birini kasabada görsem kaçmak için bir ara sokağa giriyordum ve bir gün pazar alanında tüm aileyi görmüş olmanın rahatsız edici tecrübesini yaşamıştım. Hepsi bir şekilde eski ve büyük bir arabaya tıkışmışlardı ve birkaç metre uzağımdan geçmişlerdi. Her bir surat doğrudan ileri bakıyordu ama tüm gözlerin bana doğru kötü kötü baktığını biliyordum. Neyse ki Drovers' Arms'ın hemen önündeydim ve içeri girip kendime yarım bir Younger'ın özel birasından ısmarlayabilmiştim.

Ancak Sidlowlar Siegfried'in benden gidip Brawton yarışlarında yetkili olarak görev yapmamı istediği cumartesi sabahında aklımda değillerdi.

"Grier tatilde olduğundan benden yapmamı rica ettiler," dedi. "Ancak önceden Dick Henley'e bir kusurlu hadım operasyonunda yardım etmek için Casborough'a gideceğime söz vermiştim. Onu yüzüstü bırakamam. Yarış işinde yapılacak pek bir şey yok zaten. Her zamanki yarış veterineri orada olacak ve seni yönlendirecektir."

Yarış pistinden aradıklarında birkaç dakikadan daha çok gecikmeden çıkardı. Atlardan biri, bölmesinden çıkarılırken düşmüş ve dizini sakatlamıştı. Hemen gidecek miydim?

Şu anda bile yarış atları konusunda uzman değilim. Kendi iç-

lerinde veterinerlik içinde kendi stresi ve gizemiyle farklı bir dal oluşturuyorlar. Darrowby'de kaldığım kısa sürede onlarla çok az uğraşmıştım çünkü Siegfried atlarla alakalı her şeye hayrandı ve genelde o alanda gelen işleri havada kapardı. Yani benim alan tecrübem göz ardı edilebilirdi.

Hastamı gördüğümde güvenim hiç de yerine gelmemişti. Dizi mahvolmuştu. Rampanın dibine takılmış ve tüm yüküyle taşlı zemine düşmüştü. Parçalanmış deri, kanlı bağlarla asılı duruyordu, yaklaşık on beş santimetrelik bir alanda eklem kapsülü ortaya çıkmıştı ve bacak tendonları parçalanmış bir bağdoku katmanının arasından parıldıyordu. Üç yaşındaki güzel at, bacağını titreyerek havada tutuyordu ve sadece parmak ucu yere dokunuyordu. Mahvolmuş diz, şık ve dikkatlice taranmış tüyleriyle tuhaf bir zıtlık oluşturuyordu.

Yarayı inceleyip eklemin etrafına nazikçe dokununca bir şeyden anında mutlu olmuştum, kendisi sessiz bir hayvandı. Bazı hafif atlar o kadar gerginlerdir ki en küçük bir dokunuş onları havalara uçurur ancak bu at, yapboza dönmüş doku parçalarını bir araya getirmeye çalışırken çok az hareket ediyordu. Başka bir şans da hiçbir parçanın eksik olmayışıydı.

Kısa, kalın vücutlu ve elleri ceplerinde durup izleyen ahır görevlisine döndüm. "Yarayı temizleyip dikeceğim ama onu eve götürdüğünüzde uzman yardımına ihtiyacı olacak. Kendisiyle kimin ilgileneceğini söyler misin?"

"Evet efendim, Bay Brayley-Reynolds. Kendisi attan sorumlu olacak."

Yerden bir anda ayaklandım. Bu isim öğrencilik yıllarımdan kalan bir trompet çağrısı gibiydi. Atlar hakkında konuştuğunuzda er ya da geç Brayley-Reynolds hakkında da konuşurdunuz. Bu büyük adamın çıkardığım işi incelemesini hayal edebiliyordum. "Bu ata kim müdahale etti dediniz? Herriot? Herriot?"

Kalbim güm güm atarak işime devam ettim. Neyse ki eklem

kapsülü ve tendon kılıfları zarar görmemişti, yani eklem sıvısı çıkmamıştı. Chinosol solüsyonu kullanarak yer tamamen pamuk yününden tamponlarla kaplanana kadar yaranın etrafındaki tüm çatlakları temizledim. Sonra da biraz iyodoform pudrası döktüm ve fasyanın gevşek kısımlarını tutturdum. Şimdi de olabildiğince şekil bozukluğundan kaçınabilmek için deri üzerinde iyi bir iş çıkarmak kalmıştı. İnce bir dikiş ipi ve çok küçük bir dikiş iğnesi aldım ve tekrar yere çömeldim.

Deriyi dikkatlice pozisyona getirip sayısız küçük dikişle birleştirirken yaklaşık bir saat geçirmiştim. Kötü hâldeki bir yarayı düzeltmenin harika bir tarafı vardı ve hayali bir Brayley-Reynolds beni izlemese bile her türlü titizliğimi ortaya koyardım. Dikişi düzeltirken ve dikişleri önlü arkalı hizaya sokarken bunu bir ihtiyar gibi çok yavaş bir şekilde yaptım. Titreyen bacaklarla ahır sorumlusu arkadaşa neredeyse onu tanımıyormuşçasına baktım. Gülümsüyordu.

"Harika bir iş çıkardın, eskisi gibi oldu. Size teşekkür etmek isterim bayım, o benim favori atlarımdan biridir ve sadece iyi bir at olduğu için değil, aynı zamanda kibar bir at olduğu için de öyledir," dedi. Üç yaşındaki atın yanına nazikçe vurdu.

"Umarım iyileşir." Bir paket gazlı bez ve bandaj çıkardım. "Dizi bunlarla saracağım, siz sonradan sağlam bir bandaj yaparsınız. Bir de tetanos iğnesi yapacağım, o kadar."

Malzemelerimi arabaya koyarken tekrar yanıma geldi. "At yarışı oynar mısınız?"

Güldüm. "Hayır, hiç. Pek bir bilgim de yok zaten."

"Şey, neyse." Küçük adam etrafına baktı ve kısık bir sesle konuşmaya başladı. "Sana bugün öğleden sonra oynayabileceğin bir at söyleyeyim. İlk yarıştaki Kemal isimli at. Bizim atlardan biridir ve kazanacak. Güzel de getirisi olur."

"Teşekkürler, işime yarar bir miktar verecektir herhalde. Ona iki buçuk şilin yatıracağım."

Küçük suratı rahatsız olmuş, ekşimişti. "Hayır hayır, beş şilin koy. Çok iyi at, ciddiyim. Kimseye söyleme, ata beş şilin yatır," dedi ve hızlıca yürüyüp gitti.

Üzerime nasıl bir delilik çöktü bilmiyordum ama Darrowby'e gittiğimde tavsiyesine uymaya karar vermiştim. Son fısıltısında ve küçük siyah çakıl taşlarına benzeyen gözlerinde beni ikna eden bir şey vardı. Küçük adam bana bir iyilik etmeye çalışıyordu. Normal bir at veterinerinin kıyafetinin aksi duran eski ceketime ve buruşmuş fanilama baktığını fark etmiştim. Belki de paraya ihtiyacım olduğunu düşünmüştü.

Midland Bankası'nda durdum ve o zamanlar tüm paramın yaklaşık yarısına tekabül eden beş poundu hesabımdan çektim. Geriye kalan hasta muayenelerini hızla bitirdim, çabucak öğle yemeğimi yedim ve en şık kıyafetlerimi giydim. Piste gitmek, görevlilerle konuşmak ve öğleden sonra iki buçuktaki ilk yarıştan önce beşliği Kemal'e yatırmak için daha çok vardı.

Tam evden çıkacakken telefon çaldı. Arayan Bay Sidlow'du. Hemen ilgilenilmesi gereken bir scouring ineği vardı. *Harika* diye düşündüm kendi kendime, gayet hevesli bir anımda eski uğursuzluk abidem soğuk ellerini uzatıp beni tutmalıydı tabii. Ve cumartesi öğleden sonraydı, vakit de uygundu. Ancak kendimi silkeledim. Çiftlik Brawton'ın yakınındaydı ve bir scouring inek ile uğraşmak çok uzun sürmemeliydi. Hâlâ yetişebilirdim.

Vardığımda şık görünüşüm, aile üyeleri topluluğunun bakışlarını bana çevirmesine sebep olmuşken Bay Sidlow'un katı dudakları ve dik omuzları, onları bir kez daha ziyaret edişime cesaretle dayanacağını kanıtlar nitelikteydi.

Ahıra girerken içimde bir hissizlik oluşmuştu. Bay Sidlow bu ineğin aylardır devam eden ishal krizleriyle nasıl başa çıkmaya çalıştığını anlattığında devam etti. Yemine dövülmüş yumurta kabuğu koymakla başlayıp en güçlü ilacı olan mavi vitriyol ve karahindiba çayıyla devam edişini ama hiçbir sonuç alamayışını

anlatıyordu. Kendisini pek duyamıyordum çünkü ineğe bakınca Jöhne hastalığı olduğu açıktı.

Kimse kesinlikle emin olamadı tabii ki ancak hayvanın özellikle arka tarafındaki aşırı zayıflığı ve içeri girdiğimde çıkarmış olduğu köpüklü ve kötü kokan dışkı neredeyse teşhisin ta kendisiydi. İçgüdüsel bir şekilde kuyruğunu tuttum ve termometreyi rektumuna soktum. Ateşini pek merak etmiyordum ama düşünebilmem için bana birkaç dakika kazandırıyordu.

Ancak bu durumda sadece beş saniyem vardı çünkü termometre hiçbir uyarı olmadan parmaklarımın arasından kaybolup gitmişti. Anlık bir vakumla ineğin içine girmişti. Parmaklarımı rektumun girişine soktum, hiçbir şey yoktu. Elimi içeriye soktum ama yine hiçbir şey bulamadım. Giderek artan panik hissiyle kolumu sıvadım ve çaresizce rektumu yoklamaya başladım.

Yapacak başka hiçbir şey yoktu. Bir kova sıcak su, bir kalıp sabun ve bir tane havlu ve ciddi bir işle uğraşacakmışçasına soyunmak gerekti. Otuz küsur yıllık meslek hayatımda birçok kez salak gibi durduğum anı anlatabilirim ama belime kadar çıplak, düşmanca bakışların atıldığı bir çember etrafımı sarmış bir şekilde ineğin içini hırpani bir şekilde arayıp durduğum hâlim inanılmaz özel ve kaliteliydi. O zamanlar tek düşünebildiğim şey buranın Sidlowların çiftliği olduğuydu. Burada her şey mümkündü. Zihinsel hengâmemin içinde patoloji ve anatomi hakkındaki tüm bilgilerimi bir kenara koymuş ve ineğin içinde hızlıca ilerleyip her an hayati bir organa zarar verebilecek olan küçük cam nesneyi düşünür hâldeydim. Bir de büyük bir ameliyat gerçekleştiren hâlimi düşünüyordum: Termometremi çıkarabilmek için ineğe tam teşekküllü bir karın ameliyatı yapıyordum.

Termometreyi nihayet parmaklarımın arasında hissettiğimde içimi dolduran inanılmaz rahatlama hissini tanımlamak zordu. Çekip çıkardım. Kirlenmişti ve üzerinden pislik damlıyordu. Üzerinde yazan işaretlere salak salak bakındım.

Bay Sidlow boğazını temizledi. "Ee, ne yazıyor? Ateşi var mıymış?"

Etrafa hızlıca bakındım ve sonra kendisine delici bir bakış attım. Acaba bu adam şaka mı yapıyordu? Koyu renkli, mahkeme duvarına benzeyen suratında hiçbir ifade yoktu.

Cevap olarak "Hayır, ölçü çıkmamış," diye mırıldandım.

Bu ziyaretin gerisi aklımda neyse ki puslu şekilde kalmıştı hep. Kendimi temizleyip giyindiğimi ve Bay Sidlow'a bunun Jöhne hastalığı olduğunu düşündüğümü ve tedavi edilemeyeceğini ama emin olmak için dışkı örneği alabileceğimi söylediğimi hatırlıyorum. Detaylar pek aklımda değil ama hiçbir umut olmadığını biliyorum.

Her zamankinden daha utanır bir hâlde eğildim, çiftlikten ayrıldım ve gazı kökleyerek Brawton'a gittim. Yarış pistindeki özel araba parkına girdim, at sahiplerinin ve antrenörlerinin girişlerinden koşturdum ve kapı görevlisinin kolundan tuttum.

"İlk yarış koşuldu mu?" Nefes nefeseydim.

"Evet, az önce tamamlandı," diye neşeyle cevap verdi. "Kemal kazandı ve ona bir verdi."

Dönüp yavaşça çitli alana doğru yürüdüm. Elli pound! Zalim kader benden bir servet çalmıştı. Ve tüm bu trajik durumun üzerinde de Bay Sidlow'un lanetli eli vardı. Bay Sidlow'un beni tuhaf saatlerde çağırmasını, bana özgüvenimi dibe çökerten ardı ardına umutsuz vakalar sunmasını, Yorkshire'daki en büyük geri zekâlı olduğumu düşünmesini ve bu düşüncesini dört bir yana yaymasını affedebilirdim ama elli poundu kaybetmeme sebep oluşunu asla affedemezdim.

48

"Reniston, ha?" huzursuzlanmıştım. "Güzel, değil mi?"

Tristan favori sandalyesinde oturmak yerine uzanıyor gibiydi ve sigara dumanının arasından bakındı. "Tabii ki de güzel. Ülkede Londra dışındaki en lüks otel ve amacın için tek mümkün olan yer. Bak, bu gece senin için büyük bir şans, değil mi? Bu kızı etkilemek istiyorsun, değil mi? Onu ara ve kendisini Reniston'a götüreceğini söyle. Yemekleri harika ve her cumartesi akşamı, akşam yemeğinden sonra dans var. Ve bugün de cumartesi." Bir anda ayağa kalktı, gözlerini sonuna kadar açtı. "Göremiyor musun, Jim? Benny Thornton'un trombonundan dökülen müzik ve ıstakoz yahnisi yemiş olan sen, kendini sana bırakmış olan Helen ile dans pistinde süzülüyorsun. Tek sorun sana biraz pahalıya patlayacağıdır ama eğer iki haftalık gelirini harcamayı göze alırsan gayet güzel bir gece geçirebilirsin."

Son kısmı pek dinleyememiştim çünkü Helen'in bana sarılışının kör edici hayaline konsantre olmuştum. Para gibi şeyleri bana gözden çıkartan bir görüntüydü ve ben de ağzım yarı açık şekilde trombonu dinliyordum. Gayet iyi şekilde duyabiliyordum da.

Tristan içeri girdi. "Bir şey daha var, yemeğe uygun bir smokinin var mı? İhtiyacın olacak."

"Davet kıyafetleri konusunda pek iyi durumda değilim. Hatta Bayan Pumphrey'nin partisine gittiğimde de Brawton'dan bir takım kiralamıştım ama şimdi bunun için vaktim yok." Durdum ve bir an için düşündüm. "İlk ve tek davet kıyafetim hâlâ bende ama onu yaklaşık on yedi yaşındayken almıştım ve içine girebilecek miyim bilmiyorum."

Tristan söylediklerimi ciddiye almadı. Woodbine sigarasının dumanını ciğerlerinin köküne kadar çekti ve konuşurken küçük miktarlarda geri üfledi. "Hiç önemli değil Jim. Uygun şeyleri giydiğin sürece seni içeri alacaklardır. Hem senin gibi heybetli, yakışıklı bir adam için smokinin uyup uymadığı önemli değildir."

Yukarı çıktık ve smokini dolabımın dibinden çıkardık. Üniversitedeki danslarda bununla gayet şık oluyordum ve üniversitenin sonlarına doğru çok dar gelmeye başlamış olmasına rağmen güzel bir davet kıyafeti olmuş ve beğeni toplamaya devam etmişti.

Ancak şu anda acınası, kötü bir görünüşü vardı. Moda değişmişti ve trend rahat ceketlerle yumuşak, kolasız gömleklere kaymıştı. Bu smokin eski modaydı ve yakalı küçük tuhaf bir yeleğiyle katı, önü parlak ve uzun yakaları olan bir gömleği vardı.

Asıl sıkıntı gömleği giydiğimde başladı. Sıkı çalışmak, Pennine Dağları'nın havası ve Bayan Hall'un güzel yemekleri beni şişirmişti ve ceket, karnımın üzerinde on beş santimetre kısa kalmıştı. Uzamıştım da galiba çünkü yeleğimin etekleriyle pantolonumun üst kısmının arasında geniş bir boşluk vardı. Pantolon da kalça tarafımda dar iken alt kısımlarda tuhaf şekilde torbalanmış duruyordu.

Tristan'ın güveni, önünde yürüdüğümde yok oldu ve tavsiye almak için Bayan Hall'u çağırmaya karar vermişti. Kendisi duygusu olmayan bir kadındı ve Skeldale Evi'ndeki düzensiz hayata fark edilemeyecek bir tepkiyle direniyordu. Ancak yatak odasına gelip beni gördüğünde yüz kasları inanılmaz derecede hareketlenmişti. Nihayetinde bu komik durumun etkisinden kurtulmuş ve gayet profesyonel bir hâl almıştı.

"Pantolonunuzun arka kısmına ek ilave edersem harika olacaktır Bay Herriot ve ceketinizin ön kısmına ipek bir bağ eklersem onu gayet iyi tutacaktır. Tabii biraz boşluk olacaktır ama sizi zora sokacağını düşünmüyorum. Bütün smokini bir güzel ütülersem inanılmaz bir değişim ortaya çıkacaktır."

Öyle hiç yoğun bakım işlerine girişmemiştim ancak o akşam kendi üzerimde gerçekten çalışmıştım. Kendimi keselemiş, yağlamış ve tamamen tatmin olmadan önce saçıma farklı şekiller vermiştim. Tristan kendini kıyafetçibaşı ilan etmişti ve takımı yukarı kata dikkatlice taşımıştı ve Bayan Hall'un ütü masasından yeni kalktığı için hâlâ sıcaktı. Sonra profesyonel bir vale gibi giyinirken her bir adımda yardımcı oldu. Yüksek yaka zorluk çıkarıyordu ve boynumdaki etleri düğmenin altına hapsederken boğuk küfürler duymuştu.

Tamamen giyindiğimde etrafımda birkaç kez dolandı, oramı buramı düzeltti.

Sonunda etrafımda dolanmayı bıraktı ve bana ön taraftan baktı. Daha önce bu kadar ciddi durduğunu görmemiştim. "Güzel Jim, güzel. Harika duruyorsun. Çok farklı duruyorsun var ya. Öyle herkes smokin giyip de kendine yakıştıramaz, sihirbaz gibi dururlar ama sen farklısın. Bir dakika bekle, kabanını getireyim."

Helen'i saat yedide alacaktım ve arabadan indiğimde evinin dışı karanlıktı ve içimi tuhaf bir rahatsızlık kaplamıştı. Bu çok farklı bir şeydi. Buraya daha önce geldiğimde veteriner hekim sıfatıyla gelmiştim. İşini bilen, gelmesi istenen, ihtiyaç anında yardım edecek olan adamdım. Bunun bir çiftliğe her gidişimde ne kadar da görüntümü değiştirdiğini hiç düşünmemiştim. Bu hiç de aynı şey değildi. Bu adamın kızını dışarı çıkarmak için gelmiştim. Belki istemeyebilirdi, belki kızabilirdi de.

Ahırın dış kapısında durduğumda derin bir nefes çektim. Gece karanlık ve durgundu. Yakınlardaki koca ağaçlardan hiçbir ses çıkmıyordu ve Darrowby'in uzaklardan gelen gürültüsü sessizliği bozuyordu. Şu sıralar yağan sağanaklar sakin dereyi bazı yerlerinde yatağından taşan ve etraftaki çayırları etkisi altına alan hızlı bir akıntıya çevirmişti.

Helen'in küçük erkek kardeşi beni büyük mutfağa buyur et-

mişti. Oğlanın eli, sırıtışını saklamak için ağzında duruyordu. Durumu çok komik buluyor gibiydi. Masada oturup ödevlerini yapan küçük kız kardeşi de yazı yazıyor gibi duruyordu ama o da kitabına bakarken sırıtıyordu.

Bay Alderson *Farmer and Stockbreeder* dergisini okuyordu. Ayakkabılarının bağları çözülmüş hâldeydi ve çoraplı ayakları, yanan odunlara doğru uzanmıştı. Gözlüğünün üstünden baktı.

"Gel bakalım genç adam, ateşin yanına otur," dedi ruhsuz bir şekilde. Genç delikanlıların en büyük kızını dışarı çıkarmak için gelmelerinin onun için sık gerçekleşen sıkıcı bir tecrübe olduğunun rahatsız edici izlenimine kapılmıştım.

Ateşin diğer tarafına oturdum ve Bay Alderson dergisini okumaya devam etti. Büyük duvar saatinin ağır tik takları sessizlik içinde gürlüyordu. Gözlerim acıyana kadar ateşin kırmızılığına baktım. Sonra da şömine rafının üzerinde yaldızlı çerçevenin içindeki büyük yağlı boya resme baktım. Olağanüstü parlak mavilikte bir gölde dizlerine kadar duran tüylü ineklerin bir tasviriydi. Arka planda da korkunç ve uzakta bulunan dağlar duruyordu. Sivri zirveleri, kükürt sarısı bir sisin içinde duruyordu.

Gözlerimi tablodan kaçırıp tavandan aşağı asılı duran domuz pastırması ve butları teker teker inceledim. Bay Alderson dergisinden bir sayfa çevirmişti. Saat tik taklarına devam ediyordu. Masada çocuklardan harala gürele sesler geliyordu.

Uzun zaman sonra merdivenlerden gelen ayak seslerini duydum, sonrasında Helen odaya gelmişti. Omuzları olmayan, sanki sihirli bir şekilde yukarıda duruyor gibi olan türde mavi bir elbise giymişti. Koyu renkli saçları, mutfaktaki yüksek basınçlı tek lambanın altında parıldıyor ve boynuyla omuzlarının yumuşak kıvrımlarını gölgeliyordu. Beyaz kollarından biriyle devetüyü bir kaban tutuyordu.

Afallamıştım. Taş plakalarla badanalı duvarların sertliği arasındaki nadir bir mücevher gibiydi. Sessiz, dostane şekilde gü-

lümsemiş ve bana doğru yürümeye başlamıştı. "Merhaba, umarım seni çok uzun süre bekletmemişimdir."

Cevap olarak bir şeyler mırıldandım ve kabanını giymesine yardım ettim. Gidip babasını öptü, babası bakmamıştı ama hafifçe el sallamıştı. Masadan tekrar kıkırdamalar yükselmişti. Dışarı çıktık.

Arabayken inanılmaz gergin hissediyordum ve ilk bir iki kilometrede sohbeti sürdürebilmek için hava hakkındaki boş laflara güvenmiştim. Kambur bir köprüden yola tekrar girerken rahatlamaya başlamıştım. Sonra araba bir anda durmuştu. Motor nazikçe öksürmüştü ve karanlık içinde sessiz ve hareketsiz şekilde oturuyorduk. Başka bir şey daha vardı: Ayaklarım ve ayak bileklerim donuyordu.

"Tanrım!" diye bağırdım. "Su birikintisi olan bir yola girdik. Arabayı su basıyor." Helen'e baktım. "Çok özür dilerim, ayakların sırılsıklam olmuş olmalı."

Ancak Helen gülüyordu. Ayaklarını koltuğa koymuştu ve dizleri çenesinin altındaydı. "Evet, biraz ıslandım ama böyle oturmakla olmaz. Arabayı ittirsek ya?"

Karanlık ve buz gibi soğuk sulara girmek kâbus gibiydi ancak kaçış yoktu. Neyse ki küçük bir arabaydı ve kendisini ikinci su birikintisine ittirebilmiştik. Sonra bujileri meşale ile kurutabilmiş ve motoru tekrar çalıştırabilmiştim.

Arabaya geri bindiğimizde Helen titriyordu. "Maalesef geri dönüp ayakkabılarımı ve çoraplarımı değiştirmem gerek, sen de öyle yapmalısın. Fensley'e giden başka bir yol var. İlk soldan döneceksin."

Çiftliğe döndüğümüzde Bay Alderson hâlâ dergisini okuyordu ve bana gözlüğünün üstünden bakarken parmağı da domuz fiyatlarının listesinde geziniyordu. Bir çift ayakkabı ve çorap ödünç almak için geldiğimi öğrendiğinde elindeki kâğıdı iç çekerek bıraktı ve sızlanarak ayağa kalktı. Odadan çıkmıştı ve

merdivenleri çıkarken kendi kendine mırıldandığını duyabiliyordum.

Helen de onu takip etti ve ben de iki küçük çocukla beraber yalnız kalmıştım. Islak pantolonuma keyifle bakınıyorlardı. Olabildiğince kurutmuştum ama sonuç inanılmazdı. Bayan Hall'un bıçak sırtı katlama çizgisi sadece dizimin altına kadar iniyordu ve sonrası tam bir kaostu. Pantolonum o noktadan sonra karışık, şekilsiz bir hâle dönüşüyordu ve kurutmak için ateşin yanında durduğumda üzerimden hafif bir buhar yükseliyordu. Çocuklar bana gözlerini dört açmış, mutlu mutlu baktılar. Bu gece onlar için çok önemliydi.

Bay Alderson geri geldi ve ayağımın dibine bir çift ayakkabı ve kaba çoraplar bıraktı. Çorapları hemen giydim ama ayakkabıları görünce geri çekildim. Bu yüzyılın başlarından kalma bir çift dans ayakkabısıydı bunlar ve çatlamış patent derisinin üzerinde geniş, siyah renkte fiyonkları vardı.

İtiraz etmek için ağzımı açmıştım ancak Bay Alderson yerine iyice yerleşmiş ve tekrar domuz fiyatlarıyla ilgilenmeye başlamıştı. Başka bir çift ayakkabı istersem Bay Alderson'ın kül karıştıracağıyla bana saldıracağını düşünüyordum. Ayakkabıları giymiştim.

Su birikintilerinden kaçınmak için başka bir yoldan geçmeliydik ama tam gaz gittim ve yarım saatte Dale'in yalçın taraflarını arkamızda bırakmıştık ve düzlüklere yanaşıyorduk. Daha iyi hissetmeye başlamıştım. Vakit geçe kalmıyordu ve küçük araba takır tukur şekilde de olsa iyi gidiyordu. Çok da gecikmeyeceğimizi düşünürken direksiyon bir tarafa çekmeye başlamıştı.

Çoğu zamanlarda lastiklerimde patlaklar olurdu ve bunun semptomlarını hemen anlardım. Lastik değiştirmekte uzmanlaşmıştım ve Helen'den özür dileyerek arabadan şimşek gibi fırladım. Krikoyu ve gergiyi hızlıca kullandım ve tekerleği üç dakikada yerinden çıkardım. Buruşmuş lastiğin yüzeyi, iç be-

zin göründüğü daha hafif ve yıpranmış kısımlar haricinde gayet pürüzsüzdü. Deli gibi uğraşıyordum. Yedek lastiği taktım, vidalarken fark ettim ki bu lastik de diğeriyle aynı durumdaydı. Çelimsiz bağlarının pes edip kopması durumunda ne yapacağımı düşünmemek için sebatla direniyordum.

Gündüz vaktinde Reniston Brawton'da büyük bir ortaçağ kalesi gibi dört kulesinden parlak renkli flamaları gururla dalgalanırken ortalığı domine ediyordu ancak bu akşam Bentley arabaların pahalı yüklerini indirdikleri sokak seviyesinde bulunan parıltılı bir mağarası olan karanlık bir kayalık gibiydi. Arabamı ön girişe götürmeyip arka taraftaki araba parkına bıraktım. Olağanüstü bir görevli, bizim için kapıları açmıştı ve giriş holünün zeminindeki güzel halı döşemelerinin üzerinde sessizce ilerledik. Kabanlarımızı bırakmak için ayrıldık ve erkekler vestiyerinde yağlı ellerimi hızlı hızlı sabunladım. Pek işe yaramamıştı. Lastik değişimi tırnaklarıma sıradan sabunun ve suyun etki edemeyeceği yoğun siyah bir tabaka bırakmıştı. Ve Helen beni bekliyordu.

Aynadan arkamda havluyla bekleyen beyaz ceketli görevliye baktım. Giyimimden açıkça etkilenmiş olan adam geniş fiyonklu piyero ayakkabılarıma ve buruşmuş pantolon paçalarıma bakıyordu. Havluyu uzatırken hayatına kattığım bu küçük renk için teşekkür edercesine suratında büyük bir gülümseme hâkimdi.

Helen ile resepsiyon salonunda buluştuk ve masaya gittik. "Akşam yemeği sonrası dans ne zaman başlayacak acaba?" diye sordum.

Masadaki görevli kız şaşırmıştı. "Kusura bakmayın beyefendi, bu akşam dans yok. Sadece iki haftada bir gerçekleşiyor."

Helen'e üzülerek baktım ama o cesaretlendirici bir şekilde gülümsüyordu. "Fark etmez," dedi. "Ne yapacağımız benim için hiç fark etmez."

"Yine de akşam yemeği yiyebiliriz," dedim. Neşeli şekilde konuşmaya çalışıyordum ama kafamın üzerinde küçük kara bir bulut oluşuyor gibiydi. Bu akşam herhangi bir şey yolunda gidecek miydi acaba? Cafcaflı halının üzerinde yürürken moralimin giderek düştüğünü hissedebiliyordum ve yemek salonunu görmek de moralimi düzeltmeye yetmemişti.

Oymalı, resimli tavanı desteklemek üzere olan büyük mermer sütunları bulunan büyük bir futbol sahası gibi duruyordu. Reniston oteli geç Viktorya döneminde inşa edilmişti ve o günlerin zenginliği ve debdebesi bu olağanüstü odada kalmaya devam etmişti. Masaların çoğu her zamanki müşterilerle doluydu. Bunlar taşra aristokratları ve Batı Riding'den fabrikatörlerdi. Daha önce bu kadar çok güzel görünen kadını ve şık duran erkeği tek çatı altında görmemiştim. Aynı zamanda erkekler koyu renkli gündelik takım elbiselerden yünlü tüvit ceketlere kadar birçok şey giyinmişlerdi ama bir tane smokin giyen yoktu.

Beyaz papyonlu ve kıyafeti kuyruklu inanılmaz bir tip bize doğru eğilmişti. Uzun kaşlarının üzerinden dökülen beyaz saçları, şişkin göbeği, gagaya benzeyen burnu ve otoriter bakışlarıyla aynı Roma imparatorlarına benziyordu. Gözleri üzerime odaklanmış ve tek tonda konuşmuştu.

"Masa ister miydiniz, beyefendi?"

"Evet lütfen," diye mırıldandım ve adama cevap verirken cümlemin sonuna "beyefendi" diye eklemeden kendimi tuttum. "İki kişi için."

"Burada kalıyor musunuz beyefendi?"

Bu soru beni şaşırtmıştı. Eğer burada kalmıyorsam nasıl akşam yemeği yiyecektim ki?

"Evet, kalıyorum."

İmparator, not defterine bir şeyler çiziktirdi. "Bu taraftan beyefendi."

Masaların arasından ağırbaşlılıkla gidiyor ve ben de Helen

ile birlikte arkasından sefilce ilerliyordum. Masa biraz uzaktaydı ve önlerinden geçerken bana bakmak için tekrar dönen kafaları görmezden gelmek zorundaydım. Beni en çok endişelendiren şey Bayan Hall'un ek kumaş parçasıydı ve kısa ceketin altında bir fener gibi durduğunu düşünüyordum. Masaya vardığımızda gerçekten de kalçalarımı yakıyordu.

Masanın yeri güzeldi ve yanımıza sürüyle garson gelip sandalyelerimizi çekip bizi oturttular, mendillerimizi açıp kucaklarımıza serdiler. Gittiklerinde imparator sazı tekrar eline almıştı. Not defteriyle kalemi hazırdaydı.

"Oda numaranızı alabilir miyim beyefendi?"

Derinden yutkundum ve tehlikeli bir şekilde şişkin duran gömleğinin ön tarafına baktım. "Oda numarası mı? Ah, ben otelde yaşamıyorum."

"Ah, demek KALMIYORSUNUZ." Bana buz gibi soğuk bir bakış attıktan sonra not defterinin üzerindeki bir şeyleri gereksiz bir şiddetle karaladı. Garsonlardan birine bir şeyler fısıldadı ve gitti.

İşte o an başıma bir felaket geleceği hissi oluşmuştu. Kafamın üstündeki kara bulut genişlemiş ve inmişti. Beni yoğun bir bilinmezlikle kaplıyordu. Tüm akşam büyük bir felaket olmuştu ve muhtemelen daha da kötüye gidecekti. Bu şık mekâna dandik bir komedyen gibi bir delilik yapmıştım. Bu lanet kıyafetin içinde inanılmaz terliyordum ve yaka düğmesi de boynuma bıçak gibi vuruyordu.

Garsonların birinden menü aldım ve kirli tırnaklarımı göstermemek için parmaklarımı kıvırarak tuttum. Her şey Fransızca yazıyordu ve afallamış hâlimle beraber bu kelimelerin hiçbir anlamı yoktu ama bir şekilde yemek söyleyebilmiştim ve yerken de çaresizce sohbeti devam ettirmeye çalışıyordum. Ancak aramızda gittikçe uzayan sessizlik çölleri ortaya çıkıyordu ve etraftaki tüm o kahkahalar ve konuşmalar arasında, sadece Helen ve ben sessiz gibiydik.

En kötüsü de bana Helen'in benimle hiç dışarı çıkmak istemediğini sürekli söyleyen küçük sesti. Kibarlık olsun diye çıkmıştı ve sıkıcı bir akşam geçirmeye olabildiğince dayanmaya çalışıyordu.

Eve dönüş yolculuğu da buna uygun bir son olmuştu. Arabanın farları Dales'e dönüş yollarını aydınlatırken biz de doğrudan önümüze bakıyorduk. Eğreti ifadelerde bulunuyorduk ve sonrasında gergin sessizlik tekrar ortaya çıkıyordu. Çiftliğin önüne geldiğimizde başım ağrımaya başlamıştı.

El sıkıştık ve Helen bu güzel akşam için bana teşekkür etmişti. Sesi titriyordu ve ay ışığının vurduğu suratı gergin ve çekingen bir ifade takınıyordu. İyi geceler diledim, arabaya bindim ve gittim.

49

Arabamın frenleri olsaydı yüksek fundalıklardan Worton köyünü seyretmenin tadına varabilirdim. Dere yatağının kenarında düzensiz şekilde dağılan eski taş evler, vadinin yeşil zemininin üzerine güzel bir grilik katıyor ve biçilmiş çimleriyle küçük bahçeleri Dale'in diğer tarafındaki kayalığın çıplaklığına ve sarplığına bir yumuşaklık katıyordu.

Ancak tüm bu manzara, eğimli ve iki kötü virajı olan o yoldan geçmem gerektiği düşüncesiyle bulanıklaştı. Oturduğum yerden neredeyse bodoslama ilerleyen kötü niyetli bir yılan gibiydi. Ve dediğim gibi, frenlerim yoktu.

Arabaya tabii ki de onu durduracak araçlar eklenmişti ve yıl içerisinde bindiğim sürede pedala sertçe basınca yolda biraz kaymaya sebep olsa bile istenen sonucu veriyordu. Ancak son zamanlarda tepki gücü azalıyordu ve şimdi hiç yoktu.

Frenlerin giderek zayıfladığını Siegfried'e arada sırada söylüyordum ve o da bu konudaki endişelerini belirtiyordu.

"Öyle olmaz James. Hammond'la bir konuşayım. Sen bu işi bana bırak."

Ve birkaç gün sonra tekrar söylediğimde de, "Ah Tanrım, evet. Hammond'la beraber tamir etmeyi düşünüyordum. Merak etme James, bakacağım."

En sonunda ona pedala bastığımda hiçbir şey olmadığını ve arabayı durdurmanın tek yolunun onu birinci vitese almak olduğunu söyledim.

"Ah, kötü şans James. Eminim canını sıkıyordur. Ama önemli değil, ben halledeceğim."

Bir süre sonra Bay Hammond'a Siegfried'den haber alıp almadığını sordum ama almamıştı. Ancak tamirci arabaya atlayıp sokakta yavaşça sürdü. Kırk beş metre sonra da bir anda durdu ve arabadan indi. Geri geri gitmeye çalışmadı ve bana doğru düşünceli bir şekilde yürüdü. Normalde sakin biriyken rengi atmış hâldeydi ve şaşkın şaşkın bana bakıyordu.

"Yani her yere bu arabayla gidiyorum diyorsun ha?"

"Evet, öyle."

"O zaman sana bir madalya vermek lazım. O lanet şeyle pazara bile gitmeye cüret edemem."

Yapabileceğim çok bir şey yoktu. Araba Siegfried'in malıydı ve onun keyfine göre hareket etmeliydim. Darrowby'e ilk geldiğimde kendi arabasındaki oynak yolcu koltuğuyla böyle bir tecrübe yaşamıştım tabii ki. Koltuğa her oturduğumda arkaya yattığımı asla fark etmiyor gibiydi ama pazar kurulan bir günde büyük kefelerle sebze taşıyan yaşlı bir hanımefendinin Darrowby'e yürüdüğünü gördüğünde kibarlık olsun diye kendisini bırakabileceğini teklif etmişti.

"Zavallı kadıncağızın ayakları havalandı ve cumburlop arka tarafa gitti. Palanga takımım olmasına rağmen kendisini oradan kaldırmak çok zor olmuştu. Etrafta lahanalarla karnabaharlar yuvarlanıyordu."

Aşağı meyilli yola tekrar baktım. Makul olan Darrowby'e geri gidip Wortondaki düz yolda seyretmekti. Bu şekilde hiçbir tehlike oluşmazdı. Ancak bu yaklaşık olarak fazladan on beş kilometre yol kat etmekti ve nihayet üç yüz metre aşağıdaki görmek istediğim küçük çiftliğe varabilecektim. Eklem hastalığı olan buzağı yeşil kapılı ahırdaydı. Hatta ihtiyar Bay Robinson da evinden çıkıyor ve bir kovayla bahçeyi suluyordu. Neredeyse avucumun içindeydi.

Eğer frenleri olmayan bir araba kullanıyorsanız, İngiltere'de olmak isteyeceğiniz son yerlerden birinin Yorkshire Dales olduğunu

ilk kez düşünmemiştim. Düz yolda bile kötüydü ama bir iki hafta sonra alışmış, hatta varlığını unutmuştum bile. Bir gün bir inekle uğraşırken çalışanlarından biri traktörle geçebilsin diye çiftçi de ileri çekmek için arabaya binmişti. Durumu bilmeyen adam hızlıca geri geri gidip ahırın duvarına fena şekilde vurduğunda hiçbir şey söylemedim. Tipik Yorkshire küçümsemesi ile tek söylediği şu oldu: "Bayım, frenleriniz o kadar da vahşi değil." Her neyse, karar vermeliydim. Darrowby'e geri mi dönecektim yoksa dümdüz devam mı edecektim? Sıradan bir durum olmuştu ve kendimi her gün şu anda olduğu gibi bir tepenin ucunda durup kalbim çarpa çarpa kendimle güreşir hâlde buluyordum. Bu durumun aynıları, kayalıkların yeşil sessizlikleri arasında tekrar tekrar oynanmıştır, eminim. Sonunda arabayı çalıştırıp her zaman yaptığımı yaptım ve aşağı doğru giden hızlı yolu seçtim.

Ancak bu tepe gerçekten de çok güzeldi, hatta bu civarda bile kötü şöhrete sahipti ve ben de dikkatlice üzerinde ilerlerken tüm dünyam kayıyormuş gibi hissettim. Vites birdeyken ve elim de vites topuzuna yapışmış hâldeyken neredeyse yatay duran asfalt yolda ağzım kuruyarak aşağı doğru ilerliyordum.

Sizi tutabilecek başka hiçbir şey olmayınca birinci viteste ulaşabileceğiniz hız seviyeleri şaşırtıcıdır ve ilk viraj yaklaşırken arabanın küçük motoru itiraz edercesine bir homurtu çıkarıyordu. Viraja girdiğimde direksiyonu çaresizce sağa çevirdim, tekerler yol sınırındaki taşların ve yumuşak toprağın üzerinde bir saniyeliğine patinaj çektiler, sonra da tekrar yola girdik.

Burası uzun bir kısımdı ve hatta daha da dikti ve yine aynı kadere karşı boyun eğdirecek şekilde aşağı doğru iniyordu. Viraja bu hızda girme fikri saçmalıktı ama ya bu hızla girecektim ya da doğrudan aşağı düşecektim. Dehşet içinde gözlerimi kapattım ve direksiyonu sola kırdım. Bu sefer arabanın bir yanı havaya kalkmıştı ve aşağı düşeceğimize kanaat getirmiştim sonra diğer tarafı sallandı ve buna bir iki saniye devam ettikten sonra düz gitmeye karar verdi ve ben de yoluma devam ettim.

Yine büyüyen bir eğim. Araba aşağı doğru hızlanırken ve motor da bağırırken tuhaf bir hissizlik çökmüştü. Korkunun son sınırlarına ulaşmış gibi hissediyordum ve üçüncü virajda ilerlediğimizi zorla fark etmiştim. Son bir tane daha vardı ve sonrasında düz yollara girecektik. Hız gayet düşmüştü ve son virajda saatte otuz kilometreden fazlasını basamazdım. Başarmıştım.

Sonunda düz yola girene kadar koyunları görmemiştim. Yüzlercesi vardı ve yolu kapatmışlardı. Bir taraftan diğerine yün yumakları ilerliyordu. Benden sadece birkaç metre uzaktaydılar ve ben hâlâ bayır aşağı ilerliyordum. Hiç düşünmeden hamle yaptım ve doğrudan duvara girdim.

Pek hasar oluşmamış gibiydi. Motor durup sessizleştiğinde birkaç taş kaputtan aşağı kayıp düşmüştü.

Yavaşça koltuğuma yaslandım, sertçe bastırdığım çenemi bıraktım ve direksiyona sıkı sıkı tutunmuş parmaklarımı teker teker direksiyondan kaldırdım. Koyunlar ilerlemeye devam ettiler ve çobanlıklarını yapan adama yan yan baktım. Kendisini tanımıyordum ve beni tanımaması için dua ediyordum çünkü o anda tanınmayan bir deli olmak en idealiydi. Hiçbir şey söylememek iyi olacaktı çünkü bir anda ortaya çıkıp bilerek duvara toslamak makul bir sohbetin konusu olamazdı.Koyunlar hâlâ ilerliyorlardı ve adamın köpeklerini çağırdığını duyabiliyordum. "Gel bakalım Jess. Haydi Nell." Kendisi birkaç metre uzağımda olsa bile ben önümdeki taşlara bakmaya devam ettim.

Kimileri ne halt ettiğimi sorabilirdi ama Dales'ten bir çoban asla sormazdı. Özelimi ihlal etmeden hızlıca gitti ama bir süre sonra aynadan baktığımda yolun ortasında doğrudan bana baktığını görebiliyordum, sanki bir an için koyunlarını unutmuş gibiydi.

Frensiz dönemim hep kolay hatırlanacak bir şeydi. Bu hatırayı yıllardır taze tutan delici bir duruluğu var. Sanırım sadece birkaç hafta etkili oldu ama eğer Siegfried'in kendisi işin içine girmeseydi sonsuza dek devam edebilirdi.

Birlikte bir vakaya gittiğimizde oldu bu. Bir sebepten ötürü arabamı almaya ve sürücü koltuğuna oturmaya karar vermişti. Her zamanki hızında giderken ben de yanında oturuyordum.

Hinchcliffe'in çiftliği Darrowby'in dışındaki anayoldan gidince yaklaşık iki kilometre uzaklıktaydı. Doğrudan eve giden geniş ve düz bir yolu bulunan büyük bir mekândı. Oraya gitmiyorduk ama Siegfried tam gaz giderken Bay Hinchcliffe'in önümüzde büyük Buick aracıyla yolun ortasından sakince ilerlediğini gördüm. Siegfried onu sollamak için manevra yaptığında çiftçi bir anda kolunu dışarı çıkarıp yolumuzun üzerinden sağa dönüp doğruca çiftliğine yöneliyordu. Siegfried hemen fren pedalına bastı ve hiçbir şey olmayınca gözleri tavana dikildi. Doğrudan Buick'in yanına girecektik ve sol tarafa geçebileceğimiz hiçbir boşluk yoktu.

Siegfried paniklememişti. Son anda Buick ile birlikte sağa döndü ve iki araba giriş yolunda beraber ilerlediler. Bay Hinchcliffe bana yerinden fırlamış gibi duran gözleriyle bakıyordu. Çiftçi avluda durdu ama biz evin arkasına döndük, ilerlemeye devam ettik çünkü mecburduk.

Neyse ki rahatça araba sürebileceğin yerlerden biriydi ve biz de arkadaki depo alanından tekrar evin ön tarafına geldik, tabii Bay Hinchcliffe de dışarı çıkmış köşe başından nereye gittiğimizi anlamaya çalışıyordu. Biz geçip giderken çiftçi adam etrafta şaşkınlıkla ağzı açık şekilde koşuşturuyordu. Ancak soğukkanlılığını sonuna kadar korumuş olan Siegfried, yolumuza devam edecekken kafasını dışarı çıkarıp el sallamıştı.

Anayola dönmeden önce Bay Hinchcliffe'e baktım. Hâlâ bizi izliyordu ve duruşunda bana çobanı hatırlatan bir katılık vardı.

Yola çıktığımızda Siegfried dikkatlice bir dinlenme noktasına arabayı çekti ve durdu. Hiçbir şey söylemeden biraz karşılara baktı ve sabırlı görünüşünü doğru düzgün şekilde tutturamadığını fark etmiştim. Nihayet bana doğru döndüğünde suratı değişmişti, neredeyse bir azizinki gibiydi.

Bana şefkatli gözlerle gülümsediği esnada tırnaklarımı avuç içlerime batırırcasına ellerimi sıkıyordum.

"Gerçekten mi James?" dedi. "Neden her şeyi içine atıyorsun anlayamıyorum. Tanrı bilir ya araban ne zamandır böyleydi ve hiç de gıkını çıkarmadın." İşaretparmağını kaldırmıştı ve sabırlı görünüşünün yerini kederli bir görünüş almıştı. "Orada ölebilirdik, biliyorsun değil mi? Gerçekten bana bunu söylemeliydin."

50

Bir milyonerin spor toto kuponu yapmasının pek bir anlamı yoktu belki ama bu, ihtiyar Harold Denham'in hayatındaki önemli etkenlerden biriydi. Aramızda inanılmaz bir bağ oluşturmuştu çünkü spor totoya olan bağlılığına rağmen Harold futbol hakkında hiçbir şey bilmeyen, hiç futbol maçı izlememiş ve futbol ligindeki bir oyuncunun adını bile söyleyemeyen biriydi. Benim de sadece Everton ve Preston North End değil, aynı zamanda Arbroath ve Cowdenbeath hakkında gayet bilgili bir şekilde sohbet edebildiğimi görünce bana karşı her zaman göstermiş olduğu saygı, inanılmaz bir hürmete dönüşmüştü.

Tabii ki ilk başta hayvanları sebebiyle tanışmış olduk. Çevresindeki ağaçlıklardan uzanan ve Darrowby'in kilometrelerce etrafından görülebilen Viktorya dönemi kuleli tozlu malikâneye sık sık uğramama sebep olan türlü köpekleri, kedileri, tavşanları, muhabbetkuşları ve Japon balıkları vardı. Kendisiyle ilk tanıştığımda ziyaret sebebim gayet normaldi. Tilki teriyeri patisinin tabanını kestirmişti ya da yaşlı gri renkli tekir kedisinin sinüzit problemi oluyordu ama sonradan meraklanmaya başlamıştım. Beni çarşambaları o kadar çok sık çağırıyor ve çağırma sebebi de bazen o kadar eften püften oluyordu ki hayvanda hiçbir sorun olmadığından ama Harold'ın dokuzlu ya da altılı konusunda zorluk yaşadığından şüpheleniyordum.

Asla tam emin olamıyordum ama beni her seferinde aynı sözlerle karşılaması biraz tuhaftı. "Ah Bay Herriot, spor totoya ne diyorsunuz yahu?" Bu kelimeyi uzun uzun, sevgi dolu bir şekilde söylerdi. Bu soru bir keresinde bir haftada üçlü çekiliş-

ten on altı şilin kazandığımdan beridir asla değişmiyordu. Littlewoods'tan gelen küçük fişe hayran kalmış bir şekilde dokunuşunu, inanamayarak bakışını asla unutamam. Kazanan taraf olduğum tek sefer oydu işte ama hiçbir şey fark ettirmemişti. Ben hâlâ kâhin, rakipsiz ve üstündüm. Harold asla bir şey kazanmamıştı.

Denham'lar Kuzey Yorkshire'ın önemli ailelerindendi. Son yüzyılın inanılmaz zengin fabrikatörleri, ziraat dünyasında lider hâline gelmişlerdi. Süt ineklerinin ya da domuzların safkan sürülerini oluşturmak için paralarını kullanan "beyefendi çiftçiler"di. Yükseklerdeki sarp fundalıkları belliyor ve gübreliyor, ekin vermesini sağlıyorlardı. Bataklıkları kurutuyor ve patatesle turp ekimini sağlıyorlardı. Kurulların başkanları, tilki avcılarının ustaları ve taşra toplumunun liderleriydiler.

Ancak Harold tüm bunlardan erken yaşta ayrılmıştı. Hiçbir şey yapmazsan asla mutlu olamazsın hükmünü çürütmüştü. Her gün tüm gün boyunca evinin içinde ve düzensiz kalmış dört bin dönümlük arazisinde dolanır, dış dünyaya ilgi duymaz, hemen yakınında olan bitenlerin pek farkında olmaz ama tamamen memnun kalırdı. Diğer insanların fikirlerine hiç şans verdiğini zannetmiyorum çünkü muhtemelen çoğu zaman kaba davranmışlardı. Erkek kardeşi saygıdeğer bir kişilik olan Basil Denham ondan hep "aptal herif" olarak ve civardaki kişiler de kendisinden "beş para etmez" diye bahseder.

Ben kişisel olarak ondaki bir şeyin hep beni çektiğini düşünüyorum. Kendisi nazik, arkadaş canlısı, eğlence anlayışı olan biriydi ve evine gitmeyi seviyordum. Kendisi ve eşi tüm yemeklerini mutfakta yerlerdi ve hatta vakitlerinin çoğunu orada geçirirlerdi. Ben de bu sebepten genelde evin arka tarafına gelirdim.

Bir gün de yeni yavrulamış ve rahatsız olmuş Danua cinsi dişiyi görmek için gelmiştim. Çarşamba günü olmadığından gerçekten bir sorun olduğunu düşünmüş ve gitmek için acele

etmiştim. Harold beni her zamanki gibi karşılamıştı. Sesi aynı bir vaizinki gibi çekiciydi. Yuvarlanarak, tatlı ve yumuşak bir şekilde geliyordu kulağa. Ve ben de yüzüncü kez de olsa böylesi kilise orgu gibi olan ses tellerinin Mansfield Town veya Bradford City gibi aykırı şeyleri seslendirmesinin çok tuhaf olduğunu düşünüyordum.

Mutfaktan çıkıp uzun ve loş ışıklandırmalı bir hole geçerken "Bana fikir verebilir misiniz acaba Bay Herriot?" diye sordu. "Deplasmanda kazanabilecek bir takım arıyordum da acaba Aston Villa'nın karşısında deplasmanda oynayacak olan Sunderland olur mu ki?"

Harold bana gergin şekilde bakarken durup derin düşünür gibi bir tavır takındım. "Pek emin değilim Bay Denham, Sunderland iyi bir takım ama duyduğuma göre Raich Carter'ın halasının sağlığı bu aralar pek iyi değilmiş. Bu durum cumartesi günü maçı kolaylıkla etkileyebilir."

Harold dünyası başına yıkılmış gibi bakıyordu ve kafasını birkaç kez dertli bir şekilde salladı. Sonra bana birkaç saniyeliğine daha yakından baktı ve bir anda kahkahayı patlattı. "Ah Bay Herriot, beni tekrar kandırdınız." Kolumdan tuttu, biraz sıktı ve derinden kıkırdayarak holde yürüdü.

Küçük bir silah odasına girmeden önce loş ve örümcek ağı dolu hollerden oluşan bir labirentten geçtik. Hastam kaldırılmış tahtadan bir köpek yatağında uzanmıştı ve kendisinin önceki ziyaretlerimde görmüş olduğum büyük Danua cinsi köpek olduğunu hatırlamıştım. Kendisine daha önce hiç müdahalede bulunmamıştım ama onu ilk görüşüm yeni bulmuş olduğum teorilerimden birine bir darbe indirmişti ve bu da büyük evlerde büyük köpek bulunmadığıydı. Bulmastifleri, Alman kurt köpeklerini, eski İngiliz çoban köpeklerini Darrowby'in küçük arka sokak evlerinden çıkarken ve çaresiz sahiplerini tasmayla çekiştirdiklerini görüyordum. Ancak zengin evlerin geniş oda-

larında ve dönümlerle ölçülen arazilerinde border teriyer ve Jack Russell'lar gözüme çarpıyordu. Ancak Harold'ın durumu farklıydı.

Dişinin kafasını sevdi. "Dün yavruladı ve şimdi de koyu renkli bir akıntısı var. İştahı yerinde ama ona bir bakmanızı istiyorum."

Çoğu cüsseli ırk gibi Danualar da sakin hayvanlardır ve bu dişi de ateşini ölçerken hareket etmemişti. Yan tarafına yattı ve etraflarını göremeyen yeni doğmuş yavrularının şişmiş memelerine ulaşabilmek için birbirlerinin sırtına çıkarken ciyaklayışını dinledi.

"Evet, biraz ateşi var ve akıntı konusunda da haklısınız." Yan tarafındaki uzun boşluğu nazikçe yokladım. "İçeride daha yavru kaldığını sanmıyorum ama emin olmak için içeriye bir bakacağım. Bana biraz sıcak su, sabun ve bir havlu getirebilir misiniz?"

Harold kapıyı kapattığında silah odasında etrafa bakınıverdim. Bir yüklükten daha büyük değildi ve Harold'ın huylarından biri de asla hiçbir şey öldürmemiş olması olduğu için içinde herhangi bir silah da yoktu. Cam vitrinlerde sadece *Blackwood's Magazine* ve *Country Life* dergilerinin küflü sayıları vardı. Orada belki de on dakika boyunca bekleyip ihtiyarın nerede kaldığını merak ettim, sonra da duvarda asılı duran eski bir resme bakındım. Klasik bir avlanma çizimiydi ve ben de kirli çerçevesinden bakarak su akıntılarından atlayan atların neden bu kadar olağandışı uzunlukta bacaklarla çizildiklerini merak ederken arkamda bir ses duydum.

Hafif bir hırlama, derinden bir gürültüydü ve hafif ama endişe vericiydi. Arkamı döndüğümde dişinin yatağından yavaşça kalktığını gördüm. Köpeklerin normalde ayaklandığı gibi ayaklanmıyordu da sanki tavandan iplerle kaldırılıyordu, bacaklar absürt şekilde düz duruyordu ve gövdesi katılaşmış, vücudundaki tüm tüyleri kabarmıştı. Bu süre zarfında gözlerini kırpmadan bana

bakıyordu ve hayatımda ilk defa bu kor alev gibi yanan gözlerin anlamını fark etmiştim. Böylesine bir görüntüyü önceden sadece bir kez görmüştüm ve o da *Baskerville'lerin Köpeği** kitap kapağındaydı. O zamanlar çizerin gayet hayal gücüne kapılmış bir çizim yaptığını düşünüyordum ama karşımda aynı sarı ateşle parıldayan gözler vardı ve benimkilere kilitlenmişlerdi.

Tabii ki de yavrularının peşinde olduğumu düşünüyordu. Zaten sahibi gitmişti ve odanın bir köşesinde kötü niyetler peşinde olup öylece duran yabancı kalmıştı. Kesin olan tek bir şey vardı ve o da her an bana saldırabileceğiydi. İşte o sırada kapının yanında durduğuma şükrettim. Dişi, göğsünün içinden derin derin hırıldamaya devam edip korkutucu bir yavaşlıkta ayaklanırken sol elimi dikkatlice kapı koluna uzatıyordum. Kola tam ulaşmışken onu hemen tutma hatasına düşmüştüm. Kolun metalini tuttuğum anda dişi yataktan bir roket gibi fırladı ve dişlerini bileğime geçirdi.

Sağ yumruğumla kafasına vurdum ve sol uyluğumun iç tarafını ısırdı. Bu gerçekten de bağırmama sebep olmuştu ve eğer odadaki tek sandalyeye atlamamış olsaydım yakın gelecekte ne hâlde olurdum bilemezdim. Eski ve dandik bir sandalyeydi ama beni kurtarmıştı. Bacağımı dişlemekten yorulan dişi bir anda suratıma doğru atlayınca sandalyeyi alıp ona doğru tuttum ve onu uzaklaştırdım.

Silah odasında geçirdiğim vaktin geriye kalanı aslan terbiyeciliğinin bir parodisi gibiydi ve tarafsız bir gözlemciye inanılmaz komik gelecekti. Hatta yıllar sonra bu olayın bir kamera kaydı olsaydı keşke diye düşünmüştüm. Ancak o zamanlar birkaç metrelik dar alanda büyük bir hayvanın beni avlamaya çalışması, bacağımdan akan kan ve kendimi korumak için sadece alelade bir sandalyenin bulunması pek de gülünecek bir hadise

* Sir Arthur Conan Doyle, *Baskerville'lerin Köpeği*, İthaki Yayınları, İstanbul, 2017, 1. Baskı. (ed.n.)

ortaya çıkarmıyordu herhalde. Beni takip edişinde korkutucu bir kararlılık vardı ve delirmiş gözleri, benimkileri bir an için bile yalnız bırakmıyorlardı.

Sıcaklıklarının ve besinlerinin haklı kaynağının ortadan kalkmasına öfkelenen yavruların dokuzu birden yatağın üzerinde sürünüyor ve avazları çıkana kadar bağırıyorlardı. Bu gürültü, dişiyi teşvik görevi görüyor ve sesler yükseldikçe köpek de bana daha fazla saldırıyordu. Birkaç saniyede bir üzerime atlıyordu ve ben de zıplıyor, sirklerde olduğu gibi onu sandalyeyle ittiriyordum. Beni sandalyeyle birlikte duvara sıkıştırdığında arka bacaklarının üzerinde durmuş, benim boyuma kadar yetişmişti ve hırlayan, sonuna kadar açık çenesiyle dişlerinin korkutucu yakın görüntüsüne maruz kalmıştım.

En büyük endişem, sandalyemin hasar görmeye başlamasıydı. Dişi, sandalyenin iki bacağını meşakkatsiz bir şekilde kırmıştı bile ve sandalye tamamen kırıldığında ne yapacağımı düşünmek bile istemiyordum. Ancak kapıya doğru yol almaya çalışıyordum ve kapı kolunu sırtımda hissettiğimde bir şeyler yapmam gerektiğini biliyordum. Son kez göz korkutucu şekilde bağırıp sandalyenin geri kalanını dişiye fırlattım ve koridora fırladım. Arkamdan kapıyı çarpıp sırtımı verdiğimde hayvanın kendisini ahşaba vururken panellerin titrediğini hissedebiliyordum.

Yerde oturmuş, sırtımı holün duvarına dayamış, pantolonumu ayak bileklerime kadar indirmiştim ve yaralarımı inceliyordum ki Harold'ın bir leğen sıcak suyla ve omzunda bir havluyla birlikte koridorun ucunda rahatça dolandığını gördüm. Artık neden hep böyle geç kaldığını anlayabiliyordum. Harold'ın yerinde olduğunuzu düşününce kendi evinizde kaybolmanız pek mümkündü. Veya belki de sadece oynadığı dörtlü hakkında endişeleniyordu.

Skeldale Evi'nde metanetim hakkında bazı acımasız yorumlara dayanmak zorunda kalmıştım ama daha sonra yatak odam-

da bacağımı incelerken Siegfried'in yüzündeki gülümseme kaybolmuştu.

"Hem de tam oradan ha, aman Tanrım." Boğuk, şaşırma belirtisi olan bir ıslık çaldı. "Çıldırmış bir köpeğin bize neler yapabileceği hakkında hep şaka yapardık James. İnan bana az kalsın sana neler yapacakmış."

51

Bu, Darrowby'de geçirdiğim ikinci kıştı ve bu sebepten de hava kasım ayında çok soğumaya başlayınca o kadar da şaşırmamıştım. Düzlüklerde hafif yağmur yağarken rakımı yüksek yerlere yolları kaplayan, bilindik yerleri kapatan, dünyamızı tuhaf ve yeni bir şeye dönüştüren beyaz bir örtü düşüyordu. Radyoda "yükseklerde kar var" deyince anlatmak istedikleri şey buydu.

Kar ciddi şekilde yağmaya başladığında tüm bölgede boğucu bir etki ortaya çıkarıyordu. İnsanlar kar küreyicilerin biriktirdikleri tepelerden zorla ilerliyorlardı. Herne Tepesi Darrowby'in üzerinde büyük ve parıldayan bir balina gibi duruyordu ve kasabada insanlar giriş kapılarına kadar yollarını kazıyorlar ve ön kapılarındaki kar birikintilerini temizliyorlardı. Bunu uzun vadeli bir süreç olduğundan ve yarın tekrar yapacaklarından dolayı hiçbir sorun çıkmadan gerçekleştiriyorlardı.

Her sonbaharda veterinerlere yeni bir darbe vuruluyordu. Vakaların çoğunu halletmeye çalışıyorduk ancak çok da zorlanıyorduk. Bazen şanslı oluyorduk ve sabanın arkasından ilerliyorduk ama çoğu zaman olabildiğince öteye sürüyor ve yolun geri kalanını yürüyerek gidiyorduk.

Pike Evi'nden Bay Clayton'ın aradığı sabahın önceki gecesinde durmadan kar yağmıştı.

"Genç bir hayvan, biraz soğuk algınlığı var. Gelecek misiniz?" dedi.

Mekânına ulaşabilmek için Pike Kıyısı'ndan geçmek ve sonrasında küçük bir vadiye inmek gerekiyordu. Yazın harika bir yoldu ama o an emin değildim.

"Yol nasıl acaba?" diye sordum.

"Yol mu? Yol?" Bay Clayton'ın tepkisi genelde gevşek olurdu. Pek ulaşılabilir olmayan bölgelerdeki çiftçiler böyle şeyleri genelde pek umursamazlardı. "Yol gayet iyi. Biraz dikkatli olursanız hiç sorun çıkmadan buraya ulaşırsınız."

Siegfried pek emin değildi. "Tepeye yürüyeceğin kesin ve küreyicilerin aşağı giden yolu küreyip küremedikleri de belli değil. Sana kalmış."

"Ah, bir deneyeceğim. Bu sabah yapacak pek bir şey yok. Hem biraz da egzersiz olur."

Avluda Boardman'in kendi sessiz sakin yollarıyla harika bir iş çıkardığını gördüm. Çift kanatlı kapıyı açtığını ve arabaların gidebilmesi için yolu temizlemiş olduğunu gördüm. İhtiyacım olacağını düşündüğüm şeyleri küçük bir çantaya koymuştum. Bunlar balgam söktürücü karışımı, bir tüp elektuar, bir şırınga ve birkaç ampul ciğer iltihabı serumu. Sonra da sol arka kısma kış ekipmanlarımın en önemlisini, geniş ağızlı bir küreği yerleştirdim.

Büyük yollar şafak vaktinden beridir Skeldale Evi'nin yakınlarında tıkırdayan saban tarafından hâlihazırda temizlenmişti ama yollar düzgün hâlde değildi ve beni yavaş, sallantılı bir sürüş bekliyordu. Clayton çiftliğine on beş kilometreden daha fazla vardı ve arabanın ön camına karın birikip tüm görüntüyü bulandırdığı zorlu günlerden birindeydik. Ancak bu sabah harikaydı. Ben de yeni icat edilmiş bir alet satın almıştım. Bu alet, bir bakalit şeridi üzerine monte edilmiş ve lastik vantuzlarla ön cama sabitlenmiş bir çift teldi. Aracın aküsünden güç alıyordu ve küçük bir alanı temizleyip görüş sağlıyordu.

Artık her kilometrede bir darlanarak arabadan inmeme ve donmuş camı kazımama gerek yoktu. Kırsal önümde bir film gibi serilirken bu görüntüyü yaklaşık yirmi santimetre genişliğindeki yarım daireden gözetleyebiliyordum. Boğucu beyaz örtülerinin altında sessizce saklanmış olan gri taşlı köyler ve yol kenarındaki ağaçların beyaz yüklü dallarını görüyordum.

Bu görüntüden o kadar zevk alıyordum ki ayak parmaklarımdaki acıyı pek hissedemiyordum bile. Araç içi ısıtmalardan önceki, araç tabanındaki deliklerden alttaki asfaltın görülebildiği dönemde, ayaklar buz tutardı. Uzun yolculukların sonlarına doğru gerçekten çok acı çekmeye başlıyordum. Bugün Pike Kıyısı yolunun kenarında arabadan indiğimdeki gibiydi. Etrafta tepinip kollarımı sallarken el parmaklarım da acıyla zonkluyordu.

Kar küreyiciler, yukarı doğru çıkıp vadinin ötesine varan küçük yan yolu temizlemeyi denememişlerdi bile. Düz, krem kıvamında ve bir uçtan diğerine uzanan kar kütlesi "Hayır, buraya çıkamazsın," diyordu ve bu gerçekliğin gayet farkına varmıştım. Ancak her zaman olduğu gibi, hayal kırıklığı içinde olsam bile rüzgârın gece oluşturduğu şekillere hayretle bakıyordum. En ince detaylarına kadar mükemmel pürüzsüzlükte akıcı şekilde duran kaleler, bıçak sırtı şeklinde kenarları olan derin boşluklar ve inceliğinden neredeyse saydam duran sarkıklarıyla yüksek yamaçlar vardı.

Çantayı sırtıma atınca hafiften sevinmiştim. Boynuma kadar düğmeleri iliklenmiş deri bir golf ceketi ve Wellington botlarımın içine giydiğim fazladan bir çift kalın çorapla kendimi her şeye hazır hissediyordum. Çaresiz bir hayvana yardım etmek için ihtimallerle çarpışan, sırtında sihirli iksirleri olan kararlı genç bir veteriner imajında etkileyici ve cesurca duran bir şeyler olduğunu düşündüğümden hiç şüphe yoktu.

Kasvetli göğe doğru kusursuzca kıvrılan kayalığa baktım bir an. Yola çıktığımda çayırlara, donmuş nehre ve hareketsiz ağaçlara umutla bekleyen bir sessizlik çökmüştü.

İyi bir tempo yakalamıştım. Önce altında beyaz ve sessiz nehrin bulunduğu köprüden geçmiştim ve sonra yukarıya çıktım. Yol kıvrılana ve bazı alçak falezlerin altında neredeyse görünmez hâle gelene kadar birikintilerin arasından ilerledim. Tepeye çıktığımda soğuğa rağmen ter sırtıma batmaya başlamıştı.

Etrafıma baktım. Buraya temmuz ve ağustos aylarında birçok kez çıkmıştım ve gün ışığını, sıcak çimenlerin kokusunu ve aşağıdaki vadiden tepeye gelen çiçeklerle çam ağaçlarının kokusunu hatırlayabiliyordum. Ancak son yazın güler yüzlü manzarasını şu anki yoklukla benzeştirmek zordu.

Kayalığın tepesindeki düz fundalık, gökyüzünün karanlık bir yorgan gibi aşağı serildiği ufka doğru yuvarlanan beyaz bir sonsuzluktu. Aşağıdaki çiftliği de boşluğuyla görebiliyordum ve o da çok farklı görünüyordu. Ötede pürüzsüz ve bembeyaz duran tepelerin karşısında kömürle çizilmiş gibi küçüktü ve uzaktaydı. Çamlıklar, bayırlarda kara bir leke ortaya çıkarıyordu ama manzara, tanıdık özelliklerinin hepsinden sıyrılmıştı.

Yolu sadece parça parça görebiliyordum. Duvarların çoğu tamamen kaplanmıştı ama çiftlik hâlâ görünüyordu. Ona doğru bir kilometre kadar ilerledim ve sonra bir anda esen rüzgâr, yüzeydeki karı küçük parçacıklardan oluşan bir bulut şeklinde uçuruvermişti. Sadece birkaç saniyeliğine kendimi tamamen yalnızken bulmuştum. Bu beyaz örtü kalkana kadar çiftlik, etraftaki fundalıklar, her şey yok olmuştu ve kendimi ürkütücü bir yalnızlık içinde bulmuştum.

Yüksek karların içinde gitmek zordu ve bazı yerlerde çizmelerimin boğazına kadar batıyordum. Taş binaların birkaç yüz metre yakınına kadar başımı yere eğerek yoluma devam ettim. Bu maceranın da kolayca geçtiğini düşünürken göğe baktığımda üzerime doğru milyonlarca siyah noktadan oluşan sallanan bir perdenin indiğini gördüm. Adımlarımı hızlandırdım ve tipi beni vurmadan çiftliğin yerini belirledim. Ancak on dakika topallayıp yuvarlandıktan sonra ulaşamamış olduğumu fark ettim. Var olmayan bir surete doğru ilerliyordum. Sadece zihnimdeydi, gerçek değildi.

Biraz durdum ve tekrar yalnızlığın ürkütücülüğünü hissettim. Sola doğru çok gittiğime karar vermiştim ve biraz nefesimi

toparladıktan sonra sağa doğru yöneldim. Tekrar yanlış yöne gittiğimi fark etmem çok uzun sürmemişti. Derin çukurlara düşmeye başlamıştım. Koltuk altlarıma kadar kara batıyordum ve bu bana yüksek fundalıklardaki yerin aslında düz olmadığını, sayısız turbalıkla* dolu olduğunu hatırlatmıştı.

Çabalamaya devam ederken kendi kendime tüm bu şeylerin saçmalık olduğumu düşünmüştüm. Pike Evi'nin şöminesinden çok da uzakta olamazdım, burası Kuzey Kutbu değildi ya. Ancak aklım, çiftliğin ötesindeki boş ve büyük fundalığa gitti ve paniğe kapılmamak için uğraştım.

Uyuşturucu soğuk tüm zaman algısını siliyor gibiydi. Kısa süre sonra ne kadar zamandır bu deliklere batıp çıktığım hakkında hiçbir fikrim yoktu. Bildiğim şey her seferinde kendimi çıkartmanın daha da zorlaştığıydı. Hem, oturup dinlenmek, hatta uyumak giderek daha da çekici bir hâl alıyordu. Büyük ve yumuşak kar tanelerinin ses çıkarmadan tenime dokunmalarında ve kapalı gözlerimin üzerinde birikmelerinde hipnoza benzer bir etki vardı.

Daha birçok kez düşersem artık kalkamayacağımın düşüncesini aklımdan silmeye çalışırken bir anda ileride siyah bir suret belirdi. Sonra kollarım sert bir şeye dokundu. İnanılmaz bir şekilde bir köşeye varana kadar el yordamıyla kare taş blokları hissederek yolumu bulmuştum. Bunun ötesinde de bir ışık karesi vardı ve bu, çiftliğin mutfak penceresiydi.

Kapıya vurdum, ağzım açık ve göğsüm acıyla kalkıp iner şekildeyken pürüzsüz ahşaba yaslandım. Büyük rahatlamam histeriye dönüşüyor olmalıydı çünkü kapı açıldığında doğrudan içeriye doğru devrildiğimi görüyordum. Zihnim yere yığılmış hâlimin etrafına üşüşmüş bir ailenin brandy ikram ettiğini bana gösteriyordu.

* Asidik torf toprağından oluşan, ölmüş bitkilerden meydana gelmiş sulak alanların genel adıdır. (ed.n.)

Ancak kapı gerçekten açıldığında bir şey beni ayakta tutmuştu. Bay Clayton, muhtemelen karşısında gördüğü perişan kardan adamdan dolayı olsa gerek, birkaç saniye sadece bakakalmıştı.

"Ah, siz miydiniz Bay Herriot. Daha iyi bir zamanlama olamazdı, akşam yemeğimi henüz yedim. Bir saniye bekleyin, başlığımı alayım. Hayvan hemen diğer tarafta."

Kapının arkasına uzandı, başına yıpranmış şapkasını geçirdi, ellerini ceplerine koydu ve çakılların üzerinde ıslık çalarak ilerledi. Buzağı ahırının kilit kolunu açtı ve ben de içeriye derin bir rahatlık hissiyle girdim. Artık acımasız soğuktan, döne döne ilerleyen kardan uzakta, hayvan sıcaklığının, saman kokusunun yanındaydım.

Çantamı çıkardığımda dört bacaklı küçük boğalar çeneleri ritmik şekilde hareket eder hâlde bana çitlerinin üzerinden baktılar. Buraya gelişime sanki sahipleri gelmiş gibi hiçbir olumsuz tepki vermemişlerdi. Sadece biraz ilgilerini çekmiştim, o kadar. Tüylü kafaların arkasında etrafına çuval sarılmış ve burnundan iltihaplı bir akıntı akan beşinci küçük hayvanı görebiliyordum.

Bana geliş sebebimi hatırlatmıştı. Uyuşmuş parmaklarım, ceplerimde termometremi ararken kapıdan içeri güçlü bir rüzgâr girmiş, kapı kilit kolunu tıklatmış ve karanlık iç mekâna hafifçe kar serpiştirmişti.

Bay Clayton dönüp kıyafetinin koluyla pencerenin camını silmişti. Başparmağının tırnağıyla dişini kurcaladıktan sonra dışarıda gürleyen tipiye baktı.

"Evet," dedi ve zevkle geğirdi. "Sıradan bir gün."

52

Siegfried'in sabah listemi vermesini beklerken şalımı neredeyse gözlerimi kapatana kadar yukarı çektim, kabanımın yakalarını kaldırdım ve çenemin altından sıkıca düğmeledim. Sonra da bir çift delikli yün eldiven taktım.

Çok kötü bir kuzey yeli, yere neredeyse paralel duran pencerenin önünden karı vahşice uçuruyor; sokağı, her şeyi büyük, savrulan kar taneleriyle mahvediyordu.

Siegfried program defterine baktı. "Bakalım ne varmış. Barnett, Gill, Sunter, Dent, Cartwright..." Bir not defterine yazmaya başladı. "Ah, Scruton'ın buzağısına baksam iyi olacak. Biliyorum ona sen bakıyordun ama ben önlerinden geçeceğim. Durumundan biraz bahsedebilir misin?"

"Evet, biraz hızlı nefes alıp veriyor ve ateşi 39 derece. Ciğer iltihabı olduğunu sanmıyorum. Hatta difteri başlangıcı olduğundan şüpheleniyorum. Çenesinde biraz şişlik oluşturmuş ve boğaz bezleri kalkmış."

Siegfried konuştuğum süre boyunca not defterine yazmaya devam etti ve sadece Bayan Harbottle'a fısıldamak için durakladı. Sonra bana tekrar baktı. "Ciğer iltihabı ha? Tedavi olarak ne uyguluyordun?"

"Hayır, ciğer iltihabı olmadığını düşündüğümü söyledim. Prontosil enjekte ediyordum ve boğaz bölgesine sürülmesi için biraz merhem bırakmıştım."

Ancak Siegfried yine hızlı hızlı yazıyordu. İki liste oluşturana kadar hiçbir şey söylemedi. Bir tanesini not defterinden

yırtıp bana uzattı. "Anladım, göğsüne merhem sürüyordun. Sanırım bu biraz iyi gelebilir. Tam olarak hangi merhem peki?"

"*Lin. methyl. sal.* Ama bunu buzağının boğazına sürüyorlar, göğsüne değil." Ancak Siegfried muayene sıralamasını söylemek üzere Bayan Harbottle'a dönmüştü ve ben de kendimi ensesine doğru konuşurken bulmuştum.

Sonunda doğruldu ve masadan kalkıp geldi. "Tamamdır, uygundur. Listeni de aldığına göre haydi işe koyulalım." Ancak dışarı çıkmadan önce ikilemde kaldı ve geri döndü. "Ne halt yemeye buzağının boğazına merhem sürüyorsun ki?"

"Belki iltihaba biraz iyi gelir diye düşünmüştüm."

"Ama orada neden iltihaplanma olsun ki James? Merhem göğüs kısmında daha iyi bir iş çıkarmaz mı sence de?" Siegfried yine sabırlı ifadesini takınmıştı.

"Hayır, çıkarmaz. Buzağı difteri olduysa çıkarmaz."

Siegfried başını bir yana koydu ve yüzünde azizlerinki gibi güzel bir gülümseme ortaya çıktı. Elini omzuma koymuştu. "Ah benim güzel James'im. Belki de en iyisi baştan başlamalısın. Sakin sakin. Aceleye hiç gerek yok. Yavaşça ve sakince konuşursan kafan karışmayacaktır. Ciğer iltihabı olan bir buzağıyı tedavi ettiğini söylüyordun, şimdi oradan devam et bakalım."

Ellerimi ceplerime sokup hep orada duran termometrelerle, makaslarla ve küçük şişelerle oynuyordum. "Bak, sana en başta ciğer iltihabı olmadığını düşündüğümü ama difteri başlangıcından şüphelendiğimi söylemiştim. Ayrıca biraz ateşi de var, 39."

Siegfried arkamdaki camdan bakınıyordu. "Tanrım, şu kara bir bak. Bugünkü ziyaretlerde bayağı eğleneceğiz desene." Gözlerini tekrar yüzüme çevirdi. "39 derece ateş varsa Prontosil enjekte etmen gerekmez mi?" Kollarını havaya kaldırıp geri bıraktı. "Sadece bir tavsiye James. Asla işlere karışmam ama bu durumda biraz Prontosil kullanmak gerekiyor gibi duruyor."

"Yahu ben zaten kullanıyorum!" diye bağırdım. "Sana bunu

söylemiştim ama dinlemiyordun ki. Sana anlatabilmek için kıçımı yırtıyorum ama ne gezer..."

"Dur bakalım evladım, sakin ol. Kendini üzmene gerek yok." Siegfried'in yüzü içten gelen bir nurla değişmişti. Tatlılık ve merhamet, bağışlayıcılık ve şefkat, kendisinden dalga dalga yayılıyordu. İnciğine tekme atmamak için kendimi zor tutuyordum.

Sesi, "James, James," diye okşuyordu. "Bana bu vakayı anlatmak için kendi yolunu denemiş olduğundan en küçük bir şüphem bile yok ama hepimizde iletişim kurma yeteneği bulunmuyor. Çok akıllı birisin ama kendini bu işe vermen lazım. Sadece bilgilerini düzene sokup nizami bir şekilde karşıya sunman gerek. Bu sayede sabahki gibi şaşırmaz ve karıştırmazsın. Sadece biraz çalışman gerek." Cesaretlendirici bir şekilde el salladı ve gitti.

Depo odasına hızlıca gittim ve yerde boş bir karton kutu gördüğümde onu sertçe tekmeledim. O kadar hırsla tekme atmıştım ki ayağım doğrudan kartonun içinden geçmişti ve Tristan içeri girdiğinde de ayağımı kartondan çıkarmaya çalışıyordum. Ateşe odun atıyordu ve sohbetimize tanık olmuştu.

Ben odada küfredip karton kutudan kurtulmaya çalışırken sessizce izliyordu. "N'aber Jim? Ağabeyim canını mı sıkıyor?"

Sonunda kutudan kurtulmuş ve aşağı kısımlardaki raflardan birine oturmuştum. "Bilmiyorum. Neden canımı sıksın ki? Kendisini uzun zamandır tanıyorum ve hep aynıdır. Farklı değildi ama bu daha önceden canımı sıkmamıştı, en azından bu şekilde sıkmamıştı. Başka bir zaman olsa gülüp geçerdim. Ne oluyor bana?"

Tristan kömür kovasını yere bırakıp bana düşünceli şekilde baktı. "Sana pek bir şey olduğu yok Jim ama tek bir şey söyleyeyim, Aldersonların kızıyla çıktığından beri biraz sinirlisin."

"Ah Tanrım," diye inleyip gözlerimi kapattım. "Hatırlatma

bana. Her neyse, o zamandan beri kendisini ne gördüm ne de duydum yani demek oluyor ki nokta koyulmuş. Onu bu konuda suçlayamam da."

Tristan Woodbine paketini çıkarıp kömür kovasının yanına çömeldi. "Evet, öyle oldu ama kendine bir baksana. Acı çekiyorsun ve buna hiç gerek yok. Tamam, felaket dolu bir gece geçirdin ve o da seni reddetti. Ne olmuş yani? Kaç kez reddedildiğimden haberin var mı senin?"

"Reddedilmek mi? Başlamamıştım bile."

"Pekâlâ, o zaman. Ancak karın ağrısı olan buzağı gibi etrafta dolanıyorsun. Unut gitsin birader, dünyayı keşfetmeye bak. Hayatın zengin örgüleri seni bekliyor. Seni izliyordum da saatlerce çalışıyorsun ve çalışmadığın zamanlarda da kitaplardan vakaları okuyorsun. Yola baş koymuş veteriner havaları güzel ama bir yere kadar. Biraz da yaşaman gerek. Darrowby'deki güzel kızları düşünsene bir. Ve sen onlar için neredeyse en ufak bir adım bile atmıyorsun. Hepsi de senin gibi yakışıklı birinin beyaz atının üstünde gelmesini bekliyor. Onları hayal kırıklığına uğratma." Bana doğru eğilip dizime vurdu. "Ne diyeceğim, bir şeyler ayarlayayım mı? İkiye iki çıkarız, tam da ihtiyacın olan şey."

"Ahh, bilemiyorum. Pek hevesli değilim."

"Saçmalık!" dedi Tristan. "Daha önce bunu neden düşünmedim bilmiyorum. Papaz gibi yaşamak sana zarar veriyor. Sen tüm detayları bana bırak."

Erken yatmaya karar vermiştim ve saat gece on bir gibi yatağıma bir ağırlığın çökmesiyle uyandım. Oda karanlıktı ama bira aromalı sigara dumanıyla kaplanmış gibiydi. Öksürüp doğruldum. "Sen misin Triss?"

"Aynen öyle," dedi yatağın diğer ucundaki karanlık suret. "Ve sana harika haberler getirdim. Brenda'yı hatırladın mı?"

"Takıldığın hemşireyi mi diyorsun?"

"Ta kendisi. Connie diye bir arkadaşı varmış ve kendisinden

daha güzel. Salı akşamı dördümüz Poulton Enstitüsü'ne dansa gidiyoruz." Sesinde biranın getirdiği bir tokluk vardı.

"Yani ben de mi geleceğim?"

"Kesinlikle geliyorsun ve şimdiye kadarki en güzel vaktini geçireceksin. Ben icabına bakacağım." Son boğucu dumanı da suratıma üfledikten sonra kıkırdayarak gitti.

53

"Akşam yemeği ve eğlence olacak."

Laflara verdiğim tepkiye şaşırmıştım. Hepsi güzel olan duygular ortaya çıkarmıştı: Tamamlanmışlık, kabul edilmek ve neredeyse zafer.

Şimdiye kadar kimsenin Kraliyet Veteriner Hekimlik Okulu'nun başına geçmemi isteyeceğinin en küçük bir ihtimalinin bile olmadığını biliyordum ama eğer isteselerdi acaba "akşam yemeği" lafını duyduğumdan daha çok sevinir miydim diye düşündüm.

Sanırım sebebi kelimelerin tipik bir Dales çiftçisinin tavrını kendime yansıtmasıydı. Ve bu önemliydi çünkü bir yılda, bir veteriner olarak kabul edildikten sonra bu dağlı insanlarla benim gibi bir şehir çocuğu arasındaki boşluğun hep farkındaydım. Onlara ne kadar hayranlık duysam da farklı olduğumuzun hep farkındaydım. Bu kaçınılmazdı, biliyordum ama bu bana o kadar acı çektiriyordu ki içlerinden birinin samimi bir arkadaşlık ifadesinin derinlerimdeki bam teline dokunmasını istiyordum.

Özellikle de Dick Rudd gibi birinden geldiği zaman. Dick ile ilk kez geçen kış taşra veterinerlerinin meslek seçimlerinin sorgulandığı karanlık sabahlardan birinde saat altıda Skeldale Evi'nin eşiğinde tanışmıştım. Cereyan, pijamamdan içeri girdiği için titrerken ışığı ve kapıyı açtım. Eski bir ordu kabanı ve kar maskesi giymiş, bir bisiklete yaslanan küçük bir suret gördüm. Arkasında da yağmurun hırpani şekilde yağdığı birkaç metrelik ıslak kaldırıma ışık düşüyordu.

"Bu saatte kapınızı çaldığım için özür dilerim müdür," dedi. "Adım Rudd, Coulston'daki Birch Tree Çiftliği'nden geliyorum. Buzağılayan bir ineğimiz var ama pek beceremiyor. Gelecek misiniz?"

İnce suratına, yanaklarından akan ve burnunun ucundan damlayan suya daha yakından baktım. "Tabii, giyinip geliyorum. Neden bisikletinizi bırakıp benimle birlikte arabayla gelmiyorsunuz? Coulston yaklaşık yedi kilometre ötede, değil mi? Hem sırılsıklam olmuşsunuzdur."

"Yok yok, sorun olmaz." Yüzünde gayet neşeli bir gülümseme vardı ve ıslak kar maskesinin altından canlı bir çift mavi göz bana baktı. "Daha sonra gelip almam gerekecek. Ben şimdi yola çıkıyorum, siz de benden çok önce varmazsınız zaten."

Hızlıca bisikletine bindi ve gitti. Çiftçiliğin güzel ve rahat bir şey olduğunu düşünen kişiler, karanlıkta ve sağanak yağmurda kaybolan şu sırtı bükük adamı görmeliler. Araba yok, telefon yok, inekle birlikte gece boyu ayakta kalmak gerekiyor, yağmur altında bisikletle on dört kilometre yol gitmek gerekiyor ve sonraki gün de belini bükecek işler bekliyor. Küçük çiftçilerin varlığını her düşündüğümde kendimin ara ara yoğun çalışmasının gerçekten de az bir şey olduğunu düşünürdüm.

O sabah Dick için güzel ve yaşayan bir buzağı doğurtmuştum ve sonrasında çiftlik evinin mutfağında bir bardak sıcak çay içerken etrafımda dolanan Rudd aile üyelerinin kalabalığına şaşırmıştım. Yedi kişilerdi ve hepsi inanılmaz derecede büyümüşlerdi. Yaşları yirmi küsurden ona kadar sıralanıyordu ve Dick'in orta yaşlı olduğunu düşünmemiştim hiç. Skeldale Evi'nin kapı aralığının loş ışığında ve sadece dumanla kararmış yağ lambasıyla aydınlanan ahırdayken canlı hareketleri ve neşeli tavırları otuzlu yaşlarındaki bir adamı andırıyordu. Ancak şimdi baktığımda kısa, tel tel saçlarına grinin çaldığını ve gözlerinden yanaklarına kadar kırışıklardan oluşan bir labirent bulunduğunu görebiliyordum.

Erken evlenmiş olan Rudd çifti, diğer tüm çiftçiler gibi erkek evlat sahibi olma endişesiyle giderek artan bir hüzünle ardı ardına beş kızlarının doğumunu seyretmişlerdi. Dick "O zamanlar artık çocuk yapmamayı düşünüyorduk," diye sırrını benimle paylaşmıştı. Ancak bu kararı uygulamamışlardı ve dirayetleri iki erkek evlatla ödüllendirilmişti. Çiftçi, erkek çocukları için çalışırdı ve artık Dick'in uğruna çalışabileceği bir şey vardı.

Kendilerini daha çok tanıdıkça aileyi şaşkınlıkla gözlemliyordum. Beş kız da uzun boylu, kolları bacakları uzun ve güzellerdi. Gürbüz oğlanlar da şimdiden çok büyüyeceklerini gösteriyorlardı. Onlardan zayıf ve küçük ebeveynlerine dönüp bakıyor ve (Bayan Rudd "İkimize de hiç çekmemişler," derdi) bu mucizenin nasıl gerçekleştiğine şaşıp kalıyordum.

Bayan Rudd'un sadece Dick'in birkaç ineğinden gelen sütün parasıyla tüm evlatlarına bu kadar mükemmel fizikler sağlamayı bırak, karınlarını nasıl doyurduğuna ben de şaşırıyordum. Bir gün buzağıları muayene ederken ilk ipucunu yakalamıştım ve bana "beraber yemek yiyelim" diye teklifte bulunulmuştu. Tepelik çiftliklerde kasap eti nadir bulunurdu ve ana yemekten önce aç karınları doyurmak için gereken her zamanki çarenin ne olduğunu bilirdim: Hamurumsu Yorkshire pudingi veya iç yağlı hamur işi. Ancak Bayan Rudd'un kendi yöntemi vardı. Kendisinin başlangıcı, büyük bir kâse sütlaçtı. Bu benim için yeniydi ve ailenin sütlacı kaşıklarken yavaşladığını görebiliyordum. Sofraya oturduğumda çok açtım ancak sütlaçtan sonra geriye kalan yemeklere hiç de heveslenemiyordum.

Dick her şeyde veterinerlere başvurmak gerektiğine inanıyordu ve ben de bu sebepten Birch Tree Çiftliği'ne sık sık uğruyordum. Her ziyaretimden sonra değişmeyen bir ritüel gerçekleşiyordu. Hafta içinde en büyük kızları çalışıyor ve oğlanlar da okulda oluyordu ama pazar günleri ritüel tüm ihtişamıyla gerçekleşiyor, ben çayımı yudumlarken Rudd ailesinin dokuz üyesi

de hayranlık içinde bakınan bir çember şeklinde oturuyorlardı. Her sözümün üstüne etraftan baş sallama ya da gülümsemelerle cevap veriliyordu. Resmen bir ailenin tamamının sözlerimi dikkate alması egom için tartışmasız şekilde iyiydi ama bu aynı zamanda beni bayağı alçakgönüllü hissettirmişti.

Sanırım bu Dick'in karakterinden dolayıydı. Her hâlinin özgün olmasından ötürü değildi bu (onun gibi binlerce küçük çiftçi vardı), daha çok Dales'lilerin en iyi özelliklerini kendinde toplamış gibi duruyordu. Yok edilemezlik, yoğun bir felsefe sahibi olmak, düşünmeden gerçekleştirilen cömertlik ve misafirperverlik. Ve Dick'in kendine özgü şeyler de vardı: Sabit gözlerinden ve asla kendinden pek ayrılmayan mizahından doğruluğunu okuyabiliyordunuz. Dick bir mizah üstadı değildi ama hep sıradan şeyleri komik bir şekilde söylemeye çalışırdı. Benim için ineğin burnunu tutmasını istediğimde bir anda "Yeauv uğraçajağım tutmağa," derdi. Bir keresinde de bir buzağıyı köşeye sıkıştırmış olan kontrplağı kaldırmaya çalışırken "Aha şimdi kale kapısını kaldırmama az kaldı ha," demişti. Gülümsediği zaman, yüz ifadesinden bir tür ışık saçılıyordu.

Tüm aile Dick'in tavrını neşeli kahkahalarında yansıtırken mutfakta oturup konuştuğumda, aileleriyle ne kadar da hoşnut olduklarına hayran kalıyordum. İçlerinden biri bile kolaylık ya da yumuşaklık görmemişti ama bu fark etmiyordu. Ayrıca beni bir arkadaş gibi görüyorlardı ve ben de gururlanıyordum.

Çiftlikten ne zaman ayrılsam arabanın koltuğunda bir şey buluyordum: Birkaç ev yapımı ekmek, üç yumurta. Bayan Rudd bunları nasıl ortaya çıkarıyordu bilmiyorum ama asla şaşmıyordu.

Dick, ideallerine ulaşacak bir süt çiftliğine kavuşana kadar hayvanlarını artırmak üzerine inanılmaz bir hayali vardı. Cebinde para olmadan bunun inanılmaz yavaş ilerleyecek bir şey olduğunu biliyordu ama kararlıydı. Belki buna ömrü yetmeyecekti ama bir zaman sonra, belki oğulları büyüdükten sonra insanlar gelecek ve Birch Tree'deki ineklere hayranlıkla bakacaklardı.

Bunun başladığı ana şahit olmuştum. Dick bir sabah beni yolda durdurup kendisiyle birlikte çiftliğine gelmemi istediğinde baskıladığı heyecanından büyük bir olayın döndüğünü anlamıştım. Beni ahıra götürdü ve sessizce durdu. Hiçbir şey söylemesine gerek yoktu çünkü karşımda soylu bir sığır duruyordu.

Dick'in inekleri yıllar içinde bir araya getirilmiş, birbirinden çok farklı bir topluluktu. Birçoğu zengin çiftçiler tarafından memeleri sarkık olduğundan ya da "üç memeli" olduklarından dolayı gözden çıkarılmış yaşlı hayvanlardı. Diğerleri de Dick tarafından buzağıyken yetiştirilmişlerdi ve genelde sert tüylü ve bakımsızlardı. Ancak ahırın yarısını geçince, komşularından inanılmaz farklı bir şekilde karşımda mükemmel bir kısaboynuzlu süt ineği duruyordu.

O zamanlar İngiltere'yi siyah beyaz bir siyah alaca sığır furyası sarmıştı ve bu etki kısaboynuzların memleketi olan Dales'te bile kendini gösteriyordu. Dick Rudd'un çiftliğinde gördüğüme benzer inekler artık ortalıkta yoktu ama o inek, soyunun tüm görkemini ve gösterişini temsil ediyordu. Nazik omuzlara ve narin kafasına doğru incelen pelvis kemiği, arka bacakları arasında arkaya doğru duran toplu memesi ve olağanüstü koyu demir kırı rengi. O zamanlar "iyi renk" dedikleri şey oydu ve ne zaman koyu demir rengi bir buzağı doğurtsam çiftçi "Rengi çok güzelmiş," derdi ve o inek daha değerli olurdu. Genetikçiler gayet haklılar tabii ki: Koyu demir renkli inekler, kırmızı ya da beyaz renkli olanlardan daha fazla süt vermiyorlardı ama biz onları seviyorduk ve çok güzellerdi.

Hâlâ bakarak "Bu nereden geldi Dick?" diye sordum.

Dick inanılmaz rahat bir tavırla konuşuyordu. "Ah, Cranby'deki Weldon's'a gittim ve kendim seçtim. Beğendin mi?"

"Harika bir inek, tam yarışmalara uygun. Daha iyisini görmemiştim." Weldon's, Kuzey Dales'teki en büyük safkan yetiştiricileriydi ve ben de Dick'e banka müdürünü tatlı sözlerle kandırdı mı yoksa sırf bunun için yıllardır para mı biriktiriyordu diye sormadım.

"Günündeyse yirmi yedi litre veriyor ve mükemmel kalitede tereyağı da cabası. Sanırım iki ineğime eşdeğer olacak ve bir de buzağılarsa çok değerli olur." İlerledi ve elini dümdüz, pürüzsüz etli sırtında gezdirdi. "Cinsinin adı gayet hoş ama hanımefendi ona Strawberry adını verdi."

Orada ilkel, çakıl taşlı zemini, tahtayla ayrılmış bölümleri ve kaba taştan duvarları olan ahırda dururken sadece bir ineğe değil, yeni sürünün temeline, Dick Rudd'un gelecek üzerine olan umutlarına bakıyordum.

Bir ay sonra beni telefonla aradı. "Gelip Strawberry'ye bakmanızı istiyorum," dedi. "Harika durumda, güzel süt veriyor ama bu sabah bir hâller oldu."

İnek öyle hasta durmuyordu, hatta onu muayene ederken yemeğini yiyordu. Ancak yemeğini yutarken hafifçe yutkunduğunu fark ettim. Ateşi yoktu ve ciğerleri temizdi ama kafasının yanında durunca hafiften horultu sesi duyabiliyordum.

"Boğazında bir şey var Dick," dedim. "Belki biraz iltihaplanma olabilir ama apse başlangıcı ihtimali de var." Sakince konuşuyordum ama mutlu değildim. Postfarinjeal apseler benim tecrübelerime göre fena şeylerdi. Kısıtlı bilgime göre ulaşılamaz yerlerde, boğazın arka tarafında bulunurlardı ve çok büyüdülerse, solunuma engel olabilirlerdi. Karşılaştığım birkaçında şansım yaver gitmişti: Ya çok küçüklerdi ve küçülüyorlardı ya da kendiliğinden patlamışlardı.

Prontosil enjekte ettim ve Dick'e döndüm. "Çenenin arkasındaki kısma sıcak suyla pansuman yapmanı ve ardından bu merhemi sürmeni istiyorum. Bu şekilde apseyi patlatabilirsin. Bunu günde en az üç kere yap."

İneği sonraki on gün kontrol ettim ve görünüşe göre stabil şekilde büyüyen bir apse vardı. İnek hâlâ ciddi şekilde hasta değildi ama çok daha az besleniyordu, zayıflamıştı ve sütü azalıyordu. Sadece apsenin patlamasının rahatlık sağlayacağını ve kendisine uyguladığım çeşitli enjeksiyonların çoğunlukla alaka-

sız olduğunu bildiğimden çoğu zaman çaresiz hissediyordum. Ancak lanet şeyin patlaması çok uzun sürüyordu.

O sıralarda da Siegfried'in bir hafta sürecek olan atlar hakkındaki bir konferansa katılacağı tutmuştu. Birkaç gün boyunca aşırı yoğundum ve bu sabah bisikletle yanıma gelene kadar Dick'in ineğini düşünecek vakti bulamıyordum. Her zamanki gibi neşeliydi ama gergin görünüyordu.

"Gelip Strawberry'ye bakar mısın? Son üç günde resmen eridi gitti. Durumu hiç hoşuma gitmiyor."

Aceleyle gittim ve Dick yolu yarılamışken Birch Tree'deki ahıra varmıştım bile. Strawberry'nin hâli beni olduğum yere çivilemişti ve kurumuş olan boğazımla bir zamanlar yarışmalara katılmaya layık bir ineğe ne olduğuna şaşırarak bakıyordum. Çok kilo kaybetmişti ve deriyle kaplı bir iskeletten pek farkı kalmamıştı. Zorlanarak nefes alışı tüm ahırda duyuluyordu ve daha önce görmediğim şekilde yanaklarını şişirerek nefes veriyordu. Gözleri dehşet içinde önündeki duvara kilitlenmişti. Arada bir ağzından salya akıtan bir şekilde acılı bir öksürüğü oluyordu.

Dick'le omuz omuza durduğumuzu fark ettiğimde uzun bir süre olduğum yerde kaldığımı düşündüm.

"Artık buradaki en kötü inek o," dedi acımasız bir tavırla.

İçim çekilmişti. "Kahretsin Dick, üzgünüm. Bu hâle geldiğinden haberim yoktu. İnanamıyorum."

"Evet, her şey bir anda oluverdi. Bir ineğin bu kadar hızlı değiştiğine şahit olmamıştım."

"Apse ciddi şekilde ilerlemiş olmalı," dedim. "Artık nefes alabilecek pek bir boşluğu yok." Ben konuşurken ineğin eklemleri titremeye başladı ve bir an için devrileceğini düşünmüştüm. Arabaya gidip bir teneke Kaolin yara lapası aldım. "Haydi, bunu boğazına yedirelim. Belki işe yarar."

İşlemi tamamladığımızda Dick'e baktım. "Sanırım bu gece sonuca varacağız. Artık patlaması gerek."

"Eğer patlamazsa da yarın ölüp gider," diye homurdandı. Herhalde çok hüzünlü duruyordum ki bir anda iradeli sırıtışı ortaya çıkmıştı. "Her neyse ahbap, sen de herkesin yapabileceği kadar elinden geleni yaptın."

Ancak giderken bundan pek emin değildim. Bayan Rudd arabanın yanında beni karşıladı. Hamur işi günündeydi ve elime küçük bir somun sıkıştırdı. Bu beni daha da kötü hissettirmişti.

54

O gece Skeldale Evi'ndeki büyük odada tek başıma oturup derin derin düşündüm. Siegfried hâlâ yoktu ve başvuracağım kimse yoktu. Ayrıca sabah olunca Dick'in ineğiyle ne yapacağımı bilebilmeyi Tanrı'dan diliyordum. Yatağa girdiğimde eğer hiçbir şey olmadıysa, çenenin arkasındaki kısma neşterle girişecektim.

Apsenin nerede olduğunu biliyordum ama derinlerdeydi ve ona ulaşana kadar karotid arteri ve şahdamarı gibi riskli kısımlar vardı. Bunları aklımdan çıkarmak için çok uğraştım ama kâbus hâline gelmişlerdi: Büyük ve oldukları yerde atıp duran, içlerindeki değerli şeylerle birlikte narin duvarlarını delip her an ortalığa fışkırma tehdidi bulunan şeyler. Saat altıda uyanmıştım ve bir saat boyunca tavanı izledikten sonra artık dayanamıyordum. Ayağa kalktım ve yıkanıp tıraş olmadan doğruca çiftliğe gittim.

Ahıra korkarak girerken Strawberry'nin bölümünün boş olduğunu gördüm. Demek buraya kadardı. Ölmüştü. Zaten dünkü gibi görünüyordu. Tam arkamı dönüp gidecekken Dick bana eşiğin yanından seslenmişti.

"Onu diğer taraftaki bir bölüme yerleştirdim. Belki orada biraz daha rahat olur diye düşündüm."

Çakıl taşlarının üstünde neredeyse koşuyordum ve kapıya yaklaştığımızda zorlu nefes alış verişinin sesi kulağımıza gelmişti. Strawberry artık ayakta da duramıyordu. Diğer bölüme yürümek için son gücünü de kullanmıştı. Göğsünün üzerine yatmış hâlde, kafasını doğruca öne doğru sermiş, burun delik-

leri genişlemiş, gözleri boş bakar hâldeyken yanakları nefes alabilmek için zorla şişip çabalıyordu.

Ancak hayattaydı ve düşündüğüm şeyin gerçekleşmemiş olmasının getirdiği rahatlama hissi beni harekete geçirmiş, şüphelerimi ortadan kaldırmıştı.

"Dick, ineğini ameliyat etmem gerek. Bu şey patlamayacak gibi duruyor. Ya şimdi ya da hiç. Ancak bilmeni istediğim bir şey var: Ameliyatı gerçekleştirebileceğim tek yer çenenin arkası. Bunu daha önce hiç yapmadım, daha önce hiç görmedim ve kimsenin bunu yaptığını duymadım. Eğer oradaki büyük damarlardan birini kesersem ineğin bir dakika içinde ölecek."

"Zaten bu hâlde pek yaşayamaz. Kaybedeceğimiz bir şey yok, haydi işe başla," dedi Dick.

Büyükbaş hayvanlar üzerinde gerçekleştirilen ameliyatların çoğunda hayvanı halatlarla alaşağı edip genel anestezi uygularız ama Strawberry için bunları yapmaya gerek yoktu. Kendisi gidiciydi. Omzundan nazikçe ittirdim ve yan tarafına yatıp öylece kaldı.

Kulak arkasıyla çene bölgesinin arasındaki kısma hızlıca lokal anestezi uyguladım ve aletlerimi çıkardım.

"Kafasını düz ve biraz arkaya doğru tut Dick," dedim. Samanın üzerine dizlerimle çökerek derisini kestim, brakiyosefalik kasın ince ve uzun katmanını dikkatlice kestim ve liflerini ekartörle ayırdım. Ulaşacağım yer aşağıda bir yerlerdeydi ve o bölgenin anatomisini zihnimde canlandırmaya çalıştım. Orada üst çene damarları bir araya toplanıp büyük atardamarı oluşturuyorlardı ve aşağı taraf daha da tehlikeliydi. Orada dallanan, çatallaşan boyun arteri vardı. Eğer neşterimi doğrudan tükürük bezinin oraya saplarsam tam noktaya basacaktım. Ancak jilet gibi keskin neşteri ortaya çıkardığım küçük aralıkta tutarken elim titremeye başlamıştı. Elimi sabit tutmaya çalıştım ama sıtmalı biri gibiydim. Daha fazla kesi atmaktan korktuğum ger-

çeğiyle yüzleşmek gerekiyordu. Neşteri bıraktım, uzun bir pens aldım ve kastaki boşluktan dikkatlice içeri soktum. Çok fazla yol kat etmiş gibiydim ki bir anda parıldayan metalin üzerinde ince bir irin akıntısı olduğunu gördüm. Apseye girmiştim.

Deliğin daha da genişlemesi için pensi olabildiğince açtım ve küçük akıntı elimin üstüne, ineğin boyuna ve samanların üzerine fışkıran kremsi bir akıntı hâline gelmişti. Durana kadar sabit kaldım ve sonra pensi çıkardım.

Dick, ineğin diğer tarafından bana baktı. "Şimdi ne yapıyoruz patron?" diye sakince sordu.

"İçini boşalttım Dick ve eminim ki kısa sürede iyileşecek. Haydi onu tekrar göğsünün üzerine yatıralım," dedim.

İneği omuzlarına da samandan destek yaparak yatırdığımızda ona neredeyse yalvarırcasına bakıyordum. Mutlaka olumlu bir görüntü yansıtacaktı. Yoğun boşaltım onu rahatlatmış olmalıydı. Ancak Strawberry hâlâ aynıydı. Hatta nefes alış verişi daha da fenalaşmıştı.

Kirli aletleri sıcak su ve antiseptik dolu kovaya koyup yıkamaya başladım. "Ne olduğunu biliyorum. Apsenin duvarları sertleşip kalınlaştı çünkü apse uzun süredir duruyordu. Sönmelerini bekleyeceğiz."

Sonraki gün avluda yürürken inanılmaz özgüvenli hissediyordum. Dick ahırdan çıkarken bağırdım. "Bu sabah nasıl?"

Duraksamıştı ve tüm moralim çökmüştü. Bunun ne anlama geldiğini biliyordum. Söyleyebileceği iyi bir şeyler bulmaya çalışıyordu.

"Sanırım o hâlâ aynı durumda."

"Nasıl olur, çok daha iyi olmalıydı! Haydi bir bakalım," diye bağırdım.

İnek aynı hâlde değildi, daha da kötüydü. Üstüne üstlük semptomlarının yanında bir de gözleri çökmüştü ki bu semptom ineklerde ölümün yakın olduğu anlamına geliyordu.

İkimiz de durmuş, bir zamanlar güzel bir ineğin mahvolmuş yıkıntısına bakıyorduk. Dick sakince konuşarak sessizliği bozmuştu. "Ne düşünüyorsun? Mallock'a mı gidecek?"

Çürükçünün adının anılması da son kahredici noktayı koymuştu. Ve gerçekten de Strawberry adamın alıp götürdüğü hayvanlar gibi görünüyordu.

Çaresizce ayaklarımı oynattım. "Ne diyeceğimi bilmiyorum, Dick. Yapabileceğim bir şey kalmadı." Zorla nefes alan, boş bakan kafaya, burun delikleriyle ağzında oluşan yoğun köpüklere tekrar baktım. "Daha fazla acı çekmesini istemiyorsun, ben de istemiyorum. Ama şimdilik Mallock'u çağırma. Kendisi zor durumda ama acı çekmiyor, ona bir gün daha vermek istiyorum. Eğer yarın da böyle olursa, o zaman çağırırsın." Söylediğim sözlerden çaresizlik akıyordu. Tüm hislerim bana bu durumda hiç umudun kalmadığını söylüyordu. Arkamı dönüp gidecektim ve başarısızlık daha önce hissetmediğim kadar boynumu bükmüştü. Avludan çıkarken Dick arkamdan bağırdı.

"Merak etme ahbap, olur böyle şeyler. Yaptığın her şey için teşekkür ederim."

Bu sözler sırtıma kamçı gibi inmişti. Bana dümdüz küfretseydi daha iyi hissedecektim. Şimdiye kadar sahip olduğu tek inek orada öylece ölürken neden bana teşekkür ediyordu ki? Bu felaket Dick Rudd'u alabora ederdi ve o bana endişelenmemem gerektiğini söylüyordu.

Arabanın kapısını açtığımda koltukta bir lahana buldum. Bayan Rudd da hâlâ ikramda bulunmaya devam ediyordu. Dirseğimi arabanın tavanına dayadım ve kelimeler içimden akmaya başlamıştı. Sanki lahananın görüntüsü, hüsranımın derin kuyusuna dokunmuştu ve beni umursamayan sebzeye tüm yetersizliklerimi içeren bir monolog sarf etmiştim. Rudd ailesi gibi nazik insanların uzman veteriner yardımına ihtiyaç duyup Bay Herriot'a aramış olmalarının ve Bay Herriot'ın da yüzüstü dü-

şerek buna cevap vermesindeki haksızlıktan dem vurdum. Beni hak ettiğim üzere çiftliklerinden kovması gereken Rudd ailesinin bunun yerine bana samimi bir şekilde teşekkür edip lahana vermelerine dikkat çektim.

Uzun bir süre konuşmaya devam ettim ve konuşmam bittiğinde biraz daha iyi hissetmiştim. Ancak çok da iyi hissetmemiştim çünkü eve dönerken en küçük bir umut ışığı göremiyordum. Apsenin duvarları çökseydi şimdiye kadar çökerdi. Onu göndermeliydik çünkü sabaha zaten ölecek.

Buna o kadar inanıyordum ki sonraki gün Birch Tree'ye gitmek için hiç acele etmedim. O günün ziyaretlerine başladım ve Birch Tree'nin giriş kapısından geçerken neredeyse öğle vakti olmuştu. Karşıma çıkacak görüntü bir veterinerin başarısızlığının her zamanki acı verici işaretleriydi: İneğin bulunduğu ahır bölümünün kapısının açık olması ve Mallock'un karkası avludan kamyonuna vinçle sürüklemesinin izleri. Ancak her şey normaldi ve ses çıkmayan bölmeye doğru yürürken kendimi en kötüye hazırladım. Çürükçü henüz gelmemişti ama hastamın orada ölü şekilde yattığından daha kesin bir şey yoktu. Şimdiye kadar canlı kalmış olamazdı. Sanki içeride görmek istemediğim bir şey varmış gibi bölmenin kilidiyle oynayıp durdum ama son bir hareketle kapıyı açtım.

Strawberry ayaktaydı ve balyadan saman yiyordu. Hatta yemekle kalmıyor, ineklerin yiyeceklerini beğendiklerinde yaptıkları gibi parmaklıkların üzerinden de fırlatıyordu. Lokmalarını yeterince hızlı yutamıyor gibiydi. Büyük lokmaları çekip alıyor ve törpü gibi diliyle ağzına sokuyordu. Ona bakarken aklımın arka taraflarında bir yerlerde bir org çalıyordu. Bu küçük bir org değildi; katedralin çatısına kadar uzanan parlak borulu, haşmetli bir enstrümandı. Bölmeye girdim, kapıyı arkamdan kapattım ve köşedeki samanların üzerine oturdum. Uzun zamandır bunu bekliyordum ve keyfini çıkaracaktım.

Çıkıntılı kemiklerinin üzerine sıkıca yerleşmiş koyu demir renkli güzel derisiyle birlikte neredeyse yürüyen bir iskelet gibiydi. Zamanında gayet gürbüz duran memesi artık dizlerinin üst tarafında duran buruşmuş bir kitleydi. Ayaktayken zayıflıktan titriyordu ama gözünde ışık vardı. Samanı yiyişinde beni eski görkemine yeniden ulaşacağı konusunda ikna eden sakin bir yoğunluk vardı.

Bölmede sadece ikimiz vardık ve Strawberry arada bir kafasını bana doğru çevirip çenesi ritmik bir şekilde hareket ederken bakıyordu. Bana arkadaşça bakıyor gibiydi, hatta bana göz kırpsa şaşırmazdım bile.

Orada ne kadar oturdum bilmiyorum ama her bir dakikasının tadını çıkardım. İzlediğim şeyin gerçek olup olmadığını anlamak biraz sürmüştü: Zorlanmadan yutuyordu, salyalanma yoktu ve nefes alıp verirken ses çıkarmıyordu. Bölmeden çıkıp kapısını kapattığımda, katedral orgu tüm gücüyle ses veriyor, sevinç dolu sesleri, kubbeli çatıdan geri yansıyordu.

İnek harika bir şekilde iyileşmişti. Üç hafta sonra tekrar kontrol ettim ve kemikleri sihirli bir şekilde etle kaplanmıştı, derisi parıldıyordu ve en önemlisi de muhteşem memesi tekrar arka kısmında şişmişti ve her bir köşesinde de uçları güzel bir şekilde ortaya çıkmıştı.

Yaptığım işten gayet memnun kalmıştım ancak vaka ciddi şekilde değerlendirildiği zaman tek bir şey ortaya çıkıyordu: Başından sonuna kadar pek bir şey yapmamıştım. İlk başta ineğin boğazına neşterle müdahale etmeliydim ama o zamanlar tam olarak nasıl yapacağımı bilmiyordum. Sonraki yıllarda bunun gibi birçok apseyi ağız açacağı ve pensle açmıştım. İnek ya da öküzün hiç hoşuna gitmediğinden dolayı gayet zorlu bir işti ve hayvanlar da genelde beni omzuma kadar kolum içlerindeyken yere fırlatmaya meyilli oluyorlardı. Bu resmen bile isteyerek kolunun kırılmasını arzu etmekti.

Bu konudan günümüzdeki genç veterinerlere bahsedince bana boş boş bakmaya meyilli oluyorlar çünkü bu apselerin çoğunun tüberküloz temeli oluyor ve bunun ispatı da nadir gerçekleşiyordu. Ancak bu durumun, onlara hatırlarını anımsattığı için dönemdaşlarımın yüzlerinde birer tebessüm bıraktığını tahmin edebiliyorum.

Farinjeyal müdahalenin sonrasında iyileşme inanılmaz ve hızlı gerçekleşiyordu. Ben de bunlardan kendi payımı almıştım tabii. Ancak bunlardan hiçbiri, yanlış şekilde yaptığımın verdiği tadı vermemişti.

Strawberry vakasından sonra birkaç hafta geçmişti ve ben de tekrar Rudd'ların mutfağında, aile üyeleri de etrafıma toplanmış hâlde, eski yerimdeydim. Bu sefer her zaman olduğu gibi bilgi incileri dağıtmıyordum çünkü Bayan Rudd'un elmalı tartından bir dilimle cebelleşiyordum. Benim bildiğim, Bayan Rudd leziz elmalı tart yapıyordu ama bu, "boş vaktinde", Dick ve diğer aile üyeleri tarlada çalışırken onlara götürmek üzere yapmış olduğu özel bir tarttı. Lokmamı ağzım kuruyana kadar çiğnemiştim. İçinde eser miktarda elma olduğundan şüphe yoktu ama henüz karşılaşamamıştım. Etrafa kırıntı saçma korkusuyla konuşmaya cüret edemiyordum ve süregelen sessizlikte birileri bana yardım eder miydi acaba diye merak ediyordum. Konuşan kişi Bayan Rudd olmuştu.

Gayet gerçekçi tavrıyla, "Bay Herriot, Dick'in size söyleyeceği bir şey var," dedi.

Dick boğazını temizledi ve sandalyesinde dikeldi. Ona doğru döndüm, yanaklarım hâlâ tartın kütlesiyle şiş hâlde duruyordu. Tuhaf bir ciddiyeti vardı ve ortada biraz endişe olduğunu hissetmiştim.

"Şunu söylemek istiyorum," dedi. "Yakın zamanda evliliğimizin yirmi beşinci yıl dönümü olacak ve yapmamız gereken

bazı şeyler var. Senin de misafirimiz olmanı istiyoruz."

Tart neredeyse boğazıma kaçacaktı. "Dick, Bayan Rudd, bu çok nazik bir teklif. Çok sevinirim, benim için bir şereftir."

Dick usulca başını eğdi. Sanki daha ciddi bir şeyler söyleyecekmiş gibi hâlâ üzgün duruyordu. "Güzel, beğeneceğini düşünüyorum çünkü güzel bir organizasyon olacak. Carsley'deki King's Head'den oda ayarladık."

"Vay canına, harika!"

"Evet, ben ve eşim her şeyi hallettik." İnce omuzları dikelmiş, çenesini gururlu bir şekilde kaldırmıştı.

"Akşam yemeği ve eğlence olacak."

55

Vakit ilerledikçe ve ben çıplak teorik bilgimi pratikle giydirmek için uğraştıkça, veterinerliğin kitaplarda bahsetmedikleri bir tarafının olduğunu fark etmeye başlamıştım. Parayla alakalıydı. Para her zaman çiftçiyle veteriner arasında bir bariyer oluştururdu. Bunun çiftçilerin zihinlerinin derinlerinde bulunan, belki de bilinçaltında gerçekleşen kendi hayvanlarını bir yabancıdan daha iyi tanımaları ve onlara bakması için birine para ödemelerinin mağlubiyetini kabul etmeleri durumu olabilir.

Doktorlara kendi hastalıkları için ödeme yaptıkları ve ücretsiz zirai danışmanlık hizmetinin bulunmadığı eski günlerde duvar zaten yeterince kötüydü. Artık Sağlık Hizmetleri'nin ve NAAS'ın bulunduğu şu zamanda veteriner hekimler hâlâ ortada para ödenmesi gereken kişiler olarak açıktalar.

Tabii çoğu çiftçi bu durumu sinelerine çekip çek defterlerini ortaya koyarlar ama yaklaşık yüzde onluk bir kısım tüm bu olaydan elini eteğini çekmektedir.

Darrowby'de de kendi yüzde onluk kısmımız bulunuyordu ve küçük olmasına rağmen sürekli rahatsız eden bir durumdu bu. Asistan olarak finansal işlere karışmıyordum ve yılın çeyreklerindeki faturaların yollandığı vakitler haricinde Siegfried'i de pek rahatsız etmiyor gibiydi. Ancak çeyreklerin faturaları Siegfried'i etkiliyordu.

Bayan Harbottle hesapları tutuyor ve Siegfried'e düzenli bir şekilde sunuyordu. İşte o zaman asıl olay başlıyordu. Her birini teker teker inceliyordu ve tansiyonunun giderek yükselişini izlemek korkutucu bir deneyim oluyordu.

Bir akşam, masasının yanında çömelmiş hâlde bulmuştum kendisini. Saat on bir sularıydı ve zor bir gün geçirmişti. Tüm direnci çökmüştü. Her bir faturayı solundaki yığına yerleştirmeden önce dikkatlice inceliyordu. Sağ tarafında daha küçük bir yığın vardı ve oraya her fatura koyduğunda yanında bir de kendi kendine söylenir ya da arada sırada öfke patlaması yaşardı.

İçeri girdiğimde, "İnanabiliyor musun?" diye homurdandı. "Henry Bransom. Adamdan iki seneden fazla süredir bir kuruş bile alamadık ama sultanlar gibi yaşıyor. Çevredeki hiçbir pazara gitmemezlik etmiyor, haftada birkaç gün deli gibi içip sarhoş oluyor. Geçen ay da at yarışında bir ata on pound yatırdığını görmüştüm."

Kâğıt parçasını yerine fırlattı ve derin nefes alarak işini yapmaya devam etti. Sonra başka bir kâğıtta tekrar durdu. "Şuna bir bak! Low Ness'ten ihtiyar Summers. Eminim ki yatağının altında binlerce pound saklıyordur ve Tanrı şahidim olsun ki içinden hiçbir miktarı bana ödemek istemiyordur."

Birkaç kâğıdı ana yığına yerleştirirken bir süreliğine sessizdi, sonra da bana doğru yüksek sesle bağırarak döndü. Yüzüme doğru bir kâğıdı sallıyordu.

"Ah hayır! Ah, İsa aşkına! James, bu kadarı fazla oluyor! Bert Mason bana yirmi yedi pound ve altı peni borçlu. Muhtemelen faturaları her sene yollaya yollaya bundan fazlasını harcamışımdır. Tuhaf olan da kendisini dün ameliyathanenin önünden yeni bir arabayla geçerken gördüm. Aşağılık herif!"

Faturayı yerine koydu ve incelemeye devam etti. Sadece bir elini kullandığını, diğeriyle saçlarını karıştırdığını fark ettim. Ücretlerini ödemiş olan kişilere denk gelmesini ümit ediyordum çünkü sinir sisteminin daha fazlasını kaldırabileceğini düşünmüyordum. Ve ümit ettiğim gibi de olmuş gibiydi çünkü dakikalar boyunca kâğıtları sessizce kaldırıp indirmişti. Sonra sandalyesinde bir anda kaskatı kesildi ve masasına bakarken ha-

reketsiz şekilde oturdu. Faturalardan birini havaya kaldırdı ve göz hizasında birkaç saniye boyunca baktı. Kendimi hazırladım. Herhalde bu seferki bambaşka bir şeydi.

Ancak Siegfried hafifçe kıkırdamaya başladı, sonra kafasını geriye doğru yasladı ve kahkaha attı. Artık kahkaha atacak gücü kalmayana kadar kahkaha atmaya devam etti ve sonra bana döndü.

"Binbaşı, James," dedi güçsüz bir hâlde. "Saygıdeğer ihtiyar ve cesur binbaşı. Biliyor musun, o adama hayran kalmadan edemiyorsun. Muayenehaneyi satın aldığımda benden önceki sahiplerine bir miktar borcu vardı ve hâlâ borcunu ödememiş. Ve ben de kendisine verdiğim hizmetlerin karşılığında tek bir metelik bile alamadım. İşin ilginç olan kısmı kendisinin de diğer herkes gibi olması ama bundan kaçabilmesi. Kendisi hakiki bir sanatçı. Diğerleri onun yanında dandik amatörler olarak kalırlar."

Ayağa kalktı, şömine rafının üzerindeki cam kapaklı dolaba uzandı ve bir viski şişesiyle iki bardak çıkardı. Her iki bardağa da bol kepçeden doldurdu ve birini bana uzattı, sonra hâlâ sırıtır hâlde sandalyesine oturdu. Binbaşı sihirli bir şekilde moralini düzeltmişti.

İçeceğimi yudumlarken Binbaşı Bullivant'ın yoğun ve çetin bir karakterinin olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktu. Dünyaya şık ve asil bir görüntü gösteriyordu: Güzel Shakespeare oyuncusu sesi, kusursuz ahlakı ve yoğun bir varlığı vardı. Bana dostane bir kelime söylemek için yeterince yumuşadığında, kendisine karşılıksız bir iş yaptığımı bile bile onur duyuyordum.

Küçük, şirin bir çiftliği vardı. Tamamen tüvit kıyafetler giyen bir eşi ve midillileri olan ve yerel avlarda aktif şekilde yardımda bulunan kızları vardı. Tüm ailesinde her şey yerli yerindeydi. Ancak kimseye asla ödeme yapmazdı.Üç yıldır bu bölgedeydi ve duruşundan etkilenen yerel tüccarlar, onu müşteri olarak kazanabilmek uğruna birbirlerine girmişlerdi. Ne de olsa tam

istedikleri tipte biriydi çünkü Darrowby'de kalan mirasla zengin olanları tercih ederlerdi. İskoçya'da karşılaştığımın aksine, burada kendi başına bir yerlere gelmiş olan kişilere karşı büyük bir şüpheyle yaklaşılıyordu ve yerel halk arasında şu ifadeden daha fenası yoktu: "Buraya ilk geldiğinde çulsuzun tekiydi."

Tabii gözlerindeki perdeler inince direnmeye çalıştılar ama nafile. Yerel galeri, Binbaşı'nın antika Rolls-Royce'unu çekmiş ve bir süre sıkıca elinde tutmuştu. Ta ki Binbaşı yine onları da etkileyerek arabasını geri alana kadar. Tek çare bulamadığı şey telefon hatlarının sürekli kesik kalmasıydı. Görünüşe göre Postane Müdürü, onun tatlı sözlerinden etkilenmeyen tek kişiydi.

Ancak işine en düşkün uzmanın bile vakti doluyor. Yaklaşık on beş kilometre uzaktaki komşu pazar kasabası olan Hollerton'ın içinden geçtiğim bir gün, Binbaşı'nın kızlarının dükkânların arasında bilerek büyük sepetlerle yürüdüklerini gördüm. Görünen o ki Binbaşı ağını biraz daha genişletmişti ve o sırada acaba yoluna devam edecek mi diye düşünmüştüm. Hatta gerçekten de birkaç hafta sonra bölgeyi terk etmiş, herkesi ortada bırakmıştı. Gitmeden önce herhangi birine ödeme yaptı mı bilmiyorum ama Siegfried'in eline hiçbir miktar geçmemişti.

Siegfried, o gittikten sonra bile sinirli değildi. Binbaşı'nı özgün bir vaka, işinin ustası olarak kabul etmeyi tercih etmişti. Bana bir keresinde "Hem zaten etiği bir kenara bıraktığımızda, Darrowby'deki berber dükkânına saç sakal tıraşlarıyla elli poundluk borç çıkaran birinin belli bir saygınlık seviyesi olmalıdır James," demişti.

Siegfried'in alacaklılarına karşı tavrı inanılmaz değişkendi. Bazen isimlerini duyduğunda öfke krizlerine giriyor, bazen de aşağılayıcı bir şefkatle karşılıyordu. Sık sık eğer bir kokteyl partisi düzenlerse ilk önce ödemesini yapmayanları davet edeceğini çünkü çok cazibeli kişiler olduklarını söylüyordu.

Yine de onlara karşı şiddetlerini ölçtüğü ve gayet güvendiği

NBH (Nazikçe, Bozuk ağızlı, Hukuki) sistemine bağlı mektuplarla mücadele ediyordu. Ancak sabah postasında tehdit mektubu almaya alışmış olan gerçekten zorlu vakaların sahibi olan kişilere karşı sistemin nadiren çalışması üzücü bir gerçekti. Nazik ve ağzı bozuk olanları umursamayan bu kişiler, hukuki mektuptan etkilenmiyorlardı çünkü tecrübeyle sabit şekilde her seferinde Siegfried'in hukuki sınırları içinde sıkışıp kaldığını biliyorlardı.

NBH sistemi işe yaramadığında, Siegfried emek verdiği ücreti almak için olağandışı fikirler üretmeye meyilli oluyordu. Örneğin Dennis Pratt için düşündüğü plan gibi. Dennis tıknaz, şişman ve kısa bir adamdı ve kendisini çok büyük biri olarak görüşünü bir altmışlık boyuyla hep dimdik duruşundan anlayabiliyordunuz. Hep yukarı doğru gerildiğini, göğsünün öne çıktığını, küçük ve şişman kıçının arka tarafından olağandışı bir açıda fırladığını görebiliyordunuz.

Dennis'in muayenehaneye kayda değer miktarda borcu vardı ve yaklaşık on sekiz ay önce NBH sistemi tümüyle üzerinde kullanılmıştı. Bu onun beş poundunun "borca sayılması" üzere cebinden çıkmasına sebep olmuştu ancak o zamandan beri hiçbir gelişme olmuyordu. Siegfried ikilem içindeydi çünkü böylesine neşeli, makul bir adama karşı sert davranmak istemiyordu.

Dennis ya hep gülüyordu ya da gülmek üzere oluyordu. Çiftliğinde bir ineğin memelerinin arasındaki bir kitleyi almak için anestezi uyguladığımız zamanı hatırlıyorum. Vakaya Siegfried'le beraber gidiyorduk ve yolda giderken bizi eğlendiren bir konudan bahsediyorduk. Arabadan indiğimizde ikimiz de katıla katıla kahkaha atıyorduk ki o sırada çiftlik evinin kapısı açılmış ve Dennis çıkmıştı.

Avlunun diğer ucundaydık ve yaklaşık beş metre uzaklıktaydık. Sohbetimizi duymuş olamazdı ama güldüğümüzü gördüğü anda kafası arkaya sarkmış ve kahkahayı patlatmıştı. O kadar sarsılıyordu ki arkasına düşecek sanmıştım. Yanına vardığımızdaysa gözlerindeki yaşları siliyordu.

İşimizi her bitirdiğimizde Bayan Pratt'ın hamur işlerinden tatmamızı isterdi. Hatta soğuk günlerde geleceğimizi bildiği için bir termos sıcak kahveyi hazırda tutardı ve kahve dökmeden önce bardaklara biraz da rom katma alışkanlığı bulunuyordu.

Siegfried, "Böyle bir adamı mahkemede yargılayamazsın," dedi. "Ama mangırları sökülmesi için başka bir yol bulmalıyız." Biraz tavanı izledikten sonra yumruğunu avucunun içine vurdu.

"Sanırım buldum James! Biliyorsun ki muhtemelen Dennis'in aklına borcunu ödemek hiç gelmiyor. Ben de onu öyle bir ortama sokacağım ki bu fikir aklına gelecek. Faturalar daha yeni dağıtıma çıktı ve ben de onunla sonraki pazarın kurulduğu günde saat ikide buluşma ayarlayacağım. Onunla meme iltihabı konusunu konuşacağımı söyleyeceğim. O da kendini faturalarını ödeyen çiftçilerin içinde bulacak ve ben de onu yarım saat boyunca falan bilerek onlarla yalnız bırakacağım. Eminim ki dersini alacaktır."

Şüphelenmeden edemiyordum. Siegfried'i bazı fikirlerinin harika ve bazılarının da deli saçması olduğunu anlayacak kadar iyi tanıyordum. Ve o kadar çok fikri vardı ve bu fikirler o kadar sık ortaya çıkıyordu ki hangisinin nasıl bir fikir olduğuna karar vermekte zorlanıyordum. Bu durumda hastasına idrarını yaptırmak için çeşmeyi sonuna kadar açan doktorla aynı çizgide ilerlediği açıktı.

Plan belki işe yarayabilirdi. Çek defterlerinin karıştırılması, madeni paraların şıngırtıları, notların el değiştirmesi Dennis'in uzun zamandır dokunulmamış borç hatıralarını canlandırabilir ve bir anda borçlarını ödemesi konusunda ona etki edebilirdi ama bu konuda çok şüphem vardı.

Endişelerim yüzüme yansımış olacak ki Siegfried gülüp omzuma elini koymuştu. "O kadar endişeli durma, deneyip göreceğiz. İşe de yarayacak. Bak gör."

Pazarın kurulduğu gün öğle yemeğinden sonra pencereden dışarıyı izlerken Dennis'i muayenehaneye doğru gelirken gör-

düm. Sokak, pazar kalabalığıyla doluydu ama Dennis'i aradan seçmek kolaydı. Çenesi havada, etrafına mutlu mutlu gülümsüyor, zıplayarak attığı her adım onu parmak uçlarına kadar yükseltiyordu. Çok farklı bir figürdü. Kendisini ön kapıda karşıladım ve antrede yanımdan geçip gitti. Spor ceketinin sırtı, çıkıntılı kalçalarının üzerinde katlanıyordu.

Siegfried onu stratejik bir şekilde Bayan Harbottle'ın dibine oturtmuş, rahatça masayı görebileceği bir açı sağlamıştı. Sonra da ameliyathanede ilgilenmesi gereken bir köpek olduğundan dolayı müsaade istedi. Ben de müşterilerin sorularını cevaplamak ve kaydedilen ilerlemeleri gözlemlemek için odada kalmıştım. Çok beklememe gerek kalmamıştı. Çiftçiler ellerinde çek defterleriyle gelmeye başlamışlardı. Kimileri masanın yanında sabırla ayakta, diğerleri de sıralarını duvarlara yaslanmış sandalyelere oturarak bekliyorlardı.

Her zamanki homurdanma seviyelerine sahip tipik bir fatura ödeme günüydü. En çok söylenen sözler Bay Farnon'ın "kalemi çok ağır kullanıyor" olduğu ve birçoğunun "az biraz indirim" istiyor oluşu üzerineydi. Bayan Harbottle bu konularda sessizliğini kullanmış ve eğer hayvan öldüyse ya da fatura gayet kabarık çıktıysa biraz indirim gerçekleştirmişti.

Ancak bu fırsatı değerlendirememiş olan bir adam vardı. Agresif bir şekilde faturasına "bi' güzellik" yapmasını istemiş ve Bayan Harbottle da ona donuk bir bakış atmıştı.

"Bay Brewiss," dedi. "Bu hesap bir yıldır borçlu duruyor. Bize faiz bile ödemeniz gerek. Faturalar düzgünce ödeniyorsa indirim yapabilirim. Bu kadar uzun zaman boyunca borcunuzu ödememeniz kötü olmuş."

Dimdik oturan ve elleri dizlerinde duran Dennis'in, Bayan Harbottle'ın her sözüne katıldığı açıktı. Çiftçiye bakarken dudaklarını kendisine katılmadığını belirtir şekilde büzmüş ve bana doğru şaşırmış bir yüz ifadesiyle dönmüştü.

Bazen de nazik kişiler çıkardı. Nazik mektuplardan birini alan omuzları çökmüş yaşlı bir adam çokça özür diliyordu. "Birkaç ay boyunca ödeme yapmadığım için özür dilerim. Veterinerler her çağırdığımda hemen geliyorlar ve onun için de paralarını ödemeyip onları bekletmem tamamen haksızlık oluyor."

Dennis'in bu düşünceyi tamamen haklı bulduğunu görebiliyordum. Hızla başını sallıyor ve yaşlı adama şefkatle gülümsüyordu.

Sert görünüşlü bir tipi olan başka bir çiftçi de makbuz almadan gidiyordu ki Bayan Harbottle onu geri çağırdı. "Bunu yanına alsan iyi olur yoksa tekrar ödeme yapmanı isteyebiliriz," dedi kötü niyetli bir tavırla.

Adam eli kapı kolundayken duraksadı. "Sana bir şey diyeyim hanım, bir kere ödeme almanız bile büyük şans, iki kez almanız da imkânsız."

Dennis her şeye odaklanmakla meşguldü. Çiftçilerin Bayan Harbottle'ın yazması için çek defterlerini masaya vuruşlarını (kendileri asla kendi çeklerini yazmazlardı) ve sonrasında yavaşça ve zorla imzalayışlarını dikkatlice izliyordu. Masanın çekmecesine kâğıtların düzenli şekilde yerleştirilişlerini izliyordu ve ben de hafiften dürtükleyen sözler söylüyordum. "Paranın gelmesi ne güzel. Para olmadan devam edemeyiz yahu, değil mi?"

Sıra azalmaya başlıyordu ve bazen odada yalnız bile kalıyorduk. Böylesi durumlarda birçok şeyden konuşuyorduk: Hava durumu, Dennis'in hayvanları, politik durumlar vesaire. Sonunda Siegfried gelmişti ve ben de ziyaretler için gitmiştim.

Geri döndüğümde Siegfried akşam yemeği yiyordu. Planının işleyip işlemediğini sormak için çok hevesliydim ancak tuhaf bir şekilde suskundu. Artık sabredemiyordum.

"Ee, nasıl gitti?" diye sordum.

Siegfried çatalını bir parça bifteğe batırdı ve biraz hardal sürdü. "Ne nasıl gitti?"

"Şey, Dennis. İşi halledebildiniz mi?"

"Ah evet. Meme iltihabı sorununa gayet iyi odaklandık. Salı sabah sürüdeki enfekte olmuş hayvanlara akriflavin solüsyonu enjekte edeceğim. Yeni bir tedavi yöntemi ve gayet iyi."

"Ama neyden bahsettiğimi biliyorsun. Faturasını ödeyeceğine dair hareketlerde bulundu mu?"

Siegfried bir süre lokmasını çiğnedi ve yuttu. "Hayır, hiçbir işaret vermedi." Çatalıyla bıçağını bıraktı ve yüzüne çökmüş bir ifade indi. "İşe yaramadı, değil mi?"

"Ah, boş ver. Dediğin gibi, sadece deneyerek görebiliyoruz." Duraksadım. "Başka bir şey daha var Siegfried. Muhtemelen canını sıkacağım. Bana faturasını ödemeyen kişilere asla hizmet vermemem gerektiğini söylediğini biliyorum. Ancak beni iki şişe ateş düşürücü istemek için ikna etti. Basiretim bağlandı herhalde."

"Öyle yaptı ha?" Siegfried boş boş bakındı ve sonra soğuk bir şekilde tebessüm etti. "Unut gitsin. Benden altı teneke mide tozu almıştı zaten."

56

Borçluların davet edildiği kokteyl partisine davet edilmeyen tek bir müşteri vardı. Kendisi Aldgrove'daki kasap, Bay Horace Dumbleby idi. Borcunu ödememek konusunda inatçı olmakla ana şartı karşılasa da maalesef herhangi bir cazibesi bulunmuyordu.

Hoş manzaralı Aldgrove köyünün ana caddesindeki kasap dükkânının müşterisi boldu ve güzel kazanıyordu ama işlerinin çoğunu yakınlardaki küçük köylerde ve bölgedeki dağınık çiftlik evlerinde gerçekleşiyordu. Bay Dumbleby işe çıktığında genelde eşi ya da evli olan kızı dükkâna bakıyordu. Kendisi büyük ve şekilsiz vücuduyla etin üzerine eğilmiş, kesimi gerçekleştirirken mavi renkli kamyonetini arka kapıları açık şekilde park hâlinde ve eşini de beklerken sık sık görürdüm. Bazen yukarı bakardı ve bir an için kan tazısına benzeyen bir suratla ve üzgün gözlerle karşı karşıya kalırdım.

Bay Dumbleby de küçük çapta bir çiftçiydi. Dükkânının arkasındaki bir ahırda tuttuğu altı inekten çıkan sütü satar ve daha sonrasında sosis, etli börek ve parça et şeklinde dükkânın sergisine koyulan birkaç öküz ve et domuzu da yetiştirirdi. Aslında Bay Dumbleby'nin durumu gayet iyi gibi görünüyordu ve söylenene göre çevredeki tüm gayrimenkullerin sahibi kendisiydi. Ancak Siegfried, ondan nadiren ödeme alabiliyordu.

Yavaş ödeme yapanların hepsinin ortak bir noktası vardı. Veterinerlerin yavaşlıklarını tolere etmezlerdi. Başları derde girince anında harekete geçilmesini isterlerdi. "Hemen geliyor musunuz?", "Gelmen ne kadar sürer?", "Beni bekletmeyeceksin,

değil mi?", "Hemen buraya gelmeni istiyorum." Siegfried'in alnındaki damarların çıktığını, telefonu tutarken ellerindeki kanın çekildiğini görmek beni geriyordu.

Bay Dumbleby'le bir pazar akşam onda böyle bir durum yaşadıktan sonra öfkesine yenik düşmüş ve NBH sisteminin tüm gücünü onun üzerine yağdırmıştı. Kasabın cüzdanıyla olan ilişkisini rahatlatma konusunda hiçbir etkisi olmamıştı ama duygularını derinden yaralamıştı. O, açık şekilde kendini yanlış yapılmış bir adam olarak görüyordu. O olaydan beri onu kamyonetiyle birlikte her gördüğümde ben ortadan kaybolana kadar yavaşça dönüyor ve bana doğrudan boş gözlerle bakıyordu. Ve tuhaf bir şekilde onu giderek daha sık şekilde görüyor gibiydim. Bu durum beni gayet rahatsız etmeye başlamıştı.

Ve daha da kötü bir şey vardı. Tristan'la birlikte barı konforlu ve birası da Tristan'ın katı standartlarına uygun olan küçük Aldrove barına sık sık gidiyorduk. Hep aynı köşeye oturmasına rağmen daha önceleri Bay Dumbleby'yi hiç fark etmemiştim ama şu anda ne zaman etrafa baksam büyük, üzgün gözleri bana kınayıcı bakışlar atıyordu. Onu unutmaya ve Tristan'ın şuradan buradan anlattığı hikâyelerini dinlemeye çalışıyordum ama sürekli bakışlarının üzerimde olduğunu hissedebiliyordum. Kahkaham neşesini yitiriyor ve etrafa bakınmam gerekiyordu. O güzelim bira da ağzımda sirkeye dönüşüyordu.

Kaçabilmek için bar tezgâhının önü yerine kuytudaki bir yere oturuyordum ve asil ruhunun hakkını vermek amacıyla Tristan da yabancısı olduğu bir ortama benimle birlikte geliyordu. Yerde halı vardı, insanlar küçük parlak masalarda oturup cin içiyorlardı ve etrafta bakıp duran birileri yoktu. Ancak bu fedakârlık bile boşunaydı çünkü Bay Dumbleby bar tezgâhı önündeki yerini kuytudaki yere iletişim noktasından bakabilmek için değiştirmişti. Orada geçirebildiğim gece yarısından sonraki vakitler korkunç bir hâl almıştı. Çaresizce unutmaya çalışan biri

gibiydim. Ancak istediğim kadar bira içeyim, güleyim, konuşayım, hatta şarkı söyleyeyim, yine de diğer yarım etrafa bakmamı gerektirecek zamanı endişeyle bekliyordu. Ve etrafa baktığımda da büyük mutsuz surat, ambarın ahşapla çevrelenmiş çerçevesi ile daha da kötü bir hâl alıyordu. Sarkık çene, katlanmış gıdı, büyük ve düşünceli gözler... Hepsi duvardaki küçük deliğe sınırlanınca inanılmaz derecede büyümüşlerdi.

Çare yoktu. Artık bu mekâna gelmemeliydim. Bu çok üzücü bir durumdu çünkü Tristan bu draft birasında özgün, narin bir lezzet tadabildiğini güzel sözlerle övmeye alışmıştı. Ancak tüm keyfim kaçmıştı. Artık Bay Dumbleby'ye dayanamıyordum.

Hatta bu beyefendiyi tamamen unutabilmek için elimden geleni yapmıştım ama bir gece saat üçte telefonda sesini duyunca tekrar zihnime zorla girmişti. Gece yarısından sonra yatağınızın yanındaki telefon patlayacak gibi olduğunda hep aynı şey olurdu: Buzağılama.

Bay Dumbleby'nin araması da farklı değildi ama onunkisi beklenenden daha buyurgan bir tavırdaydı. Çoğu çiftçinin yaptığı gibi bu saatte aramaktan dolayı özür dilenmesinin gerekliliğini söylemeye lüzum yoktur herhalde. Hemen geleceğimi söyledim ama bu ona yetmemişti. Tam olarak kaç dakikada orada olacağımı bilmek istiyordu. Uykulu şekilde alay edebilmek için kaç dakikada ayaklanıp giyineceğimi, kaç dakikada alt kata ineceğimi ve arabayı çıkaracağımı vesaire anlatıyordum ama sanırım bunu anlamamıştı bile.

Herkesin uyuduğu köye vardığımda kasap dükkânının penceresinden bir ışık süzülüyordu. Ben bagajdan halatlarımı ve aletlerimi çıkarırken Bay Dumbleby yukarı aşağı söylenerek yürüyor, neredeyse sokağa çıkıyordu. Veteriner faturasını bir yıldan uzun süredir ödememiş biri için gayet sabırsız biri diye düşünmüştüm.

Arka taraftaki ahıra ulaşabilmek için dükkânın içinden geçmemiz gerekiyordu.

Hastam büyük, şişman, beyaz ve durumundan pek rahatsız olmamış gibi görünen bir inekti. Ara sıra kasılıp bir çift toynağı vulvasından birkaç santimetre dışarı çıkarıyordu. Toynaklara dikkatlice baktım çünkü onlar veterinere işinin ne kadar zorlu olacağını gösterirdi. Küçük bir buzağının iki tane kocaman toynağının olması her zaman yüzümdeki tüm neşeyi söküp almaya yeterdi. Toynakları yeterince büyüktü ancak tuhaf boyutlarda değildi. Açık konuşmak gerekirse anne de gayet yeterli genişlikteydi. Normal doğumu engelleyen şeyin ne olduğunu merak ediyordum.

Bay Dumbleby "Elimi içeri soktum, bir kafa var ama yönünü çeviremiyorum. Bacaklarından neredeyse yarım saattir çektiriyorum."

Belime kadar soyunurken (doğum kıyafeti giyinmek açıktan olmasa da hâlâ korkaklık olarak görülüyordu) durumun daha kötü olabileceğini düşünüyordum. Kıyafetimi çıkardığım binaların çoğu ilkel ve esintiliydi ama bu modern bir ahırdı ve altı ineğe de gayet yeterli seviyede merkezi ısıtma sağlanıyordu. Ayrıca, normalde dumandan kararmış gaz lambasının yerine burada elektrik kullanılıyordu.

Kollarımı sabunlayıp dezenfekte ettikten sonra ilk keşfimi gerçekleştirdim ve sorunun sebebini bulmak pek zor olmadı.

Evet, bir kafa ve iki bacak vardı ama bunlar farklı buzağılara aitlerdi.

"İkizimiz var," dedim. "Çektirdiğiniz şeyler arka bacaklarmış. Arkadan pozisyonlanmış."

"Kıçı önde yani?"

"Öyle de denebilir. Ve doğru yönde gelen buzağının bacakları da yanlarında duruyor. Onu geriye ittirip diğerini çıkaracağım."

Bu gayet zorlu bir iş olacaktı. Normalde ikiz buzağılamasını severim çünkü buzağılar genelde küçük olurlar ama bunlar gayet büyüklerdi. Girişteki buruna elimi koydum, ağzına bir par-

mağımı soktum ve irkilmeyle dilin hareketlendiğini hissettim, buzağı canlıydı.

Onu düzgünce rahme doğru ittirmeye başladım, bir yandan da yavru bu konuda ne düşünüyordu diye merak ediyordum. Neredeyse dünyaya gelmişti, burun delikleri dışarıdaki havayla birkaç santimetre olsa da temasa geçmişti ve şimdi de geldiği yere geri döndürülüyordu.

İnek de bu konuda pek bir şey düşünmemişti çünkü canımı sıkmak için kasılarak ittirmeye başlamıştı. Gayet iyi bir iş de çıkarmıştı çünkü bir inek, insandan daha güçlüydü. Ancak kolumu buzağıya karşı sağlamca tuttum ve her kasılma beni geri ittirse de onu pelvisin girişine ittirene kadar sürekli bir basınç sağladım.

Bay Dumbleby'ye dönüp nefeslendim: "Kafayı ortadan kaldırdım. Bacakları tutup diğer buzağıyı çek çıkar şimdi."

Kasap öne çıktı ve büyük, etli ellerinin her biri birer bacağı kavradı. Sonra gözlerini kapatıp yüzünde bin bir türlü kasın gerilmesiyle ve çabaladığını gösteren iniltilerle çekme hareketlerine başladı. Buzağı bir gıdım bile yerinden oynamamıştı ve bu durum canımı çok sıkmıştı. Bay Dumbleby bir homurdanıcıydı. (Bu ifade bir keresinde Siegfried ile bir çiftçinin bir buzağılamada birer bacağı tuttukları esnada çiftçinin kendisini hiç yormadan sadece inanılmaz sesler çıkardığı zamandan kalmadır. Siegfried ona dönüp şöyle demiştir: "Gel seninle anlaşalım. Sen buzağıyı çek, ben de homurdanayım.")

Koca kasaptan hiçbir yardım elde edemeyeceğim açıktı ve kendi başıma şansımı denemeye karar vermiştim. Belki de şansım yaver giderdi. Burnu bıraktım ve arka bacakları hemen tutmaya çalıştım ama hayvan benden hızlıydı. Tekrar kasılıp iki numaralı buzağıyı girişe ittirdiği sırada neredeyse diğer buzağıyı yakalıyordum. Tekrar başladığım yere dönmüştüm.

Elimi tekrar ıslak ve küçük buruna koyup acı verici ittirişe

baştan başlamıştım. Büyük ineğin kasılmalarıyla çarpışırken hiçbirimizin pek de güçlü hissetmediği bir saatte, sabahın dördünde olduğumuz bana hatırlatılmıştı. Kafayı tekrar pelvise doğru ittirdiğimde ölümcül derecedeki zayıflığın gizlice bana nüfuz etmeye başladığını hissedebiliyordum ve sanki biri kolumdaki kemiklerin çoğunu yerinden çıkarmış gibiydi.

Bu sefer bacaklara saldırmadan önce nefesimi toparlamak için birkaç saniye bekledim ama nafile. İnek gayet güzel zamanlanmış bir kasılmayla beni kolaylıkla alt etmişti. Araya giren kafa girişi tekrar sıkıştırmıştı.

Artık yetmişti. Ve içerideki küçük yavrunun da bir ileri bir geri olayından canının sıkıldığını düşünüyordum. Soğuk ve boş dükkândan geçip sessiz sokağa çıkmıştım ve arabadan lokal anesteziyi almıştım. Sekiz cc'lik epidural anestezi uyguladıktan sonra rahmi tamamen uyuşmuş olan inek, işlemlere karşı tamamen umarsız kalmıştı. Hatta balyadan biraz zaman koparıp boş boş çiğnemeye başlamıştı.

Bundan sonrası posta çuvalıyla uğraşmak gibiydi. İçeri doğru ittirdiğim her şey bana doğru geri gelmek yerine içeride kalıyordu. Tek sorun her şeyi düzene soktuktan sonra bana yardımcı olabilecek hiçbir kasılmanın bulunmamasıydı. Bu artık çekişimize bağlı bir durumdu. Arka bacaklardan birini ben, diğerini de nefes nefese kalmış olan Bay Dumbleby çektirdik ve ters pozisyonlanmış olan buzağı kısa sürede çıkmıştı. Burnuna kayda değer miktarda plasenta suyu kaçmıştı ama onu öksürtene kadar ters tutmuştum. Onu ahırın zeminine koyduğumda kafasını haşin bir şekilde salladı ve ayaklanmaya çalıştı.

Sonra da eski dostum ikinci buzağı için çalışmaya başladım. Artık içeride uzanıyordu ve muhtemelen küsmüştü. Onu nihayetinde burnunu çekerken ve etrafı tekmelerken aydınlığa çıkardığımda "Sen de bir karar ver artık be!" deseydi kesinlikle hak verecektim.

Göğsümü havluyla kurularken Bay Dumbleby'nin bir avuç samanla ovaladığı iki tane sırılsıklam küçük hayvanın zeminde kıpırdayışını her seferinde hissettiğim anlık zevkle gözlemliyordum.

"İkize göre büyükler," diye mırıldandı kasap.

Bu mütevazı onaylama ifadesi bile beni şaşırtmıştı ve belki de olayları biraz ilerletmeliydim.

"Evet, ikisi de harika buzağılar. Böyle birbirlerine girdiklerinde ikizler genelde ölürler. Onları canlı çıkarmış olmamız gerçekten de iyi iş." Bir an için durdum. "Biliyor musun, bu ikisinin gayet iyi değeri vardır."

Bay Dumbleby cevap vermemişti ve ben de mesaj yerine ulaştı mı ulaşmadı mı anlayamamıştım.

Giyinip, aletlerimi topladım ve Bay Dumbleby'nin arkasından ahırdan çıkıp kancalarda asılı duran biftek parçalarının, tepsi tepsi sakatatın, taze yapılmış sosis tepelerinin arasından sessiz dükkânın içinden geçtim. Kapıdan dışarı çıkacakken kasap bir anlığına tereddütle durdu. Çok düşünceli gibiydi. Sonra bana doğru döndü.

"Birkaç sosis ister misiniz?"

Şaşkınlıktan neredeyse kendimden geçecektim. "Evet, isterim. Çok teşekkürler." Pek gerçekçi bir cevap değildi ama adamın kalbine dokunmuş olmalıydım.

Gidip yaklaşık yarım kiloluk sosis kesti, hızlıca yağlı kâğıda sardı ve paketi bana uzattı.

Soğuk kütlelerini elimde hissettiğim sosislere baktım. Hâlâ inanamıyordum. Sonra değersiz bir düşünce oluştu aklımda. Biliyorum, bu haksızlıktı. Gariban adam birçok istekte bulunabilme lüksünü bilemezdi. Ancak içimdeki şeytan onu teste tabi tutmaya beni ikna etmişti. Elimi pantolonumun cebine soktum, madeni paraları karıştırarak adamın gözüne baktım.

"Ne kadar tuttu?" diye sordum.

Bay Dumbleby'nin cüsseli bedeni bir anda hareketsiz kaldı ve birkaç saniyeliğine hiç hareket etmedi. Bana neredeyse suratında hiçbir ifade takınmadan bakarken sadece yanağının bir kez seğirmesi ve gözlerinde giderek artan ıstırap, içinde devam eden mücadeleyi ele vermişti. Konuşmaya başladığında sanki kontrolünün dışındaki bir güç tarafından zorla konuşturuluyormuş gibi boğuk bir fısıltı çıkmıştı ortaya.

"Orası," dedi. "İki pound ve altı peni tutuyor."

57

Hastanenin önünde durup hemşirelerin çıkmasını beklemek benim için yeni bir tecrübeydi ancak haftada birkaç akşam burada bulunan Tristan için alışılagelmiş bir şeydi. Tecrübeli olduğu çok belliydi. Ancak özellikle de sokak lambasının ışığının vurduğu yerin hemen ötesindeki gaz şirketinin ofisinin giriş tarafında aldığı kederli pozisyonda görülüyordu bu tecrübe. Oradan karşıdaki yol üzerinden hastanenin girişine ve hemşire odasına giden uzun beyaz koridoru gözlemleyebiliyordu. Ayrıca olur da Siegfried o yoldan geçerse, Tristan'ın görünmez ve güvende olma avantajı da bulunuyordu.

Yedi buçuk gibi beni dürttü. İki kız hastaneden çıkmış, merdivenlerden inmiş ve sokakta bekliyorlardı. Tristan iki yanına dikkatlice baktı, sonra da kolumdan tuttu. "Haydi Jim, işte oradalar. Soldaki, saçı bakır rengine çalan sarışın Connie. Çok tatlıymış."

Yanlarına gittik ve Tristan beni kendine has cazibesiyle onlarla tanıştırdı. İtiraf etmeliyim ki eğer bu akşam terapi niyetine planlandıysa, şimdiden daha iyi hissetmeye başlamıştım bile. Bu iki güzel kızın sanki dualarının karşılığı olarak önlerine çıkmışım gibi ağızları açık ve gözleri parıldar şekilde bana bakışlarında iyileştirici bir şey vardı.

Birbirlerine saç haricinde inanılmaz benziyorlardı. Brenda'nın saç rengi çok koyuydu ama Connie'nin saçları açık renkliydi ve kapıdan sızıp başına ışığın vurduğu yerlerde renk alev alevdi. İkisi de çok sağlıklı görünüyordu; canlı yanaklar, beyaz dişler, parlayan gözler ve anlamanın çok kolay olduğunu düşündüğüm başka bir şey daha: Tatmin etme arzusu.

Tristan arabanın arka kapısını gösterişle açmıştı. "Ona dikkat et Connie, sessiz durur ama kadın gördü mü şeytanlaşır. Dört bir âlemde büyük bir âşık olarak bilinir."

Kızlar kıkırdadılar ve bana daha da dikkatlice baktılar. Tristan sürücü koltuğuna oturdu ve inanılmaz bir hızla yola çıktık.

Karanlık taşranın görüntüsü camlardan süzülüp geçerken köşeye yaslanıp bağırarak konuşan Tristan'ı dinledim. Belki beni neşelendirmek için ya da sadece canı istediği için böyle yapıyordu ama ağzından akan sözler durmak bilmiyordu. Kızlar gayet ideal bir dinleyici topluluğu olmuşlardı çünkü söylediği her şeye katıla katıla gülüyorlardı. Connie'nin bana doğru yaklaştığını hissedebiliyordum. Gayet yakınımda oturuyordu ve yan tarafında uzunca bir boşluk vardı. Küçük araba keskin bir virajdan döndü ve onu bana doğru fırlattı. O da gayet doğal bir şekilde başını omzuma koyarak durdu. Saçının yanağıma dokunduğunu hissettim. Pek parfüm kullanmamıştı ama sabun ve antiseptik kokuyordu. Aklım Helen'e gitmişti. Bugünlerde onu pek düşünmüyordum. Sadece üzerine biraz çalışmak gerekirdi, aklıma onun hakkında herhangi bir şey gelince engellemek. Bu konuda gayet ustalaşmıştım artık. Her neyse, olmuş bitmiş bir şeydi, hem de daha başlamadan.

Kolumu Connie'nin omzuna attım ve o da başını yukarı doğru kaldırdı. Evet, onu öptüm. Tristan'ın sesi ön koltukta şarkı söylerken yükselmiş, Brenda kıkırdamış, eski araba da titreye titreye bozuk yolda gazlamaya devam etmişti.

Kuş uçmaz kervan geçmez yerlere çıkan yolun üzerindeki bir köye, Poulton'a varmıştık sonunda. Savrularak tepedeki antik taştan bir haç bulunan yeşil yuvarlak ve enstitünün salonunun bulunduğu dik bir yükselti olan çıkmaza doğru uzanan düzensiz tek bir sokağı vardı.

Dans organizasyonu burada olacaktı ama Tristan'ın öncesinde yapmayı düşündüğü başka planları vardı. "Burada harika bir

bar var. Bir şeyler içelim de neşemiz yerine gelsin." Arabadan indik ve Tristan bizi taş bir binaya doğru götürdü.

Buranın eski veya antika hiçbir şeyle alakası yoktu. Sadece büyük, kare şeklinde bembeyaz bir odadan ve odanın içinde alevleri parıldayan siyah bir ocak ve karşısında bulunan uzun ve sırt yaslanabilen tahta sıradan ibaretti. Şöminesinde büyük bir ateş belli ki çatırdıyordu ve yine yıllardır çıkan dumanla etrafı kapkara olmuştu.

Hemen sıraya oturduk ve dışarıdaki soğuğa karşılık olarak konfor bulduk. Tüm mekân bizimdi.

Mekânın sahibi geldi. Pek resmi giyindiği söylenemezdi. Ceketi yoktu, çizgili ve yakasız gömlek ve tam göbeğinin üstünden geçirmiş olduğu kahverengi kemerle desteklenmiş pantolon giymiş ve pantolon askısı takmıştı. Neşeli yuvarlak suratı Tristan'ı görünce sevinçle dolmuştu. "Ne haber Bay Farnon, iyi misin?"

"Daha iyi olmamıştım Bay Peacock. Peki, sen nasılsın?"

"İyiyim efendim, gayet iyiyim. Hiç şikâyetçi olamam. Diğer beyefendiyi de bir yerlerden hatırlıyorum. Buraya daha önce gelmiştiniz değil mi?"

Hatırlamıştım. Poulton Bölgesi'nde tüm gün boyunca test yapmıştım ve buraya yüksek fundalıklarda saatler boyunca genç hayvanlarla boğuştuktan sonra donmuş bir hâlde ve açlık çekerken bir şeyler yemek için gelmiştim. Mekânın sahibi beni donuk şekilde buyur etmişti ve ben oturup gömleğinin arka kısmını, pantolon askısını ve parıldayan deri kemerini izlerken tavasını eski siyah ocağa koymuştu. Ateşin yanındaki yuvarlak meşe ağacından yapılmış masanın üstü yemeklerle dolmuştu. Evde tütsülenmiş kalın bir biftek tabaktan taşmış hâldeydi ve yanında da iki tane taze yumurta, içine bıçak batırılmış ve yeni pişmiş bir somun ekmek, biraz çiftlik tereyağı, reçel, bir büyük demlik çay ve daire şeklinde, kar beyazı renginde ve yaklaşık kırk beş santimetre yüksekliğinde bir tüm Wensleydale peyniri.

Uzun bir süre boyunca sulu ve leziz peyniri inanamayarak dilim dilim yiyip bitirdiğimi hatırlıyorum. Yemeğin hepsi de sadece beş şilin tutmuştu.

"Evet Bay Peacock, daha önce de buraya gelmiştim ve olur da bir adada mahsur kalıp açlık çekersem bana servis ettiğiniz o harika yemeği düşüneceğim."

Mekân sahibi omuzlarını silkti. "Çok bir şey değildi efendim. Her zamankindendi." Ancak bu hoşuna gitmişti.

Tristan sabırsız bir şekilde, "Tamam o zaman," dedi. "Ancak biz yemek yemeye değil, içmeye geldik ve Bay Peacock'ta Yorkshire'daki en iyi fıçı biralardan vardır. Senin de tatmanı isterim Jim. Rica etsem bize iki ellilik, iki de yirmi beşlik getirebilir misiniz Bay Peacock?"

Kızlara ne istediklerinin sorulmadığını fark etmiştim ama durumdan gayet memnun görünüyorlardı. Mekân sahibi kilerden biraz nefes nefese kalmış şekilde çıktı. Her bir bardağın tepesinde beyaz, köpüklü bir bulut oluşana kadar ölçüsüne dikkat ederek ince ve kahverengi bir sıvı akıttığı uzun, beyaz emayeli bir sürahi taşıyordu.

Tristan bardağını kaldırmış, ona hürmetle bakıyordu. Onu dikkatlice kokladı ve sonra da çenesini hızlıca yukarı aşağı hareket ettirirken ağzında birkaç saniye boyunca beklettiği küçük bir yudum aldı. Ağzındaki yudumu yuttuktan sonra dudaklarını büyük bir ciddiyetle şapırdatıp gözlerini kapattı ve sonra büyük bir yudum aldı. Uzun bir süre gözlerini kapalı tuttu ve açtığında da sanki güzel bir rüya görmüş gibi kendilerinden geçmiş bir hâldeydiler.

"Buraya gelmek büyük bir deneyim," diye fısıldadı. "Birayı tahtanın içinde muhafaza etmek marifet ister ama siz bir sanatçısınız Bay Peacock."

Mekân sahibi başını mütevazı bir şekilde öne eğdi ve Tristan da kadehini kaldırdıktan sonra küçük bir dirsek hareketiyle bardağını bir çırpıda bitirdi.

Kızlardan küçük çaplı ve etkilendiklerini belirten "ooo" sesleri duyulmuştu ama onların bardaklarındakileri içmekte zorlandıklarını görebiliyordum. Ben de biraz çabalayarak kendi biramı bitirip bardağı masaya koyduğumda emaye sürahi tekrar dolmaya başlamıştı bile.

Tristan gibi bir virtüözün yanında hep dezavantajlıydım ama zaman geçtikçe ve mekân sahibi de sürahiyi getirmek için kilere uğramaya devam ettikçe her şey daha da kolaylaşıyor gibiydi. Hatta uzun bir süre sonra sekizinci bardağımı içerken neden bol miktarda sıvı söz konusu olunca zorluk çektiğimi düşünmüştüm. Kolay bir olaydı, sakinleştiriyor ve rahatlatıyordu. Tristan haklıydı. Buna ihtiyacım vardı.

Connie'nin gördüğüm en güzel canlılardan biri olduğunu şimdiye kadar fark etmemiş olmam kafamı karıştırmıştı. Hastanenin önündeki sokakta çekici duruyordu ama tabii ki ışık yanlış yönden vuruyordu ve ben de cildinin mükemmelliğini, gözlerindeki gizemli yeşil tonlarını ve sarısını altından, kırmızı bronz tonlarını da çıtırdayan alevlerden almış olan saçlarını fark edememiştim. Ve gülen, parıldayan ağzı, dişleri ve küçük pembe dili... Sadece birasını içmek için gülmeye ara veriyordu. Söylediğim her şey nükteliydi, hatta inanılmaz komikti ve o da hep bana, gözlüklerinin üstünden hayranlıkla bakıyordu. Çok rahatlatıcı bir şeydi bu.

Bira aktıkça zaman yavaşlıyordu ve sonunda durmuştu. Artık ne geçmiş ne de gelecek, sadece Connie'nin yüzü ve sıcak, dertsiz şimdiki zaman vardı.

Tristan kolumdan tutunca şaşırmıştım. Onun da burada olduğunu unutmuştum ve baktığımda o da aynı Connie gibiydi. Sadece boş odada süzülen surat vardı. Tabii bu surat gayet kızarmış, şişmiş ve gözleri parlaktı.

"Deli idareciyi görmek ister misin?" diye sordu surat.

Bu söz bana derinden dokunmuştu. İşte arkadaşımın benim

için endişesini gösteren bir işaret daha. Tristan'ın bütün repertuvarı içinde deli idarecininki en gerçekçi olandı. İnanılmaz efor sarf etmek gerekiyordu ve Tristan da herhangi bir fiziksel aktiviteye alışık olmadığından çok zorlanıyordu. Yine de hazırdı ve kendini kurban etmek istiyordu. İçimdeki duygular kabarmıştı ve hüngür hüngür ağlamanın doğru olup olmayacağını bir anlığına düşünmüştüm ancak onun yerine Tristan'ın kafasını iki elimin arasında tutmakla kendimi avuttum.

İçtenlikle "Daha ne isteyeyim canım arkadaşım benim," dedim. "Bu nazik düşüncen için çok teşekkür ederim. Ve fırsatını da bulmuşken bütün Yorkshire'da T. Farnon'dan daha beyefendi birinin bulunmadığını söylemek isterim."

Büyük kırmızı surat ciddileşmişti. "Sözlerin karşısında onore oldum eski dostum."

"Lafı bile olmaz." Ağzım dilim kayıyordu. "Benim çarpık cümlelerim, senin hakkında düşündüğüm güzel şeyleri ifade etmeye yetemez bile."

Tristan "Çok naziksin," diye hıçkırdı.

"Haydi haydi. Seni tanımak büyük bir gururdur, çok büyük bir gurur."

"Teşekkürler, teşekkürler." Tristan bana yaklaşık on beş santimetre uzaktan ağır ağır başını sallıyordu. Birbirimizin gözlerine ciddi ciddi bakınıyorduk ve Brenda araya girmeseydi bu muhabbet çok uzun süre devam edebilirdi.

"Hey, siz ikiniz bakışmayı bırakırsanız bir bardak daha bir şeyler içmek istiyorum."

Tristan ona donuk bir bakış attı. "Birkaç dakika daha beklemen gerekecek. Yapmam gereken bir şey var." Yerinden kalktı, kendini salladı ve odanın ortasına gitti. Seyircilerine döndüğünde haşmetli bir duruşu vardı. Bunun olağanüstü bir gösteri olacağını hissediyordum.

Tristan kollarını kaldırdı ve hayali orkestrasına ciddi şekilde

bakınıp yaylıları, nefeslileri, pirinç çalgıları ve davulları tek bir bakışta gördü. Sonra şiddetli bir şekilde kollarını aşağı sallayıp giriş müziğini başlattı. Kafasını oraya buraya sallayışını, sıkmış olduğu yumruğunu sallayarak viyolaları devreye sokuşunu veya öfkeli bir bakışla ve titreyen, gergin bir elle trompetleri yönlendirişini bu sefer Rossini çalıyor herhalde diye düşündüm. Belki de Wagner'di.

Olay, performansın ortalarında bir yerlerde başlıyordu. Yüzünün titremeye ve dudaklarının kıvrılmaya başladığını büyülenmişçesine izliyordum. Kol sallayışı daha da şiddetlenmişti ve sonra da bütün vücudu kontrolsüz kasılmalarla sarsılıyordu. Sona yaklaşıldığı açıktı. Tristan'ın gözleri yuvarlanıyordu, saçı yüzünün önüne düşmüştü ve üzerinden geçip dalgalanan müziğin kontrolünü kaybetmişti. Bir anda kasılmış, kolları yanlarında durmuş ve yere devrilmişti.

Alkış ve kahkahaya katılmışken Tristan'ın gayet hareketsiz kaldığını fark ettim. Yanına gittiğimde başını sıranın meşeden ayağına çarptığını ve neredeyse bilincini kaybetmiş olduğunu gördüm. Hemşireler hemen müdahale ettiler. Brenda, Tristan'ın başını profesyonel bir şekilde desteklerken Connie de sıcak su ve bez getirmek üzere gitmişti. Tristan gözlerini açtığında kulağının üzerindeki hassas bir yumruyu yıkıyorlardı. Bay Peacock arka planda gergin şekilde sızlanıyordu. "Durumu nasıl, iyi mi? Yapabileceğim bir şey var mı?"

Tristan doğrulup hâlsizce birasını yudumladı. Rengi solmuştu. "Bir dakikaya iyileşirim ve evet, yapabileceğin bir şey var. Bize birer yolluk hazırla, sonrasında dansa gideceğiz."

Mekân sahibi gitti ve ağzına kadar dolu emaye sürahiyle geri döndü. Son bir bardak Tristan'ı mucizevi bir şekilde düzeltmişti ve kısa sürede ayaklanmıştı. Sonra Bay Peacock'la samimi şekilde el sıkışıp çıktık. Hanın parlaklığından sonra dışarıdaki karanlık üzerimize bir yorgan gibi çökmüştü ve çimenli tepe-

de duran enstitüyü görene kadar dik yollu sokakta yolumuzu el yordamıyla bulmuştuk. Perdeli pencerelerdeki açıklıklardan ince ışık huzmeleri sızıyordu ve müziği, ritmik takırtıları duyabiliyorduk.

Neşeli genç bir çiftçi girişte bizden ücret aldı ve içeri girdiğimizde sıkışık şekilde dans edenlerin kalabalığının içinde boğulmuştuk. İçerisi müzikle birlikte savrulup dans ederken mutlu mutlu terleyen jilet gibi siyah takım elbiseli genç oğlanlar ve parlak elbiseli kızlarla doluydu.

Bir uçtaki alçak platformda piyano, akordeon, viyola ve davul çalan dört müzisyen canlarını dişlerine takarak müzik yapıyorlardı. Diğer uçta da rahatta duran orta yaşlı kadınlar, jambon ve jöleli sandviçler, ev yapımı turtalar, sürahilerce süt ve bol kremalı meyveli tatlıların bulunduğu uzun masayı idare ediyorlardı.

Duvar taraflarında yine delikanlılar duruyor, eşi olmayan kızları bulmaya çalışıyorlardı. Genç bir müşterimi görmüştüm. "Bu dansın adı ne?" diye bağırdım.

Cevap gelmişti: "Eva Three Step."

Bu benim için yeni bir şeydi ama Connie'yle birlikte cesurca öne atıldım. Çok fazla dönüş ve adım vardı ve delikanlılar ağır botlarını yere vurduklarında bina sallanıyordu ve çıkan ses sağır edici şekilde oluyordu. Bayılmıştım. Olayın zirvesindeydim ve Connie'yi kalabalığın arasında rahatlıkla döndürüyordum. Omuzlarımla diğer insanlara çarptığımın farkında oluyordum ama ne kadar çabalasam da ayaklarımın yere değdiğini hissedemiyordum. Süzülüyor olma hissi çok güzeldi. Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmadığımı düşünmüştüm.

Biraz dans ettikten sonra acıkmıştım ve Connie'yle birlikte yemek masasına süzüldüm. İkimiz de yediğimiz jambonlu ve yumurtalı turta dilimini o kadar çok beğenmiştik ki birer tane daha yemiştik. Azıcık da tatlıdan yedikten sonra dansa geri döndük. St. Bernard Valsi'nin ortasındaydık ki ayaklarımın tekrar

yere değdiğini hissetmeye başladım. Biraz yavaşlatan ve ağırlaştıran bir şeydi bu. Connie de ağırlaşmış hissediyordu. Kollarımın arasında çöküyor gibiydi.

Yukarı baktı. Yüzü kireç gibiydi. "Birzaz köt hissedoyrumr, müsadnedele." Yanımdan ayrıldı ve kadınlar tuvaletine deli gibi koşturdu. Birkaç dakika sonra çıktı ve yüzü artık kireç gibi değildi. Yeşildi. Bana doğru sendeledi. "Biraz temiz hava iyi gelecektir. Beni dışarı çıkar."

Onu karanlığa çıkarmıştım ve sanki bir gemiye binmiş gibiydim. Altımdaki zemin sallanıyordu ve ayakta durabilmek için bacaklarımı oynatıyordum. Connie'nin kolundan tutarak enstitünün duvarına vardım ve sırtımı dayadım. Bunun pek bir yardımı dokunmamıştı çünkü duvar da sallanıyordu. Midem bulanmaya başlamıştı. Jambonlu ve yumurtalı turtayı düşündüm ve şiddetle öğürdüm.

Ağzım açık şekilde serin havayı içime çekerken karanlık gökyüzünün temiz ve sert akışına ve ayın soğuk yüzünün üzerinden geçen parçalı bulutlara doğru baktım. Beni asla umursamayan yıldızlara doğru, "Ah Tanrım, ne halt etmeye o kadar çok bira içtim ki?" diye haykırdım.

Ancak Connie'ye göz kulak olmam lazımdı. Onu kolumla tuttum. "Haydi, biraz yürüyelim." İki üç turda bir nefesimi toparlayıp beynimi uyandırmak için kafamı şiddetle sallamak üzere duraksayarak binanın etrafında durmadan yürüyorduk.

Ancak rotamız biraz dengesizdi ve binanın küçük ve dik yokuşlu bir tepeye kurulmuş olduğunu unutmuştum. Bir anlığına hiçbir şeyin üzerinde yürümüyorduk, sonrasında da çamurlu bir yere düştük. En alttaki zorlu yolda artık durduk. Olduğum yerde huzur içinde yatıyordum ki yakınlardan acıklı bir sızlanma geldi. Connie! Muhtemelen bir yerleri kırılmıştı. Ayağa kalkmasına yardım ettiğimde hiçbir şeyinin olmadığını ve şaşırtıcı bir şekilde benim de başıma hiçbir şeyin gelmemiş olduğunu fark

ettim. Bol miktarda alkol tükettikten sonra düştüğümüzde bez bebekler gibi gevşek hâlde olmalıydık.

Binaya geri döndük ve kapı girişinde durduk. Connie tanınmayacak hâldeydi. Güzel saçı dağınık öbekler hâlinde yüzüne düşmüş, gözleri boş bakıyor ve yanaklarındaki çamurların arasından gözyaşları süzülüyordu. Kıyafetim çamur içindeydi ve yüzümün bir tarafındaki çamurun da kurumaya başladığını hissedebiliyordum. Girişte yan yana duruyor, çaresizce birbirimize yaslanıyorduk. Dans eden kişiler şekilsiz, bulanık bir görüntüden ibaretti. Midem allak bullaktı.

Sonra birinin "İyi akşamlar," dediğini duydum. Bir kadındı ve sesi yakından gelmişti. Bize ilgiyle bakan iki figür vardı. Kapıdan henüz içeri girmiş gibilerdi.

Biraz konsantre olduktan sonra gözümün odağına birkaç saniyeliğine girmişlerdi. Helen ve yanında da başka bir adam vardı. Adamın pembe, keselenmiş gibi duran suratı, yana yapıştırılmış ve parıldayan sarı saçları tertemiz İngiliz tarzındaki sıcak kabanıyla uyum içindeydi. Bana tiksinerek bakıyordu. Odaktan çıkmışlardı ve artık sadece Helen'in sesi vardı. "Dans nasıl gidiyor diye bakmak için biraz duralım diye düşündük. Senin hoşuna gitti mi?"

Sonra onu beklenmedik bir şekilde net görüyordum. Nazik gülümsemesi yerindeydi ama gözleri bir bana, bir Connie'ye ve tekrar bana bakarken gergin hâldeydi. Konuşamıyordum ama ona boş boş bakıp gürültü patırtının arasında sadece sakin güzelliğini görüyordum. Sanki bir an için ona sarılmak dünyadaki en doğal şey olacakmış gibiydi ama bu fikri aklımdan çıkarıp onun yerine salak gibi kafa selamı vermiştim.

"Pekâlâ, biz gidiyoruz," dedi ve tekrar gülümsedi. "İyi geceler."

Sarışın adam bana soğuk bir kafa selamı verdi ve çıkıp gittiler.

58

Yola düzgün şekilde tekrar çıkacağım gibi duruyordu. Neyse ki de öyleydi çünkü sabahın yedisiydi ve fundalığın doğu cephesini henüz ışıtmaya başlamış olan soğuk şafak vaktinde arabamı kardan çıkarmak için hiç vakit harcayamazdım.

Bu dar ve iki tarafında da çit bulunmayan yol, yüksekte düz bir araziden geçiyor ve çok daha dar yol ayrımlarıyla birkaç yalnız çiftliğe ulaşıyordu. Bu erken saatteki çağrıya (bir ineğin memesinde iç kanama vardı) giderken kar yağmıyordu. Ancak rüzgâr giderek daha da artıyor ve tepelerin zirvelerinde haftalardır duran beyaz örtünün üzerinden karları alıp götürüyordu. Ön farlarımdan bu görüntü gayet rahat görülüyordu. Sanki asfaltın üzerinde yolunu bulmaya çalışan uzun, beyaz parmaklar gibi duruyorlardı.

İşte tüm yollar tekrar böyle kapanmıştı. Çiftlikte pituitrin enjekte edip kanayan rahme temiz bir çarşafla bastırırken rüzgârın ahır kapısını sarstığını duyabiliyor ve acaba eve ulaşabilme yarışını rüzgâra karşı kazanabilir miyim diye düşünüyordum.

Geri dönüş yolunda, yoldaki kar birikintileri güzel şekiller almayı bırakmış ve beyaz minderler gibi yola yığılmışlardı. Ancak küçük arabam bazen yolundan saparak ve patinaj çekerek onların üzerinden ezip geçmeyi başarmıştı. Artık birkaç yüz metre ötedeki beyaz ışığın arasında güven veren siyahlığıyla anayolu görebiliyordum. Ancak hemen ileride solda, bir tarla kadar ötede Cote Evi vardı. Oradaki bir öküzü tedavi ediyordum. Biraz donmuş turp yemişti ve bugüne de bir rande-

vu ayarlamıştık. Tekrar buraya dönmeyi pek istemiyordum ve mutfak penceresinde de ışık vardı. Belli ki aile zaten uyanıktı. Döndüm ve avlularına girdim.

Çiftlik evinin kapısının küçük bir girişi vardı ve rüzgâr da içeriye kar taşımış, tahtaların yanında yarım metrelik pürüzsüz bir birikinti oluşturmuştu. Kapıyı çalmak üzereyken birikintinin üstü biraz titredi, sonra da sallanmaya başladı. Orada bir şey vardı, çok büyük bir şey. Loş ışıkta öylece durup karın dökülerek içinden tüylü bir şeyin çıkmasını beklemek ürpertici bir şeydi. Herhalde ısınmak isteyen vahşi bir hayvandı ama bir tilkiden ya da aklıma gelen diğer hayvanlardan daha büyüktü.

Sonra kapı açıldı ve mutfağın ışığı dışarıya taştı. Peter Trenholm beni içeri buyur etti ve eşi de içerideki aydınlıktan gülümsedi. Neşeli genç bir çiftti.

Kürkündeki karları temizleyen hayvanı göstererek "O nedir?" dedim nefes nefese.

Peter sırıtarak "O mu? O bizim Tip."

"Tip mi? Köpeğin Tip mi? Kar yığınının içinde ne yapıyor peki?"

"Herhalde üzerine düşmüştür. Hep orada, arka kapının önünde uyuyor."

Çiftçiye baktım. "Yani her gece dışarıda yatıyor diyorsun?"

"Evet, her gece. Yaz da öyle kış da öyle. Ama bana öyle bakmayın Bay Herriot, kendi tercihi böyle. Diğer köpeklerin inek ahırında sıcak yatakları var ama Tip öyle olsun istemiyor. Artık on beş yaşında ve enikliğinden beri dışarıda uyuyor. Hatırlıyorum da babam sağken onu hep içeride uyumaya alıştırmaya çalışırdı ama maalesef."

Yaşlı köpeğe şaşkınlıkla baktım. Kendisini artık daha net görebiliyordum. Tipik bir çoban köpeği gibi değildi. Daha kalın kemikleri, daha uzun tüyleri vardı ve on beş yaşını hiç de yansıtmayan bir canlılık saçıyordu. Bu rüzgârlı tepeliklerde her-

hangi bir hayvanın dışarıda uyumayı tercih ettiğine ve bir de bu şekilde sağlıklı kaldığına inanmak zordu. Acaba ihtiyarlığını belli eden bir işaret var mı diye yakından bakmak durumunda kalmıştım. Hareket ederken biraz sertçe yürüyordu, kafasındaki ve suratındaki etler biraz çekilmişti ve tabii ki de gözlerinin derinliklerindeki lensin gizliden opaklaşması da vardı. Ancak genel anlamda söndürülemez bir canlılığı vardı.

Üzerindeki son karları da temizledikten sonra çiftçinin yanına hoplaya zıplaya gitti ve bir iki kez ince tonla havladı. Peter Trenholm gülmüştü. "Göreve hazır bile. Bu Tip yok mu, çalışmayı çok seviyor." Binalara doğru yürüdü ve ben de karın altında demir gibi sertleşmiş donmuş oluklara takılarak ve bıçak gibi keskin rüzgârın karşısında başımı öne eğerek takip ettim. Ahırın kapısını açıp büyükbaşların sıcaklığına kendimizi atmak rahatlatmıştı.

Bu uzun binada birçok farklı hayvan vardı. En çok yeri de süt inekleri kaplıyordu, sonra birkaç genç düve, biraz öküz ve son olarak da zemini bolca samanla doldurulmuş, diğer çiftlik köpeklerinin bulunduğu boş bir bölme bulunuyordu. Kediler de oradaydı, yani oranın sıcak olması gerekiyordu. Konfor değerlendirme konusunda kedilerden daha iyisi yoktur ki onlar da samanın üzerinde tüy topları gibi duruyorlardı. Büyükbaşlardan gelen sıcaklığın sızdığı tahta ayrımın hemen yanındaki en güzel kısımda yerlerini almışlardı.

Tip, arkadaşlarının (bir tane genç köpek, bir tane dişi ve üç tane biraz büyümüş yavrusu) yanında özgüvenli bir şekilde yürüyordu. Onun patron olduğunu anlayabiliyordunuz.

Öküzlerden biri benim hastamdı ve biraz daha düzelmiş gibi görünüyordu. Onu dün kontrol ettiğimde işkembesi (büyük birinci midesi) donmuş turplardan bolca yemiş olmasının üzerine tamamen durmuş ve hâlsizdi. Biraz şişmiş ve rahatsızlığından ötürü inlemekteydi. Ancak bugün kulağımı sol tarafına

yasladığımda dünkü ölümcül sessizliğin yerine normal işkembe hareketlerinin seslerini duyabiliyordum. Midesine uyguladığım tedavi şüphesiz ki bir şeyleri ateşlemişti ve aynısından bir daha kullanmak onu düzeltecekti. Gelişmelerin arasında uzun zamandır unutulmuş olan en sevdiğim tedavi yöntemlerinden birini neredeyse sevgiyle birlikte hazırlamaya başlamıştım: Otuz gram formalini, iki yüz elli gram sofra tuzunu ve birçok inek ahırında bulunan fıçıdan bir teneke şeker pekmezini bir kovada dokuz litre sıcak suyla birlikte karıştırmak.

Tahta ağız açacağını öküzün ağzına taktım ve boynuzlarının arkasından bağladım. Sonra da Peter tutacakları tutarken mide sondasını işkembeye indirdim ve karışımı aktardım. İşlemi sonlandırdığımda öküz gözlerini şaşkınlıkla açtı ve arka bacaklarını sallamaya başladı. Yanını tekrar dinlediğimde midenin içindeki gürültüyü duyabiliyordum. Tatmin olmuş şekilde kendi kendime gülümsüyordum. İşe yaramıştı. Hep işe yarardı zaten.

Sondayı silerken Peter'ın erkek kardeşinin sabah sütünün sağımının seslerini duyuyordum ve gitmek için hazırlanırken soğutucuya koymak üzere ahırdan bir kova dolusu sütle gelmişti. Köpeklerin bölmesinden geçerken yemek kaplarına birkaç litre sıcak süt dökmüştü ve Tip de kahvaltısını etmek üzere sakince ileri atılmıştı. Genç köpek, Tip'i sütünü içerken kendine yer açmaya çalışmıştı ama Tip'in diğer köpeğin burnunu sadece küçük bir mesafeyle kaçırmış olan sessiz bir ısırma hamlesinde bulunmasıyla birlikte genç köpek başka bir yemek kabına doğru yol almıştı. Ancak bizim ihtiyarın dişi ve diğer yavrular kendisine yemek yemek için yaklaştıklarında hiçbir sorun çıkarmadığını fark etmiştim. Beyaz, siyah, kaplumbağa kabuğu ve gri tekir renkli kediler samanların arasından esneyerek ortaya çıktılar ve dikkatlice ilerlediler. Onların da sırası gelecekti.

Bayan Trenholm beni bir bardak çay içmeye çağırdığında gün tamamen doğmuştu. Ancak gökyüzünde hâlâ bir grilik var-

dı ve evin yakınındaki seyrek ağaçların çıplak dalları, fundalığın kilometrelerce boşluğunda uzun süren ve buz gibi esintileri olan rüzgârla eğiliyordu. Bu, Yorkshirelıların "ince rüzgâr" ya da "miskin rüzgâr" dedikleri ve kişinin etrafından dolaşmayıp doğrudan içinden geçen bir rüzgâr çeşidiydi. Bana dünyadaki en güzel yerin çiftlik evinin mutfağında parıldayan alevin yanında oturmak olduğunu düşündürüyordu.

Çoğu kişi böyle düşünüyordu, ihtiyar Tip hariç. Peter dışarıdaki ahırlarda bulunan genç inekler için bir yük arabasını saman balyalarıyla doldururken o da etrafta hoplayıp zıplıyordu. Ve Peter'ın dizginleri sallamasıyla beraber genç atlar koşmaya başladığında o da arabanın arkasındaki yerini alıyordu.

Alet takımımı arabanın bagajına fırlatırken dengesiz hareke-te karşı bacakları yerlerinde sağlam duran, kuyruğunu sallayan, soğuk dünyaya karşı havlayarak kafa tutan ihtiyar köpeğe bir baktım. Sakin bir yaşamı elinin tersiyle itip onur köşesi olarak saydığı sahibinin kapısında uyuyan Tip'in hatırası benimle birlikte kalacaktı.

Bunun gibi bir olay hep günümü aydınlatmıştır ve neyse ki böyle şeylerin yaşandığı türde bir mesleğim vardı. Ve bazen de bir şey olmuyor bile, sadece tek bir aydınlık söz karşıma çıkıyor.

Mesela bir sabah yanındaki inek sağılırken ben de kendisini muayene ediyordum. Sütü sağan kişi yaşlı bir adamdı ve biraz sıkıntı çekiyordu. İneğe yakın oturuyordu, kasketli kafasını iyice ineğin yanına yaklaştırmıştı, kovayı dizlerinin arasında sıkıca tutuyordu ama inek hareket ettikçe adamın taburesi de sallanıyordu. İnek kovayı iki kez tekmeleyerek devirmişti ve ayrıca kuyruğunu sıvı pislikle sıvayıp sallayarak yaşlı adamın suratını kirlettiği bir numarası daha vardı.

Sonunda adam buna daha fazla dayanamamıştı. Ayağa kalkıp ineğin sırtına zayıf bir yumruk indirmiş ve öfkeyle bağırmıştı.

"Rahat dursana boklu inek!"

Ya da Luke Benson'ın Hillom köyündeki küçük çiftliğine gitmem gereken gün. Luke yaklaşık altmış yaşında güçlü bir adamdı ve hep sıktığı dişlerinin arasından konuşmak gibi karakteristik bir özelliği vardı. Her kelimeyi bir arada sıkıca duran at dişi gibi kare kare sıralanmış dişlerini göstererek ve sadece dudaklarını oynatarak telaffuz ediyordu. Bu durum en basit bir ifadeyi telaffuz ederken bile söylediklerine bir yoğunluk katıyordu ve konuşurken de gözleri parlıyordu.

Sohbetinin çoğu Hillom'da yaşayan diğer kişiler hakkında iğneleyici ifadelerden oluşuyordu. Hatta insan ırkını genel olarak sevmiyor gibiydi. Ancak onu yine de tuhaf bir şekilde muhatap alınabilecek gayet makul bir adam gibi görüyordum. Hayvanlarının hastalıkları hakkındaki teşhislerimi hiçbir şekilde sorgulamadan kabul ediyordu ve bana sürekli "Jems" diyerek dostane görünmeye çalışıyor gibiydi ki dişlerini bir arada tutarak adımı en doğru bu şekilde söyleyebilirdi.

En büyük nefretini de komşusu ve kendisi gibi küçük bir çiftlik sahibi olan küçük yapılı topal bir adam olan Gill'e karşı besliyordu ve kendisine sürekli ve kırıcı bir şekilde "Gençliğine sıçayım," diyordu. İkisinin arasında yıllardır süregelen fena bir rekabet vardı ve Luke'un sadece iki kez gülümsediğini görmüştüm: Bir keresinde Bay Gill'in ineği buzağısını kaybetmişti ve diğerinde de ekin yığını yanmıştı.

Bay Gill'in eşi, köyleri dolanıp süpürge satan bir adamla birlikte kaçtığında ortaya büyük bir sansasyon çıkmıştı. Daha önce Hillom'da böyle bir şey yaşanmamıştı ve tüm köyde keyifli bir korku ortaya çıkmıştı. Bunun Luke Benson'ın hayatındaki zirve olacağını ve buzağılarından biri için ziyarete gittiğimde kendisini gayet neşeli bulacağımı düşünüyordum. Ancak Luke mutsuzdu.

Hayvanını muayene ve tedavi ederken sessizdi ve ben ellerimi yıkamak için mutfağa gidene kadar konuşmamıştı. Izgarayı grafitle kaplayan kasvetli ve korkunç bir suratı olan eşine dikkatlice bakınıyordu.

" Kimin karısı kaçtı, biliyorsun, değil mi?" dedi.

"Evet, duydum," dedim. Luke'un bundan zevk aldığını dile getirmesini bekledim ancak tuhaf bir şekilde rahatsız görünüyordu. Ellerimi kurulayana kadar oyalandı ve sonra da bana bakıp dişlerini gösterdi.

"Sana ne diyeceğim James," diye homurdandı. "Keşke birisi de BENİMKİNİ kaçırsaydı!"

Ve bir de beni çok iyi hissettirmiş olan Bramleylerden gelen mektup var. Bramleyler gibi bir aileyi bulamazsınız artık. Radyo, televizyon ve motorlu araçlar dış dünyayı en izole yerlere taşıdılar ve bu sebepten yalnız başına duran çiftliklerde tanıştığınız sade insanlar artık hızlı bir şekilde diğer herkes gibi oluyor. Tabii ki bu insanlardan (atalarının törelerine tutunan yaşlı kişiler) hâlâ var ve onlarla karşılaştığımda oturup kendileriyle konuşmak ve neredeyse yok olmuş olan eski Yorkshire sözlerini ve ifadelerini duymak için bir bahane uydururum.

Ancak otuzlu yıllarda, henüz gelişmeler selinin dokunmamış olduğu birçok yer varken Bramleyler bazı açılardan çok özgünlerdi. Dört kişilerdi, hepsi orta yaşlarda bekâr olan üç erkek kardeş ve yine bekâr kalmış olan ablaları. Çiftlikleri tepelerin geniş, sığ ve alçak kesimlerindeydi. Drewburn Köyü'ndeki barın dışında durunca etrafındaki ağaçların tepesindeki dallardan Scar Evi'nin antik kiremitleri görülebiliyordu. Yaz vaktinde de yukarı taraflardan çiftliğe doğru araçla gitmek mümkündü. Araba karıkların (saban izi) üzerinden geçerken bagajdaki şişeler birbirine çarpmıştı, birkaç kez oradan geçerken. Buraya ulaşan diğer yol da diğer taraftan, Bay Broom'un samanlığının yanından ve sonra da ancak bir traktörün ilerleyebileceği kadar derin olukları bulunan bir yoldandı.

Aslında çiftliğe giden bir yol yoktu ama bu Bramley ailesi için bir sorun değildi çünkü dış dünyanın onlar için hiç çekiciliği yoktu. Bayan Bramley öteberi almak için pazar kurulduğu zaman Darrowby'e arada bir uğrardı ve ortanca erkek kardeş olan Herbert 1929 yılında dişini çektirmek için kasabaya inmiş ve bunun haricinde gayet memnuniyetle evde kalmışlardı.

Scar Evi'nden çağrı gelmesi şok etkisi yaratırdı çünkü iş gününden en az iki saat gidecek demekti. Kuru bir hava yoksa arabayı Bay Broom'un yerinde bırakıp yola yaya gitmek daha güvenliydi. Bir şubat gecesi saat sekiz gibi yolda su birikintilerine basa basa ve çamurun Wellington çizmelerimin içine girdiğini hissederek ilerliyordum. Bağırsak ağrısı olan bir ata bakmak için gidiyordum ve ceplerim de ihtiyacımın olabileceği şeylerle (arekolin, morfin ampulleri ve bir şişe Paraphyroxia) doluydu. Yağış devam ederken gözlerim yarı kapalıydı ancak bir buçuk kilometre ötede evin ışığının ağaçların arasından süzüldüğünü görebiliyordum.

Yaklaşık yirmi dakika boyunca görünmeyen su birikintilerinin arasından sıyrılarak ve kırık, halatlarla bağlanmış kapıları açarak çiftliğin avlusuna vardım ve arka kapıya gittim. Tam kapıyı çalacaktım ki durdum. Mutfağın penceresinden baktığımda içeriyi, gaz lambasıyla loş şekilde aydınlatılmış odada Bramley ailesinin sıra şeklinde oturduklarını görüyordum.

Ateşin etrafında değil, karşılarındaki duvara bakan uzun, yüksek sırtlı tahta bir sırada sıkış tıkış şekilde oturuyorlardı. Tuhaf olan şey de tavırlarındaki neredeyse tıpatıp benzerliklerdi. Dördü de kollarını bağlamış, çenelerini göğüslerine yaslamış, ayaklarını ileriye uzatmışlardı. Erkekler ağır botlarını çıkarmış ve çoraplarıyla duruyorlardı. Bayan Bramley ise bir çift eski terlik giymişti.

Ailenin tuhaf hareketsizliğini şaşkınlıkla izledim. Uyumuyorlardı, konuşmuyorlardı, okumuyorlardı veya radyo dinlemiyorlardı (çünkü radyoları yoktu), sadece oturuyorlardı.

Daha önce sadece öylece oturan insanlar görmemiştim ve acaba hareket edecekler mi ya da herhangi bir şey yapacaklar mı diye görmek için birkaç dakika bekledim ancak hiçbir şey olmamıştı. Bunun onlar için sıradan bir akşam olduğunu düşündüm. Tüm gün boyunca sıkı çalışmışlar, yemeklerini yemişlerdi ve şimdi de uyku vaktine kadar öylece oturuyorlardı.

Bir ya da iki ay sonra Bramley ailesinin kedileriyle alakalı bir sorun yaşamaya başladıklarında şüphelenilmeyen bir başka tarafını keşfetmiştim. Çok sayıda ve türde kedinin ortalıkta dolanmasından ve şaşmayan sıcaklık bulma içgüdülerinden ötürü arabamın motoruna rahatça çöreklenmelerinden dolayı kedileri sevdiklerini biliyordum. Ancak ailenin kediler ölmeye başlayınca ortaya çıkan ciddi kederine karşı hazır değildim. Bayan Bramley, neredeyse her gün kolunda bir yumurta sepetiyle ve yanında içeriye giren gariban bir başka hastayla (bir kediyle veya bazen birkaç mini kedi yavrusuyla) birlikte Skeldale Evi'ne geliyordu.

Bugünkü modern antibiyotiklerle bile kedilerdeki bağırsak iltihaplarına müdahale etmek pek sonuç vermiyordu ve ben de salisilat ve nonspesifik enjeksiyonlarla başarı elde edemiyordum. Elimden geleni yapıyordum. Hatta kedilerinden bazılarını alıp ameliyathanede tutuyordum ki onlara günde birkaç kez bakabileyim ama maalesef ölüm oranları yüksekti.

Bramley ailesi kedilerinin birer birer hayatlarını kaybettiğini gördükçe mahvoluyorlardı. Üzüntülerine şaşırıyordum çünkü birçok çiftçi, kedileri haşerat ve kemirgen avcısından başka bir şey olarak görmezdi. Ancak Bayan Bramley bir sabah yeni hastalarla birlikte geldiğinde harap olmuş bir hâldeydi. Ameliyat masasının diğer ucundan bana bakıyordu ve kaba parmakları yumurta sepetinin kulpunu sıkıp bırakıyordu.

"Hepsi hastalanacak mı?" diye sızlandı.

"Gayet bulaşıcı bir şey ve genç kedilerinizin hepsi de buna yakalanacak gibi."

Bayan Bramley bir an için kendisiyle çarpışıyor gibiydi ve sonra çenesi kasılmaya ve suratının tümü kontrolsüz şekilde seğirmeye başladı. Tam ağlamıyordu ama gözleri dolmuş ve yanaklarındaki kırışıklıkların arasından bir çift yaş süzülmüştü. Ona bakıyordum. Kulaklarının üstünden geçirmiş olduğu tuhaf siyah beresinin altından bakımsız beyazlar dökülüyordu.

Sonra şöyle dedi: "Asıl endişelendiğim Topsy'nin yavruları. Beş yavru var ve onlar elimizdeki en güzel yavrular."

Çenemi sıvazladım. Topsy'den çok bahsedildiğini duymuştum. Kendisi en iyi sıçan ve fare avcılarının soyundandı. En son yavruları yaklaşık on haftalıktı ve onlara da bir şey olsaydı bu Bramleyler için yıkıcı bir darbe olurdu. Ama ben ne halt edebilirdim ki? Bu hastalığa karşı koruyucu bir aşı yoktu. Bir dakika, yoksa var mıydı? Burroughs Wellcome'ın böyle bir aşı üzerine çalıştığına dair bir söylenti duyduğumu hatırlıyordum.

Bir sandalye çektim. "Birkaç dakika oturun Bayan Bramley. Bir telefon görüşmesi gerçekleştireceğim." Kısa süre sonra Wellcome Laboratuvarı'na ulaşmıştım ve biraz da alaylı bir cevap verileceğini düşünüyordum. Ancak gayet nazik ve anlayışlıydılar. Yeni aşı konusunda güzel sonuçlar aldıklarını ve eğer sonucunu bildireceksem beş dozunu memnuniyetle bana verebileceklerini söylediler.

Hemen Bayan Bramley'nin yanına koştum. "Yavru kedileriniz için bir siparişte bulundum. Garanti veremiyorum ama yapabilecek başka bir şey de yok. Salı sabah burada olur."

Aşı tam zamanında ulaşmıştı ve küçük hayvancıklara aşılarını yaparken Bayan Bramley de Topsy soyunun özelliklerini methediyordu. "Kulaklarının büyüklüğüne bir bakın! Daha önce böyle büyük kulaklı yavrular görmüş müydünüz?"

Görmediğimi itiraf etmek zorundaydım. Kulakları yelken gibi kocamandı ve tatlı küçük suratlarını daha da küçük gösteriyordu.

Bayan Bramley tatmin olmuş bir biçimde başını salladı ve gülümsedi. "Evet, her seferinde iyi bir fare avcısı olacağını gösteren bir alamettir bu."

Bir hafta sonra tekrar aşı yaptık. Yavrular hâlâ sağlıklı duruyorlardı.

"İşte bu kadar, şimdi sadece beklememiz gerekiyor. Ancak bu aşıların sonucunu bilmem gerekiyor. O sebepten lütfen beni haberdar etmeyi unutmayın," dedim.

Bramleylerden aylarca haber almamıştım ve neredeyse küçük deneyimizin varlığını bile unutmuştum ki muayenehanenin kapısının altından içeri atılmış kirli bir zarf bulmuştum. Söz verildiği üzere rapor gelmişti ve kendine has bir samimiyetin temsiliydi. Herhangi bir laf kalabalığı ya da süsleme olmadan ihtiyacım olan tüm bilgileri içeriyordu.

Dikkatli, ince ve uzun bir yazıyla yazılmış şu basit ifade vardı: "Sayun Beyenfedni, Yarvular artık büyük kediler oldu. Syglr, R. Bramley."

59

Arabamı bir grup çingenenin yanında istop ettiğimde bir kamerayla kaydedilmesi gerekilen bir şeye bakıyormuşum gibi hissettim. Çimenli daire, yolun bu taraftaki dönemecindeydi ve beş çingene ateşin başında çömelmiş hâlde duruyorlardı. Anne, baba ve üç küçük kızdan oluşan bir aileydiler sanırım. Hareketsiz bir şekilde duruyorlar, birkaç tane büyük kar tanesi süzülüp çocukların birbirine karışmış saçlarına düşerken tüten dumanın arasından boş bakışlarla bana bakıyorlardı. Bu doğal tablonun gerçekdışılığı koltuğumda heykel gibi hareketsiz kalıp arabanın camından öylece bakarak neden burada olduğumu unutmama sebep olmuştu. Sonra camı indirip adamla konuştum.

"Bay Myatt siz misiniz? Sanırım hasta bir midilliniz varmış." Adam başını salladı. "Evet, doğru. İşte bu tarafta." Yorkshireli olmayan tuhaf bir aksanı vardı. Ateşin başından kalktı ve elinde bir şey tutarken arabanın yanına geldi. On şilinlik bir banknottu ve bunun bir iyi niyet göstergesi olduğunu düşündüm.

Ara ara Darrowby'e gelen çingenelere karşı her zaman belli bir şüphe oluşurdu. Myatt ailesinin aksine yazları derenin kenarında kamp kurmak için gelip atlarını satarlardı ve biz de daha önceden bir iki sefer böyle yakalanmıştık. Birçoğuna Smith diye sesleniliyordu ve ikinci gün tekrar gidip hastayı bulamamak ve sahibinin de gitmiş olduğunu öğrenmek pek de nadir yaşanan bir durum değildi. Hatta Siegfried ben bu sabah evden çıkarken bağırmıştı: "Mangırları alabilirsen al." Ama endişe etmesine gerek yoktu. Bay Myatt gayet dürüst biriydi.

Arabadan inip çimlerin üzerinden yürüyerek ve kalitesiz

ama süslü karavanla pusuda bekler gibi karavanın tekerine bağlı duran köpeğin yanından geçip birkaç atın ve midillinin bağlı durduğu yere kadar kendisini takip ettim. Hastam hemen göze çarpıyordu. Güzel bir alaca attı. Yaklaşık bir metre otuz santim uzunluğunda, güzel ve temiz bacakları olan klas duruşlu bir hayvandı. Ancak maalesef zavallı bir hâldeydi. Diğer hayvanlar halatlarla bağlı hâlde yürüyüp bizi dikkatle izlerken alaca at sanki heykel gibi yerinde duruyordu.

Uzaktan bile bir sorununun olduğunu anlayabiliyordum. Sadece akut at toynağı iltihabı böyle eğilmiş gibi bir duruşa sebep olabilirdi ve daha yakınlaştıkça dört toynağının da muhtemelen bu hastalıktan etkilendiğini görebiliyordum çünkü hayvan, tüm yükünü topuklarına verebilmek için arka ayaklarını hemen gövdesinin altında tutmaya çalışıyordu.

Termometremi rektuma soktum. "Fazladan yiyor muydu bu aralar Bay Myatt?"

"Evet, geçen akşam bir torba yulaf yedi." Küçük adam bana karavanın arkasındaki büyük ve yarısı boşalmış çuvalı gösterdi. Kendisini anlamak biraz zordu ama midillinin bağlandığı yerden kurtulup yulaflara abandığını anlatmayı başarmıştı. Ata bir doz da hintyağı vermişti. Hintyağına da "hinidiya" diyordu.

Termometre kırk dereceyi gösteriyordu ve nabzı da hızlı ve yoğundu. Elimi pürüzsüz, titreyen toynaklarının üzerinde gezdirdim, anormal sıcaklığı hissettim ve sonra da gergin yüzüne, genişlemiş burun deliklerine ve dehşet içindeki gözlerine baktım. Tırnağının altında enfeksiyon olan herhangi biri, hassas zarlarının iltihaplanmış ve toynaklarının sert duvarına karşı zonkladığında bir atın çektiği ıstırabın binde birini hissedebilir.

"Onu hareket ettirebilir misin?" diye sordum.

Adam yukarı tuttu ve çekti ama midilli hareket etmek istemiyordu.

Yuların diğer tarafından tuttum. "Haydi, hareket ettiklerinde daha iyi olur."

Beraber çektirdik ve Bayan Myatt da midillinin kıç tarafını tokatladı. Attığı birkaç adım sanki yer alev alev yanıyormuş gibiydi ve yere her bastığında inledi. Saniyeler içinde tekrar ağırlığını topuklarına vererek çömelir hâle dönmüştü.

"Sanırım biraz inatçı." Arabaya gittim. Onu rahatlatmak için elimden geleni yapmam gerekiyordu ve ilk yapılması gereken şey de midesini doldurmuş olan yulaftan kurtulmaktı. Arekolin şişesini buldum ve boynundaki kasa enjekte ettim. Sonra da soğuk suyla devamlı olarak ıslatabileceği bezlerin toynakların etrafına nasıl sarılabileceğini küçük adama gösterdim.

Sonra geriye çekildim ve midilliye baktım. Arekolinin etkisiyle bol bol salya akıtıyordu ve kuyruğunu kaldırıp bağırsaklarını boşaltmıştı. Ancak acısı azalmamıştı ve bu fena iltihaplanma ortadan kalkana dek (tabii kalkarsa) devam edecekti. Serumun bukağılık kemiğinden aktığı buna benzer vakalar görmüştüm. Bu da genelde toynakların kesilmesi, hatta bazen ölüm anlamına geliyordu.

Kötü düşünceleri kafamdan attıktan sonra üç küçük kız midillinin yanına gitti. En büyük olanları kollarını boynuna sardı ve yanağını omzuna koydu. Diğerleri de titreyen yanlarını elleriyle sevdiler. Gözyaşı yoktu, boş ifadelerinde hiçbir değişiklik yoktu ama midillinin onlar için önemli olduğu gayet açıktı.

Gitmeden önce boğanotu karışımından oluşan tentürden bir şişe verdim. "Dört saatte bir, bir doz içirin Bay Myatt ve toynaklarına soğuk su koyduğunuzdan emin olun. Sabah gelip tekrar bakacağım."

Arabanın kapısını kapattım ve yavaş yavaş yükselen dumana, savrulan kar tanelerine ve eski püskü kıyafetli, taranmamış saçlarıyla hâlâ midilliyi okşayan üç çocuğa tekrar camdan baktım.

Siegfried öğle yemeğinde "İyi bakalım, para alabilmişsin James," dedi ve on şilinlik banknotu şişkin cebine dikkatsizce tıkıştırdı. "Sorun neymiş?"

"Gördüğüm en kötü toynak iltihabı vakalarından biri. Midilliyi asla hareket ettiremedik ve çok acı çekiyordu. Her zamanki uygulamaları yaptım ama yeterli olmayacağından gayet eminim."

"Pek iyi bir sonuç çıkmayacak gibi o zaman?"

"Çok kötü. Akut evreden kurtulsa bile eminim ki ayaklarında deformasyon olacak. Yamuk toynaklar, düşen tabanlar falan. Ve çok da güzel, şahane bir alaca at. Keşke yapabileceğim başka bir şey olsaydı."

Siegfried soğuk koyun etinden iki kalın dilim kesti ve tabağıma koydu. Bana bir süreliğine düşünceli şekilde baktı. "Geri geldiğinden beri biraz dalgınsın. Bunlar biraz sıkıntılı vakalar biliyorum ama endişelenmenin bir faydası yok ki."

"Ah, tam olarak endişelenmiyorum ama aklımdan da çıkaramıyorum. Belki de bu aile, Myatt'lar, yüzünden böyledir. Benim yeni tanıştığım bir tablo bu. Dünyamın dışından. Ve o üç perişan kız midilliye deli oluyorlar. Sonuç hiç de hoşlarına gitmeyecek."

Siegfried koyun etini çiğnerken gözlerine o eski parıltının tekrar geldiğini görebiliyordum. Sohbetin atlarla alakalı olup olmadığının işaretiydi. Konuya girişi zorlamayacağını biliyordum ama ilk hamleyi yapmam için beni bekliyordu. Ben de yaptım.

"Keşke benimle birlikte gelip baksaydın. Belki de tavsiye edebileceğin bir şeyler vardır. Var mıdır sence?"

Siegfried bıçağıyla çatalını bırakıp birkaç saniye önüne baktı, sonra da bana doğru döndü. "Biliyor musun James, belki de olabilir. Belli ki bu lanet bir vaka ve sıradan çareler pek işe yaramayacak. Numaralarımızdan birini yapmamız gerek ve benim de aklımda bir fikir var. Sadece bir şey." Bana sinsi bir şekilde gülümsedi. "Belki hoşuna gitmeyebilir."

"Beni merak etme. Atlarla ilgilenen sensin. Bu midilliye yardım edeceksen ne yaptığın benim için hiç önemli değil," dedim.

"Pekâlâ, o zaman yemeğini ye de beraber işe koyulalım." Yemeğimizi bitirdik ve beni alet odasına götürdü. İhtiyar Bay

Grant'in aletlerinin durduğu dolabı açtığında şaşırmıştım. Bir müze gibiydi.

Siegfried, seksenli yaşlarına kadar çalışmış olan ihtiyar veterinerden bu muayenehaneyi satın aldığında bu aletler de yanında gelmişti. Dolabın içinde sıra hâlinde, kullanılmamış hâlde duruyorlardı. Onları atmak mantıklı olurdu ama belki de Siegfried bu konuda benim gibi düşünmüyordu. Cilalı ahşap kutular dolusu parıldayan, tuhaf şekilli neşterler, yıpranmış kauçuk ve pirinç aksamlı lavman pompaları, antiseptik su duşları, seaton iğneleri, antika koter demirleri... Hepsi altmış yıllık bir çabanın sessiz kanıtlarıydı. Genelde dolabın kapağını açıp ihtiyarın benimle aynı sorunlar üzerinde uğraştığını, aynı dar yollarda yolculuk ettiğini hayal ederdim. Bunların hepsini kendi başına altmış yıl boyunca yapmıştı. Ben henüz yeniydim ama zaferlerle felaketler, merakla endişe, umutlar ve hayal kırıklıkları ve tabii ki büyük çabalar hakkında biraz bir şeyler biliyordum. Her neyse, Bay Grant vefat etmiş, benim çabalayarak edinmeye çalıştığım tüm beceri ve bilgileri de beraberinde götürmüştü.

Siegfried dolabın arka tarafına uzandı ve uzun, düz bir kutu çıkardı. Deri kaplamanın üzerindeki tozu üfleyerek savurdu ve tokasını dikkatlice açtı. İçindeki yıpranmış kadifenin üstünde parıldayan bir neşter ve onun yanında da yuvarlak şekilli, cilalı bir kan alma aleti duruyordu.

Patronuma şaşkınlıkla baktım. "Onun kanını akıtacaksın yani?"

"Evet evlat, seni ortaçağa geri götüreceğim." Şaşkın suratıma baktı ve kolumu tuttu. "Sakın kan alma konusunda bilimsel argümanlarla başımı şişirmeye kalkma. Benim de bu konuda tereddütlerim var zaten."

"Ama daha önce yapmış mıydın? Daha önce bu aletleri kullandığını hiç görmedim."

"Yaptım. Sonrasında da tuhaf şeylere şahit oldum." Siegfried

daha fazla tartışmak istemiyormuş gibi arkasını döndü. Neşteri güzelce temizledi ve sterilizatöre koydu. Kaynayan suyun sesini durup dinlerken suratında hiçbir ifade yoktu.

Gittiğimizde çingeneler yine ateşin etrafında duruyorlardı ve takviye kuvvetlerinin geldiğini hisseden Bay Myatt hemen ayağa kalktı, elinde on şilinlik bir banknotla beraber bize doğru yürümeye başladı.

Siegfried parayı görmezden geldi. "Bakalım ne durumdayız Bay Myatt," diye homurdandı. Midillinin hâlâ acılar içinde eğildiği, çimenliğin karşısındaki yere gitti. Hiçbir gelişme yoktu. Hatta gözleri daha delice bakıyordu ve alaca atın ağırlığını bir ayağından diğerine verirken küçük iniltiler çıkardığını duyabiliyordum.

Siegfried bana bakmadan sakince konuştu. "Zavallı şey. Abartmıyormuşsun James. Arabadan kutuyu getirir misin?"

Geri döndüğümde midillinin boynunun dibine halat bağlıyordu. "İyice sıktır," dedi. Şahdamarı ortaya çıktığında hemen küçük bir alanı kırpıp dezenfekte etti ve lokal anestezi uyguladı. Eski deri kaplamalı kutuyu açtı ve steril bir sargı bezine sarılmış neşteri çıkardı.

İşte tüm olay bundan sonra başlıyor gibiydi. Siegfried neşterin küçük bıçağını şişkin damara koymuş ve tereddüt etmeden kan alma aletini vurmuştu. Delikten anında kan fışkırmaya başlamış ve çimenin üzerinde koyu renkli bir göl ortaya çıkarmıştı. Bay Myatt şaşırmıştı ve küçük kızlar da bir anda fısıldamaya başlamışlardı. Nasıl hissettiklerini anlayabiliyordum. Hatta midillinin bu yoğun kan kaybının karşısında ne kadar süre devrilmeden duracağını düşünüyordum.

Görünüşe göre o kadar da hızlı bir akıntı yoktu ancak cebinden bir başka alet çıkarıp midillinin ağzına soktu ve çenesinin üzerinde çalışmaya başladı. Hayvan ağzındakini çiğnerken kan daha da yoğun şekilde akıyordu.

Yaklaşık üç buçuk litre kan aktıktan sonra Siegfried tatmin olmuş gibiydi. "İpi gevşet James," diye bağırdı ve sonra da hayvanın boynundaki yarayı zımba dikişle kapattı. Ardından çimenlerin üzerinde yürüyüp yol tarafındaki duvardaki kapının ardına baktı. "Tam düşündüğüm gibi," diye bağırdı. "Orada küçük bir dere var. Atı oraya götürmeliyiz. Haydi, herkes el atsın!"

Hâlinden memnun olduğu ortadaydı ve varlığının da her zamanki etkisi mevcuttu. Myatt ailesi anında harekete geçti ve birbirlerine çarparak etrafta amaçsızca koşturmaya başladılar. Bense bir anda ortaya çıkan gerilimin ve hazırlık sürecinin etkisi altında kalmıştım. Hatta midilli bile ilk defa çevresindeki şeylere ilgi duymaya başlamıştı.

Çingenelerin beşi birden yuları çektiriyordu. Siegfried ve ben de midillinin uyluklarına kollarımızı dolamıştık. Herkes cesaretlendirici şekilde bağırıyordu ve midilli nihayet ileri doğru hareket etmeye başlamıştı. Acı dolu bir süreçti ama ilerlemeye devam etti. Kapıdan geçip otlak bölgenin karşısından sığ suyun aktığı dereye vardı. Dere yatağı yoktu ve midilliyi derenin ortasına sokmak kolay olmuştu. Orada öylece dururken enfeksiyonlu toynaklarının arasından buz gibi soğuk su akıyordu ve ben de o sırada gözlerinden nihayet işlerin iyiye gittiğine dair düşüncelerinin olduğunu okuyabildiğimi düşünüyordum.

"Burada bir saat boyunca durmalı," dedi Siegfried. "Sonra da onu çayırlıkta yürüteceksiniz. Sonra derede tekrar bir saat geçirecek. İyileştikçe daha fazla egzersiz yaptırabilirsiniz ama her seferinde dereye geri gelmek zorunda. Bu iş çok zahmetli. Peki, kim yapacak?"

Üç küçük kız utanarak etrafını sardı ve fal taşı gibi açtıkları gözleriyle yukarıya, suratına doğru baktılar. Siegfried güldü. "Bu işi üçünüz yapmak istiyorsunuz, değil mi? Tamamdır, size ne yapacağınızı söyleyeceğim."

Ceplerindeki birçok şeyin arasında sürekli bulunan nane

şekeri torbasını çıkardı ve o sırada ben de uzun bir süre bekleyeceğime kendimi ikna ettim. Çiftliklerde çocuklarla birlikte iş koşturduğuna şahit olmuştum ve şeker torbası ortaya çıktığında her şey duruyordu. Siegfried'in acele etmediği tek süreçti.

Küçük kızlardan her biri bir şeker aldılar ve sonra Siegfried yere çöktü ve onlarla sınıftaki bir hoca gibi konuşmaya başladı. Kısa sürede onlar da buna alışıp kendileri de bir şeyler söylemeye başladılar. En küçükleri midillinin henüz bir tayken yaptığı harika şeyleri çok az anlaşılan bir şekilde anlatmaya başlamıştı ve Siegfried de arada bir kafasını sallayarak dikkatlice onu dinledi. Hiç aceleleri yoktu.

Siegfried'in sözlerinin adrese ulaştığı açıktı çünkü sonraki birkaç gün çingene kampından ne zaman geçsem üç küçük vahşi figürün ya derede midillinin etrafında durduğunu ya da uzun bir yularla çayırda gezdirdiğini görüyordum. Araya girmeme gerek yoktu. Midillinin sürekli ilerleme kaydettiğini görebiliyordum.

Bir hafta sonra Myatt'ların Darrowby'den yola çıktıklarını gördüm. Kırmızı karavan pazar yerinde sallanıyor, ön tarafta da Bay Myatt siyah kadife bir kasket takmış, eşi de yanına oturmuş gidiyorlardı. Karavanın farklı kısımlarına bağlanmış olan atlar da beraber ilerliyorlardı ve arka tarafta da biraz kasılmış hâldeydi belki ama bizim alaca midilli, yine iyi hâlde gidiyordu. Daha da düzelecekti.

Kızlar karavanın arka kapısından bakınıyorlardı ve beni gördüklerinde de el salladım. Hallgate'e giden köşeden dönene kadar gülmeden bana baktılar ve sonra içlerinden biri utanarak elini kaldırdı. Diğerleri de ona uydular ve son anda birlikte bana el sallıyorlardı.

Drovers'a girdim ve yirmi beşlik bir bira alıp köşeye geçtim. Siegfried sihrini konuşturmuştu ama bundan nasıl bir çıkarımda bulunacağımı bilmiyordum çünkü veterinerlikte harika sonuç-

lar elde ettikten sonra bile kesin kararlara varmak zordur. Hayal gücümün bir ürünü müydü, yoksa o midilli kan alındıktan hemen sonra düzelmiş gibi miydi? Kan almadan hareket ettirebilir miydik acaba? Böylesi vakalarda şahdamarına delik açıp bir kova dolusu değerli bir sıvı akıtmak doğru olan şey miydi? Hâlâ bir cevaba ulaşamadım çünkü kendi başıma bunu yapmaya asla cüret edemedim.

60

"Bay Herriot köpeğime bakabilir mi acaba?"

Bekleme odasından tanıdık sözler yankılanıyordu ancak hemen kapının arkasındaki ses beni bir anda durduran şey olmuştu.

Olamazdı, olmamalıydı tabii ki ama aynı Helen'in sesi gibiydi. Parmak ucunda geri dönüp kapının aralığından tereddüt etmeden baktım. Tristan durmuş, görüş açımın dışındaki birine bakıyordu. Tek görebildiğim sabırlı bir çoban köpeğinin başının üstünde duran bir el, tüvit bir eteğin kıvrımı ve iki ipek çoraplı bacaktı.

Bacaklar güzeldi, zayıf değillerdi ve Helen gibi boylu poslu bir kıza ait olabilirlerdi. Düşüncelerim, köpekle konuşmak için eğilen kafayla birlikte kısa kesilmişti ve küçük, düz burnun ve süt gibi pürüzsüz yanağa düşen koyu renkli saçların yandan görünüşüyle baş başa kalmıştım.

Bakınıp düşünüyordum ki Tristan odadan çıktı ve çarpıştık. Bıyık altından küfretti, elimi tuttu ve beni holden ilerleyerek dispansere götürdü. Kapıyı kapattı ve kısık bir sesle fısıldadı.

"O geldi! Aldersonların kızı! Ve seni görmek istiyor! Siegfried'i değil, beni değil, seni, Bay Herriot'ın ta kendisini!"

Gözleri fal taşı gibi açılmış şekilde bir süre bana baktı ve sonra ben tereddüt içinde dururken kapıyı açtı ve beni hole ittirmeye çalıştı.

"Ne halt yemeye bekliyorsun?" diye tısladı.

"Biraz utandırıcı bir durum değil mi? Danstan sonra yani.

Beni son gördüğünde yıkık hâldeydim. O kadar sarhoştum ki konuşamamıştım bile."

Tristan eliyle alnına vurdu. "Tanrı yardımcımız olsun! Detayları çok düşünüyorsun değil mi ya? Seni görmek istiyor, daha ne istiyorsun be adam? Haydi, bas git yanına!"

Elini kaldırdığında kararsız bir şekilde ayak sürtüyordum. "Bir dakika. Öylece dur." Gidip beyaz bir laboratuvar önlüğü getirdi.

"Daha yeni yıkandı," dedi ve önlüğün kolalı kollarını üzerime geçirmeye başladı. "Harika duruyorsun Jim bu sana çok yakıştı. Jilet gibi genç bir veteriner!"

Tristan önlüğün düğmelerini iliklerken ben de hiç direnmeden duruyordum ama kravatımı düzeltirken elini ittirdim. Ayrıldığımızda arka merdivenlere gitmeden önce son kez cesaretlendirici şekilde el sallamıştı.

Daha fazla düşünmek için vakit harcamamıştım ve doğrudan bekleme odasına girdim. Helen bakıp gülümsedi. Ve yine o aynı gülümsemeydi. Arkasında hiçbir niyet yoktu. Aynı ilk tanıştığımız zamandaki gibi dostane, düzgün gülümsemeydi.

Bir süre sessizce oturduk, sonra ben bir şey demeden köpeğine baktım.

"Bu sefer de Dan'in bir sıkıntısı var," dedi. "O bizim çoban köpeğimiz. Onu o kadar çok seviyoruz ki sanki ailemizin bir üyesi gibi."

Köpek adını duyunca kuyruğunu hızlıca salladı ama bana doğru gelirken havladı. Eğilip başını okşadım. "Arka bacaklarından birini havada tuttuğunu görebiliyorum."

"Evet, bu sabah bir duvarın üstünden atladı ve o zamandan beri bu hâlde. Sanırım bir yerinde çok kötü bir sorun var. Bacağına yükünü veremiyor."

"Tamamdır, onu diğer odaya getirin bakayım. Ancak önümden yürütün ki ben de nasıl yürüdüğünü izleyebileyim."

Kapıyı tuttum ve köpekle birlikte önümden gitti.

Helen'in yürüyüşü ilk birkaç metrede dikkatimi dağıtmıştı ancak hol gayet uzundu ve ikinci dönemece girdiğimiz sırada dikkatimi hastama verebilmiştim. Hastamda kalça çıkığı vardı. Uzvun kısalmasıyla ve patisinin sadece yere sürünerek vücudunun altında durmasıyla alakalı bir durum olmalıydı.

Düşüncelerim tam yerine oturmamıştı. Bu büyük bir sakatlıktı ancak diğer taraftan da işi hızlıca halledip işin ehli gibi görünebilme ihtimalim de vardı. Çünkü az bir tecrübem olsa da en sansasyonel işlemin, çıkmış bir kalçanın yerine oturtulması olduğunu biliyordum. Belki de şanslıydım ama benzer şekilde karşılaştığım birkaç seferde yürüyemez hâldeki hayvanları sanki sihirli değnekle dokunmuş gibi sapasağlam hâle getirebilmiştim.

Ameliyathanede Dan'i masanın üzerine yerleştirdim. Kalçasını muayene ederken hareket etmeden ayakta duruyordu. Kalça kemiğinin baş kısmı yukarı ve aşağı kısımlardan çıkmıştı ve başparmağımla gayet iyi şekilde bunu hissedebiliyordum.

Köpek sadece nazikçe uzvunu esnetmeyi denediğim sırada dönüp baktı ama sonrasında hemen gözlerini geri çevirdi ve önüne bakmaya devam etti. Gergin şekilde nefes alıp verdiği için ağzı biraz açık duruyordu ama ameliyat masasına gelen birçok uysal hayvan gibi kendini kaderinin kollarına bırakmıştı. Kafasını kessem bile pek kıpırdamayacak gibiydi resmen.

"Güzel ve iyi huylu bir köpekmiş," dedim. "Hem de gayet sağlıklı."

Helen, köpeğin beyazlar sarkan güzel başını ve sonra da suratını okşadı. Kuyruk yavaşça iki yana doğru sallanıyordu.

"Evet," dedi. "Kendisi çalışan bir köpek olduğu kadar ailenin evcil hayvanı da. Umarım kendini çok kötü sakatlamamıştır."

"Kalçası çıkmış. Zorlu bir durum ama biraz şansla tekrar yerine koyabiliriz."

"Peki ya yerine koyulmazsa?"

"Orada yalancı bir eklem oluşturacaktır. Birkaç hafta boyunca topal olacak ve muhtemelen de bacağı kısa kalacaktır."

"Amanın, böyle bir şey olsun istemem. Sence iyi olacak mı?" dedi Helen.

Hâlâ doğrudan önüne bakmaya devam eden uysal hayvana baktım. "Bence gayet yüksek bir ihtimali var. Bunun en büyük sebebi de onu birkaç gün bile beklemeden getirmiş olman. Böylesi vakalarla ne kadar erkenden ilgilenilirse o kadar iyi."

"Oh, çok güzel. İşleme ne zaman başlayacaksınız?"

"Şimdi." Kapıya doğru gittim. "Tristan'ı çağıracağım. Bu iki kişilik bir işlem."

"Ben yardım edemem mi?" dedi Helen. "Eğer sorun olmazsa yardım etmek isterim."

Helen'e şüpheyle baktım. "Şey, bilmiyorum ki. Ortaya Dan'i alıp halat çekme yarışına girmeyi istemeyebilirsin. Anestezi uygulayacağız ama genelde çok fazla çekme hareketi gerçekleştirilir."

Helen güldü. "Ah, ben gayet güçlüyümdür. Hem hiç de hassas değilimdir. Hayvanlara alışığım, onlarla birlikte çalışmayı severim."

"Tamamdır, şu yedek hırkayı giy ve başlayalım."

İğneyi batırdığımda köpek irkilmedi ve Nembutalı enjekte ederken kafası Helen'in koluna yığılmaya ve destek aldığı patisi, masanın pürüzsüz yüzeyinde kaymaya başladı. Kısa sürede bilincini kaybederek yanına yatıp uzanmıştı.

Uyuyan hayvana bakarken iğneyi damarın içinde tuttum. "Biraz daha uygulamam gerekebilir. Kas direncinin üstesinden gelebilmek için çok derin uykuya dalmaları gerek."

Bir cc daha uyguladıktan sonra Dan bez bebek gibi yığılmıştı. Sakat bacağı tuttum ve masanın diğer ucuna seslendim. "Uyluğunun alt kısmında ellerini birleştirmeni ve onu çektiğimde yerinde tutmanı istiyorum. Tamam mı? Haydi başlıyoruz."

Yerinden çıkmış bir kalça kemiğinin baş kısmını hokka çukurunun ağzının üzerinden çekmek için şaşırtıcı derecede çok kuvvet gerekiyor. Sağ elimle sabit bir şekilde çektirip aynı anda sol elimle kalça kemiğinin başına bastırdım. Helen üzerine düşeni etkin bir şekilde gerçekleştirdi. Çekişin karşısında direniyor, konsantre olduğunu belli edercesine dudaklarını biraz büzüyordu.

Bu işlemin garanti şekilde yapılabilecek (ilk seferde işe yarayan) bir yolu olmalıydı ama bu yolu asla bulamamıştım. Başarıya hep uzun süre deneme yanılma yoluyla, (aynı bugün olduğu gibi) varıyordum. Gevşemiş eklemin üzerinde türlü açıları, çevirme ve döndürme şekillerini, bu çıkığın yerine oturtamayacağım bir çıkık olabileceğini düşünmeden denedim. Kendi tarafında görevini yapmaya devam eden Helen'in bu güreş hakkında ne düşündüğünü merak ederken boğuk bir tık sesi duydum. Gayet tatlı ve güzel bir sesti.

Kalça eklemini bir iki kez hareket ettirdim. Hiçbir direnç göstermiyordu. Kalça kemiğinin başı tekrar yerinde rahatça hareket ediyordu.

"İşte bu kadar," dedim. "Umarım yerinde durur. Tek dileğimiz bu olmalı. Bir ihtimal tekrar yerinden çıkar ama içimde bunun iyi olacağına dair bir his var."

Helen elini uyuyan köpeğin ipeksi kulaklarının ve boynunun üzerinde gezdirdi. "Zavallı Dan. Neler olacağını bilseydi bu sabah duvarın üstünden zıplamazdı. Uyanmasına ne kadar var?"

"Günün geri kalanında uyuyacaktır. Bu gece uyandığında düşüp tekrar çıkık oluşturması durumunda kendisini tutman için etrafta bulunmanı istiyorum. Belki de beni ararsın. Durumdan haberdar olmak isterim."

Dan'i kollarıma alıp holde taşıyor, ağırlığı karşısında zorlanıyordum ki Bayan Hall ile karşılaştım. İki tane fincanın bulunduğu bir tepsi taşıyordu.

"Ben de çay içiyordum Bay Herriot," dedi. "Belki siz ve genç hanımefendi de birer fincan istersiniz diye düşündüm."

Bayan Hall'a baktım. Bu durum biraz tuhaftı. Acaba o da mı Tristan'ın çöpçatanlık oyununa katılmıştı? Ancak geniş ve koyu tenli yüzü her zamanki gibi hiçbir duygu taşımıyor, bana hiçbir şey ima etmiyordu.

"Çok teşekkürler Bayan Hall. Önce şu köpeği dışarı koymalıyım." Dışarı çıktım ve Dan'i Helen'in arabasının arka koltuğuna yatırdım. Yorganın dışında sadece gözleri ve burnu vardı, huzur içinde gibi duruyordu.

Helen çoktan kucağında fincanla beraber oturuyordu ve benim de aklıma bir kızla beraber bu odada çay içmiş olduğum zaman gelmişti. Darrowby'e ilk geldiğim gün. Kendisi Siegfried'in takipçilerinden biriydi ve mutlaka en sıkılarından biriydi.

Bu çok daha farklıydı. Ameliyathanedeki çekişme sırasında Helen'i yakından inceleyebilmiştim ve ağzı sanki gülecekmiş ya da az önce gülmüş gibi yukarı doğru meyilli duruyordu. Ayrıca yay gibi duran kaşlarının altındaki derin ve sıcak mavi renkli gözleri, saçlarının yoğun siyah/kahverengisi ile baş döndürücü bir kimya oluşturuyordu.

Ve bu sefer sohbet duraklamıyordu. Belki de ev sahibi olduğumdan dolayı böyleydi. Ya da bir yerde hasta bir hayvan olmadıkça tam olarak rahat hissetmiyordum ama her halükârda kendimi o tepede ilk tanıştığımızdaki gibi hiç çaba harcamadan çene çalarken bulmuştum.

Bayan Hall'un çaydanlığı boşalmış ve son bisküviler de yenmişti. Sonrasında Helen'i yolcu ettim ve günlük ziyaretlerime başladım.

O gece telefonda sesimi duyduğumda aynı özgüveni hissediyordum.

"Dan ayaklandı, yürüyor," dedi. "Hâlâ biraz sendeliyor ama bacağı sapasağlam."

"Harika, ilk kısmı atlatmış. Her şeyin yoluna gireceğini düşünüyorum."

Hattın diğer ucunda bir duraksama gerçekleşmişti. Sonra da "Yaptığın şeyler için çok teşekkürler. Çok endişeleniyorduk, özellikle de küçük kardeşlerim. Minnettarız."

"Lafı bile olmaz, ben de çok sevindim. O harika bir köpek." Bir an için tereddüt ettim ama o an bu andı. "Bugün İskoçya'dan bahsediyorduk hatırlarsın. Bugün Plaza'nın önünden geçiyordum da Hebrid Adaları hakkında bir film gösterimi varmış. Acaba şey mi... Şey... Belki beraber izleriz."

Tekrar bir duraksama. Kalbim güm güm atıyordu.

"Tamamdır," dedi Helen. "Gelmek isterim. Ne zaman? Cuma akşamı mı? Tamamdır, sağ olasın. O zaman, görüşürüz."

Ahizeyi ellerim titreyerek yerine koydum. Neden bu konuları bu kadar büyütüyordum ki? Her neyse, önemli değildi. Artık tekrar piyasadaydım.

61

Romatizma bir köpek için felakettir. İnsanlar bile çok acı çekmektedir ama akut bir kriz yaşandığı zaman sağlıklı bir köpeği dehşet verici, canından can alan bir hareketsizliğe itebilir.

Çok kaslı hayvanlar bu rahatsızlıktan daha çok etkileniyorlardı ve ben de küçük Staffordshire bulteriyerinin triseps ve kalça kaslarını muayene ederken dikkatlice hareket ediyordum. Normalde hiçbir şeyden korkmayan, dost canlısı, insanların yüzlerini yalamak için yükseklere zıplayan dayanıklı küçük bir dostumuzdur. Ancak bugün kaskatı kesilmiş, titreyen, önüne gergin gözlerle bakar hâlde. Kafasını bile biraz yana çevirmek acıyla inlemesine sebep oluyor.

Neyse ki bu kısa sürede düzeltilebilecek bir şey. Şırıngaya Novalgin çektim ve hızlıca enjekte ettim. Romatizmanın bıçak gibi saplanan acılarının dışında hiçbir şey hissetmeyen küçük köpek, iğnenin batışına tepki bile vermemişti. Bir kutuya salisilat tabletleri koydum, kutunun kapağına kullanım talimatını yazıp köpeğin sahibine verdim.

"İğne onu rahatlattıktan hemen sonra ona bu tabletlerden bir tane verin Bay Tavener. Sonra dört saatte bir tekrar verin. Eminim ki hızlıca düzelecektir."

Eşi kullanım talimatlarını okurken Bayan Tavener kutuyu çekip almıştı. "Bir bakayım şuna," diye azarladı. "Bu işle de benim uğraşacağımdan şüphe yok zaten."

Taraçalı bahçesi dereye doğru giden bu güzel eve her girdiğimde aynı şey yaşanırdı. Bay Tavener benim için köpeği

tutarken eşi de durmadan onunla uğraşıyordu. Hayvan inlediğinde "Gerçekten mi Henry? Zavallı şeyi öyle tutma, ona acı veriyorsun!" diye bağırdı. Eşini şu ya da bu sebeplerden ötürü sürekli azalıyordu ve Bay Tavener odadan çıktığında da "Biliyor musun, tüm bunlar eşimin suçu. Köpeğin derede yüzmesine izin verecek. Bunların başımıza geleceğini biliyordum," dedi. İşin yarısında kızları Julia içeri girmişti ve en baştan Annecik'in tarafında olduğu belliydi. O da "Nasıl olur da böyle yaparsın Babacık!" ve "Tanrı aşkına Baba!" gibi laflarla destek veriyor ve genel olarak annesi avazı çıktığı kadar bağırmazken boşlukları dolduruyordu.

Tavener çifti ellili yaşlarındaydı. Bay Tavener buralara taşınmadan önce Tyneside tersanelerinde milyonlar kazanmış olan cüsseli, yakışıklı bir adamdı. Kendisini anında sevmiştim. Kasırga gibi sert birini beklerken açıkça köpeği konusunda aşırı endişeli olan sıcakkanlı ve dostane birini bulmuştum.

Bayan Tavener'ın hâlâ var olan hatırı sayılır güzelliğine rağmen kendisi hakkında biraz çekinceliydim. Gülüşünde heyecanlı bir tavır vardı ve gözlerinin mavi tonu çok soğuktu. Kendisi köpeğe endişelenmekten çok eşinden acısını çıkarmakla meşguldü.

Annesinin küçük hâli gibi olan Julia da şımartılmış çocukların sıkılmış ifadesiyle odada amaçsızca geziniyordu. Köpeğe ya da bana boş boş göz atıyor, biçilmiş çimlere, tenis kortuna, derenin ağaçların altındaki karanlık taraflarına ilgisiz bir şekilde bakınıyordu.

Teriyerin kafasını son bir kez sevdim ve dizlerimin üzerinden kalktım. Şırıngayı yerine koyarken Tavener kolumdan tuttu. "İyi oldu Bay Herriot. İçimizi rahatlattığınız için minnettarız. Bizim ihtiyar inlemeye başladığında zamanı geldi diye düşünmüştüm. Şimdi gitmeden bir şeyler içiniz."

Adamın kolumdaki eli konuşurken titriyordu. Köpeğin ka-

fasını tutarken de fark ediliyordu. Bu durum beni meraka düşürmüştü. Belki Parkinson hastalığı vardı, gergindi veya biraz alkol içmişti. Bardağına bol kepçeden viski doldurduğu kesindi ama şişeden viski dökecekken eli daha şiddetli şekilde titredi ve alkolü cilalı büfenin üzerine döktü. Bayan Tavener, "Ah Tanrım! Olamaz!" diye kükredi. Bağırışında Ah hayır, yine mi tonu vardı ve Julia eliyle alnına vurmuş, gözlerini havaya dikmişti. Bay Tavener, ikiliye yılgın bir bakış attı ve bana bardağımı uzatırken sırıttı. "Gelip oturun Bay Herriot," dedi. "Birkaç dakikalığına rahatlayacak vaktiniz vardır diye düşünüyorum."

Şömine başına gittik ve Bay Tavener köpekler, kırsal kesim ve büyük odanın duvarlarında asılı duran resimler hakkında keyifle konuştu. Bu resimler bölgede tanınıyordu. Birçoğu ünlü ressamlar tarafından çizilmiş tabloların orijinalleriydi ve Bay Tavener'ın hayatındaki ana ilgi noktası olmuşlardı. Diğer ilgisi de duvar saatleriydi ve odaya bakındığımda zarif dönem mobilyalarının arasında duran nadir ve harika saatleri görünce, bu duvarların içindeki zenginlik hakkındaki söylentilere inanmak gayet makul geliyordu.

Bayan Tavener ve kızı bizimle birlikte içmediler. Viski ortaya çıkınca kayboldular ama bardağımı bitirdiğimde kapıyı açmış, pahalı tüvit kabanları ve kürklü şapkalarıyla birbirlerinin kopyası gibi öylece duruyorlardı. Bir çift sürücü eldiveni çıkaran Bay Tavener eşine tiksinerek baktı. "Brawton'a gidiyoruz, ne zaman geri döneceğimiz belli değil," dedi.

Onun arkasında da Julia dudaklarını biraz burarak babasına donuk bakışlar atıyordu.

Bay Tavener cevap vermedi. Ben aracın motorunun ve lastiğin altında ezilen çakıl taşlarının sesini dinlerken hareketsizce oturdu. Sonra da dışarıya, evin giriş yolunda savrulan egzoz dumanına ifadesiz bir suratla ve boş bakışlarla baktı.

Yüz ifadesinde beni irkilten bir şeyler vardı. Bardağımı ma-

saya koyup kalktım. "Maalesef gitmem gerek Bay Tavener. İçecek için teşekkür ederim."

Bir anda varlığımın farkına varmış gibiydi. Dostane gülüşü geri dönmüştü. "Lafı bile olmaz. Bizim ihtiyara baktığın için teşekkürler. Şimdiden düzelmiş gibi."

Dikiz aynasından baktığımda merdivenin başındaki suret, yüksek çalılıklar kendisini gözden kaybedene dek küçük ve yalnız görünüyordu.

Sonraki çağrı Marstang Tepesi'nin yüksekliklerindeki hasta bir domuz içindi. Yol beni önce zengin çiftlik evlerinin ve harika çayırların altında dolanan vadi düzlüğünün bereketli topraklarından geçirdi. Ancak araba yoldan çıkıp dik bir rotaya girdiğinde etraf değişmeye başlamıştı. Ağaçların ve çalılıkların seyrelip yerini kel, kayalık tepelere ve kilometreler boyunca uzanan kireç taşından duvarlara bıraktığı geçiş çok sertti.

Vadi, yeni yeşermiş yaprakların tazeliğiyle zengin dursa da yukarıda goncalar açmamıştı ve dalların göğe uzanan çıplaklıkları hâlâ kış görüntüsünü yansıtıyordu.

Tim Alton'ın çiftliği yolun sonunda duruyordu ve girişe arabayı yaklaştırdığımda, sürekli esen rüzgârdan dolayı çimlerin sürekli düzlenip sarardığı birkaç hektarlık zorlu bir arazide nasıl yaşamını sürdürdüğünü her zamanki gibi merak etmiştim. Her halükârda birçok nesil, dış binaları rüzgârla yamulmuş ağaçların arasında bulunan, koca taşları yüzyıllar boyunca sert iklimle yıpranmış bu evde, bahsi geçen mucizevi durumu gerçekleştirebilmiş, yaşamış, çabalamış ve ölmüştür.

Kim neden böyle bir yere çiftlik kurmak istesin ki? Giriş kapısını açarken arkamı dönüp derenin beyaz taşlarının bahar güneşiyle parıldadığı yere kadar inen duvarların arasındaki lastik izlerine baktım. Belki de burayı inşa etmiş olan kişi burada durmuş, yerkürenin çevredeki geniş yapılarına bakmış; serin, tatlı

havayı içine çekmiş ve bunun yeterli olduğunu düşünmüştür.

Tim Alton'ın avludan geldiğini gördüm. Buraya asfalt veya çakıl dökmeye gerek yoktu. Sadece ince toprağı süpürmüşlerdi ve evle binalar arasında çatlaklı kayadan oluşan eğimli bir yol vardı. Sağlam bir yüzeyden fazlasıydı, asla bozulmazdı.

"Bu sefer de domuzunda sorun var öyle mi Tim?" dedim ve çiftçi de ciddi bir şekilde başını salladı.

"Evet, dünden beri ölmüş gibi yatıyor. Yalağını doldurduğumda başını kaldırıp bakmadı bile ve yemin ederim ki bu domuz asla yememezlik etmez. Belli ki bir sorun var." Tim, hep ince kalıbını ikiye katlıyormuş gibi duran geniş kesim pantolonunun etrafından geçirilmiş geniş deri kemerine ellerini soktu ve domuz ahırına doğru kederli bir şekilde yürümeye başladı. Varlığının acı verici fakirliğine rağmen talihsizlikleri güler yüzle karşılayan bir adamdı. Daha önce onu hiç böyle görmemiştim ve sebebini biliyordum: Ailenin domuzu üzerine kişisel bir durumlar olduğu belliydi.

Tim Alton gibi küçük çaplı çiftçiler birkaç inek üzerinden mütevazı bir gelir elde ediyorlardı. Sütlerini büyük sütçülere satıyorlardı ya da tereyağı yapıyorlardı. Ve her sene bir iki tane domuz kesiyor ve evde yemek için etlerini işliyorlardı. Daha fakir bölgelerde çok az çeşitle besleniyor gibiydiler. Ne zaman bir yemeğin üstüne rast gelsem, pişen şeyin kokusu hep yağlı domuz pastırması oluyordu.

Domuzu olabildiğince yağlandırmak bir gurur meselesi gibiydi. Hatta insanların, ineklerin ve köpeklerin zayıf ve çelimsiz olduğu bu rüzgârlı çiftliklerde gördüğüm şişman olan tek şey neredeyse hep domuz oluyordu.

Altonların domuzunu daha önce de görmüştüm. İki hafta önce bir ineğin yırtılmış memesini dikiyordum ve Tim omzuma dokunup şöyle fısıldadı: "Şimdi benimle gel Bay Herriot, sana bir şey göstereceğim." Domuz ahırına girip yüz altmış kiloluk

bir canavarın büyük bir yalak dolusu ıslak yemi hiç zorlanmadan bitirişini izledik. Çiftçinin gözündeki gururu görebiliyordum ve domuzun ağzını şapırdatmalarını sanki müzik dinler gibi dinliyordu.

Bugünse farklıydı. Domuz yanına yatmış hâldeyken daha da büyük duruyordu. Gözleri kapalıydı ve kıyıya vurmuş bir balina gibi ahırın tamamını kaplıyordu. Tim, yalağın içindeki yemin üzerine bir dal parçası attı, cesaretlendirici sesler çıkardı ama hayvan yerinden bile kıpırdamamıştı. Çiftçi bana çökmüş gözlerle baktı.

"O kötü hâlde Bay Herriot. Her ne ise çok ciddi olduğu belli."

Ateşini ölçüyordum ve termometre sonucu gösterince fısıldadım. "Kırk bir buçuk. Ateş de ateşmiş yahu."

Tim'in yüzünün rengi kaçmıştı. "Ah lanet! Kırk bir buçuk ha! O zaman çaresiziz. İşi bitmiş demektir."

Hayvanın yanını muayene ediyordum ve güven tazeleyici şekilde gülümsedim. "Merak etme Tim. O iyileşecek. Onda yılancık hastalığı var. Parmaklarını sırtına koy bakalım. Derisinin üzerinde çok fazla düz şişlik hissedebiliyorsun. Onlara elmas deniyor. Birkaç saat içinde yoğun bir kızarıklık olacak ama şu anda göremezsin, sadece hissedebilirsin."

"Sen de onu iyileştirebilirsin yani?"

"Neredeyse kesinlikle eminim. Ona güzel bir doz serum bağlayacağım ve birkaç güne burnunu tekrar yalakta görebileceksin. Çoğu domuz iyi bir şekilde atlatır bunu."

"Oh be, işte buna güzel haber denir," dedi Tim ve yüzünde gülücükler açtı. "Kırk bir buçuk deyince beni derde düşürdün lanet herif!"

Güldüm. "Kusura bakma Tim, seni korkutmak istememiştim. Çoğu zaman düşük ateş yerine yüksek ateş görmek beni daha mutlu eder. Ancak yılancık hastalığının gerçekleşmesi için tuhaf bir zamandayız çünkü genelde yazın görülür."

"Tamamdır, bu sefer seni azat ediyorum. Haydi, gel de ellerini yıka."

Mutfakta başımı eğdim ama kirişli tavandan sarkan domuz etine çarpmaktan kaçınamadım. Büyük kütlesiyle kancalarından sakince sallanıyordu. Tamamen beyaz yağdan oluşan neredeyse yirmi santimetrelik kalınlıktaydı. Sadece yakından inceleyince incecik bir et tabakası görülebiliyordu.

Bayan Alton bir fincan çay getirmişti ve ben de çayımı yudumlarken karşımdaki koltuğa oturup kollarını yanlarına bırakmış olan Tim'e bakıyordum. Bir süreliğine gözlerini kapattığında suratı yorgunluğun bir maskesi hâline gelmişti. Bu küçük çiftçilerin yaşamlarını idame ettirmeleri için gereken, bitmeyen zahmeti yüzüncü kez düşündüm. Bay Alton henüz kırk yaşındaydı ama vücudu onu sürekli işlere koşturduğu için şimdiden çökmüş ve yıpranmıştı. Hikâyesi tel tel olmuş ön kolundan ve kaba, iş yapmaktan şişmiş parmaklarından anlaşılabiliyordu. İnekleri son kez on iki sene önce, o da babasının cenazesinden dolayı sağamadığını söylemişti bana.

Gidecekken Jennie'yi görmüştüm. Altonların en büyük çocuğuydu ve mutfak girişinin hemen dışındaki duvara yaslanmış olan bisikletinin lastiğine hızlıca hava pompalıyordu.

"Bir yere mi gidiyorsun?" diye sordum ve kız da hemen doğrulup alnına düşmüş olan birkaç koyu renkli saç telini yana çekti. Yaklaşık on sekiz yaşındaydı ve narin bir vücudu ve büyük, hisli gözleri vardı. Yabani, ince güzelliğinde gökte dolanan çullukların, rüzgârın, güneşin ve kırların dokunuşu vardı.

"Köye gidiyorum." Mutfağa bir bakış attı. "Babam için bir şişe Guinness almaya gidiyorum."

"Köye mi?! Bir şişe Guinness için çok uzun bir yol. Üç kilometreye yakın yol var ve bir de yokuş yukarı mı çıkacaksın? O kadar yolu sırf bir şişe için mi gideceksin?"

"Evet, sadece bir tane," diye fısıldadı, avucundaki parayı sa-

kince saydı. "Babam bütün gece boyunca ineklerden birinin doğum yapmasını bekledi, yorgunluktan mahvolmuş durumda. Geri gelmem çok uzun sürmez, o da akşam yemeğiyle birlikte Guinness'ini içer. Hem de çok sevdiği bir biradır." Bana düşünceli şekilde baktı. "Onun için de bir sürpriz olacak."

Kız konuşurken hâlâ koltukta oturan babası da kafasını çevirip ona bakıp gülümsedi. Gözlerinde huzur, kırışık suratında asalet hâkimdi.

Jennie ona birkaç saniye düşmüş kaşlarının altından mutlu ve gizli bir bakışla baktı. Sonra da hızlıca bisikletine binip pedalları bayır aşağı şaşırtıcı bir hızda çevirmeye başladı.

Onu arabayla ikinci viteste taşların üzerinde sallanarak yavaşça takip ettim. Düşüncelerin içinde kaybolmuş şekilde doğrudan ileriye baktım. Ziyaret ettiğim iki ev üzerine düşünmeden edemiyordum. Güzel kıyafetli, bakımlı elleri, raf raf kitapları, tabloları ve saatleriyle Henry Tavener'dan; eskimiş, neredeyse göğsüne kadar çektiği ve büyük bir kemerle sıktırdığı pantolonuyla çetin tepenin zirvesinde hayatta kalabilmek için günlük, aylık ve yıllık olarak çabalayan Tim Alton'a.

Ancak aklım sürekli kız evlatlara gidiyordu. Julia Tavener'ın babasına baktığında gözlerinde oluşan aşağılama ve Jennie Alton'ın gözlerindeki parıldayan nezaket.

Bir sonuca ulaşmak göründüğü gibi kolay değildi. Hatta farklı hayatlarından kimin daha çok yararlandığına karar vermek giderek zorlaşıyordu. Ancak arabayı yoldaki son birkaç metreden çıkarıp düz asfalta geçerken beklenmedik bir açıklığa kavuşmuştum. Her şeyi ortaya koyup karar vermek gerekseydi Guinness'i tercih ederdim.

62

Tristan UCM ilaçlarını çıkarıyordu. Bu şişeler hayvan hastalıklarına karşı son müdafaamızı oluşturan yoğun ve kırmızı bir sıvıyı barındırıyordu. Tam adı olan Universal Cattle Medicine (Evrensel Büyükbaş İlacı) büyük siyah renkli yazıyla etiketin üzerinde yazıyor ve altında da öksürükler, soğuk algınlıkları, ishal, iltihaplanmalar, süt humması, ciğer iltihabı, felon* ve şişkinliğe karşı iyi geldiği belirtiliyordu. Sonunda da güven verici ve iddialı bir söz bulunuyordu: "Her Derde Devadır" ve etiketi o kadar çok kez okumuştuk ki buna inanmaya başlamıştık.

Işığa tuttulduğunda ortaya çıkan kızıl renginde ve koklandığında çarpıcı ve çiftçilerin gözlerini kırpıp kafalarını sallayarak derin bir saygıyla "Vay anam, bu neymiş böyle," demelerine sebep olan yoğun kâfur-amonyak kokusunda merak uyandırıcı bir şeyler olmasına rağmen hiçbir işe yaramaması can sıkıcıydı. Ancak belirli çareler o kadar az ve hata yapma olasılığı o kadar fazlaydı ki şüpheye düşüldüğünde eski güvencemizden bir şişe vermek iç rahatlatıcı oluyordu. Günlük kayıtta Siegfried'in veya benim girdilerimizden birinde, "İnek incelenmiştir, tavsiye, UCM" yazdığında muhtemelen hayvanın ne tür bir sorununun olduğunu bilmiyorduk.

Şişeler uzun ve şekillilerdi ve güzel beyaz kartonlar içinde geliyorlardı. Bugün kullandığımız antibiyotik ve steroidlerin gösterişsiz kutularından çok daha etkileyicilerdi. Tristan onu çay sandığından çıkarıp derin rafların üzerine diziyordu. Beni gördüğünde işini bıraktı, sandığın üzerine oturdu ve bir paket

* Parmak ucunun etli kısmında görülen ağrılı bir enfeksiyon. (ed.n.)

Woodbine çıkardı. Bir tanesini yaktı, dumanını uzunca çekti ve bana boş boş baktı.

"Onu filme götürüyorsun ha?"

Bakışları altında belli belirsiz şekilde rahatsızdım. Boş içki şişelerini çöp kutusuna attım. "Evet, doğru. Yaklaşık bir saat sonra."

"Hımm." Yavaşça yükselen dumanla birlikte gözlerini kıstı. "Hımm, anlıyorum."

"Neden öyle bakıyorsun peki?" dedim savunmacı bir şekilde.

"Filme gitmenin bir mahzuru mu varmış?"

"Hayır, hayır. Hayır, hayır, hayır. Hiç de bile Jim. Hiçbir şey yok, hiçbir şey. Hem de hiçbir sakıncası olmayan bir şey bu."

"Ama Helen'i filme götürmemem gerektiğini düşünüyorsun."

"Hiç de öyle bir şey söylemedim. Eminim ki güzel vakit geçireceksiniz. Sadece..." Kafasını kaşıdı. "Belki de biraz daha... Şey... Aktif olabileceğiniz bir şey seçebilirdin diye düşündüm."

Acı bir şekilde güldüm. "Bak, Reniston'da girişim yapmayı denedim. Hayır, seni suçlamıyorum Triss, iyi yaptın ama tamamen bir felaket oldu. Bu akşam hiçbir şeyin mahvolmasını istemiyorum. Garantici oynayacağım."

"O bakımdan seninle tartışamam tabii," dedi Tristan. "Darrowby Plaza'dan daha garanti bir hamle yapamazdın."

Geniş ve esintili banyoda, küvetin içindeyken Tristan'ın haklı olduğunu düşünmeden edemiyordum. Helen'i yerel sinemaya götürmek bir çeşit korkaklık, güvenli ve karanlık bir yakınlaşma olabileceğini umduğum gerçeklikten kaçmaktı. Kendimi kurularken ısınmak üzere ve morsalkımın kenarından kararan bahçeye doğru bakarken bunun küçük de olsa yeni bir başlangıç olduğu düşüncesi beni rahatlatıyordu.

Skeldale Evi'nin kapılarını kapatıp dükkânların günbatımında aydınlanmaya başlayan ilk ışıklarının bulunduğu sokak boyunca baktığımda içimin rahatladığını hissettim. Yakınlardaki

tepelerden gelen bir nefes gibi dokunmuştu bana. Kışın gitmiş olduğunu söyleyen, süzülen bir kokuydu. Hâlâ soğuktu (Darrowby'de mayıs ayına kadar hep soğuk olurdu) ama işte verilen söz ortadaydı. Gün ışığının, sıcak çimlerin ve daha yumuşak günlerin sözü.

Yakından bakmak gerekirdi, yoksa demirci Pickergill'lerin ve kimyacı Howarth'ların işletmeleri arasında sıkışıp kalmış olan Plaza kolaylıkla gözden kaçabilirdi. Mimarisinde çok bir ihtişam belirtisi yoktu ve girişi de ortalama bir dükkânın ön girişinden çok az daha genişçeydi. Ancak Plaza'ya doğru ilerlerken kafamı asıl kurcalayan şey mekânın karanlıklar içinde olmasıydı. Geç kalmamıştım, gösterim yaklaşık on dakika sonra başlayacaktı ama ortada hiçbir hareketlenme yoktu.

Tristan'a önlemlerimin beni Helen'le en fazla burada buluşabilecek kadar genişleyebildiğini söylemeye cesaret etmemiştim. Benimki gibi bir arabayla herhangi bir yere vaktinde yetişebilmek, hatta yetişebilmek hep kuşkuyla yaklaşılabilecek bir şeydi ve ben de tüm ulaşım risklerini ortadan kaldırmanın ihtiyatlı bir hareket olacağını düşünmüştüm.

"Sinemanın önünde buluşuruz." Tanrım, pek de makul bir laf değildi, değil mi? Bu beni çocukluğuma, ilk kez bir kızı dışarı çıkardığım zamana götürdü. On dört yaşındaydım ve onunla buluşmak için yola çıktığımda iki buçuk şilinimi aksi bir Glasgow tramvay kaptanına uzatmış ve bir penilik bir yol gitmek istediğimi söylemiştim. Para torbasını kurcalayıp para üstümü tamamen yarım penilerle verirken bol bol söylenmişti. Sinema sırası ödeme veznesine ulaştığında orada küçük partnerimle birlikte durup herkes bizi izlerken bir şilinlik bileti avuç dolusu bozuklukla ödemem gerekmişti. Bu utanç bende bir yara bırakmıştı. Bir sonraki sefer bir kızı dört sene sonra dışarı çıkarmıştım.

Ancak Helen'in pazar yerindeki çakıl taşlarının üzerinden yolunu bulduğunu gördüğümde aklımdaki kara düşünceler yok

olmuştu. Sanki bir kızın dileyebileceği en büyük şey Darrowby Plaza'ya götürülmekmiş gibi neşeyle gülümseyip el salladı. Yanıma geldiğinde yanakları biraz kızarmış, gözleri parlıyordu.

Her şey bir anda ve gayet doğru şekilde gerçekleşmişti. Bir anda bu gecenin güzel geçeceğini düşünmeye başlamıştım, onu hiçbir şey berbat edemeyecekti. Merhabalaştıktan sonra bana Dan'in yavru köpekler gibi hiçbir aksama olmadan etrafta koşturduğunu söyledi ve bu haber de mutluluk fırtınamdaki bir başka dalga hâline gelmişti.

Beni tek endişelendiren şey sinemanın girişinin boş olması ve kimsenin bulunmamasıydı.

"Kimsenin olmaması tuhaf. Neredeyse film başlayacak. Mekân açık mı acaba?" dedim.

"Açık olmalı. Pazar hariç her akşam açıktır. Her neyse, eminim bu kişiler de açılmasını bekliyordur," dedi Helen.

Etrafa bakındım. Etrafta bekleşen birkaç grup haricinde öyle sıra falan yoktu. Genellikle orta yaşlı birkaç çift ve kaldırımın üzerinde yuvarlanıp kavga eden bir sürü oğlan çocuğu vardı. Kimsenin meraklı olduğu yoktu.

Ve tabii ki de merak edilecek bir şey de yoktu. Film başlamadan tam iki dakika önce yağmurluğuyla beraber biri sokağın köşe başından başı öne eğik, hızlıca pedal çeviriyordu ve bisikleti de yere doğru çok tehlikeli bir açıyla ilerliyordu. Girişin hemen dışında hızlıca durdu, kapının kilidine anahtarı soktu ve kapıları açtı. İçeri girdiğinde bir şalteri açtı ve başımızın üzerindeki tek bir neon lamba seri şekilde kıpırdandı ve sonra da söndü. Bu durum adam parmak uçlarında durup ona ustaca bir yumruk atarak hizaya getirene kadar bir süreliğine sanki uyuzluk olsun diye devam etti. Ardından yağmurluğunu çıkarıp kusursuz smokinini gözler önüne serdi. Müdür gelmişti.

Bunlar yaşanırken çok kilolu yaşlı bir kadın ortaya çıktı ve kendini veznenin içine tıkıştırdı. Gösteri başlamaya hazırdı.

Bizler de içeri girmeye başladık. Küçük oğlanlar dokuz penilerini verip bir perdeden koltuklara doğru geçerken birbirlerini yumrukladılar. Geriye kalanımız da düzgün bir şekilde bir pound ve altı penilik balkondaki koltuklara geçtik. Gömleğinin beyaz ön kısmı ve ipek klapaları parıldar şekilde gülümsedi ve biz geçerken önümüzde büyük nezaketle eğildi.

Merdiven başındaki askıların önünde durmuştuk. Kimileri de kabanlarını asıyorlardı. Demircinin kızı Maggie Robinson'ı burada bilet topladığını gördüğümde şaşırmıştım ve o da bizi görünce şaşırmış olmalıydı. Sırıtıp kıkırdamış, Helen'e bakışlar atmış ve beni uyuz etmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Nihayet perdeleri açtı ve içeri girdik.

Yönetimin, misafirlerin üşümeyeceklerinden emin olmak istediği belliydi çünkü eski koltukların etrafı işgal etmiş kokusu olmasaydı kendimizi tropikal bir ormanda zannedebilirdik. Maggie bizi bayıltıcı sıcağın içinde koltuklarımıza götürdü ve oturduğumda iki koltuğun arasında bölme olmadığını fark ettim.

"Bunlar kur yapma koltukları," diye ağzından kaçırdı ve elini ağzına tutarak firar etti.

Işıklar hâlâ açıktı ve ben de küçük balkonun etrafına baktım. Etrafta oturan yaklaşık on, on iki kişi vardı ve sade, kireç boyalı duvarların arasında sakin bir sessizlik içinde bekleşiyorlardı.

Sinema perdesinin yanındaki saat dördü yirmi geçiyordu.

Ancak burada Helen'le birlikte oturmak güzeldi. Bu havasız ortamda Japon balığı gibi soluma meyli haricinde iyi hissediyordum. Rahatça oturuyordum ki önümüzde eşiyle birlikte oturan küçük bir adam yavaşça bize doğru döndü. Kederli suratındaki ağzı acıyla büzülmüştü ve gözlerime uzun, meydan okuyucu bir bakışla kitlenmişti. Bir süre sessiz bir şekilde birbirimize baktıktan sonra sonunda konuşmuştu.

"O öldü," dedi.

İçimde büyük bir ürperti oluştu. "Öldü mü?"

"Evet, öyle. O öldü." Kelimeleri bir tür yas tutarcasına memnuniyetle yavaşça telaffuz ederken gözleri hâlâ benimkilere bakıyordu.

Birkaç kez yutkundum. "Duyduğuma çok üzüldüm. Gerçekten üzgünüm."

Bana sertçe başını salladı ve sanki daha çok şey söylememi bekliyormuşçasına bana garip bir şekilde bakmaya devam etti. Sonra bariz bir isteksizlikle önüne döndü ve koltuğuna oturdu. Kaskatı şekilde duran ve büyük bir kabanın içinde kaybolmuş kare şeklindeki dar omuzlara baktım. Tanrı aşkına, kimdi bu? Ve neyden bahsediyordu? Suratı bir yerden tanıdık geliyordu, muhtemelen bir müşteri olmalıydı. Ve ne ölmüştü? İnek mi? Koyun mu? Dişi bir domuz mu? Geçen hafta gittiğim vakaları düşünmeye başlamıştım ama bu suratı hiçbir yere yerleştiremiyordum.

Helen bana sorgular bir şekilde baktı ve ben de solgun bir tebessümle cevap verdim. Ancak tüm büyü bozulmuştu. Küçük adam tehditkâr bir niyetle tekrar bana doğru dönerken Helen'e bir şey söylemeye başlamıştım.

Bana tekrar düşmanca bakmaya başladı. "Midesinde hiçbir sorun yoktu," dedi.

"Öyle mi diyorsunuz?"

"Evet, öyle diyorum." İstemeye istemeye gözlerini üzerimden çekti ve yüzünü tekrar perdeye çevirdi.

Bu ikinci saldırının etkisi daha yüksekti çünkü ışıklar bir anda kapanmıştı ve yoğun bir patlama sesi neredeyse kulak zarımı delecekti. Gaumont News'tu bu. Görünüşe göre ses sistemi de aynı ısıtma sistemi gibi Albert Hall gibi bir bina için tasarlanmıştı ve bir an için bu saldırının karşısında kaçacak yer aramıştım. Bir ses, iki hafta önce gerçekleşen bir olayın detaylarını bağırarak anlatırken gözlerimi kapattım ve önümdeki adamı tekrar bir yere yerleştirmeye çalıştım.

Genelde insanları her zamanki çevrelerinin dışında tanımakta zorlanırdım ve bu sorunu bir keresinde Siegfried'le de konuşmuştum.

O gayet laçka davranmıştı. "Kolay bir yolu var James. İsimlerinin nasıl hecelendiğini sor. O zaman hiç sorunun kalmaz."

Bunu bir keresinde denemiştim ve çiftçi bana tuhaf bir şekilde bakıp "S-M-I-T-H," dedi ve koşup gitti. Artık gözlerim bu memnuniyetsiz sırta bakar ve terler şekilde hafızamı yoklamaktan başka yapacak bir şey yoktu. Haberler gürültülü bir müzikle bittiğinde yaklaşık üç hafta geriye gitmiş ve hiçbir sonuç bulamamıştım.

Sesler tekrar gürlemeden önce birkaç saniyelik şükrettirecek bir mola olmuştu. Asıl gösteri buydu (İskoçya hakkındaki film sonra dönecekti) ve sıcak bir aşk hikâyesi olduğu anlatılıyordu. Filmin adını hatırlayamıyorum ama fazlaca sarılma mevcuttu ki bu güzel bir şeydi. Tabii filmdeki her öpüşme sahnesiyle birlikte aşağıdaki oğlanlardan öpüşme sesi taklidi yapan koro hâlinde sesler ve daha az romantik olanların ağızlarıyla çıkardığı osuruk sesleri hariç.

Ve içerisi giderek daha da sıcak bir hâl alıyordu. Ceketimin önünü ve gömleğimin yaka düğmesini açtım ama giderek başım dönüyor gibi hissediyordum. Öndeki büyük kabanlı küçük adam hiç etkilenmemiş gibiydi. Projektör iki kez bozulmuştu ve koltuklardan ıslık ve yeri tekmeleme sesleri gelirken dakikalar boyunca boş perdeyi izlemiştik.

Perdenin yanındaki loş ışığın altında ayakta duran Maggie Robinson hâlâ ben ve Helen'i görünce şaşırıyor gibi görünüyordu. Ne zaman o tarafa baksam bize doğru bilmiş şekilde ve muzırca baktığını görebiliyordum. Ancak filmin yarısında konsantrasyonu perdenin diğer tarafındaki bir kargaşayla bozulmuş ve büyük bir suret ortaya çıkınca bir anda yana itilmişti.

İnanamamıştım. Gördüğüm kişi Gobber Newhouse idi.

Daha önceden de lisans kanunlarını yok sayışını tecrübe etmiştim ve tekrar bunun üzerine odaklandığı açıktı. Çoğu öğleden sonrasını yerel barların arka odalarında geçirirdi ve işte, yoğun bir sürecin ardından rahatlamak için gelmişti.

Koridorda ilerlemiş ve şansa bakın ki bizim oturduğumuz sıraya dönmüş, Helen'in kucağında kısa süreliğine soluklanmış, ayak parmağımın üstüne basmış ve sonunda solumdaki koltuğa büyük bedenini sermişti. Neyse ki o koltuk da ortada bölmesi olmayan koltuklardandı, yani kendisine engel olacak bir şey yoktu ama buna rağmen rahat bir pozisyon bulabilmekte gayet zorlanmıştı. Oradan oraya kıvrılıyor, homurdanıyor ve tuhaf sesler çıkarıyordu. Karanlıkta duyunca bu seslerin bir domuz sürüsünden çıktığı da düşünülebilirdi. Nihayet uygun pozisyonunu bulmuştu ve son bir patavatsız geğirmeyle birlikte kendini uykuya hazırlamıştı.

Bu güzel aşk hikâyesinin zaten pek bir şansı yoktu ama Gobber bir anda ölüm çanlarını çalmaya başladı. Horlaması kulaklarıma vurdukça ve bayat biranın yoğun kokusu üzerimden geçtikçe filmdeki sahnelerin inceliklerinin tadına varamıyordum.

Son sahne de bitip ışıklar yandığında rahatlamıştım. Biraz Helen hakkında endişelenmiştim. Akşam saat ilerledikçe dudaklarının seğirmeye daha bir meyilli olduğunu ve arada bir kaşlarını derin bir somurtmayla birlikte çattığını fark etmiştim. Üzgün müydü diye merak ediyordum. Ancak Maggie şans eseri boynundan asılmış bir tepsiyle gelip yanımızda durdu, hâlâ muzipçe bakıyordu. Ben de ondan iki tane çikolatalı dondurma aldım.

Dondurmadan bir ısırık almıştım ki önümdeki kabanda bir hareketlenme olduğunu fark ettim. Küçük adam tekrar saldırı gerçekleştirecekti. Korkunç suratındaki gözler baktığında tekrar ürpermiştim.

"Biliyordum. En başından beri yanlış yolda olduğunu biliyordum," dedi.

"Öyle mi?"

"Evet. Elli yıldır hayvanlarla iç içeyim ve midelerinde bir sorun olunca asla öyle yapmazlar."

"Öyle mi? Muhtemelen haklısınız."

Küçük adam koltuğunda daha da yukarı doğru döndü ve bir an için üzerime tırmanacağını düşündüm. Parmağını kaldırdı. "Her şeyden önce midesi kötü olan bir hayvanın boku da katı olur."

"Anlıyorum."

"Ve eğer hatırlarsan onun boku yumuşaktı, çok yumuşaktı."

"Evet evet, kesinlikle," dedim aceleyle ve Helen'e baktım.

Harika. Tam da romantik atmosferi tamamlamak için ihtiyacım olan şey buydu işte.

Burnunu çekip tekrar önüne döndü ve bir kez daha sanki tüm bu olay kurgulanmış gibi karanlığa gömüldük ve gürültü tekrar başladı. Arkama yaslanmış kıvranıyordum ki bir şeylerin yanlış gittiğini fark ettim. Bu rahatsız edici kovboy müziği de neydi? Sonra filmin adı perdeye yansıdı. *Arizona Guns.*

Panikle Helen'e döndüm. "Neler oluyor? İskoçya ile alakalı filmin oynaması gerekmiyor muydu? Hani onu izlemeye gelmiştik?"

"Öyle olmalıydı evet." Helen durdu ve bana yarım bir gülümsemeyle baktı. "Ancak sanırım o oynamayacak. Gerçek şu ki genelde ikinci filmi haber etmeden sık sık değiştirirler. Kimsenin de umurumda olmuyor."

Koltuğuma bitik bir şekilde düştüm. Tekrar başarmıştım işte. Reniston'da dans edemedik, bu akşam da yanlış film oynuyordu. Gerçekten de kendine has bir dâhiydim.

"Özür dilerim," dedim. "Umarım senin için sorun olmuyordur."

Kafasını salladı. "Hem de hiç. Her neyse, buna bir şans verelim bakalım. Belki de güzeldir."

Ancak bu antik at koşturma macerası klişelerle dolu mesa-

jını verirken tüm umudumu yitirmiştim. Bu da o akşamlardan biri gibi olacaktı. Çete aynı kayanın önünden dördüncü kez geçerken hiçbir tepki vermeden izliyordum ve bir anda patlayan silahların sağır edici sesine hazırlıksız yakalanmıştım. Olduğum yerden zıplamıştım, hatta Gobber'ın uykusunu bile bozmuştu.

"Meraba! Meraba! Meraba!" diye bağırdı, doğrularak esnedi ve kollarını etrafa savurdu. Kafamın arkasına yediğim darbe beni Helen'in omzuna doğru ittirmişti ve dudağının seğirmesi ve kaşlarının çatışının geri geldiğini gördüğümde özür dilemeye başlamıştım. Ancak bu sefer ikisi de yayılmıştı ve bütün yüzü yıkılacak gibiydi. Sessizce ve çaresizce gülmeye başladı.

Daha önce hiçbir kızın böyle güldüğünü görmemiştim. Sanki uzun zamandır yapmak istediği bir şeymiş gibiydi. Kendini tamamen gülmeye teslim etti, başını koltuğun arka kısmına koyarak sırtını yasladı, bacaklarını önüne uzattı ve kolları da yanlarından sarktı. Bana doğru dönmeden önce bir süreliğine rahatlayana kadar güldü.

Kolunu benimkine koydu, "Bak," dedi hâlsizce. "Sonraki sefere neden yürüyüşe çıkmıyoruz?"

Öylece kalmıştım. Gobber tekrar uykuya dalmıştı ve her zamankinden daha gürültülüydü ve horlamaları filmin silah ve havlama sesleriyle yarışıyordu. Hâlâ önümde oturan küçük adamın kim olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu ve benimle olan işinin henüz bitmediğini hissediyordum. Saat hâlâ dördü yirmi geçeyi gösteriyordu. Maggie hâlâ bize bakıyordu ve sırtım sürekli terliyordu.

Ortam istediğim gibi değildi ama her neyse. Bunun bir sonraki seferi de vardı.

63

Siegfried'in dalgın olduğunda kulağının memesini çekip karşıya boş bakmak gibi bir huyu vardı. Şu anda da öyle yapıyordu ve diğer eli de tabağının üzerine bir ekmek kırıntısını ufalıyordu.

Patronumun böyle hâllerine genelde burnumu sokmazdım. Zaten sabah ziyaretlerine gitmek istemiyordum ancak suratında beni konuşmaya zorlayan kötü bir ifade vardı.

"Sorun nedir? Bir şey mi düşünüyorsun?"

Siegfried yavaşça kafasını çevirdi ve aklı yerine gelene kadar bir süreliğine boş baktı. Kulak memesini çekmeyi bıraktı, ayağa kalktı, pencerenin yanına gitti ve boş sokağa baktı.

"Evet James, kesinlikle bir şey düşünüyorum. Hatta senin de fikrini soracaktım. Bu sabah aldığım bu mektupla alakalı." Anında ceplerini boşalttı ve eldivenler, termometreler, buruşmuş banknotlar, arama listeleri çıkardı ve en sonunda uzun ve mavi bir zarfa ulaştı. "Alıp okusana."

Zarfı açtım ve tek sayfayı hızlıca taradım. Kafam karışmış bir şekilde kafamı kaldırdım. "Kusura bakma, anlayamadım. Burada tek yazan şey, Tümgeneral H. W. St J. Ransom, sizi cumartesi günü Brawton yarışlarında görmekten zevk duyar. Ortada bir sorun yok, değil mi? Sen yarışları seversin."

"Ama bu olay o kadar basit değil," dedi Siegfried. Tekrar kulak memesiyle oynamaya başlamıştı. "Bu bir imtihanın parçası. General Ransom Kuzey Batı Yarış Pisti'ndeki büyük isimlerden biri ve cumartesi günü bana veterinerlik etsin diye arkadaşlarından birini de getirecek. Sağlıklı mıyım diye muayene edecekler."

Paniklemiş gibi duruyor olmalıydım çünkü sırıtmıştı. "Bak, en iyisi baştan alayım. Ve kısa keseceğim. Kuzey Batı Pisti'nin yetkilileri tüm buluşmaları gözetmesi için bir veteriner hekim arıyorlar. Biliyorsun ya, yereldeki veteriner eğer yaşadığı yerde bir yarış pisti varsa orada görev alır ve atlar sakatlanır diye hazırda bekler ama bu olay farklı. Bu veterinerlik görevi doping şüphesi üzerine vakalar için ve bununla ilgilenecek veterinerin de alanında biraz uzman olması gerekiyor. Ben de bu işe uygun olabileceğime dair bazı duyumlar aldım. İşte cumartesi gününün olayı bu. İhtiyar Ransom'ı tanıyorum ama arkadaşıyla tanışmadım. Olay benimle birlikte yarışları izlemek ve hakkımda bir fikre varmak üzerine olacak."

"Eğer bu işe girersen, genel uygulamaları bırakacağın anlamına mı geliyor?" diye sordum. Ve bunun düşüncesi bile üzerime bir ürperti getirmişti.

"Hayır, hayır. Ancak haftanın üç günü gibi bir vakti yarış pistlerinde harcayacağım anlamına geliyordu ve acaba bu biraz fazla mı olur diye düşünüyordum."

"Bilmem ki." Kahvemi bitirdim ve sandalyemi geriye ittirdim. "Sana bu konuda akıl verebilecek kişi ben değilim. Yarış atlarıyla alakalı pek bir tecrübem yok ve yarışlara karşı ilgim yok. Kendi başına karar vereceksin. Ancak sık sık atlarla alakalı işler üzerine uzmanlaşmaktan bahsediyordun ve yarış pistlerinin atmosferini de seviyorsun."

"Haklısın James. Ve fazladan paranın da gayet iyi geleceği konusunda hiçbir şüphe yok. Her muayenehanenin ihtiyacı olan şey de bu: Bir tür kontrat. Faturalarını ödeyen çiftçilere daha az bel bağlamanı sağlayabilecek olan bir yerden gelen düzenli bir gelir." Pencereye sırtını döndü. "Her neyse, bu cumartesi onlarla birlikte Brawton yarışlarına gideceğim, bakalım nasıl olacak. Ve sen de benimle birlikte gelmelisin."

"Ben mi?! Neden?"

"Mektupta 've partneriniz' yazıyor da ondan."

"Ama bu bir kadını ima ediyor. Yanlarında eşlerinin de bulunacağından hiç şüphe yok."

"Ne anlama geldiğinin bir önemi yok James, benimle birlikte geliyorsun. Bir günlük izin, biraz beleş yemek ve içki sana iyi gelecektir. Tristan birkaç saatliğine burayı idare edebilir."

Cumartesi günü öğle vaktinde kapı çalmıştı. Kapıya bakmak için holde ilerlerken cam kapının arkasındaki kişileri tanımak zor değildi.

General Ransom kısa ve gürbüz bir adamdı ve dudağının üst kısmında şaşırtıcı derecede siyah renkli agresif bir bıyığı vardı. Albay Tremayne uzun boylu, kanca burunlu ve omuzları düşük biriydi ve arkadaşıyla birlikte ömür boyu emir vermiş olmanın getirdiği hissedilebilir otoriter havayı o da paylaşıyordu. İki tane tüvit kıyafet giymiş kadın da arkalarında, bir alt basamakta bekliyordu.

Kapıyı açtım ve vahşi, gülümsemeyen bakışların karşısında omuzlarımı dikleştirdiğimi ve topuklarımı bir araya getirdiğimi hissettim.

"Bay Farnon!" diye bağırdı general. "Sanırım bizi bekliyordunuz."

Geri çekilip kapıyı açtım. "Ah evet, kesinlikle. Lütfen içeri buyurun."

Bayan Ransom da kısa ve gürbüz bir kadındı, ayrıca kocasından daha sert bir duruşu vardı. Bir de taş kalpli bir tavırdaki çok daha genç ve çekici olan Bayan Tremayne vardı. En arkadan girmiş olan ve bir anlığına bana şüpheyle bakınmış olan albay hariç hepsi beni görmezden gelmişti.

Sherry doldurmam istenmişti ve oturma odasına girdiğimizde bir sürahiden sherryleri doldurmaya başladım. Siegfried içeri girdiğinde ikinci bardağın yarısındaydım. Sherrynin birazını dökmüştüm. Patronum bu olay için gerçekten de gayet şık giyin-

mişti. İnce bedeni kusursuz kesimli fitilli kumaşlarla sarılmıştı. Uzun ve kemikli suratı daha yeni tıraş edilmişti ve kum renkli küçük bıyığı muntazam şekilde düzeltilmişti. Odaya girerken yepyeni bir şapka takmıştı ve ben de sürahiyi bırakıp ona ciddi bir gururla bakmıştım. Siegfried'in ailesinde belki de birkaç dük ve eski bir kont vardı ama her ne olursa olsun, odanın içindeki iki asker bir anda düşük kaliteli, önemsiz kişilere dönüşmüştü.

Generalin Siegfried'in yanına gidişinde neredeyse sokulgan bir tavır vardı. "Farnon, dostum, nasılsın? Seni tekrar gördüğüme sevindim. Seni eşimle, Albay Tremayne ve onun eşi Bayan Tremayne ile tanıştırayım."

Albay bir anda tuhaf bir şekilde gülümsemeye başlamıştı ama benim asıl merak ettiğim hanımların tepkisiydi. Siegfried kendisine doğru eğilirken Bayan Ransom eriyip gitmişti. Bu sağlam kalenin ilk darbede paramparça oluşu inanılmazdı ama işte gerçek. Suratındaki sert ifadeler ortadan kaybolmuştu ve şefkatli ve yaşlı bir anne gibi büyük bir gülümsemeyle kalakalmıştı.

Bayan Tremayne'in tepkisi bundan farklıydı ama daha az dramatik değildi. Gri renkli gözleri üzerine geldiğinde soluyor gibi oldu ve sanki yanakları ciddi bir acıyla kıvrıldı. Kendisini kontrol etmeye çabaladı ama Siegfried tekrar beylere doğru dönünce arkasından arzulu bir açlıkla bakındı.

Sherryi bardaklara hızlı hızlı dökmeye başladım. Lanet, yine aynı şey. Her zamankinden. Ama hiçbir şey de yapmamıştı hâlbuki. Sadece onlara bakmıştı. Kahretsin, bu haksızlıktı.

Sherryleri içtikten sonra dışarı çıktık ve geçen yaz gerçekleşmiş olan felaketin ardından üzerinde harika bir karoser ustalığı uygulanmış olan Siegfried'in Rover'ına bindik. Etkileyici bir sonuç vermişti. Sabahleyin Tristan'ın zorla yıkamış olmasıyla beraber araba ayna gibi parlıyordu. Sürücü koltuğundaki Siegfried, kardeşine şık bir şekilde el sallamıştı. Buradaki tek lüzumsuz şeyin küçük bir açılabilir koltukta oturup şapkalarının tereği

öne doğru bakan arka koltuktaki iki komutanla karşılıklı duran ben olduğumu düşünmeden edemiyordum. Aralarında da Siegfried'in kafasının arkasına merakla bakınan Bayan Tremayne vardı.

Yarışın olacağı yerde öğle yemeği yemiştik. Siegfried tütsülenmiş somon balığı, soğuk tavuk ve şampanyayla birlikte sanki evde gibiydi. Yemek sırasında erkeklerle yarışlar üzerine bilgili bir sohbete girip eşlerini de eşit derecede etkilemesiyle birlikte inanılmaz bir başarı elde ettiği konusunda hiç şüphe yoktu. Sert olan Bayan Ransom'ın kartını işaretlediği sırada kadın resmen salaklaşmıştı. Eğer bir sonraki görüşmenin olup olmayacağı, Siegfried'in bugünkü davranışlarına göre belirlenecekse bu sıralar elde edeceği bir pozitif görüş onu bu konuda kesinlikle rahata kavuşturacak gibiydi.

Öğle yemeğinden sonra atların tutulduğu alana gidip ilk yarış için yürüyüşlerini izledik. Siegfried'in birbirini ittiren kalabalıkları, bağıran bahisçileri, yürüyen harika hayvanları, küçük, renkli, dayanıklı olan ve orta alanda antrenörlerle konuşan jokeyleri içine çektikçe harika hissettiğini görebiliyordum. Öğle yemeğinde, beğenisini artıracak kadar şampanya içmişti ve başarılı bir gün geçireceğinin farkında olan bir adamın tablosuydu.

Pist veterineri olan Merryweather, ilk yarışı izlemek için bize katılmıştı. Siegfried onu biraz tanıyordu ve "Veteriner" tabelası gösterildiğinde konuşuyorlardı. Bir adam koşarak Merryweather'ın yanına geldik. "Son dönemeçte kayıp düşen at hâlâ yerde ve kalkacak gibi de durmuyor."

Veteriner, parmaklıkların arkasında hazırda park edilmiş olan arabasına doğru gitti. Bize doğru döndü: "Siz ikiniz, gelmek ister misiniz?" Siegfried etrafındakilerin rızasını alacakmışçasına baktı ve kendisine nazik şekilde izin verircesine baş sallandı. Meslektaşımızın arkasından koşturduk.

Birkaç saniye içinde son dönemece doğru pistte koşturuyor-

du. Çimenlerin üzerinde hızlanırken direksiyona tutunan Merryweather kendi kendine homurdandı: "Lanet olsun, umarım çatlağı yoktur. En çok nefret ettiğim şey at vurmaktır."

Olay yerine geldiğimizde pek de iyi bir görüntü yoktu. Güzel hayvan yanına yatmıştı ve hızla kalkıp inen kaburga taraflarının dışında hiçbir şekilde hareket etmiyordu. Atın kafasının yanında açılmış kaşıyla birlikte dizinin üstüne çökmüş olan jokey, "Ne diyorsunuz beyefendi? Bacağı kırılmış mı?" diye sordu.

"Bir bakalım." Merryweather, açılmış eklemleri kemikten kemiğe güçlü parmaklarını gezdirerek topuk eklemi, diz, omuz ve dizin içindeki eklemleri dikkatlice esneterek muayeneye başladı. "Sorun yok. Çatlak olmadığı belli." Sonra bir anda kafasına işaret etti. "Gözlerine bakın."

Baktık. Parlıyorlardı ve hafif ama gözden kaçmayacak bir titreme mevcuttu.

"Beyni mi sarsılmış?" diye sordu Siegfried.

"Aynen öyle, sadece kafasını çarpmış." Merryweather dizlerinin üstünden ayaklanmıştı ve daha mutlu bir hâldeydi. "Haydi, onu göğsünün üzerine ittirelim. Biraz yardımla ayaklanabileceğini düşünüyorum."

Kalabalık içinde birçok kişi yardıma gelmişti ve at da ön bacakları öne doğru uzanmış şekilde göğüs kemiğinin üzerinde kolayca durmuştu. Bu pozisyonda birkaç dakika durduktan sonra ayaklanmaya çalıştı ve biraz sallanarak ayakta durdu. Görevlilerden biri onu götürdü.

Merryweather güldü. "Çok da kötü değildi ha? İyi atmış. Biraz dinlendikten sonra bir şey kalmaz."

Siegfried tam bir şeyler söyleyecekken parmaklıkların ardından, "Pışt, pışt!" diye bir ses duyduk. Baktığımızda tıknaz ve kızıl suratlı bir suretin bize doğru heyecanla el ettiğini gördük. "Hey! Hey!" diyordu. "Bir dakika gelin bakalım."

Yanına gittik. Adamın suratında Siegfried'in dikkatini çeken

bir şeyler vardı. Sırıtan, topaklı şekline, kaşlarının üzerine düşmüş yağlı siyah saçlarına daha yakından baktı ve sevinçle bağırdı.

"Aman Tanrım! Stewie Brannon! James, gel de meslektaşımızla tanış. Veterinerlik okulunu beraber okumuştuk."

Siegfried bana Stewie Brannon hakkında çok bahsetmişti. Hatta o kadar çok bahsetmişti ki sanki eski ve yakından tanıdığım bir dostumla el sıkışıyor gibiydim. Bazen keyfimiz olunca Siegfried ve ben bir şişe içki eşliğinde Skeldale Evi'ndeki büyük odada neredeyse şafağa kadar oturup eski zamanlardan ve tanımış olduğumuz renkli insanlardan bahsederdik. Bana Stewie'yi ikinci öğretim yılında yakaladığını ve Stewie hâlâ üçüncü ders yılıyla uğraşırken kendisinin mezun olduğunu anlatmıştı. Siegfried onu asla hırslı olmayan, ders çalışmak istemeyen, yıkanmaya veya tıraş olmaya meyli olmayan biri olarak anlatmıştı. Yani Stewie, Siegfried'in başarılı olma ihtimali en az olan genç adam figürünün tanımıydı. Ancak kendisinde insanın yüreğine dokunan bir şey vardı. Bir çocuğun saflığı, tüm insanlara karşı olan büyük ve kucaklayıcı sevgisi ve durdurulamaz bir neşesi vardı.

Siegfried Merryweather'a seslendi. "Geri dönünce arkadaşlarıma özür dilediğimi iletir misin? Konuşmam gereken bir ahbabım var. Sadece birkaç dakika sürecektir."

Merryweather el salladı, arabasına bindi ve biz parmaklıkların yanında çömelmişken gazlayıp gitti.

Siegfried bu heybetli suretin kolundan tuttu. "Ee Stewie, nerede içeceğiz?"

64

Tribünün altındaki uzun, alçak bir bara girdik ve biraz şok oldum. Burası dört pound altı penilik kısımdı ve buradaki şartlar atların tutulduğu yerdekinden daha farklıydı. Yeme içme genelde ayakta yapılıyordu ve yemekler de çoğunlukla turta ve sosisli milföylerden oluşuyordu.

Siegfried bara gitti ve üç bardak viski aldı. Boştaki birkaç masadan birine oturduk. Dengede durmayan ve metalle kaplı bir yapıydı. Yanımızdaki masada keskin yüz hatlarına sahip biri *Pink 'Un*'ı inceliyor ve bir yandan da birasından büyük yudumlar alıp domuz etli turtasını vahşice ısırıyordu.

"Anlat bakalım dostum, son altı yıldır neler yaptın?" dedi Siegfried.

Stewie "Bir bakalım," dedi. Dalgın bir şekilde viskisini tek yudumda bitirdi. "Sen okuldan ayrıldıktan kısa süre sonra finallere girdim ve çok da fena bir iş çıkarmadım açıkçası. İkisini de ilk seferde geçtim ve sonra cerrahide birkaç sefer sıkıntı yaşadım ama bu durumu hiç beklemeyen hayvanlar âleminin üzerine dört sene önce yağmur gibi yağdım. O zamandan beri hep bir yerlerdeyim. Kuzey, güney, hatta İrlanda'da da altı ay geçirdim. Uygun bir maaşın olduğu bir yer bulmaya çalışıyorum. Haftalık dört pound kazanmak eğer bakman gereken bir ailen varsa öyle matah bir şey değil."

"Aile mi? Evlendin yani?"

"O kadarla da kalmadım. Küçük Meg Hamilton'ı hatırladın mı? Onu üniversitedeki danslara getiriyordum. Son yılıma girdiğimde evlendik. Şimdi beş çocuğumuz var ve bir tanesi de yolda."

Siegfried'in viskisi boğazına kaçmıştı. "Beş çocuk mu! Tanrı aşkına Stewie!"

"Gerçekten harika bir şey Siegfried. Muhtemelen nasıl geçindiğimizi merak ediyorsun. Sana bunu söyleyemem çünkü kendim de bilmiyorum. Ancak alabora olmaktan bir adım ötedeyiz ve mutluyuz da. Bence şimdilik ailecek iyi olacağız. Birkaç ay önce Hensfield'a taşındım ve her şey gayet iyi gidiyor. Evi idare edebiliyorum ve önemli olan tek şey de bu zaten."

"Hensfield ha?" dedi Siegfried. Korkunç, West Riding kasabasını hayal ettim. Fabrika bacalarıyla kaynayan yıkık dökük tuğlalı vahşi bir yer. Burası diğer Yorkshire'dı işte. "Çoğunlukla küçük hayvanlarla ilgileniyorsun sanırım?"

"Kesinlikle. Ekmeğimi erkek kedileri taşaklarından ayırarak çıkarıyorum. Benim sayemde Hensfield'ın dişi kedileri sokakta başlarına bir iş gelmeden gezinebiliyorlar."

Siegfried güldü ve mekândaki tek garsonu acele şekilde yürürken kolundan tuttu. Suratı asık şekilde ve öfkeyle edilmiş bir kelimeyle döndü ve tekrar baktığında gülümsedi. "Buyurun beyefendi?"

Siegfried kolunu tutmaya devam ederek suratına bir süre ciddi bir şekilde baktı. Sonra sessizce konuştu. "Acaba bize üç büyük bardak viski getirip bardaklarımız her boşaldığında tekrar getirebilme nezaketinde bulunabilir misin?"

"Tabii ki efendim, baş üstüne." Garson kadının yaşı kırkın üzerindeydi ama genç bir kız gibi utanmıştı.

Stewie'nin çenesi sessiz gülüşüyle titriyordu. "Farnon, seni yaşlı kurt. Değişmediğini görmek beni çok sevindirdi."

"Gerçekten mi? Bu iyi bir şey, değil mi?"

"Ve tuhaf olan şey de gerçekten denememen."

"Denemek mi? Neyi denemek?"

"Ah, hiçbir şey. Unut gitsin, işte viskilerimiz geldi."

İçkiler geldikçe konuştukça konuştular. Ben araya girmedim.

Oturup harika bir mutlulukla dinledim ve bardakları dikkat çekmeden Stewie'ye doğru ittirdim, o da hepsini dikkatsiz bir bilek hareketiyle ortadan kaldırdı.

Siegfried kendi ilerleyişini anlatırken heybetli adamın hiçbir şekilde kıskanmaması beni şaşırtmıştı. Büyüyen muayenehane, güzel bir ev ve asistan laflarını duyunca çok mutlu olmuştu. Siegfried onun eski günlerde etli butlu olduğunu anlatıyordu ama artık zor zamanlara rağmen resmen şişmandı. Ve o kabanını da dinlemiştim. Bu, üniversite yıllarında soğuğa karşı tek koruması olan "bahriyeli ceketi"ydi. O zamanlar o kadar iyi duruyor olamazdı ama artık gerçekten de kötü bir hâldeydi. Dikiş yerleri pörtleyen etiyle birlikte patlayacak hâle gelmişti.

"Bak Stewie." Siegfried gözlüğüyle rahatsız bir şekilde oynadı. "Hensfield'de iyi geçineceğinden eminim ama eğer olur da işler biraz kötüye giderse bana ulaşmaktan lütfen çekinme. Biliyorsun, Darrowby'de o kadar da uzakta değilim. Hatta." Durdu ve yutkundu. "Şu anda iyi misin? Eğer biraz nakit lazımsa hazırda var."

Stewie muhtemelen onuncu dublesi olan viskiyi de içtikten sonra eski dostuna nazik bir şefkatle baktı.

"Sen düşünceli bir herifsin Siegfried ama hayır, teşekkürler. Dediğim gibi evi geçindirebiliyoruz ve iyi olacağız. Ama minnettarım, sen hep düşünceliydin. Tuhaf bir herifsin ama düşünceli sin."

"Tuhaf mı?" Siegfried meraklanmıştı.

"Hayır, tuhaf değil. Yanlış kelimeyi kullandım. Farklı. İşte bu. Aşırı farklıydın be."

"Farklı mı?" diye sordu Siegfried. Sanki uzun bir süre önce hiçbir şekilde tadı kalmamış gibi viskisini yudumluyordu. "Bir yanlışın olmalı Stewie."

"Düşünme bunları," dedi Stewie ve dostunun omzuna vurmak için masanın üzerinden uzandı. Ama tam olarak ayarlaya-

mamış olacak ki Siegfried'in şapkasını başından düşürdü. Şapka, yan masadaki adamların ayaklarına doğru yuvarlanmıştı.

Sohbet sırasında birden yerinden fırlayıp tekrar yavaşça *Pink 'Un*'ı incelemeye geri dönüşünün ve içeceğiyle yiyeceğine saldırışının farkındaydım. Adam şapkaya doğru baktı. Suratı çok fazla biradan, biraz çiğnenmiş domuz etli turtadan ve akıldışı yatırımlardan oluşuyordu. Gerilerek şapkaya bir tekme attı ve anında daha iyi hissetti.

İçine göçmüş olan şapka Siegfried'e doğru uçtu ve Siegfried de onu telaş etmeden, özgüvenle başına taktı. En ufak bir şekilde canı sıkılmamıştı. Hatta adamın tepkisini tamamen normal karşılamış gibiydi.

Ayağa kalkmıştık ve biraz sallandığım için etrafımın bulanıklaşmış olması karşısında hafiften şaşırmıştım. Durduğumda büyük barın neredeyse boşaldığını fark ettim. Bira doldurma makineleri beyaz örtülerle kapatılmıştı. Kadın barmenler boş bardakları topluyorlardı.

"Stewie, toplantı bitti. Burada iki saatten fazladır çene çaldığımızı fark ettin mi?" dedi Siegfried.

"Ve çok da güzel geçti. Alın teriyle kazanmış olduğun beş kuruşu bahisçilere yatırmaktan iyidir." Stewie ayağa kalkarken masaya tutundu ve birkaç saniye gözlerini kırparak durdu.

"Bir şey diyeceğim," dedi Siegfried. "Arkadaşlarım. Buraya bir grupla birlikte gelmiştim ve muhtemelen nereye kaybolduğumu merak ediyorlardır. Ne diyeceğim, gel seni onlarla tanıştırayım. Birbirimizi yıllardır görmediğimizi fark ettiklerinde durumu anlayacaklardır."

Atların toplandığı yerden dolandık. General ve diğerlerinden hiçbir görüntü yoktu. Sonunda park yerinde Rover'ın etrafında gülümsemeyen suratlarla toplanmış hâlde bulmuştuk onları. Diğer arabaların çoğu gitmişti bile. Siegfried özgüvenli bir şekilde yürüdü, şapkası tuhaf bir açıyla içeri doğru göçmüştü.

"Sizi yalnız bıraktığım için özür dilerim ama orada harika bir şey yaşandı. Size profesyonel bir meslektaşım ve çok sevdiğim bir arkadaşım olan Bay Stewart Brannon'ı tanıştırmama izin verin."

Stewie'ye dört çift göz boş bakışlarla bakmaya başladı. Büyük, etli suratı her zamankinden daha da kızarmıştı ve biraz terlediğini gösteren suratındaki nemin arasından tatlı bir şekilde gülümsedi. Bahriyeli ceketinin düğmelerini yalapşap düğümlemiş olduğunu fark ettim. Yukarı tarafta boşta bir düğme ve alt tarafta da düğmesini bekleyen bir düğme yuvası vardı. Dar duran, perişan olmuş kıyafeti onu daha da tuhaf bir hâle sokmuştu.

General ters bir tavırla başını salladı, albay dişlerini sıkıyordu ve hanımlar da donup kalmış, uzaklara bakıyorlardı.

"Evet, evet, anladım," diye homurdandı general. "Ancak bir süredir burada bekliyoruz ve eve gitmek istiyoruz." Çenesini ileri doğru çıkardı ve bıyığı kabardı.

Siegfried elini sallıyordu. "Tabii ki, tabii ki hemen. Hiç vakit kaybetmeden yola çıkıyoruz." Stewie'ye döndü. "Şimdilik kendine iyi bak dostum. Yakında tekrar bir araya geleceğiz. Seni ararım."

Arabanın anahtarını bulmak için ceplerini aradı. Gayet yavaş bir şekilde başladığı bu işlemde giderek hızını artırdı. Ceplerini beş kere aradıktan sonra durdu, gözlerini kapattı ve muhtemelen derin derin düşündü. Sonra bu işlemi sistematik olarak yapmaya karar vermiş gibi ceplerindeki şeyleri tek tek (arabanın kaputunu da masa olarak kullanarak) çıkarmaya karar verdi. Ceplerinden çıkan şeylerden oluşan tepe büyüdükçe felaketin yaklaştığına inancım daha da artıyordu.

Beni endişelendiren tek şey anahtar değildi. Siegfried benden daha çok viski içmişti ve genelde sonradan çarpma huyundan ötürü etkisi daha yeni yeni gelmekteydi. Hafif sallanıyordu ve içine göçmüş şapkası kaşlarından birinin üzerine düşmüştü.

Cebinden çıkardığı şeyleri yere düşürüyordu ve onlar bir baykuş gibi inceliyordu.

Bir adam uzun bir süpürge ve el arabasıyla birlikte araç parkında yavaşça dolanırken Siegfried onu kolundan tuttu. "Baksana, benim için bir şey yapmanı istiyorum. Al sana bir beşlik."

"Tabii efendim." Adam parayı cebine indirmişti. "Ne yapmamı istersiniz?"

"Arabamın anahtarını bul."

Adam Siegfried'in ayaklarının etrafına bakınmaya başladı. "Elimden geleni yaparım. Buralarda bir yere düşürdünüz, değil mi?"

"Hayır, hayır. Nereye düşürdüğümü bilmiyorum." Siegfried kolunu gelişigüzel salladı. "Pistte bir yerlerde işte."

Adam bir an için boş baktı sonra dönümlerce büyüklükteki çöp atılmış alana, geçersiz kalmış yarış kartlarından ve biletlerden oluşan yığınlara baktı. Siegfried'e döndü ve bir anda kıkırdadı. Sonra da kıkırdamaya devam ederek gitti.

Yoldaşlarımıza bir bakış attım. Arayışı sessizce izlediler ve hiçbiri de bundan keyif almıyordu. İlk patlayan general olmuştu.

"Tanrı aşkına Farnon, lanet anahtar sende mi, değil mi? Eğer o kahrolası şey kayıpsa biz en iyisi başka bir yol bulalım. Hanımları böylece ayakta bekletemeyiz."

Arka planda hafif bir öksürük duyuldu. Bu Stewie'ydi. İleri çıktı ve arkadaşının kulağına fısıldadı ve bir süre sonra Siegfried onun elini tutkuyla sıktı.

"Ah Tanrım, Stewie, çok naziksin! Durumu kurtardın." Gruba döndü. "Endişelenecek hiçbir şey yok. Bay Brannon bizi götürmeyi teklif etti nazikçe. Aracını diğer parktan getirmek için gitti." Yalpalayarak parkın kapısından çıkan şişkin bahriyeli kabanının parıldayan sırtına zafer kazanmışçasına işaret etti.

Siegfried sohbeti devam ettirebilmek için elinden geleni yaptı ama ortam buz gibiydi. Kimse esprilerine cevap vermiyordu

ve generalin suratında büyük bir öfke ve umutsuzluğun yayılmış olduğunu görünce bir anda durdu. Stewie geri gelmişti.

Araba, sürücü koltuğundaki cüsseli vücuttan ötürü daha da küçülmüş gibi duran minik bir Austin Seven'dı. Paslı kestane rengi boyasından ve kırık camlarından bunun daha da eski modellerden biri olabileceğini düşündüm. Bu, kaputu çok uzun zaman önce yok olmuş ve yerine sıkı düğümlerle birlikte kıvrılmış direklere çekilmiş ev yapımı branda bir örtü geçirilmiş olan bir "gezi arabası"ydı.

Stewie arabadan indi, yolcu kapısını açtı ve başını mütevazı bir gururla öne eğdi. Normalde yan koltuğun olması gereken yerdeki çuval yığınına doğru hareketlendi. Arka tarafta da yoktu ve sadece üzerinde "En İyi Amerikan Elmaları" yazan renkli etiketli birkaç tane kaba tahta kutu vardı. Kutuların içinde ilaç kutuları, steteskoplar, tozlar ve şırınga kutuları bulunuyordu.

"Eğer torbaları kutuların üzerine koyarsak diye düşündüm..." dedi Stewie.

General sözünü bitirmesine izin vermemişti. "Lanet be, bu bir şaka mı?" Suratı kıpkırmızı olmuştu ve boynundaki damarlar da tehlike arz edecek şekilde şişmişti. "Arkadaşıma ve hanımlara hakaret mi etmeye çalışıyorsun? Bu öğleden sonra yediğin haltlar için kamçılanmayı hak ediyorsun Farnon. Aynen öyle, kamçılanman gerek!"

Rover'ın motorundan gelen bir anlık kükremeyle durmuştu. Rütbesinin hakkını verecek derecede becerikli bir adam olan albay, arabaya kısa devre yaptırmıştı. Neyse ki kapılar kilitli değildi.

Hanımlar albayla birlikte arka kısma oturdular ve ben de gariban bir şekilde küçük oturağıma yerleştim. General tekrar kendine hâkim olabilmişti. Sanki hata yapmış kıdemsiz bir onbaşına bağırır gibi Siegfried'e "Bin haydi! Ben sürüyorum!" diye bağırmıştı.

Ancak Siegfried elini kaldırmıştı. "Bir saniye," diye kaydı ağzı. "Bu ön cam çok kirli. Onu sizin için sileyim."

Hanımlar onu arabanın arka tarafında dolanırken ve bagajın içini karıştırırken sessizce izlediler. Gözlerindeki aşk ateşi sönmüştü. Neden böyle bir şeyle uğraşıyordu bilmiyordum ama muhtemelen viskinin oluşturduğu sisin ardında kendini grubun işe yarar ve yardımcı bir elemanı olarak tekrar kanıtlamak istiyor gibiydi.

Ancak çabaları boşa çıkmıştı. Oluşturduğu etki tamamen çöp olmuştu. Camı ölü bir tavukla siliyordu.

İki hafta sonra Siegfried yine kahvaltı masasında üçüncü bardak kahvesiyle birlikte sabah gazetesini okurken beni çağırmıştı.

"Ah, demek bir zamanlar RAVC'nin Şefi'i olan, Herbert Jarvis, Veteriner Hekimler Kraliyet Koleji, Kuzey Batı Pisti'nin denetici veteriner hekimi olarak atanmış. Jarvis'i tanıyorum. İyi adamdır. Tam olarak bu işin adamıdır."

Patronuma hayal kırıklığının veya pişmanlığın bir işaretini görebilmek için baktım fakat göremedim.

Siegfreid kupasını masaya koydu, ağzını mendiline sildi ve memnun bir şekilde iç çekti. "Biliyor musun James, her şey hayırlısına varıyor. Dostum Stewie ilahi güç tarafından veya göklerden veya her ne dersen oradan gönderilmiş. Ben bu işi başından beri zaten hak etmiyordum ve eğer alsaydım çok perişan olacaktım. Haydi ahbap, gel şu tepelere varalım."

65

Helen'le sinemada geçirdiğim geceden sonra kendisini arada bir görmek için uğrama huyuna doğal olarak kapılmış gibiydim. Ve ne olduğunu anlamadan da bir döngüye girmiştim. Saat sekiz gibi ayaklarım kendi kendine Heston Grange'a doğru yol alıyordu. Tabii ki de bu dürtüye karşı direniyordum, her gece gitmiyordum. Ortada beni gece gündüz meşgul eden işlerim, edepli olma hissiyatı ve Bay Alderson vardı.

Helen'in babası birkaç yıl önce eşinin ölmesiyle kendini iyice içine çekmiş olan küçük ve belirsiz bir adamdı. Besicilikte uzmandı ve çiftliği en iyilerle karşılaştırılabilirdi ama aklının büyük bir kısmı hep başka bir yerlerde gibiydi. Ayrıca bazı garip huyları da vardı. Mesela işler iyi gitmediğinde kendisiyle uzun uzun homurdanarak konuşurdu ama eğer bir şey çok hoşuna gittiyse yüksek sesli ve gelişigüzel şekilde mırıldanmaya meyilli olurdu. Bu gerçekten delici bir sesti ve mekânlarına meslek icabı uğradığım zaman kendisini çiftlik binalarının arasındaki bu karakteristik sesi takip ederek bulabiliyordum.

Helen'i ilk görmeye geldiğimde beni fark etmediğine emindim. Ben de kızıyla takılan genç delikanlılar sürüsünün bir üyesiydim sadece. Ancak zaman geçtikçe ve ziyaretlerim daha da sıklaştıkça bir anda benim farkıma vardı ve beni hızlı bir şekilde tetikte olmaya evrilen bir şekilde gözlemeye başladı. Kendisini asla suçlayamazdım. Kendini Helen'e adamıştı ve kızına uygun birini bulmak isterdi tabii ki. Ve bu kalabalığın arasında en az bir kişi vardı: Genç Richard Edmundson. Babası Aldersonların eski bir dostuydu ve neredeyse dört yüz hektar arazide çiftçilik

yapıyordu. Zengin ve güçlü insanlardı ve Richard da gayet hevesliydi. Onunla karşılaştırıldığı zaman bilinmeyen, züğürt bir genç veteriner gayet kötü bir seçenek oluyordu.

Bay Alderson etrafta olunca ziyaretlerim çok rahatsız geçiyordu. İkimiz de birbirimize göz ucuyla bakıyor gibiydik. Ne zaman onun bulunduğu yöne doğru baksam gözünü kaçırıyordu ve bir anda bana baksa ben de gözlerimi kaçırmadan edemiyordum.

Bu üzücü bir durumdu çünkü kendisini ister istemez sevmiştim. Cana yakın, asla rahatsız edici olmayan bir doğası vardı ve bu insanı kendine çeken bir durumdu. Başka şartlar altında gayet iyi geçinirdik. Ancak benden nefret ettiği gerçeğini reddetmenin bir anlamı yoktu. Ve bu sadece Helen'e sahip çıkmak istediğinden ötürü böyle değildi. Kendisi zaten bencil bir adamdı ve kısa süre önce bekâr kalan ve Aldersonlarla birlikte yaşamaya karar vermiş olan kız kardeşi de kendisine harika bir kâhya olmuştu. Lucy Hala yiğit biriydi ve evi çekip çevirme, aynı zamanda iki genç çocuğa da bakabilme konusunda mükemmel derecede yeterliydi. Bay Alderson'ın kızının bir gün eski dostunun oğluyla evleneceği ve asla dert çekmeden zengin bir hayat yaşayacağı rahatlatıcı varsayıma alışmış olması durumu vardı ortada. Ayrıca herhangi bir değişime karşı da büyük bir inadı mevcuttu.

Evden Helen'le her çıkışımda içim rahatlıyordu. İşte o zaman her şey yolunda oluyordu. Köy enstitülerindeki küçük dans organizasyonlarına gider, tepelerin arasındaki eski çimenlikli maden raylarının üzerinde kilometrelerce yürürdük ve bazen Helen de benimle birlikte akşam çıkan işlere gelirdi. Darrowby'de yapılabilecek çok şahane şeyler yoktu ama hiçbir zorlanma yoktu ve her şeyi anlamlı ve değerli kılabilecek şekilde kendi kendine yetiyor olabilmenin hissiyatı vardı.

Siegfried'le aramızda gerçekleşen konuşma olmasa, bu böyle sonsuza kadar sürebilirdi. Uykudan önce sık sık yaptığımız gibi

yine Skeldale Evi'ndeki büyük odada oturuyor, günün olaylarını konuşuyorduk ki gülüp dizini tokatladı.

"Bu akşam ihtiyar Harry Forster faturasını ödemeye geldi. Gerçekten çok komikti. Oturup odada etrafa bakındı ve 'Yuvan çok güzelmiş Bay Farnon, çok güzelmiş,' dedi ve sonra da sinsice, 'Yuvanda bir kuş olsa iyi olur, anlarsın ya, burada bir kuş olsa çok iyi olur,' dedi."

Ben de güldüm. "Şimdiden buna alışsan iyi olur. Darrowby'deki en seçkin bekâr sensin. İnsanların gözü hep sende ve sen evlenmedikçe huzura kavuşmayacak gibiler."

"Bir dakika o kadar da uzun boylu değil." Siegfried bana düşünceli gözlerle baktı. "Harry'nin bir an için bile benim hakkımda konuştuğunu düşünmüyorum, bence aklında sen vardın."

"Ne demek istiyorsun?"

"Bir düşün bakalım. Bir akşam Helen'le birlikte arazisinde dolanırken bu ihtiyar delikanlıyla karşılaştığını anlatmamış mıydın? Böyle bir şey olunca üzerine hemen yıldırım gibi düşer. Başının bağlanmasının vaktinin geldiğini düşünüyor, hepsi o kadar."

Koltuğa sırtımı yaslayıp kahkaha attım. "Ben! Evleneceğim! Ne curcuna olurdu ama. Bir düşünsene? Ah zavallı Harry."

Siegfried öne doğru eğildi. "Neye gülüyorsun James? Adam gayet haklı. Evlenmenin vakti geldi."

"Efendim?" Ona şaşkın gözlerle baktım. "Ne anlatmaya çalışıyorsun şimdi?"

"Gayet basit," dedi. "Diyorum ki evlensen, hem de en kısa sürede evlensen iyi olur."

"Ah haydi ama Siegfried, dalga geçiyorsun herhalde?"

"Niye dalga geçeyim yahu?"

"Kahretmesin, daha kariyerime yeni başladım, hiç param yok, hiçbir şeyim yok. Bu konuyu hiç düşünmedim bile."

"Hiç düşünmedin bile... Bak şimdi, bana dürüstçe cevap ver. Helen Alderson'a kur yapıyor musun, yapmıyor musun?"

"Şey, ben... Ben aslında... Sanırım öyle."

Siegfried sırtını koltuğa yasladı, parmak uçlarını kavuşturdu ve yargılayıcı bir ifade takındı. "Güzel, güzel. Kıza kur yaptığını kabul ediyorsun. Şimdi bunu bir adım öteye taşıyalım. Kendi gözlemlerime göre kendisi gayet alımlı ve hatta pazarların kurulduğu günde taşların üzerinde yürürken trafik oluşturacak derecede güzel. Kendisinin zeki, ılımlı ve harika bir aşçı olduğunu herkes biliyor. Belki sen de bu fikre katılıyorsundur?"

"Tabii ki katılıyorum," dedim. Bu üstünlük taslayan tavrına kızmıştım. "Ama bu laflar ne oluyor şimdi? Neden yüksek mahkeme hâkimi gibi davranıyorsun ki?"

"Sadece fikrimi ortaya koyuyorum James. Bu fikir de sırada ideal bir eş adayının seni beklediği ancak senin bu konuda hiçbir şey yapmayışın üzerine. Hatta çok uzatmadan şöyle söyleyeyim, artık oyalanmayı bırakıp biraz işe koyulmanı istiyoruz."

Sesimi yükselterek "Ama bu o kadar kolay bir şey değil," dedim. "Sana durumumun çok daha iyi olması gerektiğini söyledim. Hem bana biraz alan tanı, evlerine sadece birkaç haftadır gidiyorum. Bu kadar kısa sürede evlenmeyi düşünecek hâle gelinmez ya. Bir şey daha var: Babası beni sevmiyor."

Siegfried başını bir yana eğdi ve suratında şefkatli bir ifade oluşmaya başladığında ben de dişlerimi gıcırdattım. "Bak şimdi ahbap, öfkelenme. Sana kendi iyiliğin için bir şey söyleyeceğim. Temkin çoğu zaman bir erdemdir ama senin durumunda bu çok ileriye taşınmış. Bu senin karakterindeki küçük bir özür ve kendisini birçok şekilde gösteriyor. Mesela mesleğindeki sorunlara karşı temkinli yaklaşımına baktığımızda, cesurca ileri atılman gereken yerde hep çok endişeli bir şekilde, korkarak adım adım ilerliyorsun. Ortada hiçbir tehlike yokken, sen tehlike var diye düşünüyorsun. Şansını denemeyi, biraz saldırmayı öğrenmen gerek. Dediğim gibi, kendi endişelerinden dolayı çok dar bir alanda etkin olabiliyorsun."

"Yani bildiğimiz örümcek kafalı lafı gibi diyorsun?"

"Haydi ama James, öyle demedim ki. Ancak hazır konuşuyorken bir noktayı ortaya koymam gerek. Bunu söylememin senin için sorun olmayacağını biliyorum. Sen evlenene kadar yardımlarından tam randıman alamayacağım maalesef. Çünkü vaktinin yarısında ne yaptığını bile bilmediğin bir derecede giderek daha da âşık ve şaşkın bir hâl alıyorsun."

"Ne halttan bahsediyorsun sen be? Bu kadar saçma bir şey duyma..."

"Lütfen beni dinle James. Söylediğim şey gayet gerçek. Rüya gören biri gibi yürüyorsun ve seninle konuşurken boşluğa bakma gibi rahatsız edici bir huy edindin. Bunun sadece tek bir çaresi var evlat."

"O çare de gayet küçük ve basit bir şey, değil mi!" diye bağırdım. "Para yok, ev yok ama mutlu bir şekilde bağırarak evliliğin içine düşmek gerek tabii. Endişelenecek hiçbir şey yok canım!"

"Hah, bak işte, yine zorlukları aramaya başladın." Hafiften gülüp bana acıyan bir şefkatle baktı. "Para yok diyorsun. Bir gün buranın ortağı olacaksın. Tabağın hep dolu olacak, hiç ekmeksiz kalmayacaksın. Ev konusuna gelince, evdeki şu boş odalara bakar mısın? Üst katta hiçbir sorun yaşamadan özel bir süit bile kurabilirsin. Yani bu gerçekten de küçük ve önemsiz bir detay."

Elimi sertçe saçlarımın arasında gezdirdim. Kafam bulanmaya başlamıştı. "O kadar kolaymış gibi anlatıyorsun ki."

"Ama bunlar ZATEN kolay!" Siegfried oturduğu yerde doğruldu. "Daha fazla oyalanmadan git ve kıza teklif et ve bu ay bitmeden de kilisede nikâhınızı kıyın!" Bana parmak salladı. "Hayatın huyunu öğrenmeye başla James. Çekingen hâllerini bir kenara bırak ve şunu hatırla (yumruğunu sıkmıştı ve tavrı sertleşmişti): İnsanların ilişkileri gelgitler gibidir ve kaderine doğru..."

"Tamam, tamam," dedim. Oturduğum yerden harap bir şe-

kilde kalktım, "Bu kadar yeter, ne demek istediğini anladım. Şimdi yatmaya gidiyorum."

Siegfried'in arada bir rasgelen çıkışlarıyla hayatı değişmiş olan ilk kişi olduğumu sanmıyorum. O sıralar fikirlerinin saçmalık olduğunu düşünüyordum ama içime neredeyse bir gecede büyüyüp serpilmiş olan bir tohum ekmişti. Benim genç bir adamken bir ailenin babası olmamın sorumlusunun Siegfried olduğundan hiç şüphe yoktu çünkü bu konuyu Helen'e açtığımda evet demişti. Benimle evlenmek istiyordu ve biz de erken bir tarih almıştık. İlk başta şaşırmıştı. Belki o da benim hakkımda Siegfried'in düşündüğü gibi düşünüyordu ve gelişmem için birkaç senenin geçmesi gerektiğine katılıyordu.

Her neyse, bu konu hakkında daha fazla düşünebilecek zamana sahip olamadan her şey düzgünce belirlenmişti. Ve ben de kendimi sihirli bir şekilde bu fikri taşlamaktan, Skeldale Evi'ndeki odamızı döşemek için plan yapar hâlde bulmuştum.

Çok güzel bir dönemdi ve gökte sadece tek bir kara bulut vardı. Fakat bu bulut çok büyük ve ürkütücüydü. Helen'le el ele aklım bir karış havada yürürken beni yalvaran bir bakışla tekrar gerçek dünyaya çekiyordu.

"Biliyor musun Jim, artık babamla konuşmalısın. Onun da bu konudan haberdar olmasının vakti geldi."

66

Mesleğe başlamadan uzun süre önce taşrada çalışmanın pis bir iş olduğu konusunda uyarılmıştım. Bu gerçeği kabullenmiş ve kendimi de ona göre ayarlamıştım ancak hayatımın bu tarafının kendini öne çıkardığı ve neredeyse hiç çekilemeyecek bir hâle geldiği zamanlar olmuştu. Mesela şu anda uzun ve sıcak bir banyodan sonra bile hâlâ kokmam gibi.

Sıcak suyun içinden çıkarken kolumu kokladım ve işte burnuma şu güzel koku gelmişti: Tüm o sabun ve antiseptikle müdahaleye rağmen öğleden sonra dörtteki gibi taze ve acı acı burnumun direğini kıran Tommy Dearlove'ın yerindeki o rezalet temizlik işleminin korkunç kokulu hatırası. Bu kokuyu zamandan başka bir şey çıkaramaz.

Ancak içimden bir his bu hâlde yatağa girme fikrine karşı çıkmıştı ve ben de banyo raflarındaki sıralı şişeleri çaresizce incelemeye başlamıştım. Gözlerim büyük cam bir kavanozun içinde pembe pembe parıldayan Bayan Hall'un banyo tuzlarına takılı kalmıştı. Bu daha önce denemediğim bir şeydi ve ayaklarımın durduğu yere biraz döktüm. Sudan çıkan buhar bir anda agresif bir tatlılıkla birlik olduğunda aklım bulanmış ve anlık bir dürtüyle birlikte kavanozun içindekilerin çoğunu banyoya dökmüş, kendimi tekrar küvetin içine bırakmıştım.

Yağlı sıvı etrafımda dolanırken uzun bir süreliğine muzaffer şekilde öylece uzanıp gülümsedim. Tommy Dearlove için yaptığım temizleme işlemi bile bundan kaçamazdı.

Bu işlem üzerimde sersemletici bir etki yaratmıştı ve yatağa geçip yastığa başımı koyduğum esnada bile yarı uyur hâldey-

dim. Ardından çok güzel şekilde aklım havalara uçmaya başlamış, sonrasında tatlı bir uykuya dalmıştım. Ve başucumdaki telefon kulağımın dibinde çalmaya başlayınca adaletsizlik ve kişisel düzeyde hakarete uğramış olma hissiyatı normalde daha da güçlü bir hâl almıştı. Biri çeyrek geçe gösteren saate uykulu gözlerle baktım, ahizeyi kaldırdım ve mırıldanmaya başladım. Ancak Bay Alderson'ın sesini duyduğum anda irkilmiş ve hemen uykumdan uyanmıştım. Candy buzağılıyordu ve bir sorun vardı. Hemen gelebilir miydim?

Gece çağrılarında hep bir "İşte o anda ben devreye girdim" hissi olurdu. Sessiz pazar yerini farlarım aydınlatırken tekrar karşıma çıkmıştı: Temelime geri dönüşün, gerçekten kendim oluşumun hissiyatı. Sessiz evler, sıkıca çekilmiş perdeler, iki yönden de sonsuza kadar giden yolların taş duvarlarına çıkan uzun ve boş sokak. Böyle zamanlarda genelde hareketlerim kısıtlanırdı ama bu gece tamamen dikkat kesilmiştim, aklım endişeyle saat gibi çalışıyordu.

Çünkü Candy özeldi. O evin ineğiydi, küçük ve güzel bir Jersey ineğiydi ve Bay Alderson'ın en hususi evcil hayvanıydı. Sürüde kendi cinsinden olan tek hayvandı ve kısaboynuzların sütleri büyük süt firmaları tarafından alınmak üzere güğümlere doldurulsa da Candy'nin yoğun sarı sütü her sabah ev ahalisinin yulaf lapasında ya da tatlılarda veya hayallerinizdeki altın sarısı kremsi dokuya sahip tereyağı şeklinde yerini buluyordu.

Ancak tüm bunların dışında Bay Alderson bu hayvanı seviyordu. Genelde ahırda ilerlerken onun önünde duruyor ve kendi kendine mırıldanıp geçerken uzun kafasını okşuyordu. Ve onu bu konuda suçlayamazdım çünkü bazen ben de tüm ineklerin Jersey cinsinden olmasını isterdim. Onlar küçük, nazik, badem gözlü, dört tarafı etli ve kırılgan uzuvlu, oraya buraya çekiştirseniz de hiç sorun çıkarmayacak hayvanlardı. Sizi tekmeleseler bile kaba bir siyah alaca sığırınkine kıyasla şaka gibi görülebilirdi.

Candy'nin sorununun basit bir şey olmasını ümit ediyordum çünkü Bay Alderson'a karşı pek bir yüzüm yoktu ve favori ineğini buzağılattırırken beceriksizce bir iş ortaya koyarsam pek de hoş olmayacak bir tepki vereceği üzerine gergin bir kanıya varmıştım. Korkularımı başımdan savdım. Jersey cinsi ineklerde doğum durumları genelde kolay olurdu.

Helen'in babası hızlı ve verimli şekilde çalışan bir çiftçiydi. Aracımı avluya çektiğimde aydınlatılmış ahır bölmesinde benim için hazır duran iki kova sıcak suyu görebiliyordum. Yarım kapının üzerine bir havlu koyulmuş ve uzun zamandır hizmette bulunan iki sığırtmaç, Stan ve Bert de patronlarının yanında duruyorlardı. Candy rahat bir şekilde büyük saman yığınının üzerine yatmış duruyordu. Kasılmıyordu ve vulvasında görünür bir şey yoktu ama ineğin kendisinde bir sıkıntı olduğunu belirten şekilde kaygılı ve içe dönük bir hâli vardı.

Arkamdan kapıyı kapattım. "İçini kontrol ettiniz mi Bay Alderson?"

"Evet, elimi soktum ama hiçbir şey yoktu."

"Hiçbir şey mi?"

"Hem de hiçbir şey. Birkaç saattir böyle ve bir sonuca varamadık. Ben de elimi soktum, ne bir kafa var ne bacak var. Ayrıca pek bir boşluk da yoktu. O sebepten seni aradım."

Bu çok tuhaftı. Ceketimi çiviye astım ve düşünceli şekilde gömleğimin düğmelerini açmaya başladım. Gömleğimi kafamın üzerinden çıkarırken Bay Alderson'ın burnunun buruştuğunu fark ettim. Bay Alderson'ın çalışanları da havayı koklamaya ve birbirlerine şaşkın şekilde bakmaya başlamışlardı. Bayan Hall'un giysilerimin altında hapsolmuş olan banyo tuzları dalga dalga kurtulmuş ve kapalı alanı iç gıcıklayıcı kokularıyla doldurmuştu. Bu yabancı kokunun gitmesi için hemen kollarımı yıkamaya başladım fakat daha da kötüleşiyordu. Sıcak derimin üstünden yayılıyor; ineğin, kuru otların ve samanın hakiki ko-

kularıyla çarpışıyordu. Kimse bir şey söylemiyordu. Bu adamlar konunun üzerine gülüp geçebileceğiniz şekilde küfürlü bir tabir kullanacak kişiler değildi. Bu kokunun belirsiz bir tarafı yoktu. Gayet açık şekilde kadınsı bir kokuydu ve Bert ile Stan bana ağızları açık şekilde bakındılar. Ağzının kenarları aşağı sarkmış, burnu hâlâ titreyen Bay Alderson da karşıdaki duvara bakışlarını kilitlemişti.

İçime sinerek ineğin önünde çömeldim ve bir anda utancım unutulmuştu. Vajina boştu. Pürüzsüz bir giriş ve ardından ancak elimi sokabileceğim kadar genişlikte olan kabartmalı bir açık vardı. İlerisinde de bir buzağının toynaklarını ve kafasını hissedebiliyordum. Canım çok sıkılmıştı. Rahim bükülmesi. Bu kazanılması hiç de kolay olmayan bir zafer olacaktı.

Topuklarımın üzerinde çömeldim ve çiftçiye doğru döndüm. "Dölyatağı dönmüş. İçeride canlı bir buzağı var ama çıkacak bir yolu yok. Elim bile zorla girdi."

"Evet, ben de bunun tuhaf bir durum olduğunu düşünüyordum." Bay Alderson çenesini ovup bana şüpheyle bakındı. "Peki, buna ne yapabiliriz?"

"Ben buzağıyı tutarken ineği çevirerek bükülmeyi düzeltebilmeyi denemeliyiz. Çok kişi olmamız iyi oldu."

"Bu şekilde her şey düzelecek, öyle mi?"

Yutkundum. Böylesi işleri sevmiyordum. Çevirme işlemi bazen işe yarıyor, bazen de yaramıyordu ve o günlerde ineklerin üzerinde sezaryen uygulama konusunda pek ikna olmuş değildik. Başarısız olursam Bay Alderson'a Candy'yi kasaba yollaması gerektiğini söyleme ihtimalim söz konusuydu. Bu düşünceyi hemen aklımdan atmıştım.

"Sorunu çözecektir," dedim. Çözmeliydi. Bert'i ön bacaklara verdim, Stan'i de arka bacaklara verdim ve Bay Alderson da yerde ineğin kafasını tutuyordu. Sonra kendimi sert betonun üzerinde esnetip elimi soktum ve buzağının toynağını tuttum.

"Şimdi onu çevirin," dedim nefes nefese ve adamlar bacakları saat yönünde çektiler. İnek diğer tarafına dönerken sıkıca küçük toynaktan tuttum. İçeride hiçbir şey olmuyor gibiydi.

"Göğsünün üzerine ittirin," dedim. Nefes nefese kalmıştım.

Stan ve Bert, bacakları ineğin altına soktular ve kendisini göğsünün üzerine yuvarladılar ve inek yerine yerleşirken acıyla bağırdım.

"Geri çevirin, çabuk! Ters yöndeyiz!" Pürüzsüz doku, bileğimin üzerinde korkutucu bir şiddetle sıkışmıştı. Bir an için buradan asla çıkamayacağımın paniğine kapılmıştım.

Ancak adamlar şimşek gibi hızlıydı. Saniyeler içinde Candy en baştaki konumuna çevrilmiş, kolumun üzerinde baskı yok olmuş ve tekrar başladığımız yere dönmüştük.

Dişlerimi sıktım ve buzağının toynağından tekrar tuttum. "Tamamdır, şimdi diğer yönü deneyelim."

Bu sefer saat yönünün tersine gitmiştik ve hiçbir şey olmadan yüz seksen derece ilerlemiştik. Ben sadece toynağa tutunuyordum. Bu seferki direnç inanılmaz seviyedeydi. Sırtımdan terler akıp banyo tuzlarının egzotik buharını etrafa yayarken yüzüstü yatıp birkaç saniyeliğine nefeslenmiştim.

"Tamamdır. Bir kez daha!" diye bağırdım ve adamlar ineği daha da çevirdiler.

Ve işte. Her şeyin sihirli bir şekilde çözülmesi ve kolumun geniş rahimde gayet rahat bir boşluğun içinde rahatlaması ve buzağının şimdiden bana doğru kayarak ilerlemesi ne kadar da güzeldi!

Candy durumu hemen anlamıştı ve ilk kez kararlı bir şekilde kasılmıştı. Zaferin yakın olduğunu anlayarak bir kez daha kasıldı ve buzağı ıslak ve kıpırdar şekilde kollarıma düştü.

Bay Alderson, "Vay anasını, ne kadar da hızlı oldu," diye şaşırarak mırıldanmıştı. Bir avuç saman alıp küçük hayvanı kurulamaya başladı.

Neyse ki kollarımı kovalardan birinde sabunlamıştım. Her doğumdan sonra bir rahatlama hissi olur ama bu durumda bu his inanılmaz yoğundu. Ahırın bu köşesinin kadın kuaförü gibi kokmasının artık bir önemi yoktu, her şey çok iyi hissettiriyordu. Bert ve Stan uyumaya dönerken yanımdan geçiyorlardı ve son bir kez inanamayarak havayı koklamışlardı. Ben de onlara iyi geceler diledim. Bay Alderson da kendi kendine oyalanıyor, Candy'yle konuşuyor, sonra çok kez kurulamış olduğu buzağıyla tekrar ilgileniyordu. Hayretler içinde kalmış gibiydi. Kendisini suçlayamazdım çünkü bu Disney diyarlarından çıkmış bir sahne gibiydi. Açık altın rengi, inanılmaz küçük boyutlarda, siyah renkli, büyük ve berrak gözleri ve güvendiğini belli eden bir masumiyet içindeki bir ifadesi olan bir buzağıydı bu. Hem de dişiydi.

Çiftçi onu bir tazıymış gibi kaldırdı ve annesinin başının yanına koydu. Candy küçük hayvanı kokladı, boğazından mutlu gürültüler çıkardı ve sonra da onu yalamaya başladı. Ben de Bay Alderson'ı izledim. Elleri arkasında, ileri geri doğru sallanıyor, bu sahnenin karşısında açıkça büyülenmiş şekilde duruyordu. Her an için gerçekleşebilir, diye düşündüm. Ve haklıydım da, tonu olmayan mırıldanma başlamıştı ve bir zafer şarkısı gibi normalden daha da yüksek sesle devam etmekteydi.

Wellington botlarımın içinde dimdik durdum. Daha iyi bir fırsat bulamazdım. Gergin bir öksürükten sonra sertçe konuşmaya başladım.

"Bay Alderson," dedim ve başını yana çevirdi. "Kızınızla evlenmek istiyorum."

Mırıldanma bir anda durmuştu ve benimle yüz yüze gelene kadar yavaşça dönmüştü. Konuşmamıştı ama gözleri yüzüme mutsuz bir şekilde bakınıyordu. Sonra sertçe eğildi, kovaları teker teker aldı, sularını döktü ve kapıya gitti.

"Eve gelsen iyi olur," dedi.

Çiftlik evinin mutfağı, aile üyeleri uyuduğundan terk edilmiş gibi duruyordu. Sönmüş şöminenin yanında duran yüksek sırtlı tahta bir sandalyeye oturdum. Bay Alderson da kovalarını yerlerine koydu, havluyu astı ve ellerini nizami şekilde lavaboda yıkadı. Sonra salonda oyalandı ve büfenin yanında takır tukur sesler çıkardığını duydum. Sonra önünde üzerinde bir şişe viski ve iki bardağın sakince sallandığı bir tepsiyle ortaya çıktı. Tepsi, yoğun işlemeli kristal bardaklarla ve şişenin açılmamış olmasıyla birlikte bu basit sürece bir resmiyet katmıştı.

Bay Alderson, şöminenin diğer tarafındaki sandalyeye oturmadan önce yakınımıza çektiği mutfak masasına tepsiyi koydu. Kimse hiçbir şey söylemiyordu. Ben giderek uzayan sessizliğin içinde beklerken o da sanki daha önce hiç görmemiş gibi viskinin kapağına bakıyordu ve sonra kapağı sanki suratında patlayabilirmiş gibi yavaşça ve dikkatli bir şekilde açmaya başladı.

Sonunda iki bardağa da hassasiyet ve ağırbaşlılıkla birlikte aynı ölçüde viski koymuştu ve bunu yaparken de iki bardaktaki seviyeleri karşılaştırmak üzere sık sık başını eğiyordu. Ve son bir resmi dokunuşla birlikte dolu tepsiyi sunmuştu.

Bardağımı aldım ve bekledim.

Bay Alderson cansız şömineye bir iki dakika bakındı, sonra gözlerini şömine rafının üzerindeki *kürek çeken inekler* yağlıboya tabloya çevirdi. Sanki ıslık çalacak gibi dudaklarını büzdü ama fikrini değiştirmiş olacak ki kendini bir süre boyunca kurtaramayacağı bir öksürük nöbetine sokacak olan viskiden kadeh kaldırmadan bir yudum aldı. Nefesi normale döndüğünde doğruldu ve bir çift sulu gözle bana baktı. Boğazını temizledi ve bir gerginlik hissetti.

"Evet," dedi. "Hava çok da güzel."

Kendisine katıldım ve o da tamamen yabancı biriymiş gibi mutfakta etrafa ilgiyle bakındı. İncelemesini tamamladıktan sonra bardağından bir büyük yudum daha aldı, yüzünü buruş-

turdu, gözlerini kapattı, kafasını birkaç kez sertçe salladı ve sonra da öne doğru eğildi.

"Aslında," dedi. "Bir gece yağmur yağsa çok iyi olur."

Ben de bunun kesinlikle çok iyi olacağına dair fikrimi beyan ettim ve sonra tekrar sessizlik çöktü. Bu sefer çok daha uzun sürmüştü ve ev sahibi alışıyormuşçasına viskiyi içmeye devam etti. Ve bunun rahatlatıcı bir etkisinin olduğunu görebiliyordum. Yüzündeki gergin çizgiler pürüzünü kaybetmeye ve gözleri de yıpranmış bakışlarından arınmaya başlıyordu.

Bardaklarımızı tekrar doldurup içlerindeki viski miktarını titizlikle eşitleyene kadar hiçbir şey konuşulmamıştı. İkinci bardağından bir yudum aldı ve sonra halıya bakıp sessizce konuşmaya başladı.

"James," dedi. "Benim eşim binde bir bulunacak biriydi."

O kadar şaşırmıştım ki ne diyeceğimi bilmiyordum bile. "Evet, biliyorum," diye mırıldandım. "Hakkında çok şey duymuştum."

Bay Alderson aşağı bakmaya devam ederek sesindeki nazik özlemle beraber konuşmaya devam etti.

"Evet, o etraftaki en iyi ve en güzel kadındı." Bir anda bana boş bir gülümsemeyle baktı. "Kimse benim gibi biriyle evleneceğini düşünmüyordu biliyor musun? Ama o evlenmişti." Duraksadı ve uzaklara baktı. "Evet, evlenmişti."

Vefat etmiş eşi hakkında konuşmaya başladı. Sakince, kendisine acımadan ama tatmış olduğu mutluluğun özlediği memnuniyetiyle birlikte anlatmıştı. Ve ben de Bay Alderson'ın kendi neslinden olan diğer birçok çiftçiden farklı olduğunu anlamıştım çünkü eşinden bahsederken onun "iyi bir işçi" olduğundan söz etmemişti. O zamanlardaki birçok kadın çalışma yeteneğiyle değerlendiriliyordu ve Darrowby'e ilk geldiğimde eşini yeni kaybetmiş yaşlı bir adamla dertleşmiş olduğumdan şaşırmıştım. Gözündeki yaşı silip "Evet, o çok iyi çalışırdı," dedi.

Ancak Bay Alderson sadece eşinin güzel ve kibar olduğunu ve onu çok sevdiğini söylemişti. Helen hakkında da konuştu. Küçük bir kızken söyleyip yaptığı şeyler ve her yönüyle ne kadar da annesi gibi olduğu hakkında konuşmuştu. Benim hakkımda hiçbir şey söylememişti ama bunu her zaman beni endişelendirmek için yaptığını hissediyordum. Ve bu kadar serbestçe konuştuğu gerçeği de duvarların yıkıldığının bir işaretiydi.

Aslında biraz fazlaca serbest konuşuyordu. Üçüncü büyük bardak viskisinin yarısındaydı ve tecrübelerime göre Yorkshire erkekleri bu kadar alkolü pek kaldıramıyordu. Yerel barlarda on bardak bira içen koca koca heriflerin bu kehribar rengi sıvının kokusunu aldıklarında bile yere devrildiklerini görmüştüm ki küçük Bay Alderson neredeyse hiç içki bile içmiyordu. Endişelenmeye başlamıştım.

Ancak yapabileceğim hiçbir şey yoktu ve ben de serbestçe hareket etmesine izin verdim. Artık tamamen rahatlamış, gözleri hatıralarla parıldayan ve başımın yukarısında bir yerlere bakar bir şekilde sırtını sandalyesine yaslamış hâldeydi. Hatta benim de orada olduğumu unutmuş olduğuna kanaat getirmiştim çünkü uzun bir süre konuştuktan sonra gözlerini aşağı indirmiş, bana doğru bakmış ve tanımadığı birine bakar gibi bir süreliğine gözlerini dikmişti. Beni hatırlayabildiğinde de bir ev sahibinin yapması gerekenler aklına gelmiş gibiydi. Ancak şişeye doğru tekrar uzanırken gözü duvar saatine ilişmişti.

"Ah be, saat dört olmuş. Yeterince oturmuşuz. Artık uyumanın de pek anlamı yok ama sanırım bir iki saat uyuyabiliriz." Bardağında kalan son viskiyi de boğazından geçirdi, ayaklandı ve sonra ciddi bir şekilde etrafına bakındı ve sonra da ocak demirlerinin arasına büyük bir gürültüyle yüzüstü devrildi.

Korkuyla donakalmıştım. Ocağın üzerinde sürünen küçük bedene yardım etmek üzere öne atıldım ama endişelenmeme gerek kalmamıştı çünkü bir iki saniye sonra tekrar ayaklarının

üzerinde durmuştu ve sanki hiçbir şey olmamış gibi gözlerime bakmıştı.

"Evet, gitsem iyi olacak," dedim. "İçecek için teşekkür ederim." Daha fazla durmamın bir anlamı yoktu çünkü Bay Alderson'ın "Sağ ol, oğlum," veya buna benzer bir şeyler söyleme ihtimali çok uzaklardaydı. Ancak her şeyin iyi olacağına dair içimde rahatlatıcı bir his vardı.

Kapıya doğru giderken çiftçi beni geçirmek üzere hatırı sayılır bir çaba içine girmişti ama gittiği yön yanlıştı ve yüksek şifonyere doğru savrulmadan önce mutfağın içinde yönünü istemsizce benden uzağa doğru çevirmişti. Söğüt ağacı desenli yemek tabaklarının altındaki suratı bana doğru şaşkın şekilde bakınıyordu.

Tereddüt ettim, sonra da geri döndüm. Gerçekçi bir ses tonuyla "Sizinle birlikte merdivenleri çıkayım Bay Alderson," dedim ve kolundan tutup kendisini köşedeki kapıya doğru götürürken küçük adam hiç direnmemişti.

Merdivenlerden çıkarken tökezledi ve kendisini belinden tutmasaydım aşağı düşecekti. Onu tuttuğumda bana doğru bakıp "Sağ ol delikanlı," dedi ve merdivenleri çıkmaya tekrar devam etmeden önce birbirimize sırıtmıştık.

Kendisine merdivenin başından yatak odasının kapısına kadar yardım ettim ve orada bir şeyler söyleyecekmişçesine durakladı. Ancak sonunda odadan içeri girmeden önce bana birkaç kez başını salladı.

Kapının dışında bekleyip içerideki takırtıları biraz gerginlik içinde dinledim fakat panellerin ardından uzun ve tonu olmayan bir mırıldanma geldiğini duyunca rahatladım. Her şey muhtemelen kesin şekilde iyi olacaktı.

67

Balayımızı tüberkülin testi yaparak geçirdiğimizi düşünürsek bence çok büyük bir başarıydı. Her halükârda hayatlarındaki bu dönüş noktasını bir ay boyunca güneşli denizlerde gezinerek kutlayıp bunu hâlâ boş bir kayıp olarak gören birçok insanın deneyimine göre çok daha tercih edilebilir bir deneyimdi. Ben ve Helen için tüm gerekli şeyleri içeriyordu: Gülmek, memnuniyet ve yoldaşlık. Tabii sadece bir hafta sürdü. Ve dediğim gibi, tüberkülin testi yaparak geçirdik.

Bu durumun başlangıcı Siegfried'in önceki geceyi sancılı bir kısrakla uğraşarak kötü bir şekilde geçirmiş olduğu günün sabahında kahvaltı masasında kırmızı gözlerle sabah postasını açtığında gerçekleşmişti. Resmi bir zarfın içinden kalın kalın formlar düşünce hızlıca nefes almıştı.

"Aman Tanrım! Şu testlere bak!" Formları masa örtüsünün üzerinde düzeltip uzun çiftlikler listesini hızlı hızlı okumaya başladı. "Ve sonraki hafta Ellerthorpe taraflarındaki bu kümeler üzerine vakit kaybetmeden çalışmaya başlamamızı istiyorlar. Çok acilmiş." Bir an bana baktı. "Sen de o sıralar evleniyorsun, değil mi?"

Rahatsız bir şekilde sandalyedeki oturma şeklimi düzelttim. "Evet, korkarım ki öyle."

Siegfried bir parça kızarmış ekmek aldı ve üzerine bezgin bir duvar ustası gibi tereyağı sürmeye başladı. "Ne harika ama değil mi? Muayenehane çılgına dönmüş, Dale'in üzerinde dağın başındaki bir yerde bir hafta boyunca test süreci var ve lanet düğünün de tüm bunların ortasına girmiş. Ben burada sürü-

nürken sen de hiçbir şeyi umursamadan mutlu bir şekilde balayına gideceksin!" Kızarmış ekmeği bir parça ısırdı ve vahşice çiğnemeye başladı.

"Üzgünüm Siegfried," dedim. "Seni böyle zor durumda bırakmak istemedim. Muayenehanenin bu kadar meşgul bir hâle gelebileceğini bilemezdim ve tüm testleri üzerimize böyle yığmalarını hiç beklemezdim."

Siegfried'in çiğnemesi duraklamış, bana doğru parmağıyla işaret etmişti. "İşte bu James, senin sorunun bu. İleriyi göremiyorsun. Hiç düşünmeden bodoslama ilerliyorsun. Lanet bir evlilikte bile endişelenmiyor, sonuçların canı cehenneme deyip haydi şu işi yapalım diyorsun." Bu gergin anlar sırasında boğazına kaçmış olan birkaç kırıntıyı çıkarabilmek için öksürmek amacıyla durakladı. "Hatta bu acelenin ne için olduğunu da anlayamıyorum. Evlenmek için bolca vaktin var, daha çocuksun. Bir şey daha, bu kızı çok az tanıyorsun ve onunla sadece birkaç haftadır görüşüyorsun."

"Bir dakika ama sen demiştin ki..."

"Hayır, lafımı bitirmeme izin ver James. Evlilik ciddi bir adımdır. Uzun ve ciddi şekilde düşünmeden adım atılamaz. Tanrı aşkına, neden önümüzdeki hafta evlenmeliydiniz ki? Sonraki sene de gayet iyi olurdu ve sen de uzun ve güzel bir nişanlılık süreci geçirmiş olurdun. Ama hayır, acele edip düğümü atmalıydın zaten. Bu düğüm de o kadar kolay çözülmez, haberin olsun."

"Lanet olsun be Siegfried, çok kötü bir durum bu! Sen de gayet iyi biliyorsun ki beni bu işe sokan kişi sen..."

"Biraz daha lafım var. Senin aceleci evlilik hazırlığın bana ciddi bir baş ağrısı yapacak ama inan ki senin için her şeyin en iyisini diliyorum. Umarım ileri görüşlülüğün olmamasına rağmen her şey yolunda gider ama sana eski bir deyişi de hatırlatmam gerek: 'İyice düşünmeden evlenirsen, düşünmeye vakit bulunca pişman olursun.'"

Daha fazla dayanamıyordum. Ayağa kalktım, yumruğumu masaya vurdum ve ona bağırmaya başladım.

"Kahretsin be, bu senin fikrindi! Ben biraz daha bekleyecektim ama sen..."

Siegfried dinlemiyordu. O kadar süredir öfkesini kusmuştu ve şimdi yüzünde tekrar meleksi bir gülümseme ortaya çıktı. "Haydi ama James, yine çok heyecanlanıyorsun. Otur ve biraz sakinleş. Sana karşı bu şekilde konuşmamı kendine sorun etmemelisin. Sen daha çok gençsin ve bu da benim görevim. Hiçbir hata yapmadın. Bence senin yaşındaki insanların ileriyi düşünmeden hareket etmesi, yarını düşünmeden bir şeylere atlaması bu dünyadaki en doğal şey. Bu sadece gençliğin tedbirsizliği." Siegfried benden yaklaşık altı yaş daha büyüktü fakat hiç çabalamadan aksakallı dede rolünü kendisine iyi bellemişti.

Parmaklarımı dizlerime bastırıp bu konunun daha fazla üzerinde durmamaya karar vermiştim. Başka bir şansım da yoktu zaten. Hem biraz da çekip giderek onu iş yükünün altında bırakmak konusunda da biraz kötü hissediyordum. Ayağa kalktım ve daha önce yüzlerce kez izlediğim gibi yine Will Varley'in gidon kolunun üzerine koyduğu patates çuvalıyla birlikte bir bisikleti yokuş yukarı ittirişini izlemek için pencere kenarına gittim. Sonra yüzümü tekrar patronuma döndüm. Nadiren aklıma gelen fikirlerimden biri ortaya çıkmıştı.

"Bak Siegfried, balayımı Ellerthorpe çevresinde geçirmek benim için sorun olmaz. Yılın bu zamanlarında oralar harikadır ve Wheat Sheaf'te de kalabiliriz. Oradan testleri yapabilirim."

Bana hayranlıkla baktı. "Ellerthorpe'ta mı geçireceksin? Ve testleri yapmak ha? Bu imkânsız. Helen ne der?"

"O da sorun etmez. Hatta benim için yazı işlerini yapabilir. Arabayla gezmeye çıkacaktık, yani bir plan yapmıyorduk zaten. Hem bu eğlenceli bir şey de olur fakat Helen ve ben sık sık bir aralar Wheat Sheaf'te kalırız diyorduk. O küçük barın ilgimizi çeken bir tarafı var."

Siegfried başını kararlı bir şekilde salladı. "Hayır James, bunu duymamış olayım. Hatta beni suçlu hissettirmeye başlıyorsun. Ben bu işin üstesinden gelirim. Bu konuyu unut ve gidip güzel vakit geçir."

"Hayır, ben kararımı verdim. Bu fikir hoşuma gitmeye başladı." Listeyi hızlıca taradım. "Allen'ların çiftliğinden teste başlayabilirim ve oradaki küçük çiftliklerinkini de salı günü yapar, çarşamba günü evlenir ve perşembeyle cuma günleri de ikinci aşılar ve sonuçlar için tekrar giderim. Haftanın sonuna kadar listeyi tamamlamış olurum."

Siegfried beni ilk kez görmüş gibi bakıyordu. Tartışıyor, karşı çıkıyordu fakat ilk kez benim dediğim olmuştu. Masanın çekmecesinden Bakanlık bildiri kartlarını almıştım ve balayım için hazırlıklara başlamıştım.

Salı günü öğlen on ikide Dale'in tepelerindeki dik yamaçlara kilometreler boyunca dağılmış olan Allen'ın büyük sürüsünün testini tamamlamış ve misafirperver ev sahipleriyle birlikte kaçınılmaz olan "bir lokma bi' şeyler" yemek için oturuyordum. Bay Allen, küçük masanın başında oturuyordu ve karşımda da iki oğlu olan yirmi yaşındaki Jack ve yaklaşık on yedi yaşındaki Robbie oturuyordu. Delikanlılar inanılmaz fit ve serttiler ve bütün sabah boyunca vahşi ve dağınık hayvanları oradan oraya fırlatıp saatler boyunca kovalayıp yakalayışlarını hayranlıkla seyretmiştim. Jack'in kırda koşturan bir düveye yetişip boynuzlarından tutup aşılamam için yavaşça yere çökertişini izlerken gözlerime inanamamıştım. Bir kez daha Olimpiyatlar için sporcu seçen heyetin Yorkshire'ın dağlık kesimlerinin bu ücra köşesine gelmesinin pek muhtemel olmayacağının ne kadar üzücü olduğu aklıma gelmişti. Eğer gelselerdi bu gençlerdeki tüm dünyayı yenecek potansiyeli keşfederlerdi.

Her seferinde neşeli ve konuşkan bir kadın olan Bayan Al-

len'ın şakalarına biraz dayanmam gerekiyordu. Önceki ziyaretlerimde beni kızlar konusunda ne kadar da yavaş davranıyorum ve bana sadece bir hizmetçinin bakmasından ötürü kendisi tarafından tahrike uğruyordum. Bugün tekrar benimle uğraşacağını biliyordum ama doğru anı kolladım. Elimde çok fena bir koz vardı. Fırının kapağını henüz açmış, odayı nefis bir kokuyla doldurmuştu ve masaya büyük bir rosto parçasını koyarken bana gülümseyerek baktı.

"Ee, Bay Herriot, ne zaman evleniyorsun? Güzel bir kız bulmanın zamanı geldi, sana bu konuda hep baskı yapıyorum ama hiç fark etmiyorsun." Patates püresi dolu çanağı almak için tekrar tezgâha dönerken kıkırdamıştı.

Bombayı patlatmadan önce tekrar gelmesini beklemiştim. "Aslında Bayan Allen," dedim umarsızca. "Tavsiyenizi uygulamaya karar verdim. Yarın evleniyorum."

Kadın tabağıma patates püresi koyarken kaşığı havada kalmıştı. "Yarın mı evleniyorsun?" Yüz ifadesinde boş bir şaşkınlık mevcuttu.

"Aynen öyle. Hoşunuza gider diye düşündüm."

"Ama... Ama... Sen perşembe ve cuma günleri buraya tekrar geleceksin."

"Tabii ki de geleceğim. Testi tamamlamam gerek, değil mi? Eşimi de yanımda getireceğim. Sizi onunla tanıştırmak için sabırsızlanıyorum."

Sessizlik. Delikanlılar bana baktılar, Bay Allen rostoyu kesmeyi bırakıp bana heyecansız şekilde baktı, sonra da karısı belirsiz bir kahkaha patlattı.

"Ah, haydi ama. İnanmam. Bizi kandırıyorsun. Yarın evlenseydin balayına çıkardın."

"Bayan Allen," dedim gururla. "Böylesine ciddi bir konuda şaka yapmam. Tekrar ediyorum, yarın düğün günüm ve perşembe günü yanınıza eşimi de getireceğim."

Tamamen havası sönmüş şekilde tabaklarımızı doldurdu ve hepimiz sessizliğe büründük. Ancak kendisinin ıstırap çektiğinin farkındaydım. Bana küçük bakışlar atıyordu ve daha fazla şey öğrenebilmek adına soru sormak için ölüp bittiği açıktı. Delikanlılar da meraklanmışlardı. Ancak yarın banka soyacak olsam bile umursamayacak olan uzun ve sessiz bir adam olan Bay Allen sadece sakince yemeğini yiyordu.

Ben kalkana kadar başka hiçbir şey konuşulmamıştı ve sonra Bayan Allen elini koluma koydu.

"Ciddi değilsin, değil mi?" Suratı gergin ve endişeliydi.

Arabaya bindim ve camdan seslendim. "Teşekkürler, güle güle. Bayan Herriot ve ben perşembe geleceğiz."

Düğün hakkında pek bir şey hatırlayamıyorum. "Güzelce" bir düğündü ve en çok hatırladığım şey de bir an önce tüm bu şeyleri bitirmekti. Çok iyi hatırladığım sadece tek bir anım var. O da Siegfried'in kilisede hemen arkamdayken tören sırasında ara ara "Amen" diye patlayışıydı. İlk kez bir sağdıcın böyle yaptığını görmüştüm.

Helen ve benim arabayla gitmemiz inanılmaz rahatlatıcı bir durumdu ve Skeldale Evi'nden geçerken Helen elimden tuttu.

"Bak!" diye heyecanla bağırdı. "Şuraya bak!"

Demir parmaklıkların altında biraz yamuk şekilde duran Siegfried'in pirinç tabelasının altında yepyeni bir tabela vardı. Siyah arka planlı yeni bakalit tipi tabelalardandı ve kalın harflerle, "J. Herriot, Veteriner Hekimler Kraliyet Koleji, Veteriner Hekim" yazıyordu ve metalin üzerine gayet düz ve nizami bir şekilde vidalanmıştı.

Sokağın aşağısına Siegfried'i görebilmek için bakmıştım ama güle güle demiştik ve kendisine daha sonra teşekkür edecektim. Ben de Darrowby'den büyük bir gururla çıktım çünkü bu tabelanın ne anlama geldiğini biliyordum; artık bir ortaktım, dünya-

da gerçek bir yeri olan bir adamdım. Bu düşünce biraz nefesimi kesiyordu. Hatta ikimizin de kafası biraz uyuşmuştu ve taşra tarafında saatlerce gezindik, istediğimiz zaman arabadan inip tepelerin arasında gezindik ve saati hiç umursamadık. Yolda iyice ilerlediğimizi fark ettiğimiz vakit akşam saat dokuz olmalıydı ve karanlık iyice çökmüştü.

Bir tepenin başındaki tenha bir kırda yaklaşık on beş kilometre yol kat etmiştik ki Ellerthorpe'a giden dik ve dar yola girdik. Wheat Sheaf, köyün tek ve uzun sokağının gösterişsiz bir kısmı olan alçak, gri taşlı bir binaydı ve kapısında ışığı yoktu. Biraz küf kokan holüne girdiğimizde de solumuzdaki bardan hafif cam bardak sesleri geliyordu. Mekânın sahibi olan yaşlı ve dul Bayan Burn arka odaların birinden çıktı ve bize hiçbir duygu belirtisi olmadan baktı.

"Daha önceden tanışmıştık Bayan Burn," dedim ve bana başını salladı. Geç vakitte geldiğimiz için özür dilemiştim ve gecenin bu vaktinde birkaç sandviç isteğinde bulunabilmeye cüret edebilir miydim diye düşünürken yaşlı kadın istifini bozmadan konuşmaya başlamıştı.

"Hayır, hiç sorun değil. Biz de sizi bekliyorduk, akşam yemeğiniz hazır," dedi. Bizi yeğeni Beryl'in sıcak yemek servis ettiği yemek odasına götürdü. Kısa tiritli mercimek çorbası, sonrasında bugünlerde gulaş diyebileceğimiz fakat bir mutfak dehâsı tarafından ortaya koyulmuş mantarlı ve sebzeli leziz bir yahni gelmişti. Ardından gelen kremalı bektaşiüzümü turtasına da hayır diyememiştik.

Wheat Sheaf'te rutin hep böyleydi. Tüm mekân ciddi derecede rüküştü. Boyanması gerekiyordu, çirkin Viktorya dönemi mobilyalarıyla doluydu fakat ününü nereden kazandığı belliydi. Şık misafirleri yoktu. Onun yerine endüstriyel bir bölge olan West Riding'den gelen şişman ve rahatına düşkün adamlar vardı. Eşlerini de hafta sonlarında getiriyor, biraz balık tutuyorlardı ya da

günün önemli noktaları olan öğünlerin aralarında da buraların eşsiz havasını biraz ciğerlerine çekiyorlardı. Biz oradayken sadece bir misafirleri vardı ve o da kalıcıydı. Hep zamanında masada çenesinin altında büyük ve beyaz bir mendille birlikte bulunuyor, Beryl'in yemeği getirişini izlerken gözleri parıldıyordu.

Ancak olay sadece Helen'i ve beni büyülemiş olan ev yapımı jambonda, Wensleydale peynirinde, sulu biftekte ya da böbrek turtasında, yaban mersinli turtada ve tepe tepe Yorkshire pudinglerinde bitmiyordu. Bu barın hep mutlu bir şekilde hatırladığımız bir huzuru, uyku getiren ve yavaşça etkileyen bir efsunu vardı. Hâlâ Wheat Sheaf'in önünden geçer, yaklaşık otuz senelik zamanda pek değişmemiş olan eski taştan ön cephesine bakarım ve hatıraları hâlâ taze ve sıcaktır: Gece vakti son yürüyüşümüzü gerçekleştirdiğimizde boş sokakta yankılanan ayak seslerimiz, küçük odamızı neredeyse tamamen kaplayan eski pirinç karyolamız, penceremizden görünenin ötesindeki gece vakti gökyüzünün karşısında devleşen tepelerin karanlık kenarları ve alt kattaki bardaki çiftçilerin boğukça gelen kahkahaları Helen'i test yapmak için Allen'ların yerine götürdüğüm ilk sabahımızdan da çok keyif almıştım. Arabadan inerken Bayan Allen'ın mutfak pencerelerindeki perdelerden gizlice bakındığını görebiliyordum. Kısa süre sonra avluya gelmiş ve gelini yanına getirdiğimi görünce gözleri yerinden çıkmıştı. Helen, Dales'te pantolon giyenlerin öncülerinden biriydi ve bu sabah da modern tabirle gözünüzü kör edebilecek parlak mor renkli bir pantolon giyiyordu. Çiftçinin eşi biraz şaşırmış, biraz etkilenmişti fakat kısa sürede Helen'in de kendi gibi biri olduğunu anlamıştı ve iki kadın saniyeler içinde derin bir muhabbete dalmışlardı. Bayan Allen'ın hareketli kafa sallayışı ve giderek büyüyen gülümsemesinden Helen'in tüm durumları anlatarak kendisini ıstıraptan kurtardığını anlayabiliyordum. Uzun sürmüştü ve sonunda Bay Allen sohbetin arasına girmek durumunda kalmıştı.

Sert bir şekilde, "Eğer gidiyorsak gidelim," dedi ve testin ikinci gününü başlatmak üzere yola koyulduk.

Bir grup genç hayvanın etraflarının sarılmış olduğu güneşli bir tepelik bölgede başlamıştık. Jack ve Robbie hayvanların arasına dalmıştı ve Bay Allen da şapkasını çıkarıp nazikçe duvarın üzerindeki tozu süpürdü.

"Hanımınız burada oturabilir," dedi.

Anlamaya çalışırken durdum. Hanımım! İlk defa biri bana böyle demişti. Sert taşların üzerine bağdaş kurup oturmuş olan Helen'e baktım. Not defteri dizinin üstünde, kalemi hazırdaydı ve parıldayan koyu renkli saçlarını alnından çekerken göz göze geldik ve gülümsedi. Ben de ona gülümserken bir anda Dales'in etrafımızdaki büyük, geniş heybetinin ve bizi herhangi bir şaraptan daha çok sarhoş eden yonca ve sıcak çimen kokusunun farkına vardım. Ve sanırım Darrowby'deki ilk iki yılım bu anla sonuçlanıyordu. Hayatımın ilk büyük adımı Helen'in bana gülmesiyle ve hatırası aklımda tazeliğini hâlâ saklayan Skeldale Evi'nin önünde asılı duran tabelamla birlikte tam burada atılmıştı.

Orada sonsuza kadar, bir çeşit transın içinde durmuş olabilirim fakat Bay Allen boğazını dikkat çekecek bir şekilde temizlemişti ve ben de işime geri dönmüştüm.

Kumpası hayvanın boynuna yerleştirirken "Tamamdır," dedim. "Otuz sekiz numara, yedi milimetre ve sınırlandırılmış," diye Helen'e bağırdım. "Otuz sekiz numara, yedi, S."

Eşim defterine doğru eğilip yazmaya başlarken "Otuz sekiz, yedi, S," diye tekrar etti.

Herkesin okuması gereken dünyaca ünlü, çoksatan bir eser.

Dünyanın en sevilen veterineri James Herriot'ın yürek ısıtan, eğlenceli ve yer yer hüzünlü dünyasına dalıp büyülenmek ister misiniz?

Kırk yılı aşkın bir süredir, James Herriot muhteşem öyküleri, derin yaşam sevgisi ve olağanüstü öykü anlatma yeteneği ile okuyucularını kendine hayran bırakmıştır. Herriot, onlarca yıldır en küçüğünden en büyüğüne kadar yüzlerce hayvanı tedavi edip hayata tutunmalarına vesile olurken hem hayvanları hem de insanları keskin gözleriyle ve sevgi dolu kalbiyle gözlemlemiştir.

Küçük Büyük Tüm Canlılar'da, mesleğe yeni başlayan ve Yorkshire kırsalındaki veterinerlik uygulamalarının, veterinerlik okulunun yetersiz ortamında öğrendiklerinden çok farklı olduğunu keşfeden genç Herriot ile tanışıyoruz. Bazı ziyaretler yürek burkacak derecede zor, bazıları neşeli ve eğlenceli. Hayvanlar dünyasına olan sevgisini her cümlesinde hissedeceğiniz yazar, veterinerliğin muhteşem taraflarını, karşılaşılabilecek vaka çeşitliliğini ve hiç bitmeyen zorluklarını keşfediyor ve okurunu da büyülü dünyanın içine sokuyor.

James Herriot'ın anıları dünya çapında 80 milyon kopya sattı ve hâlâ her yaştan okuyucunun ilgisini çekmeye devam ediyor.

THG
0575179
VGZ

30 yıl 3000 kitap

www.epsilonyayinevi.com

9 786254 145155

KDV'den muaftır.